

ŠKOLA JAKO INTEGRAČNÍ PARTNER ZÁVĚREČNÁ VÝZKUMNÁ ZPRÁVA PROJEKTU

Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Praha 2021

Zpracováno kolektivem autorek a autorů:
Yana Leontiyeva, Renáta Mikešová, Blanka Tollarová, Martin Šimon, Dita Čermáková

Tato zpráva je výsledkem aplikačního projektu Škola jako integrační partner,
řešeného Sociologickým ústavem Akademie věd ČR, v. v. i.
a spolufinancovaného se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA 2.
Aplikačním garantem projektu je hl. m. Praha.

Úvod	4
Stručné představení projektu	4
Definice cílové skupiny	5
Dosavadní stav poznání aneb Co víme o žácích cizincích a žácích s OMJ v Praze	7
Analýza dostupných statistických dat	7
Předchozí výzkumy zaměřené na žáky s OMJ	15
Výroční zprávy pražských základních škol jako zdroj informací o žácích s OMJ	20
Zjišťování situace žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka na pražských základních školách	22
Metodologický postup a popis sběru dat	22
Počty žáků cizinců na pražských školách	27
Počty žáků s OMJ, jejich jazykové znalosti a míra podpory, kterou potřebují	29
Vývoj počtu žáků s OMJ na pražských školách – předběžná zjištění	33
Typy podpory pro žáky s OMJ	34
Vývoj ve využívání různých typů podpory – předběžná zjištění	36
Předběžná zjištění k účinnosti nového systému organizace jazykové přípravy	38
Financování výuky ČDJ a asistentů při podpoře žáků s OMJ	39
Učitelé češtiny jako cizího jazyka a koordinátoři práce s dětmi s OMJ	40
Informační zdroje a spolupracující aktéři	41
Dopad distanční výuky na žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka	43
Co by školy uvítaly ve vztahu k výuce žáků s OMJ	48
Předběžná zjištění o potřebách škol s ohledem na nový systém organizace jazykové přípravy	50
Odhad celkového počtu žáků s OMJ v Praze na základě dostupných statistik o cizincích a výsledků monitorovacích šetření	52
Vzdělávání žáků s OMJ z pohledu různých aktérů. Výsledky kvalitativního výzkumu	56
Zkušenosti se začleněním žáků s OMJ na velké sídlištní škole	57
Začlenění žáků s OMJ z pohledu rodičů	60
Začlenění žáků s OMJ z pohledu pedagogů a zástupců škol	64
Závěrem o možnostech monitoringu situace žáků s OMJ	70
Použitá literatura a zdroje	72
Příloha 1. Otázky použité v monitorovacím šetření na pražských základních školách v letech 2019-2021	75
Příloha 2. Příklad automatizovaných výstupů z druhé vlny monitorovacího šetření na základních školách. Anonymní data agregovaná na úroveň celé Prahy a 22 správních obvodů	106

Stručné představení projektu

Projekt **Škola jako integrační partner** je tříletým aplikačním projektem realizovaným Sociologickým ústavem Akademie věd ČR, v. v. i., v letech 2019 až 2021 a spolufinancovaným se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ETA 2. Partnerem neboli aplikačním garantem tohoto projektu je hlavní město Praha. Hlavním cílem projektu je nejen zmapovat situaci na základních školách v Praze vzhledem k integraci dětí cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ), ale také vytvořit nástroj pro opakované monitorování situace. Projekt má kromě jiného identifikovat a popsat příklady dobré praxe ve školách při začleňování žáků s OMJ a při komunikaci s jejich rodiči a také identifikovat institucionální a organizační překážky, komunikační problémy a poptávku po různých službách souvisejících s integrací dětí migrantů na základních školách v Praze. Cílem projektu je také zhodnotit dostupnost a využitelnost existujících informačních kanálů a zdrojů v oblasti školství zaměřených na žáky s OMJ.

Hlavní výzkumnou aktivitou naplánovanou v rámci projektu byla realizace tří vln monitorovacího šetření na základních školách v hl. m. Praze. Klíčovými výsledky tohoto projektu jsou závěrečná analytická zpráva a monitorovací nástroj pro zjišťování, včetně technického řešení a návodu na ovládání a také nástroje pro automatizovanou tvorbu stručných reportů. Monitorovací nástroj aplikačnímu garantovi poslouží jako podklad pro opakování monitoringu na základních školách i po skončení projektu. Dalšími výstupy projektu jsou průběžná analytická zpráva odevzdaná aplikačnímu garantovi v roce 2020 a také závěrečná konference realizovaná v listopadu roku 2021. V projektu bylo také naplánováno několik menších doplňkových výzkumných aktivit.

Předkládaná analytická zpráva je jedním z hlavních výstupů projektu a poskytuje podrobnou analýzu výsledků všech výzkumných aktivit realizovaných v průběhu 3 let řešení projektu. Zpráva je zaměřená na popis integrace dětí cizinců a dětí s odlišným mateřským jazykem na základních školách v Praze se speciálním zaměřením na roli školy jako integračního partnera pro děti i jejich rodiče a také na konkrétní potřeby a problémy jednotlivých škol v oblasti vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí češtiny.

Tato zpráva je strukturovaná v souladu s aktivitami realizovanými v rámci projektu a je rozdělena do tří analytických částí. První část je věnována tzv. sekundární analýze a popisu dosavadního stavu poznání. Zde se zaměřujeme na analýzu dostupných statistických dat a také studií zaměřených na děti cizince a žáky s OMJ v hl. m. Praze. Druhá část zprávy se zabývá výsledky monitorovacích šetření realizovaných na pražských základních školách v letech 2019 až 2021 s tím, že primární pozornost je věnována druhé vlně šetření realizované ve školním roce 2020/2021. V této části naleznete také podrobný popis metodologického postupu ve všech realizovaných vlnách a také analýzu klíčových zjištění organizovanou podle zkoumaných témat.

---

¹ Program a prezentace jsou k dispozici na webu Sociologického ústavu: <https://www.soc.cas.cz/akce/konference-skola-jako-integracni-partner>

Definice cílové skupiny

Ještě než přistoupíme k analýze poznatků, považujeme za vhodné si vyjasnit základní termíny a definovat cílovou skupinu výzkumu.

Definice **žáků cizinců** zřejmě nevyžaduje velké vysvětlení. Jedná se o žáky jiného než českého občanství navštěvující české školy. Podobně jako dospělí cizí státní příslušníci pobývající v České republice i žáci cizinci mohou mít různé druhy pobytu. Může se jednat o dítě, které se do České republiky přestěhovalo (za svými rodiči) nebo i dítě narozené v České republice cizím státním příslušníkem. Narozením v ČR totiž dítě nezískává nárok na české občanství (s výjimkou dětí, které mají za jednoho z rodičů občana ČR) a pobytový status dítěte v ČR je odvozen z pobytového statusu jeho rodičů (zákonných zástupců). Přestože míra integrace žáků cizinců do školního prostředí může výrazně souviset s délkou pobytu žáka v ČR a celkovým socioekonomickým statusem rodiny (oba do značné míry ovlivněné pobytovým statusem rodičů), samotný typ pobytu žáků cizinců nemá přímý vliv na jejich začleňování do českých škol. Právo na vzdělání a povinnost školní docházky mají totiž všichni žáci cizinci, kteří v ČR pobývají po dobu delší než 90 dnů, včetně cizinců, jimž byl udělen azyl, vízum za účelem strpění pobytu nebo za účelem dočasné ochrany. Jelikož státní občanství je údaj sledovaný v mnoha registrech a také ve školních matrikách, údaje o žácích cizincích jsou poměrně snadno dostupné.

Mnohem komplikovanější a někdy i nejasná je definice **žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)**. Pro účely tohoto projektu za žáky s OMJ považujeme žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka nehledě na jejich občanství, zemi původu nebo zemi narození (případně občanství, zemi původu nebo zemi narození jejich rodičů). Žákem s OMJ podle zmíněné definice může být jak žák cizího státního občanství, který se do České republiky přestěhoval, tak i žák cizinec narozený v této zemi. Žákem s OMJ může být však i státní občan České republiky, který vůbec neumí česky nebo má jen omezenou znalost češtiny. Důvodů pro jeho malou znalost českého jazyka může být mnoho. Může se jednat o naturalizovaného příslušníka druhé generace migrantů z rodiny, kde se doma mluví jiným jazykem. Dalším příkladem může být dítě českých rodičů, které vyrůstalo a dosud studovalo v cizině, a přestože se v rodině mluvilo česky (tedy v podstatě čeština byla jeho prvním neboli rodným jazykem), tak dítě nemá dostatečnou znalost češtiny pro bezproblémové pochopení vyučovací látky (např. v odborných předmětech). Platí ale i opačný příklad, kdy žák s cizím státním občanstvím nemusí podle definice být žákem s OMJ, neboť vyrůstal v českém prostředí a tento podle pasu „cizinec“ má češtinu jako mateřský jazyk, případně se může jednat o bilingvní dítě, které ovládá češtinu na úrovni roditelého mluvčího.

Ačkoliv se z předchozí pasáže zdá, že přesnější označení pro naši cílovou skupinu by bylo **žáci s nedostatečnou znalostí češtiny** (jelikož klíčový zde není mateřský jazyk, ale kompetence v češtině), rozhodli jsme se používat pojem žáci s OMJ, který je v českém odborném diskurzu již poměrně zažitý. Termín žáci s OMJ najdeme totiž nejen v metodických příručkách, zprávách, podpůrných materiálech a jiných dokumentech institucí jako Národní ústav pro vzdělávání, Národní pedagogický institut České republiky nebo Česká školní inspekce (ČSI, 2015), ale i v publikacích odborníků z praxe a z neziskového sektoru (např. Bernkopfová et al. 2019; Titěrová et al. 2019; Horáčková et al. 2019). O žácích s OMJ se mluví také v grantových výzvách a dokonce i ve strategických koncepčních dokumentech zaměřených na otázky vzdělávání a integrace (MV 2016; HMP 2018; MŠMT 2018; HMP 2020). Ovšem zajímavé je, že v českém akademickém výzkumu je pojem žák s OMJ prozatím používán spíše výjimečně. Čeští výzkumníci (zřejmě i především kvůli nedostatku dat a možná i kvůli horšímu uchopení cílové skupiny) častěji zaměřují pozornost na začleňování žáků cizinců, dětí s migrační zkušeností, druhé generace migrantů nebo někdy i dětí rodičů migrantů (Drbohlav, Dzúrová a Černík 2007; Kostecká 2013; Hána, Hasman a Kostecká 2017; Machovcová K. 2017; Kostecká, Hána a Hasman 2017; Kostecká et al. 2019; Pivarc 2020).

Důležitým aspektem přijaté definice žáků s OMJ není jen nedostatečná jazyková kompetence žáků s migrační zkušeností, ale také aktivní a systémový přístup na straně českých škol. Za žáky s OMJ totiž považujeme žáky, kteří z důvodu nedostatečné znalosti češtiny jako vyučovacího jazyka **potřebují různé stupně podpory ve vzdělávacím procesu** (i mimo něj). Definici rozlišovaných jazykových kompetencí žáků s OMJ a také stupňů potřebné jazykové podpory jsme v rámci našeho projektu upřesňovali a konzultovali s experty a odborníky z praxe. Při vymezení jazykových úrovní vycházíme především z definice užívané neziskovou organizací META.

Pro potřebu první (pilotní) vlny dotazování jsme rozlišili tři jazykové úrovně žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka:

- 1. Jazyková úroveň = nedomluví se.** Žák se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami (např. „Napiš.“ – Učitel vezme tužku, píše a pak dá tužku žákovi).
- 2. Jazyková úroveň = domluví se s pomocí.** Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Může špatně vyslovovat nebo psát s chybami. Jeho projev je jednoduchý (vyjadřuje se jednoslovně nebo ve velmi krátkých větách) a většinou používá nesprávné gramatické tvary.
- 3. Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci.** Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním.

V průběhu řešení projektu po konzultaci s odborným garantem a dalšími relevantními experty došlo k upřesnění kategorií jazykových znalostí. Ve druhé a ve třetí vlně pro rozlišení třech úrovní jazykových znalostí byly použity následující upřesněné kategorie:

- 1. Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu.** Žák/žákyně se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák/žákyně by potřeboval/a více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.
- 2. Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu.** Žák/žákyně reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho/její projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák/žákyně by potřeboval/a 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.
- 3. Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce.** Žák/žákyně se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho/jejím projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák/žákyně by potřeboval/a pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

Přijatou a výše vysvětlenou definici **žáků s OMJ** jsme se z důvodu kontinuity zjišťování drželi celou dobu řešení celého projektu. I když si uvědomujeme rozdíly v definicích žáků s OMJ a žáků s nedostatečností znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, vzhledem ke snadné čitelnosti analytického textu tyto dva pojmy ve zprávě kombinujeme.

DOSAVADNÍ STAV POZNÁNÍ ANEB CO VÍME O ŽÁCÍCH CIZINCÍCH A ŽÁCÍCH S OMJ V PRAZE

Tato část je věnována sekundární analýze dostupných dat a výzkumů o žácích cizincích a žácích s OMJ. V průběhu prvního roku řešení projektu bylo úkolem výzkumného týmu mimo jiné shromáždit a analyzovat dostupná statistická data a dosavadní výzkumné poznatky relevantní pro oblast začlenění žáků s OMJ. Vzhledem k zaměření projektu byla hlavní pozornost věnována analýze situace v hl. m. Praze. Statistiky jsme čerpali z primárních databází MŠMT a MVČR, které se nám podařilo pro účely projektu získat. Zaměřili jsme se na rešerši publikací a výzkumných studií (a to i v celorepublikovém měřítku) a také jsme pro účely sekundární analýzy získali podrobnější data ze dvou relevantních kvantitativních šetření, která se zaměřila na zmapování situace žáků s OMJ a hlavně se snažila odhadnout počet těchto žáků na pražských školách. Další aktivitou přípravné fáze byl monitoring výročních zpráv pražských základních škol, a to nejen za účelem získání dat, ale také kvůli zhodnocení užitečnosti tohoto zdroje pro analýzu situace žáků s OMJ v Praze.

Analýza dostupných statistických dat

Data o počtech žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) nejsou přímo a systematicky evidována v oficiálních statistických zdrojích dat. Rezortní statistická data ovšem obsahují informace, které by mohly posloužit jako podklad pro odhad počtu žáků s OMJ². Jak systémy výkaznictví Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), tak informační systémy Ministerstva vnitra (MVČR) evidují informace o státním občanství, nikoli mateřském jazyku či jazykové znalosti češtiny. I přes zmíněnou nevýhodu je vhodné tyto dva informační zdroje představit a stručně charakterizovat. V následující části představíme základní popisné statistiky z datových podkladů MŠMT a MVČR relevantní pro cílovou skupinu – žáky s OMJ, respektive žáky cizince. Na příkladu správních obvodů Prahy pak ilustrujeme možnosti a limity tohoto typu dat pro školské analýzy a nastavení systémové podpory vzdělávání.

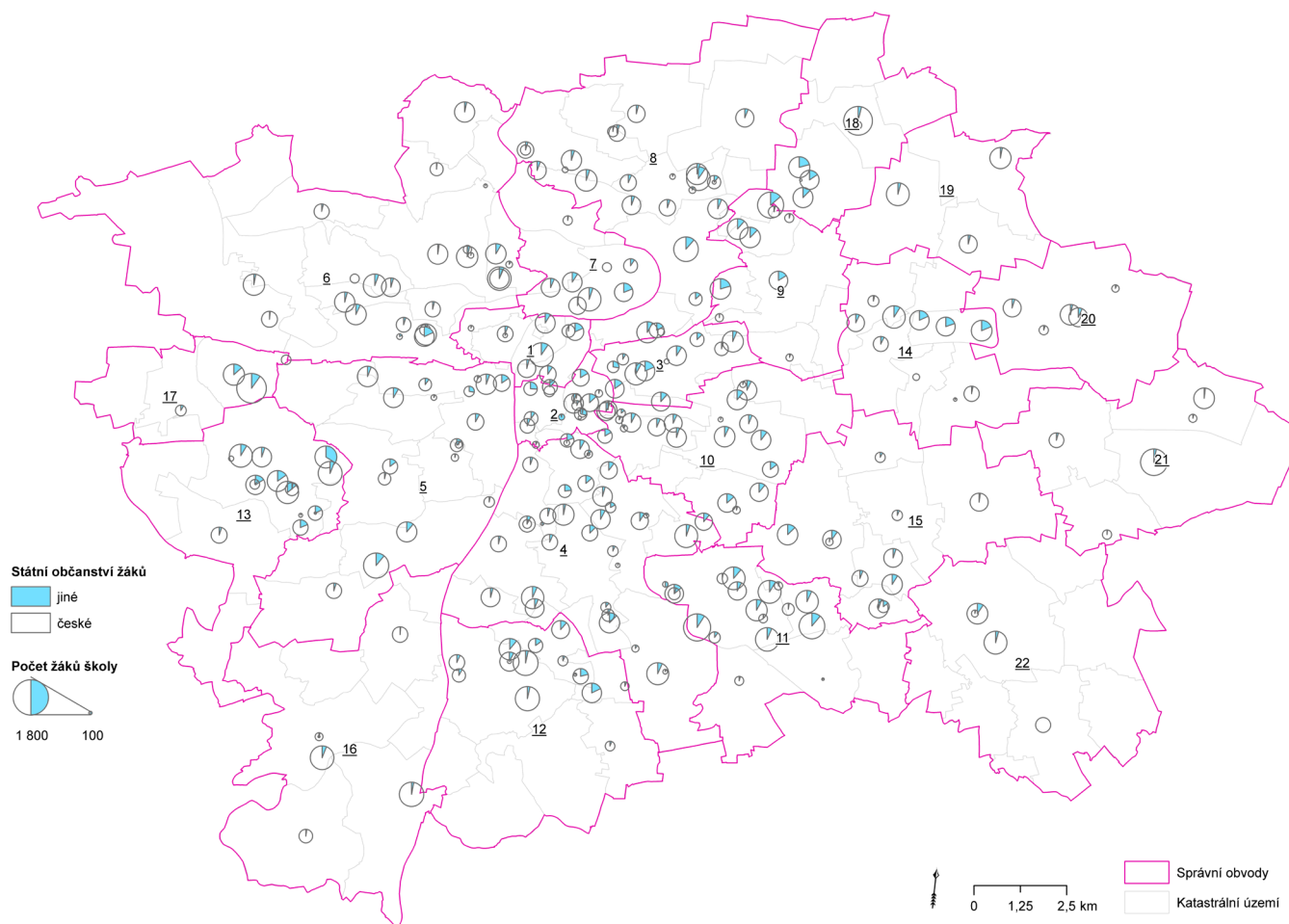
Evidence žáků cizí státní příslušnosti z dat online **výkaznictví MŠMT** nám poskytuje orientační přehled o tom, jaký je potenciální počet žáků vyžadujících integrační jazykovou podporu ve výuce a jaké školy a ročníky / třídy tito žáci navštěvují. Můžeme tak provádět informovaná rozhodnutí o efektivní alokaci veřejných prostředků a definovat kapacity výuky češtiny jako cizího jazyka v jednotlivých správních obvodech města a konkrétních školách. Z dat však není možné zjistit úroveň znalosti českého jazyka žáků cizinců ani počet žáků s českým občanstvím s migrační minulostí, z nichž mnozí též potřebují jazykovou podporu, neboť pro ně není čeština mateřským jazykem. Státní občanství žáků je součástí standardního výkazu „M3 – výkaz o škole“ online výkaznictví MŠMT. Tento výkaz vyplňuje ředitel školy dvakrát za školní rok (zahajovací výkaz – v říjnu, průběžný výkaz – v březnu).

---

² viz část Stanovení celkového počtu žáků s OMJ.

Následující mapy znázorňují data o žácích s cizí státní příslušností v podrobnosti za jednotlivé školy a jsou zobrazeny za celou Prahu. Prezentované mapy ilustrují různé možnosti analýzy dat o žácích cizincích, které je možné zpracovat i ve větší podrobnosti za jednotlivé správní obvody nebo městské části. Mapa 1 zobrazuje podíl žáků cizinců na jednotlivých školách v Praze. Velikost diagramu odpovídá velikosti dané školy, umístění diagramu odpovídá adresné lokalizaci školy, tj. sousedící školy se v mapě mohou překrývat. Těsně vedle sebe tak mohou existovat školy, kde jedna má dvě procenta žáků cizinců a druhá dvacet procent žáků cizinců.

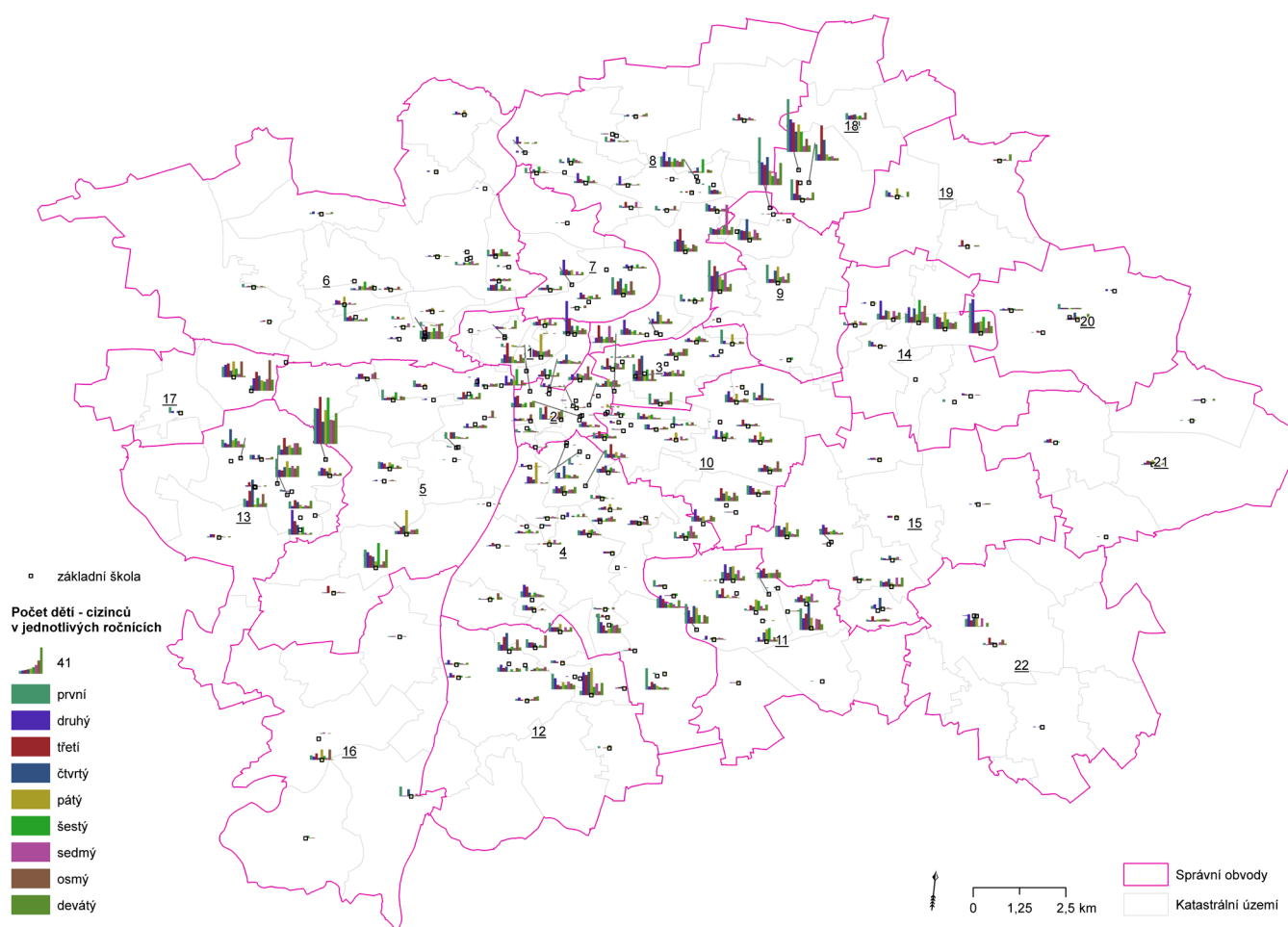
Mapa 1. Podíl žáků cizinců na základních školách v Praze

Zdroj: MŠMT 2019/2020, vlastní zpracování

Mapa 2 zobrazuje počty žáků cizinců na školách v Praze podle členění na školní ročníky – první až devátá třída. Mapa poukazuje v obecné rovině na to, že jsou výrazné rozdíly mezi školami v tom, kolik žáků cizí státní příslušnosti tyto školy navštěvuje. U škol s vyšším a trvale přítomným počtem žáků cizinců tak má škola kontinuální zkušenost s řešením jazykových rozdílů. Naopak u škol se sporadickým výskytem cizinců může být tato zkušenost a kapacita jazykové rozdíly řešit výrazně jiná. Podobně lze sledovat proměnlivost v počtu žáků cizinců mezi ročníky, které mohou být způsobeny řadou důvodů spojených jak s vlastní činností a koordinací škol, tak samozřejmě i s přístupem rodičů cizinců. Z hlediska interpretace mapy je nutné vzít v potaz, že mapa zobrazuje pouze žáky cizince a neukazuje tak, jaký podíl jich na školách je vůči majoritní populaci.

Mapa 2. Počty žáků cizinců podle ročníků na základních školách v Praze

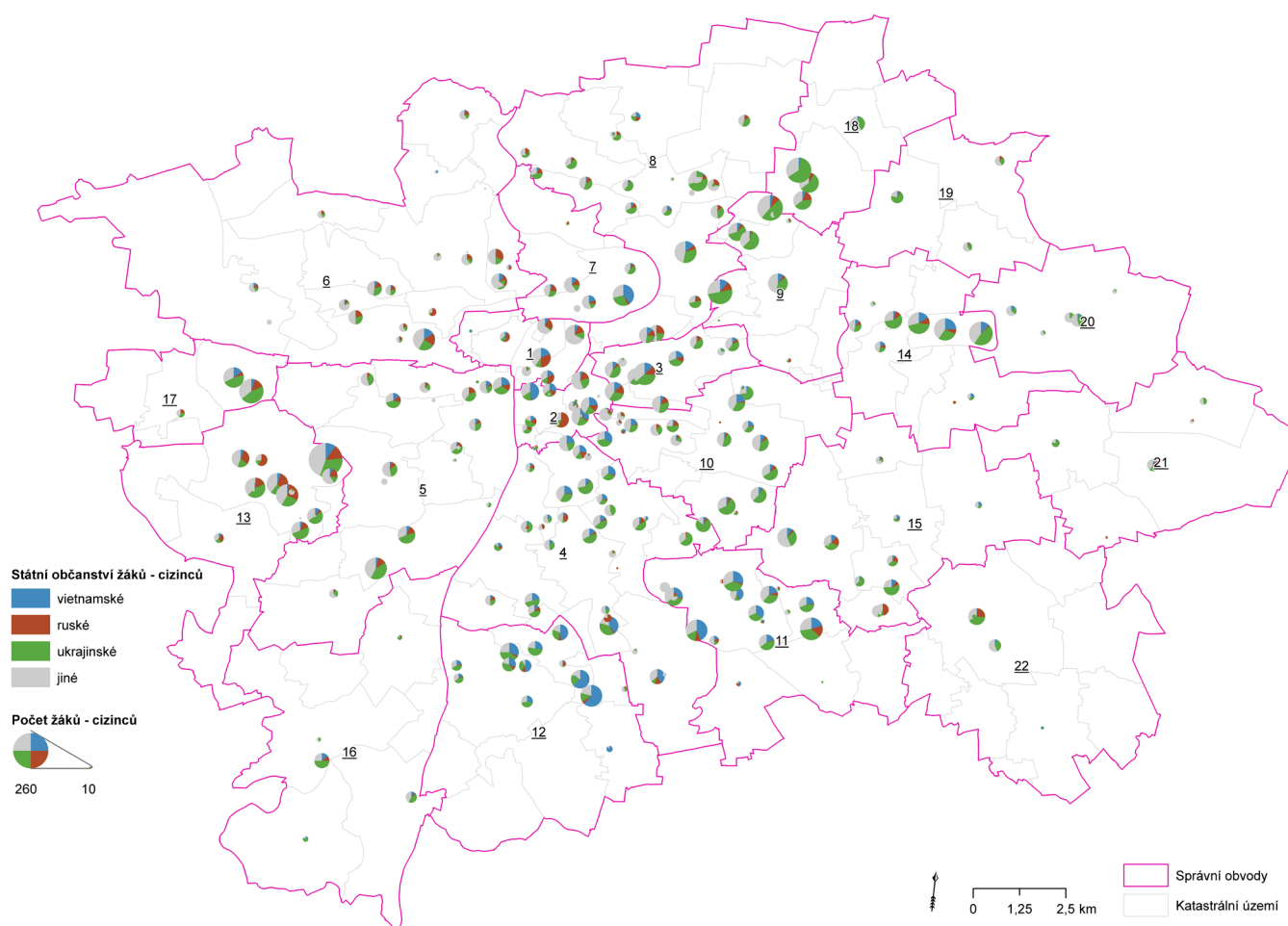
Zdroj: MŠMT 2019/2020, vlastní zpracování

Mapa 3 zobrazuje počty žáků cizinců na školách v Praze a dále je rozděluje do čtyř skupin. Zvláště dává tři největší minority – Ukrajince, Vietnamce, Rusy a zbylé národnosti jsou zahrnuty do skupiny „Ostatní“. Mapa ukazuje, že většina škol v Praze má celkem podobnou strukturu žáků cizinců, co se týče země původu. V tomto bodě interpretujeme data pouze pro školy běžné velikosti, respektive za školy, kde je přítomný znatelný segment žáků cizinců. U velmi malých škol nebo u škol s minimem cizinců není směrodatné sledovat strukturu podle národností, protože hodnoty závisí na velmi malých a proměnlivých číslech. Výjimkou z pravidla je několik málo škol, kde populaci žáků cizinců tvoří výrazněji jedna minorita, tj. například Vietnamci na Praze 12, Rusové na Praze 2, nebo Ukrajinci na Praze 18. Z hlediska celkového rozmístění se ale jedná o výjimečné případy, které jsou spíše jednotlivé.

Základní vizualizace rozmístění žáků cizinců do škol ukazuje, že otázky jazykové integrace do české společnosti se týkají valné většiny škol (Mapa 1 ukazuje homogenní rozmístění). Nicméně podrobnější pohled při zohlednění školních ročníků a hlavních skupin podle státního občanství ukazuje, že existují podstatné rozdíly a variabilita jak mezi školami, tak v rámci jednotlivých ročníků ve školách (viz Mapa 2 a Mapa 3). Důsledky heterogenity příchozích žáků cizinců a nestability v počtu příchozích jak do škol, tak do jednotlivých ročníků / tříd mohou vyvolávat tlak na systémové řešení situace. Tedy na přítomnost jakési „absorpční kapacity“, která bude schopna tyto výkyvy a heterogenitu akceptovat bez vznikání zbytečně komplikovaných a logisticky náročných situací pro školy a jejich žáky. Dá se říct, že současný systém reaguje ex-post, tedy ke zjištění potřeby dochází poněkud pozdě. To se mohlo ještě zhoršit ve školním roce 2020/2021, protože na jaře 2020 byl zápis do prvních tříd v důsledku pandemie COVID-19 pouze písemný. Teprve v září 2020 tak mohly školy diagnostikovat, kolik dětí potřebovalo vyšší jazykovou podporu, popřípadě odklad apod.

Mapa 3. Žáci cizinci podle státního občanství v základních školách v Praze

Zdroj: MŠMT 2019/2020, vlastní zpracování

Evidence cizích státních příslušníků Ministerstvem vnitra (MVČR) zahrnuje na rozdíl od dat o žácích z MŠMT všechny věkové skupiny cizinců. Tedy jak cílovou skupinu cizinců ve školním věku (6-14 let), tak i budoucí cílovou skupinu dětí předškolního věku (0-5 let). Tyto skupiny ale nejsou na rozdíl od dat MŠMT propojitelné s konkrétní školou. Aplikace standardních demografických metod nám tak umožní s jistou mírou spolehlivosti odhadovat, kolik žáků cizinců nastoupí v příštích několika málo letech do základních škol a jak se tato populační změna odrazí ve školách v Praze. Z důvodu kompatibility s výsledky monitorovacího šetření realizovaného v rámci projektu Škola jako integrační partner interpretujeme v následujících pasážích data z MVČR na úrovni správních obvodů Prahy (1-22).

Informační systém o cizincích MVČR (CIS) postihuje celou populaci cizinců v Česku, kteří mají trvalý nebo přechodný pobyt na území republiky (podrobněji viz Šimon a kol. 2020; Šimon, Křížková a Klsák 2020). Databáze nezahrnuje ilegálně pobývající cizince a turisty. Jedná se o databázi registrového typu, kde dochází k průběžné evidenci dat. Pro praktické účely je vhodné používat data MVČR z kalendářního roku, který odpovídá příslušnému školnímu roku. Konkrétně zde využíváme MVČR data k 1. 1. 2018 a MŠMT data k 1. 10. 2019³.

Více jak 50 dětí cizinců mají v Praze státní občanství 31 států: Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Čína, Francie, Chorvatsko, Indie, Itálie, Izrael, Japonsko, Kazachstán, Korejská republika, Maďarsko, Moldavsko, Mongolsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Rusko, Severní Makedonie, Slovensko, Spojené státy americké, Srbsko, Sýrie, Španělsko, Turecko, Ukrajina, Uzbekistán, Vietnam a Velká Británie. Nejvyšší počty evidujeme u Ukrajinců (6 tis.), Vietnamců (3 tis.), Rusů a Slováků (2,5 tis.), ostatní skupiny mají výrazně menší zastoupení, v řádu nižších stovek. V analýzách dále pracujeme s pětiletými kohortami dětí kvůli vzájemné snazší srovnatelnosti. Tyto kohorty zjednodušeně reprezentují předškolní stupeň a dva stupně školního věku.

Z hlediska věku dětí cizinců je nejpočetnější skupinou 5-9 let (8 tis.), skupina 0-4 roky je o něco menší (7 tis.) a skupina 10-14 let je nejmenší (6,5 tis.). Z hlediska státního občanství jsou jednotlivé skupiny cizinců poměrně rovnoměrně rozmístěné ve třech sledovaných věkových kohortách, nedochází tak v čase k rapidnímu nárůstu nebo poklesu cizinců v určité národnostní kategorii. Změny počtu dětí cizinců podle občanství v jednotlivých sledovaných kohortách jsou tak zcela normálními výkyvy danými primárně demografickou strukturou populace.

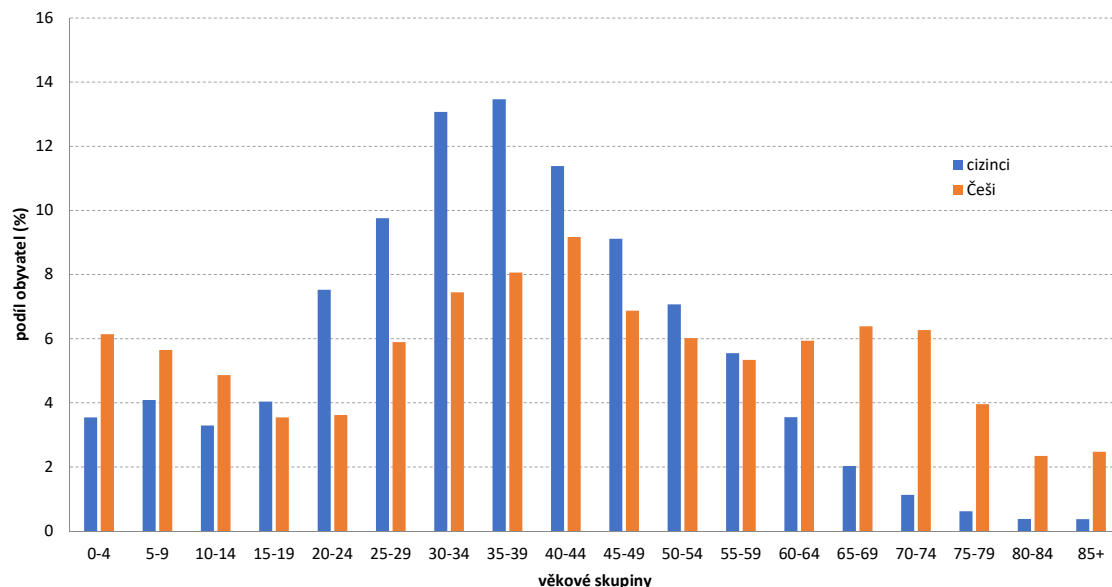
Graf 1 ukazuje věkovou strukturu po pětiletých kategoriích. Z hlediska věkové struktury je populace cizinců v Praze výrazně mladší než majoritní populace, kdy silně převažují migranti v mladším a středním věku. Srovnání populací prokazatelně ukazuje, že velký podíl v Česku žijících cizinců má méně dětí, nebo děti zatím vůbec nemá (méně časté jsou situace, kdy cizinci mají děti, ale ty žijí v zemi původu, popřípadě mají české státní občanství). Demografické výzkumy v dlouhodobě imigračních zemích ukazují, že v čase dochází ke sblížení úhrnné plodnosti majoritní a minoritních populací. Je proto oprávněné předpokládat, že ke stejné konvergenci bude docházet i v Praze a bude mírně přibývat dětí imigrantů.

---

³ Vzhledem k povaze dat (školní ročníky, věkové skupiny) mírný časový rozdíl nevádí, uvedené poznatky jsou i tak robustní. Považujeme za vhodné analýzu tohoto typu replikovat v cca pětiletých cyklech.

Pokud bereme v potaz celkové populace, tak cizinci bydlí oproti majoritě spíše v centrálních částech Prahy, naopak majorita bydlí spíše v okrajových částech Prahy. Vzhledem k velmi nízké prostorové segregaci cizinců v Praze (Šimon, Křížková a Klsák 2021) jsou ale tyto rozdíly v rozmístění málo významné (viz Graf 2).

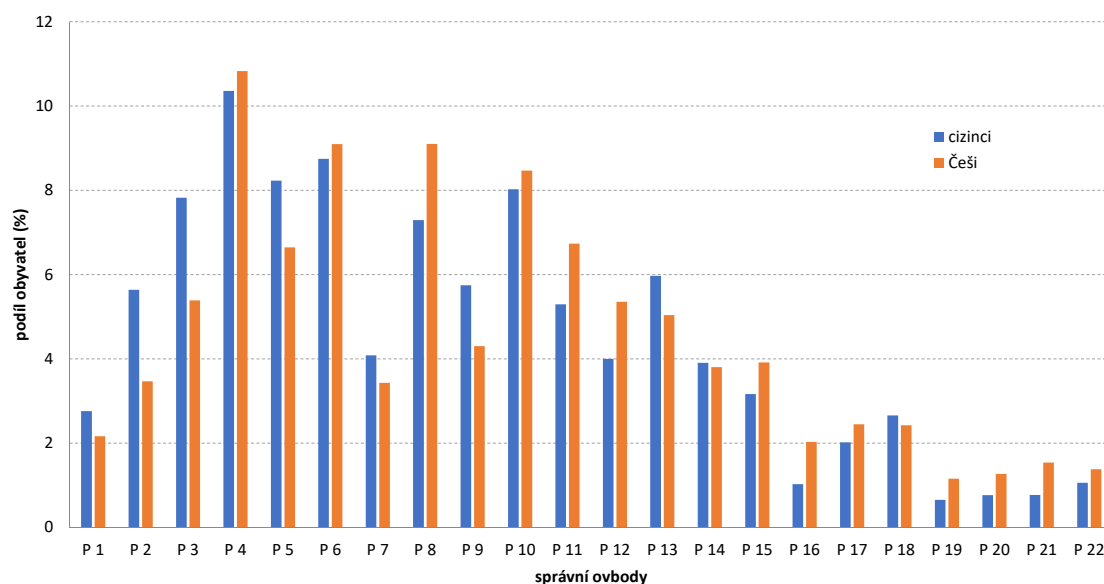
Graf 1. Srovnání věkové struktury cizinců a Čechů v Praze 2019

Zdroj: CIS 2019, ČSÚ 2019

Pokud omezíme data pouze na před-produktivní složku populace, tj. děti ve věku 0-14 let, tak se výše zmiňovaná centralita ještě omezí (viz Graf 3). Na úrovni správních obvodů Prahy není podstatný rozdíl mezi proporcí dětí z minoritních a majoritní populace. Drobné odchylky existují u některých čtvrtí. Vyšší podíl dětí mají pak cizinci na Praze 13 a 9, což jsou čtvrti s vysokým podílem sídlišť, kde je pravděpodobně cena bydlení pro rodiny cizinců s dětmi přijatelnější než ve čtvrtích s dražším bytovým fondem.

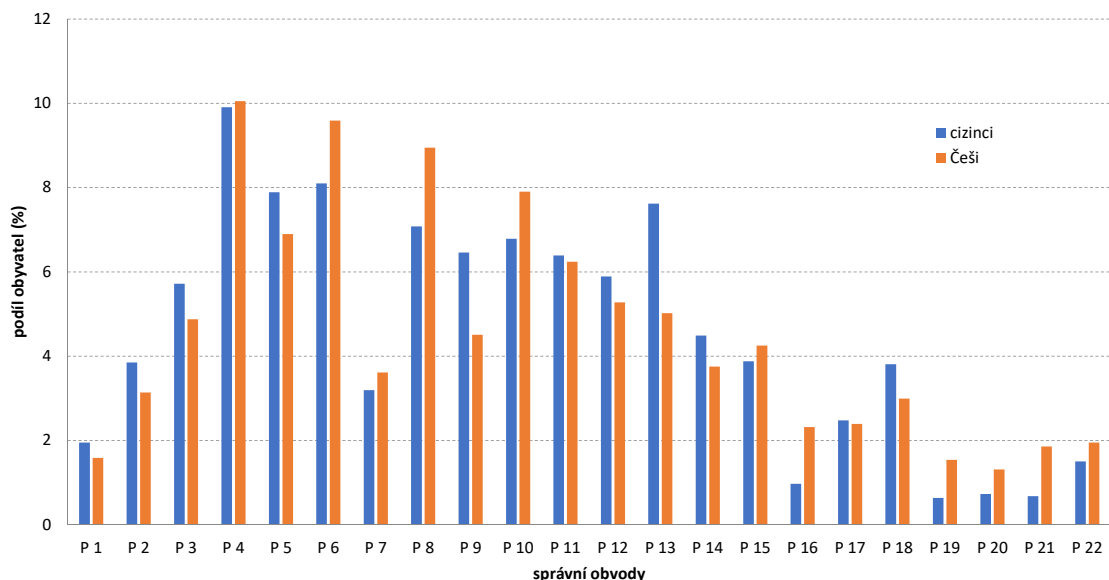
Graf 2. Srovnání centrality v rozmístění cizinců a majority ve správních obvodech Prahy

Zdroj: CIS 2019, ČSÚ 2019

Graf 3. Srovnání centrality v rozmístění cizinců a majority ve věku 0 až 14 let ve správních obvodech Prahy

Zdroj: CIS 2019, ČSÚ 2019

Podrobnější zaměření na tři nejpočetnější skupiny cizích státních příslušníků ze zemí mimo EU nám umožní ilustrovat, jak se jednotlivé správní obvody Prahy liší z hlediska zastoupení nejvýznamnějších skupin žáků cizinců. Zvláště důležitá se zdá být věková kategorie 0-5 let, která podává informaci o tom, kolik zhruba žáků dané minority mohou školy ve správních obvodech Prahy očekávat v následujících letech. Ve většině případů jsou budoucí školní kohorty velmi podobné těm, které školy v současnosti již mají. Výjimku tvoří spíše ojedinělé případy, kdy větší skokové změny v počtu žáků cizinců způsobí například výrazná bytová výstavba v konkrétní lokalitě. Ta by se ale měla týkat i počtu dětí obecně, nikoli pouze dětí cizí státní příslušnosti. Z hlediska věcné interpretace dat je nutné zdůraznit, že stabilita těchto kohort na úrovni správních obvodů neznámá, že v budoucnu nemůže docházet k výkyvům v počtu žáků cizinců v rámci jednotlivých škol uvnitř správního obvodu (viz předchozí část na úrovni škol z dat MŠMT).

Graf 4. Žáci ukrajinského občanství ve správních obvodech Prahy 1-22

Správní obvody	Celkový počet Ukrajinců	Počet Ukrajinců ve věku			Podíl Ukrajinců ve věku ... na kohortě žáků		
		0-4	5-9	10-14	0-4	5-9	10-14
Praha 1	398	11	11	18	0,09	0,07	0,13
Praha 2	1369	48	47	33	0,16	0,16	0,14
Praha 3	3458	114	120	109	0,24	0,28	0,33
Praha 4	5538	223	248	170	0,31	0,30	0,29
Praha 5	4012	142	153	152	0,26	0,25	0,28
Praha 6	2414	67	72	57	0,16	0,11	0,08
Praha 7	1408	38	44	33	0,16	0,17	0,16
Praha 8	4225	161	192	154	0,33	0,33	0,35
Praha 9	3629	163	201	159	0,34	0,39	0,41
Praha 10	4311	176	196	151	0,35	0,36	0,37
Praha 11	2818	137	171	129	0,30	0,34	0,30
Praha 12	2066	100	122	99	0,24	0,24	0,28
Praha 13	3425	166	195	151	0,35	0,31	0,28
Praha 14	2721	112	134	102	0,36	0,37	0,35
Praha 15	1857	76	102	89	0,28	0,30	0,38
Praha 16	587	20	27	27	0,29	0,40	0,38
Praha 17	1317	68	67	67	0,40	0,38	0,36
Praha 18	2169	135	156	99	0,46	0,48	0,49
Praha 19	544	19	18	19	0,46	0,39	0,38
Praha 20	623	21	27	27	0,48	0,49	0,47
Praha 21	669	15	26	15	0,39	0,45	0,30
Praha 22	546	26	39	30	0,28	0,29	0,32
Společně	50104	2038	2368	1890			

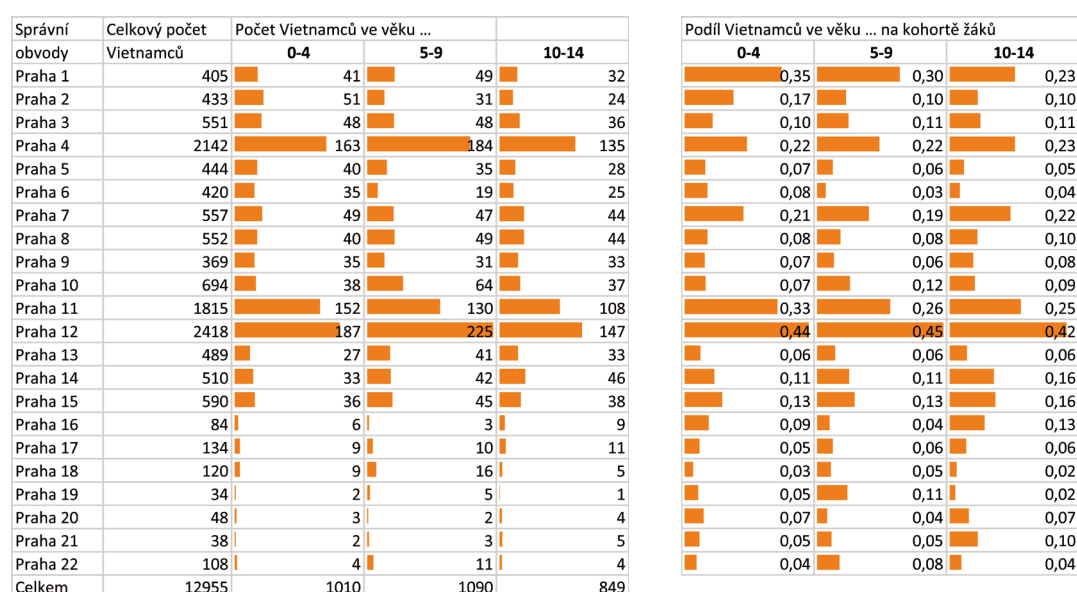
Zdroj: CIS 2019, ČSÚ 2019

Jak naznačuje Graf 4, ve většině správních obvodů tvoří žáci Ukrajinci výraznou část skupiny žáků cizinců. Výjimkou v tomto ohledu je Praha 1, 2, 6 a 7, kde je zastoupení žáků z Ukrajiny nižší. Tyto obvody patří mezi nejdražší oblasti Prahy a je v nich větší heterogenita migrantů. Ostatní správní obvody mají zhruba podobný podíl Ukrajinců na žácích cizincích.

Podobně jako Ukrajinci jsou i žáci vietnamského občanství součástí žáků cizinců napříč správními obvody Prahy. Na rozdíl od Ukrajinců je ale jejich relativní zastoupení výrazně nižší. Výjimku tvoří Praha 11, 12 a 1, kde tvoří významnou část celkové skupiny žáků cizinců. (viz Graf 5)

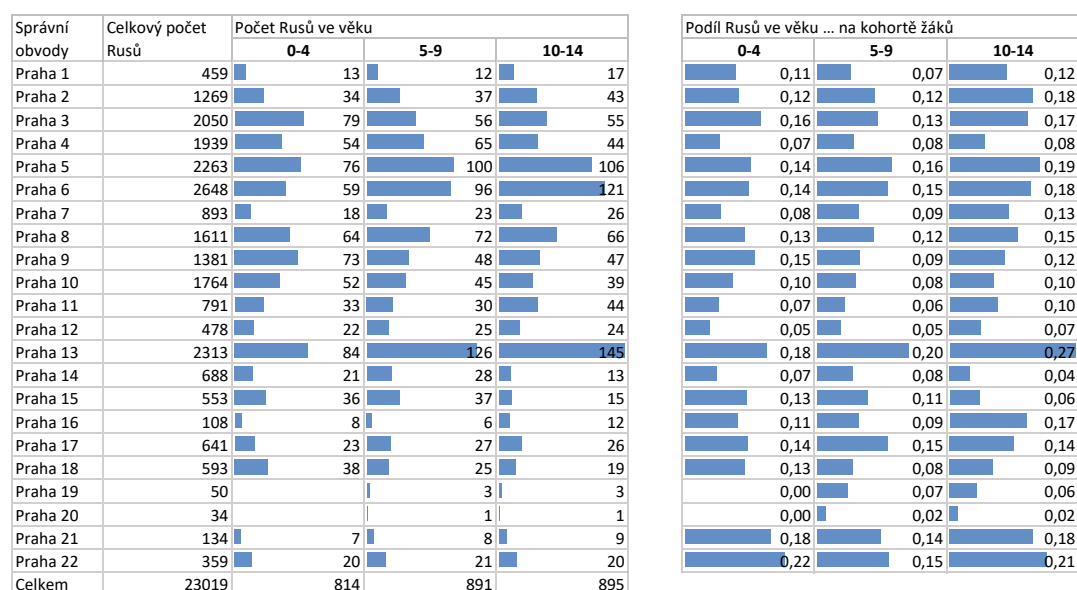
Žáci ruského občanství mají relativně rovnoměrný podíl na skupině žáků cizinců napříč správními obvody Prahy. Obdobně jako u žáků Ukrajinců nedochází k velkým rozdílům na úrovni správních obvodů, nízká míra variability těchto dvou skupin odráží primárně velikost těchto skupin. Ze stejné logiky také vyplývá, že k větší variabilitě může docházet na úrovni jednotlivých škol. (viz Graf 6)

Graf 5. Žáci vietnamského občanství ve správních obvodech Praha 1-22

Zdroj: CIS 2019, ČSÚ 2019

Graf 6. Žáci ruského občanství ve správních obvodech Prahy 1-22

Zdroj: CIS 2019, ČSÚ 2019

Analýza dostupných statistických dat naznačuje, že rozmístění žáků cizinců je na úrovni správních obvodů hl. m. Prahy relativně rovnoměrné a do značné míry kopíruje rozmístění dětí z majoritní populace. Mezi správními obvody existují podstatné rozdíly z hlediska počtu dětí cizinců, respektive počtu zástupců tří nejčtenějších minorit. Při relativním srovnání jsou ale podíly jednotlivých skupin žáků cizinců relativně podobné a pouze v jednotlivých případech je jejich zastoupení ve skupině žáků cizinců vyšší.

Určitým limitem prezentovaných analýz je závislost na měřítku sledování. Větší jednotky (správní obvody) mají nutně nižší variabilitu než menší jednotky (školy). I tak lze ale zprávu o homogenitě na úrovni správních obvodů vnímat pozitivně. Z věcného hlediska je také důležité podotknout, že prezentovaná analýza záměrně vynechává děti slovenského občanství, u nichž se předpokládá minimální jazyková bariéra. Nevěnujeme se ani analýze rozmístění méně početných skupin dětí cizinců, kde komparace rozmístění na úrovni správních obvodů nedává ze statistického hlediska příliš smysl. Je potřeba si ale uvědomit, že v praxi může platit nepřímá úměra v tom smyslu, že počtem menší minority mohou být z hlediska jazykové integrace náročnější a zároveň hůře datově podchytilné při plánování. Tento argument mimo jiné podporuje důležitost vytvoření strategie na pražských školách, která by mohla na případné proměny v populaci žáků cizinců umět adekvátně a hlavně včas reagovat a poskytovat tak garantované vzdělání podle zákona.

Předchozí výzkumy zaměřené na žáky s OMJ

V českém akademickém výzkumu je pojem žák s OMJ prozatím používán spíše výjimečně. Nicméně otázka začleňování žáků cizinců, žáků s migrační zkušeností, a také žáků z řad druhé generace migrantů byla předmětem pozornosti několika desítek velmi zajímavých publikací. Významné výzkumné aktivity v tomto směru rozvíjel tým vědců z Pedagogické fakulty UK pod vedením Mgr. Yvony Kostecké, Ph.D. V letech 2013-2018 za podpory Grantové agentury ČR realizovali rozsáhlý výzkumný projekt s názvem Integrace dětí cizinců do systému českých základních škol. V rámci tohoto pro nás velmi relevantního projektu vznikla celá řada publikací mapujících začlenění žáků cizinců do českého školského prostředí. Přestože zmíněný projekt nebyl zaměřen na hl. m. Prahu, některé výsledky se jeví jako relevantní pro pochopení celkového kontextu a podmínek pro začleňování žáků s OMJ do prostředí českých základních škol.

Většina analýz realizovaných v rámci zmíněného výzkumného projektu byla založena na dostupných statistických datech o cizích státních příslušnících a také na datech z rozsáhlého mezinárodního šetření PISA (Programme for International Student Assessment) zaměřeného na zjišťování úrovně gramotnosti žáků v posledních ročnících povinné školní docházky. Výhodou šetření PISA je to, že se ve výzkumu dlouhodobě sleduje země narození jak samotných žáků, tak i jejich rodičů⁴. Analýza dat PISA mimo jiné naznačuje, že studijní výsledky žáků s migračním původem jsou jen o něco málo horší než výsledky „českých“ žáků (žák, který se narodil buď v Česku, nebo v zahraničí, ale alespoň jeden z jeho rodičů se narodil v této zemi). Přímý vliv původu žáka na jeho studijní výsledky balancuje na hranici statistické významnosti. Zároveň toto šetření naznačuje, že za nižší úspěšnost těchto žáků nemůže jejich migrační původ, ale statisticky významnější roli hrají horší podmínky, a to jak ve škole, tak i v domácím prostředí. Za horšími školními výsledky tak mnohem více stojí sociální, ekonomický a kulturní status rodiny (vzdělání rodičů, socioekonomické zázemí a případné problémy v domácnosti) a také atmosféra ve škole (kázeňské klima, vztah učitele k žákovi, jeho podpora a motivace, pocit sounáležitosti se školou, ale také zkušenosti se záškoláctvím a celkový postoj žáka ke škole) (Kostecká 2013; Kostecká, Hána a Hasman 2017; Hána, Hasman a Kostecká 2017).

---

⁴ Povinný modul otázek obsahuje standardizované proměnné, z nichž je možné vytvořit v analýze často používaný Index of Immigrant Background, který dělí žáky na tři kategorie: „české“ (native), žáky první a druhé generace migrantů.

Dosavadní zjištění z českého kontextu tedy prozatím nejsou alarmující. Nehledě na poněkud nerovnoměrné uzemní rozmístění, s přibývajícím počtem žáků cizinců v českých základních školách prozatím nedochází ani k velkému propadu mezi studijními výsledky, ani k vyšší míře koncentrace některých skupin žáků cizinců (Hasman, Kostecká a Hána 2016; Kostecká, Hána a Hasman 2017). Zároveň se poznatky českých výzkumníků shodují se zahraniční literaturou v tom, že nejen dosažení dobrých studijních výsledků a celkový úspěch při začleňování žáků do prostředí škol jsou ovlivněné souhrou několika důležitých faktorů. Jedná se zejména o sociálně ekonomický status v rodiny a celkové rodinné zázemí, sebedůvěra žáků a pocit sounáležitosti se školou, podmínky a přístup na straně školy (včetně postojů a očekávání učitelů a také aktivního přístupu školy a připravenosti poskytnout žákovi potřebnou podporu), celková atmosféra ve třídě a postoje jiných žáků a v neposlední řadě také jazyková kompetence žáků cizinců nebo žáků s migračním původem (Drbohlav, Dzúrová a Černík 2007; Kostecká 2013; Kostecká, Hána a Hasman 2017; Machovcová 2017; Kostecká, Hána a Hasman 2017; Kostecká et al. 2019).

Sekundární analýza dat a předchozích šetření ukázala, že většina poznatků je založená na datech o žácích s cizí státní příslušností (s výjimkou šetření PISA), zatímco data o žácích s OMJ (nebo žácích s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka) jsou velice nedostatečná. Ačkoliv jsme si vědomi toho, že projekt Škola jako integrační partner není jedinou výzkumnou aktivitou v tomto směru, nepodařilo se nám identifikovat moc výzkumů schopných odpovědět na otázku o počtu dětí s OMJ na pražských základních školách. Kromě menších sond zaměřených na konkrétní školy a realizovaných v rámci různých sociálněvědních výzkumných projektů a také v rámci studentských prací jsme identifikovali tři významné výzkumné aktivity zaměřené mimo jiné na zjišťování počtu žáků s OMJ. Jedná se o výzkumy realizované Českou školní inspekcí, společností META, o. p. s., a Národním pedagogickým institutem ČR. V následujících pasážích se trochu podrobněji podíváme na výsledky zmíněných šetření.

Starší šetření České školní inspekce s názvem Vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem bylo pro tento projekt zřejmě nejrelevantnější z hlediska dobrého pokrytí pražských základních škol. On-line inspekční zjišťování na základních školách v celé České republice bylo součástí tematicky orientované inspekční činnosti provedené v souladu s Plánem hlavních úkolů ČŠI ve školním roce 2014/2015. Výsledky tohoto zjišťování zveřejněného v tematické zprávě (ČŠI 2015) přináší mnoho zajímavých poznatků, ale bohužel nedovolují detailní pohled na situaci v hl. m. Praze. V roce 2020 se týmu Škola jako integrační partner podařilo získat jak dotazník použitý při on-line zjišťování, tak i podrobnější výsledky tohoto šetření v podobě tabulek speciálně zpracovaných dle zadaných kritérií. Do inspekčního elektronického zjišťování ČŠI na téma vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem bylo ve školním roce 2014/2015 zapojeno 3 810 základních škol, z toho 230 bylo škol z hl. m. Prahy. návratnost tohoto dotazování v Praze byl úctyhodných 88 %.

Jak uvádí tematická zpráva, pro účely zmíněného šetření byli za žáky s OMJ považováni žáci, jejichž mateřský jazyk je jiný než jazyk český. V souladu s definicí použitou v rámci našeho projektu, i šetření ČŠI mezi žáky s OMJ řadilo jak žáky s cizí státní příslušností, kteří doma hovoří odlišným jazykem, tak i děti a žáky s českým občanstvím, pro které je čeština druhým jazykem, nikoliv jazykem mateřským (např. děti z migrantských rodin s českým občanstvím, potomky krajanů navracejících se zpět do ČR, ale i děti z bilingvních rodin, kde dominuje jiný než český jazyk, děti z národnostních menšin apod.). (ČŠI 2015)

Podíváme-li se podrobněji na dotazník z tohoto šetření, zjistíme, že operacionalizace⁵ pojmu žák s OMJ se poněkud lišila od té, kterou jsme zvolili v našem projektu. Dotazník nejdříve zjišťoval počet žáků s cizí státní příslušností v jednotlivých ročnících. Dále pak byla otázka na „počet žáků z České republiky, pro které je čeština druhý jazyk, nikoliv jazyk mateřský“⁶. Formulace otázky nedovolovala usoudit, přesný význam pojmu „žák z České republiky“, pravděpodobně se tím myslelo české občanství. Následující otázka zněla: „Kolik žáků s odlišným mateřským jazykem potřebuje jazykovou podporu?“⁷. Šetření ČŠI nerozlišovalo mezi jednotlivými úrovněmi jazykových kompetencí žáků s OMJ a žáci s cizí státní příslušností byli automaticky řazeni mezi žáky s OMJ (viz ČŠI, 2015, st. 15).

Analýza výsledků za hl. m. Prahu ukazuje, že ve školním roce 2014/2015 průměrný podíl žáků cizinců na všech žácích základních škol tvořil 6,9 % (5 428 žáků). Zároveň podíl „žáků z ČR“ s češtinou jako druhým jazykem tvořil 1,6 % ze všech žáků (1 292 žáků). Celkem se tedy jedná o 6 720 žáků, které ČŠI označuje za „žáky s OMJ“, přičemž 95 % oslovených pražských škol má aspoň jednoho takového žáka. U otázky na potřebu podpory citovaný výzkum uvádí, že ji potřebuje zhruba třetina žáků s OMJ (2 159 žáků) neboli 2,7 % z celkového počtu žáků na školách. Zajímavé dále je pak to, že podle vypovědí samotných škol většina žáků s OMJ (94 %), kteří jazykovou podporu potřebují, ji na škole dostává. Mezi nejpoužívanější způsoby podpory žáků s OMJ pražské školy uvádějí individuální podporu pedagoga formou individuálního vzdělávacího plánu nebo vyrovnávacího plánu (68 % škol, které navštěvuje žák s OMJ s potřebou jazykové podpory) a také individuální nebo skupinové doučování češtiny mimo dobu vyučování (64 % škol). Téměř třetina (27 %) relevantních škol využívala pro své žáky s OMJ asistenta pedagoga a čtvrtina z nich (24 %) poskytovala výuku češtiny v době běžné výuky (např. místo hodin českého jazyka).

Co se týče financování podpory poskytované žákům s OMJ, zde většina oslovených pražských škol (52 %) uváděla prostředky zřizovatele, dále pak rozvojové nebo dotační programy MŠMT (39 %), prostředky kraje (25 %), prostředky z vlastního rozpočtu školy (11 %) a prostředky z Evropského sociálního fondu. Většina škol zapojených do zjišťování ČŠI (68 %) označila tehdejší způsob získávání finančních prostředků na podporu žáků s OMJ pro školy za nevyhovující. Většina pražských škol (71 %) zároveň uvedla, že nemají dostatek finančních prostředků, aby pokryly potřebný rozsah podpory pro své žáky s OMJ. Kromě dostatečných finančních prostředků by pražské školy podle vlastních výpovědí k zajištění kvalitnější podpory pro žáky s OMJ ve školním roce 2014/2015 potřebovaly především větší kapacitu pedagogů na individualizaci pomoci, včetně poskytnutí asistenta pedagoga a zmenšení počtu žáků ve třídě (60 %), výukové materiály pro žáky (57 %), státem jasně definovaný způsob podpory (57 %), metodickou podporu při vzdělávání a začleňování žáků (41 %) a vzdělávací obsah češtiny jako druhého jazyka, zejména návody pro pedagogy k výuce češtiny (30 %). Mezi hlavními zdroji informací o možnostech podpory žáků s OMJ školy zmiňovaly web MŠMT (89 %), specializované webové stránky www.inkluzivniskola.cz (40 %) a také web krajského úřadu (31 %).

⁵ Operacionalizací je zde myšleno způsob převodu výzkumného problému nebo jevu do empiricky uchopitelné (testovatelné) podoby neboli transformace pojmů do podoby empiricky měřitelných indikátorů.

⁶ Poznámka k této otázce upřesňovala, že se jedná například o „žáky z druhé generace, děti navrátivších se krajanů, kteří česky dostatečně nemluví, žáci z vícejazyčného prostředí bez dostatečné znalosti českého jazyka.“

⁷ Zde návodem uváděla, že se jedná o „žáky, kteří nerozumí dostatečně instrukcím, mají problémy s komunikací i psaným textem. V pozdějším období již nemusí být potřeba jazykové podpory tak zjevná. Žák již komunikuje a pasivně rozumí, problémy mu ovšem stále dělá produkce textu, porozumění odborným textům atd. I tento žák má potřebu jazykové podpory.“

Druhým významným pokusem výzkumně odhadnout počet žáků s OMJ na českých základních školách bylo šetření **Výuka českého jazyka pro žáky s odlišným mateřským jazykem realizované společností META, o.p.s.**, ve školním roce 2018/2019. Jednalo se o on-line výzkum, kterého se zúčastnilo 95 základních škol v hl. m. Praze (ze 175 oslovených) a také školy ve Středočeském (29), Plzeňském (37) a Ústeckém kraji (14). V rámci sekundární analýzy získal tým projektu Škola jako integrační partner přístup k podrobným výsledkům tohoto šetření (primární datová matice) a měl nejen možnost podrobně analyzovat data pro účely vlastního projektu, ale také podílet se na analytickém zpracování výstupů ze zmíněného šetření, které byly následně předmětem diskuse na několika odborných konferencích a byly také prezentovány ve stručné analytické zprávě (viz META 2019). Ačkoliv data z pražských ZŠ tvořila více než polovinu datového souboru, vzhledem k relativně nízkému pokrytí škol v Praze (34 %) a tomu, že ve výzkumu nebyly osloveny všechny pražské školy, data META mají poněkud omezenou vypovídací schopnost. Podrobná analýza a srovnání s dostupnými statistikami MŠMT například naznačuje, že na dotazník META odpověděly spíše větší školy, které navštěvuje větší počet žáků cizinců, tudíž menší školy s nižším zastoupením žáků cizinců jsou v tomto výzkumu podhodnoceny. Nehledě na určité nedostatky přínos tohoto v mnoha ohledech průkopnického šetření byl velice významný jak pro obohacení celkového stavu poznání, tak i pro praktické účely našeho projektu (např. úprava výzkumného designu, tvorba a pilotáž dotazníku apod.). Vzhledem k tomu je proto zde prostor některá zjištění popsat trochu podrobněji.

Šetření META odhalilo, že na 95 pražských školách zařazených do výzkumu studovalo celkem 3 081 žáků s OMJ⁸ (z toho dvě třetiny na I. stupni), což tvořilo přibližně 7 % všech žáků. Zajímavé je, že podíl žáků s cizí státní příslušností byl na zmíněných školách ve sledovaném školním roce o celé dva procentní body vyšší (4 168 žáků). Co se týče jazykových znalostí dětí s OMJ, tak ta byla v šetření META zkoumána na základě rozdělení do třech úrovní: nulová úroveň znamenala, že se žák česky nedomluví; úroveň 1 znamenala, že se žák domluví s pomocí; úroveň 2 znamenala, že se žák česky domluví (i bez pomoci)⁹. Výsledky šetření ukázaly, že většina žáků s OMJ na pražských základních školách (73 %) se v běžných školních i osobních situacích česky samostatně domluví (úroveň 2), zatímco pětina (19 %) se domluví jen s pomocí a 7 % žáků s OMJ se česky nedomluví vůbec.

---

⁸ Žák s OMJ byl v dotazníku META definován takto ten, kdo A) přichází nově ze zahraničí, většinou bez znalosti nebo s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, B) děti cizinců, které v ČR vyrostly, ale doma hovoří jiným jazykem, než je čeština, C) děti s českým občanstvím, v jejichž domácím prostředí se používá jiný než český jazyk, D) děti, které mají české občanství, doma hovoří česky, ale studovaly v zahraničí a ve škole se česky nikdy neučily.

⁹ Přesná definice v dotazníku META zněla takto: „**Jazyková úroveň 0 = nedomluví se.** Žák nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny, otázky/typu (Máš...? Otevři. Napiš. Přečti. Rozumíš?). Reaguje pouze, pokud je ze situace jednoznačně zřejmé, o co se jedná, a když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu a doprovází promluvu názornými ukázkami (např. Napiš. – Učitel vezme tužku a píše a pak dá tužku žákovi). **Jazyková úroveň 1 = domluví se s pomocí.** Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny, otázky, orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Když mluví, může špatně vyslovovat, když píše, může psát s chybami. Jeho projev je jednoduchý (vyjadřuje se jednoslovně nebo ve velmi krátkých větách) a většinou používá nesprávné gramatické tvary. **Jazyková úroveň 2 = domluví se.** Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním.“

Odhad podílu žáků s OMJ s potřebou podpory je podle šetření META výrazně větší, než naznačuje o tři roky starší zjišťování ČŠI. Navíc v otázce ohledně vývoje počtu žáků s OMJ tři čtvrtiny oslovených pražských škol uvedlo, že počet žáků s OMJ s potřebou speciální jazykové podpory na jejich škole v posledních letech stále roste. Co se týče typu podpory pro žáky s OMJ na školách, tak ta se v šetření zjišťovala jen u žáků, kteří se česky vůbec nedomluví. Zde šetření META odhalilo, že téměř polovina pražských škol pro tyto žáky využívala pedagogickou intervenci (na základě doporučení Školských poradenských zařízení (ŠPZ)). Mezi další frekventované typy podpory patřily využití asistenta pedagoga, organizace odpoledních kroužků češtiny jako druhého jazyka a také speciálně pedagogická péče na doporučení Pedagogicko-psychologické poradny (PPP). Analýza výsledků neprokázala nějaké jasné vzorce a výrazné rozdíly v typech poskytované podpory u pražských škol, až na zjištění o tom, že podpora na školách s větším podílem žáků s OMJ (zejména těch pražských) se jevila jako různorodější (častěji se jednalo o kombinaci několika typů podpory). Šetření zároveň naznačilo, že samotné školy řešení tehdejší situace žáků s OMJ viděly zejména v odstranění administrativních překážek (zavedení okamžitého nároku na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ)), navýšení celkových finančních prostředků pro školy (včetně prostředků na asistenty pro žáky s OMJ), posílení personálních kapacit škol o odborníky na výuku ČDJ a také v metodické podpoře pro stávající pedagogy.

Posledním v této části komentovaným šetřením relevantním pro náš výzkumný projekt je **monitoring Národního pedagogického institutu ČR s názvem Pedagogická podpora žáků-cizinců v základních školách**, který proběhl v rámci projektu Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem – Implementace akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora (APIV A) realizovaného v letech 2017 až 2022. Jedním z mnoha cílů tohoto velice rozsáhlého projektu je připravit a pilotně ověřit nástroj pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků a žáků cizinců, popř. českých žáků bez znalosti češtiny. Výsledky monitoringu realizovaného v roce 2019 na 216 vybraných základních školách všech krajů ČR jsou zveřejněné ve výzkumné zprávě NPI ČR (2020). Základním cílem monitoringu bylo zjistit, jakou pomoc poskytují školy žákům cizincům a žákům s OMJ při zvládání češtiny jako druhého jazyka a jak jsou využívána podpůrná opatření podle §20 a §16 Školského zákona. Pozornost zde byla věnována také didaktické připravenosti učitelů na vzdělávání těchto žáků a jejich dalším potřebám.

Na rozdíl od dvou výše popsaných zjišťování monitoring NPI ČR byl realizován nikoliv formou standardizovaného dotazníkového šetření, ale v podobě řízených rozhovorů se zástupci jednotlivých škol (291 zástupců 216 škol). Nicméně realizátor tohoto šetření prezentuje data v číselné podobě (procenta, průměry apod.) a má za to, že povaha získaných dat dovoluje určitou míru zobecnění. Jelikož počet škol ve výzkumu nedovoluje odvozovat příliš spolehlivé závěry o situaci v Praze, okomentujeme zde jen několik klíčových zjištění, která mohou doplnit celkový obrázek prezentovaný v předchozích pasážích.

Vzhledem k zaměření projektu se domníváme, že za žáky s OMJ jsou v tomto monitoringu považováni především (potencionální) příjemci podpůrných opatření podle §20 a §16 Školského zákona. Veřejně dostupná výzkumná zpráva bohužel neobsahuje přesnou definici pojmu žák s OMJ v tomto monitoringu, ani neuvádí formulaci jednotlivých otázek, které zazněly v rozhovorech. Je proto poněkud obtížné zhodnotit relevantnost některých pro nás zdánlivě velice důležitých zjištění. Z klíčových výsledků můžeme uvést například zjištění, že na školy zapojené do monitoringu dochází v průměru 12 žáků s OMJ a 28 žáků cizinců. Ze zprávy se bohužel ale nedozvíme ani celkový počet žáků na školách, ani to, kolik oslovených škol na otázku o žácích s OMJ v rozhovoru neodpovědělo (zpráva jen uvádí, že tento údaj nesdělily všechny školy). Zmíněná veřejná data proto nedovolují odhadovat podíl žáků s OMJ ani rovnoměrnost zastoupení cílové skupiny v monitoringu ve smyslu reprezentace různě velkých škol s odlišným počtem žáků cizinců.

Podobně jako i ve zprávě ČŠI (2015) i v monitoringu NPI ČR jsou údaje o žácích cizincích (nehledě na jejich jazykovou kompetenci) a žácích s OMJ sečteny. Zpráva uvádí, že téměř třetina (29 %) z celkového počtu 7 522 žáků cizinců a žáků s OMJ má podle vyjádření škol problémy se zvládnutím českého jazyka. Monitoring odhalil, že většina oslovených základních škol (76 % ze 178 škol, které na danou otázku odpověděly) nějakým způsobem eviduje počet žáků s OMJ na škole, přičemž každá druhá (52 %) informaci o žácích s OMJ zjišťuje úvodním pohovorem s dítětem a rodiči, a každá pátá tuto evidenci dělá „podle dokladů“ žáka. Jazykovou diagnostiku (vlastní nebo převzatou) požívá podle tohoto zjištění jen 11 ze 178 škol (6 %). Zajímavé ovšem také je, že podle citované zprávy 15 % škol (ze 178, které na tuto otázku odpověděly) přiznává, že vůbec neví, koho lze označit za žáka s OMJ (z informací ve veřejně dostupné zprávě ovšem není příliš srozumitelné, zda je to dáno nejasností, případně absencí, definice žáka s OMJ v monitoringu nebo tím, že škola tyto informace o svých žácích nezjišťuje).

Co se týče dalších relevantních zjištění, tak monitoring nepřinesl příliš nové informace oproti těm diskutovaným v předchozích dvou šetřeních. Monitoring NPI ČR naznačil, že nejčastější formou podpory pro žáky s OMJ je individuální nebo skupinové doučování (kroužky) a jazykové kurzy (včetně adaptačních, letních a prázdninových) realizované díky podpoře MŠMT, krajských nebo městských orgánů samosprávy, ale také díky spolupráci a využití nabídky s různých neziskových organizací podporujících začleňování cizinců. Z podpůrných opatření podle §16 Školského zákona byly nejčastěji zmiňovány pedagogická intervence (doučování, případně navýšení hodin češtiny) a individuální vzdělávací plán. V otázce ohledně toho, jakou podporu by oslovené základní školy nejvíce potřebovaly pro výuku žáků s OMJ, třetina škol uvedla potřebu povinného vstupního jazykového kurzu a pětina z nich by uvítala didaktické kurzy pro své pedagogy. (NPI ČR, 2020)

Jelikož se jedná o poměrně čerstvé a zřejmě dílčí výsledky ještě běžícího projektu, je velmi pravděpodobné, že výzkumný nástroj a možná i samotný postup monitoringu bude v dalších fázích projektu NPI ČR ještě upřesněn. Pokud budou v rámci tohoto projektu realizovány další vlny zjišťování, budeme zveřejňované výsledky sledovat a pokusíme se i o dílčí spolupráci v oblastech, kde se aktivity obou projektů prolínají.

Výroční zprávy pražských základních škol jako zdroj informací o žácích s OMJ

Dalším zdrojem informací o žácích s OMJ na pražských školách jsou výroční zprávy základních škol. V rámci sekundární analýzy jsme zkoumali také to, do jaké míry mohou být tyto veřejně dostupné zprávy zdrojem pro komplexnější informaci o naší cílové skupině. Povinnost zpracovat výroční zprávu vyplývá z § 10 Školského zákona 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Zprávu zpracovává každoročně ředitel školy a je veřejně dostupným dokumentem. Školský zákon přímo neupravuje náležitosti těchto zpráv, tak činí Vyhláška č. 15/2005 Sb. (dále Vyhláška), kde jsou uvedeny požadavky pro výroční zprávy o činnosti školy. Jedná se o osnovu s 14 body, ze kterých přímo neplyne uvádět informace o vzdělávání žáků s OMJ. Informace o žácích s OMJ mohou být, podle této Vyhlášky, uvedené v částech informujících o výsledcích vzdělávání žáků podle cílů stanovených vzdělávacími programy a podle poskytovaného stupně vzdělání, dále v částech, kde se uvádějí údaje o zapojení školy do rozvojových a mezinárodních programů. Z výše uvedeného vyplývá, že školy nejsou zmíněnou vyhláškou vázány uvádět přesné počty žáků s OMJ, ani jejich jazykovou úroveň, nicméně výroční zpráva by měla obsahovat práci školy s těmito žáky a jejich výsledky.

V roce 2019 MHMP rozeslalo pražským základním školám Osnovu výroční zprávy obsahující jak tabulku pro vyplnění počtu žáků cizinců (dle jednotlivých občanství a skupin občanství), tak i otázku na zkušenosti školy s integrací a dalším začleňováním této skupiny žáků (položka 17). Pozoruhodné je i to, že zmíněná doporučená oslova výroční zprávy obsahovala také tabulku pro údaje o dětech s OMJ s potřebou doučování podle jejich znalosti češtiny (položka 23). Jazyková znalost zde byla rozdělena do tří kategorií uvedených bohužel bez podrobnější definice: „úplná neznalost ČJ“, „nedostatečná znalost ČJ“ a „znalost ČJ s potřebou doučování“. Ačkoliv je tato snaha o standardizaci informací reportovaných školami velmi cenná, její dopad bude zřejmě možné ocenit až v několika dalších letech, a to nejen z důvodu opožděného zveřejnění zpráv, ale také kvůli tomu, jak tuto osnovu implementují ve svých zprávách samotné pražské školy. V neposlední řadě je zde na místě i otázka, do jaké míry jsou formulace použitých kategorií jazykových znalostí jednoznačné a pro všechny školy srozumitelné.

V rámci sekundární analýzy dat v projektu jsme prošli veřejně dostupné výroční zprávy škol za školní roky 2018/2019, 2019/2020 a 2020/2021. V prvních dvou letech našeho sledování školy spíše uváděly počty žáků-cizinců. Jazykovou úroveň, potřeby pomoci žákům a zhodnocení průběhu a pokroku začleňování žáků cizinců a žáků s OMJ jsme našli ve zprávách spíše výjimečně. Nicméně výroční zprávy uváděly některé formy práce s těmito žáky jako například výuku předmětu čeština pro cizince nebo čeština jako druhý jazyk, doučování češtiny mimo dobu vyučování, zpracovávání plánů pedagogické podpory a individuálních vzdělávacích plánů, využití asistenta pedagoga nebo dvojjazyčného asistenta, zřízení pozice speciálního koordinátora pro výuku žáků s OMJ, poskytování speciálního školení učitelům, využívání speciálních pedagogů a družiny pro jazykovou pomoc, práci s rodiči, interkulturní vzdělávání všech žáků, pomoc tlumočnicků. Dále uvádějí individuální přístup spočívající např. v možnosti ústní opravy, dostačného času na vypracování testů, toleranci užití cizích slov. Některé školy také uvádějí metodiku hodnocení žáků cizinců a žáků s OMJ, kdy nejčastěji uvádějí odklad známkování a dočasné formativní hodnocení. Ve výročních zprávách školy dále uvádějí podané žádosti o projekty, jejich úspěšnost a informace o realizaci projektů týkajících se výuky žáků s OMJ. Konkrétně se jedná o operační programy (OP VVV, OP Praha - pól růstu), rozvojový program MŠMT „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“. Ve výročních zprávách školy také zmiňují v rámci této problematiky spolupráci s neziskovým sektorem, nejčastěji s Integrovaným centrem Praha a organizací META.

Výroční zprávy za rok 2020/21 zveřejňují školy postupně během podzimu 2021. Je to první zpráva, kdy by školy měly následovat osnovu danou MHMP a uvádět více informací o žácích s OMJ. Vzhledem k tomu, že se výroční zprávy na internetových stránkách škol objevují v termínu zpracování této zprávy, není možné určit, kolik škol výše zmíněnou osnovu zapracovalo. Nicméně z dosud zveřejněných zpráv (k 15. 11. 2021) je patrné, že osnovu následuje každá druhá až třetí škola. Školy, které ve výroční zprávě uvádějí informace o žácích s OMJ, prezentují tabulku, která dělí žáky podle úrovně znalosti českého jazyka do tří skupin: úplná neznalost jazyka, nedostatečná znalost a znalost jazyka s potřebou doučování. Dále uvádí tabulku s počty dětí podle státního občanství. Většina škol nepředkládá žádné další informace o práci s těmito dětmi nebo uvádí jen minimální informace, a to jen v případě, že škola realizuje nějaký projekt. Formy práce s žáky s OMJ nebo zhodnocení průběhu a pokroku při začleňování žáků se vyskytují ve zprávách spíš výjimečně.

Průběžný monitoring výročních zpráv pražských škol realizovaný v rámci projektu naznačuje, že výroční zprávy mají potenciál cenného doplňkového zdroje informací (především na úrovni jednotlivých škol) o počtech žáků s OMJ, formách práce s těmito žáky, realizovaných projektech a spolupráci s jinými institucemi. Za sledované období můžeme konstatovat určité zlepšování zveřejňovaných informací. Nicméně srovnatelnost údajů o žácích s OMJ v námi analyzovaných veřejně dostupných výročních zprávách základních škol je v současné době stále nedostatečná a není podle našeho názoru prozatím možné zveřejňované údaje používat jako plnohodnotný zdroj informací o celkové situaci v Praze. První a velmi důležitý krok ke standardizaci byl učiněn osnovou MHMP a do budoucna očekáváme zlepšení. Ovšem velká část pražských škol stanovenou osnovu zatím nenásleduje a, pokud uvádí celkový počet žáků s OMJ a jejich jazykové dovednosti, tak jen málokdy popisuje práci s těmito žáky nebo hodnotí jejich pokroky.

ZJIŠŤOVÁNÍ SITUACE ŽÁKŮ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČEŠTINY JAKO VYUČOVACÍHO JAZYKA NA PRAŽSKÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Tato část zprávy je věnována klíčové aktivitě projektu Škola jako integrační partner, a to opakovanému monitorovacímu šetření na pražských základních školách realizovanému v letech 2019-2021. Nejdříve popíšeme přípravu a postup při realizaci 3 vln tohoto monitorovacího šetření a následně se budeme věnovat podrobnější analýze klíčových zjištění, která vzájemně srovnáváme a interpretujeme v kontextu dosavadních poznatků popsaných v předchozí části. Jak již bylo zmíněno, celkem byly v projektu naplánovány tři vlny zjišťování. Výsledky první pilotní vlny realizované ve školním roce 2019-2020 byly podrobně představeny v průběžné zprávě určené pro odborného garanta projektu. Tato zpráva se věnuje především analýze výsledků druhé vlny monitoringu, která proběhla přesně uprostřed řešení projektu, od listopadu 2020 do března 2021 (včetně 3 vln připomínek). Výzkumný tým nejenže měl dostatek času podrobně analyzovat data z této vlny, ale také měl několik příležitostí tyto výsledky diskutovat nejen se zástupci MHMP, ale také s dalšími relevantními aktéry, jako jsou zástupci odborů školství městských částí, ředitelé základních škol, učitelé a asistenty, zástupci neziskových organizací a dalšími experty (ve formě prezentací na několika odborných a poradních platformách a také během závěrečné konference projektu). Vzhledem ke krátkému trvání třetí vlny zjišťování zahájeného teprve v listopadu 2021, tato zpráva obsahuje jen částečné údaje z nejčerstvějšího šetření realizovaného v rámci projektu. Po dohodě s MHMP sběr dat v rámci třetí vlny, který v době dokončování této zprávy ještě probíhal, bude finalizován po ukončení projektu (v prvním čtvrtletí roku 2022), kdy finální výsledky budou předány v podobě stručných automatických datových reportů vyvinutých v rámci projektu pro účely jednoduché prezentace dat.

Metodologický postup a popis sběru dat

Práce nad vytvořením monitorovacího dotazníku určeného ke zjišťování situace na základních školách s ohledem na integraci dětí cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem začala v první polovině roku 2019. Vytvoření dotazníku předcházela skupinová diskuse (focus group), které se zúčastnilo 8 vybraných zástupců z různých základních škol v Praze. Jednalo se o ředitele/ředitelky škol a učitele zastávající funkci koordinátora inkluze. K účasti na diskusi byly osloveny zejména školy, které patří mezi tzv. síťové a které mají bohaté zkušenosti s výukou žáků s OMJ. Snažili jsme se též, aby v diskusi byly zastoupeny školy z různých částí Prahy, neboť přístup k žákům cizincům a žákům s OMJ se může lišit v různých městských částech, které jsou z velké části zřizovateli základních škol. Cílem bylo získat informace o datech, které školy vykazují, o základních okruzích problémů, se kterými se při integraci těchto žáků školy potýkají, ale i diskutovat o ideálním načasování pilotního výzkumu nebo o způsobech motivování ředitelů škol k účasti na výzkumu. O možnostech výzkumu žáků s OMJ a zejména o možných okruzích otázek jsme též diskutovali se zástupci MHMP, MŠMT a neziskové organizace META, která se dlouhodobě věnuje žákům cizincům.

S cílem co nejméně zatížit základní školy a jejich ředitelky a ředitele jsme se rozhodli pro zjišťování dat týkajících se integrace žáků cizinců a žáků s OMJ, která nejsou dostupná z jiných datových zdrojů, využít internetový dotazník. Snahou bylo, aby tento dotazník byl stručný a zejména uživatelsky co nejméně náročný, ale aby na druhou stranu se nám jeho prostřednictvím podařilo získat co nejvíce informací potřebných k charakterizování situace žáků s OMJ na pražských základních školách. Internetový dotazník je standardní výzkumná metoda, která má své výhody i nevýhody. Jednou z nesporných výhod je jeho snadné vyplnění zejména v případě složitějších filtrových otázek, které rozvíjejí danou otázku a které se zobrazí pouze těm respondentům, kteří na předchozí otázku odpoví určitým předem stanoveným způsobem. Internetový dotazník je mnohem přehlednější než klasický papírový dotazník. Jeho vyplnění je snadnější a časově méně náročné, protože respondenti odpovídají pouze na otázky, které se jich týkají. Další výhodou je snadné doručení dotazníku respondentovi prostřednictvím mailové adresy a tedy bez

nutnosti tisknutí dotazníku, jeho předání respondentovi a následně jeho vrácení zpět tazateli. Využití mailových adres má však i své nevýhody, a to kvůli čím dál tím rozšířenějšímu využívání tohoto způsobu komunikace a možnosti zahlcení mailové adresy nevyžádanou poštou, za kterou může být právě odkaz na výzkum považován. Od ředitelů a ředitelky základních škol při focusní skupině jsme zjistili, že ředitelé dostávají velké množství žádostí o vyplnění různých průzkumů ze strany různých výzkumníků, ale též studentů a jiných organizací. Další otázkou byla správnost mailových adres, které se mohou měnit s výměnou osoby pana ředitele/ředitelky či z jiného důvodu, a je proto nezbytná neustálá aktualizace. Ve snaze minimalizovat zmíněné nevýhody spojené s mailovou komunikací jsme se po konzultaci s aplikačním garantem rozhodli pro první kolo pilotního dotazování využít datových schránek, které mají zřízené všechny základní školy, a s jejichž využitím by byla zvýšena pravděpodobnost, že se školy o výzkumu opravdu dozvědí. Vzhledem k dobré zkušenosti s touto formou zasílání dotazníku jsme ji využili i pro další dvě vlny dotazování. Prostřednictvím datové schránky jsme základním školám vedle žádosti o vyplnění dotazníku společně s informacemi o projektu, instrukcemi k vyplnění a odkazem na výzkum zaslali též podpurný dopis MHMP, jehož cílem bylo vysvětlit význam dotazování a požádat školy o součinnost. Nižší návratnost internetových výzkumů je totiž spolu s nejistotou o správné identitě respondenta a rizikem nepochopení některých otázek největší nevýhodou internetového dotazování.

Internetový dotazník byl vytvořen v open-source webové aplikaci Lime Survey¹⁰, a dodatečně graficky a programátorsky upraven (logické filtry a kontroly správnosti vyplnění povinných otázek) pro potřeby našeho zjišťování. V průběhu projektu došlo k určitému vývoji otázek a témat, ovšem hlavní modul dotazníku byl modifikován (upřesněn a rozšířen) jen v minimálně nezbytné míře v souvislosti se snahou zdokonalit zjišťování ale zároveň umožnit sledování vývoje a testování vybraných vztahů ve všech třech vlnách. Výhodou použití zmíněného profesionální software s otevřenou licencí je dostupnost a zároveň uživatelsky vlídné řešení online dotazníku, včetně správy dotazníku a průběžného stahování vložených dat v různých formátech. Zároveň, požití tohoto softwaru usnadnilo replikaci otázek a celých sekcí v dalších vlnách zjišťování a poměrně snadnou úpravu struktury průzkumu v průběhu projektu.

Od samotného začátku jsme se snažili v dotazníku vyhnout termínu OMJ (neboli odlišný mateřský jazyk), protože jsme v našem výzkumu chtěli postihnout všechny žáky, kteří mají z nějakého důvodu, např. z důvodu delšího pobytu v zahraničí a vyučování v cizím jazyce, problémy s češtinou jako s vyučovacím jazykem (viz vysvětlení v části Definice cílové skupiny). Tištěné verze dotazníků použitých ve třech vlnách dotazování jsou v příloze této zprávy.

V rámci přípravy všech tří vln dotazování proběhla krátká pilotáž, které se zúčastnili vybraní zástupci základních škol (8-15 osob), kteří poskytli zpětnou vazbu užitečnou pro zdokonalení monitorovacího nástroje. Cílem těchto pilotáží bylo zjistit nejen srozumitelnost otázek a vhodnost nabízených kategorií odpovědí, ale také otestovat technický formát internetového dotazníku. Na základě připomínek ze strany ředitelů jsme pak znění některých otázek i nabízených odpovědí upravili. Výsledný internetový dotazník je nadesignován tak, aby umožnil opakované monitorování situace, včetně replikace hlavního (core) modulu a přidavných tematických modulů podle relevantních témat (např. distanční výuka, spolupráce s aktéry, informovanost, nový systém financování podpory apod.).

---

¹⁰ Pro shrnutí výhod a stručný popis využitelnosti této aplikace viz např. příručku Praktická příprava dotazníků v Limesurvey (Nekola 2020).

První verze dotazníku s názvem **Zjišťování situace žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka na pražských základních školách** měla celkem 19 otázek (včetně těch filtrových). V další vlně bylo 25 otázek a ve finální vlně – 23 otázek.

První filtrová otázka ve výzkumu rozdělila školy na ty, jejichž vyučovacím jazykem je pouze čeština, a na ty, které vyučují některé nebo dokonce všechny předměty v jiném jazyce. Školám, které na otázku odpověděly, že vyučují pouze v cizím jazyce, jsme poděkovali za účast na výzkumu a další otázky se jich již netýkaly. V prvních 2 vlnách zjišťování jsme se snažili dopředu vyřadit z výzkumu nejen školy, které vyučují pouze v cizím jazyce,¹¹ ale také praktické a logopedické školy, školy specificky zaměřené (např. fungujících při nemocnicích, dětských domovech a diagnostických ústavech, školy zaměřené na mentálně nebo sluchově postižené žáky a na žáky s různými poruchami učení). Ve třetí vlně jsme se snažili oslovit téměř všechny pražské základní školy s výjimkou škol, kde jsme měli podle předchozích údajů jistotu, že výuka v češtině vůbec neprobíhá, a škol při nemocnicích, které jsou specifickým příkladem školy.¹²

Stěžejní otázkou byla první otázka hlavního bloku, která se dotazovala na počty žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, a to s rozlišením na 3 úrovně znalosti jazyka (nedomluví se česky, domluví se s pomocí, domluví se bez pomoci) a na první a druhý stupeň základní školy. Ve druhé a ve třetí vlně byly původně použité definice kategorií jazykových úrovní doplněny o popis stupně potřebné podpory (intenzivní, střední a občasná). Tato otázka obsahovala poznámku s podrobnými definicemi použitých jazykových úrovní a také odkaz na externí vzorovou tabulku ke stažení (v programu Excel), která měla posloužit jako pomůcka ředitelům pro snadnější sečtení žáků v rámci školy. Podrobnější definice třech jazykových skupin žáků s OMJ jsou k nalezení v části Definice cílové skupiny a také v příloze, kde se nachází zdrojové dotazníky.

Pro interpretaci výsledků je důležité podotknout, že tato úvodní (a jediná ve výzkumu povinná) otázka se týkala jen odhadu počtu žáků s OMJ. To znamená, že, ač byly použité kategorie velmi podrobně popsány, neměli jsme příliš velkou kontrolu nad samotným způsobem odhadování jazykových úrovní žáků s OMJ na jednotlivých školách. Po skupinové diskuzi s řediteli a konzultaci s několika experty jsme si totiž byli vědomi toho, že je velice nerealistické žádat od škol, aby kvůli vyplnění našeho dotazníku prováděli jazykovou diagnostiku všech svých žáků. Nicméně ve druhé a třetí vlně (po pilotním testování použité otázky zaměřené na odhad žáků s OMJ, ke kterému došlo v první vlně) jsme se škol také ptali na to, zda onu jazykovou diagnostiku na škole provádí.

Tématem, které nás ve výzkumu nejvíce zajímalo vedle počtu žáků, byla forma podpory těmto žákům. V otázce jsme respondentům navrhli poměrně širokou škálu možností jazykové podpory, které jsou pro integraci žáků významná. I tato otázka v průběhu projektu zaznamenala určitý vývoj a upřesnění, ovšem logická struktura zůstala stejná. Podrobnější kategorie jsou popsány dále v textu analytické části. V případě asistenta pedagoga jsme se v další filtrové otázce, určené pouze těm respondentům, kteří tuto možnost zaškrtnuli, dotazovali na způsob jeho financování. Nejpodrobněji jsme z forem jazykové podpory zkoumali doučování žáků, a to vzhledem k tomu, kdy (dopoledne/odpoledne) a kde probíhá, kdo jej organizuje a místo jakých předmětů probíhá.

V další sekci byly otázky zaměřené na zhodnocení dostatečnosti/nedostatečnosti současných opatření realizovaných na škole a na zdroje financování výuky nebo doučování češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a na financování asistentů pedagoga, dvojjazyčných asistentů nebo školních asistentů. V první vlně jsme

---

¹¹ Úvodní filtrová otázka pro takové školy tedy byla spíše ujištěním, že se nám podařilo z výzkumu vyčlenit opravdu všechny pro náš výzkum nerelevantní školy, neboť o některých školách (zejména soukromých) se nám nepodařilo získat všechny informace.

¹² V této vlně dotazování filtrová otázka zůstala, avšak nevyřadila z výzkumu žádnou základní školu, neboť všechny školy, které na dotazník odpověděly, patří ke školám vyučujícím všechny nebo většinu předmětů v češtině.

také testovali použitelnost otázky zaměřené na odhad celkových finančních prostředků, které daná škola na výuku žáků s OMJ z různých zdrojů vynakládá. U této otázky jsme ovšem narazili na celou řadu komplikací (zejména malá návratnost, velká chybovost odpovědi a nutnost dodatečné verifikace, příliš velká variabilita odpovědi pro výpočet průměru na školy), a proto jsme v dalších vlnách po konzultaci s odborným garantem a několika experty tuto otázku již vynesli.

Další sadou otázek, která zůstala stabilní součástí monitorovacího nástroje, byly otázky na personální kapacity škol, respektive na učitele speciálně zaměřené na výuku ČDJ a koordinátory práce s dětmi s odlišným mateřským jazykem. V druhé vlně jsme se také ptali na vzdělávání pedagogických pracovníků, a také na to, do jaké míry by měly být určité formy jazykové podpory systematicky podporovány. Součástí druhé vlny byly také otázky na informační zdroje a spolupráci s dalšími aktéry a celá sekce otázek věnujících se dopadu distanční výuky na žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka. Součástí třetí vlny byla sekce zabývající se novým systémem financování a organizace jazykové pro žáky s OMJ.

Pro snadnější vyplnění dotazníku nabízela většina otázek možnosti výběru jedné nebo více kategorií standardizovaných odpovědí nebo v případě vyplnění počtu žáků kontrolu ve vztahu k již výše uvedeným odpovědím. Ve všech třech vlnách dostali respondenti na konci dotazníku také prostor, kde se mohli v tzv. otevřené otázce vyjádřit trochu obecněji k tématu vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, zejména k potřebám škol, a mnozí z nich této možnosti využili.

Samotnému dotazování předcházela práce s databázemi adres škol, a to jak adres datových schránek, tak mailových adres nebo telefonů potřebných k připomínkování výzkumu. Po prvních schůzkách se zástupci oddělení základního a základního uměleckého školství na MŠMT jsme zjistili, že neexistuje žádný centrální a aktuální seznam škol, který by bylo možné použít jako podklad pro náš výzkum a který by obsahoval všechny pro nás potřebné údaje. Tento seznam jsme museli hned v prvním roce řešení projektu vytvořit na základě kombinace dostupných dat z několika zdrojů (rejstřík škol a školských zařízení, data z výkaznictví MŠMT, Administrativní registr ekonomických subjektů – ARES, výroční zprávy základních škol, zprávy školní inspekce, webové stránky škol a další). V dalších vlnách jsme tento seznam aktualizovali a upravovali.

Během celého projektu ve snaze zvýšit povědomí o výzkumu a tím podpořit i jeho návratnost jsme o jeho cílech, významnosti a také předběžných výsledcích průběžně informovali relevantní aktéry na poradních platformách odborů školství správních obvodů Prahy 1-22, Regionální poradní platformě pro oblast integrace cizinců v hl. m. Praze, na různých odborných a expertních setkáních určených zástupcům škol a také na konferencích určených širší odborné veřejnosti. Pro účely propagace dotazníkového šetření i výzkumu byly v prvním roce řešení projektu vytvořeny letáky, které jsme na těchto akcích distribuovali. Výzkum byl na základě doporučení z diskusní skupiny a dalších konzultací s odborníky naplánován vždy na listopad, což bylo opakovaně uznáno jako nejvhodnější termín pro ředitele vzhledem k jiným souvisejícím aktivitám škol (včetně výkaznictví pro MŠMT) a také vzhledem k nutnosti mít dostatek informací pro posouzení jazykové kompetence nově přijatých žáků.

Dotazování v první vlně probíhalo od listopadu 2019 do března 2020 a bylo při něm osloveno 250 pražských základních škol, z nichž 79 % se průzkumu zúčastnilo. V druhé vlně dotazování, které kvůli komplikacím s uzavřením škol začalo na přelomu listopadu a prosince 2020 a trvalo do dubna 2021, jsme oslovili 259 škol; zde byla návratnost 68 %. Třetí vlna začala na začátku v listopadu 2021 a v době finalizace této výzkumné zprávy ještě probíhá sběr dat. V této třetí vlně dotazování jsme oslovili 283 škol a výzkumná zpráva vychází z dat získaných od 138 škol, které své odpovědi odeslaly do poloviny prosince (což je 49 % všech oslovených škol). Relativně nižší návratnost v této nejaktuálnější vlně je ovlivněna tím, že zde (na rozdíl od předchozích vln) nebyly dopředu vyřazené některé praktické, logopedické a specificky zaměřené školy (viz podrobné statistiky v Tabulce 1).

Tabulka 1. Návratnost monitorovacího šetření o situaci žáků s OMJ na pražských základních školách, 3 vlny dotazování realizované v letech 2019-2021.

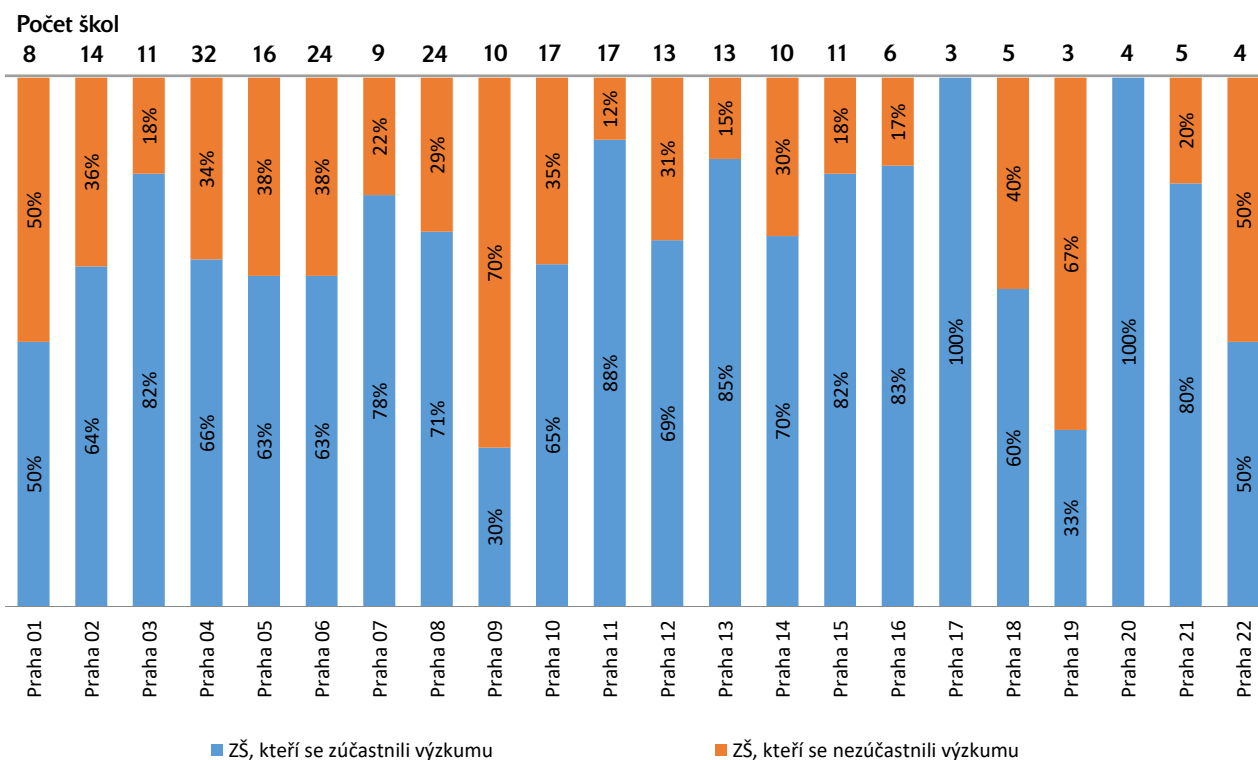
1. vlna monitoringu: listopad 2019 – březen 2020	Celkový počet	Osloveno pro výzkum	Zúčastnilo se výzkumu	Návratnost dotazníků (podíl reprezentovaných škol a žáků)
Počet ZŠ v Praze	291	250	198	79 %
Počet žáků na ZŠ	108 732	105 565	84 245	80 %
Počet žáků cizinců na ZŠ	9 659	9 498	7 489	79 %
2. vlna monitoringu: listopad/ prosinec 2020 – duben 2021	Celkový počet	Osloveno pro výzkum	Zúčastnilo se výzkumu	Návratnost dotazníků (podíl reprezentovaných škol a žáků)
Počet ZŠ v Praze	293	259	179	69 %
Počet žáků na ZŠ	110 977	108 968	76 904	71 %
Počet žáků cizinců na ZŠ	10 189	10 065	7 122	71 %
3. vlna monitoringu: listopad 2021 – prosinec 2021*	Celkový počet	Osloveno pro výzkum	Zúčastnilo se výzkumu	Návratnost dotazníků (podíl reprezentovaných škol a žáků)
Počet ZŠ v Praze	298	283	138	49 %
Počet žáků na ZŠ	112 117	111 978	60 484	54 %
Počet žáků cizinců na ZŠ	10 857	10 854	5 735	53 %

* Stav k 15.12.2021; třetí vlna monitoringu stále probíhá a finální výstupy budou předány v 1. čtvrtletí 2022 v podobě stručných automatických reportů

Následující analytické části se věnují především analýze dat z druhé vlny šetření realizované ve školním roce 2020/2021. V době finalizace této zprávy se všech tří vln dotazování zúčastnilo 104 pražských základních škol. Vzhledem k tomu, že školy odpovídaly na dotazníky ve třech vlnách zjišťování různě (tj. někdy data za jednotlivé vlny chybí) snažíme se příliš neprezentovat a nesrovnávat vedle sebe výsledky ze třech vln, ovšem na některých místech komentujeme určité trendy a souvislosti. V této části analytické zprávy se také věnujeme rozboru neúplných výsledků z nejčerstvější vlny, která obsahuje i sadu otázek zaměřených na velmi aktuální a protazím ne příliš prozkoumané téma nového systému financování a organizace jazykové přípravy pro žáky s OMJ.

Druhé vlny monitorovacího šetření se celkem zúčastnilo 179 pražských základních škol. Graf 7. uvádí údaje o návratnosti podle správních obvodů Prahy. Nejnižší návratnost byla v této vlně na Praze 9 a Praze 19, kde odpověděla zhruba třetina škol (respektive 3 školy z 10 na Praze 9 a 1 škola z 3 na Praze 19). Oproti tomu na Praze 17 a Praze 20 odpověděly všechny oslovené školy. Kromě Prahy 1 a Prahy 22, kde se podařilo získat odpovědi přesně poloviny oslovených škol, byla návratnost ve zbytku Prahy nadpoloviční. Při interpretaci údajů za jednotlivé správní obvody je potřeba brát v potaz jak velikost těchto obvodů, tak i typ škol, které se tam nacházejí. Jak již bylo zmíněno, pro účely výzkumu nebyly osloveny například základní školy, ve kterých probíhá výuka výhradně v jiném než českém jazyce. Ve většině velkých správních obvodů s počtem ZŠ větším než 10 se návratnost šetření pohybuje okolo 65-70 %, a proto se domníváme, že získaná data dovolují nejen určitou míru generalizace výsledků na populaci žáků na základních školách v celé Praze, ale v některých případech i analýzu situace napříč jednotlivými částmi Prahy.

Graf 7. Účast pražských ZŠ na monitorovacím šetření ve školním roce 2020/2021 podle správních obvodů Prahy

Zdroj: Výzkum základních škol v Praze 2020/2021, 259 oslovených ZŠ

Do zpracování výsledků jsme zařadili všechny školy, které dotazník odeslaly, a to i když neodpověděly na některé otázky (jedinou povinnou byla otázka na odhad počtu žáků s OMJ podle stanovených jazykových úrovní). U prezentovaných výsledků uvádíme absolutní počty, přičemž nutno poznamenat, že některé otázky byly filtrové a netýkaly se všech respondentů. Analýza dat pro účely této zprávy byla zpracována v programu SPSS. Zároveň, jak již bylo naznačeno, v rámci projektu byl vytvořen nástroj pro automatizovanou tvorbu stručných reportů, který prezentuje výsledky průzkumu podle zadaných kritérií a zároveň zasazuje tyto výsledky do souvislosti s dalšími zjištěnými kontextuálními daty jako např. počet žáků cizinců. Tento nástroj obsahující kompletní výsledky s možností detailu na úroveň jednotlivých škol je určený pro aplikačního garanta a jeho cílem je grafická prezentace klíčových výsledků bez znalosti použití statistických softwarů. Práce na tvorbě tohoto reportovacího nástroje předpokládala užší spolupráci s IT odborníkem. Reporty prezentující agregovaná data za celou Prahu a za správní obvody Praha 1-22 z druhé vlny šetření jsou k nalezení v příloze této analytické zprávy a v projektu slouží jako zpětná vazba pro všechny důležité aktéry. V průběhu řešení projektu byly agregované výsledky výzkumu zaslány odborům školství a vybraným expertům. Samotné pražské školy také dostaly k seznámení a zpětné vazbě podrobnější reporty, kde byly výsledky za jejich školu prezentovány v kontextu příslušného správního obvodu a také celé Prahy. Podrobné reporty obsahující odpovědi jednotlivých škol nejsou po dohodě s aplikačním garantem veřejně dostupné, neboť mohou obsahovat citlivé údaje.

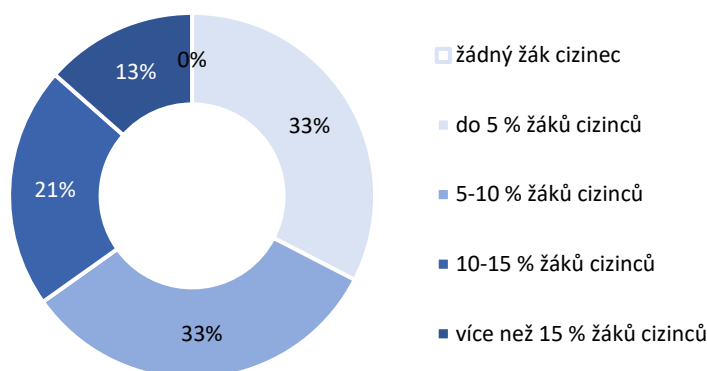
Počty žáků cizinců na pražských školách

Podle oficiálně dostupných statistik MŠMT ve školním roce 2020/2021 chodilo na 293 pražských základních škol celkem 110 977 žáků, z nichž bylo 10 189 žáků s cizím státním občanstvím. Žáci cizinci tvořili tak 9,2 % všech žáků na základních školách a chodili téměř na všechny školy v Praze (jen 3 % škol nemělo žádné žáky cizince). Nejvíce žáků cizinců chodilo do základních škol ve správních obvodech Praha 13, Praha 9 a Praha 14; žáci cizinci zde tvořili 14–15 % všech žáků. Mezi další správní obvody, jejichž základní školy mají dlouhodobě výraznou zkušenost se žáky cizinci, patřily Praha 3, Praha 2, Praha 1, Praha 10, Praha 5 a Praha 12 – v těchto

správních obvodech chodí celkově na základní školy 10-15 % žáků cizinců. V ostatních správních obvodech chodilo na školy 5–10 % žáků cizinců. Pouze v obvodech Praha 19 a Praha 21 byl podíl žáků cizinců kolem 2–3 %. (MŠMT 2021)

Pro monitoring žáků s OMJ bylo ve druhé vlně vybráno a osloveno 259 škol, kde podíl žáků cizinců byl totožný jako v celé Praze (9,2 %). **Druhé vlny výzkumného šetření se zúčastnilo 179 základních škol, na které celkem chodilo 76 904 žáků. Žáci cizinci chodili na všechny zúčastněné školy a jejich podíl byl oproti celkové situace v Praze jen lehce nadprůměrný: 7 122 žáků cizinců, což představuje 9,3 % všech žáků.** Rozložení podílu žáků cizinců na zúčastněných školách v jednotlivých správních obvodech bylo obdobné jako ve všech školách v Praze. Jednotlivé školy se ovšem liší podle toho, kolik cizinců na ně chodí a také podle toho, jaké zastoupení žáci cizinci na škole mají. Koncentrace žáků cizinců na jednotlivých školách ve výzkumu se pohybuje na škále mezi méně než jedním procentem žáků cizinců na škole až po 30 % žáků cizinců na škole. Na zhruba jednu třetinu škol chodilo ve sledovaném roce méně než 5 % žáků cizinců, na další třetinu škol chodilo 5-10 % žáků cizinců a na zbývající třetinu více než 10 % žáků cizinců, s tím, že o něco více než desetina škol měla podíl žáků cizinců přes 15 % (Graf 8).

Graf 8. Pražské základní školy podle zastoupení žáků cizinců

Zdroj: MŠMT 2021, vlastní vypočet, N = 179 škol zapojených do výzkumu.

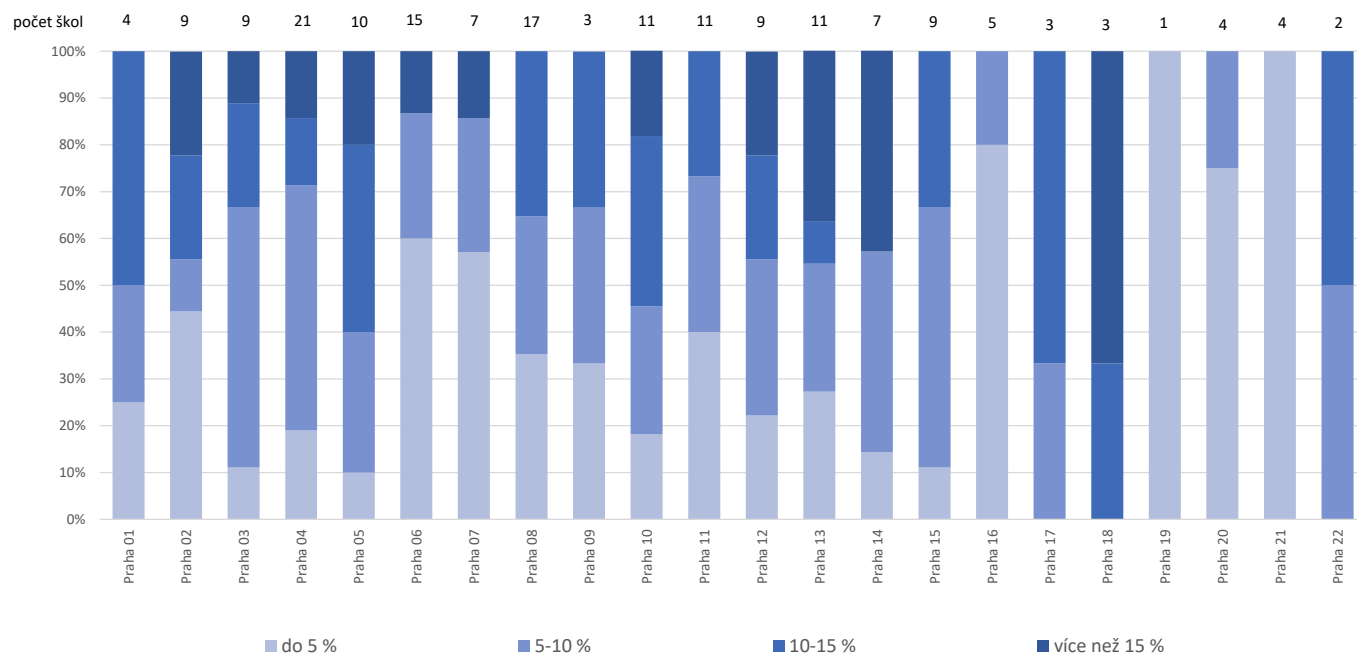
Na obecních i soukromých školách bylo celkové zastoupení žáků cizinců velmi podobné. Na obecní školy chodilo 9 % a na soukromé 10 % žáků cizinců. Odlišnosti ovšem nalézáme při detailnějším pohledu na zastoupení žáků cizinců na jednotlivých školách. Mezi obecními školami byl menší podíl těch, které navštěvovalo méně než 5 % žáků cizinců (28 %), a naopak vyšší podíl škol, které vyučovaly více než 10 % žáků cizinců (40 % obecních škol). Mezi soukromými školami naopak nalézáme více takových, které měly pouze malé procento žáků cizinců (40 % soukromých škol mělo méně než 5 % žáků cizinců), zároveň ale existovaly i školy s vyšším zastoupením žáků cizinců, možná i s určitou specializací na žáky cizince (na 15 % soukromých škol chodilo více než 15 % žáků cizinců). Obecní školy jsou celkově větší. Dlouhodobě platí, že naprostá většina z nich má více než 250 žáků, 40 % z nich pak více než 500 žáků. Soukromé školy jsou naopak menší, polovina má méně než 100 žáků, ostatní pak 100 -250 žáků. Podíly žáků cizinců je tedy potřeba porovnávat s obezřetností, neboť na soukromé školy chodí celkově méně žáků i celkově méně žáků cizinců. Tím není oslabeno hlavní zjištění, že obecní školy vzdělávají početně nejvíce žáků cizinců, a zastoupení žáků cizinců je na nich často relativně vysoké.

Podíly žáků cizinců na krajských a církevních školách jsou nižší, ve sledovaném roce na ně chodilo 3 až 6 % žáků cizinců. Srovnání škol podle zřizovatelů je obtížné kvůli velmi nevyrovnanému počtu škol různých zřizovatelů: monitoringu se zúčastnilo 139 obecních škol, 27 škol soukromých, 6 církevních a 7 krajských. Porovnávat tedy můžeme základně zjištění pouze o obecních a soukromých školách, odlišnosti krajských a církevních škol je obtížné statisticky vyhodnotit právě kvůli jejich nízkému počtu.

Složení škol podle zastoupení žáků cizinců ve správních obvodech Prahy ukazuje Graf 9. Zejména ve správních obvodech s celkově vyšším podílem žáků cizinců na školách, existuje větší zastoupení škol s více než 10 nebo i 15 % žáky cizinci. Ve školním roce 2020/2021 se jednalo zejména o Prahu 14, Prahu 13, Prahu 12, Prahu 2 či Prahu 5. Zajímavé je, že například na Praze 6 převažovaly školy s méně než 5 % žáků cizinců. Školy s vyšší koncentrací žáků cizinců nalézáme zejména v obvodech s velkými školami a s vysokým počtem škol (tedy v obvodech s celkově vysokým počtem obyvatel), obvody s méně obyvateli a méně školami mají na školách spíše menší zastoupení žáků cizinců.

Graf 9. Zastoupení žáků cizinců na ZŠ ve výzkumu podle správních obvodů Prahy

Zdroj: MŠMT 2021, vlastní vypočet, N = 179 škol zapojených do výzkumu.

Počty žáků s OMJ, jejich jazykové znalosti a míra podpory, kterou potřebují

Podle údajů z druhé vlny šetření byl podíl žáků s odlišným mateřským jazykem, kteří potřebovali jazykovou podporu, ve školním roce 2020/2021 6,7 % (na 179 zúčastněných škol chodilo celkem 5 118 takových žáků. Žáci s OMJ chodili na téměř všechny zúčastněné školy (174 ze 179 škol). Počet žáků s OMJ na zúčastněných školách byl tedy o něco nižší než počet žáků s cizím občanstvím (6,7 % žáků s OMJ oproti 9,3 % žáků cizinců).

Většina (67 %) všech žáků s OMJ chodila na I. stupeň základních škol, což je zhruba poměr, který odpovídá počtu žáků na prvních a druhých stupních.

Žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka jsme ve výzkumu rozdělili na tři skupiny podle jejich úrovně jazykových znalostí (viz část Definice cílové skupiny). Mezi všemi žáky s OMJ bylo podle odhadu pedagogů 14 % takových, kteří se **vůbec nedomluví česky a potřebují intenzivní podporu.** Připomeňme, že rozsah intenzivní podpory byl zde definován jako více než 5 hodin češtiny jako druhého jazyka týdně. Další 36 % žáků s OMJ se **domluví s dopomocí a potřebují střední podporu,** která byla určena rozsahem 2-5 hodin ČDJ týdně. 51 % žáků s OMJ se pak **domluví bez pomoci, ale potřebují občasnou podporu,** například v odborných předmětech.

Rozložení žáků podle míry potřebné podpory je na prvních i druhých stupních škol stejné – znamená to tedy, že i na II. stupních škol, kde je výuka náročnější a zahrnuje i odborné předměty, je na zúčastněných školách 14 % žáků (241 osob), kteří výuce v podstatě nerozumí a tedy nemohou se do ní zapojovat (viz Tabulka 2).

Tabulka 2. Počty žáků s OMJ podle míry potřebné podpory na stupních základních škol v Praze

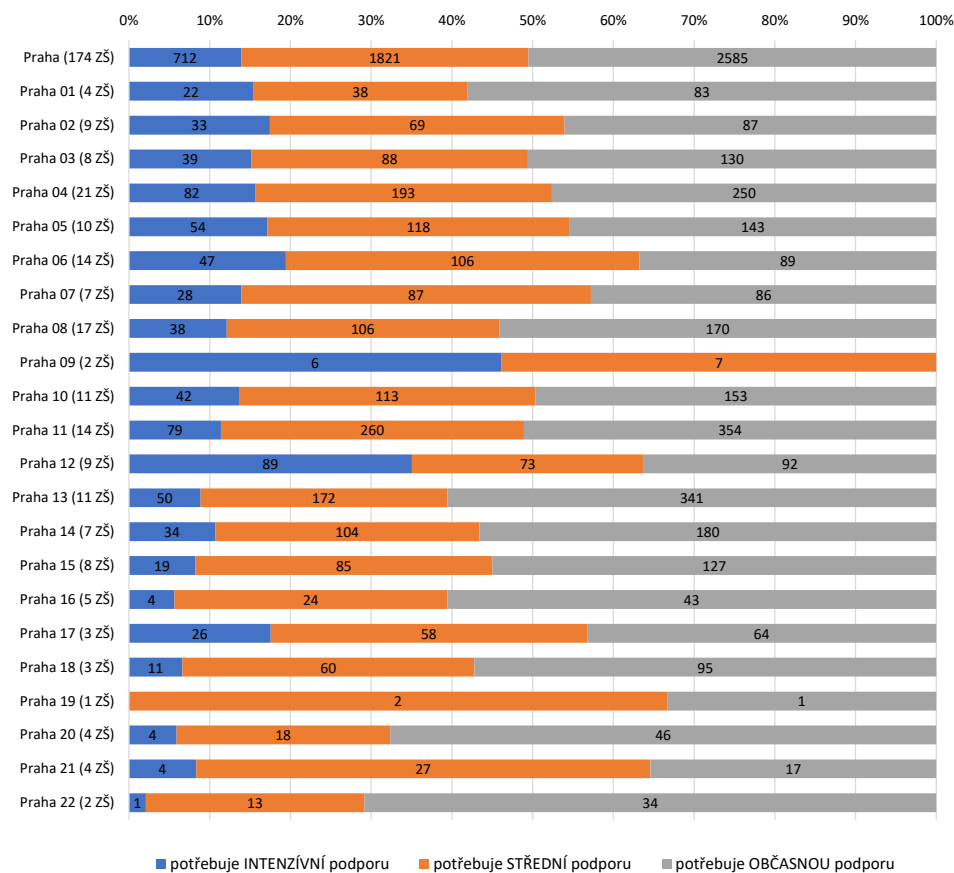
	I. stupeň	II. stupeň	celkem
Nedomluví se česky a potřebovali by intenzivní podporu	471	241	712
Domluví se s pomocí a potřebovali by střední podporu	1251	570	1821
Domluví se bez pomoci a potřebovali by občasnou podporu	1687	898	2585
Celkem	3409	1709	5118

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

Žáci s vyšší potřebou podpory byli častěji identifikováni na obecních školách než na školách jiných zřizovatelů (tam odhadují, že jejich žáci s OMJ mají častěji nižší potřebu podpory). Zdá se tedy, že obecní školy koncentrují žáky s nižší úrovní znalostí češtiny.

Porovnání jazykové úrovně žáků mezi správními obvody ukazuje, že velké obvody, které mají hodně škol i žáků, měly zhruba podobný podíl žáků, kteří potřebují nejintenzivnější podporu (14 až 18 % ze žáků s OMJ). Výrazně odlišný v tom byl obvod Prahy 12, kde celá třetina žáků s OMJ ve školách vůbec česky nerozuměla a potřebovala nejintenzivnější podporu. V obvodu Prahy 12 sídlí školy, na které chodí častěji žáci původem z Vietnamu – jedná se zřejmě jak o nově příchozí žáky, tak o žáky déle pobývající, u nichž je jazyková integrace celkově náročná. Vysoký podíl žáků s minimální znalostí češtiny uváděly také školy v Praze 6 (19 % žáků s OMJ) nebo Praze 17 (18 %). Zjištění ze škol v Praze 6 je zajímavé i proto, že v jejich školách je podíl žáků cizinců výrazně pod pražským průměrem, zároveň ale žáci s OMJ mají vysokou potřebu podpory. Počty žáků podle míry potřebné podpory ve správních obvodech a také jejich podíl mezi všemi žáky s OMJ ukazuje Graf 10.

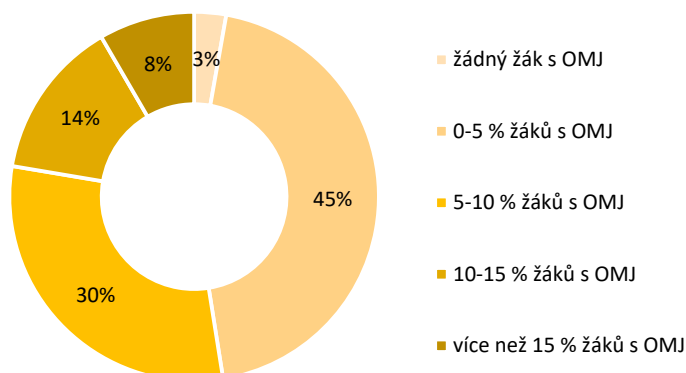
Graf 10. Odhad počtu žáků s OMJ podle míry potřebné podpory ve správních obvodech Prahy

Poznámka: Číslo v závorce u názvu správního obvodu ukazuje počet zúčastněných ZŠ, na které chodí žáci s OMJ; čísla v grafu ukazují počty žáků podle míry potřebné podpory
Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

Zastoupení žáků s OMJ na jednotlivých školách se lišilo podobně jako zastoupení žáků cizinců. Na třech procentech zúčastněných škol (5 ZŠ) nestudoval v roce 2020/21 ani jeden žák s OMJ. Na téměř polovinu ZŠ (45 %) chodilo méně než 5 % žáků s OMJ. Na téměř třetinu škol pak chodilo 5-10 % žáků s OMJ. Poslední téměř čtvrtina škol pak vyučovala více než 10 % žáků s OMJ s tím, že 15 pražských škol (8 %) vyučovala více než 15 % žáků s OMJ, kteří potřebovali podporu (Graf 11).

Graf 11. Pražské základní školy podle zastoupení žáků s OMJ

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

Zastoupení žáků s OMJ závisí především na podílu žáků cizinců na škole: zastoupení žáků s OMJ stoupá s podílem žáků cizinců na škole. Zároveň vyšší podíl žáků cizinců na školách vede i k vyšší koncentraci žáků, kteří potřebují intenzivnější podporu. Podíl žáků s OMJ se významně nemění podle složení žáků cizinců z hlediska státního občanství. Rozdíly existují spíše v míře podpory, kterou žáci potřebují. Zdá se, že vyšší míru potřebné podpory odhadují u svých žáků školy, do kterých chodí vyšší podíl žáků z Vietnamu. Školy s převažujícím podílem žáků ze slovanského prostředí uvádějí, že žáci také podporou potřebují, ale spíše méně intenzivní.

Na soukromých školách výzkum identifikoval 10 % žáků s OMJ a na obecních pak 7 %, tento rozdíl však není ze statistického hlediska významný. Rozložení žáků s OMJ na školách různých zřizovatelů bylo podobné jako u rozložení žáků cizinců na školách: mezi soukromými školami byl vyšší podíl škol vyučujících více než 15 % žáků s OMJ, než tomu bylo mezi obecními školami, zároveň byl mezi soukromými školami i vyšší podíl těch, které žádného žáka s OMJ nevyučovaly. Na obecních školách jsou žáci s OMJ zřejmě rozloženi rovnoměrněji, naopak soukromé školy vykazují specifika jak v tom, že nezanedbatelný podíl z nich vyučuje pouze naprosté minimum žáků s OMJ, a zároveň mezi nimi existuje více takových, které vyučují vysoký podíl žáků s OMJ. Je ale otázka dlouhodobého sledování, zda se tento vzorec potvrdí, a zda má nějaký praktický dopad například na podobu jazykové a další podpory žáků s OMJ.

Nejvyšší podíl žáků s OMJ odhadovali ředitelé zúčastněných škol na Praze 14, Praze 11 a 13, kde chodilo na školy celkem 11 %, resp. 10 % žáků s OMJ. Více než 6,7 % žáků s OMJ chodilo na zúčastněné školy v Praze 18, Praze 5, Praze 2, Praze 3, Praze 15, Praze 10 a Praze 7. Méně než 4 % žáků s OMJ identifikovali ředitelé na školách v Praze 6, Praze 21, Praze 16, Praze 9 a Praze 19.

V obvodech s vyšším celkovým podílem žáků s OMJ byly častěji zastoupené školy, kde žáci s OMJ tvořili více než 10 %. Šlo zejména o Prahu 2, Prahu 3, Prahu 4, Prahu 5, Prahu 12 a Prahu 14. Na Praze 5 měla naprostá většina škol více než 5 % žáků s OMJ, v Praze 18 jsou to pak všechny 3 školy. V Praze 2 se nacházely 3 základní školy, které měly více než 15 % žáků s OMJ. (viz Tabulka)

Tabulka 3. Pražské základní školy podle zastoupení žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

	Počet škol s uvedeným podílem žáků s OMJ					Celkem
	bez žáků s OMJ	do 5 %	5-10 %	10-15 %	více než 15 %	
Praha 1	0	2	1	0	1	4
Praha 2	0	5	1	0	3	9
Praha 3	1	3	2	1	2	9
Praha 4	0	11	5	5	0	21
Praha 5	0	2	5	1	2	10
Praha 6	1	9	4	0	1	15
Praha 7	0	3	3	1	0	7
Praha 8	0	7	8	2	0	17
Praha 9	1	2	0	0	0	3
Praha 10	0	5	4	1	1	11
Praha 11	1	5	5	3	1	15
Praha 12	0	4	2	2	1	9
Praha 13	0	4	4	2	1	11
Praha 14	0	2	2	2	1	7
Praha 15	1	3	2	2	1	9
Praha 16	0	4	1	0	0	5
Praha 17	0	1	0	2	0	3
Praha 18	0	0	2	1	0	3
Praha 19	0	1	0	0	0	1
Praha 20	0	3	1	0	0	4
Praha 21	0	4	0	0	0	4
Praha 22	0	0	2	0	0	2

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

Podobně jako v celé Praze, byly podíly žáků s OMJ na školách téměř ve všech správních obvodech Prahy nižší než podíly žáků cizinců, a to průměrně o 3 %. Největší rozdíl zaznamenáváme v Praze 9 a Praze 18, kde rozdíly mezi zastoupením žáků s OMJ a žáků cizinců činily 8 procentních bodů. Minimální rozdíly byly zjištěny na Praze 7, Praze 20 a 21, a na Praze 11, kde podíl žáků s OMJ na školách mírně překročil podíl žáků cizinců. Vztahu mezi podílem žáků s OMJ a žáků s cizím statním občanstvím se podrobněji věnujeme v závěru této zprávy, kde se snažíme najít vzorec pro odhad počtu žáků s OMJ dle oficiálně dostupných statistik MŠMT.

Vedle počtu žáků s OMJ, kteří potřebují jazykovou podporu, ředitelé škol odhadovali, kolik žáků z jejich škol **hovoří česky výborně a podporu tedy nepotřebují, ale zároveň se jedná o žáky, jejichž mateřským jazykem není čeština**. Takových žáků s výbornou češtinou bylo na zúčastněných školách **4 039**, a tvořili tak **5,3 % všech žáků** zúčastněných základní škol.

Otázka na odhad počtu žáků s výbornou češtinou byla v dotazníku zařazena zejména proto, aby byli žáci s výbornou češtinou odděleni od žáků, kteří češtinu ovládají nedostatečně. Tedy aby ředitelé tyto žáky například z důvodu zjevné etnické odlišnosti nezapočítávali do počtu žáků s OMJ, kteří potřebují podporu. Je pravděpodobné, že mnoho žáků s výbornou češtinou nebude v tomto odhadu započítáno, zejména pokud nikdy nepotřebovali žádnou podporu a skutečnost, že mají jiný mateřský jazyk, na škole není známa. I tak se domníváme, že tento odhad počtu žáků s výbornou češtinou dává užitečnou představu o možném množství všech žáků s jiným mateřským jazykem na pražských školách: tedy o počtu žáků, kteří buď aktuálně potřebují jazykovou nebo jinou podporu, nebo již češtinu ovládli a mají vlastní zkušenost s integrací do vzdělávání. Pokud sečteme obě tyto kategorie, žáky s potřebou podpory i s výbornou češtinou, tak na zúčastněných školách studovalo celkem 9 157 dětí s odlišným mateřským jazykem, což představuje 12 % žáků na zúčastněných základních školách.

Jak již bylo zmíněno, diskutované počty žáků s OMJ jsou založené na odhadech zástupců základních škol, kteří vyplňovali monitorovací dotazník v dané vlně šetření. Ve druhé a třetí vlně jsme také zjišťovali,

zda škola doopravdy provádí jazykovou diagnostiku. Kladně na tuto otázku odpovědělo 95 základních škol, což představuje nadpoloviční většinu zúčastněných škol (53 %). O něco častěji diagnostiku podle vlastních výpovědí prováděly školy, které mají více žáků s OMJ a proto se zřejmě musí více zabývat problematikou vzdělávání a začlenění takových žáků (např. mají na škole vypracovaný systém práce s žáky cizinci, častěji tyto žáky nejrůznějšími způsoby podporují a zároveň častěji disponují speciálním personálem zaměřeným na vzdělávání těchto žáků – viz další části).

Vývoj počtu žáků s OMJ na pražských školách – předběžná zjištění

Jak již bylo zmíněno, v rámci projektu Škola jako integrační partner byly realizovány celkem 3 vlny monitorovacího šetření. Ačkoliv návratnost jednotlivých šetření se lišila (viz Tabulka 1), opakování monitoringu umožnilo sledování vývoje počtu žáků cizinců i žáků v OMJ v čase. V době psaní této zprávy, kdy třetí vlna šetření ještě probíhala, jsme měli k dispozici data o 101 základní škole zahrnuté do všech třech vln šetření a údaje za tyto školy můžeme tedy předběžně srovnávat ve třech letech (od školního roku 2019/2020 po rok 2021/2022).

Data z monitoringu naznačují, že ve sledovaných třech školních letech mírně stoupá jak počet a podíl žáků cizinců na školách, tak i počet a podíl žáků s OMJ. Na srovnávaných školách stoupl v posledních třech letech podíl žáků cizinců téměř o jeden procentní bod: u žáků cizinců na 10 % a u žáků s OMJ na 7,2 %.

Tabulka 4. Podíly žáků cizinců a žáků s OMJ na pražských základních školách v letech 2019/20, 2020/21 a 2021/22

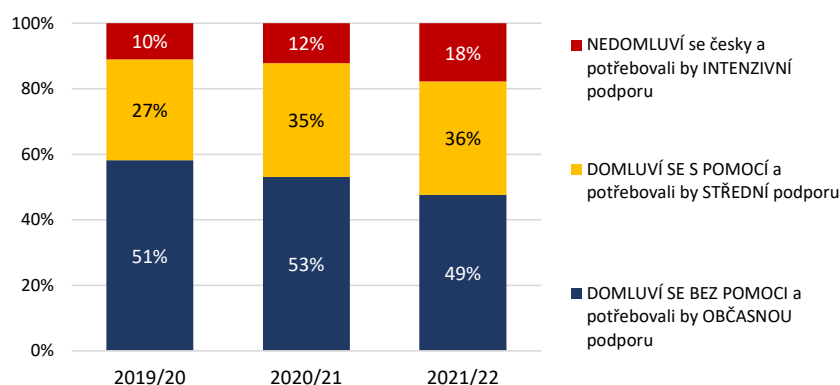
	1. vlna 2019/2020	2. vlna 2020/2021	3. vlna 2021/2022
Podíl žáků cizinců	9,1 %	9,4 %	10,0 %
Podíl žáků s OMJ	6,3 %	7,0 %	7,2 %

Poznámka: N= 101, údaje pouze pro školy, které se zúčastnily všech třech vln šetření

Zdroj: MŠMT 2020; 2021a; 2021b; Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019-2021

S nárůstem počtu i podílu žáků s OMJ narůstá postupně i podíl žáků, kteří nerozumějí česky a potřebují intenzivní podporu. Zatímco na srovnávaných školách identifikovali pedagogové před třemi lety 10 % žáků s OMJ s nejvyšší potřebou podpory, v aktuálním školním roce je podíl těchto žáků již 18 %. Podobně stoupl mezi prvním a třetím šetřením o 9 procentních bodů podíl žáků, kteří potřebují střední míru podpory. Podíl žáků, kteří se domluví bez pomoci a potřebují občasnou podporu, pak mírně klesá a pohybuje se kolem poloviny žáků s OMJ (Graf 12). Důvodem zvýšení podílu žáků, kteří potřebují více podpory, může být jak příchod nových žáků, který je z dat patrný, tak také citlivější diagnostika žáků a rozpoznávání potřeb žáků ze strany pedagogů.

Graf 12. Vývoj složení žáků s OMJ podle míry potřebné podpory

Poznámka: N= 101, údaje pouze pro školy, které se zúčastnily všech třech vln šetření

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019-2021

Typy podpory pro žáky s OMJ

Úkolem monitoringu bylo vedle sledování počtu žáků s OMJ také zjistit, jaké typy podpory základní školy využívají pro žáky s OMJ. V průběhu třech vln dotazování byl dotazník postupně rozšiřován o vybraná opatření. Škálu jsme rozšiřovali proto, že při první vlně v dotazníku nebyly uvedeny všechny existující typy podpory, ale také proto, že se v průběhu projektu měnila legislativa zakotvující podporu žáků s OMJ a bylo třeba ji do dotazníku promítnout. Seznam zjišťovaných typů podpory a jejich proměny a rozšiřování ukazuje Schéma 1.

Schéma 1. Typy podpory žáků s OMJ zjišťované v jednotlivých vlnách monitoringu

1. vlna 2019/2020	2. vlna 2020/2021	3. vlna 2021/2022
doučování češtiny	- výuka ČDJ v době vyučování (dopoledne) - doučování ČDJ mimo vyučování (odpoledne)	- výuka ČDJ v době vyučování (dopoledne) - intenzivní kurz na vlastní škole - doučování ČDJ mimo vyučování (odpoledne)
- intenzivní kurz češtiny na jiné škole	- intenzivní kurz češtiny na jiné škole - jazyková příprava na <u>síťové</u> škole	- intenzivní kurz češtiny na jiné škole - jazyková příprava na <u>určené</u> škole
- asistent (DAP, AP, ŠA)	- asistent (DAP, AP, ŠA)	- asistent (DAP, AP, ŠA) - adaptační koordinátor NPI ČR
- doučování v dalších předmětech	- doučování v dalších předmětech	- doučování v dalších předmětech
- doučování v dalších předmětech	- doučování v dalších předmětech	- doučování v dalších předmětech
- práce s rodinou	- práce s rodinou	- práce s rodinou
- volnočasové aktivity	- volnočasové aktivity	- volnočasové aktivity
- prázdninové kurzy	- prázdninové kurzy	- prázdninové kurzy
- individuální plán	- individuální plán	- individuální plán
- plán pedagogické podpory	- plán pedagogické podpory	- plán pedagogické podpory

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019-2021

Na výuku češtiny jako druhého jazyka jsme se v první vlně ptali obecně, zda škola „doučuje češtinu“. V další otázce pak školy upřesňovaly, zda vyučují dopoledne, odpoledne nebo kombinují výuku v obou časech. Ve druhé vlně šetření jsme výuku ČDJ sledovali tak, že školy mohly rozlišit, zda ČDJ vyučují dopoledne (resp. v době vyučování) a uvolňují proto žáky z jiných předmětů, a/nebo zda doučují ČDJ po ukončení vyučování, obvykle odpoledne. Ve třetí vlně jsme přidali další typ podpory, a to pořádání intenzivního kurzu na škole, kdy jsou žáci po určitou dobu zcela vyjmuti z vyučování a účastní se pouze intenzivního kurzu, který škola sama pořádá. Na kombinace využívání dopoledního a odpoledního vyučování nebo intenzivního kurzu se od druhé vlny nedotazujeme, neboť je lze dopočítat z dat. Ve všech vlnách šetření byly školy dotazovány, zda organizují prázdninové kurzy, v jejichž průběh obvykle probíhá výuka ČDJ.

Dalším typem jazykové podpory, jejíž využívání jsme zjišťovali, je možnost, že žáci docházejí na výuku ČDJ na jiné školy. V první vlně zjišťování byla uvedena pouze možnost návštěvy intenzivního kurzu na jiné škole (s dočasným vyjmutím z běžné výuky na vlastní škole). Ve druhé vlně byla přidána možnost „jazyková příprava na síťové škole“ (podle § 20 ŠZ), jež byla ve třetí vlně v souladu se změnou školské legislativy přejmenována na „jazyková příprava na určené škole“. (viz Schéma 1)

Dalším možným typem podpory je asistent pedagoga, dvojjazyčný asistent a školní asistent. V dotazníku se nezjišťuje, jaký typ asistenta školy využívají. Vzhledem k tomu, že je zjišťován zdroj financování, lze na typy asistentů usoudit podle něj. Pokud by v budoucnu vznikla potřeba asistenty podrobněji identifikovat, je možné výzkumný nástroj rozšířit.

Vedle výuky ČDJ a podpory asistentem jsme zjišťovali, zda školy žáky s OMJ podporují pomocí doučování v dalších předmětech, zda vytvářejí pro žáky individuální plán nebo jim poskytují speciálně pedagogickou podporu. Školy při podpoře žáků s OMJ pracují nejen se žákem samotným, ale i s jeho rodiči, aby rozuměli tomu, co se ve škole děje a mohli se školou spolupracovat. Vedle vzdělávacích aktivit školy také organizují volnočasové integrační aktivity.

Vedle prostého zjišťování, zda školy využívají daný typ podpory, byly v dotazníku zařazeny podrobnější otázky na intenzitu výuky ČDJ a zdroje financování výuky ČDJ a asistenta. Monitorovací nástroj ovšem nezjišťuje, kolik žáků školy ten který typ podpory využívá.

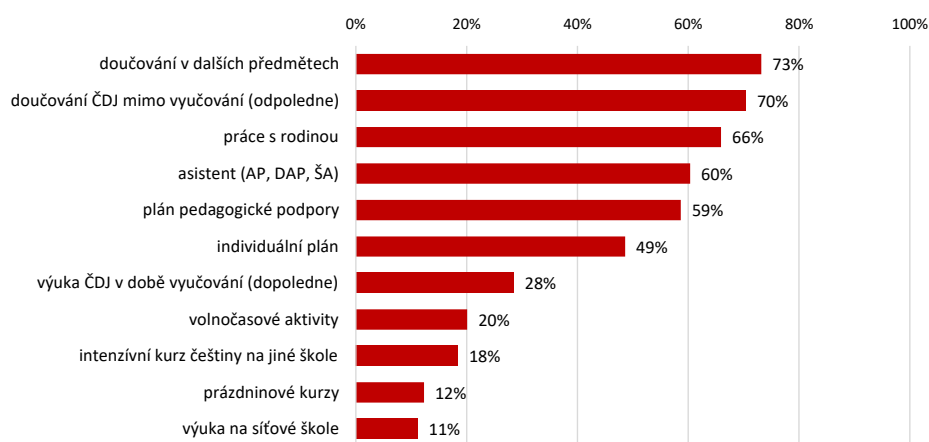
Školy podporu individualizují podle potřeb žáků a využívají tedy více typů podpory a různě je kombinují. Výzkumný nástroj umožňuje tyto kombinace sledovat a v dlouhodobém horizontu umožní i vyhodnocování změn.

Z výsledků druhé vlny šetření vyplývá, že pražské školy nejčastěji své žáky s OMJ podporovaly prostřednictvím **výuky ČDJ a doučování v dalších předmětech**. Ve školním roce 2020/21 takto žáky podporovaly tři čtvrtiny základních škol. **73 % pražských škol poskytovalo žákům s OMJ doučování v jiných předmětech, než je čeština. Celkem 77 % škol pak organizovalo výuku ČDJ: 70 % škol zprostředkovalo žákům doučování češtiny v čase mimo běžnou výuku a 28 % škol organizovalo výuku ČDJ v čase vyučování s tím, že žáci byli uvolňováni z jiných předmětů.**

Více než polovina škol se věnovala **práci s rodinou žáka**, využívala práce **asistenta** (asistenta pedagoga, dvojjazyčného asistenta nebo školního asistenta) nebo vytvářela pro žáky s OMJ **plán pedagogické podpory**. Polovina škol žákům nastavovala **individuální plán**.

Na menšině škol byly organizovány **integrační volnočasové aktivity** (20 % škol). Menšina škol také vysílala žáky na **intenzivní kurzy na jiné školy**¹³ (18 % škol), organizovala **přípravné jazykové kurzy o prázdninách** (12 % škol) nebo vysílala žáky na **výuku češtiny na síťové školy** (11 % škol). (viz Graf 13)

Graf 13. Využívání jednotlivých druhů podpory pro žáky s OMJ na základních školách v Praze

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

¹³ V době tohoto výzkumu intenzivní kurzy češtiny nejen pro vlastní žáky s OMJ nabízely zejména ZŠ Marjánka (Praha 6), ZŠ a MŠ Lyčkovo náměstí (Praha 8), FZŠ Trávníčkova (Praha 13), ZŠ s RVJ Bronzová (Praha 13) a ZŠ a MŠ Chelčického (Praha 3). Tříměsíční intenzivní kurzy na zmíněných školách nahrazovaly výuku v kmenové škole; po ukončení se žáci vraceli do svých vysílajících škol.

Podpora byla využívána na všech základních školách, více však na větších školách a na školách s vyšším podílem žáků cizinců a žáků s OMJ na škole. Školy s více než 500 žáky a zejména pak s více než 700 žáky častěji využívaly všechny typy zkoumaných opatření. Největší školy významně častěji vyučovaly češtinu v čase běžné výuky, využívaly asistenty pedagoga, podporovaly doučování v dalších předmětech, organizovaly prázdninové kurzy a využívaly individuální plán i plán pedagogické podpory. Důvodem je zřejmě skutečnost, že na velkých školách je více žáků s OMJ s potřebou různých typů podpory, a zároveň mají školy dostatek personálních kapacit, aby jim podporu poskytly.

S podílem žáků s OMJ a žáků cizinců na školách rostla míra využívání podpůrných opatření, zejména podpora jazykové přípravy. Zároveň to neznamená, že na všech školách, které mají vyšší zastoupení žáků s OMJ, existuje podpora žáků v podobě dopolední výuky nebo doučování žáků s OMJ (10 z 15 škol, které mají více než 15 % žáků s OMJ, nevyučují ČDJ v dopoledních hodinách, všechny ale doučují odpoledne).

Podpůrná opatření využívaly častěji obecní školy než školy dalších zřizovatelů – zejména výuku i doučování ČDJ, vysílání žáků na intenzivní kurzy na jinou školu, podporu doučování v dalších předmětech či plán pedagogické podpory. Mezi školami podle správních obvodů Prahy nejsou v míře využívání různých typů podpory významné rozdíly.

Ve školním roce 2020/2021 **učilo ČDJ celkem 75 % pražských škol** (134 škol), z nichž 6 % vyučovalo pouze dopoledne (8 ZŠ), 32 % (43 ZŠ) kombinovalo dopolední výuku a odpolední doučování a 62 % škol (83 ZŠ) doučovalo ČDJ pouze odpoledne, resp. mimo čas běžné výuky.

Školy, které učily ČDJ dopoledne častěji poskytovaly méně intenzivní výuku do 5 hodin ČDJ týdně (55 % škol). Třetina škol vyučovala ČDJ intenzivněji, tedy více než 5 hodin týdně. Žáci byli na ČDJ nejčastěji uvolňováni z výchov (na třech čtvrtinách škol), méně často z hodin češtiny (na polovině škol) a nejméně často z odborných předmětů (na třetině škol).

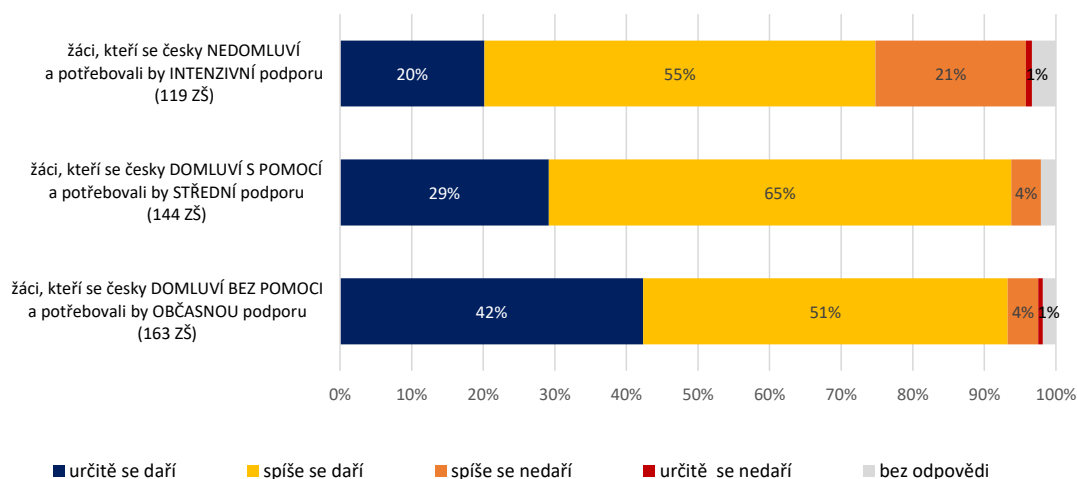
V monitorovacím šetření jsme se snažili zjistit, jak samotní zástupci škol hodnotí dostatečnost poskytované podpory žákům s OMJ. V první vlně výzkumu jsme tuto skutečnost zjišťovali obecnější otázkou, která odhalila, že většina pražských základních škol považovala tehdejší intenzitu podpůrných opatření na jejich škole za vesměs dostatečnou. Ve druhé vlně dotazování ve školním roce 2020/2021 jsme se na tuto otázku zaměřili více do hloubky a snažili jsme se zjistit dostatečnost podpory žáků s OMJ vzhledem k jejich jazykové úrovni a reálným potřebám. Toto rozlišení v hodnocení dostatečnosti poskytované podpory přineslo poměrně zásadní zjištění a to, že se základním školám v Praze zřejmě poměrně daří podporovat především žáky s OMJ, kteří potřebují jen občasnou nebo střední podporu. Ovšem pro více než pětinu škol, které mají žáky, jež se vůbec nedomluví česky a potřebovali by intenzivní podporu (tedy největší stupeň podpory), je poskytovaná podpora spíše nedostatečná (na jedné škole dokonce i určitě nedostatečná).

Vývoj ve využívání různých typů podpory – předběžná zjištění

Jak již bylo uvedeno, změny ve využívání podpory můžeme sledovat u 101 škol, které vyplnily všechny tři vlny dotazníku. Z těchto škol zajišťuje výuku ČDJ (ať dopoledne, odpoledne nebo ve formě vlastního intenzivního kurzu) stabilně zhruba 80 % škol. Mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 se zvýšil zejména počet škol poskytujících dopolední výuku (z 28 na 45 %). Stejně výrazně se zvýšil podíl škol, které doučují v dalších předmětech (z 61 na 82 %). Zároveň ve sledovaném období klesá podíl škol, které vysílají žáky na výuku na jiné školy, a pedagogové naopak zřejmě preferují poskytování podpory na vlastních školách (10 % srovnávaných škol samo poskytuje intenzivní kurz). (viz Graf 14)

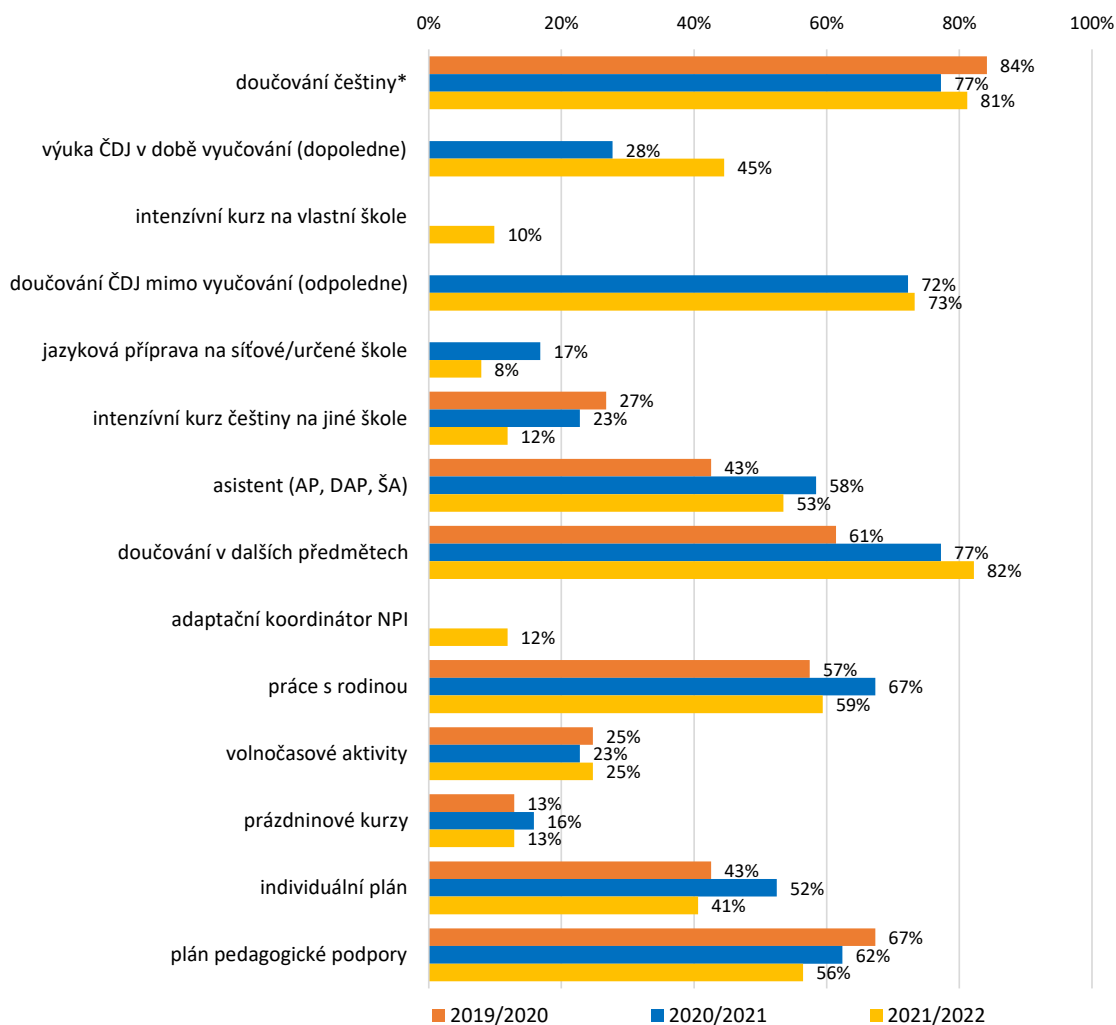
Graf 14. Jak se daří se podporovat žáky s OMJ podle jejich potřeb a jazykové úrovně?

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

Poznámka: Graf zahrnuje jen školy, které mají žáky s uvedenou jazykovou úrovní a potřebou podpory, tj. bez odpovědi „takové žáky u nás nemáme“.

Graf 15. Vývoj využívání typů podpory žáků s OMJ (pouze školy, které se zúčastnily všech 3 vln monitoringu)

Poznámka: * kategorie „doučování češtiny“ zahrnuje odpovědi z první vlny a z kombinované odpovědi z druhé a třetí vlny, na otázku zda školy vyučují ČDJ dopoledne, odpoledne nebo samy pořádají intenzivní kurz – údaj tak umožňuje porovnávat v čase podíl škol, které poskytují vlastní výuku ČDJ; N= 101, údaje pouze pro školy, které se zúčastnily všech třech vln šetření

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019-2021

Předběžné porovnání organizace výuky ČDJ mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 ukazuje, že klesá podíl škol, které pro doučování ČDJ využívají pouze odpolední časy. Zatímco ve školním roce 2020/21 dvě třetiny škol poskytovaly doučování pouze odpoledne, tedy až po skončení běžné výuky, v aktuálním školním roce je takových škol pouze třetina. Kombinace podpory se také diferencují a směřují k vyššímu zastoupení dopolední a intenzivnější výuky ČDJ. V aktuálním školním roce třetina škol kombinuje dopolední výuku a odpolední doučování, další třetina škol doučuje pouze odpoledne, 8 % škol učí pouze dopoledne, 5 % škol kombinuje dopolední a odpolední výuku i s poskytováním vlastního intenzivního kurzu.

Předběžné srovnání dat ze třech vln dává naději na to, že pražské základní školy postupně reagují na současné trendy v hlavním městě a také nové výzvy související se vzděláváním žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, rozšiřují nabídku poskytovaných typů podpory a také častěji volí aktivní přístup. Srovnání posledních dvou vln zároveň ukazuje výrazný nárůst podílu škol, které využívají jazykovou diagnostiku pro své žáky: ze zhruba poloviny škol v minulém školním roce tento podíl stoupl na dvě třetiny škol v roce 2021/2022.

Předběžná zjištění k účinnosti nového systému organizace jazykové přípravy

V průběhu našeho projektu změnilo MŠMT způsob, jakým na základních školách podporuje žáky cizince a zavedlo tzv. nový systém jazykové přípravy. Při plánování třetí vlny šetření jsme stáli před otázkou, jak dotazník obměnit, aby zachytil změny, které se na školách aktuálně odehrávají. Nový systém přinesl mnoho změn, a tak zástupci hl. m. Prahy i odborné obce volali po aktuálních zjištěních o jeho fungování a účinnosti. Druhá vlna našeho monitoringu proběhla v čase zavřených škol z důvodu covidové pandemie a výzkumný nástroj byl proto obohacen o otázky směřující k zajištění distanční výuky pro žáky s OMJ. Do určité míry se tedy nabízelo, aby se ve třetí vlně část dotazníku věnovala vyhodnocení účinnosti nového systému.

Po zvážení možností našeho projektu i vyvíjeného nástroje jsme usoudili, že monitorovací dotazník vyvíjený v rámci našeho projektu nemá být určen pro evaluaci nového systému jazykové podpory, protože evaluace nového systému představuje zcela jinou úlohu. Rozhodli jsme se však dotazník obohatit o otázky na nový systém, které ukazují, kolik žáků s OMJ, kteří potřebují podporu, je z nového systému podpořeno, a kolik naopak touto podporou pokryto není.

Nový systém jazykové přípravy ustavuje povinnost škol poskytnout vymezené kategorii žáků cizinců jazykovou přípravu. Jde o žáky cizince, kteří se účastní povinné školní docházky méně než 12 měsíců (po přechodnou dobu je lhůta prodloužena na 24 měsíců). Naše šetření se zaměřuje na zjišťování počtu žáků s nedostatečnou znalostí češtiny bez ohledu na jejich státní občanství. Proto jsme v souvislosti s novým systémem zjišťovali, kolik ze žáků s OMJ na školách má v jeho rámci nárok na jazykovou přípravu a kolik jich je navíc přiřazeno do (systémem nastavených) jazykových skupin. Na základě těchto zjištění pak výpočtem zjišťujeme, kolik žáků v každé kategorii podle úrovně češtiny je z nového systému podpořováno a kolik není. Nezaměřujeme se na zjišťování, kolik žáků má nárok na jazykovou přípravu, ale příprava jim ve skutečnosti není poskytována. Pokud má žák nárok na přípravu, předpokládáme, že mu poskytována je.

Dotazník dále zjišťuje u tzv. určených škol, kolik žáků z jiných škol k nim dochází na výuku a kolik se u nich vzdělává distančně. Jedna otázka je pak věnována počtu pedagogických pracovníků, kteří se na novém systému podílejí.

Na 138 zúčastněných škol chodí 4 265 žáků s OMJ a z nich je polovina (51 %) podpořena novým systémem jazykové přípravy. Systém nejlépe pokrývá žáky s nejvyšší potřebou podpory, žáci s potřebou střední nebo občasné podpory novým systémem podpořeni spíše nejsou. Nárok na podporu z nového systému má naprostá většina žáků s potřebou intenzivní podpory (90 % z nich), polovina žáků s potřebou střední podpory (52 % z nich) a třetina žáků s potřebou občasné podpory (36 % z nich). Skupina žáků s potřebou

nejvyšší podpory, která je systémem nejlépe pokryta, je ovšem skupinou početně nejmenší: na zúčastněných školách je podpořeno 686 žáků, 75 žáků nárok na podporu nemá. Žáků s potřebou střední a občasné podpory je početně daleko více. Novým systémem je podporováno zhruba 1 500 žáků, kteří potřebují střední nebo občasnou podporu. Zůstává ale velká skupina, která systémem pokryta není: jedná se o více než 2 tisíce žáků s potřebou střední nebo občasné podpory (Tabulka 5).

Tabulka 5. Počty žáků s OMJ podpořených v rámci nového systému jazykové přípravy

	žáci s OMJ celkem na školách	žáci podpořeni v rámci nového systému (%)	z toho žáci s nárokem na podporu	z toho žáci podpořeni navíc
žáci s potřebou INTENZIVNÍ podpory	761	686 (90%)	592	94
žáci s potřebou STŘEDNÍ podpory	1479	763 (52%)	533	230
žáci s potřebou OBČASNÉ podpory	2025	724 (36%)	293	431
celkem	4265	2173 (51%)	1418	755

Poznámka: Údaje v tabulce zahrnují 127 základních škol, na které chodí žáci s OMJ

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 3. vlna, 2021/2022, předběžné údaje o 138 ZŠ zapojených do výzkumu

Nový systém umožňuje zařadit do skupin pro jazykovou přípravu i žáky, kteří nemají nárok na podporu, ale podporu by potřebovali. V tabulce výše jsou označeni záhlavím „podpořeni navíc“. Tuto možnost školy využívají: žáci přiřazení do skupin navíc tvoří celkem třetinu všech podpořených žáků.

Přiřazování žáků bez nároku na podporu do skupin pro jazykovou přípravu není vždy možné nebo smysluplné. Pokud se žáci nerekrutují z jedné třídy, je podle sdělení ředitelů náročné koordinovat rozvrhy více tříd tak, aby mohli být žáci uvolněni z předmětů a skupinu navštěvovat. Navíc některé školy preferují menší počty žáků ve skupině na výuku ČDJ, a tak ani neusilují o to sestavovat skupinu o maximálním počtu 10 žáků, protože tak velká skupina již podle jejich zkušeností neumožňuje dostatečně efektivní výuku.

Výuka podle nového systému jazykové přípravy probíhá na tzv. určených školách. Žáci ze škol, které pro jazykovou přípravu určené nejsou, se mohou vzdělávat na určených školách. Buď mohou na školy docházet, nebo využívat distanční výuku. Podle 63 určených škol, které uvedly počty žáků z jiných škol, kteří se vzdělávají na jejich školách, využívá prezenční výuku na některé z určených škol 64 žáků z jiných škol. Žádný žák pak není vyučován distančně. Do nového systému je na stejných určených školách zapojeno 110 učitelů, 24 asistentů a 19 dalších pracovníků.

Financování výuky ČDJ a asistentů při podpoře žáků s OMJ

V dotazníku zjišťujeme, z jakého zdroje školy financují výuku ČDJ a práci asistentů, kteří jsou zapojeni do podpory žáků s OMJ.

Na podporu výuky ČDJ školy využívaly v roce 2020/2021 zejména financování ze šablon OP VVV a z podpůrných opatření přidělených PPP (oba zdroje využívalo 54 % škol). Více než polovina škol financovala výuku ČDJ z tehdejšího Rozvojového programu MŠMT. 43 % škol financovalo výuku z projektů v rámci OP PPR. Téměř třetina škol využívala zdroje školy (stávající platy, ale i případné další zdroje školy) a čtvrtina získávala finance od zřizovatele. Financování z podpůrných opatření využívají častěji velké školy než školy s menším počtem žáků (do 300 žáků). Finance z RP MŠMT využívaly spíše školy s vyšším podílem žáků s OMJ, školy s nižším podílem žáků s OMJ (do 5 %) RP využívaly méně často, a naopak častěji využívaly vlastní zdroje.

Nejčastějším zdrojem financování **asistentů** jsou podpůrná opatření přidělená PPP – 57 % škol takto financovalo své asistenty. 40 % škol využívalo podpory OP VVV a stejný podíl škol hradil asistenty z projektů OP PPR. Rozvojový program MŠMT uvedla jako zdroj financování asistentů pětina škol, stejný podíl škol financují asistenty z vlastních zdrojů. Zdroje zřizovatele jsou využívány zcela minimálně.

V Praze lze hovořit o čtyřech hlavních zdrojích financování podpory žáků s OMJ: systémové financování inkluze (podpůrná opatření na doporučení PPP) a systémová podpora MŠMT, a dále projektové financování z OP VVV a OP PPR.

Financování podpůrných opatření v rámci inkluze (doporučení PPP) je závislé na spolupráci rodičů, kteří musí s dítětem absolvovat vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně. Pokud tato spolupráce není navázána a rodiče se z různých důvodů na poradnu neobrátní, může dítě zůstat bez potřebné podpory. To ostatně není problém specifický pro žáky s OMJ. Na PPP klade práce s žáky s OMJ také vysoké nároky, musí diagnostikovat dítě a rozlišit jazykové a další bariéry. Některé školy navázaly se svými PPP nadstandardní spolupráci, aby podpořily včasnou diagnostiku žáků a zajištění potřebné podpory. Jak však vyplývá z otevřené otázky, existují i školy, které si na spolupráci s PPP stěžují. V posledním roce šetření se některé školy setkaly s tím, že některé poradny neposkytovaly asistenta z finančních důvodů. Financování na doporučení PPP využívají významně častěji větší školy. V čase mírně klesá podíl škol, které z tohoto zdroje financují výuku ČDJ, podíl škol financujících z inkluze asistenta zůstává stabilní.

Systémové financování z RP MŠMT bylo nahrazeno novým systémem jazykové přípravy (systém je nastaven MŠMT, aktuálně jej financují kraje). RP MŠMT poskytoval finance na základě žádosti školy. Školy o finance nemusely žádat, taktéž ale neměly povinnost podporovat žáky s OMJ. Nový systém přípravy je povinný v tom smyslu, že jsou definováni žáci, kteří mají nárok na jazykovou podporu, a jsou určeny školy, které jsou povinny tuto přípravu organizovat. Školy nejsou povinny čerpat z nového systému finance, mohou jazykovou přípravu zajistit za pomoci vlastních financí. Srovnání mezi minulým a aktuálním školním rokem ukazuje, že podíl škol využívajících nový systém je mírně vyšší než podíl škol, které čerpaly z rozvojového programu (61 oproti 50 % škol, které vyplnily 3 vlny dotazníku).

Projektové financování velmi závisí na schopnostech a ochotě školy projekty administrovat, případně na navázaném kontaktu s firmou zajišťující administrativu projektu. Ve sledovaných letech bylo využívání projektového financování stabilní, a to ať šlo o šablony z OP VVV (využívala je cca polovina škol) nebo OP PPR. Ukončení programu OP PPR znamená hrozbu ztráty zdroje podpory žáků s OMJ pro více než třetinu pražských škol.

Ředitelé škol by podle svých vyjádření upřednostňovali takové systémové financování, které by škole umožnilo mít jisté zdroje financí, bez nutnosti soutěžit o projekty, ale také bez obav, že změny počtů žáků s OMJ ohrozí personální stabilitu školy (například nutnost propouštět učitele nebo asistenty, když po přechodnou dobu nebude ve škole dost žáků s OMJ).

Učitelé češtiny jako cizího jazyka a koordinátoři práce s dětmi s OMJ

Speciální pozornost byla ve výzkumu věnována otázce přítomnosti pedagogických pracovníků specificky zaměřených na práci s žáky s odlišným mateřským jazykem na pražských základních školách. Byl zjišťován jak počet učitelů kvalifikovaných v oblasti výuky češtiny jako cizího jazyka (ČDJ), tak i přítomnost speciálního pracovníka pověřeného koordinací práce s žáky s OMJ. Výsledky výzkumu naznačily značný nedostatek tohoto speciálního pedagogického personálu na pražských školách. Výrazná většina oslovených škol (70 %) žádného speciálního učitele zaměřeného na výuku ČDJ nemá, zatímco 12 % škol má na celou školu jen jednoho speciálního češtináře s kvalifikací na výuku češtiny jako cizího jazyka a jen každá šestnáctá oslovená škola má takových pedagogů více než jednoho (většinou 2 až 3) (2 % oslovených škol na tuto otázku neodpovědělo).

Přítomnost učitele ČDJ výrazně koreluje s podílem žáků, kteří potřebují jazykovou podporu. Učitele nebo učitelku speciálně zaměřené na oblast výuky češtiny jako cizího jazyka mají o něco častěji větší školy (ve srovnání s menšími školami, kam chodí méně než 250 žáků). Povaha získaných dat bohužel neumožňuje hledání systematických rozdílů mezi jednotlivými částmi Prahy, ovšem jak naznačuje výzkum, nedostatek speciálních češtinářů často postihuje i větší (sídlištní) školy v částech Prahy s větší koncentrací cizinců. Téma nedostatku učitelů češtiny i dalších pedagogických pracovníků včetně asistentů nebo koordinátorů se objevilo i jako jedno z nejčastějších problémů citovaných ředitelkami a řediteli škol, se kterými se vsouvislosti s výukou žáků s OMJ potýkají.

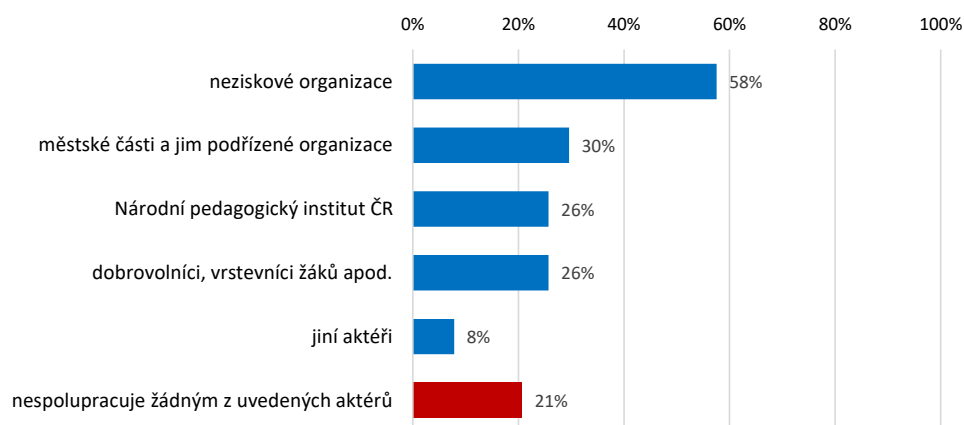
Ve výzkumu jsme také zjišťovali, zda škola má speciálního pracovníka pověřeného koordinací práce s dětmi s odlišným mateřským jazykem. První vlna monitorovacího šetření ukázala, že podíl škol, kteří mají koordinátora pro žáky s OMJ, je na pražských základních školách o něco vyšší než v případě učitelů ČDJ (35 % oproti 28 %). Na čtvrtině oslovených škol (26 %) však tento koordinátor zároveň vyučuje děti s OMJ, zatímco jen na necelé desetinu (9 %) z nich se věnuje výhradně koordinaci a inkluzi těchto žáků. Pořád ale platí, že většina oslovených pražských škol žádného koordinátora inkluze nemá.

Co se týče kombinace obou zmíněných opatření, šetření ukázalo, že téměř polovina pražských škol oslovených ve výzkumu nemá ani specializovaného češtináře, ani koordinátora pro práci s žáky s OMJ. Počet žáků cizinců a dětí s OMJ každým rokem narůstá a v současné době takřka nelze najít v Praze školu, na které by nestudoval ani jeden žák s OMJ. Na druhou stranu je potěšující, že na více než polovině škol byli pedagogové v posledních dvou letech odborně vzděláváni v souvislosti s prací s dětmi s OMJ.

Informační zdroje a spolupracující aktéři

Jedna z otázek zařazených do druhé vlny monitoringu se týkala aktuální spolupráce škol s relevantními aktéry při zajišťování výuky žáků s OMJ. V této otázce jsme se ptali, zda škola spolupracovala s uvedenými organizacemi v roce zjišťování (2020/2021) anebo v předchozím školním roce. Graf 16 odhaluje poměrně nepřekvapivě zjištění o tom, že pro pražské školy klíčovým aktérem spolupráce jsou neziskové organizace (např. META, SIMI, ICP, OPU apod.), se kterými má zkušenost téměř 60 % oslovených škol. Aktivní spolupráci ovšem školy reflektovaly i v případě městských částí a jim podřízených organizací (30 %), a také Národního pedagogického institutu (NPI ČR) a dobrovolníků a vrstevníků (v obou případech 26 %). Zároveň více než pětina škol uvedla, že s žádným z uvedených aktérů v době monitoringu nespolečně pracovala.

Graf 16. Spolupráce škol s relevantními aktéry při výuce žáků s OMJ

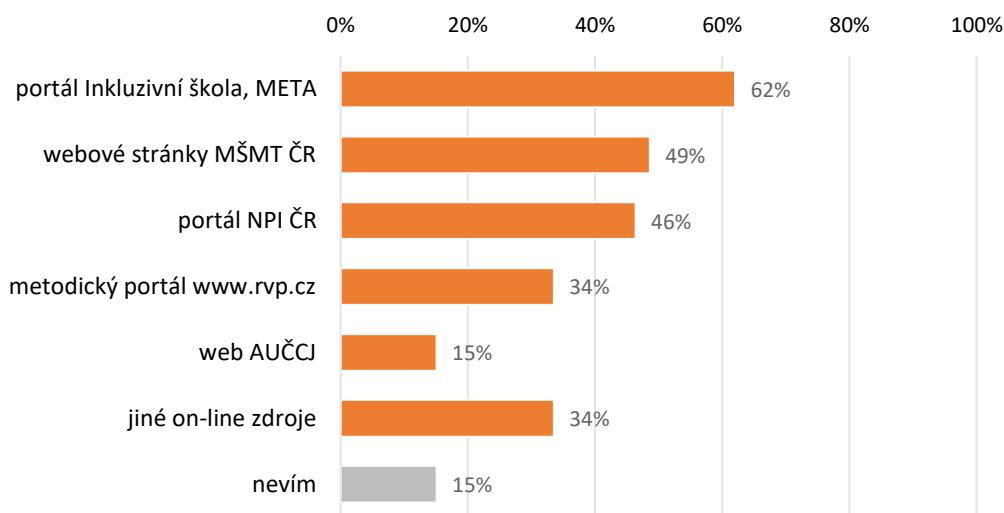

Výsledky monitoringu naznačují, že intenzivněji se jmenovanými aktéry spolupracují školy, které se otázce začleňování žáků s OMJ věnují více, mají větší podíl takových žáků, poskytují více typů podpory a zároveň mají na škole speciálního učitele ČDJ a také koordinátora na inkluzi. Zároveň výzkum naznačil, že existují školy, které přes významný podíl žáků s OMJ neposkytují svým žákům tolik různých typů podpory, ale zároveň uvádí spolupráci s některými z uvedených organizací. Na obsah nebo intenzitu této spolupráce nebyl bohužel v dotazníku prostor, ovšem vzhledem k tomu, že zmíněná vlna probíhala v době distanční výuky, předpokládáme, že právě spolupráce se zmíněnými organizacemi (zejména NNO a dobrovolníky) byla pro mnoho přetížených škol velmi důležitá. Klíčovou roli neziskových organizací při zvládnutí výzev spojených s distanční výukou (ale i obecně s výukou žáků s OMJ) potvrzují i některé výpovědi zástupců škol a také samotných rodičů žáků s OMJ.

Co se týče výuky žáků s OMJ, neziskové organizace v Praze se nejen velmi intenzivně zapojují jako poskytovatele služeb, ale také se aktivně angažují v informování škol a rodičů, vývoji jazykové diagnostiky, tvorbě metodických pomůcek a dokonce i výzkumu a prosazování systémových změn. Další otázka v analyzovaném monitoringu byla zaměřená na zdroje informace pro učitele na oslovených školách při práci s žáky s OMJ. Graf 17 ilustruje, že nejčastěji používaným informačním zdrojem pro učitele je portál neziskové organizace META (inkluzivniskola.cz), který používají na více než 60 % oslovených škol. Zároveň téměř polovina škol se pro potřebné informace obrací na webové stránky MŠMT ČR, včetně speciální sekce o vzdělávání žáků cizinců (www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu) a také na speciální portál podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících žáky cizince zřízený NPI ČR (cizinci.npi.cz). O něco méně je jako informační zdroj používán metodický portál NPI ČR určený k podpoře zavedení rámcových vzdělávacích programů ve školách (rvp.cz) a také webová stránka Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (www.auccj.cz/).

Graf 17. Využití informačních zdrojů o výuce žáků s OMJ

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2. vlna, 2020/2021, 179 ZŠ

Zmíněné informační zdroje slouží především pro školy a jejich učitele, případně pro odbornou veřejnost (i když v některých sekcích lze dohledat informace, které by mohly být užitečné pro samotné rodiče žáků s OMJ). Rodiče žáků s OMJ nemají tak velké množství informačních zdrojů ani žádný speciální portál. Obecně se dá očekávat, že rodiče žáků s OMJ budou na to mnohem hůř, co se týče informací nejen o začlenění žáků s OMJ, ale i obecně o českém školském systému. Informační funkci zde opět často plní neziskové organizace, které poskytují právní a poradenské služby. Otázce informovanosti rodičů a komunikaci se školou jsme se zabývali v kvalitativním výzkumu, jehož analýze je věnována další kapitola.

Dopad distanční výuky na žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka

Vzhledem k pandemii Covid 19 přešly všechny základní školy ve školním roce 2020/2021 od října opětovně do distanční výuky, která s malou přestávkou před vánočními prázdninami trvala až do jara 2021. Tato kapitola se podrobně zabývá analýzou odpovědí na téma distanční výuky, kdy jsme se základních škol v Praze ptali, jak dalece se změnila míra jejich podpory žákům s OMJ, a zejména z analýzy otevřené otázky, kde toto téma školy více rozvedly¹⁴.

Základní školy se snažily zapojit všechny žáky do distanční výuky, která trvala rekordně dlouhou dobu a byla pro všechny novinkou a poměrně zajímavou zkouškou pojící se často i s mnoha problémy. Jak mnohé školy v otevřené otázce uváděly: „*všichni žáci se mohli zúčastnit distanční výuky*“. Pro žáky s odlišným mateřským jazykem, jejichž rodiče nemluví česky, však bylo zapojení do distanční výuky se všemi pokyny reagujícími na měnící se pandemickou situaci a s tím souvisejícími opatřeními pro školy rozhodně obtížnější než pro české žáky a jejich rodiny. Některým školám se postupně podařilo zapojit všechny žáky, jiným i přes veškerou snahu pedagogů i neziskových organizací se to nezdařilo. Někteří žáci cizinci s rodinami dokonce opustili republiku a vzdělávali se na dálku. Školy však zároveň dodávají, že se nemohly více soustředit jen na žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, protože pomoc a podporu potřebovali i jiní žáci.

Některé školy řešily technické problémy s připojením žáků kon-line výuce, nabídly jim k zapůjčení počítače nebo tablety. Jedna ze škol dokonce „*zajistila IT techniku, vč. internetového připojení a instalace a instrukce v domácím prostředí*“. Školy řešily i technické problémy spojené s programem pro on-line výuku. „*Řešili jsme velmi často to, že děti mají teams ve svém rodném jazyce a je třeba další podpora, aby věděly, kde co najít.....*“. Školy též hodně komunikovaly prostřednictvím telefonů anebo emailů, některé umožňovaly i osobní konzultace ve škole nebo dokonce asistenti docházeli k žákům domů.

V dotazníkovém šetření byly otázky, na které mohly školy pomocí škály uvést, jak dalece se změnila během distanční výuky podpora žákům s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, tedy konkrétně, zda se jednotlivé formy podpory během distanční výuky zvýšily, zůstaly stejné nebo naopak snížily, případně zda nebyly využívány vůbec. Jak ukazuje Graf 18, celkově se nejvíce zvýšila spolupráce s rodinou žáka, kterou většina škol označila za klíčovou pro úspěch ve vzdělávání těchto žáků během distanční výuky. Právě motivace rodin a úroveň spolupráce významně ovlivnily to, zda se znalosti dětí udržely na stejné úrovni jako před pandemií nebo dokonce zlepšily či v mnoha případech zhoršily. U 54 % škol byla spolupráce stejná jako při normální výuce, u 20 % škol větší. Větší spolupráce s rodinou se rozvinula zejména u škol s vyšším podílem žáků s OMJ. Co se týče zřizovatele školy, tak u většiny soukromých škol zůstala spolupráce s rodinou žáka na stejné úrovni jako před distanční výukou anebo ji dokonce zintenzívnily. Mezi obecními školami je více těch, kde se spolupráce snížila, ale na druhou stranu i více oproti soukromým školám těch, co se zvýšila. Velikost školy na míru spolupráce s rodinou neměl žádný vliv.

¹⁴ Citace odpovědí jednotlivých škol jsou uvedeny kurzívou. Vzhledem k anonymizaci neuvádíme zdroj.

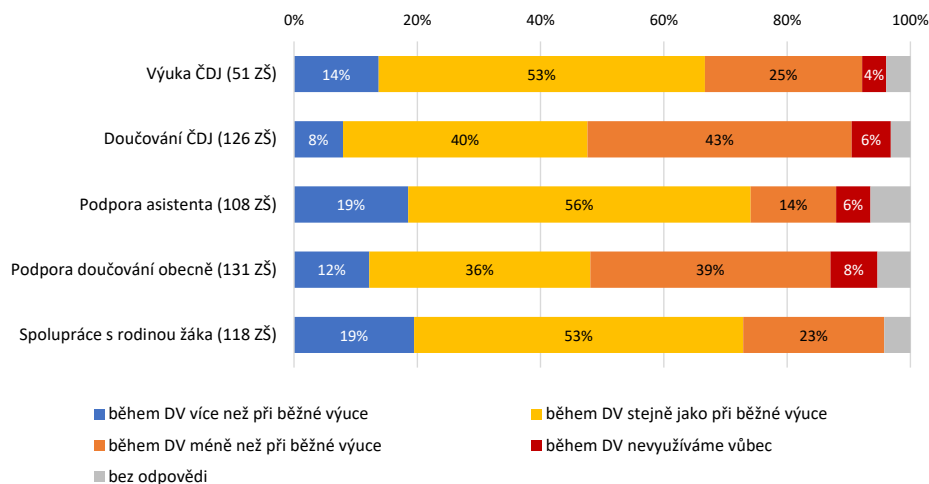
Velmi významnou roli při distanční výuce se hráli asistenti pedagoga nebo dvojjazyční asistenti, kteří těmto žákům významně pomáhali. Jejich zapojení se podle monitoringu zvýšilo u 19 % škol, ve více než polovině škol však jejich využití bylo stejné jako v případě normální výuky. Vyšší využití asistentů než při normální výuce roste s podílem žáků s OMJ na škole, avšak na školách s podílem vyšším než 15 % žáků s OMJ bylo využití asistentů spíše stejné, jen u některých vyšší. Zatímco většina soukromých škol zapojovala asistenty pedagoga v době distanční výuky víceméně stejně jako v případě běžné výuky, tak některé školy zřizované městskými částmi asistenty využily stejně, některé i méně a 13 škol dokonce více.

Snížení podpory pro žáky s OMJ během distanční výuky z nabízených podpůrných opatření se nejvíce dotklo doučování češtiny jako druhého jazyka, které se u 43 % škol snížilo (jedná se o školy s různým podílem žáků s OMJ) a 8 základních škol dokonce nedoučovalo vůbec, z toho polovina školy s podílem žáků s OMJ přes 10 %. Celkem jen 10 škol doučovalo českému jazyku jako druhému jazyku více, z toho dvě školy s více než 15 % žáků s OMJ a 5 škol s podílem od 5-10 % žáků s OMJ. Stejně jako při běžné výuce doučovaly zejména menší školy do 100 žáků. Méně doučovala téměř polovina obecních škol (47,2 %) oproti soukromým školám (20 %), z nichž většina doučovala stejně jako při běžné výuce nebo dokonce více.

Podobně jako v případě doučování češtiny jako druhého jazyka tomu bylo i v případě podpory doučování obecně v jiných předmětech, přičemž 8 % škol nedoučovalo v jiných předmětech vůbec. Na druhou stranu 12 % škol doučovalo v jiných předmětech více. Školy s vyšším podílem žáků s OMJ doučovala buď stejně, nebo dokonce více. V kategorii škol s 10-15 % žáků s OMJ doučovalo více než při běžné výuce dokonce přes 22 % škol a 40 % jich doučovalo stejně. Více doučovalo také 18 % škol s více než 15 % žáků s OMJ. Naopak školy s menším podílem žáků s OMJ doučovaly méně nebo i vůbec. Velikost školy na míru doučování v době distanční výuky neměla žádný vliv. Co se týče zřizovatele, tak většina soukromých škol doučovala stejně jako při normální výuce, obecní školy se více lišily – 13 obecních škol doučovalo více, na druhou stranu však polovina škol zřizovaných městskými částmi doučovala méně nebo vůbec.

Výuka češtiny jako druhého jazyka, která probíhá v normální vyučovací době (většinou dopoledne), se během distanční výuky změnila o něco méně. Více než polovina ze všech škol, které své žáky v době před distanční výukou vyučovaly češtině v normální době vyučování, poskytovaly tento typ podpory ve stejné míře i během distanční výuky, 14 % škol dokonce víc a jen 26 % škol méně. Dopoledne však doučovalo češtinu pouze 51 zúčastněných škol. Velká většina škol s nižším podílem žáků s OMJ (do 5 %) poskytovaly tuto výuku ČDJ stejně nebo i více než při běžné výuce. Velikost školy neměla na míru vyučování češtiny jako druhého jazyka významný vliv. I mezi školami nad 700 žáků se objevily školy, které vyučovaly češtinu více než při normální výuce.

Graf 18. Dopad distanční výuky na vybrané typy podpory žáků s OMJ

Poznámka: Graf zahrnuje jen školy, které poskytovaly daný typ podpory v době před distanční výukou; počty škol jsou uváděny v závorce.

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019-2021

Podle výpovědí oslovených pražských škol, většina žáků s OMJ se do distanční výuky zapojila. Školy však zmiňují i několik případů, kdy se tak podařilo až po určité době, nebo se připojovali žáci pouze sporadicky či se do výuky nezapojili vůbec. Jedna ze škol zmiňuje, že se několik málo žáků on-line nepřipojovalo a vyzvedávali si úkoly-pracovní listy, a to „navzdory tomu, že škola opakovaně nabídla zapůjčení iPadů i možnost internetového připojení zdarma, zákonní zástupci těchto několika žáků neprojevíli o nabízené zájem“. „U většiny dětí se nám podařilo navázat i při DV vhodnou formu spolupráce a děti se připojovaly a pracovaly. V jednotkách případů se to ale i přes maximální snahu vyučujících nepovedlo. Škola nabízela pomoc i s řešením IT problémů, půjčovali jsme zařízení i možnost mobilního připojení...“, uvedla další škola.

Problémy se zapojením do distanční výuky úzce souvisí s motivací žáka a zejména jeho rodiny kvůce a naráží na problémy se spoluprací s rodinou, kdy si mnohé školy vodpovědi na otevřenou otázku stěžovaly právě na malou a často obtížnou komunikaci s rodiči, z nichž někteří projevovali jen malý zájem o školu, což se promítlo i do aktivity a nezájmu o nabízenou podporu: „Zapojení některých žáků s OMJ v době distanční výuky bylo problematické - zejména z důvodu malé motivace pocházející z nepodnětného rodinného prostředí. Většina žáků s OMJ se zapojovala bez problémů“.

V některých případech chyběla zvláště u malých žáků přítomnost rodičů při on-line výuce, žáci se proto nedokázali sami přihlásit nebo vyřešit technické či jiné problémy, což v mnohém výuku komplikovalo. Právě v případě menších dětí byla přítomnost rodičů při distanční výuce nezbytná, a to v případě všech dětí, natož v případě dětí s nedostatečnou znalostí češtiny. Důvody, proč se děti výuky neúčastnily nebo proč se zapojovaly jen málo, mohou být různé - od velkého pracovního nasazení rodičů, kteří jim se školou nemohou pomoci nebo je nemohou kontrolovat, až po nevyhovující domácí podmínky či prostý nezám. „Rodiny žáků s OMJ, zejména Asiati, zpočátku na nutnost distanční výuky nereagovaly. Bylo třeba intenzivně na ně tlačit, aby dětem umožnily připojovat se do hodin a pracovat na zadaných úkolech. Některé děti se nechtěly hlásit v hodinách proto, že žijí v nepříliš vhodných podmínkách. Někdo se připojoval u rodičů v zaměstnání, zhusta dětem pomáhali spolupracovníci z řad majoritní společnosti. U mnoha žáků s OMJ trvalo dlouho, než se do distanční výuky zapojily“, uvedla jedna ze škol.

Další uvedly podobné zkušenosti: „Bohužel ze zkušenosti je takové žáky do distanční výuky (především online) zapojit velmi obtížné. I přes snahu (učitele, asistenta, neziskovek...)“. „Přes veškerou snahu asistentů pedagoga, školní asistentky i koordinátorky pro žáky s OMJ se někteří žáci - cizinci velmi těžko zapojovali do distanční výuky. Někde byl problém připojení na internet, nepochopení způsobu distanční výuky i plnění zadaných úkolů.“ Podobné problémy školy řešily i v případě doučování češtiny: „Problémy byly v tom, že škola nabízela doučování on-line v plném rozsahu, ale někteří žáci s OMJ se nepřipojovali. Někdo jen občas, někdo častěji. Pouze o jednom žákovi z 1. stupně jsme neměli po celou dobu distanční výuky informace.“

Na druhou stranu školy uvádějí i pozitivní stránky distanční výuky ve vztahu ke spolupráci s rodinou, která se právě díky nutnosti se na distanční výuce podílet, rozvinula a učitelé se s rodiči dětí cizinců mnohem více seznámili. „Žáci po jarní vlně pochopili, že jim opravdu můžeme pomoci, takže kromě ČJ řešíme i další studijní věci, aby byli schopni udržet tempo výuky se svou třídou. Rozvrhy podpory jednotlivých dětí byly nastaveny individuálně dle časových možností učitele a žáka. S rodiči jsme v užším kontaktu než dříve (díky distanční výuce i u 1. a 2. tříd, řešilo se více překladů či úvodních trablů při nastavení připojení atd.).“ Mnozí školy si novou a intenzivnější spolupráci pochvalují a doufají v její pokračování i při normální výuce. Tato spolupráce měla v některých případech i vedlejší přínosy, jak například uvádí jedna ze škol, kdy „se objevily i případy, kdy se např. do odpoledního on-line doučování zapojoval mladší sourozenec či rodinný příslušník, docházelo tak k nepřímému rozvoji slovní zásoby i u těchto jedinců“.

Distanční výuka též odhalila a upozornila na některé věci, jako např. na význam spolupráce s neziskovými organizace nebo jinými odbornými organizacemi jako NPI ČR či spolupráce s dobrovolníky, ale zároveň i na některé překážky spojené s distanční výukou pro děti a jejich rodiče, kteří mají problém komunikovat

v českém jazyce. Další, na co distanční výuka upozornila, je celková nesystémovost přístupu k těmto žákům, která se promítá zejména do financování, kdy školy musely dokazovat, že doučování a práce s těmito dětmi opravdu probíhá. *„Děti mají podporu a pro vykazování čerpání financí musíme dokladovat scan monitoru, že s dítětem pracujeme. Nejde pracovat ve skupinách, což byrokrati nechápou. Ve finále raději budeme vracet peníze, než neustále přesvědčovat úředníky sedící si pěkně v teplíčku kanceláří a dlouze hloubající, že jsme ty peníze neukradli.“*

Přístup škol k žákům s OMJ v rámci distanční výuky se velmi lišil. V mnohém to ovlivnil počet žáků s OMJ na škole a jejich ochota ke spolupráci, avšak zejména velká snaha ředitelů a učitelů na školách. Některé školy tuto novou situaci využily a zapojily do výuky těchto žáků vedle normálních učitelů také další pedagogické pracovníky např. vychovatelky v družině, asistenty pedagoga, dvojazyčné asistenty nebo interkulturní pracovníky, kteří byli mnohdy přiděleni jako výpomoc k jednotlivým dětem. Výuku individualizovaly a přizpůsobily potřebám jednotlivých žáků, často tak probíhala výuka jednoho žáka s jedním učitelem nebo alespoň pravidelné konzultace. Některé školy si to pochvalovaly, neboť je tak možné s žákem pracovat *„individuálně a učitel vstupuje do jeho domácnosti a má možnost konzultovat i s rodičem“*. Na jedné ze škol dokonce asistenti navštěvovali žáky doma a pomáhali jim s výukou, čímž se jim podařilo dosáhnout pokroku ve znalostech. Jiné školy naopak svoji podporu žákům s OMJ omezily a přiznávají, že se jim nemohly věnovat tak intenzivně jako při prezenční výuce a žáci tak byli odkázáni na samostudium. Některé školy pouze omezily pravidelné doučování češtiny, avšak vyučující se alespoň snažili individuálně komunikovat s žáky a řešit jejich problémy: *„Vyučující a třídní učitelé průběžně monitorují individuální potřeby žáků a operativně reagují - nastavujeme různé formy podpory.“*

Mnoho škol jako hlavní negativní dopad distanční výuky považuje ztrátu kontaktu těchto žáků s vrstevníky, ale i celkově s mluvenou neformální češtinou ve škole i při mimoškolních aktivitách, neboť *„schopnosti a kompetence komunikovat v českém jazyce se nedostatečným každodenním „procvičováním“ oslabují“*. Děti izolací ztratily možnost snadno se učit jazyku přirozeně a jak poznamenala jedna škola: *„Dopad je jasně viditelný. Kromě online hodin, které žáci navštěvují, ale výrazně strádají v sociální oblasti. Často slyší pouze odbornou češtinu, naproti tomu hovorovou, tu mezi spolužáky, nemají šanci provozovat, takže jejich vyjadřovací schopnosti, zvláště u těch na nižší jazykové úrovni, začínají pokulhávat“*.

Mnoho dětí s OMJ nemělo vlastně kromě online výuky jinou možnost jak mluvit česky, neboť v jejich rodinách se mluví jejich rodným jazykem. *„V těchto případech nedošlo k žádnému pokroku, naopak došlo ke zhoršení.“* *„Jejich možnost rozšiřovat si porozumění a slovní zásobu byla mizivá.“* Důsledkem toho bylo to, že žáci byli mnohdy v normálních hodinách při distanční výuce pasivní, více se ostýchali zeptat a došlo též podle škol k celkovému omezení komunikace ze strany těchto žáků. *„Žáci s OMJ tak častěji neodevzdávali práce a to mělo vliv na vznik výrazných rozdílů v jejich znalostech oproti ostatním. Prohloubily se nedostatky také v jiných předmětech, protože materiály byly zasílány v českém jazyce, což si řada žáků s OMJ nedokáže bez dopomoci sama přeložit.“* Jedna ze škol ve své odpovědi upozornila na to, že *„tito žáci si více než běžný žák neumí říct o pomoc a podporu, neví, co potřebují. Kontakt s nimi je obtížný - rodiče nemluví česky, pokyny jsou pro ně náročnější.“* Jak to zhodnotila jedna ze škol, *„určitě měli žáci během distanční výuky omezenou možnost komunikace v českém jazyce a to se projevilo na jejich vyjadřovacích schopnostech. Vysvětlování na dálku i komunikace přes obrazovku odhalila i to, že žáci, kteří při výuce prezenční vcelku rozumí a vědí (potřebují jen malou podporu) v distanční výuce se nevyznají, ztrácí a nerozumí zadání .... atd.“* Tento poznatek je relevantní i pro budoucí vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí češtiny, neboť podle nových pravidel navržených MŠMT se nově část doučování žáků cizinců bude moci odehrávat právě v on-line prostředí.

Celkově si školy všimají spíše zhoršení výsledků žáků s OMJ během distanční výuky. „*To se projevilo bohužel tak, že vyučující zjišťují, že nejenom nedělají děti patřičné pokroky, ale dokonce více zapomínají již probrané učivo. Někteří mají pocit, že bude nutnost začínat od začátku.*“ Vedle zhoršení češtiny se problémy promítly i do zhoršení u těchto žáků v naukových předmětech. „*Žáci, jejichž zákonní zástupci nemluví česky (nebo jen s velkými obtížemi), se s češtinou při prezenční výuce denně setkávají a v komunikaci se zlepšují, víc rozumějí. Jakmile ale nastane distanční výuka, nemají denní kontakt s češtinou a jejich jazykový projev a s tím spojené dovednosti se zhoršují, což má dopad do všech předmětů. Žáci mají opět problémy s porozuměním, správným užitím jazyka. Často nepochopí ani zadání úkolu, natož aby zadaný úkol splnili. Tím narážíme na fakt, že žák slyší češtinu výhradně ve školním prostředí.*“

Školy si uvědomují význam osobního kontaktu při výuce těchto dětí, které se učí mnohem lépe v kolektivu dětí, kdy pokud nerozumí, tak se mohou okamžitě zeptat nebo i jen kopírovat chování spolužáků např. při zadání úkolů. „*Máme za to, že je nezbytné vnímat situace v okolí - intonace, mimika a jiná gesta, které jsou pro český jazyk charakteristické.*“ Školy zmiňují z velké části zhoršení doposud dosažené úrovně znalostí češtiny, neboť rodiny nejsou schopny zvládat výuku samy. Celkově samostatná práce pro tyto žáky je velmi náročná. Jedna ze škol dokonce zmiňuje velké psychické problémy jednoho z žáků na druhém stupni, který doma nemá nikoho, kdo by mu mohl pomoci. Jedna škola ve snaze předejít dalším problémům zavedla pro tyto děti prezenční výuku s individuálními konzultacemi, výukou českého jazyka a pomocí v dalších předmětech. „*Online s nimi nefunguje téměř nic. Vyvíjíme neustálé úsilí, aby chodili do školy na konzultace. U některých se to nedaří.*“

Zároveň školy poznamenaly, že příprava distanční výuky byla pro učitele velmi časově náročná. „*Učitelé by potřebovali více času, aby byla zachována kvalita prezenční výuky.*“ „*Efektivita výuky je nižší, než při běžném režimu, i při vynaložení mnohem většího úsilí pedagogů.*“ Jedna ze škol uvedla, že musí žáky „*vydělovat z hlavní skupiny distanční výuky tak, aby se jim dostalo adekvátní podpory a individuálního přístupu, to klade zvýšené nároky na pedagogy /časové/ a zároveň to vyděluje žáka z hlavní vzdělávací skupiny, což není optimální*“. Velké množství škol reagovalo na podmínky distanční výuky individualizací výuky, která má mnoho kladných stránek, kdy je možné se soustředit na konkrétní problémy žáka a výuka je i více intenzivní. Na druhou stranu je takto žák vyčleněn z kolektivu a žákovi tak chybí ještě více kontakt s vrstevníky a českým prostředím. Jedna ze škol proto zavedla, že „*během distanční výuky všichni cizinci, i ti s nulovou znalostí českého jazyka, museli být přítomni mimo výuku češtiny pro cizince i běžné výuce ve svých kmenových třídách alespoň jako posluchači pro větší kontakt s českým prostředím.*“

Mnohé školy i přes všechny překážky hodnotí distanční výuku pozitivním způsobem, kdy se některým podařilo dokonce zintenzivnit práci se žákem s nedostatečnou znalostí češtiny. Jedna z nich dopady distanční výuky zhodnotila takto: „*Vše stejné, jen více individuální.*“ Některým školám se podařilo též nahradit všechny hodiny předmětu český jazyk online výukou češtiny pro cizince. Dalším pozitivním znakem bylo zapojení vedle neziskových organizací i dobrovolníků z majoritní společnosti a tím prohloubení kontaktu.

Co by školy uvítaly ve vztahu k výuce žáků s OMJ

V monitoringu základních škol ve školním roce 2020/2021 se objevila i otevřená otázka, co konkrétního by školy aktuálně potřebovaly, aby mohly dobře podporovat žáky s odlišným mateřským jazykem. Na otázku odpovědělo poměrně velké množství škol a víceméně je možné shrnout odpovědi do tří bodů „finance, personální zajištění a intenzivní kurzy“. Těchto třech položek se týká velká většina odpovědí na otevřenou otázku. Nutno poznamenat, že monitoring proběhl na přelomu roku 2020/2021, tedy v době, kdy školy nebyly vůbec seznámeny s budoucími změnami ve vztahu k žákům cizincům připravovaným MŠMT, které začaly platit od září 2021 a které část ze zmíněných problémů škol alespoň do jisté míry řeší.

Jednou z nejvíce požadovaných věcí, co by školy uvítaly, jsou intenzivní kurzy pro žáky s nulovou nebo minimální znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, a to před jejich nástupem do normální školy. *„Povinný intenzivní kurz při nástupu žáka s OMJ do školy v ČR ve škole v dosažitelné vzdálenosti. Povinný uvádíme z důvodů, že ochota zákonných zástupců dítěte ke vzdělávání v oblasti českého jazyka je velmi malá“*, uvedla jedna ze škol. *„Aby žáci cizinci, měli povinný vstupní kurz, organizovaný centrálně po obvodech a okresech a teprve po něm by žáci s OMJ vstupovali do škol. Přímý nástup do procesu s nulovou znalostí Čj a jeho doplňování za pochodu při výuce, je velmi stresující (Pro žáky i učitele).“* Některé školy se domnívají, že kapacita intenzivních kurzů pořádaných do června 2021 byla nedostatečná, a proto by uvítaly více takových kurzů v jejich správním obvodu. Vedle dostupnosti kurzů se velmi často objevuje též požadavek na povinné absolvování intenzivních kurzů, neboť jak školy mnohdy přiznávají, někdy bojují s nezájmem ze strany rodiny. *„Větší množství síťových škol pro kurzy českého jazyka pro cizince, povinnost daná státem absolvovat tento kurz českého jazyka.“*

Druhým velice palčivým problémem škol ve vztahu k žákům s OMJ byla oblast financování a celková nesystémovost v přístupu ke vzdělávání žáků s OMJ, neboť školy se podle svých vyjádření potýkaly s velkou nejistotou. Školy by chtěly *„finanční prostředky bez složitého administrativního vykazování vázané na poskytování podpory konkrétnímu žákovi s OMJ“*. *„Jasně informace o financování doučování českého jazyka pro děti s OMJ v roce 2021. Zatím nic nevíme.“* Školy každým rokem řeší financování výuky a doučování žáků s OMJ a jak to shrnula jedna ze škol, tak to hlavní, co by chtěly, je: *“Udržet to, co máme nastaveno“*. Jinými slovy, aby si mohly učitele na doučování, asistenty nebo koordinátory dlouhodobě udržet, a s tím souvisí, aby si je mohly platit samy ze svých rozpočtů a nebyt závislí na grantech. *„Dlouhodobou a předvídatelnou finanční podporu“*. Současný způsob financování považují za velmi nesystémový, mnohdy administrativně náročný a hlavně nejistý pro jakékoli plánování, což ovlivňuje i personální stabilitu. *„Od 2021 padají všechny aktivity podpořené finančně z PR MŠMT na podporu vzdělávání žáků - cizinců. Část aktivit jsme schovali pod šablony II. Čekáme, jak dopadne postoj hl. m. Prahy k financování vzdělávání žáků - cizinců, k čemu z předchozích 10 let se budeme moci vrátit. Zatím pouze velká nejistota...“* Jiná škola uvádí: *„Z důvodu ukončení grantu MHMP a přechod na grant zřizovatele nemáme z čeho finančně zajišťovat pedagog v období 1 - 6/2021.“* Mezi návrhy a požadavky se také objevil požadavek na *„normativní způsob financování“*, od kterého si škola slibuje zejména snížení administrativy, neboť administrativu některých grantů (např. ESF) považuje za *„byrokratickou šikanu“*.

„Celá oblast má být řešena více systematicky, mají na ni být vyčleněny finance, se kterými se dá počítat, podpora se má odehrávat na konkrétní škole s konkrétními žáky a ne centralizovaně.. je potřeba z celé problematiky udělat téma, které se adekvátně řeší, a ne z pololetí na pololetí vyčkávat, zda bude mít škola prostředky na zaplacení koordinátora, resp. vyučujících ČJ pro cizince, na nákup materiálu atd.. Je zde příliš mnoho neznámých, které potřebují řešit plošně :) Pokud v aktuální situaci nemá škola někoho schopného, kdo se celé oblasti ujme a koordinuje ji, je neskutečně těžké nastavit nějaký systém podpory pro tyto žáky. Proto jsou žáci s OMJ na tolika místech stále bez podpory a zájmu“, shrnula všechny tyto problémy jedna ze škol. Právě tuto „nesystémovost“ se snaží vyřešit nová vyhláška o jazykové přípravě žáků cizinců platící od září 2021. Jak však ukazují odpovědi v třetí vlně monitoringu, mnohé problémy přetrvávají.

Další problém, na který školy při podpoře žáků s OMJ narážejí, je již zmíněný nedostatek kvalitního personálu, tedy konkrétně speciálně vyškolených učitelů češtiny jako druhého jazyka, koordinátorů a asistentů, zejména dvojjazyčných asistentů. Celkem má speciálního učitele zaměřeného na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) v Praze jen méně než třetina škol, žáci s nedostatečnou znalostí češtiny se však vyskytují na téměř všech školách. Školy se často potýkají s kapacitním nedostatkem speciálně vyškolených učitelů ČDJ a tak žáky s OMJ často doučují nebo učí učitelé češtiny. Některé školy též dlouhodobě hledají kvalitního koordinátora, který se věnuje pouze dětem s odlišným mateřským jazykem, a kterého by mohly zaměstnávat trvale, bez návaznosti na Šablony či jinou grantovou podporu. „*Speciálního pedagoga, který by měl na starost celou oblast OMJ a intenzivně a systematicky s žáky pracoval.*“ Připomeňme, že speciálního koordinátora, který se věnuje výhradně inkluzi těchto dětí, si může dovolit jen méně než desetina pražských škol, a povětšinou touto koordinací je pověřen pedagog, který žáky s OMJ zároveň učí. I školy, které koordinátora mají, jej však často financují z grantů a tudíž nemají jistotu, zda si jej budou moci ve funkci udržet i v dalších letech, protože vše závisí na získání grantu a možnostech financování. S touto nestabilitou souvisí i nízká atraktivita takového postu pro zájemce a školy, i když si takové pracovní místo mohou dovolit, někdy nemohou najít vhodného zájemce. „*Koordinátorka je důchodového věku, je skvělá, ale bohužel nástupce se nedaří najít.*“ Co se týče personálních kapacit, mnohé školy mají zájem též o asistenty pro žáky s OMJ a cizojazyčné asistenty. „*Pozici interkulturního pracovníka a učitele ČJ pouze pro žáky s OMJ (0,5 + 0,5 úvazku).*“

Vedle nedostatku personálních kapacit se školy mnohdy potýkají i s nedostatkem prostoru pro výuku. Jedna ze škol uvedla, že by chtěly mít „*prostory pro vyučování českého jazyka jako cizího jazyka - malou učebnu, kde by byly k dispozici obrázky, názorný materiál, dataprojektor apod. - potýkáme s nedostatkem prostor, ale vše by měla vyřešit právě realizovaná přístavba nového křídla budovy.*“ Další ze škol navrhuje zřídit „*detašované pracoviště pro výuku ČJ pro cizince = nabízeno pro celou městskou část Praha 5.*“

Školy by též ocenily „*další průvodce a metodické materiály, s nimiž se dá pracovat systematicky,*“ „*interaktivní učebnici ČJ pro cizince,*“ „*tablety k rychlému vyhledávání a objasňování slov a obrázků ke znázorňování*“ nebo např. „*obrazový slovník ČJ.*“ Mezi dalšími návrhy jsou „*ucelené metodické materiály k výuce žáků s OMJ na 1. stupni zahrnující pracovní listy, metodické listy, náměty aktivit, jazykovou přípravu (gramatiku), diagnostické materiály.*“ S tím souvisí i požadavek na finance na tyto pomůcky. O pomůckách se zmiňuje jen část škol, mnohé, které pracují s žáky OMJ dlouhodobě, mají vlastní materiály nebo využívají bohatý materiál vytvořený neziskovou organizací META či jinými institucemi. Jedna ze škol navrhuje: „*v předmětech jako je matematika, fyzika, chemie apod. by se hodily překlady důležitých odborných názvů (vytvoření přehledů, do kterých by žáci mohli nahlížet), - výukové materiály rozdělené dle kritérií - např. děti se slovanským mateřským jazykem, děti s evropským neslovanským mateřským jazykem, děti s mateřským jazykem ze skupiny „asijských jazyků“.* Jedna ze škol dokonce navrhla „*vytvoření komunikačního kanálu (s ostatními jednotkami - spolky, programy dostupné v naší spádové oblasti) pro předávání informací, aktualit, možností kurzů, konzultací směrem k rodičům.*“

V případě několika škol byl v odpovědi na otevřenou otázku zmíněn i požadavek na „*možnost úpravy vzdělávacího programu první rok bez odborných předmětů, úpravu výstupů pro hodnocení žáků cizinců bez základní znalosti ČJ*“ nebo „*možná změna klasifikace (hodnocení) žáků na konci školního roku, pokud žák určitou část roku navštěvoval intenzivní kurz ČJ na jiné školy.*“ Další ze škol uvedla: „*Pomohla by jasná a ucelená metodika, jak pracovat s dětmi s OMJ, hlavně v období distanční výuky. Dále by určitě pedagogové přivítali více zkušeností z praxe, nové postřehy, aktuální metodiky. Komplexnější systém a také větší osvětu při klasifikaci dětí s OMJ.*“

Další téma, které bylo v odpovědích na otevřenou otázku též poměrně často zmiňováno, je otázka spolupráce s rodiči, která je pro úspěšné vzdělávání dětí s OMJ klíčová. V mnoha případech funguje výborně a, jak poznamenává jedna ze škol, s podílem žáků s OMJ do 10%: „*Vše poměrně rychle vyřeší*

podpora dítěte našimi pedagogy (učitelem i poradenskými pedagogickými pracovníky), případně je možnost navštěvovat intenzivní přípravu v jedné ze dvou škol Prahy 13, které se touto problematikou zabývají. Avšak dosud jsme se nesetkali s takovými problémy, které by nešli vyřešit na úrovni spolupráce naše škola - rodina žáka“. Jiné školy se však potýkají s negativními zkušenostmi při spolupráci s rodiči a i přes velkou snahu školy a neziskových organizací se některé děti nedaří do doučování zapojit. V odpovědích se tak objevují požadavky jako „zlepšit spolupráci s některými rodinami - rodiče často bez znalosti češtiny“ nebo „větší zájem o spolupráci ze strany rodin cizinců“. „Potřebovali by se „doučovat“ i rodiče. Někdy se snaha školy nesetkává s podporou u rodičů“. Jedna ze škol by uvítala radu „pro případ, že rodina žáka s OMJ nespolupracuje se školou a kdy žák přes všechnu snahu ani po několika letech nekomunikuje v českém jazyce na úrovni, která by mu umožnila dokončit základní vzdělání v české základní škole.“

Několik škol zmínilo i požadavek na lepší spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou. Zmiňují např. nevyhovující délku lhůt pro objednání či malou vstřícnost ze strany PPP.

Předběžná zjištění o potřebách škol s ohledem na nový systém organizace jazykové přípravy

Otázku na potřeby škol ve vztahu k výuce žáků s odlišným mateřským jazykem jsme zopakovali i v třetí vlně výzkumu ve školním roce 2021/2022, tedy ve školním roce, kdy se významně změnil systém jazykové přípravy na školách. Cílem této otázky bylo zjistit, které z problémů s jazykovou podporou žáků s OMJ na školách i se zavedením nového systému přetrvávají, které se nějakým způsobem změnilo a které problémy naopak přibyly.

Hlavními problémy, které školy vsouvislosti s podporou žáků s OMJ identifikují a které přetrvávají, jsou tedy personální otázky, konkrétně zejména nedostatek odborných učitelů, tedy učitelů ČDJ, a také dvojjazyčných nebo jiných asistentů žáků. Tento problém se s novým systémem jasně vymezujícím formu jazykové přípravy žáků cizinců ještě více prohloubil. Školy by zejména uvítaly, aby měly ve svém sboru učitele specialisty na češtinu jako druhý jazyk a měly jistotu, že je budou moc financovat i v příštím roce. „Chybí nám učitel/učitelé, které bychom mohli vyčlenit pouze na výuku ČJ pro cizince - ideálně v době výuky.“ Mnohdy totiž školy řeší výuku žáků s OMJ tak, že zapojují jiné učitele, zpravidla českého jazyka. „Učitele, kteří by se žákům věnovali a nemuseli to být ti, co již ve škole pracují na plný úvazek, práce s žáky s OMJ je pro ně přesčasová - tedy náročná“. „Více externích pracovníků, kteří by toto doučování mohli vykonávat. Bohužel se nám je nepodařilo sehnat a interní pracovníci jsou již vytíženi.“ Některé školy by to i rády řešily prostřednictvím externích pracovníků, avšak nepodařilo se jim je dosud sehnat. „Lektora, který by docházel do školy a vyučoval češtinu pro cizince, aby se tato výuka nemusela rozdělovat mezi učitele. Učitelé vyučují češtinu pro cizince nad rámec svého úvazku a v součtu s jejich dalšími povinnostmi jsou přetížení.“

Školy vnímají, že učitelů specializovaných na výuku češtiny jako druhého jazyka je nedostatek a zároveň jim často nemožno vzhledem ke kolísajícímu počtu žáků s OMJ na škole a způsobu financování nabídnout dlouhodobou perspektivu. Uvítaly by proto navýšení finančních prostředků, aby tyto učitele specialisty mohly zaměstnat na stálo. „Dostatek pedagogických pracovníků, jistota jejich pracovní náplně na celý školní rok (pokud se během roku cizinec přestěhuje a dojde ke zrušení skupiny, učitel přijde o hodiny v úvazku).“

Druhou skupinou, velmi poptávanou na školách a pro mnohé školy nedostatkovou, jsou asistenti žáků, zejména dvojjazyční asistenti. Školy jsou již zvyklé s asistenty spolupracovat a považují je za nepostradatelné. Jiné školy takové asistenty ke svým žákům shánějí. Některé školy, jež financovaly asistenty z projektů, které v tomto školním roce skončily, nyní řeší otázky jejich financování i do budoucna. „Od 1. 9. 2022 budeme řešit financování nákladů spojených s dvojjazyčnými asistentkami. Škola má rusko-českou, vietnamsko-českou a ukrajinsko-českou asistentku, jejichž práce je nenahraditelná nejen při výuce, ale také při komunikaci s rodiči žáků OMJ.“ „Dostatek financí po skončení financování z Operačního programu Praha – Pól růstu (OP PPR) - alespoň 3 úvazky AP + pedagog a koordinátor.“

Školy postrádají též koordinátory, kteří by se mohli zaměřit pouze na práci s dětmi OMJ, a to i školy s vysokým podílem žáků s OMJ. „Koordinátora vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem, protože na naší škole je velké množství žáků s OMJ a je třeba, aby se této problematice někdo systematicky věnoval a mohl podporovat také pedagogy, kteří s těmito žáky pracují.“ Jedna ze škol poznamenala, že by „uvítali, aby koordinátor pro inkluzi žáků OMJ byl zařazen mezi specializované činnosti = snížení PPC, specializační příplatek“.

Ředitelé a ředitelky škol se v otevřené otázce hojně vyjadřovali k novému systému jazykové přípravy. Je nutné poznamenat, že se jedná zatím o prvotní hodnocení, protože nový systém byl zaveden teprve od září tohoto školního roku a dotazníkové šetření na školách bylo zahájeno v listopadu. Vícekrát zde zazněla kritika toho, že školy neměly dostatek času se s novým systémem seznámit a připravit se na něj. Do budoucna by uvítaly, kdyby se o takovýchto systémových změnách dozvíдалy s větším předstihem. „Vyhlašování podmínek péče s větším předstihem - škola potřebuje prostor pro úpravy rozvrhů, zajištění vzdělavatele a prostor.“ „Pro mne je důležité, aby se nastavený systém každý rok neměnil. Tím poukazuji na změny z letošního léta. Dále pro svoji práci potřebujeme, aby případné změny byly minimálně 3-5 měsíců avizovány předem.“

Více škol též uvedlo, že by uvítaly, kdyby se do této jazykové přípravy mohli zapojit i žáci s OMJ a žáci cizinci pobývající v ČR delší dobu než vymezených 12 měsíců, respektive 24 měsíců. „Potřebovali bychom, aby se nezapomínalo na děti s českou státní příslušností, které neumí český jazyk, protože rodiče doma mluví jiným jazykem.“ „Potřebovali bychom, aby bylo možné do podpory zahrnout i žáky, kteří navštěvují školu v ČR i delší dobu než jen 1 rok (letos 2 roky). Je spousta dětí, kterým rok na zvládnutí jazyka nestačí.“ Tito žáci se mohou do skupin přiřadit pouze v případě, že je to možné z kapacitních důvodů.

Jsou však i školy, které současné systémové změny považují za spíše omezení. Jedná se o školy, které mají se žáky s OMJ dlouhodobé zkušenosti a mají na škole vypracovaný systém práce s těmito žáky financovaný z projektů. Jak uvedla jedna ze škol, ocenila by „více volnosti, ne přesné určení podle vyhlášky, které je velmi omezující“. „Vzhledem k tomu, že jako škola určená máme poměrně přísná pravidla pro vytvoření skupin a rodiče potřebných žáků např. odmítají dát žádost o zařazení, tak dokážeme vyjít z vlastních zdrojů, peníze z nového systému financování by pro nás byly spíše přítěží. Doučování žáků s OMJ jsme realizovali již dávno, ještě před tím, než jsme se stali školou určenou, a vše dobře fungovalo.“

S novým systémem jsou zřejmě spojené i nové problémy pro školy související s organizací výuky a doučováním českého jazyka. Školy by uvítaly možnosti menších skupin žáků (max. do 5 žáků), než jak jsou vymezeny vyhláškou, a možnosti individuálního doučování. Souvisí to též s počtem žáků s OMJ na škole, kdy se v jedné skupině na výuku mohou sejít žáci velmi různého věku a potřeb, tedy dosažené úrovně znalosti jazyka. Jedna ze škol navrhuje „oddělení jazykové podpory pro žáky 1. a 2. stupně (na naší škole sice máme dostatečný počet žáků pro otevření dvou skupin, ale v opačném případě je přeci jen výuka žáků 1. a 9. ročníku odlišná). Jiná ze škol navrhuje „nelimitovat skupiny dle počtu žáků, ale skupiny moci tvořit dle mateřského jazyka, věku a úrovně českého jazyka žáka (př. máme na škole 8 žáků - 2 žáky I. stupeň, zbytek II. stupeň, nelze vytvořit 2 skupiny, skupina je tvořena 5 národnostmi...)“.

Školy, které nejsou určené, zase řeší problémy s dojížděním žáků na školy určené, které je pro mnohé žáky komplikované a jejich rodiče je tam nemohou doprovázet, protože výuka se děje v jejich pracovní době. Dojíždění žáků je též spojeno s vyčleněním ze školního kolektivu, což je podle škol chybou. Některé z těchto škol by proto raději uvítaly, aby své žáky mohly učit českému jazyku samostatně, avšak potřebují na to finance. „Potřebovali bychom finanční podporu na práci s žáky s OMJ, resp. doučování - žáci nemají nárok na jazykovou přípravu na určené škole, rodiče pracují, nemohou své dítě na určenou školu vodit, výuka online nám přijde neefektivní. Volíme tedy způsob doučování, kde rozvíjíme slovní zásobu, pomáháme s učivem. Na finanční podporu však nyní nemáme nárok, neboť nejsme školou určenou.“ „Vzhledem k tomu, že je z organizačních důvodů nemožné odvádět žáky na jinou školu a vzhledem k tomu, že dle našich informací výuka žáků s OMJ výrazně nefunguje, rádi bychom požádali MHMP o svolení organizovat tuto výuku v rámci

kmenové školy žáků. “ Další ze škol to shrnula: *“Jako samozřejmost bych považovala asistentku a vyučujícího na plný úvazek. To považuji za nejefektivnější. Jak v komunikaci s rodiči, tak s vyučujícími ve třídách. To, že dítě odchází na kurz do jiné školy, je sice velká pomoc, ale dítě ztrácí kontinuitu se svou třídou. Podpora má být v kmenové škole a v koordinaci s vyučujícím. A výuka českého jazyka má být kontinuálně s výukou ve třídě.”*

Jedna ze škol řešila i problém spojený se současnou pandemickou situací vsouvislosti s docházením žáků na školy určené, kdy školy se obávají míchání kolektivů a šíření nákazy. Tato škola by uvítala, kdyby na její školu docházel 3 krát týdně lektor češtiny jako druhého jazyka a se žáky systematicky pracoval zde. Na něj však nemají finanční prostředky.

Z výzkumu se též ukázalo, že stále více škol v Praze řeší otázku výuky a doučování žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Pro některé školy je toto téma nové a výzkum ukázal, že pro mnohé je problém orientovat se v systému možné podpory. Jedna ze škol uvedla: *„Děti s OMJ máme málo a možná proto je pro nás systém jejich podpory ne úplně jasný. Snažíme se je co nejvíce podporovat a hledáme cesty, jak by to co nejefektivněji šlo. Pomohl by nám jeden jasný, stručný a souhrnný návod všech možností podpory.“* I jiné školy současný systém stále považují za administrativně náročný a nepřehledný. Jedna ze škol uvedla, že by jí pomohlo *„větší sdílení informací a zjednodušení financování podpory“*. Jiná ze škol dodává: *„Čerpáme dílčí informace, materiály a postupy z různých zdrojů. Každý nás tak trochu odkazuje jinam, ale skutečná realizace podpory zatím neproběhla.“*

Odhad celkového počtu žáků s OMJ v Praze na základě dostupných statistik o cizincích a výsledků monitorovacích šetření

Závěrečná část této analytické kapitoly je věnována možnostem odhadu celkového počtu žáků s OMJ. Pro účely nastavení vzdělávacích politik a konkrétních podpůrných programů a opatření ve vztahu k žákům s OMJ na základních školách je vhodné mít dostatečně podrobný a relevantní přehled o této populaci. Na jednu stranu existuje současný systém evidence žáků, který obsahuje informaci o státním občanství všech žáků, ale nikoliv o jazykové kompetenci. Informace o státním občanství žáka koresponduje s OMJ pouze do určité míry. Nicméně lze odůvodněně předpokládat, že zařazení žáků do skupiny OMJ bude souviset s mírou odlišnosti daného mateřského jazyka od češtiny. Na druhé straně jsou k dispozici dotazníková data z monitoringu škol realizovaná v projektu Škola jako integrační partner, kde je formou výběrového šetření zjišťován počet žáků s OMJ na konkrétních školách. Zjišťují se agregované počty žáků vpředem definovaných kategorizacích na školách, tedy agregované údaje. Ne všechny školy vyplnily monitorovací nástroj a tak je celkový počet OMJ na základních školách v Praze zjištěný dotazováním nekompletní.

Ve výsledku máme informaci o kompletní populaci žáků cizinců, u které nevíme jejich jazykové kompetence, a výběrovou informaci o žácích s OMJ, u které nemáme pokrytou celou populaci. Pro překonání nevýhod těchto dvou datových zdrojů se nabízí možnost vytvořit jednoduchý pravděpodobnostní převodník mezi počtem žáků - cizinců a počtem žáků - OMJ a umožnit tak stanovení nejen celkového počtu žáků s OMJ v Praze, ale i počtu žáků - OMJ na školách, které údaje do monitorovacího nástroje nevyplnily. Data z monitorovacího systému totiž umožňují na základě poměru žáků - cizinců a žáků - OMJ na jednotlivých školách stanovit pravděpodobnost, že žák určité národnosti bude i žákem s OMJ. Tuto pravděpodobnost stanovíme pro hlavní skupiny cizinců, kterých je dostatečně velká skupina pro výpočet. Zjištění dílčí pravděpodobnosti pro skupiny podle státního občanství je možné převážít počtem žáků podle jednotlivých národností na školách a vytvořit tak obecný převodník mezi strukturou žáků podle státního občanství na školách a počtem žáků s OMJ.

Zjištění celkového počtu žáků s OMJ na školách v Praze pomocí monitoringu kombinovaného s dopočtem je založeno na následujících předpokladech. Zaprvé výpočet předpokládá, že žák určité státní příslušnosti má stejnou šanci být OMJ. Toto zjednodušení nám umožňuje provést výpočet bez využití citlivých dat

na individuální úrovni. Zadruhé výpočet předpokládá, že vztah mezi státním občanstvím žáků a OMJ je napříč školami a částmi Prahy stejný. Například, že žáci se státním občanstvím X na Praze 8 se neliší systematicky ve svých jazykových kompetencích od žáků se státním občanstvím X na Praze 10. Zatřetí výpočet nepředpokládá, že žák s českým občanstvím může být OMJ. Příslušné výjimky z pravidla samozřejmě existují, nicméně cílem výpočtu není odvozovat individuální případy, ale stanovit celkový počet OMJ v Praze robustním a z dat vycházejícím způsobem.

Pro názornost je mechanismus výpočtu ilustrován na hypotetickém příkladu čtyř škol (Tabulka 6). Z nich u všech známe informaci o státním občanství žáků z evidence MŠMT, ale pouze tři školy vyplnili monitorovací nástroj žáků s OMJ. Úkolem výpočtu je tedy stanovit převodník mezi žáky-cizinci a žáky s OMJ na základě známých informací ze tří škol. V následujícím kroku pak na základě informace o státním občanství žáků na Škole D zjistit, jaký je pravděpodobný počet žáků z OMJ na Škole D.

Tabulka 6. Odhad celkového počtu žáků s OMJ podle dostupných statistik o cizincích. Názorný příklad situace na vybraných školách

Státní občanství	Škola A	Škola B	Škola C	Škola D
České	43	71	92	140
Větnamské	3	4	5	12
Ukrajinské	2	8	0	8
Ruské	2	3	2	6
Ostatní cizinci	1	0	1	1
Celkem žáků	51	86	100	167
z toho žáci s OMJ	3	8	6	???

Poznámka: Údaje v tabulce zahrnují 127 základních škol, na které chodí žáci s OMJ

Zdroj: Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 3. vlna, 2021/2022, předběžné údaje o 138 ZŠ zapojených do výzkumu

Podíl žáků s OMJ na dané škole (P_{omj}) se vypočte jako počet žáků s OMJ na škole (N_{omj}) ku počtu Počet žáků-cizinců na škole ($N_{cizCelk}$), a to pro všechny školy se známou informací o počtu žáků s OMJ.

$$P_{omj} = N_{omj} / N_{cizCelk}$$

Dílčí pravděpodobnost, že žák určité národnosti je žák s OMJ (P_{vietA}) se určí vážením podílu OMJ ku žákům-cizincům na dané škole (P_{omj}) ku podílu žáků-cizinců dané národnosti (N_{vietA}) v celkové populaci této skupiny ($N_{vietCelk}$). Tento výpočet je proveden jednotlivě pro všechny stanovené skupiny cizinců (Vietnam, Ukrajina, Rusko, Ostatní cizinci).

$$P_{vietA} = P_{omj} * N_{vietA} / N_{vietCelk}$$

$$P_{urkA} = \dots$$

Pravděpodobnost (P), že žák určité národnosti je žák s OMJ se určí zdílkých vážených pravděpodobností vypočtených za jednotlivé školy.

$$P_{viet} = P_{vietA} + P_{vietB} + P_{vietC}$$

$$P_{urk} = \dots$$

Předpokládaný podíl žáků s OMJ na Škole D (N_{omjD}) se pak určí jako součet dílčích pravděpodobností vynásobených počtem žáků-cizinců jednotlivých národností (N_{ciz_vietD} , N_{ciz_urkD} , N_{ciz_rusD} , N_{ciz_jineD}) na Škole D.

$$N_{omjD} = P_{viet} * N_{ciz\_vietD} + P_{urk} * N_{ciz\_urkD} + P_{rus} * N_{ciz\_rusD} + P_{jine} * N_{ciz\_jineD}$$

$$N_{omjD} = 14,88 \text{ žáků}$$

Výše popsaným způsobem byly zpracovány data z první a druhé vlny monitoringu OMJ na základních školách v Praze, které jsou popsány níže.

Na základě monitoringu žáků s OMJ a dat z evidence MŠMT jsme vypočetli pravděpodobnosti, že žák určité státní příslušnosti je žák s OMJ (Tabulka 7). V souladu s očekáváním mají nejnižší hodnoty koeficientu žáci s ukrajinským či slovenským občanstvím, o něco vyšší pak žáci s ruským a vietnamským občanstvím. Nejvyšší hodnotu koeficientu má skupina Ostatní cizinci, která zahrnuje méně četné skupiny občanství, a která je vnitřně velmi heterogenní.

Tabulka 7. Odhad celkového počtu žáků s OMJ podle dostupných statistik o cizincích. Koeficienty pravděpodobnosti OMJ podle státního občanství

	Ukrajina	Vietnam	Slovensko	Rusko	Ostatní cizinci
První vlna	0,65	0,69	0,64	0,71	0,73
Druhá vlna	0,69	0,73	0,72	0,71	0,75
Průměr obou vln	0,67	0,71	0,68	0,71	0,74

Zdroj: MŠMT, 2020, vlastní výpočet

Souhrnné výsledky stanovení celkového počtu žáků s OMJ na všech základních školách v Praze zobrazují Tabulky 8 a 9. Celkový počet žáků je doplněn informací o počtu žáků cizinců ve správních obvodech Prahy. Indikátor účasti v monitoringu ukazuje, jaký podíl žáků z daného obvodu byl reportován do online monitorovacího nástroje, tedy do jaké míry zjištěné poznatky reprezentují zkoumanou populaci žáků v daném obvodu. V pravé části tabulky je uveden celkový počet žáků OMJ ve správních obvodech. Přičemž je podrobně rozlišeno, jaká část z těchto žáků byla zjištěna přímo pomocí monitorovacího nástroje a jaká část nepřímo pomocí pravděpodobnostního výpočtu.

Tabulka 8. Odhad celkového počtu žáků s OMJ v Praze podle dostupných statistik o cizincích. Výsledky 1 vlny monitoringu ve školním roce 2019/2020

Správní obvod	Počet žáků na školách		Účast žáků v monitoringu	Počet žáků s OMJ			Podíl žáků s OMJ ze všech žáků
	Celkem	z toho cizinci		zjištěno v monitoringu	dopočteno	Celkem	
Praha 1	3319	323	40,4%	91	146	237	7,1%
Praha 2	4501	476	79,2%	473	40	513	11,4%
Praha 3	4613	536	98,7%	387	1	388	8,4%
Praha 4	11708	1009	55,6%	400	287	687	5,9%
Praha 5	6128	567	76,4%	357	73	430	7,0%
Praha 6	10531	565	87,7%	240	116	356	3,4%
Praha 7	3401	258	47,1%	26	74	100	2,9%
Praha 8	9800	720	86,4%	346	59	405	4,1%
Praha 9	4005	543	57,0%	182	155	337	8,4%
Praha 10	7032	653	88,4%	400	39	439	6,2%
Praha 11	7853	710	87,1%	418	59	477	6,1%
Praha 12	5800	547	82,4%	281	93	374	6,4%
Praha 13	6313	901	79,3%	563	135	698	11,1%
Praha 14	3747	478	63,5%	202	131	333	8,9%
Praha 15	4238	326	95,3%	155	17	172	4,1%
Praha 16	2426	101	100,0%	65	0	65	2,7%
Praha 17	2299	243	94,0%	165	0	165	7,2%
Praha 18	3191	385	95,9%	200	3	203	6,4%
Praha 19	1893	54	0,0%	0	36	36	1,9%
Praha 20	1790	90	95,7%	33	3	36	2,0%
Praha 21	2183	57	100,0%	47	0	47	2,2%
Praha 22	1852	115	59,0%	81	23	104	5,6%
Celkem	108623	9657		5112	1490	6602	6,1%

Zdroj: MŠMT 2019, Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019/2020, vlastní výpočet

Srovnání dvou vln měření z let 2019 a 2020 umožňuje lépe podchytit populaci žáků s OMJ. Podíl žáků s OMJ se pohybuje mezi dvěma a deseti procenty ve správních obvodech Prahy. Srovnání dvou vln umožňuje také lépe pochopit výhody a limity dopočtu OMJ na základě koeficientů pravděpodobnosti OMJ podle státního občanství. Nižší účast škol v monitoringu znamená nejen nižší podíl zjištěných OMJ, ale také méně robustní informaci pro následný dopočet OMJ, čímž může dojít ke zkreslení celkového počtu žáků s OMJ v Praze. Zhruba tříčtvrtetní účast škol v monitoringu v první a druhé vlně je ale podle našeho názoru dostatečná na to, aby odhad počtu OMJ na zbývající čtvrtině škol mohl být spolehlivý. Drobné výkyvy ve zjištěném počtu OMJ ve správních obvodech mohou být jak reliktem použité metody výpočtu, tak efektem reálných změn v populaci žáků a změn v jejím územním průmětu.

Tabulka 9. Odhad celkového počtu žáků s OMJ v Praze podle dostupných statistik o cizincích. Výsledky 2 vlny monitoringu ve školním roce 2020/2021

Správní obvod	Počet žáků na školách		Účast žáků v monitoringu	Počet žáků s OMJ			Podíl žáků s OMJ ze všech žáků
	Celkem	z toho cizinci		zjištěno v monitoringu	dopočteno	Celkem	
Praha 1	2655	314	66,7%	143	86	229	8,6%
Praha 2	4409	451	57,1%	189	159	348	7,9%
Praha 3	4668	554	75,7%	257	138	395	8,5%
Praha 4	11245	1033	68,9%	525	236	761	6,8%
Praha 5	6300	588	64,2%	315	126	441	7,0%
Praha 6	10446	592	62,0%	242	166	408	3,9%
Praha 7	3423	252	83,7%	201	38	239	7,0%
Praha 8	9747	762	64,3%	314	194	508	5,2%
Praha 9	4001	600	18,6%	13	369	382	9,5%
Praha 10	7274	698	60,9%	308	188	496	6,8%
Praha 11	7878	717	86,2%	693	59	752	9,5%
Praha 12	5980	601	78,6%	254	125	379	6,3%
Praha 13	6334	913	92,6%	563	67	630	9,9%
Praha 14	3961	564	74,6%	318	71	389	9,8%
Praha 15	4335	336	73,7%	231	46	277	6,4%
Praha 16	2480	116	99,3%	71	1	72	2,9%
Praha 17	2411	243	94,6%	148	1	149	6,2%
Praha 18	3315	391	57,2%	166	45	211	6,4%
Praha 19	1916	58	22,6%	3	27	30	1,6%
Praha 20	1753	91	95,0%	68	3	71	4,1%
Praha 21	2252	56	72,7%	48	7	55	2,4%
Praha 22	1901	125	41,4%	48	28	76	4,0%
Celkem	108684	10055		5118	2180	7298	67,0%

Zdroj: MŠMT 2019, Monitoring žáků s OMJ na pražských ZŠ, 2019/2020, vlastní výpočet

Provedená analýza je primárně zaměřena jako rozšíření validity provedeného monitoringu OMJ na školách v Praze, který nedosahuje stoprocentní návratnosti ze strany dotazovaných škol. Vychází z dostupných dat a cílí na poskytnutí základní informace o celkové populaci žáků s OMJ na školách v Praze. Detailnější a přesnější poznatky popisující vztah mezi státním občanstvím a OMJ by vyžadovaly využití jiných metod výzkumu (např. plošné testování žáků, které je v kompetenci České školní inspekce), využití individuálních rejstříkových dat či školských matrik (v gesci MŠMT), popřípadě koordinaci s agendou imigrační politiky a evidence obyvatelstva (v gesci MVČR).

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S OMJ Z POHLEDU RŮZNÝCH AKTÉRŮ. VÝSLEDKY KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU

V předchozích částech zprávy jsme vycházeli především z analýzy kvantitativních dat, ať již z dat získaných z výkaznictví nebo jiných statistických dat, tak zejména z dat z několika kol našeho monitoringu na základních školách v Praze. V další části výzkumu jsme chtěli jít ještě více do hloubky a zjistit podrobnější informace od jednotlivých aktérů zapojených do procesu vzdělávání a integrace.

K tomu měly posloužit hloubkové rozhovory a také případové studie na školách. Implementace této části zjišťování byla velmi negativně ovlivněna pandemickou situací. Kontaktování a rekrutování informátorů pro kvalitativní výzkum bylo od března 2020 do konce trvání projektu velmi náročným úkolem, jelikož osobní setkávání s respondenty ani návštěva většiny škol vytipovaných pro případové studie nebyla po většinu školního roku vůbec možná. Přesto, že případové studie na školách se nepodařilo uskutečnit v původně plánovaném rozsahu, v průběhu kvalitativního sběru dat se výzkumnému týmu podařilo získat množství zajímavých informací. Podařilo se uskutečnit 41 rozhovorů s řediteli a ředitelkami, učiteli a učitelkami, asistenty pedagogů, koordinátory začleňování žáků s OMJ a v neposlední řadě také s rodiči samotných žáků. Sběr dat proběhl pomocí polostrukturovaných rozhovorů (z toho část vcizích jazycích) realizovaných převážně on-line na základě speciálně vytvořených scénářů pro jednotlivé aktéry. Rozhovory byly nahrávány a přepisovány, v případě potřeby přeloženy do češtiny. Při analýze jsme z těchto přepisů rozhovorů čerpali a některé výpovědi i citujeme (v textu jsou uvedeny v uvozovkách a kurzívou). Neuvádíme u nich však konkrétní zdroj, neboť všechny rozhovory byly anonymizovány.

V rozhovorech jsme se zajímali jak o situaci na konkrétní škole (např. kolik je tam dětí s odlišným mateřským jazykem, jak se přistupuje k jejich výuce, jak probíhá proces jejich přijetí a zařazení do vzdělávacího procesu a zejména jaká forma podpory je jim poskytována), tak i konkrétní zkušenosti jednotlivých učitelů, asistentů a koordinátorů. Zajímali nás samozřejmě i pohled z druhé strany a zkušenosti rodičů dětí, zejména s jejich komunikací se školou, ale i celkově se školou a s výukou. Zajímali nás příklady dobré praxe, ale i negativní zkušenosti. Snažili jsme se zmapovat i atmosféru ve škole, ve třídě, spolupráci školy s jednotlivými institucemi. Posledním tématem, kterému jsme se v rozhovorech věnovali, byly zkušenosti s distanční výukou, neboť poslední dva školní roky výuku žáků s OMJ významně ovlivnila pandemie Covid 19. Zkušenosti s distanční výukou jsou zajímavé i v kontextu toho, že výuka dětí cizinců podle nového systému jazykové přípravy může probíhat na některých školách také online formou.

V první části této kapitoly trochu podrobněji představíme situaci na jedné nejmenované škole, kde se nám podařilo získat více než 5 rozhovorů, včetně učitelů, koordinátora práce s žáky s OMJ a také rodičů. Kromě hloubkových rozhovorů jsme také čerpali informace z výročních zpráv školy a jiných veřejně dostupných zdrojů a také z výsledků našeho kvantitativního monitoringu, kterého se tato škola rovněž zúčastnila. Informace o této škole se obsahem nejvíce blížily kvalitě dat očekávaných od případové studie v pravém slova smyslu. Proto jsme se rozhodli ve zprávě popsat komplexněji aspoň jeden konkrétní případ pražské základní školy, která řeší začleňování žáků s OMJ. Doufáme, že tento příklad pomůže dokreslit a lépe pochopit některá zjištění uváděná v jiných částech. Ve druhé a třetí části této kapitoly podrobněji rozebíráme výsledky hloubkových rozhovorů a zkušenosti s výukou a začleňováním žáků s OMJ jak ze strany zástupců škol, tak i samotných rodičů.

Zkušenosti se začleněním žáků s OMJ na velké sídlištní škole

Nejmenovaná pražská základní škola, která se stala předmětem zkoumání v naší případové studii, leží v okrajové městské části na okraji středně velkého sídliště obklopena zelení. Školu, která má oba stupně a přípravné třídy, navštěvuje cca 700 dětí. Škola se od 90. let minulého století pracuje s vyšším počtem žáků cizinců především vietnamského původu. V posledních školních rocích představují žáci s OMJ 25% žáků školy, kdy cca 15% potřebuje podporu. Jedná se především o děti vietnamského původu a dále čínského a ukrajinského. Škola se na internetových stránkách prezentuje jako otevřená cizincům, která umí s žáky pracovat.

Na vybrané škole je sestaven tým cca 10ti zaměstnanců, který se věnuje práci s žáky OMJ. Tým vede garant vzdělávání žáků s OMJ a má k sobě několik dvojjazyčných asistentů a učitelů češtiny. Garant má na starosti zařazení žáků do běžných tříd, je-li potřeba podpory i zařazení do doučovacích skupin k učitelům češtiny. Garant dále komunikuje s učiteli, vedením školy, pracuje s rodinou žáka, žádá a realizuje granty a také se podílí na vlastní výuce češtiny. Dvojjazyční asistenti (v současnosti tři) jsou zaměřeni na komunikaci s učiteli, rodiči a žáky; v případě vybrané školy to je ve vietnamském jazyce. Informace o žákovi a jeho výuce směřují od tohoto týmu převážně k třídním učitelům. Z výpovědí některých učitelů se však zdá, že komunikace ve škole neprobíhá zcela ideálně. Učitelé odborných předmětů na druhém stupni totiž v rozhovorech reflektovali, že se k nim nedostávají informace o žácích s OMJ, jejich individuálním vzdělávání a potřebách. V některých případech dostává učitel informaci o žákovi od třídního učitele, jako např. že žák nebude v daném školním roce hodnocen. Stává se však i to, že učitel odborného předmětu nemá na začátku školního roku o žácích s OMJ v jednotlivých třídách žádné informace a sám si je získává od asistentů a učitelů češtiny či sám musí zjistit znalost češtiny a ověřit si schopnost zapojit se do výuky. V případě, kdy je potřeba něco řešit se žákem, se učitel obrací na třídního učitele či na asistenta, který s žákem pracuje či patří do jeho doučovací skupiny. Učitelé upozornili, že se asistenti mění i v průběhu roku, tedy se např. přihodilo, že učitel se obrací na asistenta, ale ten již žáka nemá ve své skupině a učitel musí zjišťovat, kdo je nový asistent žáka.

Garant je přítomen u zápisu do první třídy a také při přijímání nových žáků do vyšších ročníků. Garant se podílí na rozhodnutí o zařazení žáka do ročníků a tříd (obvykle mají tři třídy v ročníku). U zápisu probíhá diagnostika jazykových dovedností a sociální vyzrálosti. Při zápisu do první třídy, jsou-li zjištěny velké nedostatky žáka, tak po poradě s rodiči je žák přeřazen do přípravné třídy (na škole jsou dvě třídy). V přípravné třídě je žák vzděláván jako ostatní děti a dále dochází dopoledne na speciální hodiny češtiny, aby se zajistilo zlepšení jazykových schopností. Škola také nabízí prázdninové kurzy českého jazyka pro žáky. V případě, že žák zvládá v jazyce komunikovat, tak je zařazen do 1. třídy a pak další podpora odpovídá jeho potřebám. Strategii školy je, aby byli žáci rovnoměrně rozděleni do tříd a nedocházelo ke koncentraci více žáků do jedné třídy.

Přihlásí-li se žák v průběhu školní docházky, tak na základě rozhovoru s dítětem a rodiči je rozhodnuto, zda žák bude zařazen do intenzivní výuky češtiny. Do školy přichází hodně žáků, jak na škole říkají: „rovnou z letiště“. Rozhodující je znalost češtiny na úrovni A1. Škola využívá pro diagnostiku jazykových znalostí test. Nemá-li žák tuto úroveň, je zařazen do dopolední intenzivní výuky češtiny k určitému učiteli českého jazyka a část hodin (nejčastěji výchovy) dochází do své třídy, kam byl podle věku zařazen. Dále je rozhodnuto o individuálním vzdělávacím plánu a dočasném nehodnocení. V případě, že žák zvládá jazyk na úrovni A1, je zařazen do své kmenové třídy a je stanoven rozsah dopoledního doučování.

Škola pravidelně pořádá informační schůzku pro rodiče žáků OMJ, kteří nastupují do první třídy. Za pomoci pozvaných odborníků se hovoří na téma života v české škole, spolupráce rodičů se školou, právních předpisů v Česku v souvislosti se školní docházkou, nutnosti výuky českého jazyka, podpory žáků v rodině, rozdílů mezi vietnamským a českým školstvím atd. Schůzka mívá vysokou účast ze strany rodičů.

Na škole je též volitelný předmět čeština jako cizí jazyk pro žáky 4. a 5. třídy. Dále také probíhá odpolední doučování, které je však dobrovolné.

Škola sama organizuje intenzivní kurz pro žáky s OMJ. Nevyužívá kurzy jiných škol, protože má dostatek žáků a ti by sami naplnili kapacitu intenzivního kurzu této školy. Také žáci žijí na okraji Prahy a dojíždění na jinou školu by bylo pro děti a rodiče náročné. Intenzivní výuka je v dopoledních hodinách a hodiny nekopírují výuku vyučovaných předmětů, ale jsou zaměřeny na rozšiřování slovní zásoby. Při intenzivní výuce jsou žáci zařazováni do skupin podle úrovně jazyka a také podle tempa, jakým jsou schopni si osvojovat český jazyk. Kurz navštěvuje 25 až 30 dětí ve školním roce. Minimální počet hodin intenzivního kurzu je 80 až 100 hodin. Jsou-li žáci nadaní, snaží se škola jim poskytnout výuku češtiny v co nejvyšší možné intenzitě, aby se žáci mohli rychle zařadit do běžné třídy. Postupují-li žáci pomalu, mají kurzy vyšší rozsah hodin jazyka a kurz je rozložen do dvou až tří let.

Zástupci školy však v rozhovorech poukazovali na to, že úroveň znalosti jazyka A1 je nedostačující pro zapojení žáků do hodin výuky. Takoví žáci s OMJ nechápou, co se v hodině děje, a má to dopady i na celkovou atmosféru ve třídě, např. při skupinové práci tito žáci nejsou chtěni ostatními spolužáky do skupin, protože skupině moc nepomohou. Atmosféru ve třídách ovlivňuje i to, že vzhledem k celkově vysokému počtu cizinců ve škole, je i v jednotlivých třídách více žáků vietnamské národnosti a ti se baví častěji spolu, komunikace s ostatními žáky je tak minimální. Nižší znalost češtiny se projevuje i v tom, že žáci s OMJ lépe pracují v předmětech, které nestojí na úplném porozumění češtině, jako je např. anglický jazyk, ale také se jim lépe daří v matematice, která je jimi považována za důležitý předmět.

V hodinách odborných předmětů se s žáky pracuje jako s jinými žáky. Učitel nevytváří speciální materiály pro žáky s OMJ, a to ne přímo z důvodu, že by to žák nepotřeboval, ale jak uváděli učitelé v rozhovorech z důvodu jejich celkové vytíženosti a nedostatku času. Učitel tak využívá převážně přítomnosti asistenta, který ovšem není přítomen na všech hodinách daného předmětu. Ten na hodině dovysvětlí žákům to, čemu nerozumí, a pomáhá jim i s dalšími aktivitami jako např. při vyplňování pracovních sešitů. Vzhledem k navštěvování intenzivních kurzů však vznikají při výuce odborných předmětů i problémy, protože žáci často chybí ve výuce a chybí jim souvislost probíraného učiva, což činí předmět pro ně ještě obtížnější.

Zdá se, že v celém systému práce s žáky velmi záleží na žákovi samotném, jak rychle a částečně s pomocí asistentů se zvládne doučit jazyk a integrovat do kolektivu. Samotní zástupci školy považují za nejdůležitější pro vzdělávání žáků s OMJ existenci týmu lidí, kteří se žákům systematicky věnují. Tento názor zaznívá především v kontextu dvojazyčných asistentů, kteří mají pedagogické vzdělání a pracují pod vedením koordinátora.

Na škole již zjistili, že se s každým etnikem pracuje trochu jinak. Například jinak pracují s čínskými a jinak s vietnamskými žáky. Vietnamští žáci jsou podle zástupců školy otevřenější a nebojí se zvednout ruku, nebojí se vykřiknout cokoli a i říci, že látce nerozumí. Naopak žáci z Číny se bojí přihlásit, obtížně se pozná, že látce nerozumí, tedy je potřeba si to ověřovat. Zde se osvědčilo pozvat specialistu na dané etnikum a získat tak zpětnou vazbu na svou práci.

Na škole mají odzkoušené materiály pro výuku češtiny. Metody výuky češtiny se liší podle věku dítěte a jeho úrovně jazyka. U žáků na prvním stupni používají obrázkové metody. U starších žáků pracují s učebnicemi pro cizince. Jsou spokojeni zejména s učebnicemi Levou zadní, Česky prosím, Učíme se česky a pro ty malé děti mají Domino. První učebnicí je Čeština pro malé cizince.

Škola pracuje na akreditaci intenzivního kurzu pro žáky s OMJ. Představují si něco podobného kurzům, které běží na ZŠ Marjánka v Praze. Podle názoru oslovených pedagogů a také koordinátora by se žáci měli do běžných tříd pouštět až po zvládnutí přípravných kurzů zaručujících adekvátní úroveň češtiny.

Pedagogové vnímají problematické body práce s žáky s OMJ v samotném nastavení systému vzdělávání v českém školství, v nastavení systému práce s žáky s OMJ a také v nedostatečné motivaci ze strany samotných žáků a rodičů. Systém¹⁵ získávání finančních prostředků na výuku žáků s OMJ je vnímán jako problematický a náročný na pracovní sílu. Škola vnímá, že když má vzdělávat velký počet žáků s OMJ, tak má dostávat finanční podporu automaticky, a ne o ně žádat formou grantů, jejichž administrace zabere mnoho času. Např. teď při distanční výuce se stalo, že „škola musela uskutečnit mnoho aktivit, ke kterým se v projektech zavázala (požadavek grantu), a místo abychom se soustředili na výuku a návrat žáků po delší době do školy, tak škola musela organizovat aktivity, ke kterým se v projektech zavázala“.

Zástupci školy si stěžují na to, že v systému vzdělávání žáků s OMJ není učitelům dána vyšší časová kapacita. Zmiňují, že by potřebovali vyšší úvazky na speciální přípravu pro žáky s OMJ, ale toto není školou nabízená možnost. K tomu se přidávají i další problémy, jako např. to, že žák často chybí ve třídě (doučuje se jazyk) a učitel, když učí ve třídě dvě hodiny týdně, tak nemá prostor žáky více poznat (učitelé zmiňují i náročnost si zapamatovat jména žáků, které nejsou stejné s tím, jak si žák nechává říkat), aby mu mohl při výuce pomoci. Učitelé odborných předmětů vnímají inkluzi žáků s OMJ v českém školství za formální. Školy jsou podle nich poddimenzované pracovní silou a časem, a nejsou lidé, kteří by se věnovali konkrétnímu žákovi individuálně. Třídy jsou početné (24 – 30 dětí) a mají vysoký počet žáků s OMJ, což znemožňuje individuální přístup.

Zkoumaná škola má vzhledem k dlouholetým zkušenostem vypracovaný systém práce s žáky s OMJ. Někteří učitelé však vněm vidí i určité mezery. Například zmiňují nedostatečnou komunikaci mezi učiteli odborných předmětů, koordinátorem a třídními učiteli. Pro učitele, kteří jsou na škole kratší čas (2 a 3 roky), je vzdělávání žáků s OMJ nepřehledné. Učitelé též postrádají informace o konkrétních žácích a jejich úrovni jazyka. Chybí zpětná vazba, jak žákovi jde výuka českého jazyka. Učitelé si jsou vědomi toho, že zvládnutí jazyka je prioritou, ale např. když chybí na hodinách cizích jazyků a dalších odborných předmětů, tak jim chybí návaznost učiva. Odborné kurzy práce s žáky s OMJ nebývají ze strany vedení nabídnuty všem učitelům.

Problémy vidí zástupci školy i na straně samotných žáků a souvisí s jejich zájmem učit se český jazyk. To se týká především žáků, kteří jsou v Česku dočasně, nebo velké části žáků z Číny, kteří paralelně k české škole chodí odpoledne do čínské. Někteří žáci cíleně vypouští práci v některých předmětech, které považují za nedůležité. Ze strany rodičů chybí mimoškolní pomoc. Rodiče si často podle školy myslí, že posláním dětí do školy končí jejich odpovědnost, ale rodiče by měli zajistit, aby děti měli možnost komunikovat česky i po škole a také by měli dopovídat za domácí přípravu.

Průběžná komunikace funguje přes elektronickou žákovskou knížku, kde jsou maily překládány do vietnamštiny. Jednorázová probíhá přes třídní schůzky či domluvený individuální kontakt, kde je dle potřeby přítomen dvojjazyčný asistent. Na vybrané škole mají zkušenost, že je nutné rodiče o komunikačních kanálech individuálně poučit např. dvojjazyčný asistent si v této věci sjednává schůzku s rodiči. Třídní učitelka také využívá pro komunikaci dvojjazyčného asistenta.

Zástupci školy se v rozhovorech vyjadřovali i k distanční výuce, která byla komplikovaná nejen pro žáky s OMJ. Při první části distanční výuky nastala situace, že většina žáků s OMJ se do výuky nezapojovala. Asistenti museli kontaktovat rodiče a vysvětlit jim princip práce. V druhé části se již jednalo o online výuku a situace byla lepší. Při distanční výuce se projevilo, že rodiče žáků s OMJ se dětem příliš nevěnují, neboť často pracují do pozdního večera. Malé zapojení rodičů se ukázalo např. při řešení problémů s technikou nebo při kontrole úkolů. Velmi pomáhaly asistentky, které se na žádost paní učitelky připojovaly do online hodin a překládaly.

¹⁵ Rozhovory vznikaly převážně v době před zavedením nového systému financování jazykové přípravy žáků cizinců

Začlenění žáků s OMJ z pohledu rodičů

Pohled rodičů je velmi důležitý, neboť ti částečně reprezentují i pohled žáků. Názory rodičů se samozřejmě liší, velké množství rodičů hodnotí vzdělávání svých dětí v českém prostředí pozitivně, někteří jako vyhovující a někteří mají i negativní zkušenosti se školami nebo s konkrétními učiteli. Do těchto názorů se promítají různé zkušenosti ale i kulturní odlišnosti, které jsou známé i z jiných výzkumů. Například oslovení respondenti vietnamské národnosti byli ve svých názorech celkově zdrženlivější a málokdy hodnotili přístup školy nebo autorit negativně. Jiné národnosti v rozhovorech realizovaných v rámci projektu přistupovaly k hodnocení situace jejich dětí na českých školách převážně více kriticky, vedle poukázání na nedostatky však také dokázaly ocenit práci konkrétních učitelů a škol.

Názory rodičů na školu a situaci ve škole vycházejí z několika zdrojů. Zaprvé je pohled rodičů na školu ovlivněn tím, co samotný žák doma o škole vypráví. S tím úzce souvisí i vnímání toho, zda je dítě ve škole spokojené, nebo zda ho něco trápí. Pohled rodičů je do velké míry však ovlivněn také srovnáním např. s jinou školou, do které dítě dříve docházelo nebo jeho sourozenec docházel v Česku nebo i v jiné zemi. Rodič se pravděpodobně ani nevyhne srovnání s vlastními zkušenostmi se školami, kdy do nich ještě jako dítě chodil sám. V různých kulturách a zemích jsou též odlišné přístupy ke škole, k výchově nebo komunikaci. Ta je pro rodiče žáků s odlišným mateřským jazykem naprosto klíčová. Jak poznamenala jedna ze škol v otevřené otázce na potřeby škol: „*dosud jsme se nesečkali s takovými problémy, které by nešly vyřešit na úrovni spolupráce naše škola - rodina žáka*“. Pokud však komunikace se školou, kdy si mohou obě strany své požadavky a názory vysvětlit, neprobíhá, ať už ze strany rodičů nebo ze strany školy, může dojít k vzájemnému nepochopení a nakonec až k vyhocení celé situace. V některých případech tak za problémy může stát i drobné nepochopení situace nebo komunikační bariéra.

Velmi důležitý je komunikační jazyk, prostřednictvím kterého komunikuje škola a rodiče žáka. Pokud alespoň jeden z rodičů je schopen komunikovat v češtině, je vzájemná komunikace pro obě strany jednodušší. Jazyková bariéra na straně rodiče se jeví jako významná překážka při komunikaci se školou. Ne vždy je schopna/schopen paní učitelka/pan učitel komunikovat v nějakém jiném jazyce než v českém, což je některými rodiči dětí cizinců vnímáno negativně a v ojedinělých případech i jako neochota či projev negativního přístupu k cizincům celkově. Podle výpovědí rodičů problém neexistence společného komunikačního jazyka školy nebo rodiče řeší přizváním k rozhovoru dvojazyčných asistentek nebo asistentů nebo tlumočnicků. Stěmíto tlumočnický mají některé školy bohaté zkušenosti, jiné školy o těchto možnostech tlumočnický využívají nevědí a ponechávají na rodičích, aby si sami sehnali překladatele. Jeden z rodičů popisuje, že pro něj byla velmi traumatizující jakákoli komunikace se školou, kdy veškeré informace získával pouze v češtině a „*školu nezajímalo, že jim neporozumím a na mé otázky nereagovali*“. S těmito problémy mu později velmi pomohla nezisková organizace META, která tuto komunikaci zprostředkovala a pomohla mu vyřešit i jiné problémy, které neexistující komunikací vznikly. Jeden z rodičů poukázal i na to, že sice probíhala komunikace se školou a to podstatné se dozvěděli při vzájemných rozhovorech, ale zejména ze začátku se potýkaly s problémy s drobnou každodenní komunikací prostřednictvím žákovské knížky a museli si zvyknout na jinou formu komunikace. „*No, to, co pro nás v Gruzii byla taková drobnost, tak tady už to jako drobnost nevypadá... Častěji se dostáváme do problémů my než naše dcera. Když jsme si například vzali žákovskou knížku a podívali se, jaké tam jsou známky, body... A pak jsme objevili nějaký nápis napsaný červeným inkoustem zvláštním písmem a pak jsme ho přeložili pomocí Googlu a ukázali jsme to našim známým, Čechům...*“

Další možností je, že komunikace probíhá např. v angličtině nebo v ruštině nebo dalších jazycích. V jiných případech překládají samotné děti, které často mluví česky lépe než jejich rodiče. V některých případech však stačí i jen pokud učitelé komunikují pomalu nebo písemnou formou. „*Učitelka ví, že neumím česky, vždy se snažila mluvit velmi pomalu a... opakovat to dokonce několikrát. Nikdo se na mě nedíval jako na idiota*“

a vycházeli mi vstříc. A po třetí třídě se změnila třídní učitelka... Ona není sama o sobě špatná, ale z nějakého důvodu odmítá se mnou mluvit pomalu, i když jsem ji o to několikrát žádala... A proto spolu vedeme pouze písemnou komunikaci, přes WhatsApp nebo mail, protože pro mě je to tak lehčí, můžu si to vždy přeložit pomocí překladače.“

Rodiče také popisují strategie, kdy je ve škole zastupují při komunikaci jejich rodinní příslušníci, kteří v Česku pobývají déle a česky lépe rozumí, známi nebo kamarádi. *„Máme tu paní sousedku, ona komunikuje se školou přes email. Škola i paní učitelky mají její kontakt, když něco potřebují, zavolají jí a ona mi to pak řekne.“* V jednom z případů však respondentka popisovala situaci, kdy škola byla proti tomuto zastoupení někým, kdo není rodinný příslušník. V tomto případě však do toho vstupovaly i jiné faktory související se spory se školou.

Někteří z rodičů mají jen dílčí informace o tom, co se konkrétně děje na výuce nebo při doučování. Jeden z vietnamských rodičů např. poznamenal: *„Na doučování chodí od začátku, asi dobrý. Nevím. Děti tam chodí, já tomu nerozumím, protože neumím česky.“* Rodiče též mohou mnohdy obtížně zjistit pokroky svých dětí při výuce českého jazyka, pokud sami neumí. Většina z nich však konstatuje velké zlepšení zejména při neformální komunikaci.

Většina rodičů oceňuje celkový přístup školy k integraci dětí. Rodiče poměrně často poukazují na pozitivní vliv družiny nebo různých adaptačních pobytů a školních výletů, které podle nich velmi napomohly dětem k začlenění do školního kolektivu a k rychlejšímu naučení jazyka pomocí neformální komunikace. *„A dost nám při osvojování češtiny pomohla družina, po obědě dítě zůstane ve škole prakticky do půl šesté. A tam byli jenom Češi a ona tam mluvila pouze česky a během dvou let, kdy chodila do družiny, získala několik dobrých kamarádů, se kterými se baví dodnes, a taky měla výbornou praxi češtiny. Takže družina je všechno ..... je to lepší než pedagog, když se dítě učí takto mezi samými Čechy, pro adaptaci, pro jazyk, je to to nejlepší.“*

Na význam neformální komunikace velmi poukázala zejména distanční výuka, kdy děti o ni přišly, doma komunikovaly takřka pouze ve svém rodném jazyce a to se odrazilo u mnohých dětí ve zhoršení jejich češtiny. Jeden z rodičů však popisoval strategii jedné paní učitelky, která vyzývala děti ve třídě, aby se žákem cizincem více komunikovaly a aby i trávily společně čas venku, pokud to bylo možné. *„...paní učitelka navrhovala, aby denně kamarádi mluvili s mým synem. Denně, aby mluvili spolu, a také denně, aby chodili spolu ven na hodinu. Někdy jde ven někdy ne, dnes nešel.“*

Samozřejmě je pro děti s odlišným mateřským jazykem velmi podstatné doučování češtiny. Rodiče zmiňují různé přístupy škol od intenzivních jazykových kurzů na jiné škole po doučování v různé formě na vlastní škole nebo pomoc asistentů, kterou rodiče velmi oceňují a považují za podstatnou. Pomoc asistentů je přínosná, i protože je individuální a mohou se tak společně zaměřit na konkrétní problémy žáka. Vedle doučování ve škole poměrně často zmiňují rodiče i různé soukromé doučování ať již před samotným příjezdem do ČR, tak i v ČR. Toto však zřejmě do velké míry souvisí se strategiemi rodičů, zda se chtějí v Česku usadit natrvalo nebo zda pobyt považují pouze za přechodný. *„Rozhodli jsme se spojit svůj život s Českou republikou. Samozřejmě chci, aby moje děti uměly česky stejně dobře jako samotní Češi.... Budou to potřebovat pro bezproblémové studium a samozřejmě pro to, aby získaly dobrou práci.“*

Jeden z rodičů též zmiňuje, že museli najít soukromou učitelku během distanční výuky, protože to jeho dítě nezvládalo a oni ani paní učitelka neměli kapacitu mu pomoci. *„Naše třídní učitelka už byla staršího věku a špatně se vyznala ve všech těch aplikacích a platformách, neuměla... no, dost špatně se vyznala i v posílání mailů... A v podstatě na dva měsíce jsme z toho všeho úplně vypadli. Takže jsme neměli žádný kontakt. My jsme jenom učitelce volali a ona jenom řekla, aby si v knížce přečetla to a to. Takže jsme museli najít nějakého učitele, takovou mladou studentku, která se s naší dcerou učila online, přes Skype každý den dvě až dvě a půl hodiny...“*

Vedle různého přístupu škol ve vztahu k žákům s OMJ si však rodiče všimají i různého přístupu jednotlivých učitelů a často poznamenávají, že vše velmi závisí na konkrétní osobě učitele nebo učitelky. *„Ze začátku, v tom roce, kdy jsme nastoupili do školy, tak té škole nedali dotaci na výuku dětí cizinců, ani ve formě doučování. A... naše učitelka, když jsme za ní přišli, byla ochotná mít lekce ve svém volném čase. To bylo dvakrát týdně, jestli se nemýlím. Neplatili jsme za to nic, to byla čistě její osobní iniciativa.... teď už dítě umí jazyk, takže problémy s komunikací nemá. Ale myslím, že se podařilo tyto problémy vyřešit hlavně díky té učitelce.“*

Jako velká pomoc je ze strany rodičů vnímána i přítomnost interkulturních asistentů. *„Když ten žák cítí, že je tam někdo, kdo mu rozumí, tak ten žák je klidnější.“* S tím souvisí i výpomoc jiných spolužáků dítěte s odlišným mateřským jazykem, kteří mluví jeho jazykem a mohou mu zejména v začátcích, kdy vůbec nerozumí velmi pomoci. Tuto problematiku však řeší každá škola jinak. Školy se mnohdy snaží, děti stejných národností rozdělovat do tříd tak, aby ve třídě nebyly spolu, a tím nepřímo děti nutí komunikovat v češtině. Ne vždy je však tento postup oceňován i ze strany rodičů. Ti často považují přítomnost žáka, který mluví stejným jazykem jako jejich dítě, pro dítě jako velkou pomoc a i jako takové uklidnění, že se jejich dítě může na někoho obrátit, pokud nerozumí.

Velmi podstatná je též celková atmosféra ve škole a zejména ve třídě. Někteří rodiče zmiňují i nějaké konfliktní situace, které se však ve spolupráci se školou ve většině případů podařilo vyřešit. *„Takové ponižování. Dokonce se jedna dívka pokusila ji fyzicky napadnout. A moje dítě není takové, že by sedělo a mlčelo. Ona jí odpověděla, ve svém mateřském jazyce. A já jsem se tehdy obrátila na učitelku, aby to sledovali... A učitelka udělala ve třídě takový kruh důvěry, něco takového, pochopila jsem, že seděli v kroužku a každé dítě mohlo říct, co si myslí o jiných žácích. A potom žáky požádala, aby řekli svůj názor na mé dítě. A každou odpověď rozebrala. A potom už u nás žádné problémy nebyly. Co tam děti říkaly, to nevím, ale potom, co to s nimi učitelka probrala, jsme už žádné problémy neměli.“* Mnoho rodičů na druhou stranu nezmiňuje problémy s přijetím do školního kolektivu a někteří mluví o přijetí jako o přátelském nebo bezproblémovém. *„Prostřední dcera vyprávěla, že hned jak přišla do třídy, tak bylo ticho a učitel řekl, že mají novou žákyňu a zaznělo „óóó...“. A potom všichni během oběda za ní chodili a mluvili na ni česky... Ona jim moc nerozuměla, mluvili hodně rychle a ona se jim snažila odpovídat anglicky... A děti řekly: „V pohodě, to nevádí, všechno bude dobré“. A začali si posílat zprávy přes WhatsApp, nějaké poznámky, prosby... Ale já si myslím, že adaptace během těch prvních dnů proběhla skvěle.“*

Velká část rozhovorů se věnovala též distanční výuce, která byla obtížná i pro žáky, pro něž je čeština mateřským jazykem, natož pro žáky, kteří ji nedostatečně ovládají. Rodiče často nemohli svým dětem se školou pomoci, děti bojovaly se zadáním úkolů i s technickým zabezpečením výuky. Mohlo docházet k nedorozuměním, neboť děti mohou mít nastavený jiný jazyk ovládnutí programů a učitelé pak měli třeba problémy jim s tím pomoci. Co bylo však největším problémem, byla ztráta kontaktu s vrstevníky a možnosti neformální komunikace.

Někteří rodiče však mluví i o pozitivních přínosech distanční výuky, zejména pro nově příchozí nebo méně komunikativní děti. Distanční výuka znamenala pro děti, které nastoupily do pražských škol těsně před nebo i během pandemie, podle jejich rodičů menší tlak, mohly se tzv. za počítač schovat, pokud byly v nesnázích a něco nepochopily. K seznamování s výukou a žáky docházelo pomaleji a domácí zázemí bylo pro dítě určitou oporou. Na druhou stranu děti často byly spíše diváky a do výuky se zapojovaly méně než v případě normálního režimu. *„Když devadesát minut jen něco posloucháš, tak je těžké se něco učit. Na druhou stranu i to poslouchání pomohlo. A myslím, že do určité míry to bylo dobré pro začátek, bez přímého kontaktu se spolužáky, díky tomu nedošlo k žádným vypjatým situacím... Takže se spolu trochu bavili, potom se to na dva měsíce přerušilo a k ničemu nedošlo, takže jsem byl dokonce částečně rád, že se učili online, protože mu to pomohlo vstoupit do českého školního prostředí. .... Proto říkám, že pomohla distanční výuka, myslím, psychicky... Protože sedět na lekci a ničemu nerozumět, a když se tě nedejbože někdo na něco zeptá, to musí být stres. A když se učíš online... Tak vždycky můžeš říct... Něco... Že ti nefunguje počítač (smích). Nebo že neslyšíš dobře.“*

Mnohé školy se též snažily distanční výuku využít k individualizaci výuky žáků s nedostatečnou znalostí češtiny a zapojily do ní např. vychovatelky z družin a asistentky/asistenty. Jednalo se o individuální hodiny, kdy se učitelé zaměřili na konkrétní problémy žáka, ať už doučování češtiny nebo podpora v odborných předmětech. „Upřímně řečeno, tak pro mě byla distanční výuka jednoznačným plusem. A nevím proč... Čas... Hodina trvala stejnou dobu, ale učitelka se mohla individuálněji věnovat každému dítěti.... Rozdělili třídu na několik skupin. A měli několik učitelů... Naši učitelé pomáhali jiným třídám, jiní učitelé pomáhali naší třídě. Prostě ze všech sil vytáhli distanční výuku na ideální úroveň. A pro nás to někdy bylo mnohem klidnější, když dítě bylo doma, než když bylo ve škole.“ Jeden z rodičů popisuje strategii, kdy si děti cizince učitelky zvaly do školy a tam jim přímo s výukou pomáhaly, protože to pro ně doma bylo obtížně zvládnutelné. „Kdyby děti mohly jít do školy, je to určitě lepší než zůstat takhle doma a učit se online. Nyní vlastně to má tak, že každé dopoledne chodí sám do školy a tam má individuální výuku přímo ve škole. Měli jsme předtím komplikace s připojením. S internetem. Také s počítačem. Škola se rozhodla, vyšla nám vstříc. Půjčila nám počítač. A teď syn chodí přímo do školy. Aby nepromeškal žádnou hodinu, a také aby nenastala další komplikace. Ptala jsem se, jak to probíhalo ve škole, říkal, že podle předmětu, rozvrhu, jak je daný, podle toho se připraví. A je tam ve škole sám, aby se učil.“ Paní učitelka se též snažila zapojit ostatní děti do jazykové podpory žáka, aby neměl v češtině pouze formální komunikaci, ale i tu neformální.

I v případě distanční výuky byly zkušenosti rozdílné a souvisely jak s konkrétní školou, tak s konkrétním žákem nebo žákyní. Ne vždy byly tyto zkušenosti pozitivní. Na druhou stranu je však nutné poznamenat, že stejné problémy zažívaly i ostatní děti bez problémů s českým jazykem a souvisely spíše s distanční formou výuky na určité škole. Pro žáky s odlišným mateřským jazykem však některé problémy mohly být vzhledem k omezené znalosti češtiny větší a cítili větší potřebu podpory, které se jim ne vždy dostávalo. Jedna maminka si například stěžovala, že nevnímala žádnou podporu ze strany školy ani družiny v době, kdy děti nemohly chodit do školy a mělo to i dopad na psychiku dítěte. „... několik měsíců bez školy mělo velký vliv na naši dceru, v tom smyslu, že začala být více roztržitá, mdlá, ztratila jakýkoliv zájem o učení... Nakonec se škola probrala a sestavila nějaký program, takže se začala učit online. My jsme z toho všeho byli v šoku, protože škola začíná v osm ráno a tyto děti se vzbudily za pět minut osm, děti byly v posteli, neumyté, v pyžamu, ležely a poslouchaly to, co říká učitelka... To byla... prostě katastrofa. V kvalitě výuky i co se týče psychického stavu dětí.“ Jiný z rodičů hodnotí vliv online výuky na psychiku takto: „Pocitujeme takové problémy, těžko se soustředí, těžko se věnuje pouze jedné věci, nedokáže sedět na jednom místě... Nesoustředěnost, už se nám stalo, že dítě jenom sedělo a nebylo schopné se hodinu učit, připravit se na nějaký test nebo napsat seminárku... A máme s tím problém, protože se chce na něco naučit, vydrží u toho chvíli a přejde na něco jiného... Nevím, dříve jsme si toho nevšimli, možná je to záležitost věku... A možná na to měla vliv online výuka. To, že se dítě nedokáže soustředit na jednu věc. Ale na druhou stranu to mělo vliv na to, že dítě chce chodit do školy. Dřív se jí nechtělo vstávat a teď vstává hodinu před, připravuje se na školu, bere si tašku, je ve spojení se svými spolužáky, oni všichni chodí o půl hodiny dřív, sejdou se před školou, mrznou tam, baví se o tom, co je nového a pak zajdou do školy... Takže tak.“ Jeden z rodičů popisuje i stres spojený s online výukou ze strany jeho dítěte. Některé děti se velmi zhoršily v češtině, protože měly třeba jen jednu hodinu online denně a zbytek vypracovávaly nějaké úkoly samostatně. Podle jedné z rodičů se zhoršila i kvalita výuky, protože toho stihli ve škole probrat mnohem méně, než měli. Po návratu do školy nyní prý pořád jen opakují a jsou vidět velké mezery.

Během distanční výuky se změnila i komunikace rodičů se školou. Jedna z rodičů popisuje velkou snahu školy komunikovat, sdělovat novinky na stránkách a prostřednictvím mailů, podporovat děti i jejich rodiče. V některých případech se zintenzívnila i samotná komunikace zejména s třídními učiteli. „Začala jsem více komunikovat s učitelkou. Jednoznačně. Protože když dítě chodilo do školy, když nebyl žádný problém, tak jsem se na učitelku neobracela a ani učitelka se neobracela na mě. A když byla distanční výuka, tak jsme se spolu bavily vlastně nepřetržitě, protože když byl nějaký domácí úkol, tak ho dítě nejdřív poslalo mně, já jsem sama zkontrolovala to, co jsem mohla, a poslala jsem to učitelce, ta mi odpovídala a vždy se ptala, jak to dítě zvládá. Jestli nemá s něčím potíže. No, komunikace hodně zesílila, hlavně s třídní učitelkou. S jinými učiteli to bylo jiné, vzdálenější.“ Situace se však opětovně liší na různých školách. Někde byla komunikace

i vzhledem k menším počítačovým znalostem paní učitelky takřka nulová. „A potom, když už proběhly asi tři měsíce, dva týdny před vysvědčením, se konaly třídní schůzky online. Kde na nás učitelka vybalila kritické připomínky, to a to dítě nezapínalo kameru, to dítě zapínalo, ale jenom málokdy... Takže my jsme se ptali, proč jste mlčeli celé ty měsíce, mohli jste napsat aspoň jeden mail, že dítě vypíná kameru v ten a ten den. Ano, tak to pro nás byl takový malý šok, že tam byla taková kritika...“ Pro mnoho rodičů však musela být komunikace velmi obtížná, i když ze strany školy byla, neboť většinu informací rodiče dostávaly v češtině, jak poznamenala jedna z vietnamských rodičů. Existují však i školy, kde neměly ani problém s komunikací ve vietnamštině a rodiče mohli psát dotazy ve svém rodném jazyce a škola si maily přeložila sama.

Začlenění žáků s OMJ z pohledu pedagogů a zástupců škol

Stejně jako se liší pohledy rodičů, liší se i pohledy ředitelů a učitelů škol, koordinátorů a dalších pedagogických pracovníků škol. Školy mají stále více zkušeností s dětmi s odlišným mateřským jazykem, které na pražské základní školy chodí a postupně se i mění přístupy k práci s nimi. Z velké části však vše stále záleží na osobním přístupu a nasazení jednotlivých ředitelů a učitelů či učitelek, koordinátorek nebo asistentek. V některých případech má škola propracovaný systém práce s dětmi s odlišným mateřským jazykem, mnohdy však chybí nějaký jednotný přístup školy k těmto dětem anebo i jen dostatečná komunikace v rámci školy a jednotliví učitelé zejména odborných předmětů nemají dostatek informací o jednotlivých dětech s OMJ a o možnostech jejich podpory. Na druhou stranu je však nutné poznamenat, žáci s OMJ jsou jen dalšími z žáků ve třídě a ve škole, kteří potřebují vedle žáků s poruchami učení a poruchami chování nebo s postižením nějakou podporu a pro učitele je velmi obtížné se jim více věnovat, zejména pokud jich je ve třídě větší množství a nemají k dispozici asistenta nebo nevyužívají jiné podpory.

Práce s žáky s OMJ je pro učitele nová a jen někteří uvedli, že jim byla nabídnuta možnost vzdělávání v souvislosti s výukou žáků s OMJ a tuto nabídku využil jen zlomek z nich. Hlavním důvodem je to, že se jako učitelé cítí celkově zahlceni prací a přípravou na hodiny, případně navštěvují spíše obecná školení vzdělávající je ve vztahu k výuce jejich předmětu a na speciální školení vztahující se k žákům s OMJ již nenacházejí čas. Podle garantky vzdělávání dětí s OMJ na jedné škole jsou jim tato školení neustále nabízena a mnohých se zúčastnili i jejich učitelé. Jiní uváděli, že takové kurzy jim pravděpodobně byly nabídnuty anebo by škola nebyla proti, kdyby o účast na nich projevili zájem, byli však i učitelé, kteří tento zájem projevovali, ale škola je nepodpořila. „Nebyla jsem na školení, bylo to zatím vždycky jako citem, intuitivně všechno. Ale musím říct, že teď v poslední době byly nějaké nabídky školení, ale že jsem pro všechna ostatní školení, už mi na to nezbyl čas a energie, ale musím říct, že nabídka, nabídka byla.“ „Občas přepošlou nějak odkaz, od Mety mi třeba chodí nabídka rovnou na mail, ale jinak je to čistě na nás. Kdo chce a má o to zájem, tak mu to vedení určitě umožní a může jít. Ale je to čistě na nás mít ten zájem a chtít.“¹⁶

Rozhovory se zástupci škol byly z velké části prováděny ještě před zavedením nového systému jazykové přípravy, respondenti se tak často vyjadřovali ke stávajícímu systému, jak jejich škola přistupuje k žákům s OMJ nebo hodnotili postupný vývoj přístupu jejich školy. Mnozí učitelé nevnímají, že by škola měla nějaký ucelený systém práce s těmito dětmi a mnohdy záleží na konkrétním učiteli, jak výuku žáka s OMJ pojme, v jiných případech, zejména ve školách s větším podílem cizinců mají více zkušeností s prací s těmito dětmi a ucelenější systém. Ten se však vyvíjel postupně, zpravidla od individuálního řešení jednoho nebo dvou žáků k vytvoření systému práce s žáky a přijetí specialistů na výuku češtiny jako druhého jazyka. Jak popisuje jedna z ředitelů, ze začátku působící jako učitelka: „Jako určitě za těch osm let, za těch osm let už se to vyvinulo opravdu hodně, protože v té době, kdy já jsem se s tím setkala, tak jsem se potýkala i s tím, že nikdo ve škole ten

¹⁶ Text v uvozovkách je doslovný přepis částí rozhovorů. Vzhledem k tomu, že se jednalo o neformální komunikaci, tak se tam někdy objevují výrazy hovorové a jazyk není vždy spisovný. Pro autenticitu jsme to ponechali v původní formě a neupravovali. Tento postup je standardní v případě kvalitativních sociologických výzkumů.

problém neřešil, nikdo, nikdo se nepotýkal nebo nechtěl nebo nemohl, nevím, netuším. Dneska v dnešní době už je to naprostý standard, kdy jakoby v rámci inkluze už dokážeme v rámci vzdělávání pedagogů proškolenat práci s cizinci, už máte spoustu dotačních programů, viz třeba my máme na Praze přímo jako dotační program OPPV pro žáky s odlišným mateřským jazykem, to v té době prostě nebylo a byli jsme odkázaný jenom na to, co nám napsala pedagogicko-psychologická poradna, která vlastně zjistila, že ani takové děti nemůže rádně vyšetřit, protože samozřejmě je tam jazyková bariéra, někdo musí ty asistenty platit, někdo musí platit tlumočnický, a to bylo takový, to si myslím, že se hodně změnilo, dneska už máme asistenty, máme tlumočnický, máme spoustu organizací, na který se lze obrátit, už i vlastně i my jako škola dokážeme už spoustu věcí, víme, známe a umíme, no. Takže myslím si, že tam je hodně velkej posun pro tyhle děti. Za tu dobu.“

System každé školy je trochu odlišný a v mnohém vychází z určitých zkušeností. Některé školy sázejí zejména na asistenty nebo interkulturní pracovníky a doučování češtiny v odpoledních hodinách, jiné školy se soustředí na dopolední doučování češtiny apod. Jiné svůj přístup postupně měnily s přibývajícím počtem dětí s OMJ. „Dneska vím, že už tyhle děti málokdy dostávají samostatného asistenta z pedagogicko-psychologických poraden, už se to opravdu řeší přes tyhle dotační programy a shodou okolností máme i v našem pedagogickém sboru velice kvalitní pedagogy, který dokáží pracovat s těmi dětmi i bez přítomnosti toho asistenta, protože už vědí, už znají a už mají spoustu možností, jak jako, kam se obrátit a kde hledat, kde hledat nějakou pomoc, takže co se týče začleňování těch dětí do výuky jako takové, tak je to určitě o osobnosti učitele.“

Mnohé školy přistupují k jednotlivým žákům individuálně a snaží se nastalé problémy řešit. Jedním z nich je i odlišení toho, zda malý nebo žádný pokrok při učení je otázkou neznalosti jazyka nebo tím, že dítě nechápe vysvětlovanou látku kvůli nedostatečným mentálním schopnostem, má poruchy učení nebo za tím stojí nedostatek motivace či dokonce zcela jiné např. psychologické problémy. Málokdy si totiž dítě dokáže říci o pomoc a specifikovat, v čem je problém. S tím mohou školám v mnohém pomoci pedagogicko-psychologické poradny, školy s nimi mají však rozdílné zkušenosti. „... oni nám pomáhají rozlišovat, co je skutečně jazyková bariéra a co by jazyková bariéra být nemohla a my máme, musím říct, že na Praze 6 je velice kvalitní teda pedagogicko-psychologická poradna, a i máme štěstí, že spolupracujeme zrovna s, s vlastně s paní magistrou K., která to velice dobře dokáže rozeznat.“. Spomocí pedagogicko-psychologické poradny se „podařilo i odhalit snížený intelekt, kde vůbec nebyla jazyková bariéra, protože dítě rozumělo velice dobře, my jsme si všichni mysleli včetně rodiny, že je to jazykovou bariérou, ale jazykovou bariérou to nakonec nebylo, ale bylo to sníženým intelektem, takže se mu upravoval vlastně ten vzdělávací plán a soustřeďovali jsme se na úplně jiné věci, než bylo klasická výuka nebo doučování toho českého jazyka, takže to je super.“

Z výpovědí některých učitelů však vyplývá, že spolupráce s poradnami není všude ideální. Školy si stěžují na dlouhé objednávací časy i na to, že jim vlastně poradna příliš nepomůže, protože stejně budou pro žáka dělat individuální plán a rozhodovat hlavně samy. „Jenomže otázka poradny, to je tak půl roku, než dostaneš termín. A já se musím přiznat, že v poslední době asi už do poradny děti posílat nebudu, protože já se nikdy nic nového nedozvím. Je to také takové pro trochu neštěstí. U nás to ještě funguje tak, že pošleš žáka do poradny, poradna ti pošle zprávu a můžeš to připomínkovat, zda chceš něco změnit v té zprávě, což mě přijde úplně postavený na hlavu, to si to pak můžu opravdu už napsat sama.“

Školy nejčastěji podle výpovědí využívají jako formu podpory žáků s OMJ doučování češtiny, doučování v jiných předmětech a asistenty. Právě asistenti, ať už asistenti žáka nebo pedagoga či dvojjazyční asistenti, jsou podle většiny učitelů velkou pomocí a byli jí zejména v době distanční výuky. „My jsme dokázali skutečně s pomocí organizace META, tlumočnicků, samozřejmě se spoluprací rodiny, kdy jsme dostali asistenta pro toho žáka a skutečně jsme se mu individuálně věnovali a byli jsme schopni ten roční skluz krásně dohnat a dali jsme tomu chlapci, kterému vlastně, kterej mne k tomu přivedl, tak jsme mu dali opravdu velice slušný základy do budoucna, přesně to, co on potřeboval, protože ta první třída byla zanedbaná, takže potom jako se to krásně dohánělo a bylo to takové, viděli jste, každý den jste viděli ten obrovský, obrovský posun.“ Zejména v počátcích dětem velmi pomáhají dvojjazyční asistenti a vypomáhají i s komunikací s rodinou, která neumí česky. „.....

já si myslím, že bez nich bychom to s takovým počtem cizinců prakticky vůbec nezvládli. Protože vlastně jak se máte domluvit s těmi rodiči, kteří přijdou, s těmi žáky, kteří prostě nic neumějí, tak je to prostě hrozný, že jo. Takže vlastně to je úplně... to je luxus, že tady máme takhle ty Vietnamce, kteří mají dokonalou češtinu a vyučují tu češtinu, takže nám takhle tlumočí.“ „A není problém, když něco vážne, nějaká komunikace třeba nějakému pedagogovi s žákem, tak není problém, že se do té hodiny přihlásí právě vietnamská paní učitelka třeba, a ona pomůže přeložit přetlumočit, ev. tam zavolá maminku, když je doma a vysvětlí to mamince, takže jako.. není to problém, no. Je tak, je to složitý, ale - zvládneme to.“

Učitelé však zmiňují i jiné, negativní, stránky týkající se zapojení asistentů do podpory žáků s OMJ. Jedním z nich je to, že se asistenti mnohdy u žáků z různých důvodů střídají a také velmi záleží na konkrétní osobě. *„Prostě je asistent a asistent. Když máš asistenta, který má tah na branku, který ví, tak je to pomoc. Ale jakmile máš asistenta, kterému to musíš připravit, musíš ho vést, musíš mu říkat.... To není pomoc, to si to raději udělám sama.“* „A co teď třeba vidím, protože jsme se bavily s kolegyní vedle. Protože je neštěstí také to, když se ti tam ti asistenti střídají. Ty si učíš třeba tak, že dětem neradíš, chceš, aby si k tomu došly samy. Pokládáš nějaké návodné otázky atd. A najednou ti tam přijde asistent a ten jim řekne – $8 + 8 = 16$. Že je jako nenechá, řekne jim výsledek, tady ho napiš a jedeme dál. No, je to prostě těžké.“ Jedna z učitelek zmiňuje i další nevýhodu zapojení asistentů u žáka. *„Myslím si, že právě třeba na prvních několik měsíců by to vůbec nebylo špatné. Protože vlastně...i když možná těžko říct, teď dokončím myšlenku odzadu...možná se vytvoří lepší pouto mezi těmi dětmi, které jsou nuceny si pomoci navzájem, než kdyby tam byl asistent, který to zařídí. Tím pádem si dítě naváže vazbu s asistentem, ale ne s dětmi. Takže prvotní myšlenka byla, že by byl asistent fajn, ale když jsem se na ní trochu zamyslela, tak si to nakonec nemyslím. Myslím, že to, že ty děti jsou, nebo i to že se všichni snažíme je vést k tomu, aby si všichni navzájem pomáhali, tak si myslím, že naopak vlastně je ta situace pro ten kolektiv lepší, než kdyby tam měli dalšího dospělého, který jim to tam bude organizovat.“*

Pro školy je též obtížné asistenty sehnat a udržet. To se ukázalo jako problematické zejména v době pandemie, kdy práce ve školství se stala pro mnohé rizikovou. *„Naším cílem je mít asistenta pro každého, kdo to potřebuje, nejhorsí na tom je, že teď na to máme dokonce peníze, my teď kdybysme měli všeho, jako máme teď ve škole peněz, tak by to bylo super, ale teď nám zase chybí lidi, protože na začátku pandemie nám odešly čtyři asistentky, což byly už dámy v postarším věku, a shledaly to, jakože ony to chtěly nějakou jako přivýdělek jako při důchodu, a najednou si řekly, že při pandemii to není úplně, úplně dobrý, no. A za ně už nikoho neseženete, anebo se potom hlásej skutečně jako mladý lidi, ještě nejsou ani absolventi, ale to zase, to už jsme taky zkoušeli, jenomže tam zase to nevykazuje tu činnost, kterou my potřebujeme, no. Je to, je to těžký, no.“*

Doučování češtiny a doučování v dalších předmětech patří v současné době k již standardním formám podpory žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka. Každá škola však k němu může přistupovat jinak podle počtu žáků, jejich věku a znalosti českého jazyka. Na školách, kde mají menší počet žáků s OMJ, doučují a pomáhají žákům buď samotní učitelé, nebo speciální pedagogové a hodně tak závisí na jejich přístupu a iniciativě. V některých případech se jedná o spontánní řešení problémů, které během výuky nastanou, v jiných případech má doučování češtiny konkrétní předem stanovenou formu. *„Snažíme se jim co nejvíce pomáhat už přímo v té hodině. Když je v hodině asistent, tak pomáhá asistent nebo učitel uzpůsobí ten výklad nebo žákovi to vysvětlí. Při doučování probíráme co, co je zrovna, co je zrovna problém ve škole, i napříč, napříč předměty, nebo si třeba i jenom čteme a rozvíjíme slovní a zásobu. Ale převážně, když to vezmu, tak padesát procent je doučování té češtiny, že vždycky třeba jim dám kraťoučký diktát a na něco narazíme a od toho se pak odvine to, co si dovysvětlujeme. Ale i prostě ostatní předměty.“* Liší se též, zda doučování probíhá v dopoledních nebo v odpoledních hodinách, v některých případech se kombinuje nebo mění v průběhu ročníků. V případě odpoledních hodin se mnohdy jedná o nepovinný předmět nebo kroužek zaměřený na češtinu jako druhý jazyk nebo o doučování v rámci družiny. *„V té škole zůstávají jakoby, jak je doučování z češtiny, matiky, které využívají někteří žáci, které prostě to nestihnou třeba to penzum toho učiva v rámci hodiny, tak je vlastně malá skupinka i z mé třídy, která využívala doučování z těchto dvou předmětů po vyučování. A stejně tak fungovala malá skupinka dětí, která byla posbíraná vlastně z různých tříd, jo, nabídlo*

se rodičům, že toho mohou využít, kdo měl zájem, tak ty děti skutečně odpoledne mohly trávit na doučování. A byl to náš učitel, jo, byla to vlastně kolegyně, která si na to vlastně vyhradila čas.“

Doučování v době normální výuky má své výhody i nevýhody. Dítě je v dopoledních hodinách méně unavené a může se na látku lépe soustředit, na druhou stranu je však též častěji vyjímáno z kolektivu dětí. „U té Číňanky zde byla kolegyně, která měla na starost češtinu pro žáky s OMJ. Takže ta si ji brala. Brala si jí, což mi ale zas přišlo jako neštěstí, že mi ji brala z hodiny. Já vím, že je to těžké udělat, ale ona mi ji vlastně vzala z hodiny, vzala mi ji z přírodovědy ve čtvrté třídě a bylo to takové, že já jsem šla na Metu, z Mety jsem si vytiskla pracovní list toho, co jsme zrovna brali – třeba strom, já nevím. Dala jsem to té kolegyni a ona to s ní vlastně jako prošla. Takže takto to vypadalo. To bylo ve čtvrté třídě. A v páté tu již ta kolegyně nebyla. Ale přišla sem jiná. Ale jak to tam fungovalo, to už nevím. Jo, to bylo už mimo vyučování a my jsme si vždycky řekly, co bylo potřeba dodělat, co se jí třeba nedaří v té češtině a ony to spolu nějakým způsobem pilovaly. Takže určitě se za ty dva roky, co jsme spolu byly, v tom jazyce zlepšila, to jo. Ale já bych si představovala, aby to bylo ještě lepší.“

Školy též zmiňují intenzivní kurzy, které dětem a učitelům velmi pomohly. „Pro ty, co přijdou a vůbec neumí, tak myslím si, že je úžasný ten tříměsíční, nebo jako dlouhý ten, ten kurz, ten úplný základ, to je úplně jako skvělé, že po těch tří měsíc-, těch měsících přijde dítě, které se opravdu částečně dorozumí a už je z poloviny vyhráno.“ V případě intenzivních kurzů však některé školy zmiňovaly jejich zaplněnost a též komplikace s dopravou na ně a ochotu rodičů děti na jinou školu posílat. „A je trošku problém, že se jedná o menší děti, že tady přeci jenom ty rodiče by museli přes celou Prahu jezdit, a dovážet tam ty děti, takže to absolutně se nikomu nechce. A většinou totiž my jsme tady v blízkosti ty Sapy tržnice, takže vlastně oni tady to mají k nám pár kroků, že jo. A nikam jinam se absolutně hnout nechtějí. A navíc jsou ty programy velice rychle obsazeny, a my nepracujeme třeba s počtem dětí 3-4, jo, to znamená, že nám přijde třeba 25-30 žáků v září nastupuje, takže to je skutečně trošku jiný...jiný level. Takže.. my bysme jim vlastně obsadili všechny kurzy...“

Učitelů a asistentů jsme se též ptali na tzv. best practices, které se jim při výuce a práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem osvědčily. Učitelé často zmiňovali, že dětem víceméně nejvíce pomohou ostatní děti a celkově začlenění do kolektivu, kdy se dítě prostřednictvím neformální komunikace v jazyce každým dnem zlepšuje. Právě i na to ukázala distanční výuka, kdy se tato neformální setkání omezila nebo zcela zrušila a děti cizinci tak přišly o možnost být pravidelně ve styku s češtinou a slyšely ji pouze pár hodin denně a to převážně od učitelů.

Dětem též podle učitelů hodně pomáhalo, pokud na ně nebyl vyvíjen velký tlak a nebyly středem pozornosti. Velmi důležitá je celkově spolupráce ve třídě nebo pomoc od jednoho spolužáka, kdy žák, který nerozumí, může pozorovat, jak to dělají ostatní a z toho pochopit více. „Naučila jsem se prostě úkoly jakoby vybírat i tam, kde jsou, je vlastně jednoduché zadání, jo, a v podstatě nevyvolávám je třeba hned, dám přednost dětem, který se třeba zorientují rychleji, a dám jim čas, aby pochopily třeba i nápodobou, jak úkol plní jejich spolužáci, jo, jo. A rozhodně se nesnažím, aby byly pod tlakem, dávám jim třeba i jiný čas na splnění toho úkolu, jo, když se třeba jedná o domácí práci a nebo když jim v tomhle ohledu něco chybí a vím, že za tím je to, že vlastně špatně pochopily úkol, tak si je vlastně беру stranou a vlastně doděláváme ty věci, jakoby kdy je mám jenom tyto děti, jo, že mají vlastně daleko větší klid na práce, mohou se lépe soustředit, není to v rámci celé třídy, ale vezmu si třeba tři-čtyři děti stranou a uděláme to s-, uděláme to vlastně takhle, jako třeba máme tam takový koutek na chodbě, kde s nimi pracuji individuálně, každého se ptám, ale ten klid jim prostě svědčí. A to se projevuje i teď na té online, protože tohle jsou přesně děti, kterým online svědčí, protože nejsou ve stresu z toho termínu nebo z nějakého toho časového úseku, ve kterém musí tu práci odevzdat, samy si zorganizují čas, ale samozřejmě už neřeším, kdo jim doma s tím pomůže, ale oceňuju velice tu snahu, jo, že ty věci mají v pořádku, jo.“ Podle jedné učitelky je velkou pomocí zejména ze začátku v případě odborných předmětů, když žákům nerozumějícím dostatečně česky pomohou jiní spolužáci, kteří ovládají oba jazyky. „Co já vidím, že jim spíš pomáhá, když s nimi mluví ten žák, který mluví stejným jazykem. Že se mohou dorozumívat. Tohle funguje.“

Z hlediska matematiky toto funguje. Co se týká geometrie, tak to tedy ne. Ale v aritmetice ano, vysvětlí mu to tím jeho jazykem a on to pochopí. Je to jako u českých dětí, když si látku vysvětlují dva spolužáci tzv. po žákovsku, tak to lépe ten druhý pochopí, než když to učitel vysvětluje úplně stejně, ale pro ně je to jako by mluvil čínsky.“

Dalším příkladem dobré praxe je individuální přístup, který je však pro učitele velmi náročný na přípravu. „Taky jim připravuju nějaký, nějaký pracovní listy nebo prostě co se dá sehnat na internetu, protože oni na tom internetu docela dobře právě fungují, takže tam se dají sehnat nějaký materiály, nebo nějaké interaktivní pracovní listy, kde vlastně je ta výhoda, že právě oni si to vyplní a mají tam hned tu zpětnou vazbu, čili můžou se zobrazit a vidí tam svoje chyby a nepotřebují tam ten zprostředkovaný jazyk, no.“

Velmi podstatná pro celkové začlenění žáka je celková atmosféra ve škole a ve třídě. Učitelé atmosféru hodnotí z velké části jako velmi přátelskou, kdy se ostatní děti často snaží dětem s OMJ pomoci a zejména menší děti vlastně vůbec neřeší, že se jedná o děti mluvící jiným jazykem. „Já bych řekla, že to skoro neřeší. Tím, že prostě se znají odmalíčka, od té první třídy, tak ze začátku třeba byli trošičku překvapení, nebo třetina dětí třeba se s těmi dětmi zná už ze školky, takže je to takové jako přirozené a k žádnému vysmívání tam určitě nedochází, většinou ty prvostupňové děti naopak se snaží jako pomoci a výhodou třeba je ten Američan, že dětem pomáhá v angličtině a oni je-, jemu v češtině, že jsou opravdu zvyklí na tu, na tu kooperaci, a když potřebujem něco vysvětlit z angličtiny, tak nám to ten žák prostě přečte, přeloží, a děti zase naopak, spíš jako radí v dobrém a ta atmosféra, si myslím, že je dobrá.“ Přítomnost dětí s OMJ je ze strany učitelek vnímána i jako obohacení a přínos pro děti a kolektiv. „Co je jako přínos a co je velice příjemné, tak je prostě to obohacení o tu jinou kulturu pro ty ostatní děti a i ten jazyk a i je to pro ty děti české třeba, že vidí, jak je těžké naučit se cizí jazyk, takže jim to pomáhá i v motivaci a vůbec v učení se cizím jazykům jako oni, když se učí anglicky, a tak podobně, to je jako, bych řekla, velký, velký přínos.“

Právě znalost jazyka, alespoň základní, a snaha ze strany dětí se jej naučit je však pro začlenění do kolektivu velmi důležitá. „Ale jo, oni se hodně baví jako různě spolu, Vietnamci, hodně, ale zároveň jako úplně běžně s těma dětma normálně. Ale musí umět ten jazyk, protože když, když ten jazyk neumí, tak mají tendence se bavit spíš s tou vietnamskou skupinkou. V momentě, kdy ho uměj, tak, tak se tam normálně kamarádí, jako jsou nejlepší kamarádi, no. Ten jazyk, no. ....od kolegyň jsem tohleto vyslechla, že mají třeba devět žáků-nemluvičů, kteří jim nastoupí do první třídy, jo. Takže a tam potom je problém v tom, že oni nemají tu primární motivaci učit se tu češtinu, aby se začlenili do toho kolektivu, aby si získali ty kamarády mezi těmi českými spolužáky, protože oni prostě fungují mezi sebou, jo. Oni prostě fungují.“

Učitelky a učitelé však též poznamenávají, že velmi závisí na konkrétním dítěti a zejména na jeho motivaci a snaze se češtině naučit a zapojit do kolektivu. Velmi podstatný je podle zástupců školy v tomto i přístup rodičů a to, zda chtějí v České republice zůstat anebo zda výuku v češtině považují pouze za přechodné období. Několik učitelek zmiňovalo zejména čínské rodiče, kteří často znalost češtiny nepovažují za nejdůležitější a mnohem větší důraz kladou na výuku v rodném jazyce, kam většina jejich dětí v odpoledních hodinách i dochází. „Speciálně třeba u Číňanů je ještě teda velký problém, ono fakt jako nemají zájem se učit češtinu. Oni když už tak spíš prostě na tu angličtinu nebo oni i chodí do čínských škol, takže oni jsou takhle ještě přetěžovaní, že jo, ono chodí do té české školy, ještě chodí i přes třeba celé odpoledne nebo nějaké večerní doučování do čínské školy, no. A pro ně prostě ta čeština není priorita.“ „Já jsem právě nabízela různé ty odpolední aktivity, a to vždycky napsali omluvenku, že prostě má čínskou školu a bohužel i třeba co se týkalo škol v přírodě nebo výletů, tak vždycky, když něco takového bylo, tak toho žáka omluvili, a šel prostě na celou dobu do té čínské školy, takže tam, tam se nám to moc nedaří. Spíš jakože není zájem.“

Další otázkou je přístup samotných dětí, některé jsou snaživější a dokážou udělat velký posun za rok, některým stejný pokrok trvá i několik let a v některých případech k němu ani nedochází, což je pro učitele demotivující. „Ano, učitel se bude snažit, ale bez zájmu daného žáka a bez toho, aby se ten žák snažil, to bude těžké. My nechceme, aby ten žák dostával ty pětky, tak se bude využívat třeba doučování. Ale zase....doučování,

kdy ten žák nechce, je zbytečné – z mého hlediska. Myslím si, že to doučování má být pro žáky, kteří chtějí a snaží, pro žáky, u kterých víme, že bude posun. Ale tady se bojím, že ten posun prostě nebudu a budou se ztrácet.“

Jedním z postřehů z praxe je i to, že někteří učitelé vnímali rozdíly mezi chlapci a děvčaty v přístupu ke škole a k výuce češtiny. „*Jinak z hlediska českého jazyka, když se bavíme o těch dětech s třídní učitelkou, tak má stejné poznatky, že u chlapců to jde pomaleji než u dívek. Že u dívek to doučování pomáhá, u chlapců méně. Zároveň záleží na tématu, nějaké téma jde, jiné nejde.“*

Jak již bylo řečeno v části věnujícímu se pohledu rodičů, velmi podstatná je komunikace s rodiči. Rodiče si mnohdy stěžovali na neexistující nebo obtížnou komunikaci s učiteli a celkově se školou. Našimi respondenty však byli zejména ti aktivnější rodiče, kteří se snaží o komunikaci a snaží se řešit případné problémy. Učitelé i ředitelé však zmiňují i rodiče, kteří se školou vůbec nekomunikují anebo problémy nijak neřeší. „*.... takhle to přesně probíhá, že oni jako se dostaví, všechno si to vyslechnou, samozřejmě mají, mají tlumočnický, máme na škole tlumočnický, máme na škole několik učitelů, kteří jsou vlastně Vietnamci, kteří tady vyrostli, vystudovali, takže jsou bilingvní, překládají i pro ty Čiňany, máme tam vlastně spolupráci, chodí tlumočnice, takže když se zvou rodiče do školy, je tam tlumočnický, jako oni rozumí, odsouhlasí to, ale často prostě nic se neděje, jo. Anebo je to ještě horší: V některých případech, mně se to třeba osobně nestalo, ale to jsem slyšela od kolegů, že si to potom odnese to dítě, jo, že mu třeba opravdu dají doma po čumáku a prostě to je úplně kontraproduktivní, že jo, takže místo aby tam byla podpora, tak je tam ještě nějaký, nějaký trest...“ Učitelé si všimají i malého zájmu některých rodičů o výsledky jejich dětí ve škole. „*No tak samozřejmě to už je trošku horší, že jo, protože ty rodiče nám vlastně dají děti a mnohdy se stává, že mají najednou pocit, že předají takhle dítě a teď vlastně jakoby se starejte a že si mnohdy neuvědomují, že my potřebujeme s nimi komunikovat, že se potřebujeme s nima domluvit a vysvětlit jim, jak třeba u nás funguje školství, jo? Takže to je samozřejmě trošku horší, a oni jakmile začnou pracovat, jedou svůj byznys, tak už jakoby na tu školu jakoby nemají takzvané čas. Takže my jim musíme vysvětlovat, že teda ten čas si najít musí, protože prostě u nás je teda povinnost komunikovat... rodičů teda se školou, a takže to někdy trošku tlačíme holt, jakoby... Někdy je to prostě složitější, no. Někdy ty rodiče nemůžeme dostat do školy a je to složitý v tom, že oni... samozřejmě musíme mít tlumočnicka, protože oni přijdou a nerozumí nám, takže to máme tlumočnicka. Děláme si zápisy z těch schůzek. Ale problém je ten, že oni hodně pracují, procují třeba mnohdy v těch krámkách do večera, a ty děti jsou sami doma.“**

Z velké části však učitelé s rodiči dětí OMJ nemají žádné problémy s komunikací a vše probíhá stejně jako v případě komunikace s rodiči českých dětí. Formy komunikace jsou různé, slovní i písemnou formou, osobně nebo telefonicky a záleží na konkrétním rodiči nebo učiteli, co mu vyhovuje. Není výjimkou, že za rodinu komunikuje někdo jiný, než rodič dítěte, někdy sourozenec, ale někdy i někdo úplně jiný. „*Já jsem měla i úplně první tu zkušenost, že jsem mluvila s tím tatínkem, povídala jsem já hodně pomalu a on pořád říkal, „ano, ano, paní učitelko“, a pak mi zavolal ten jeho bratr, „paní učitelko, prosím Vás, co jste říkala tatínkovi, on vám vůbec nerozuměl“, takže, takže to jsem teprve pak, no, jsem poznala, že vlastně nerozuměl, no, a doufám, že, že ten překlad takhle jako je v pořádku, no. My to většinou jako na dálku tím, tím mailem, že, nebo přijde na třídní schůzku ten, ten bratr.“* Mnohé školy jsou zvyklé zvat na třídní schůzky nebo k jiné komunikaci tlumočnický nebo jim na škole fungují dvojjazyční asistenti, kteří při komunikaci s rodiči vypomáhají. Jsou však i učitelé, kteří o této možnosti nevěděli anebo o ní vědí teprve krátkou chvíli a dosud ji nevyužili a problémy při komunikaci řešili jinak.

Jedna ze škol s větším počtem dětí cizinců dokonce natočila video, ve kterém rodičům vysvětluje některé aspekty českého školství, jak pracovat s elektronickou žákovskou knížkou, co se z ní dovědí a jak mohou komunikovat. „*No a že tam mají návod taky na to EŽK, že pracují v té žákovské knížce. Protože oni se často teda, velice často na ní ani nepodívají, že jo. Takže.. a potom najednou jsou překvapení, takže jim říkáme v tom videu - Otevřete si tu žákovskou knížku, tam uvidíte průběžné hodnocení vašeho žáka, vašeho dítěte, jo... a můžeme i leccos zachránit, protože vy tam uvidíte, že jim třeba vychází špatná známka, tak ještě můžeme poprosit paní učitelku, aby vyzkoušela, pomohla, vysvětlila, jo. Je to nutný, ta komunikace, no, tak pomaličku, pomaličku.“*

ZÁVĚREM O MOŽNOSTECH MONITORINGU SITUACE ŽÁKŮ S OMJ

Na závěr bychom rádi shrnuli výzkumné a metodologické poznatky z tříletého projektu a pohovořili o možnostech sledování situace těchto žáků do budoucna.

Sekundární analýza dat realizovaná v prvním roce projektu ukázala, že velká část současných poznatků je stále založená na datech o žácích s cizí státní příslušností, zatímco data o žácích s OMJ nebo žácích s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka jsou velice nedostatečná, ač jsou zároveň pro mnohé aktéry velmi žádaná. Projekt Škola jako integrační partner měl ambici tuto mezeru zaplnit. Návratnost v první vlně monitoringu byla nejvyšší a dosáhla 79 %. Druhá vlna monitoringu byla zkomplikována propuknutím epidemie nemoci Covid 19, ale i zde se podařilo získat odpovědi od 69 % oslovených základních škol v Praze. Třetí vlna, která začala v listopadu 2021, byla v projektu realizována hlavně z důvodu verifikace výzkumného nástroje a v době dokončování této výzkumné zprávy byla návratnost 49 % (toto poslední šetření dobehne na začátku roku 2022 a bude zpracováno pomocí automatických reportovacích šablon vyvinutých speciálně pro účel tohoto projektu a předáno relevantním odborníkům na MHMP). Opakování třech šetření 3 roky po sobě umožnilo nejen otestovat a zdokonalit monitorovací nástroj vyvinutý v rámci projektu a určený pro zjišťování situace, ale také zjistit situaci žáků s OMJ na základních školách v Praze a dokonce i monitorovat určité změny a vývoj.

Tři vlny monitorovacího šetření realizované v rámci tohoto projektu přinesly mnoho zajímavých a důležitých poznatků. Výsledky první vlny monitorovacího šetření naznačují, že celkový podíl žáků s OMJ s potřebou podpory (6,1 %) je na pražských školách o něco nižší než celkový podíl žáků cizinců (8,9 %). Toto zjištění potvrdila i druhá (6,7 % žáků s OMJ a 9,2 % žáků cizinců) a třetí vlna monitoringu (7,1 % žáků s OMJ a 9,7 % žáků cizinců). Zaměňovat údaj o žácích s OMJ s potřebou podpory údajem o žácích s cizím státním občanstvím tedy není správná cesta.

Data sebraná při pilotní vlně našeho monitoringu vypovídají o situaci na úrovni škol, nemáme tedy k dispozici údaje o tom, do jaké míry se tyto dvě skupiny (OMJ a cizinci) překrývají. Ale i pokud předpokládáme značnou míru překrytí, tak z toho vyplývá, že pořád existuje nezanedbatelná skupina žáků s cizím státním občanstvím (podle našeho výzkumu minimálně třetina), kteří podle pedagogů nepotřebují žádnou jazykovou podporu (mají buď výbornou češtinu, nebo jejich jazykové obtíže nejsou rozpoznány). Na druhou stranu zřejmě existuje skupina žáků s OMJ, kteří nespádají do kategorie žáků cizinců, neboť mají české občanství, ale úroveň jejich znalostí českého jazyka je nízká (například děti českých občanů dlouhodobě žijících v zahraničí, druhá generace migrantů z jazykově neintegrováných rodin, zástupci národnostních menšin apod.). Tito žáci nemusí vzhledem k českému občanství dosáhnout na potřebnou jazykovou podporu.

Doufáme, že monitorovací nástroj vyvinutý v rámci tohoto projektu (včetně podrobného návodu a nástroje na prezentaci výsledků) usnadní opakování podobných zjišťování v budoucnu. Data o žácích s OMJ poněkud trpí nedostatečnou standardizací definic a komplikovaností diagnostiky. Velká očekávání souvisí se spuštěním nového systému organizace jazykové přípravy. Ovšem v nejbližších letech příliš neočekáváme, že by se podrobné statistiky o všech žácích s OMJ a jejich jazykových úrovních staly součástí povinného výkaznictví škol. Sběr dat o žácích s OMJ mimo výkaznictví je spojen s vynaložením určitých lidských a finančních zdrojů. Velkou slabinou monitorovacích (a výběrových šetření) může být neochota škol poskytovat požadované údaje (např. z důvodu pracovní vytíženosti). V této zprávě se tedy pokoušíme navrhnout také převodník, který umožňuje aspoň hrubý odhad pro tvůrce politik často žádaného údaje o celkové cílové skupině, tedy o počtu žáků s OMJ celkem v Praze, včetně škol, které se monitoringu nezúčastnily. Děláme to i s vědomím určitých omezení, na něž naráží podobná aproximace.

Druhá vlna šetření, které je v této zprávě věnován největší prostor, odhalila, že na pražských základních školách studuje přes 7 tisíc žáků cizinců a 5 tisíc žáků s OMJ, kteří potřebují jazykovou podporu. Podle odhadů 14 % žáků s OMJ studujících na pražských základních školách se českým jazykem vůbec nedomluví a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu. Z vyjádření ředitelek a ředitelů škol zároveň vyplývá, že právě v případě této skupiny žáků byla intenzita jazykové podpory nejméně dostatečná. Tato zjištění vycházejí ze situace na základních školách ve školních letech 2019-2021. Od září 2021 zavedlo MŠMT nový systém organizace a financování jazykové přípravy žáků cizinců, který se primárně orientuje právě na nově přichozí žáky cizince. Výsledky třetí vlny monitorování, která stále probíhá, naznačují, že intenzita podpory této nejméně jazykově vybavené skupiny se po zavedení nového systému financování zlepšila.

Při srovnání tří vln monitoringu data naznačují, že na pražských základních školách mírně stoupá jak počet a podíl žáků cizinců na školách, tak i počet a podíl žáků s OMJ. Zdá se, že s nárůstem počtu i podílu žáků s OMJ narůstá postupně i podíl žáků, kteří nerozumějí česky a potřebují intenzivní podporu. Zatímco na srovnávaných školách identifikovali pedagogové před třemi lety mezi žáky s OMJ 10 % žáků s nejvyšší potřebou podpory, v aktuálním školním roce je podíl těchto žáků již 18 %. Podobně stoupl mezi prvním a třetím šetřením o 9 procentních bodů podíl žáků, kteří potřebují střední míru podpory. Podíl žáků, kteří se domluví bez pomoci a potřebují občasnou podporu, pak mírně klesá a pohybuje se kolem poloviny žáků s OMJ. Důvodem zvýšení podílu žáků, kteří potřebují více podpory, může být jak příchod nových žáků, který je z dat patrný, tak také citlivější diagnostika žáků a rozpoznávání potřeb žáků ze strany pedagogů.

Z výsledků druhé vlny šetření vyplývá, že pražské školy nejčastěji své žáky s OMJ podporovaly prostřednictvím výuky ČDJ a doučování v dalších předmětech. Ve školním roce 2020/21 takto žáky podporovaly tři čtvrtiny základních škol. Více než polovina škol se věnovala práci s rodinou žáka, využívala práce asistenta (asistenta pedagoga, dvojjazyčného asistenta nebo školního asistenta) nebo vytvářela pro žáky s OMJ plán pedagogické podpory. Polovina škol žákům nastavovala individuální plán. Mezi méně časté formy podpory patřily integrační volnočasové aktivity, intenzivní kurzy na jiné školy, přípravné jazykové kurzy o prázdninách nebo vysílání žáků na výuku češtiny na síťové školy.

Srovnání tří vln naznačuje, že jazyková podpora žáků s OMJ se stává stále různorodější a školy různé aktivity více kombinují. Zejména se zvýšil počet škol poskytujících dopolední a intenzivnější výuku a také doučování v dalších předmětech. Zároveň ve sledovaném období klesá podíl škol, které vysílají žáky na výuku na jiné školy, a pedagogové zřejmě preferují poskytování podpory na vlastních školách.

Předběžné srovnání dat ze třech vln dává naději, že pražské základní školy postupně reagují na současné trendy v hlavním městě a také na nové výzvy související se vzděláváním žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka, rozšiřují nabídku poskytovaných typů podpory a také častěji volí aktivní přístup. Srovnání posledních dvou vln zároveň ukazuje výrazný nárůst podílu škol, které využívají jazykovou diagnostiku pro své žáky: ze zhruba poloviny škol v minulém školním roce tento podíl stoupl na dvě třetiny škol v roce 2021/2022.

Výsledky též ukazují na nedostatek specializovaných učitelů češtiny jako druhého jazyka na základních školách v Praze. V době, kdy v Praze neexistuje žádná základní škola, kam by nedocházel ani jeden žák cizinec a naopak na více než pětinu škol studuje přes 10 % žáků s OMJ, má pouze 28 % pražských škol alespoň jednoho učitele specializovaného na výuku ČDJ. Ani přítomnost koordinátora není na školách i s vyšším podílem žáků s OMJ samozřejmostí.

Realizace projektu, ale i samotný předmět zkoumání, výrazně ovlivnila pandemie Covid 19, kdy byly dlouhou dobu uzavřeny základní školy, a neprobíhala standardní výuka. Tato situace se dotkla jak metod sběru dat, tak i samotné organizace jazykové podpory žáků s OMJ. Distanční výuka přinesla velké výzvy pro školy, samotné žáky i jejich rodiny. Poukázala na nezbytnost intenzivní komunikace mezi školou, žákem a jeho rodinou, která se ukázala jako klíčová nejen pro zvládnutí vyučování a zlepšení jazykových dovedností žáka, ale i pro celkové začlenění žáka do kolektivu. Reálný dopad distanční výuky na prospěch a na znalost češtiny dětí s OMJ nebylo možné prostřednictvím tohoto výzkumu sledovat a projekt neměl ani tyto ambice. Z analýzy otevřených otázek v monitoringu a hloubkových rozhovorů však vyplývá, že distanční výuka měla na velkou část žáků s OMJ spíše negativní dopad.

V souvislosti s tím, že mnoho škol řeší vzhledem k žáků s OMJ nedostatečné kapacity, byla pro mnoho přetížených škol v době distanční výuky, ale i předtím, důležitá spolupráce s jinými aktéry, zejména s neziskovými organizacemi, ale také s institucemi jako např. NPI ČR a městské části a jim podřízené organizace. Důležitou roli zejména pro žáky a jejich rodiny hráli dobrovolníci a vrstevníci.

Velká část škol v předcházejícím období si stěžovala na celkovou nesystémovost podpory žáků s OMJ (komplikované financování převážně formou grantů, komplikovaná administrativa, omezené možnosti plánování apod.). Zatím si nedovolujeme hodnotit dopady opatření zavedených MŠMT od září 2021, obecně ale vnímáme nový systém financování jako první a důležitý krok na cestě k lepší a systematické podpoře žáků s OMJ.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Bernkopfová M., B. Nosálová, K. Titěrová, T. Vágnerová, J. Vávrová. 2019. Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem pro základní školy. Praha: META o.p.s., Pedagogická fakulta UK. Dostupné na: https://meta-ops.eu/wp-content/uploads/2020/03/pruvodce_zaclenovanim_zaku_s_OMJ_META.pdf

Česká školní inspekce (ČSI). 2015. Tematická zpráva. Vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem. Dostupné na: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%C3%A9%20zpr%C3%A1vy/2015_Vzdelavani_s_odlisnym_materskym_jazykem.pdf

Drbohlav, D., D. Džúrová, J. Černík 2007. „Integrace cizinců, žáků základních a středních škol do české společnosti: příklad Prahy“. Geografie 112 (2): 161-184.

Hána, D., J. Hasman, Y. Kostecká 2017. The educational performance of immigrant children at Czech schools. Oxford Review of Education 43 (1): 38–54.

Hasman, J., Y. Kostecká, D. Hána 2016. The spatial concentration of immigrant pupils at primary and lower secondary schools in the Czech Republic. Moravian Geographical Reports 24 (4): 38-51.

Hlavní město Praha (HMP) 2018. Aktualizovaná Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců. Dostupné na: <https://metropolevsech.eu/wp-content/uploads/2018/03/Aktualizovan%C3%A1-Koncepce-HMP-pro-oblast-integrace-cizinc%C5%AF.pdf>

Horáčková K., H. Mlynářová, J. Holcupová, A. Csirke 2019. Základy práce asistenta pedagoga s dětmi s odlišným mateřským jazykem. Praha: InBAZE. Dostupné na: https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2020/04/asistent-pedagoga_web.pdf

Janská, E., J. Bernard. 2015. „Koncentrační, či dekoncentrační procesy? Faktory ovlivňující vnitřní migraci imigrantů v Česku“. Geografie 120(4): 585-602.

Janská, E., Z. Čermák, R. Wright. 2013. „New Immigrant Destinations in a New Country of Immigration: Settlement Patterns of Non-natives in the Czech Republic.“ Population, Space and Place 20(8): 677–767.

Kostecká Y., R. Braun, J. Hasman, K. Machovcová, J. Pivarč, Z. Hadj-Moussová, D. Hána 2019. Žáci-cizinci ve školní třídě. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. 196 s.

Kostecká, Y. 2013. Žáci-cizinci v základních školách: fakta, analýzy, diagnostika. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

Kostecká, Y., D. Hána, J. Hasman 2017. Integrace žáků-cizinců v širším kontextu. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. 198 s.

Machovcová K. 2017. Czech elementary school teachers' implicit expectations from migrant children. International Journal of Educational Development 53 (2017) 92–100.

META. 2019. Odhad počtu žáků s odlišným mateřským jazykem na školách a opatření využívaná pro jejich podporu. Stručná zpráva z dotazníkového šetření META, o.p.s. Dostupné na: https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/meta_pocty_zaku_s_omj_report_fin_0.pdf

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR), 2020. Seznam operací (příjemců) k 1.1.2020. DotaceEU.cz Dostupné na: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/seznamy-prijemcu>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), 2020. Počty všech žáků na ZŠ v ČR - podle školy, státního občanství, genderu, věku a ročníku ZŠ (2019/2020). 2020.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), 2021. Počty všech žáků na ZŠ v ČR - podle školy,

státního občanství, genderu, věku a ročníku ZŠ (2020/2021). 2021.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). 2005. Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění účinném od 15. 10. 2020. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasiky-ke-skolskemu-zakonu>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). 2018. Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019 – 2020. Dostupné na: <http://www.inkluzevpraxi.cz/apivb/akcni-plan-inkluzivniho-vzdelavani>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). 2021. Vzdělávání žáků cizinců. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu>

Ministerstvo vnitra ČR (MV). 2016. Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR). 2020. Pedagogická podpora žáků-cizinců v základních školách. Zpráva ze šetření. Dostupné na: <http://www.nuv.cz/file/4400/>

Nekola M. 2020 Praktická příprava dotazníků v Limesurvey. Dostupné na: https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/1108577/mod_resource/content/0/07-08_Handout.pdf

Pivarč, J. 2020. Na cestě k inkluzi: proměny pedagogických procesů ve vzdělávání a jejich pojetí učiteli a zástupci vedení ZŠ. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. 188 s.

Sdružení pro integraci a migraci (SIMI). 2020. Databáze integračních projektů v ČR 2004-2019. Dostupné na: <https://www.migrace.com/cs/regularizace/mesta-a-inkluzivnistrategie/databaze>

Šimon, M., Křížková, I., Klsák, A. 2020. „Migranti ve vybraných městech Česka 2008–2015: analýza změny prostorového rozmístění s využitím populačního rastru.“ Geografie 125 (3): 343-374. Dostupné na: https://geografie.cz/media/pdf/geo_2020125030343.pdf

Šimon, M., Křížková, I., Klsák, A. 2021. Residential segregation in Prague and Central Bohemian region 2012-2018: a multiscalar approach using individualized neighbourhoods. (kapitola v knize, vyjde v nakladatelství Academia v roce 2021)

Šimon, M., Křížková, I., Klsák, A., Mikešová, R., Leontiyeva, Y. 2020: Základní trendy rozmístění cizinců v Česku 2008–2015: rezidenční segregace perspektivou různě velkých individualizovaných sousedství. Urbanismus a územní rozvoj XXIII (3): 9 – 17.

Titěrová a kol. 2019. Průvodce při práci s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem. Praha: META o.p.s. Dostupné na: https://meta-ops.eu/wp-content/uploads/2019/12/meta_pruvodce_pro_ppp_deti_s_omj.pdf

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) Dostupné na: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-561-2004-sb-o-predskolnim-zakladnim-strednim-vyssim>.

PŘÍLOHA 1
OTÁZKY POUŽITÉ V MONITOROVACÍM ŠETŘENÍ
NA PRAŽSKÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH
V LETECH 2019-2021

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli

jsme rádi, že jste se rozhodl/a vyplnit dotazník pro Vaši školu ({TOKEN:ATTRIBUTE_3}). Tento dotazník je zasílán všem ředitelkám/ředitelům základních škol v Praze. Vaše názory a zkušenosti jsou pro nás velmi cenné. Dotazník je stručný a jeho vyplnění je snadné. Obsahuje logické filtry, kdy některé otázky jsou určeny pouze pro některé školy v návaznosti na to, jak odpověděly v předchozí otázce. K vyplnění několika úvodních otázek týkajících se počtu žáků budete pravděpodobně potřebovat spolupráci ostatních učitelů ve Vaší škole. Pro snadnější vyplnění této otázky se zde nachází odkaz na tabulku, která by měla usnadnit výpočet.

V případě, že vyplňování na nějakou dobu přerušíte, dotazník si uložte kliknutím na ikonu Uložit dotazník nacházející se vpravo nahoře, aby nedošlo ke ztrátě již vyplněných informací. Opětovně se k vyplňování dotazníku dostanete kliknutím na Načíst nedokončený průzkum vpravo nahoře. Na závěr nezapomeňte, prosím, dotazník odeslat kliknutím na ikonu Odeslat, která se nachází vpravo dole.

V případě dotazů nebo problémů s vyplněním se prosím obraťte na Mgr. Yanu Leontiyevu, Ph.D., kontaktní email: integracek@soc.cas.cz

Děkujeme

Sekce A: Vyučovací jazyk

A1. Na úvod prosím uveďte, v jakém jazyce probíhá vyučování na Vaší škole?

Výuka všech předmětů probíhá pouze v českém jazyce

Výuka probíhá v českém jazyce, některé předměty jsou však vyučovány v jiném jazyce (např. v anglickém nebo německém)

Výuka všech předmětů probíhá v jiném než českém jazyce (včetně případů, kdy se děti mohou učit češtině v rámci doučování a mohou skládat srovnávací zkoušky)

H5. 11B. Kolik pedagogických pracovníků je na Vaší škole zapojeno do poskytování jazykové přípravy pro žáky cizince v rámci nového systému? Počet asistentů

H6. 11B. Kolik pedagogických pracovníků je na Vaší škole zapojeno do poskytování jazykové přípravy pro žáky cizince v rámci nového systému? Počet jiných pracovníků

Sekce I: Aktuální potřeby školy

Toto je poslední otázka v dotazníku, po kliknutí na "Odeslat" už nebude možné odpovědi upravovat.

I1. 12. Napište prosím, co konkrétního byste na Vaší škole aktuálně potřebovali, abyste mohli dobře podporovat žáky s odlišným mateřským jazykem?

Děkujeme za vyplnění dotazníku. Potvrzení o vyplnění a odeslání dotazníku obdržíte na mailovou adresu ({TOKEN:ATTRIBUTE_4}).

B2.

Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a podle toho, zda navštěvují první, nebo druhý stupeň základní školy. K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se česky **DOMLUVÍ S POMOCÍ**

Rozlišujeme tři jazykové úrovně žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka:

Jazyková úroveň = nedomluví se

Žák se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami (např. „Napiš.“ – Učitel vezme tužku, píše a pak dá tužku žákovi).

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí

Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Může špatně vyslovovat nebo psát s chybami. Jeho projev je jednoduchý (vyjadřuje se jednoslovně nebo ve velmi krátkých větách) a většinou používá nesprávné gramatické tvary.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci

Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B3.

Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a podle toho, zda navštěvují první, nebo druhý stupeň základní školy. K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se česky **DOMLUVÍ BEZ POMOCI, ale mají určité problémy s českým jazykem např. v odborném předmětech**

Rozlišujeme tři jazykové úrovně žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka:

Jazyková úroveň = nedomluví se

Žák se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami (např. „Napiš.“ – Učitel vezme tužku, píše a pak dá tužku žákovi).

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí

Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Může špatně vyslovovat nebo psát s chybami. Jeho projev je jednoduchý (vyjadřuje se jednoslovně nebo ve velmi krátkých větách) a většinou používá nesprávné gramatické tvary.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci

Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--

B4.

Víme, že na pražských základních školách je hodně žáků s jiným mateřským jazykem, kteří perfektně ovládají český jazyk (na úrovni ostatních českých žáků). Odhadněte prosím, kolik takových žáků je na Vaší škole.

Počet žáků

Důležité: Nezapočítávejte sem prosím žáky, které jste uváděli v předchozí tabulce.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--

B5. Současná legislativa umožňuje jednotlivým základním školám realizovat podpůrná opatření na integraci žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka. Míra využití těchto opatření se liší podle situace konkrétních škol.

Vyberte prosím z nabídnutého seznamu takové typy podpory, které pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka na Vaší škole v současném školním roce využíváte.

- Doučování češtiny
- Asistent pedagoga nebo dvojjazyčný asistent
- Podpora doučování obecně (např. v jiných předmětech)
- Práce s rodinou žáka
- Speciální (integrační) volnočasové aktivity (např. v družině, výlety apod.)
- Přípravné kurzy o prázdninách
- Návštěva intenzivního jazykového kurzu na jiné škole (dítě nedochází během školního roku po nějakou dobu do vlastní školy, ale do jiné školy, kde probíhají takové kurzy)
- Tvorba individuálních vzdělávacích plánů podle paragrafu 3 Zákona 27/2016
- Tvorba plánu pedagogické podpory

B6. Uvedte, prosím, z jakých zdrojů financujete doučování českého jazyka, které realizujete v současném školním roce. Uvedte, prosím, všechny zdroje financování.

Je možné více variant odpovědi.

- Finanční podpora v rámci podpůrných opatření na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny (PPP) podle §16 Školského zákona
- Rozvojový program MŠMT Podpora vzdělávání cizinců ve školách
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV, Šablony)
- Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV ČR)
- Operační program Praha - Pól růstu (OP PPR)
- Zřizovatel školy
- Vlastní zdroje školy
- Jiné finanční zdroje

B7. Uvedte, prosím, jaké jiné zdroje využíváte.

B8. Uvedte, prosím, kdy probíhá toto doučování českého jazyka.

Pouze dopoledne

Pouze odpoledne

Dopoledne i odpoledne

B9. Dopolední doučování probíhá:

Je možné více variant odpovědi

V době výuky odborných předmětů (např. během fyziky se studentovi věnuje jiný učitel nebo pedagogický pracovník)

V době výuky předmětů jako např. výtvarná výchova, hudební výchova apod.

B10. Kde probíhá odpolední doučování českého jazyka a kdo toto doučování organizuje?

Doučování probíhá v naší škole a zajišťuje ho škola sama

Doučování probíhá v naší škole, ale zajišťuje ho jiná organizace

Doučování probíhá mimo prostory školy a zajišťuje to jiná škola (např. tzv. síťová škola poskytující bezplatnou jazykovou přípravu v Praze)

Doučování probíhá mimo prostory školy a zajišťuje to jiná (např. nezisková) organizace

Jiná možnost

B11. Uvedte, prosím, jak jinak odpolední doučování organizujete.

B12. Uvedl(a) jste, že v současné době pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka využíváte asistenty pedagoga. Uvedte, prosím, z jakých zdrojů tyto asistenty financujete.

Finanční podpora v rámci podpůrných opatření na základě doporučení pedagogicko-psychologických poraden (PPP) podle §16 Školského zákona

Rozvojový program MŠMT Podpora vzdělávání cizinců ve školách

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV, Šablony)

Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV ČR)

Operační program Praha – Pól růstu (OP PPR)

Zřizovatel školy

Vlastní zdroje školy

Jiné finanční zdroje

B13. Uvedte, prosím, jaké jiné zdroje využíváte.

B14. Je současná intenzita opatření realizovaných na Vaší škole dostatečná pro pokrytí potřeb Vašich žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka?

Určitě ano

Spíše ano

Spíše ne

Určitě ne

B15. Odhadněte zhruba, kolik celkově stála Vaši školu opatření na podporu žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka (v tisících Kč) v minulém školním roce? V této otázce máme na mysli všechny možné zdroje financování.

B16. Máte na Vaší škole v současném školním roce učitele/učitelku zaměřeného/zaměřenou speciálně na oblast výuky češtiny jako cizího jazyka?

Nejedná se o učitele českého jazyka, který se mimo normální vyučovací hodiny věnuje žákovi s nedostatečnou znalostí češtiny, ale o učitele, který má kvalifikaci na výuku češtiny jako cizího jazyka.

Ano

Ne

B17. Kolik takových učitelů/učitelek (osob) zaměřených na oblast výuky češtiny jako cizího jazyka na Vaší škole působí v tomto školním roce?

B18. Máte na Vaší škole v současném školním roce speciálního pracovníka pověřeného koordinací práce s dětmi s odlišným mateřským jazykem?

Ano, máme ve škole specialistu/ku, který(á) se věnuje pouze koordinaci a inkluzi žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Ano, máme ve škole koordinátora/ku, který(á) zároveň vyučuje děti s nedostatečnou znalostí češtiny

Ne

B19. Z hlediska Vaší školy do jaké míry by se podle Vás měly systematicky podporovat následující opatření a nástroje pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka?

méně než dosud   stejně jako dosud   více než dosud

Doučování češtiny ....

Asistent pedagoga ....

Podpora doučování obecně i v jiných předmětech ....

Práce s rodinou žáka ....

Speciální (integrační) volnočasové aktivity (např. v družině, výlety apod.) ....

Přípravné kurzy o prázdninách ....

Návštěva intenzivního kurzu na jiné škole během školního roku, která plně nahrazuje výuku na Vaší škole ....

Tvorba individuálních vzdělávacích plánů podle paragrafu 3 Zákona 27/2016 ....

Speciální vzdělávání pedagogů, kteří se věnují výuce dětí s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka ....

Jiné ....

B20. Uvedte, prosím, jaké jiné opatření a nástroje by se měly podporovat.

B21. Děkujeme za vyplnění průzkumu. Zde můžete vyjádřit svůj názor k danému tématu a další podněty, které považujete za důležité.

Děkujeme za vyplnění dotazníku

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

děkujeme, že jste se rozhodl/a vyplnit dotazník pro Vaši školu ({TOKEN:ATTRIBUTE_3}). Letos probíhá druhá vlna monitorovacího šetření. Tento dotazník je zasílán všem ředitelkám/ředitelům základních škol v Praze. Vaše názory a zkušenosti jsou pro nás velmi cenné. K vyplnění dvou otázek týkajících se počtu žáků budete pravděpodobně potřebovat spolupráci ostatních učitelů Vaší školy.

V případě, že vyplňování na nějakou dobu přerušíte, dotazník si uložte kliknutím na ikonu Uložit dotazník nacházející se vpravo nahoře, aby nedošlo ke ztrátě již vyplněných informací. Opětovně se k vyplňování dotazníku dostanete kliknutím na Načíst nedokončený průzkum vpravo nahoře. Na závěr nezapomeňte, prosím, dotazník odeslat kliknutím na ikonu Odeslat, která se nachází vpravo dole.

V případě dotazů nebo problémů s vyplněním se prosím obraťte na Mgr. Yanu Leontiyevu, Ph.D., kontaktní email: integracek@soc.cas.cz

Děkujeme

Sekce A: Vyučovací jazyk

A1. 1. Na úvod prosím uveďte, v jakém jazyce probíhá vyučování na Vaší škole?

Výuka všech předmětů probíhá pouze v českém jazyce

Výuka probíhá v českém jazyce, některé předměty jsou však vyučovány v jiném jazyce (např. v anglickém nebo německém)

Výuka všech předmětů probíhá v jiném než českém jazyce (včetně případů, kdy se děti mohou učit češtině v rámci doučování a mohou skládat srovnávací zkoušky)

Sekce B: Počet žáků

Úvodní sada otázek se týká odhadu počtu žáků s odlišným mateřským jazykem ve Vaší škole. Pro účely tohoto výzkumu žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ) definujeme jako žáky, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, bez ohledu na jejich státní občanství, jazyk rodičů nebo zemi původu (např. proto, že doma hovoří jiným jazykem, studovali v zahraničí apod.) Do tabulky dole vyplňte počty žáků bez ohledu na jejich občanství podle úrovně jejich jazykových znalostí a míry potřebné podpory. Uvádějte zvláště počty žáků na prvním a na druhém stupni základní školy.

B1.

2. Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a potřebné podpory na prvním a druhém stupni základní školy (podrobné definice naleznete pod tabulkou). Uvádějte počty žáků, kteří by takovou míru podpory potřebovali, i když je třeba ve škole takovým způsobem podpořit nemůžete.

K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se NEDOMLUVÍ česky a potřebovali by INTENZIVNÍ jazykovou podporu

Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu

Žák se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák potřebuje více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu

Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák potřebuje 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce

Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák potřebuje pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B2.

2. Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a potřebné podpory na prvním a druhém stupni základní školy (podrobné definice naleznete pod tabulkou). Uvádějte počty žáků, kteří by takovou míru podpory potřebovali, i když je třeba ve škole takovým způsobem podpořit nemůžete.

K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se česky **DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřebovali by **STŘEDNÍ** jazykovou podporu**

Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu

Žák se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák potřebuje více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu

Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák potřebuje 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce

Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák potřebuje pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B3.

2. Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a potřebné podpory na prvním a druhém stupni základní školy (podrobné definice naleznete pod tabulkou). Uvádějte počty žáků, kteří by takovou míru podpory potřebovali, i když je třeba ve škole takovým způsobem podpořit nemůžete.

K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se česky **DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřebovali by **OBČASNOU** podporu např. v odborných předmětech**

Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu

Žák se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák potřebuje více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu

Žák reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák potřebuje 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce

Žák se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák potřebuje pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B4.

3. Víme, že na pražských základních školách je hodně žáků s jiným mateřským jazykem, kteří perfektně ovládají český jazyk (na úrovni ostatních českých žáků). Odhadněte prosím, kolik takových žáků je na Vaší škole.

Počet žáků

Důležité: Nezapočítávejte sem prosím žáky, které jste uváděli v předchozí tabulce.

První stupeň ZŠ

--

Druhý stupeň ZŠ

--

B5. 4. Provádíte na Vaší škole diagnostiku jazykové úrovně žáků s odlišným mateřským jazykem, abyste mohli určit, na jaké úrovni žák ovládá český jazyk a jakou podporu potřebuje?

Ano

Ne

B6. 5. Současná legislativa umožňuje základním školám realizovat podpůrná opatření na integraci žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka a školy také využívají pro podporu těchto žáků různé projekty. Většina škol tyto možnosti kombinuje a využívá je v odlišné míře.

Vyberte prosím z nabídnutého seznamu typy podpory, které pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka na Vaší škole v současném školním roce využíváte.

Výuka češtiny jako druhého jazyka v době vyučování

Doučování češtiny jako druhého jazyka na Vaší škole v době mimo vyučování

Vyslání žáka na doučování češtiny jako druhého jazyka na síťovou školu (jazyková příprava dle § 20 ŠZ)

Návštěva intenzivního jazykového kurzu na jiné škole (dítě nedochází během školního roku po nějakou dobu do vlastní školy, ale do jiné školy, kde probíhají takové kurzy)

Asistent pedagoga, dvojjazyčný asistent nebo školní asistent

Podpora doučování obecně (např. v jiných předmětech)

Práce s rodinou žáka

Speciální (integrační) volnočasové aktivity (např. v družině, výlety apod.)

Přípravné kurzy o prázdninách

Tvorba individuálních vzdělávacích plánů

Tvorba plánu pedagogické podpory

B7. 5A. Uvedte, prosím, z jakých zdrojů financujete výuku nebo doučování češtiny jako druhého jazyka, které realizujete v současném školním roce. Uvedte, prosím, všechny zdroje financování.

Je možné více variant odpovědi.

Finanční podpora v rámci podpůrných opatření na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny (PPP) podle §16 Školského zákona

Rozvojový program MŠMT Podpora vzdělávání cizinců ve školách

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV, Šablony)

Operační program Praha – Pól růstu (OP PPR)

- Zřizovatel školy (zahrnuje i Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV ČR))
- Vlastní zdroje školy
- Jiné finanční zdroje

B8. 5A1. Jak intenzivní je na Vaší škole výuka češtiny jako druhého jazyka v době vyučování?

- Více než 5 hodin týdně (včetně organizace intenzivního kurzu)
- Méně než 5 hodin týdně

B9. 5A2. Místo kterých předmětů probíhá výuka češtiny jako druhého jazyka?

Je možné více variant odpovědi

- Místo výuky českého jazyka
- Místo výuky odborných předmětů (např. během fyziky se studentovi věnuje jiný učitel nebo pedagogický pracovník)
- Místo výuky předmětů jako např. výtvarná výchova, hudební výchova apod.

B10. 5B. Kdo doučování češtiny jako druhého jazyka v době mimo vyučování na Vaší škole organizuje?

- Doučování zajišťuje naše škola a naši učitelé/lektori
- Doučování zajišťuje naše škola ve spolupráci s jinou organizací (např. neziskovou)
- Doučování zajišťuje plně nezisková organizace

B11. 5C. Uvedl(a) jste, že v současné době pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka využíváte asistenty pedagoga, dvojjazyčné asistenty nebo školní asistenty. Uvedte, prosím, z jakých zdrojů tyto asistenty financujete.

- Finanční podpora v rámci podpůrných opatření na základě doporučení pedagogicko-psychologických poraden (PPP) podle §16 Školského zákona
- Rozvojový program MŠMT Podpora vzdělávání cizinců ve školách
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV, Šablony)
- Operační program Praha - Pól růstu (OP PPR)
- Zřizovatel školy (zahrnuje i Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV ČR))
- Vlastní zdroje školy
- Jiné finanční zdroje

B12. 6. Daří se Vám podporovat Vaše žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka podle jejich potřeb? Uvedte, prosím, pro každou skupinu žáků podle úrovně potřebné podpory.

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Takové žáky na naší škole nemáme
Žáci, kteří by potřebovali INTENZIVNÍ podporu	☐	☐	☐	☐	☐
Žáci, kteří by potřebovali STŘEDNÍ podporu	☐	☐	☐	☐	☐
Žáci, kteří by potřebovali OBČASNOU podporu	☐	☐	☐	☐	☐

B13. 7. Máte na Vaší škole v současném školním roce učitele/učitelku zaměřeného/zaměřenou speciálně na oblast výuky češtiny jako druhého jazyka?

Nejedná se o učitele českého jazyka, který se mimo normální vyučovací hodiny věnuje žákovi s nedostatečnou znalostí češtiny, ale o učitele, který má kvalifikaci na výuku češtiny jako cizího jazyka.

Ano

Ne

B14. 7A. Kolik takových učitelů/učitelek (osob) zaměřených na oblast výuky češtiny jako druhého jazyka na Vaší škole působí v tomto školním roce?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B15. 8. Byli pedagogové vyučující na Vaší škole v uplynulých 2 letech odborně vzdělávání /školení v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka? Sem prosím zahrňte jak speciální vzdělávání učitelů češtiny jako druhého jazyka, tak i další vzdělávací aktivity zaměřené na zvyšování kompetencí učitelů při práci s žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka.

Ano

Ne

B16. 9. Máte na Vaší škole v současném školním roce speciálního pracovníka pověřeného koordinací práce s dětmi s odlišným mateřským jazykem?

Ano, máme ve škole specialistu/ku, který(á) se věnuje pouze koordinaci a inkluzi žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Ano, máme ve škole koordinátora/ku, který(á) zároveň vyučuje/věnuje se výuce

Ne

B17. 9A. Z jakých finančních zdrojů tohoto koordinátora platíte?

B18. 10. Uvedte prosím, zda při práci s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny používají Vaši učitelé některé z následujících informačních zdrojů dostupných on-line:

- Webové stránky MŠMT ČR, včetně speciální sekce o vzdělávání žáků cizinců (www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu)
- Portál podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/žáky cizince, NPI ČR (cizinci.npi.cz/)
- Metodický portál k podpoře zavedení rámcových vzdělávacích programů ve školách, NPI ČR (rvp.cz)
- Webová stránky Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (www.auccj.cz/)
- Portál Inkluzivní škola, META (inkluzivniskola.cz)
- Jiné on-line zdroje
- Nemám přehled o informačních zdrojích, které učitelé používají

B19. 11. Využívala nebo využívá Vaše škola při práci s žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka spolupráci s některými z následujících aktérů? Započítejte, prosím, zkušenosti z aktuálního i minulého školního roku.

- Národní pedagogický institut (NPI ČR)
- Neziskové organizace (např. META, SIMI, ICP, OPU apod.)
- Městské části a jim podřízené organizace (např. DDM, informační centra)
- Dobrovolníci, vrstevníci žáků apod.
- Jiní aktéři
- Nespolupracujeme s žádným z uvedených aktérů

B20. 12. Napište prosím, co konkrétního byste na Vaší škole aktuálně potřebovali, abyste mohli dobře podporovat žáky s odlišným mateřským jazykem?

B21. 13A. Uvedli jste, že vyučujete své žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka češtině jako druhému jazyku v době vyučování. Do jaké míry tuto podporu realizujete i během distanční výuky?

Méně než při běžné výuce	Stejně jako při běžné výuce	Více než při běžné výuce	Během distanční výuky nevyužíváme vůbec
☐	☐	☐	☐

B22. 13B. Uvedli jste, že své žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka doučujete na Vaší škole češtině jako druhému jazyku v době mimo vyučování. Do jaké míry je využíváte tuto podporu i během distanční výuky?

Méně než při běžné výuce	Stejně jako při běžné výuce	Více než při běžné výuce	Během distanční výuky nevyužíváme vůbec
☐	☐	☐	☐

B23. 13C. Uvedli jste, že využíváte pro své žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka asistenta pedagoga, dvojjazyčného asistenta nebo školního asistenta. Do jaké míry jej využíváte i během distanční výuky?

Méně než při běžné výuce	Stejně jako při běžné výuce	Více než při běžné výuce	Během distanční výuky nevyužíváme vůbec
☐	☐	☐	☐

B24. 13D. Uvedli jste, že využíváte pro své žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka podporu doučování obecně (např. v jiných předmětech). Do jaké míry ji využíváte i během distanční výuky?

Méně než při běžné výuce	Stejně jako při běžné výuce	Více než při běžné výuce	Během distanční výuky nevyužíváme vůbec
☐	☐	☐	☐

B25. 13E. Uvedli jste, že v rámci podpůrných opatření spolupracujete s rodinou žáka s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka. Do jaké míry spolupracujete i během distanční výuky?

Méně než při běžné výuce	Stejně jako při běžné výuce	Více než při běžné výuce	Během distanční výuky nevyužíváme vůbec
☐	☐	☐	☐

B26. 14. Popište, prosím, podrobněji dopad distanční výuky na žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka. Byli jste nuceni např. výrazně omezit nějakou z forem podpory, nebo naopak se Vám podařilo zavést novou? Ocitli se nějakí žáci bez možnosti zúčastnit se distanční výuky nebo bez potřebné podpory?

Děkujeme za vyplnění dotazníku

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

děkujeme, že jste se rozhodl/a vyplnit dotazník pro Vaši školu ({TOKEN:ATTRIBUTE_3}). Letos probíhá již třetí vlna monitorovacího šetření realizovaného v rámci projektu Škola jako integrační partner. Tento dotazník je zasílán všem ředitelkám/ředitelům základních škol v Praze. Vaše názory a zkušenosti jsou pro nás velmi cenné. K vyplnění dvou otázek týkajících se počtu žáků budete pravděpodobně potřebovat spolupráci ostatních učitelů Vaší školy.

V případě, že vyplňování na nějakou dobu přerušíte, dotazník si uložte kliknutím na ikonu Uložit dotazník nacházející se vpravo nahoře, aby nedošlo ke ztrátě již vyplněných informací. Opětovně se k vyplňování dotazníku dostanete kliknutím na Načíst nedokončený průzkum vpravo nahoře. Na závěr nezapomeňte, prosím, dotazník odeslat kliknutím na ikonu Odeslat, která se nachází vpravo dole.

V případě dotazů nebo problémů s vyplněním se prosím obraťte na tým projektu, kontaktní email: integracek@soc.cas.cz

Děkujeme

Sekce A: vyučovací jazyk

A1. 1. Na úvod prosím uveďte, v jakém jazyce probíhá vyučování na Vaší škole?

Výuka všech předmětů probíhá pouze v českém jazyce

Výuka probíhá v českém jazyce, některé předměty jsou však vyučovány v jiném jazyce (např. v anglickém nebo německém)

Výuka všech předmětů probíhá v jiném než českém jazyce (včetně případů, kdy se děti mohou učit češtině v rámci doučování a mohou skládat srovnávací zkoušky)

Sekce B: Počet žáků

Úvodní sada otázek se týká odhadu počtu žáků s odlišným mateřským jazykem ve Vaší škole. Pro účely tohoto výzkumu žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ) definujeme jako žáky, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk a potřebují podporu, a to bez ohledu na jejich státní občanství, jazyk rodičů nebo zemi původu. Do tabulky dole vyplňte počty žáků s OMJ bez ohledu na jejich občanství podle úrovně jejich jazykových znalostí a míry potřebné podpory. Uvádějte zvlášť počty žáků na prvním a na druhém stupni základní školy. Třetí sloupec s celkovým počtem se sčítá automaticky.

B1.

2. Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a potřebné podpory na prvním a druhém stupni základní školy (podrobné definice naleznete pod tabulkou). Uvádějte počty žáků, kteří by takovou míru podpory potřebovali, i když je třeba ve škole takovým způsobem podpořit nemůžete. Pokud takové žáky nemáte napište počet 0.

K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se NEDOMLUVÍ česky a potřebovali by INTENZIVNÍ jazykovou podporu

Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu

Žák/žákyně se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák/žákyně by potřeboval/a více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu

Žák/žákyně reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho/její projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák/žákyně by potřeboval/a 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce

Žák/žákyně se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho/jejím projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák/žákyně by potřeboval/a pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B2.

2. Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a potřebné podpory na prvním a druhém stupni základní školy (podrobné definice naleznete pod tabulkou). Uvádějte počty žáků, kteří by takovou míru podpory potřebovali, i když je třeba ve škole takovým způsobem podpořit nemůžete. Pokud takové žáky nemáte napište počet 0.

K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se česky **DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřebovali by **STŘEDNÍ** jazykovou podporu**

Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu

Žák/žákyně se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák/žákyně by potřeboval/a více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu

Žák/žákyně reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho/její projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák/žákyně by potřeboval/a 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce

Žák/žákyně se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho/jejím projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák/žákyně by potřeboval/a pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B3.

2. Uvedte počet žáků, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk, podle úrovně jejich jazykových znalostí a potřebné podpory na prvním a druhém stupni základní školy (podrobné definice naleznete pod tabulkou). Uvádějte počty žáků, kteří by takovou míru podpory potřebovali, i když je třeba ve škole takovým způsobem podpořit nemůžete. Pokud takové žáky nemáte napište počet 0.

K zodpovězení této otázky budete pravděpodobně potřebovat spolupráci s třídními učiteli. Příklad tabulky pro snadný výpočet počtu žáků v jednotlivých kategoriích pro celou školu je zde.

Počet žáků, kteří se česky DOMLUVÍ BEZ POMOCI ale potřebovali by OBČASNOU podporu např. v odborných předmětech

Jazyková úroveň = nedomluví se a potřebovali by intenzivní jazykovou podporu

Žák/žákyně se vůbec nedomluví nebo nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoliv projevem na jednoduché pokyny. Případně reaguje pouze v jednoduchých situacích, když učitel přizpůsobí tempo řeči, slovní zásobu nebo doprovází promluvu názornými ukázkami. Žák/žákyně by potřeboval/a více než 5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně, případně vyčlenění z běžné výuky.

Jazyková úroveň = domluví se s pomocí a potřebovali by střední jazykovou podporu

Žák/žákyně reaguje věcně správně na jednoduché pokyny a otázky. Orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Jeho/její projev je jednoduchý, stručný a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Žák/žákyně by potřeboval/a 2-5 hodin výuky češtiny jako druhého jazyka týdně a podporu v běžné výuce.

Jazyková úroveň = domluví se bez pomoci, ale potřebovali by občasnou jazykovou podporu ve výuce

Žák/žákyně se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho/jejím projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním. Žák/žákyně by potřeboval/a pouze občasnou podporu ve výuce (např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech) v rozsahu do 2 hodin týdně.

První stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Druhý stupeň ZŠ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B4.

3. Víme, že na pražských základních školách je hodně žáků/žákyně s jiným mateřským jazykem, kteří perfektně ovládají český jazyk (na úrovni ostatních českých žáků/žákyně) a nepotřebují žádnou jazykovou podporu. Odhadněte prosím, kolik takových žáků/žákyně je na Vaší škole.

Počet žáků

Důležité: Nezapočítávejte sem prosím žáky/žákyně, které jste uváděli v předchozí tabulce.

První stupeň ZŠ

--

Druhý stupeň ZŠ

--

B5. 4. Provádíte na Vaší škole diagnostiku jazykové úrovně žáků s odlišným mateřským jazykem, abyste mohli určit, na jaké úrovni žák ovládá český jazyk a jakou podporu potřebuje?

Ano

Ne

Sekce C: Žáci, kteří se NEDOMLUVÍ česky a potřebují INTENZIVNÍ podporu - nový systém

Od září 2021 byl zaveden nový systém financování a organizace jazykové přípravy pro žáky cizince účastníci se povinné školní docházky.

Uvedl(a) jste, že máte na Vaší škole celkem $\{sum(A2\_A\_X,A2\_A\_Y)\}$ žáků/žáků s OMJ, kteří se NEDOMLUVÍ česky a potřebovali by INTENZIVNÍ jazykovou podporu.

C1. 5A. Kolik z těchto žáků je podporováno v rámci nového systému financování a organizace jazykové přípravy? Počet žáků s nárokem na jazykovou přípravu podle nového systému

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

C2. 5A. Kolik z těchto žáků je podporováno v rámci nového systému financování a organizace jazykové přípravy? Počet žáků bez nároku na jazykovou přípravu, kteří jsou přiřazeni do jazykových skupin

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

Sekce D: Žáci, kteří se česky **DOMLUVÍ S POMOCÍ** a potřebovali by **STŘEDNÍ** jazykovou podporu - nový s

Od září 2021 byl zaveden nový systém financování a organizace jazykové přípravy pro žáky cizince účastníci se povinné školní docházky.

Uvedl(a) jste, že máte na Vaší škole celkem {sum(A2_B_X,A2_B_Y)} žáků/žákyň s OMJ, kteří se česky **DOMLUVÍ S POMOCÍ** a potřebovali by **STŘEDNÍ** jazykovou podporu.

D1. 5B. Kolik z těchto žáků je podporováno v rámci nového systému financování a organizace jazykové přípravy? Počet žáků s nárokem na jazykovou přípravu podle nového systému

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
												26	27	28	29	30								

D2. 5B. Kolik z těchto žáků je podporováno v rámci nového systému financování a organizace jazykové přípravy? Počet žáků bez nároku na jazykovou přípravu, kteří jsou přiřazeni do jazykových skupin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
												26	27	28	29	30								

Sekce E: Žáci, kteří se **DOMLUVÍ** česky **BEZ POMOCI** ale potřebují **OBČASNOU** podporu - nový systém

Od září 2021 byl zaveden nový systém financování a organizace jazykové přípravy pro žáky cizince účastníci se povinné školní docházky.

Uvedl(a) jste, že máte na Vaší škole celkem {sum(A2_C_X,A2_C_Y)} žáků/žákyň s OMJ, kteří se česky **DOMLUVÍ BEZ POMOCI** a potřebovali by **OBČASNOU** jazykovou podporu, např. v odborných předmětech.

E1. 5C. Kolik z těchto žáků je podporováno v rámci nového systému financování a organizace jazykové přípravy? Počet žáků s nárokem na jazykovou přípravu podle nového systému

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
												26	27	28	29	30								

E2. 5C. Kolik z těchto žáků je podporováno v rámci nového systému financování a organizace jazykové přípravy? Počet žáků bez nároku na jazykovou přípravu, kteří jsou přiřazeni do jazykových skupin

Sekce F: Jazyková podpora

F1. 6. Školy podporují žáky podle nového systému jazykové přípravy a realizují i různé další podpůrné aktivity zaměřené na integraci žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka. Většina škol tyto aktivity kombinuje a využívá je v odlišné míře.

Vyberte prosím z nabídnutého seznamu všechny typy podpory, které pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka na Vaší škole v současném školním roce využíváte.

- Výuka češtiny jako druhého jazyka v době vyučování na Vaší škole
- Organizace intenzivního jazykového kurzu na Vaší škole (více než 10 hodin ČDJ týdně, s dočasným vyjmutím žáka z běžné výuky)
- Doučování češtiny jako druhého jazyka na Vaší škole v době mimo vyučování
- Vyslání žáka na jazykovou přípravu na určenou školu (v rámci nového systému jazykové přípravy dle § 20 ŠZ)
- Vyslání žáka na intenzivní jazykový kurz na jinou školu (dočasné vyjmutí žáka z běžné výuky na Vaší škole)
- Asistent pedagoga, dvojjazyčný asistent nebo školní asistent
- Podpora doučování obecně (např. v jiných předmětech)
- Adaptační koordinátor NPI ČR
- Práce s rodinou žáka
- Speciální (integrační) volnočasové aktivity (např. v družině, výlety apod.)
- Přípravné kurzy o prázdninách
- Tvorba individuálních vzdělávacích plánů
- Tvorba plánu pedagogické podpory

F2. 6A. Uvedte, prosím, z jakých zdrojů financujete výuku nebo doučování češtiny jako druhého jazyka, které realizujete v současném školním roce. Uvedte, prosím, všechny zdroje financování.

Je možné více variant odpovědi.

- Finanční podpora v rámci podpůrných opatření na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny (PPP) podle §16 Školského zákona
- Nový systém financování a organizace jazykové přípravy podle §20 Školského zákona (aktuálně z rezervy MHMP)
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV, Šablony)
- Operační program Praha - Pól růstu (OP PPR)
- Zřizovatel školy (zahrnuje i Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV ČR))
- Vlastní zdroje školy
- Jiné finanční zdroje

F3. 6A2. Místo kterých předmětů probíhá výuka češtiny jako druhého jazyka?

Je možné více variant odpovědi

- Místo výuky českého jazyka
- Místo výuky odborných předmětů (např. během fyziky se studentovi věnuje jiný učitel nebo pedagogický pracovník)
- Místo výuky předmětů jako např. výtvarná výchova, hudební výchova apod.

F4. 6C. Uvedl(a) jste, že v současné době pro žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka využíváte asistenty pedagoga, dvojjazyčné asistenty nebo školní asistenty. Uvedte, prosím, z jakých zdrojů tyto asistenty financujete.

- Finanční podpora v rámci podpůrných opatření na základě doporučení pedagogicko-psychologických poraden (PPP) podle §16 Školského zákona
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV, Šablony)
- Operační program Praha - Pól růstu (OP PPR)
- Zřizovatel školy (zahrnuje i Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV ČR))
- Vlastní zdroje školy
- Jiné finanční zdroje

F5. 6A1. Jak intenzivní je výuka češtiny jako druhého jazyka u Vašich žáků v době vyučování? Různí žáci dostávají různou intenzitu podpory, můžete zde zvolit i více variant odpovědi.

- Máme žáky, které podporujeme 5 a více hodinami ČDJ týdně (včetně organizace intenzivního kurzu)
- Máme žáky, které podporujeme méně než 5 hodinami ČDJ týdně

F6. 7. Daří se Vám podporovat Vaše žáky s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka podle jejich potřeb? Uvedte, prosím, pro každou skupinu žáků podle úrovně potřebné podpory.

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Takové žáky na naší škole nemáme
Žáci, kteří by potřebovali INTENZIVNÍ podporu	☐	☐	☐	☐	☐
Žáci, kteří by potřebovali STŘEDNÍ podporu	☐	☐	☐	☐	☐
Žáci, kteří by potřebovali OBČASNOU podporu	☐	☐	☐	☐	☐

F7. 8. Jsou na Vaší škole nějací žáci/žákyně, kteří nedostatečně ovládají češtinu jako vyučovací jazyk a potřebovali jazykovou podporu, ale z jakýchkoli důvodů se jazykové podpory neúčastní nebo ji nedostávají?

Ano

Ne

F8. 8A. Z jakých důvodů se žáci/žákyně jazykové podpory neúčastní nebo ji nedostávají?

Sekce G: Specializovaní učitelé a koordinátoři

G1. 9. Máte na Vaší škole v současném školním roce učitele/učitelku zaměřeného/zaměřenou speciálně na oblast výuky češtiny jako druhého jazyka?

Nejedná se o učitele českého jazyka, který se věnuje žákovi s nedostatečnou znalostí češtiny, ale o učitele, který má kvalifikaci na výuku češtiny jako cizího jazyka.

Ano

Ne

G2. 9A. Kolik takových učitelů/učitelek (osob) zaměřených na oblast výuky češtiny jako druhého jazyka na Vaší škole působí v tomto školním roce?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

G3. 10. Máte na Vaší škole v současném školním roce speciálního pracovníka pověřeného koordinací práce s dětmi s odlišným mateřským jazykem?

Ano, máme ve škole specialistu/ku, který(á) se věnuje pouze koordinaci a inkluzi žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Ano, máme ve škole koordinátora/ku, který(á) zároveň vyučuje/věnuje se výuce

Ne

G4. 10A. Z jakých finančních zdrojů tohoto koordinátora platíte?

Sekce H: Nový systém financování a organizace jazykové přípravy

Na základě nového systému financování a organizace jazykové přípravy pro žáky cizince účastníci se povinné školní docházky jsou v každém kraji určené školy, které tuto jazykovou přípravu pro žáky realizují.

H1. 11. Jste v současné době škola, která byla hlavním městem Prahou určena k realizaci jazykové přípravy žáků cizinců?

Ano

Ne

H2. 11A. Kolika žákům cizincům z jiných škol poskytuje Vaše škola jazykovou přípravu v rámci nového systému prezenční formou a kolika žákům distanční? Počet žáků, kterým je poskytována jazyková příprava PREZENČNĚ

H3. 11A. Kolika žákům cizincům z jiných škol poskytuje Vaše škola jazykovou přípravu v rámci nového systému prezenční formou a kolika žákům distanční? Počet žáků, kterým je poskytována jazyková příprava DISTANČNĚ

H4. 11B. Kolik pedagogických pracovníků je na Vaší škole zapojeno do poskytování jazykové přípravy pro žáky cizince v rámci nového systému? Počet učitelů

H5. 11B. Kolik pedagogických pracovníků je na Vaší škole zapojeno do poskytování jazykové přípravy pro žáky cizince v rámci nového systému? Počet asistentů

H6. 11B. Kolik pedagogických pracovníků je na Vaší škole zapojeno do poskytování jazykové přípravy pro žáky cizince v rámci nového systému? Počet jiných pracovníků

Sekce I: Aktuální potřeby školy

Toto je poslední otázka v dotazníku, po kliknutí na "Odeslat" už nebude možné odpovědi upravovat.

I1. 12. Napište prosím, co konkrétního byste na Vaší škole aktuálně potřebovali, abyste mohli dobře podporovat žáky s odlišným mateřským jazykem?

Děkujeme za vyplnění dotazníku. Potvrzení o vyplnění a odeslání dotazníku obdržíte na mailovou adresu ({TOKEN:ATTRIBUTE_4}).

PŘÍLOHA 2
PŘÍKLAD AUTOMATIZOVANÝCH VÝSTUPŮ Z DRUHÉ VLNY
MONITOROVACÍHO ŠETŘENÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH.
ANONYMNÍ DATA
AGREGOVANÁ NA ÚROVEŇ CELÉ PRAHY
A 22 SPRÁVNÍCH OBVODŮ

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné jazykové podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

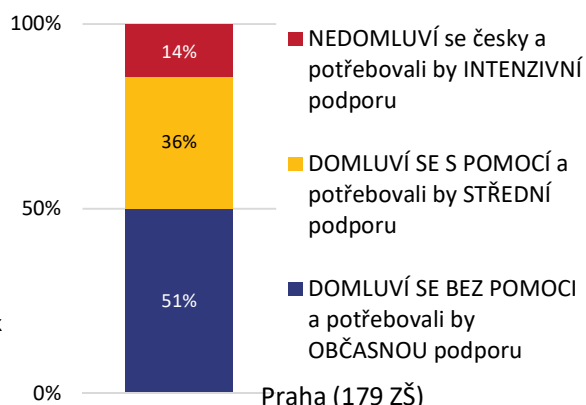
Odhad počtu žáků s OMJ s výbornou češtinou

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
	2264	1775	4039

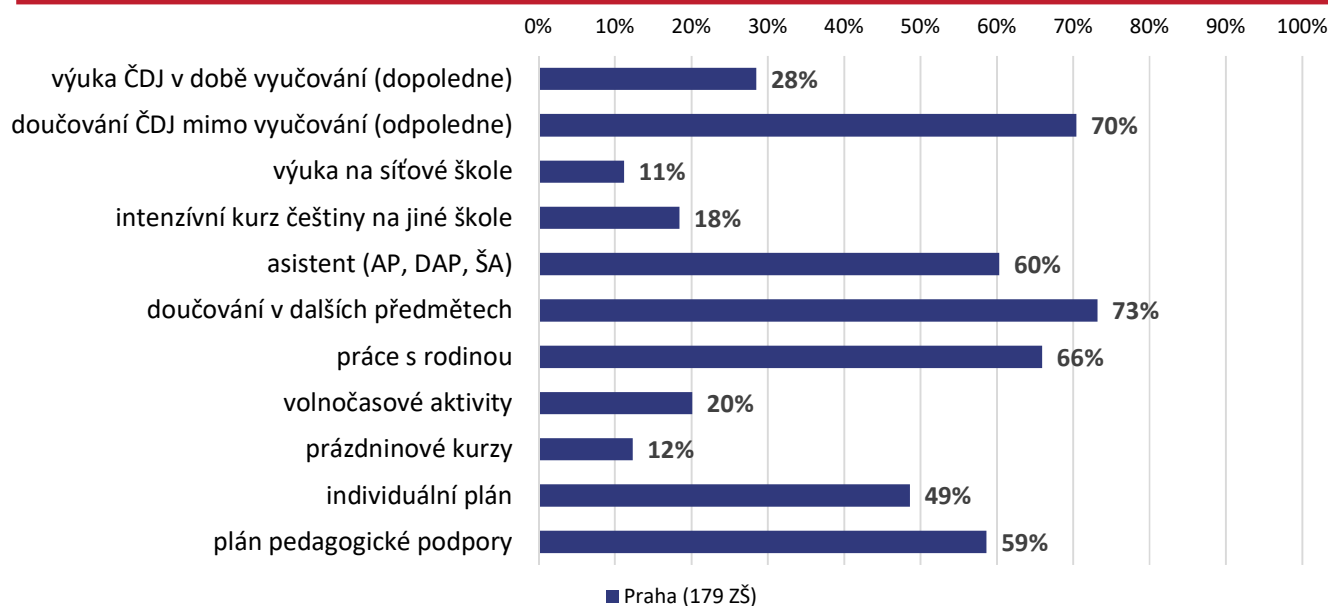
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY

- * žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec
- * žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí
- * žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Rozložení žáků s OMJ podle míry potřebné podpory

Která podpůrná opatření školy využívají?

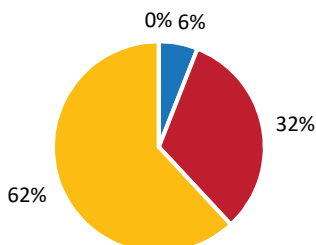
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

Češtinu jako druhý jazyk učí celkem 134, tj. 75 % pražských ZŠ.

V čase běžné výuky (dopoledne) ČDJ vyučuje 51, tj. 28 % škol. Mimo vyučování (odpoledne) pak doučuje 126, tj. 70 % pražských škol. Školy nejčastěji kombinují výuku dopoledne i odpoledne.

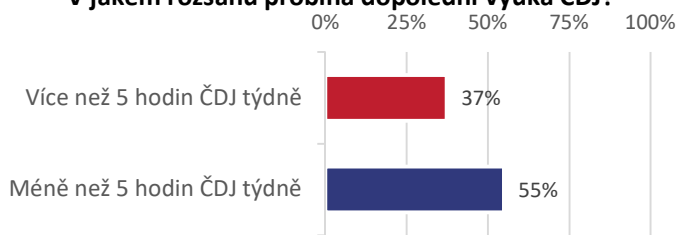
Kdy probíhá výuka ČDJ?

- ČDJ je vyučována pouze v době vyučování
- Škola kombinuje výuku ČDJ v době vyučování i po něm
- ČDJ je doučována pouze mimo/po vyučování
- bez odpovědi

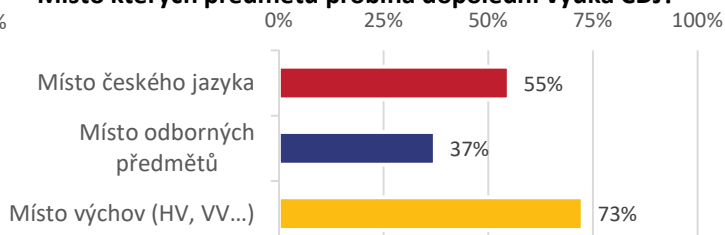
Praha (134 ZŠ, které vyučují/doučují ČJ)

V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

Praha (51 ZŠ, které vyučují dopoledne)

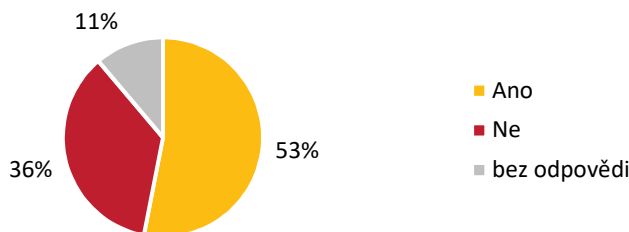
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka ČDJ?*

Praha (51 ZŠ, které vyučují dopoledne)

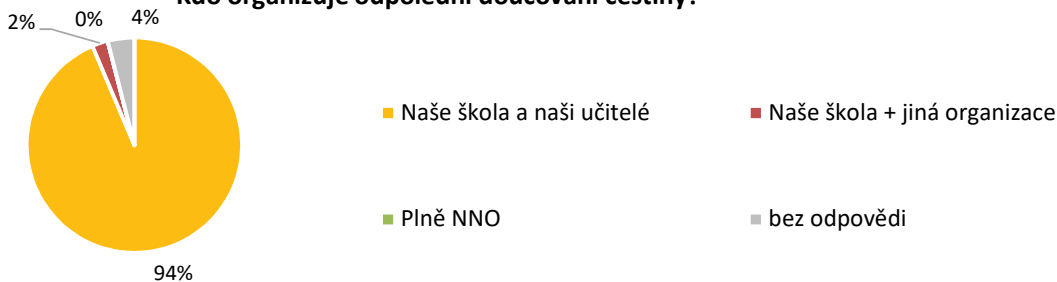
*Školy mohly vybrat více odpovědí, součet tedy nečiní 100 %.

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

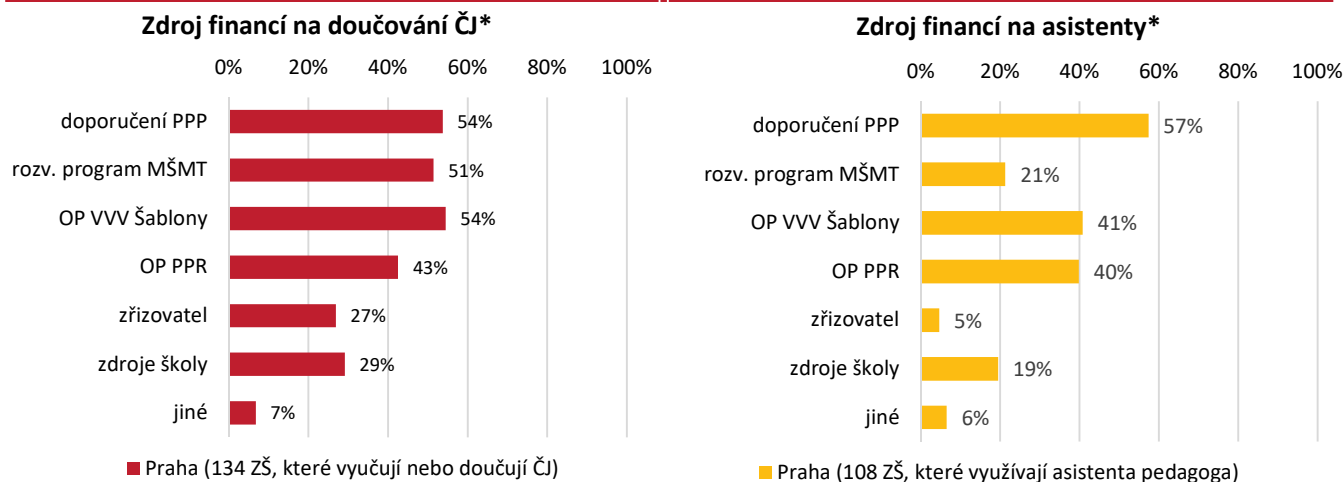
Praha (179 ZŠ)

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

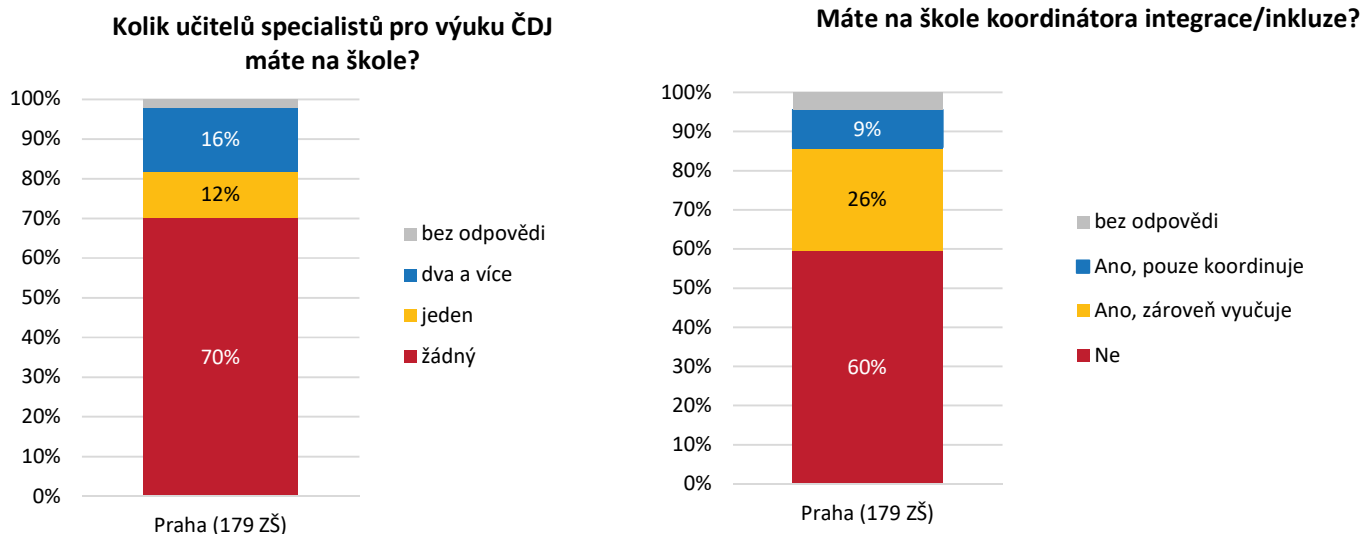
Praha (126 ZŠ, které doučují odpoledne)

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

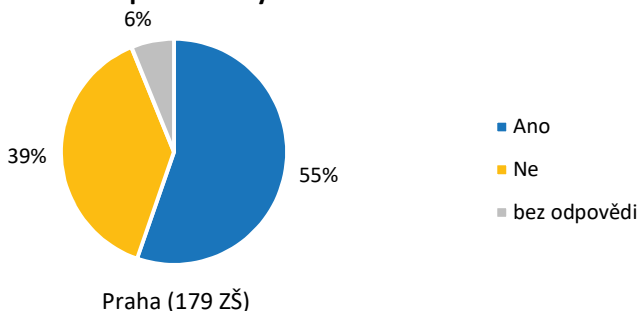
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

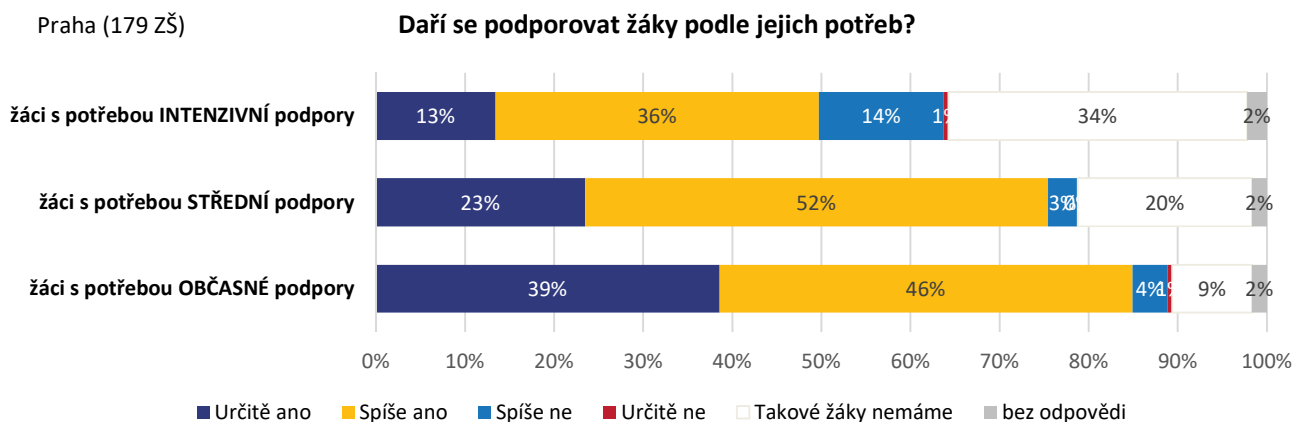

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s žáky s nedostatečnou znalostí češtiny

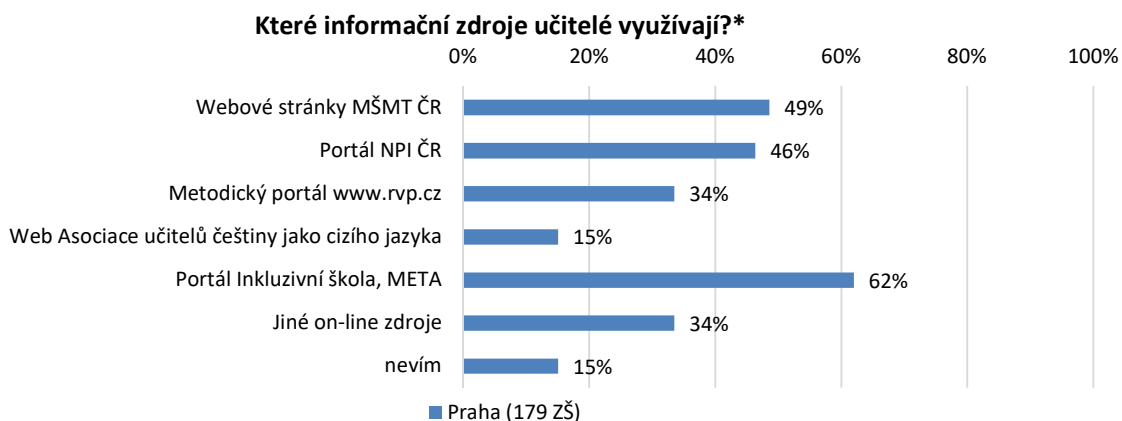
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

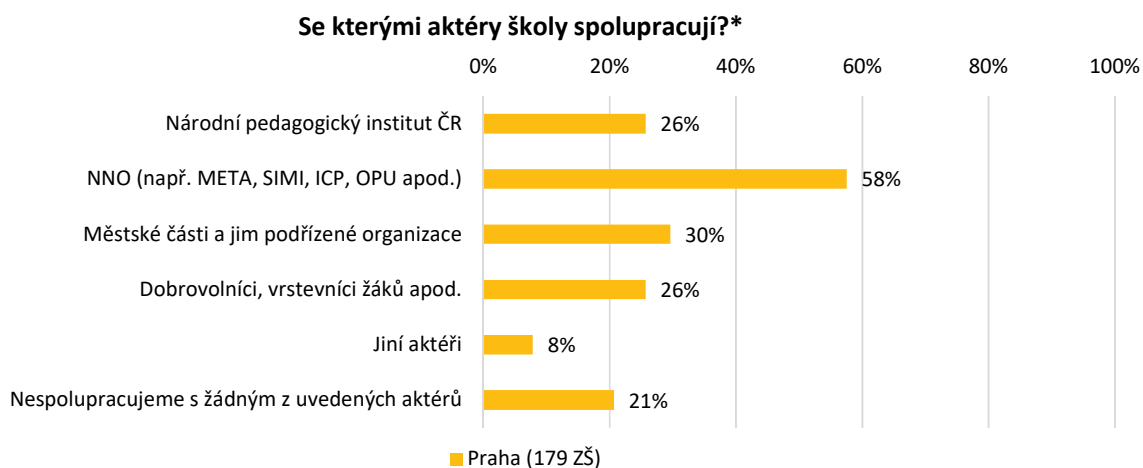

Využívání informačních zdrojů o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

*Školy mohly vybrat více odpovědí, součet tedy nečiní 100 %.

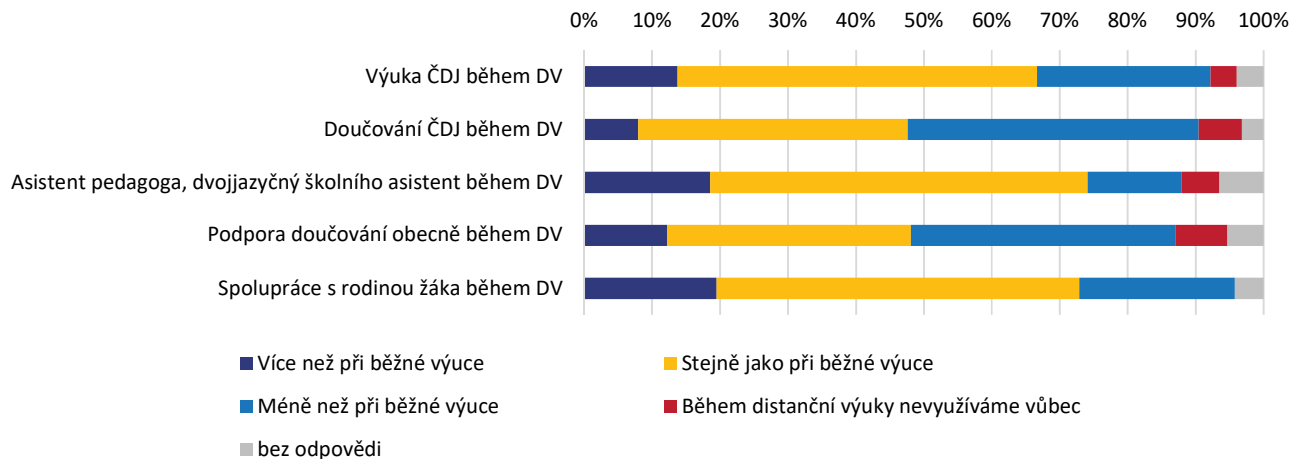
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

*Školy mohly vybrat více odpovědí, součet tedy nečiní 100 %.

Distanční výuka

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

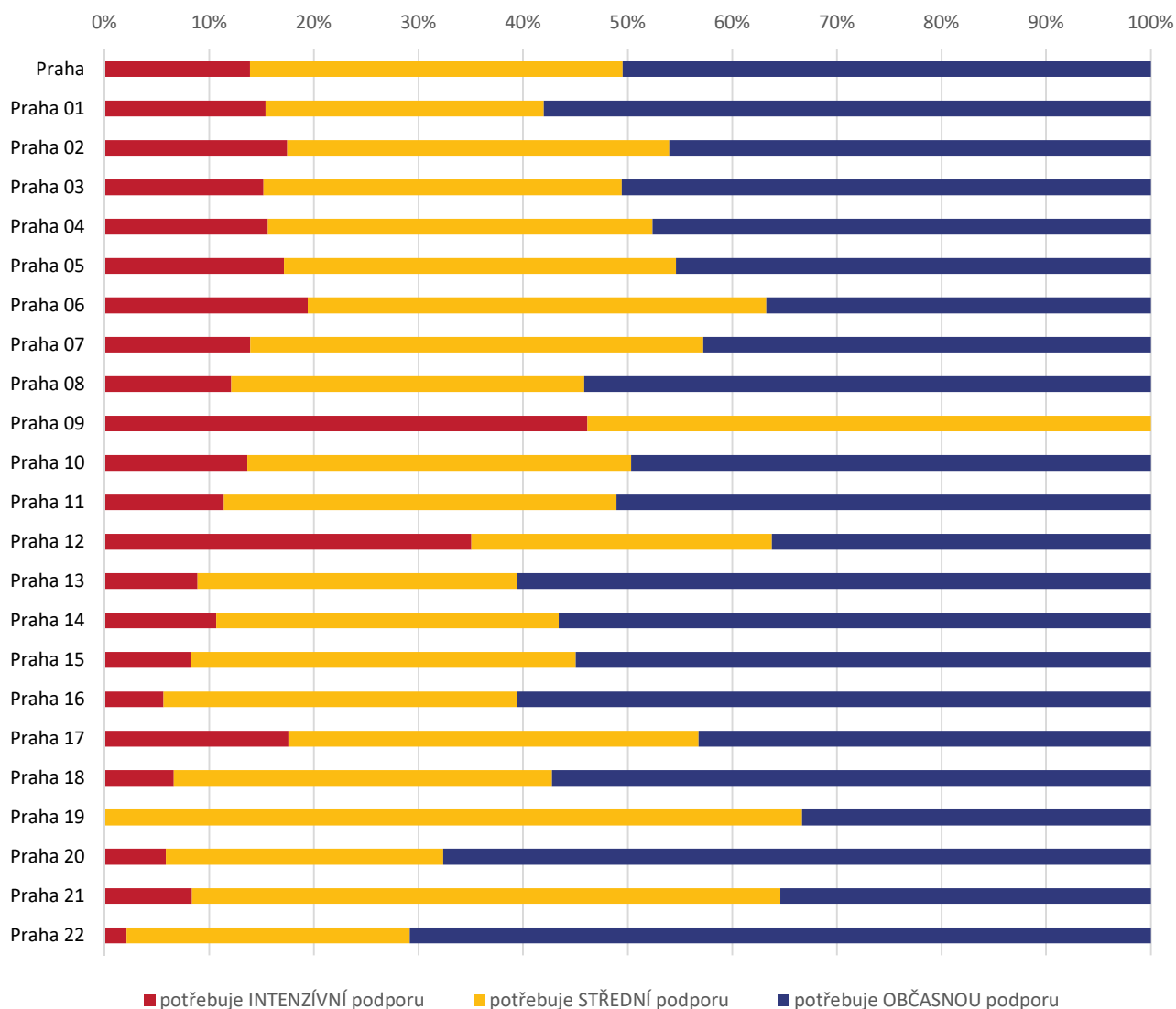

Žáci cizinci a žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

Počty oslovených a zúčastněných škol ve výzkumu

	Praha celkem	Školy oslovené pro výzkum	Zúčastněné školy	Návratnost dotazníků / % reprezentovaných žáků
Počet ZŠ v Praze	293	259	179	69,1%
Počet žáků na ZŠ	110 977	108 968	76 904	70,6%
Počet žáků cizinců na ZŠ	10 189	10 065	7 122	70,8%

Praha 01

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 01	8	3 219	10,5%	4	2 249	220	9,8%	143	6,4%	4

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

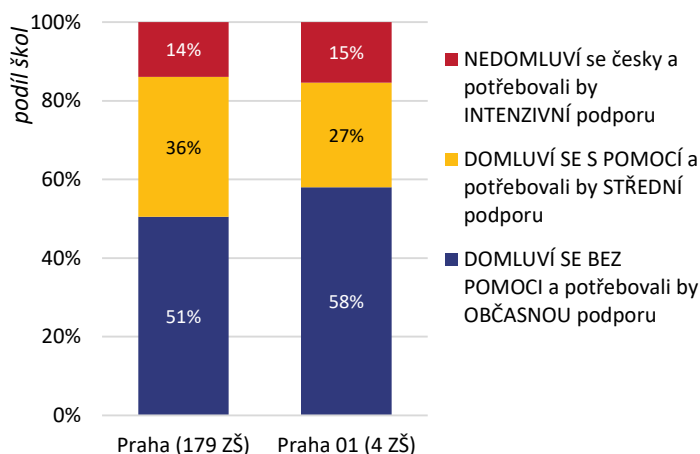

Praha 01	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	13	9	22
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	24	14	38
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	40	43	83
celkem	77	66	143

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

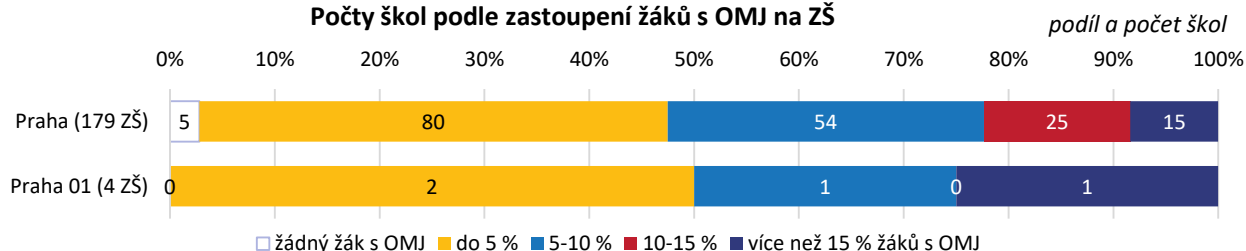
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

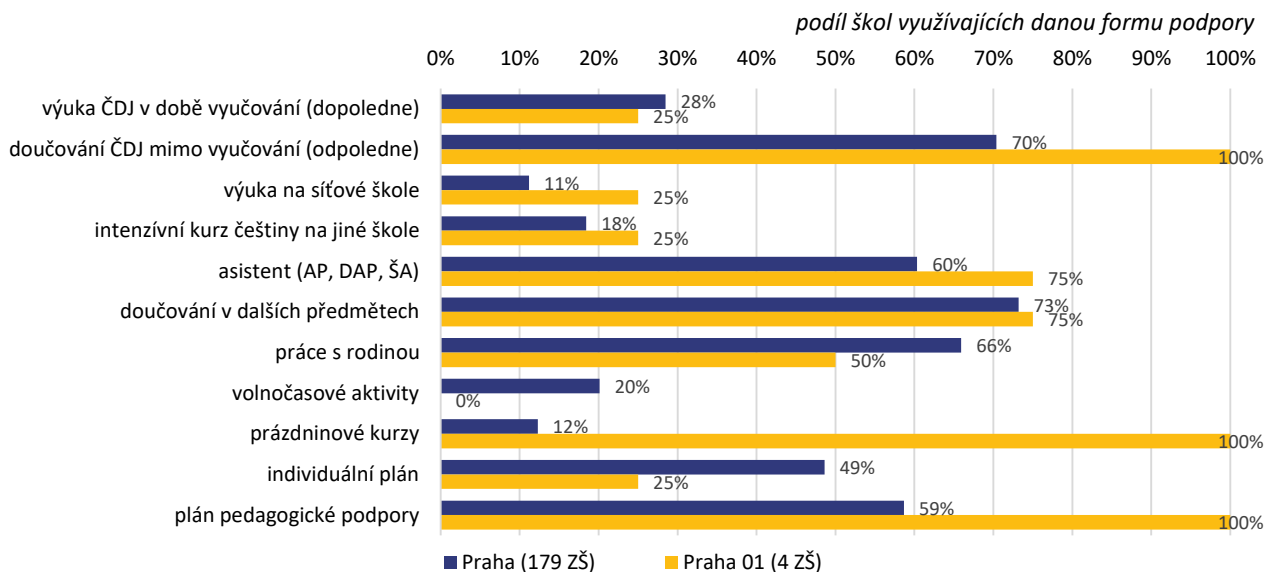
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

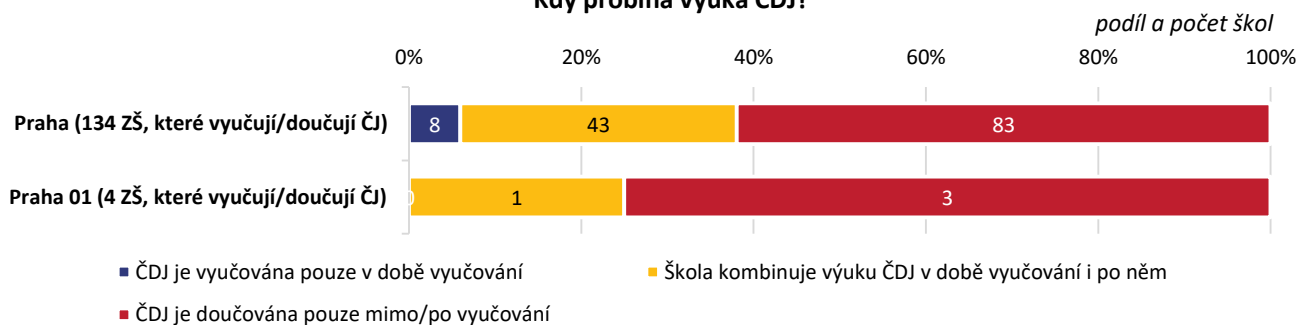
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

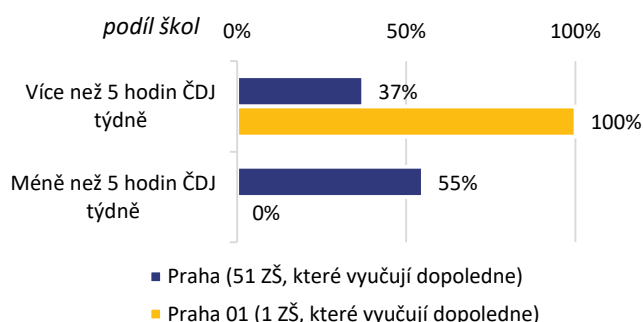
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 01 celkem 4 ZŠ, tedy 100 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 01: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 25 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 3, tj. 75 % škol ze správního obvodu.

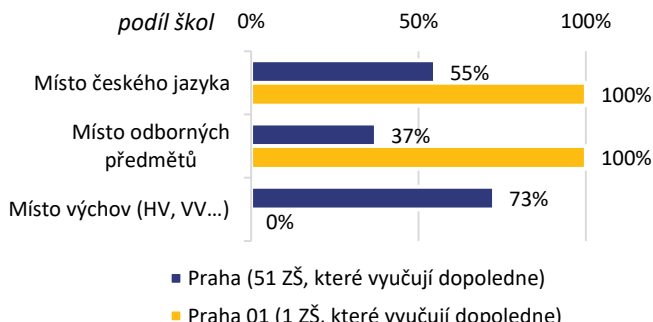
Kdy probíhá výuka ČDJ?

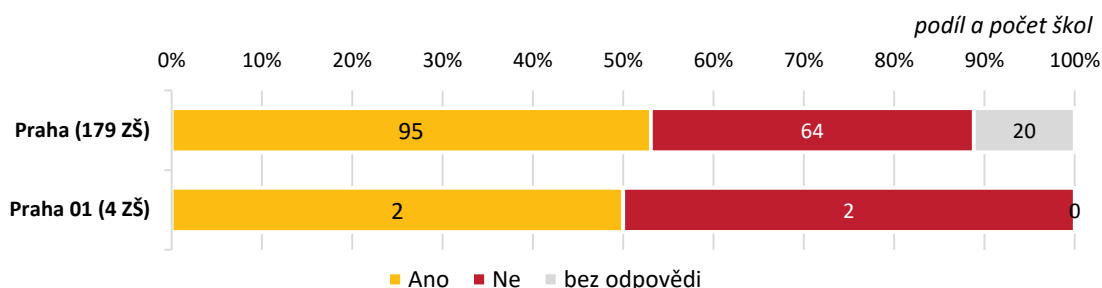
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

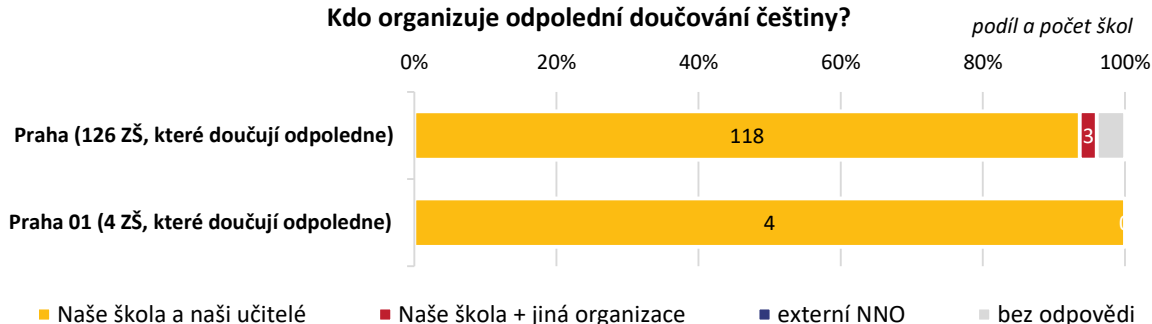
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

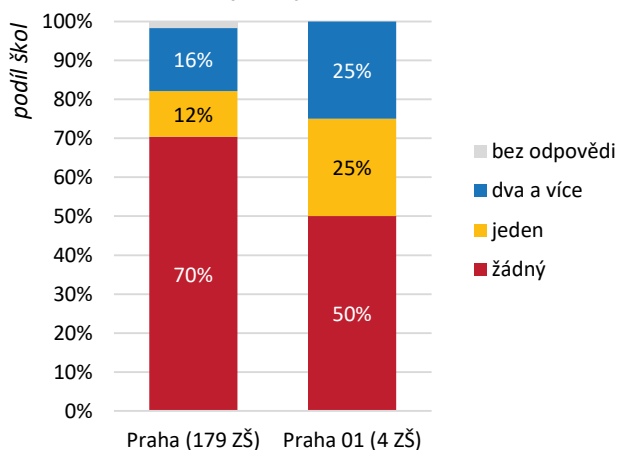

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

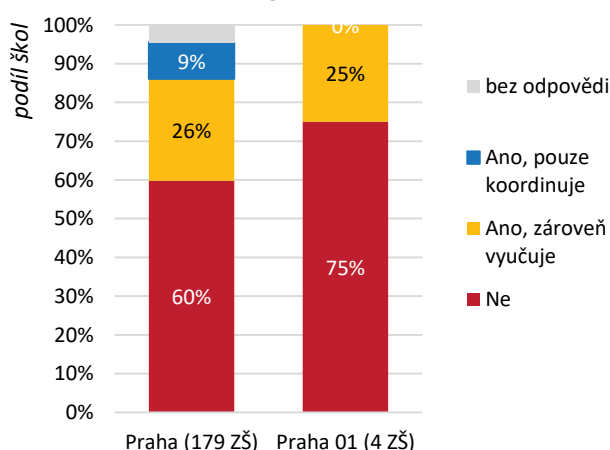

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

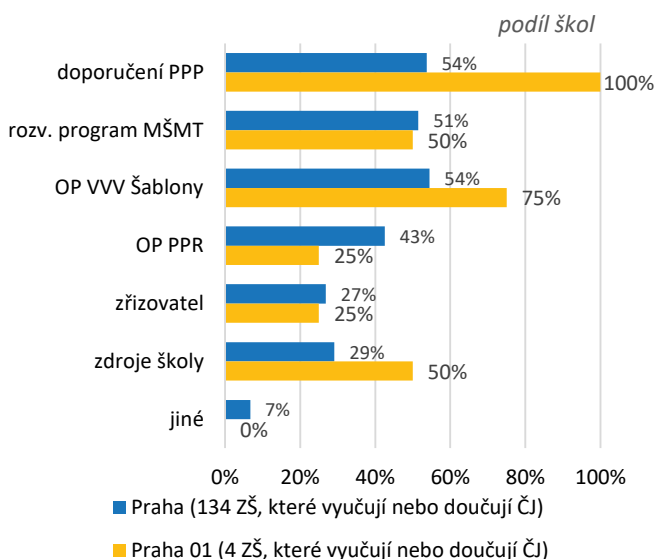
Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

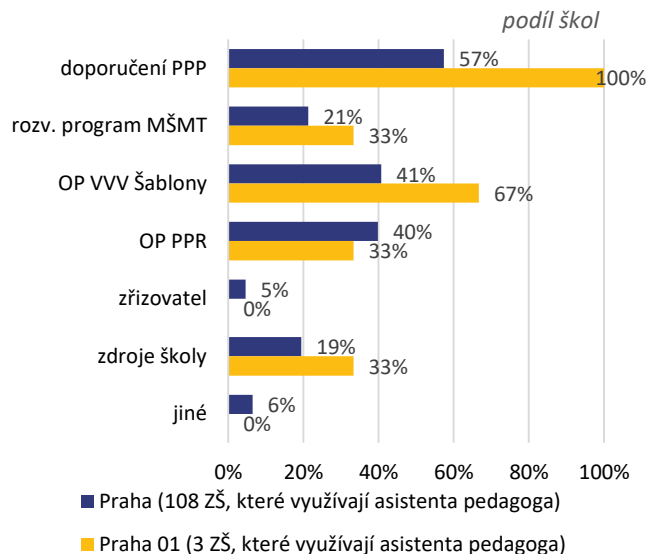

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

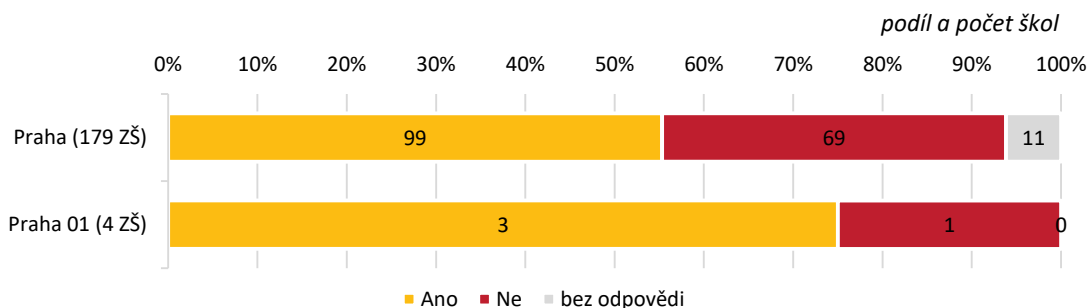
Zdroj financí na asistenty**

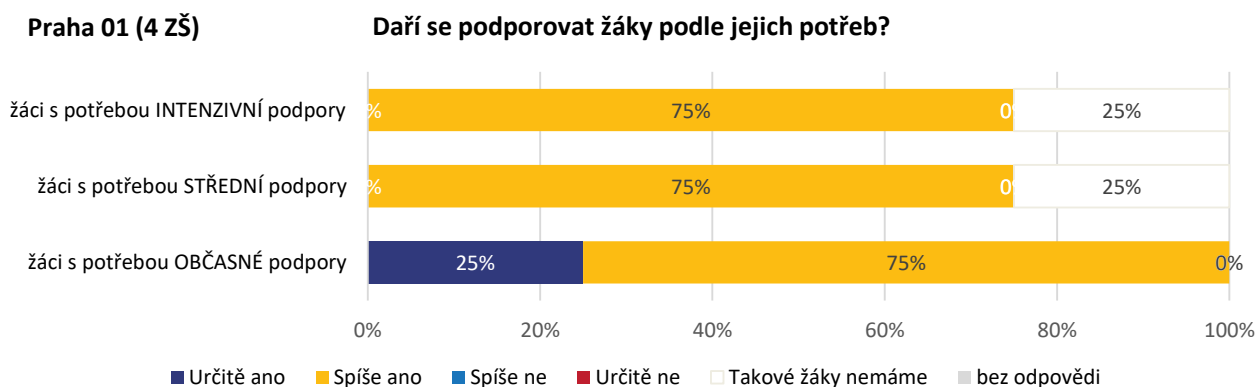
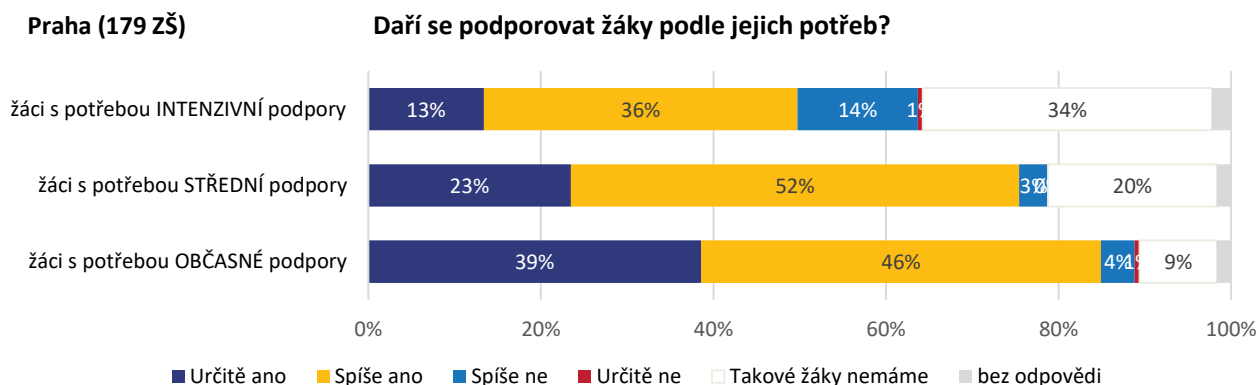
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

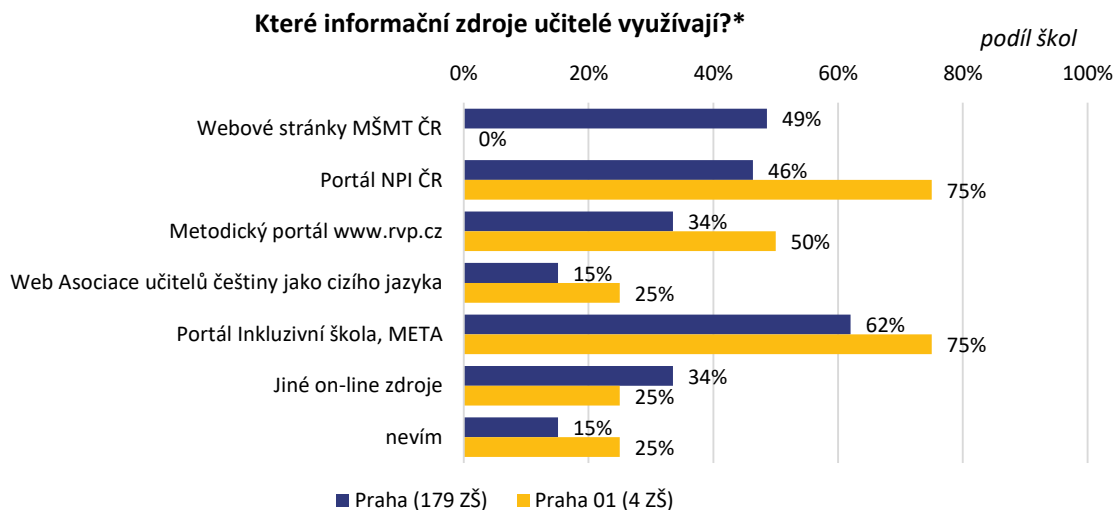
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

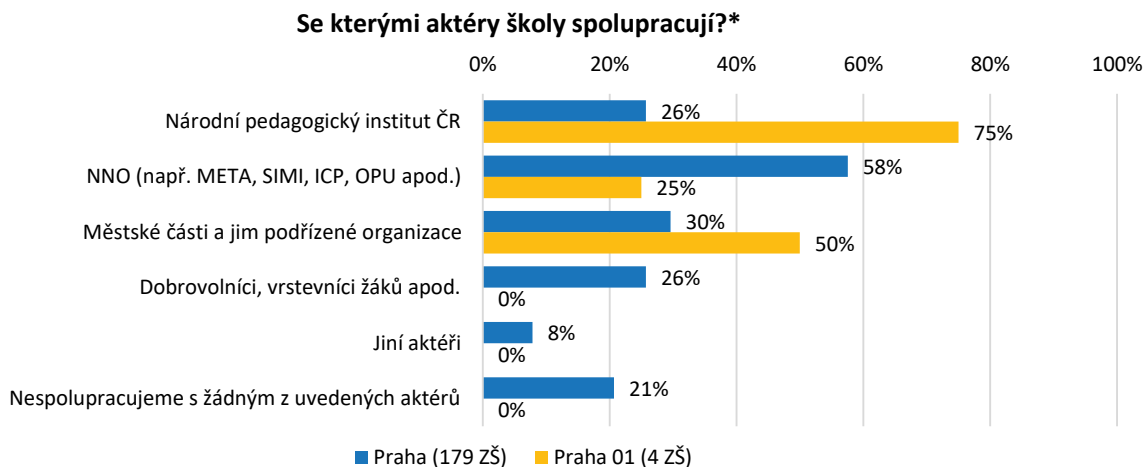
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

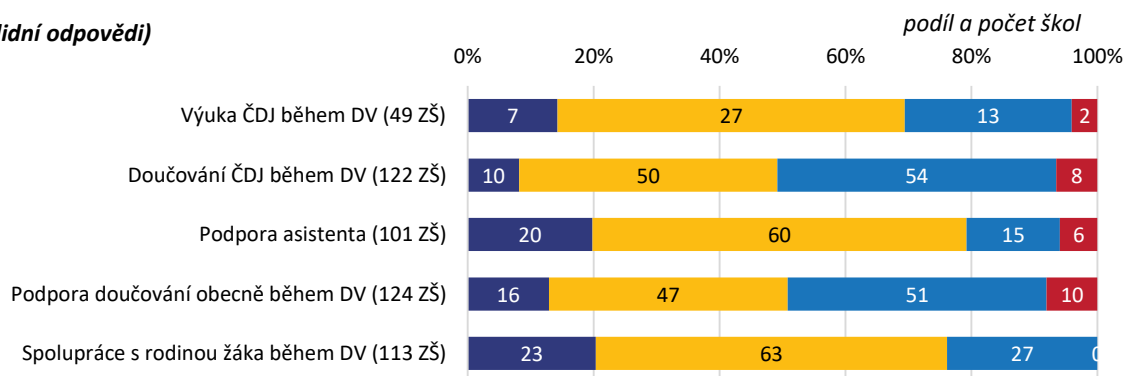
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

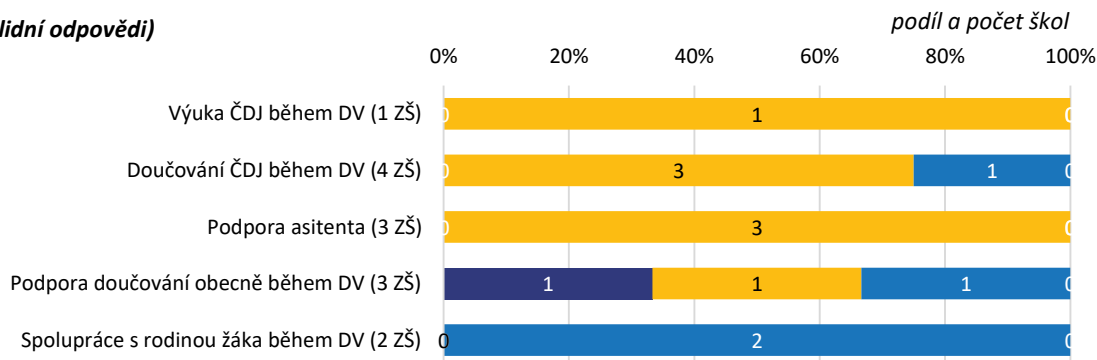
Praha (pouze validní odpovědi)

■ Více než při běžné výuce ■ Stejně jako při běžné výuce ■ Méně než při běžné výuce ■ Během distanční výuky nevyužíváme vůbec

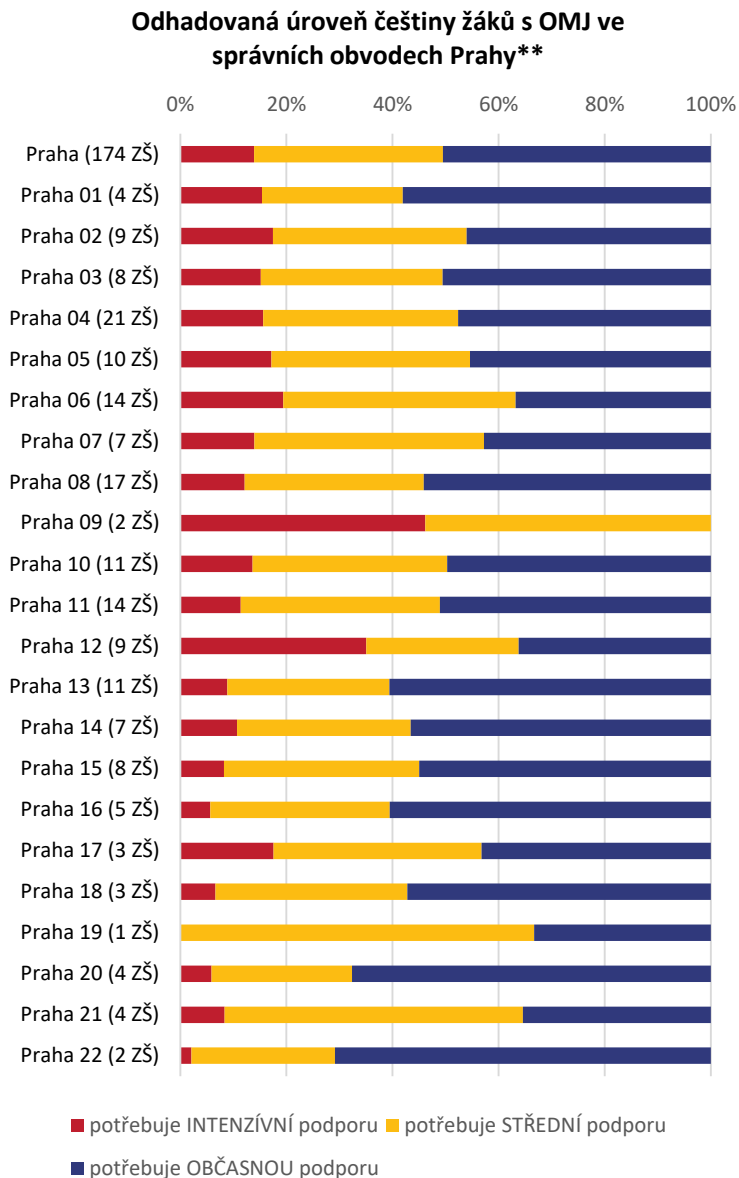
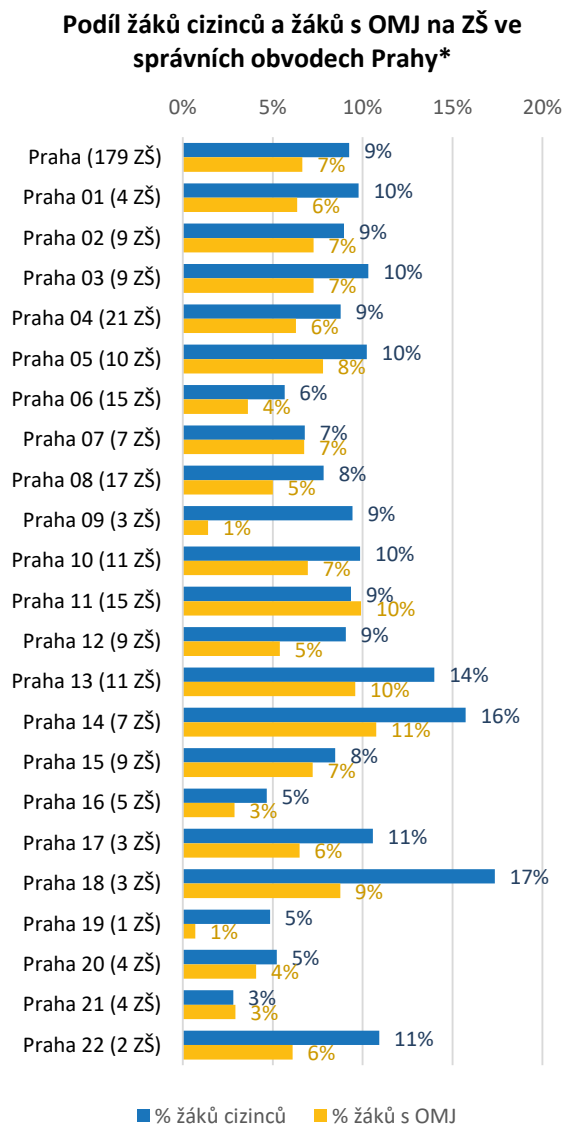
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 01 (pouze validní odpovědi)

■ Více než při běžné výuce ■ Stejně jako při běžné výuce ■ Méně než při běžné výuce ■ Během distanční výuky nevyužíváme vůbec

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 10

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 10	17	7 105	9,6%	11	4 431	437	9,9%	308	7,0%	11

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

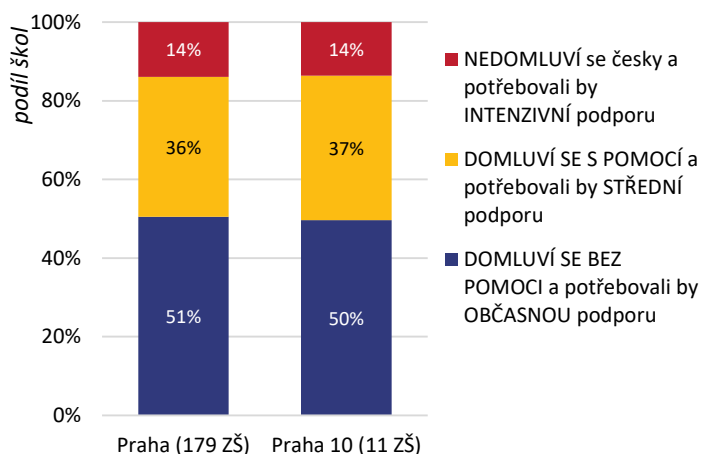

Praha 10	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	26	16	42
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	80	33	113
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	90	63	153
celkem	196	112	308

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

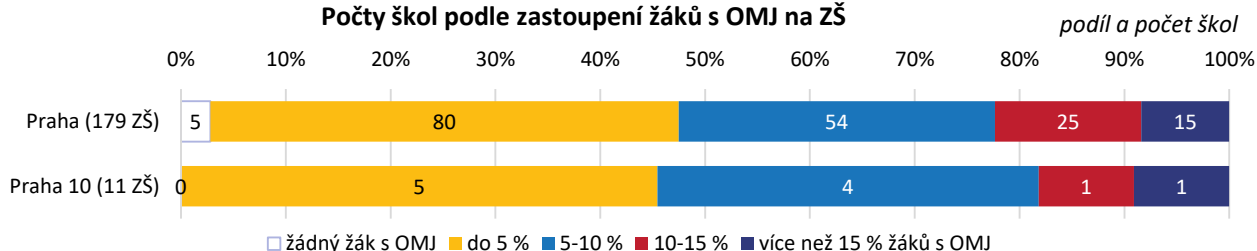
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

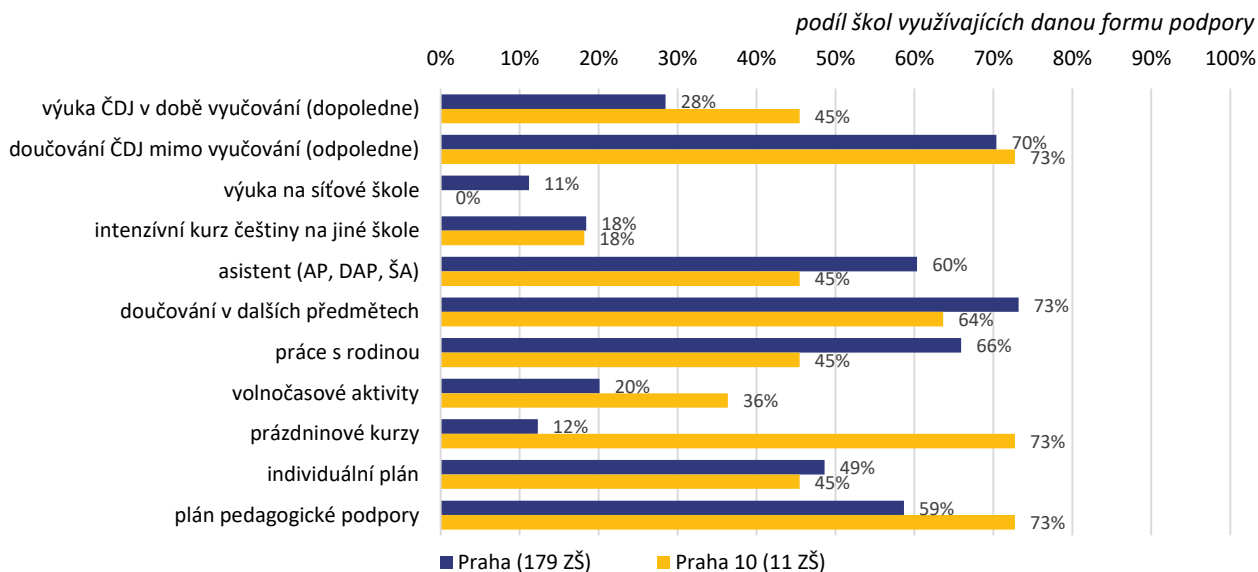
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

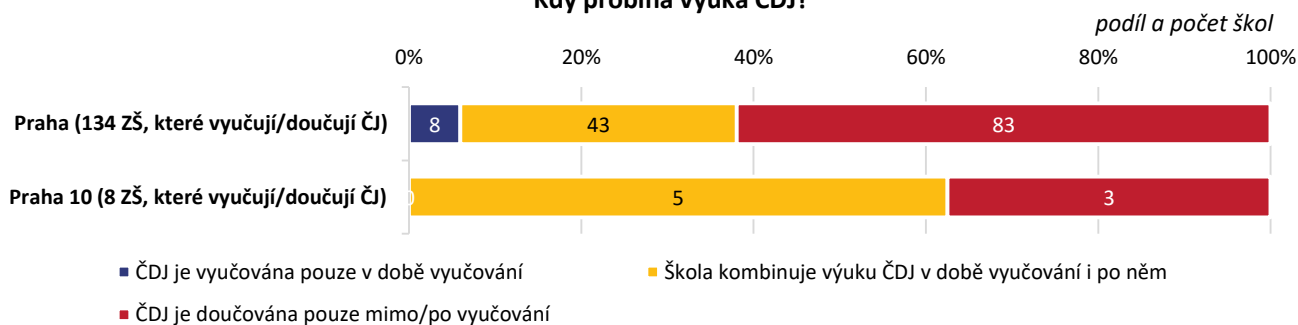
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

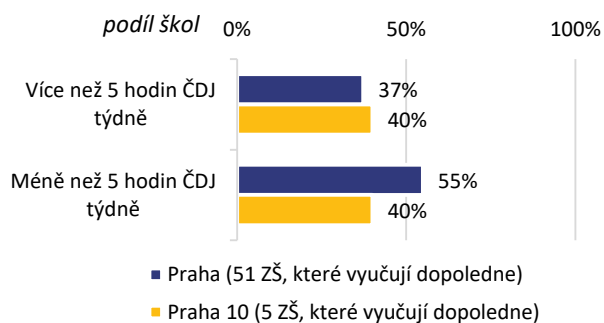
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 10 celkem 8 ZŠ, tedy 73 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 10: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 5 ZŠ, tj. 63 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 3, tj. 38 % škol ze správního obvodu.

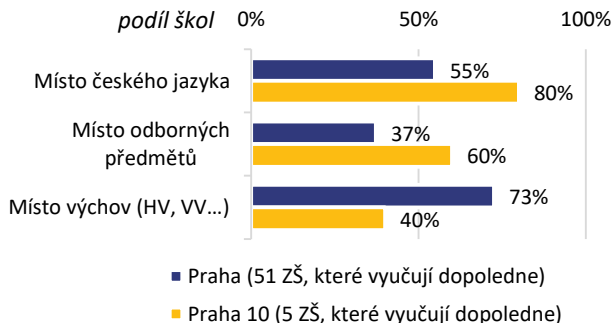
Kdy probíhá výuka ČDJ?

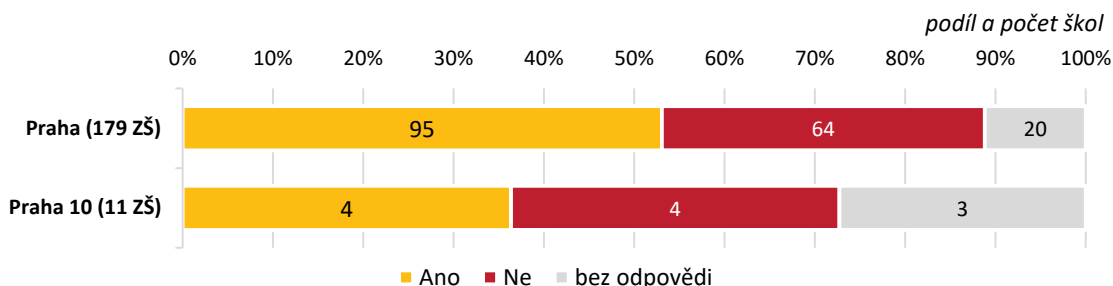
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

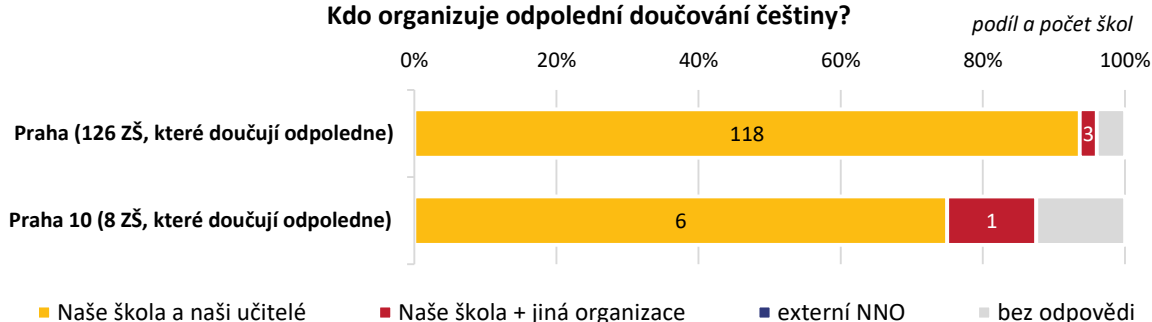
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

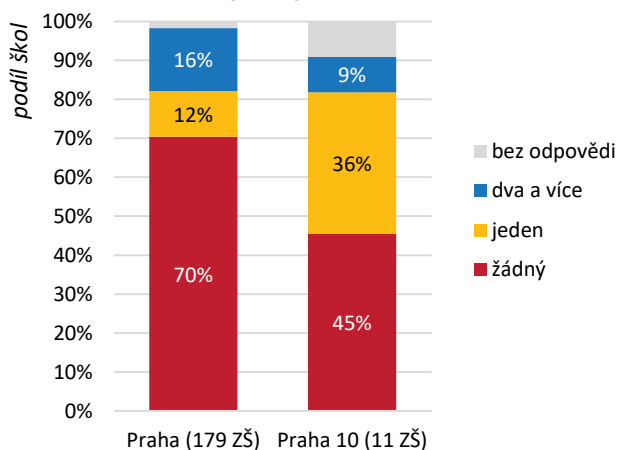

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

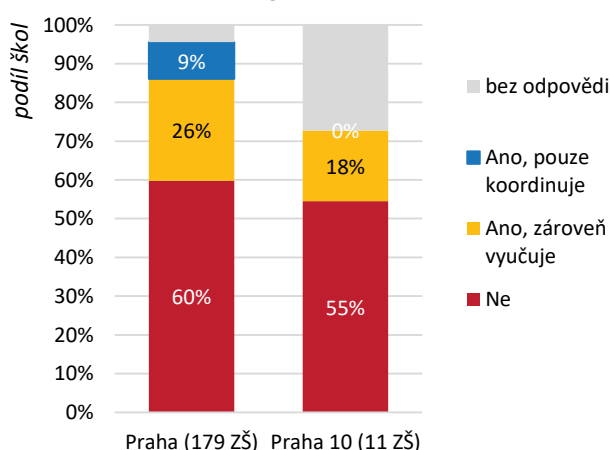

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

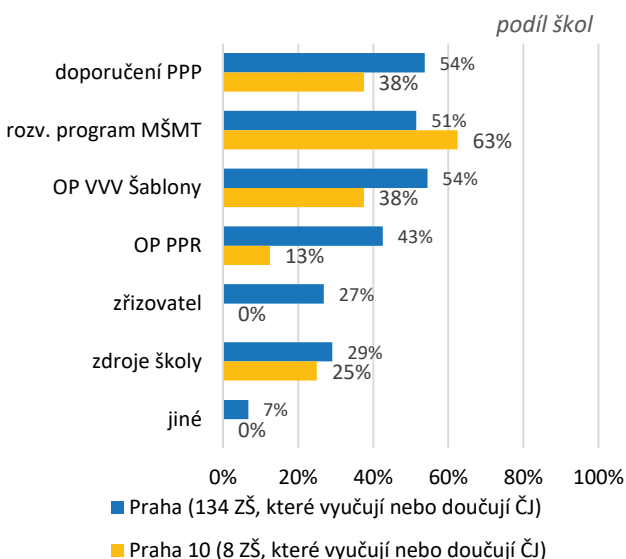

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

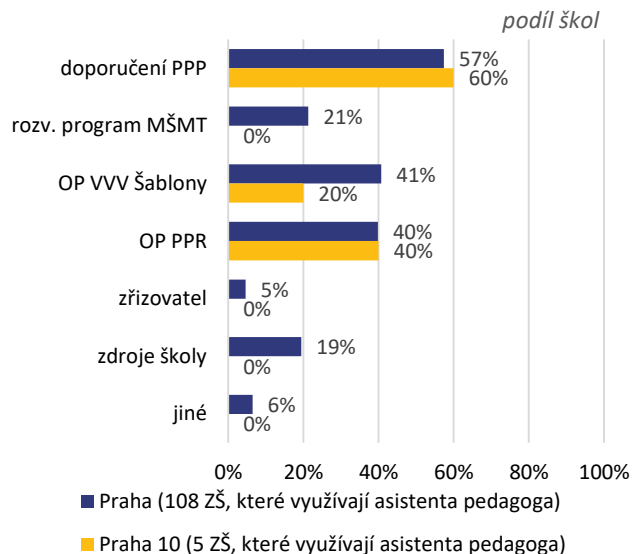

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

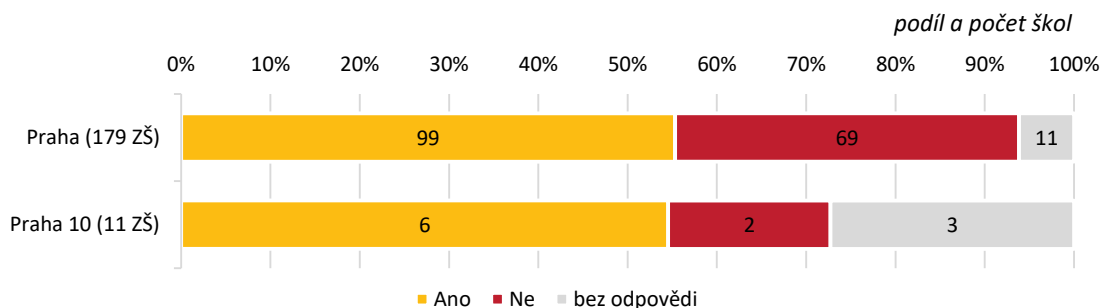
Zdroj financí na asistenty**

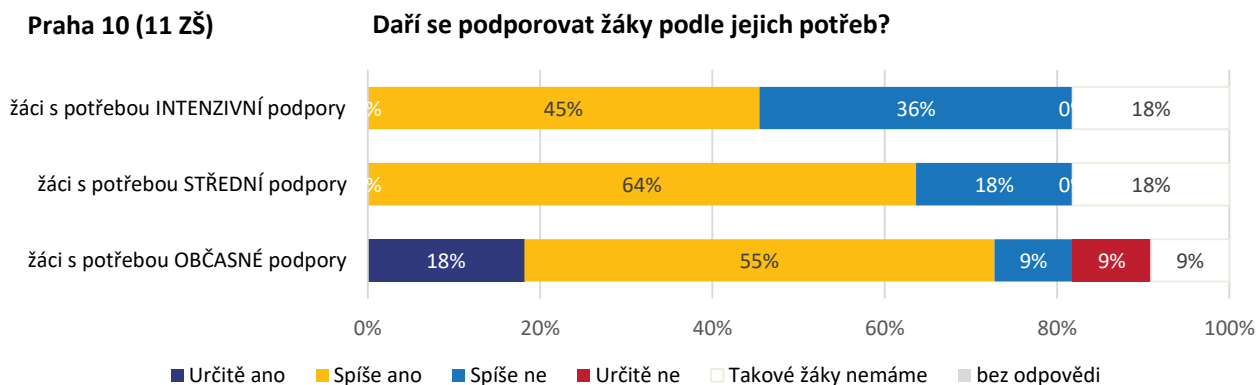
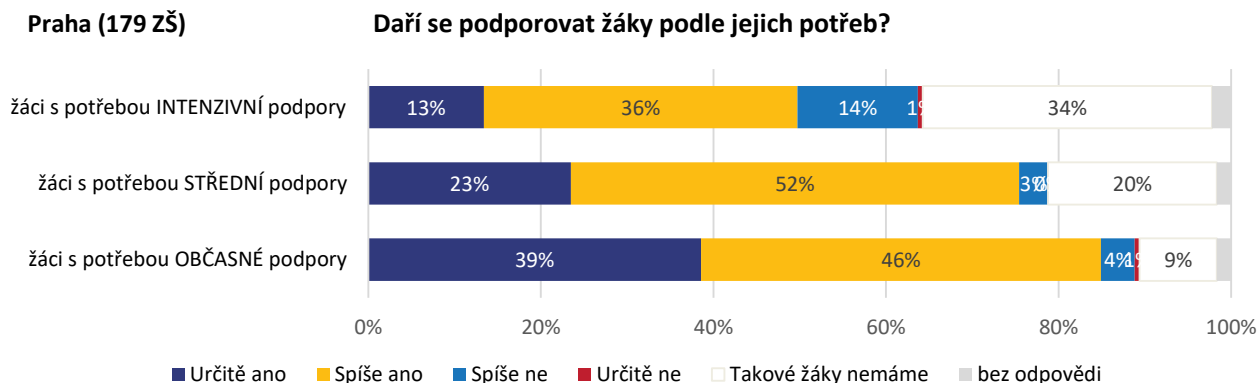
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

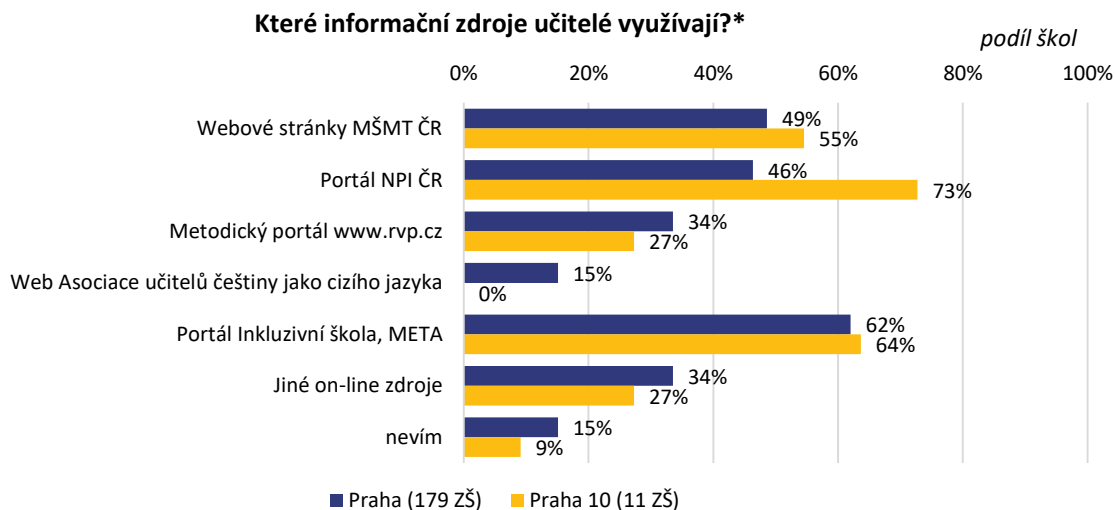
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

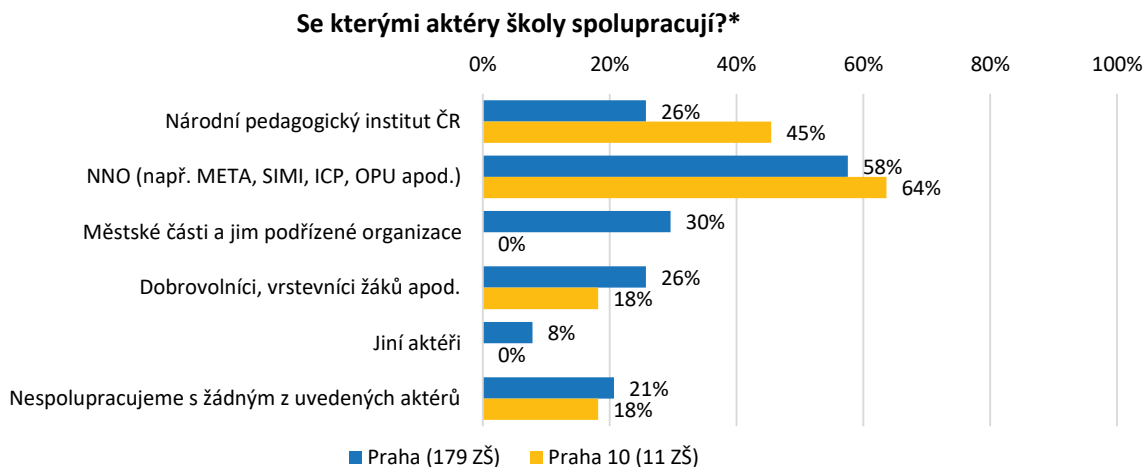
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

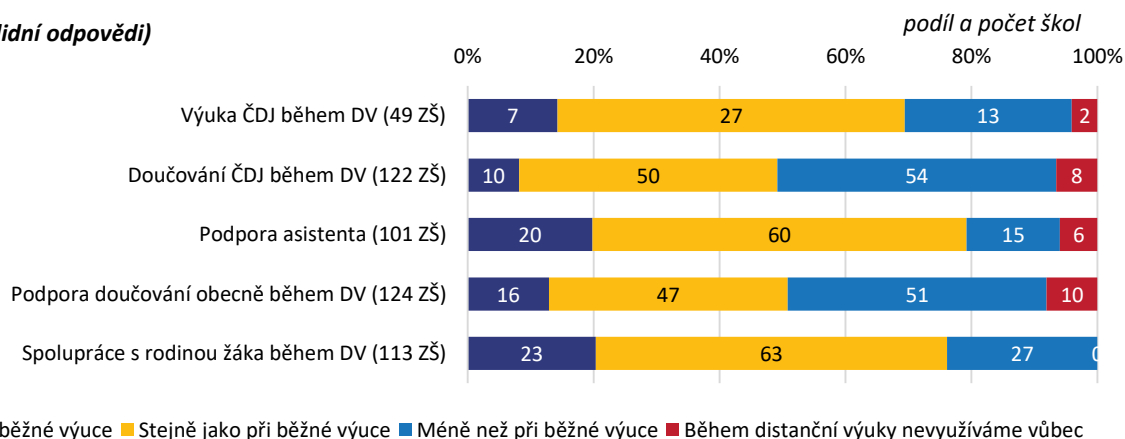
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

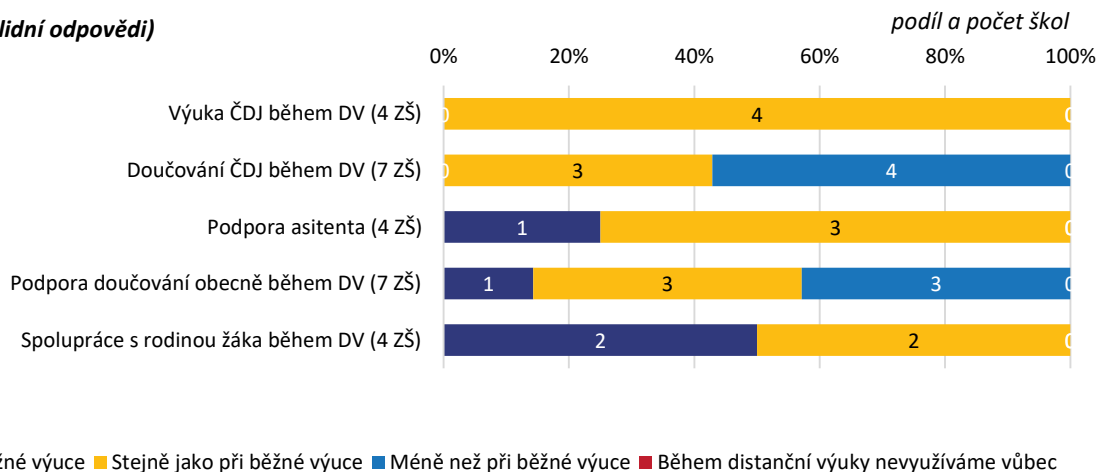
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

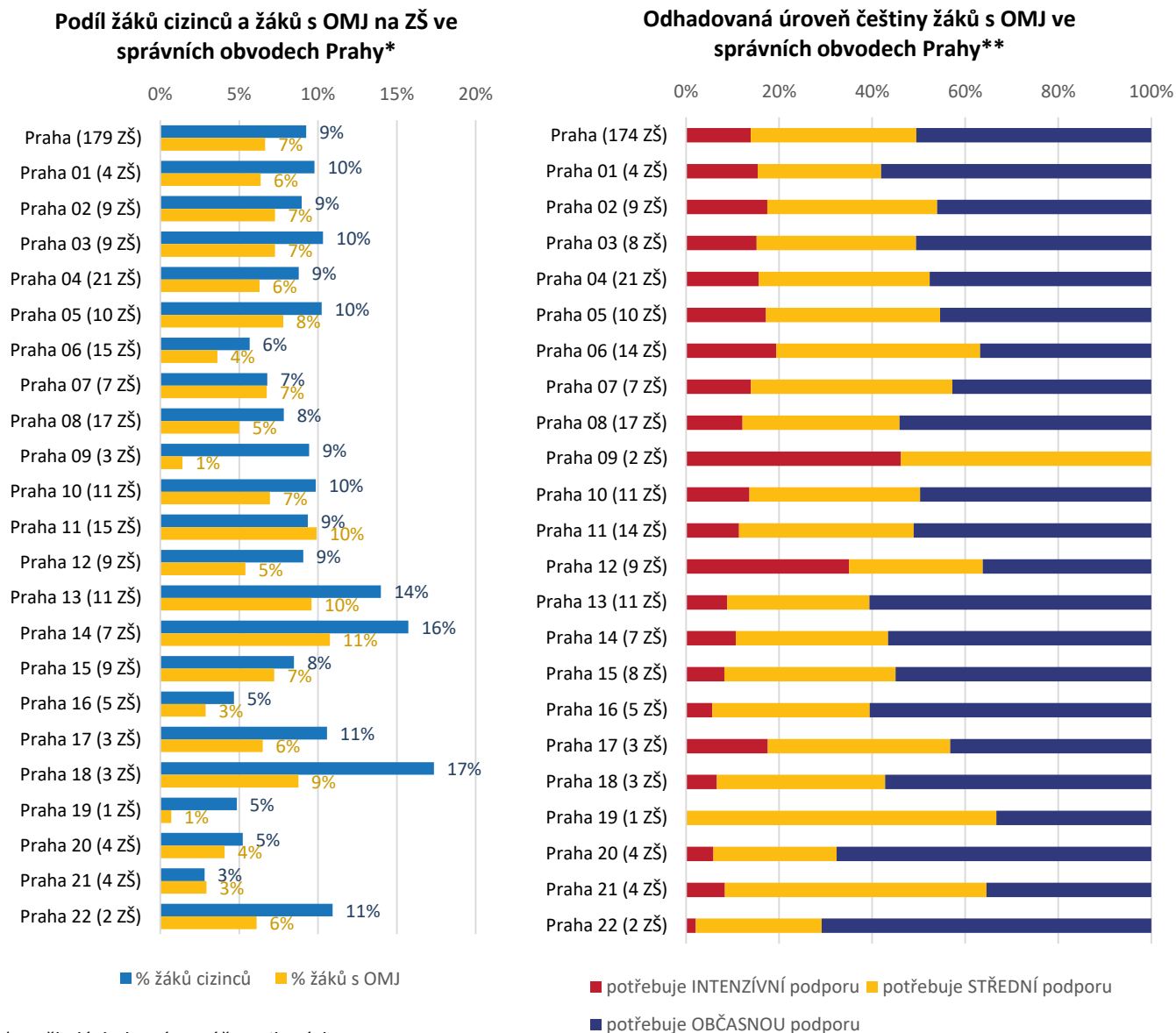
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 10 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 11

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 11	17	8 037	9,0%	15	6 990	654	9,4%	693	9,9%	14

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

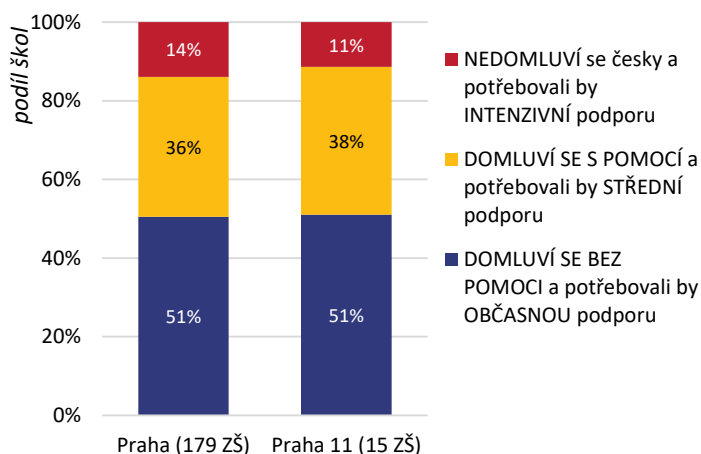

Praha 11	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	60	19	79
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	178	82	260
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	255	99	354
celkem	493	200	693

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

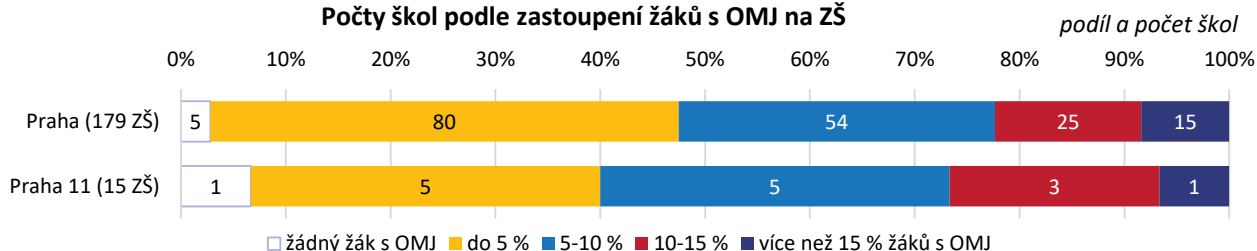
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

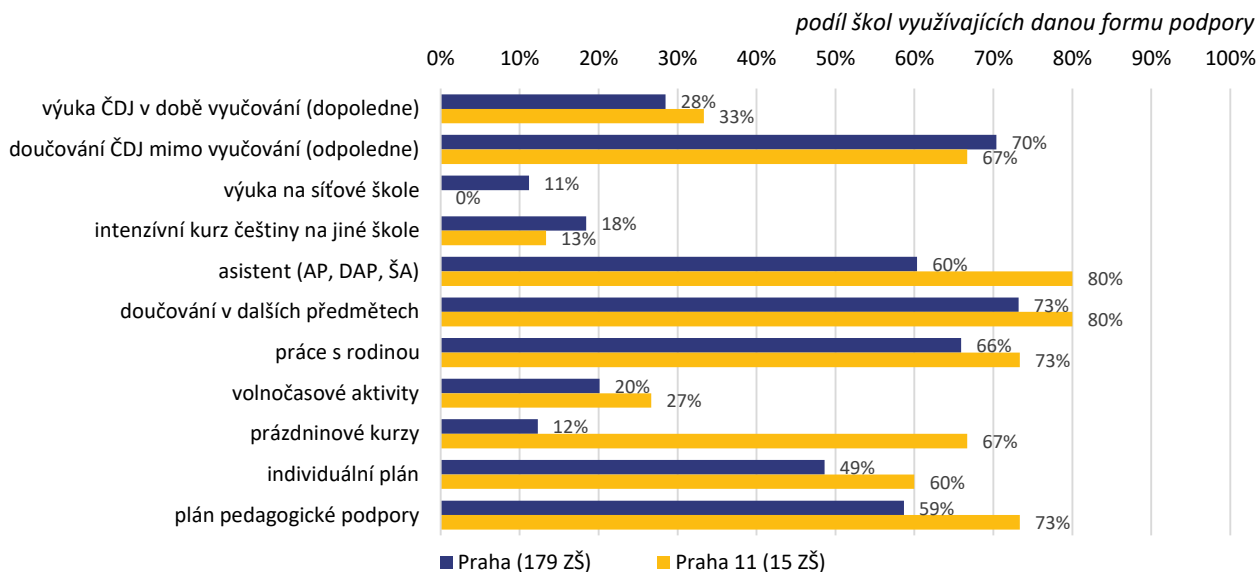
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

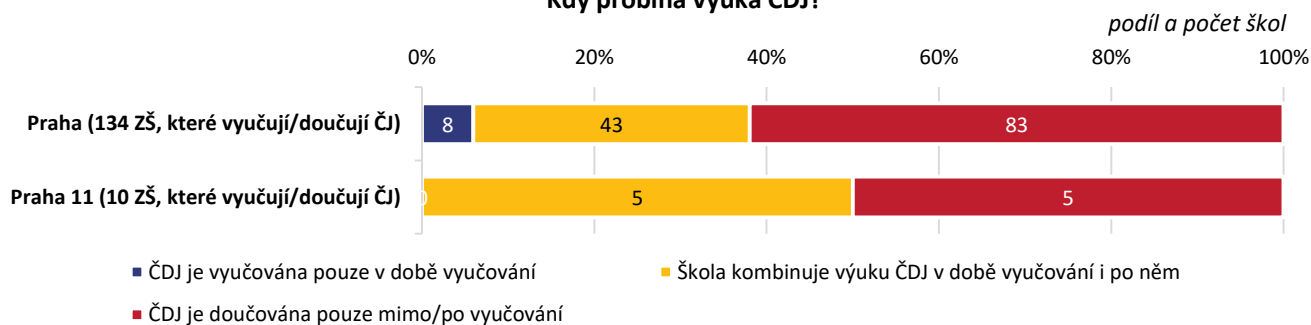
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

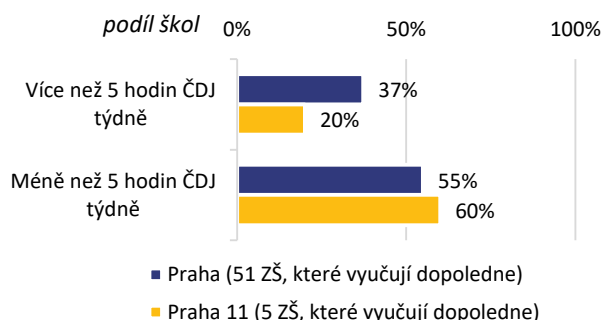
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 11 celkem 10 ZŠ, tedy 67 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 11: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 5 ZŠ, tj. 50 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 5, tj. 50 % škol ze správního obvodu.

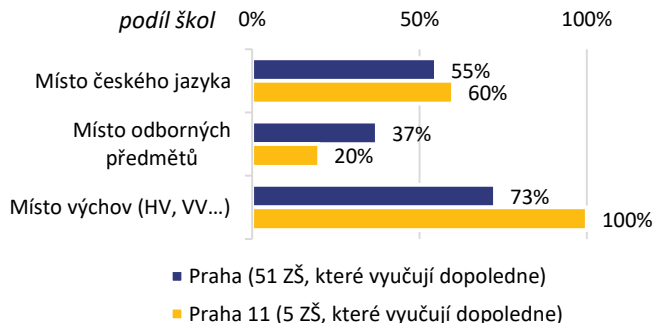
Kdy probíhá výuka ČDJ?

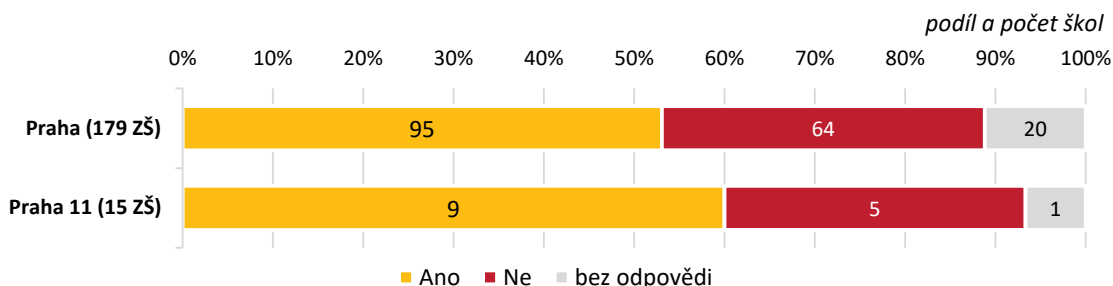
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

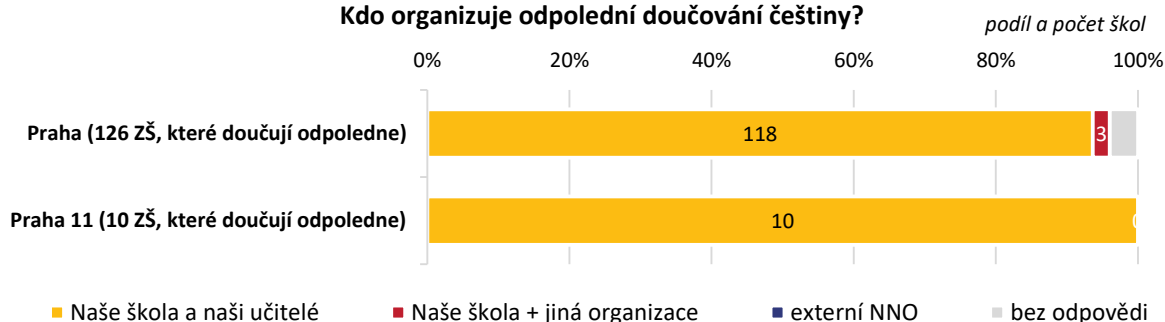
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

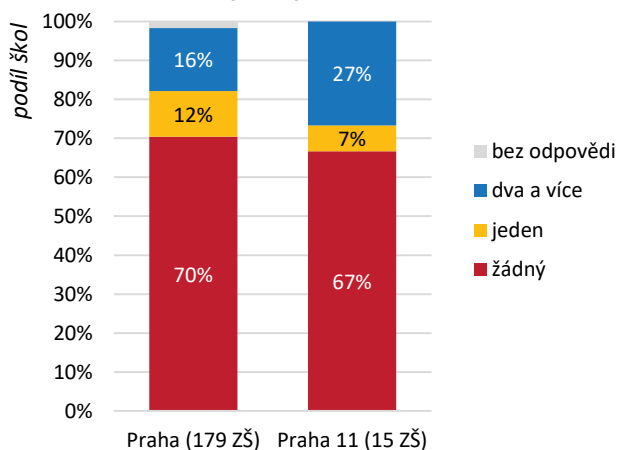

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

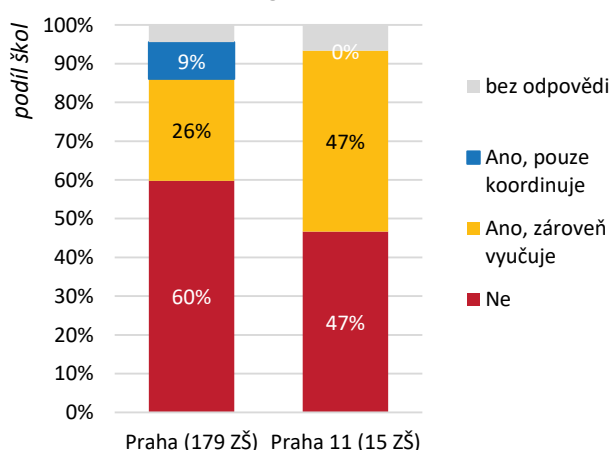

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

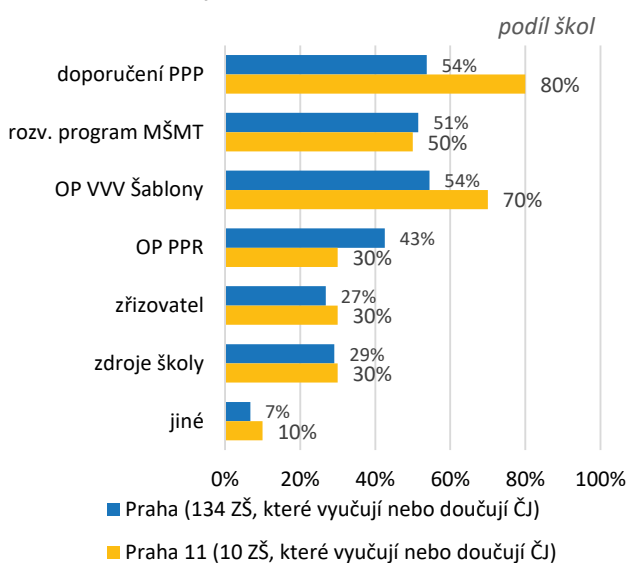

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

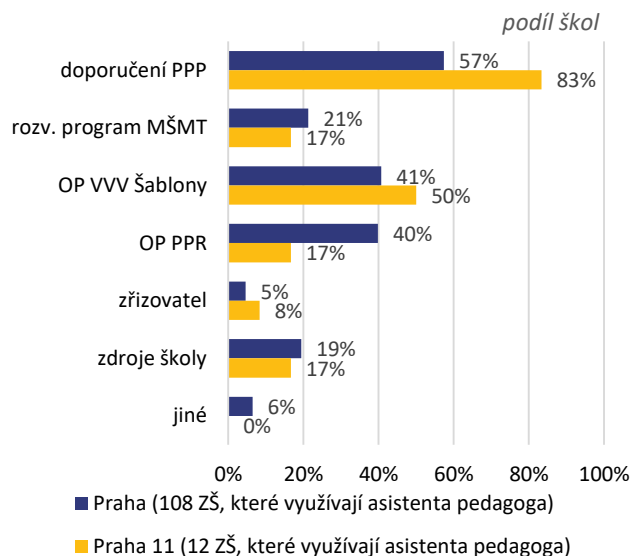

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

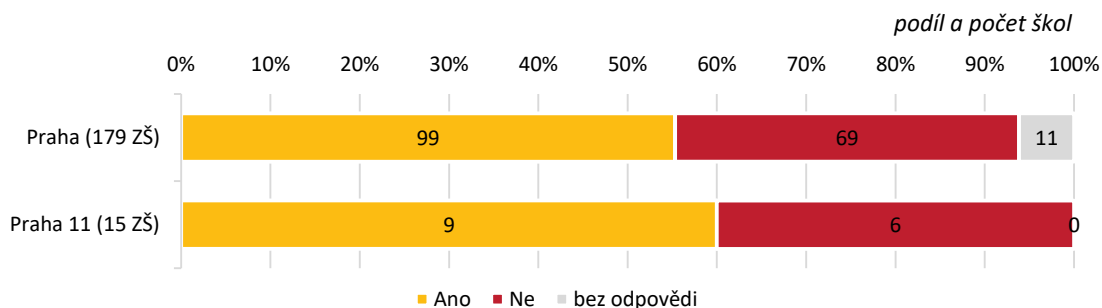
Zdroj financí na asistenty**

*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

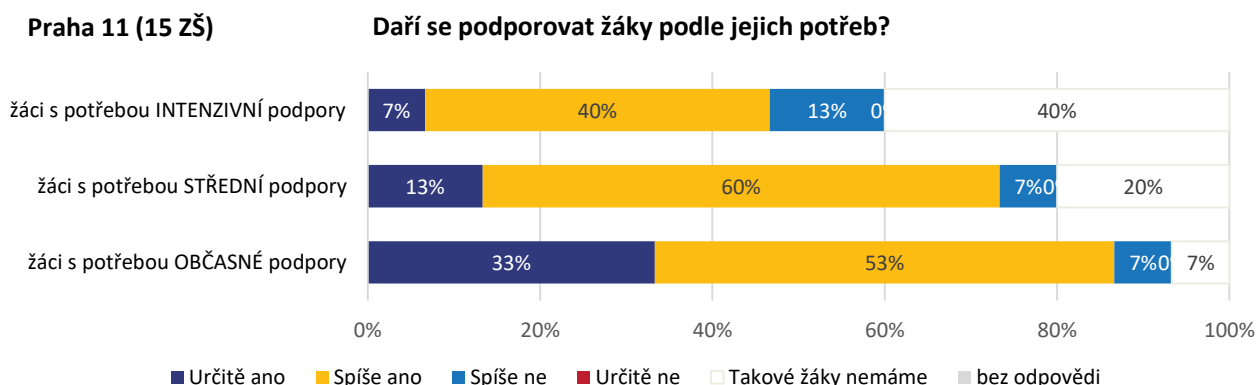
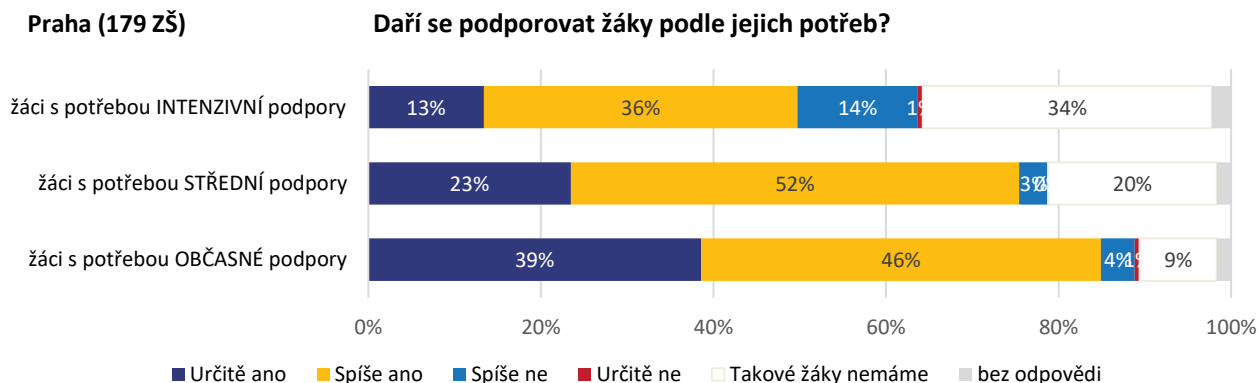
Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

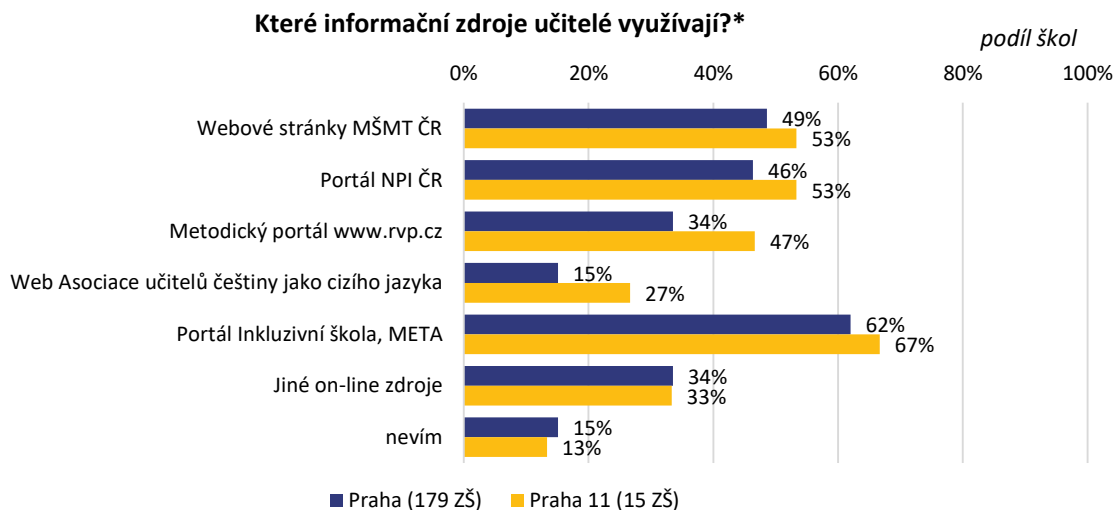

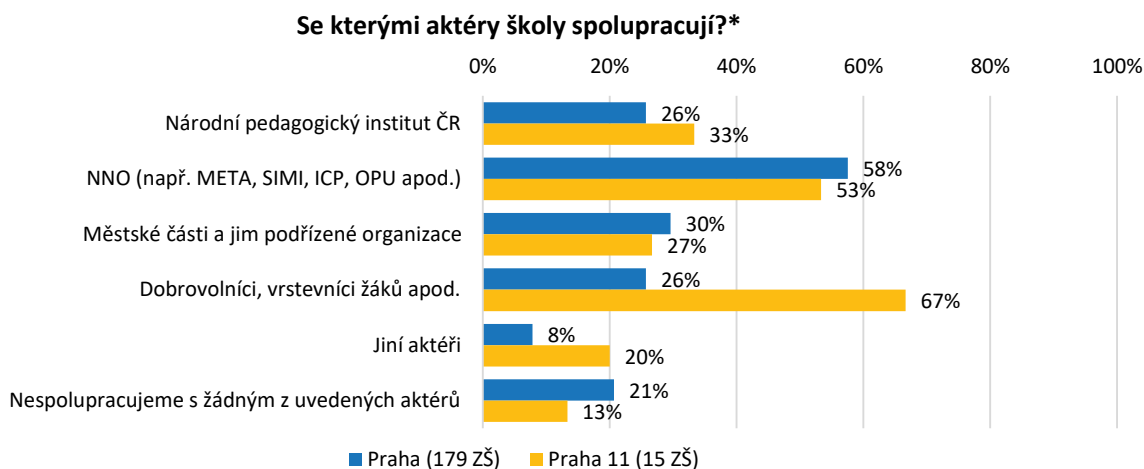
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

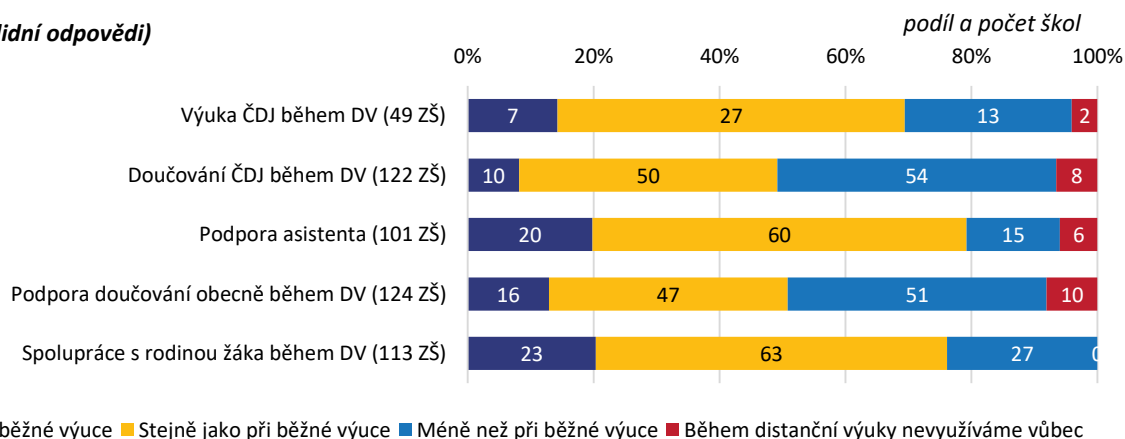
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

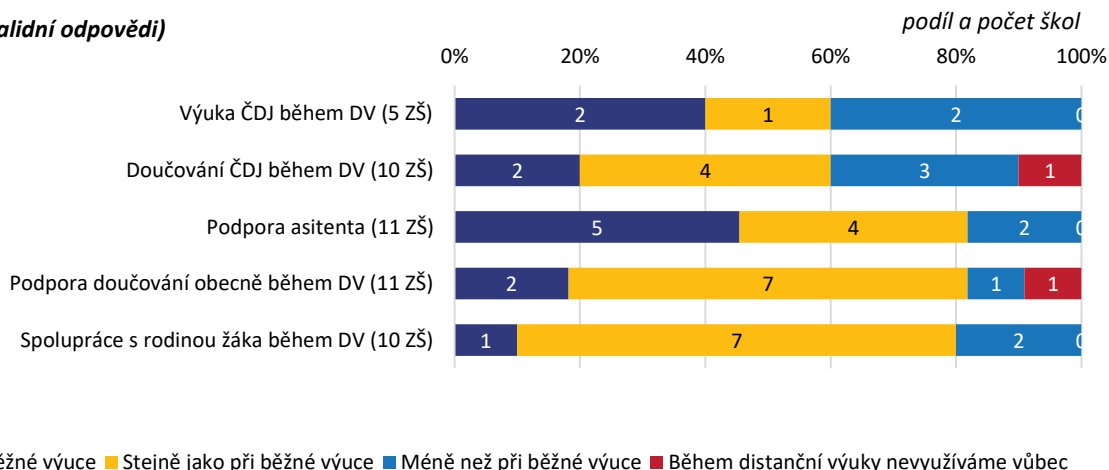
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

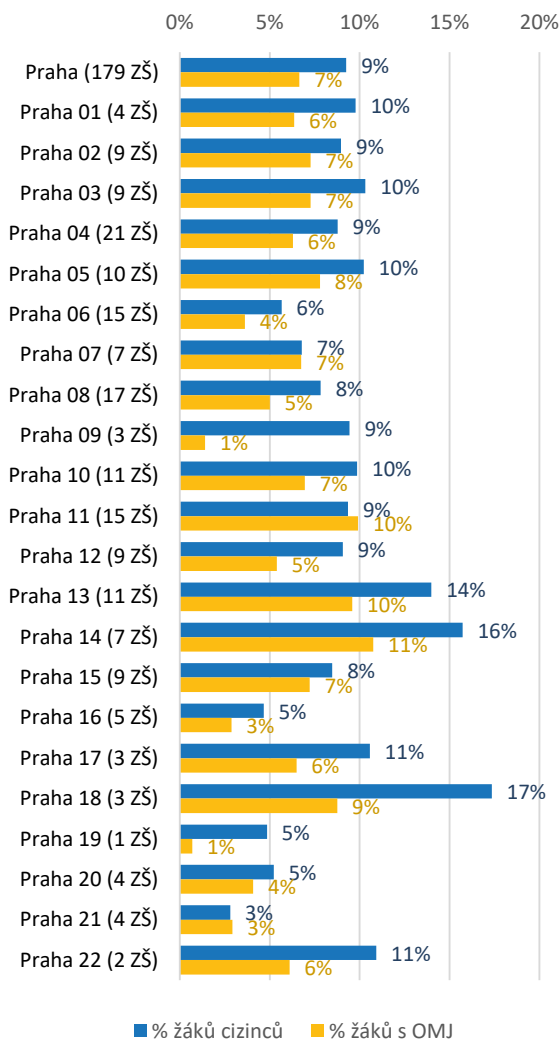
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 11 (pouze validní odpovědi)

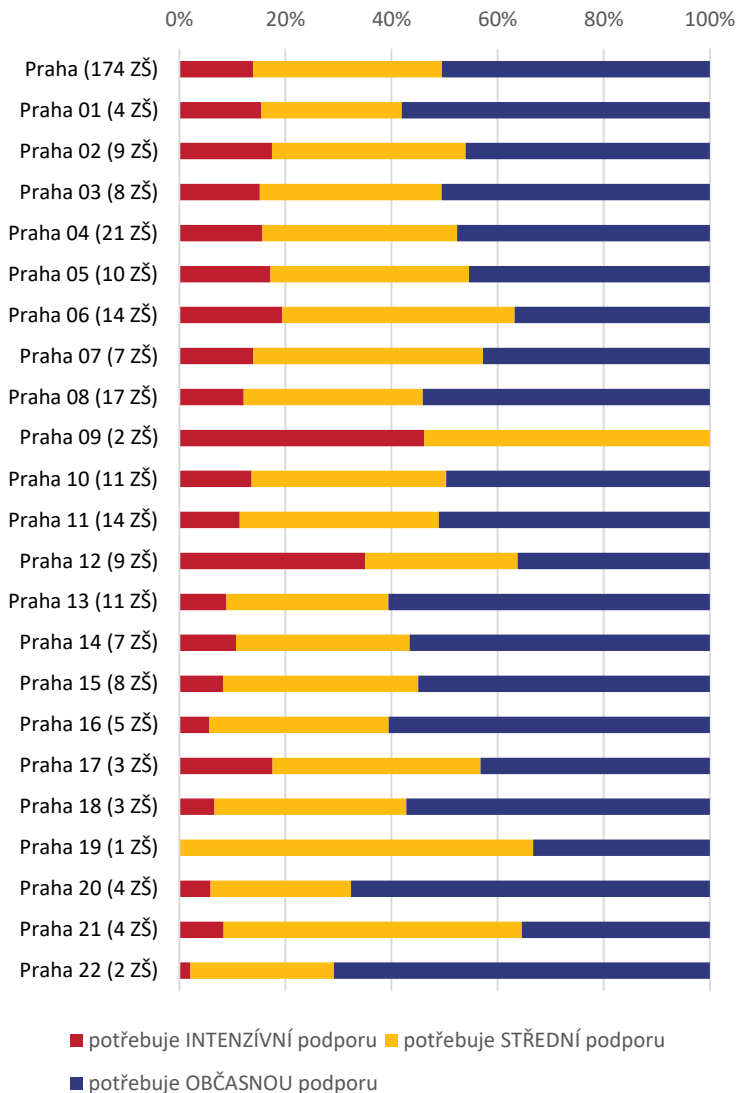

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Podíl žáků cizinců a žáků s OMJ na ZŠ ve správních obvodech Prahy*

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy**

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 12

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 12	13	5 831	10,1%	9	4 699	426	9,1%	254	5,4%	9

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

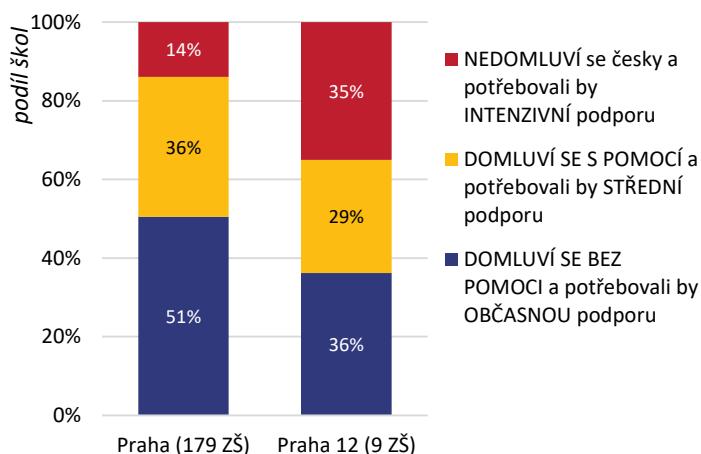

Praha 12	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	62	27	89
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	53	20	73
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	73	19	92
celkem	188	66	254

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ

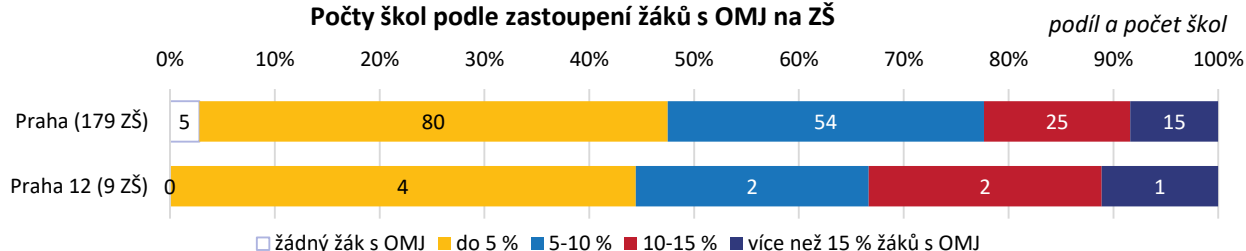
PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

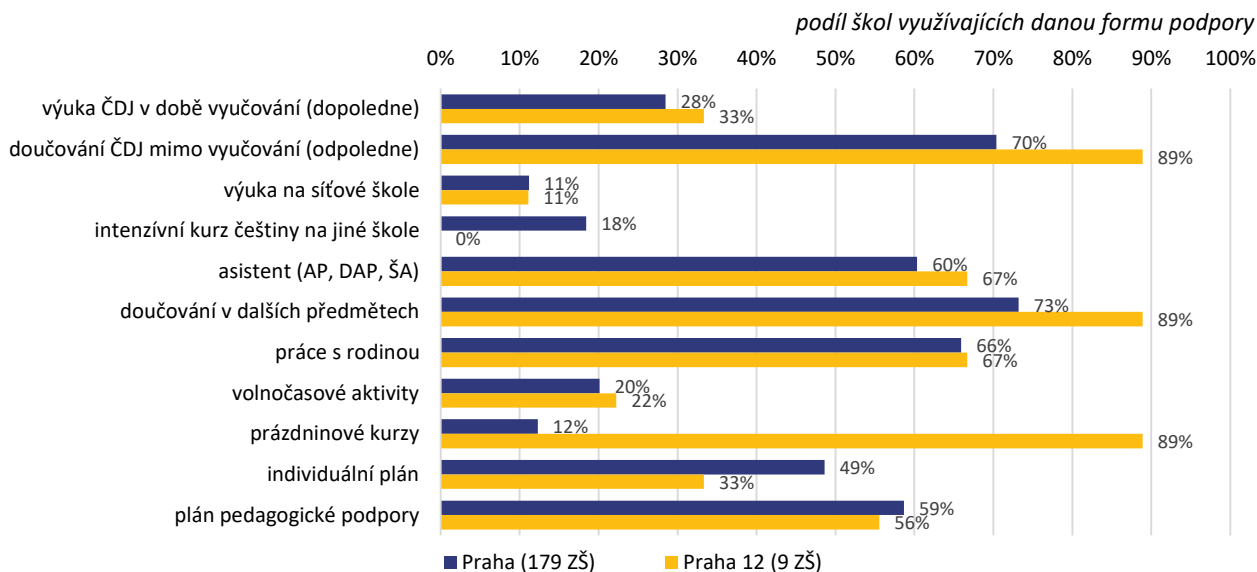
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

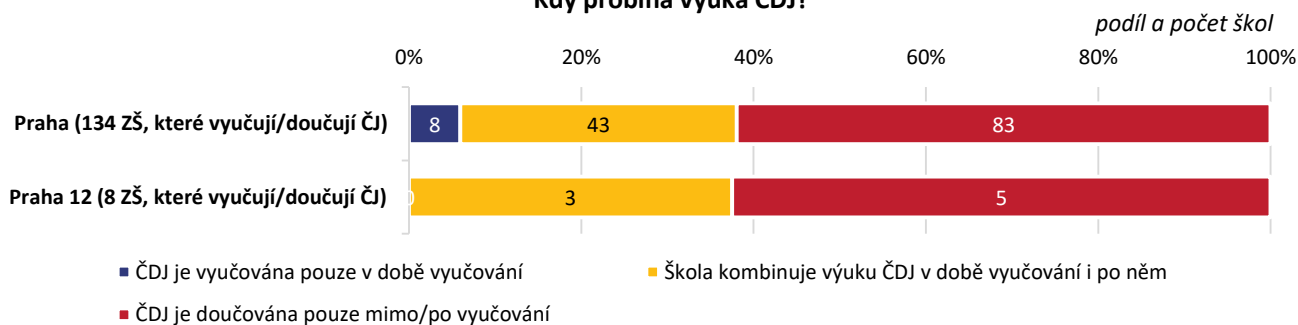
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

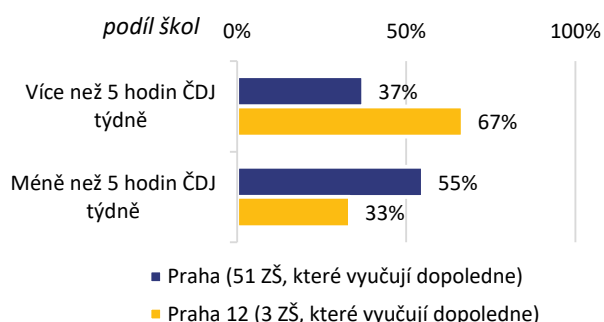
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 12 celkem 8 ZŠ, tedy 89 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 12: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 3 ZŠ, tj. 38 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 5, tj. 63 % škol ze správního obvodu.

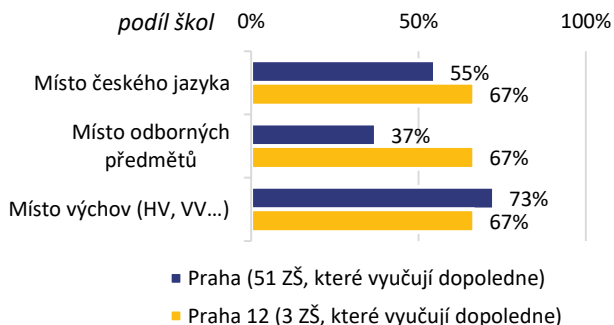
Kdy probíhá výuka ČDJ?

V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

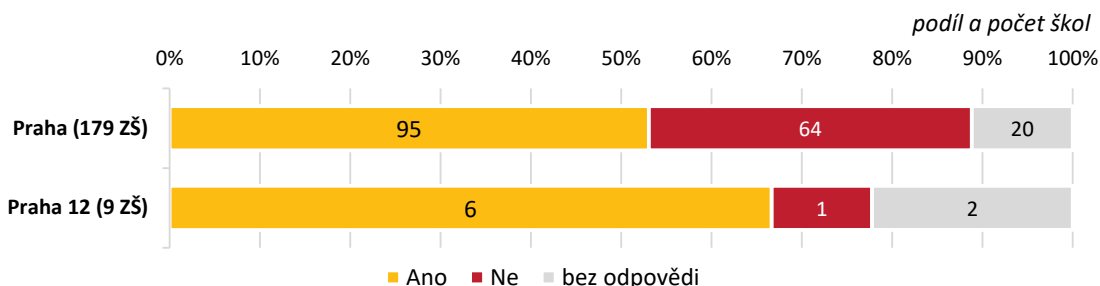

Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

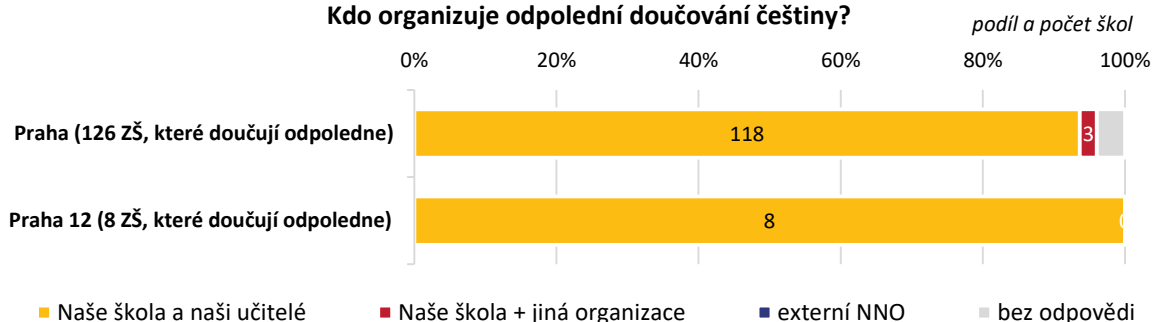

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

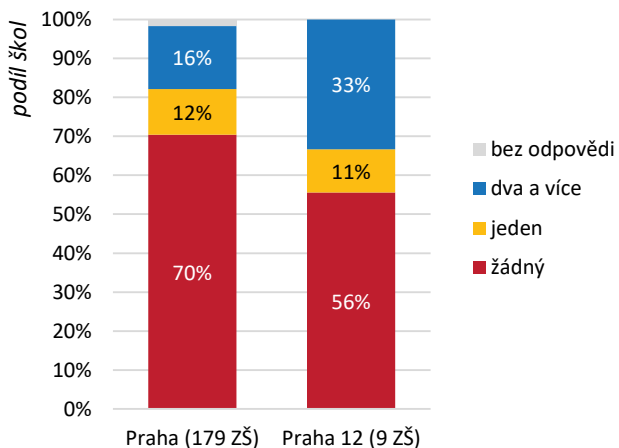

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

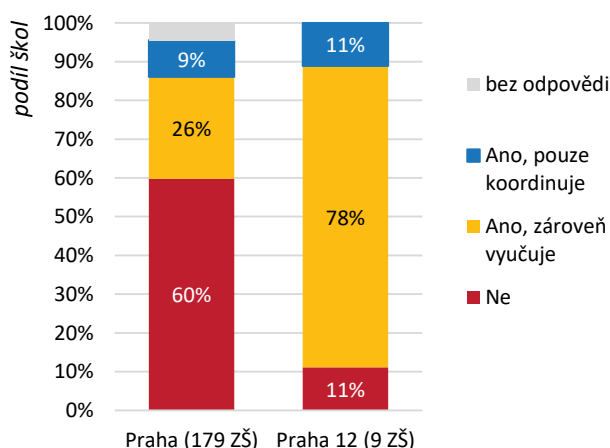

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

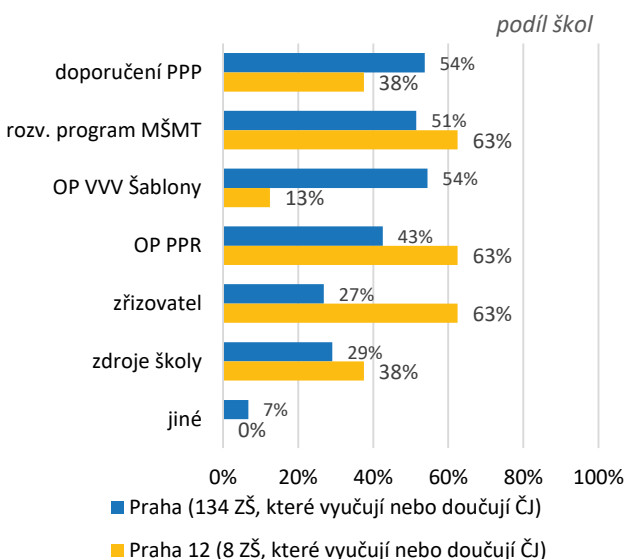

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

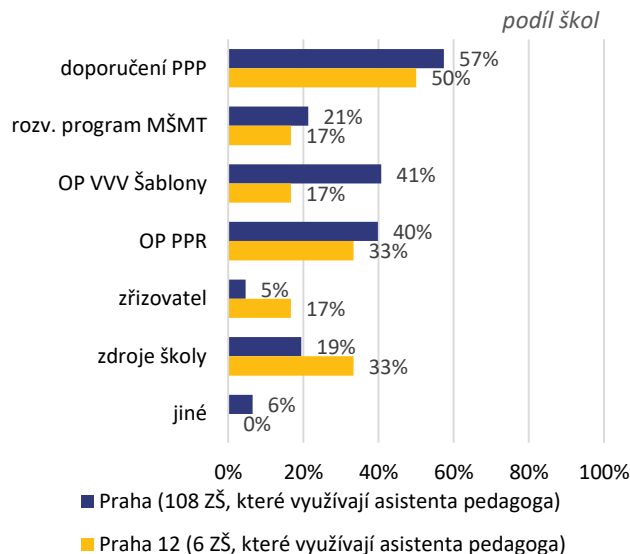

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

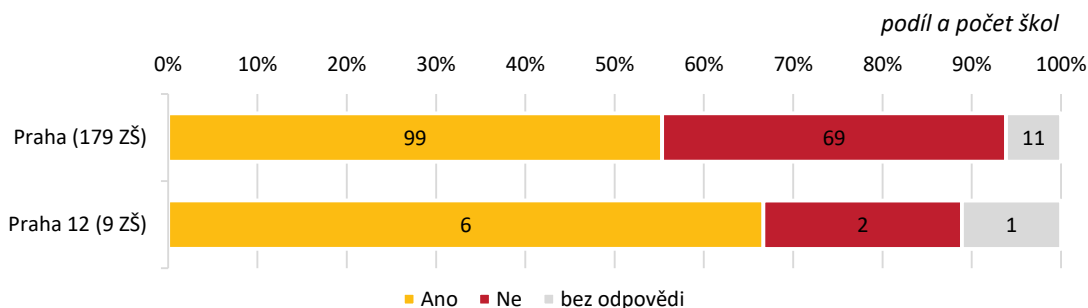
Zdroj financí na asistenty**

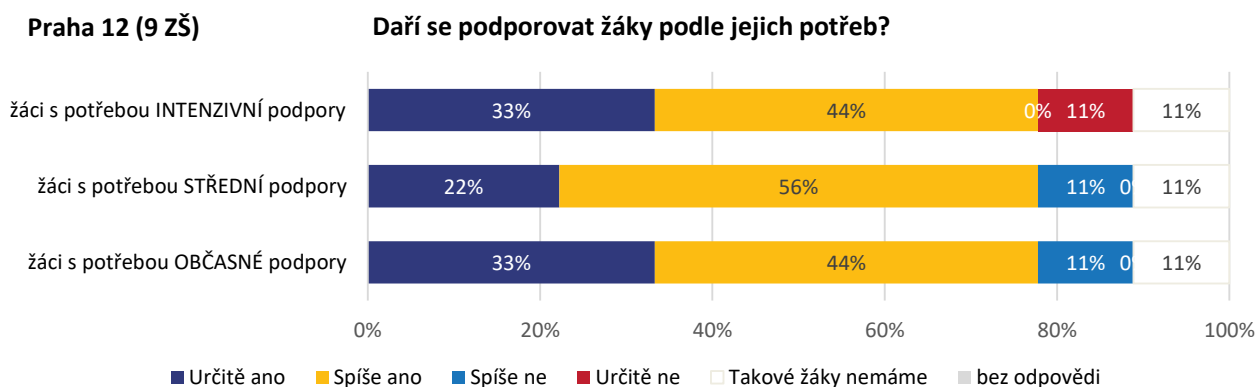
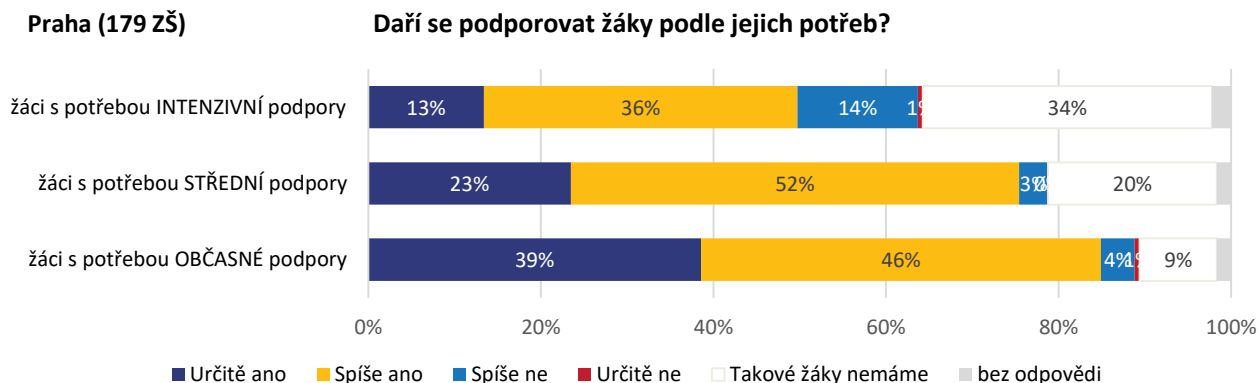
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

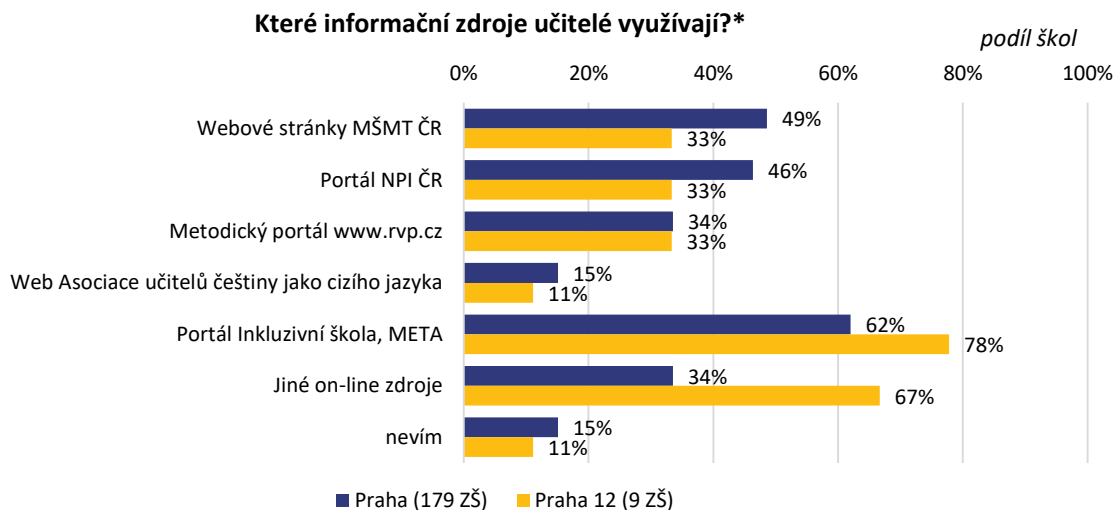
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

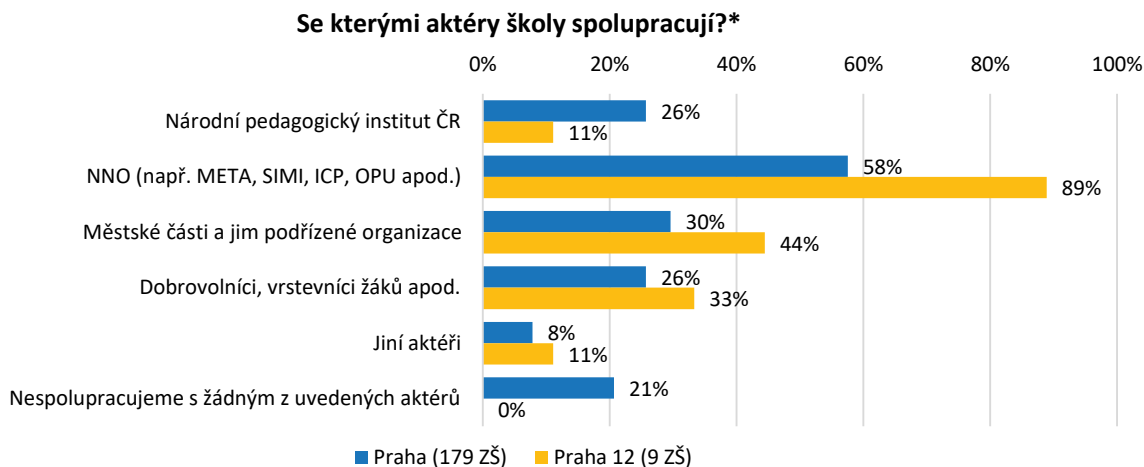
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

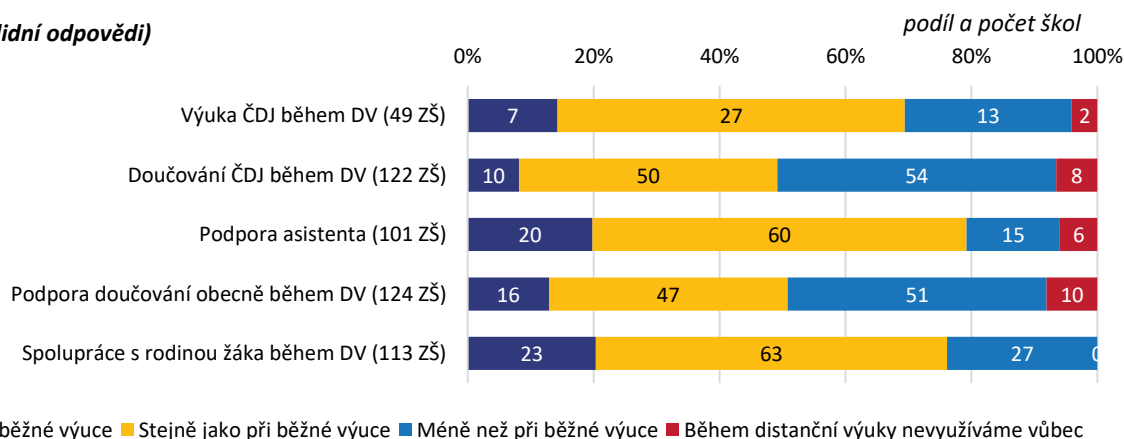
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

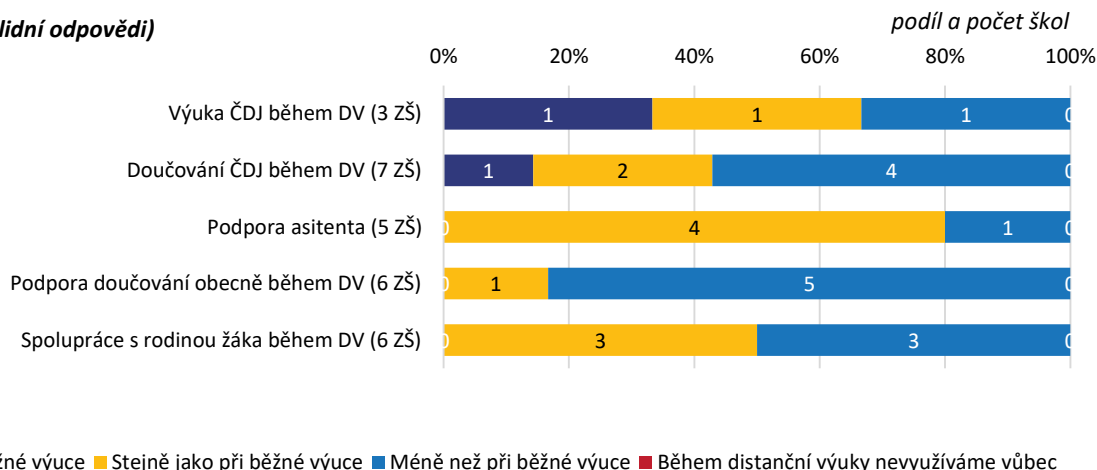
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

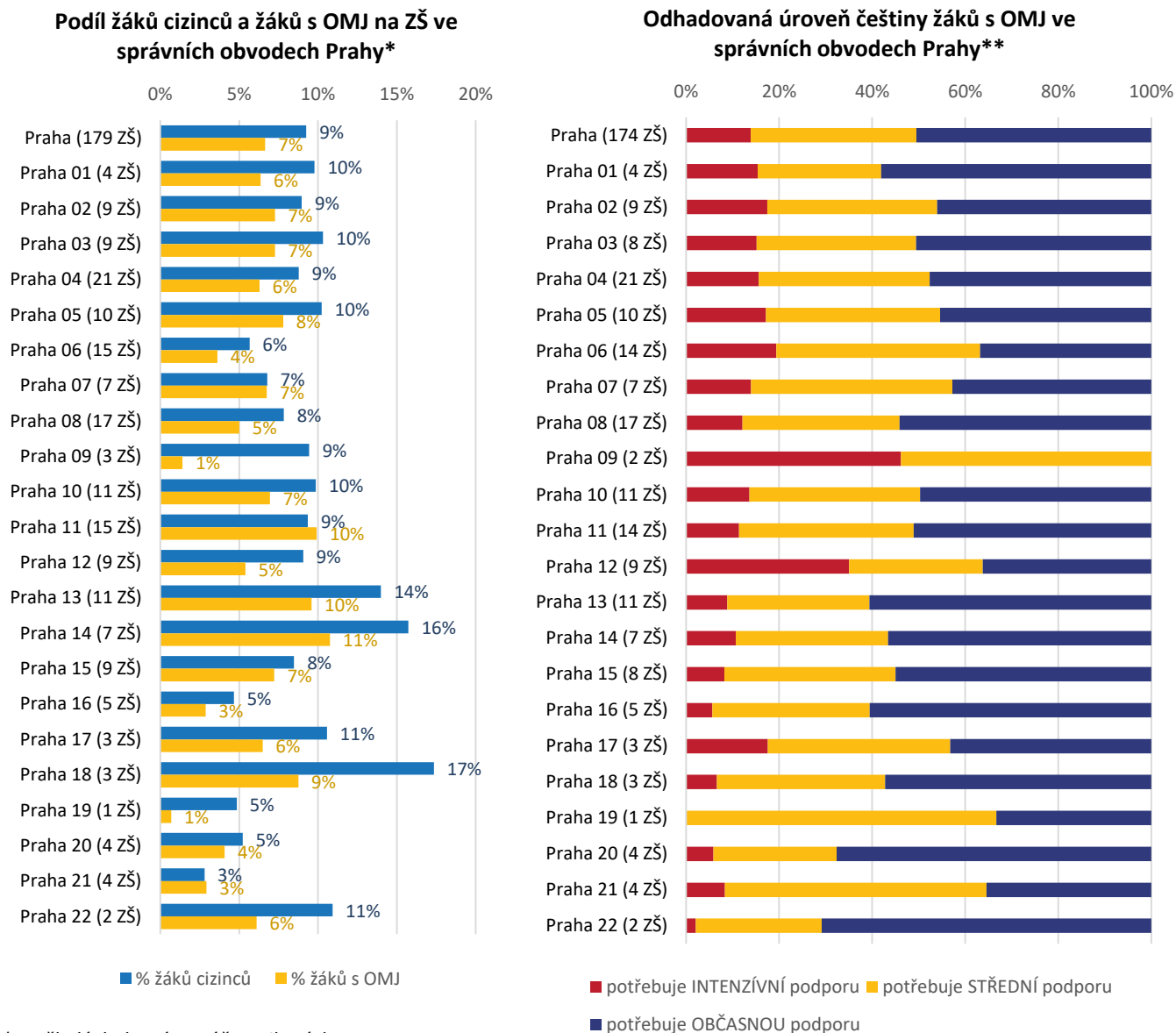

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 12 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 13

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 13	13	6 297	14,5%	11	5 868	821	14,0%	563	9,6%	11

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

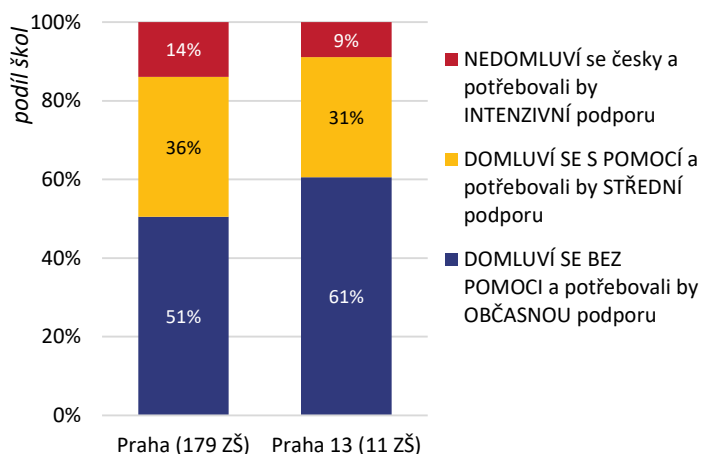

Praha 13	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	32	18	50
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	118	54	172
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	234	107	341
celkem	384	179	563

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

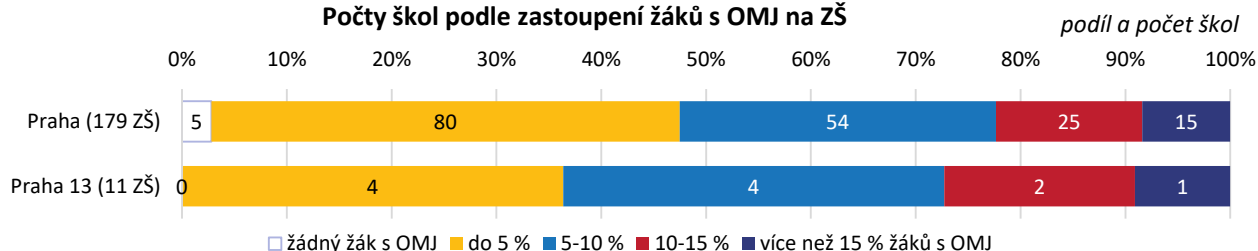
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

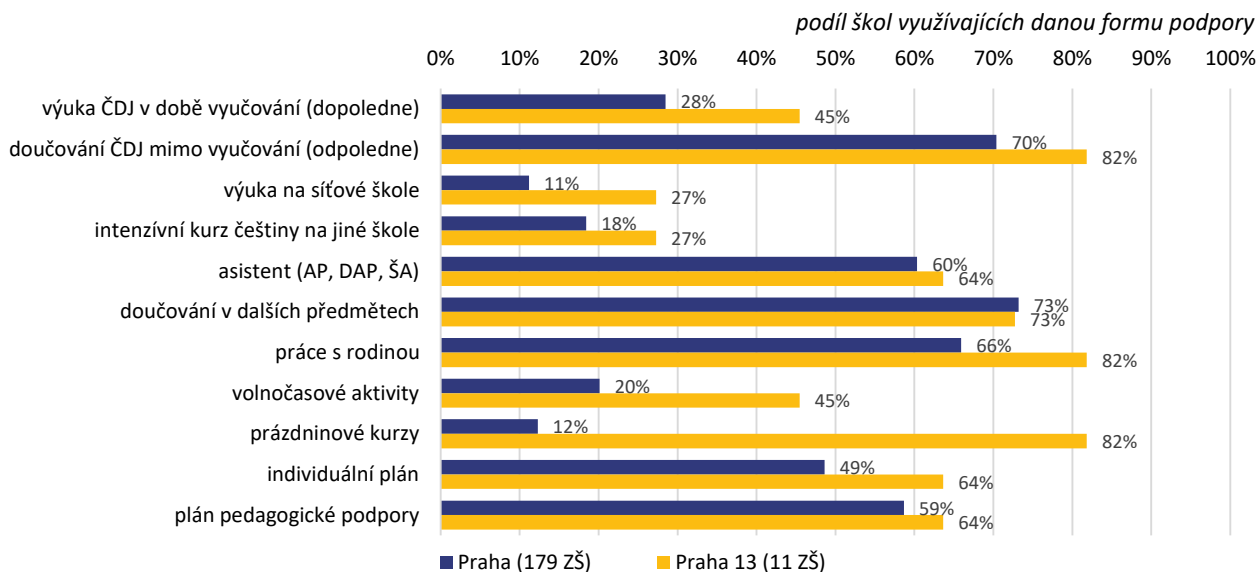
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

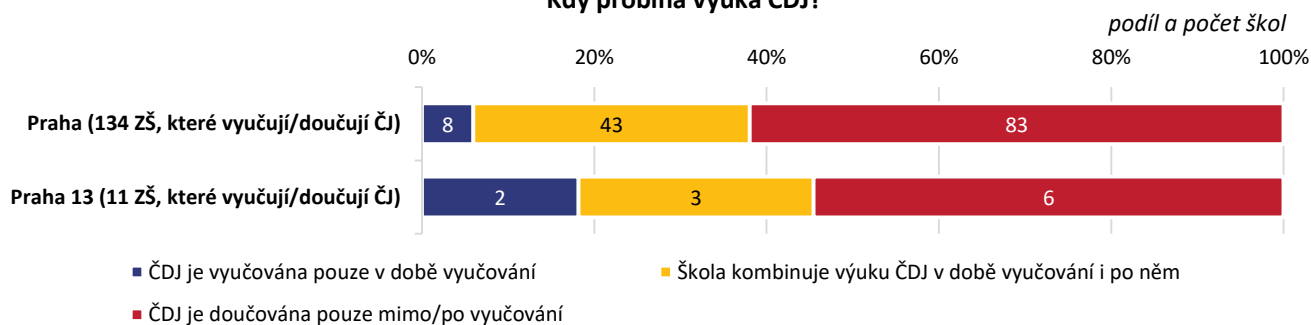
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

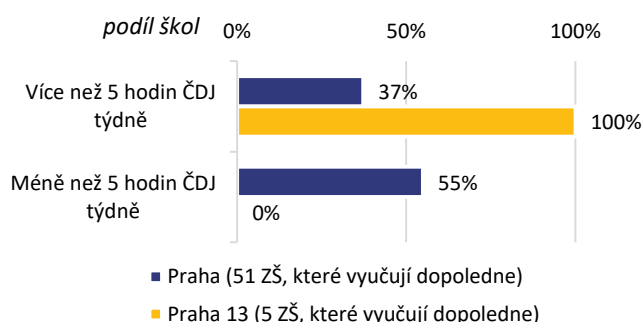
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 13 celkem 11 ZŠ, tedy 100 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 13: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 2, tj. 18 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 3 ZŠ, tj. 27 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 6, tj. 55 % škol ze správního obvodu.

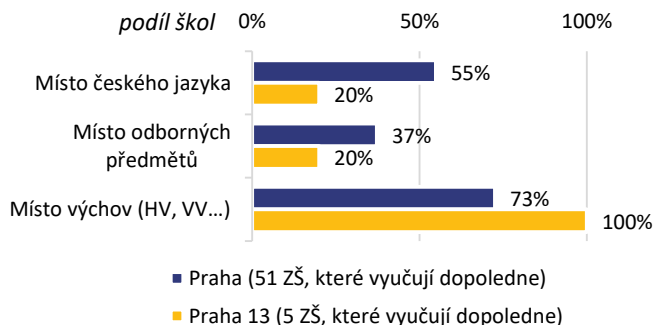
Kdy probíhá výuka ČDJ?

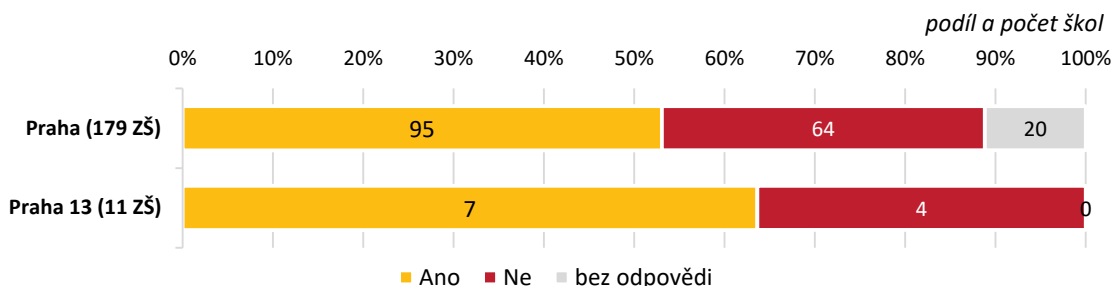
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

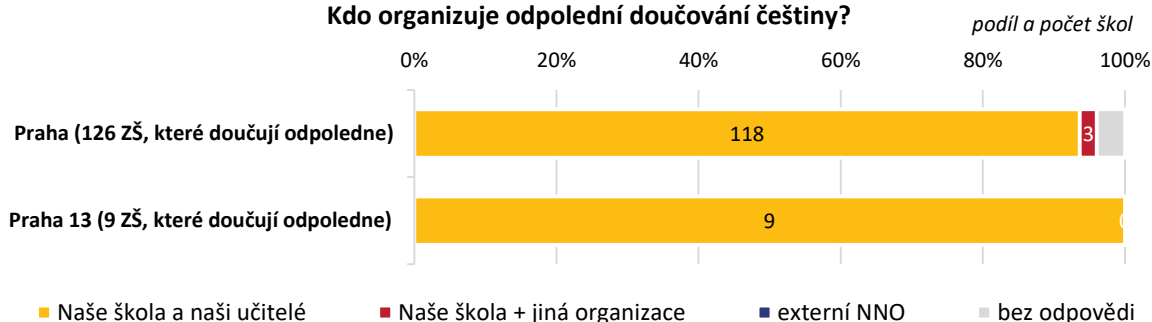
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

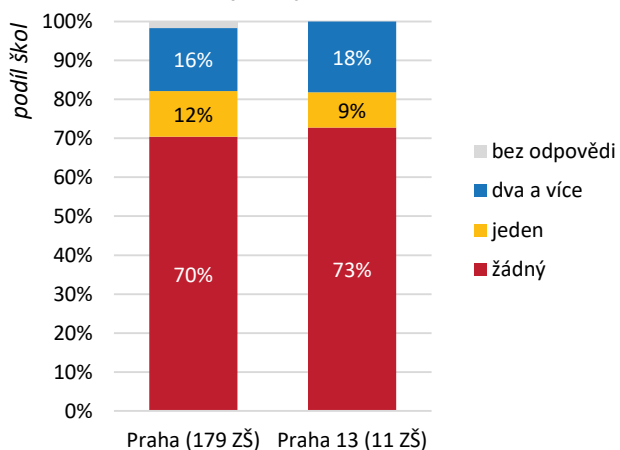

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

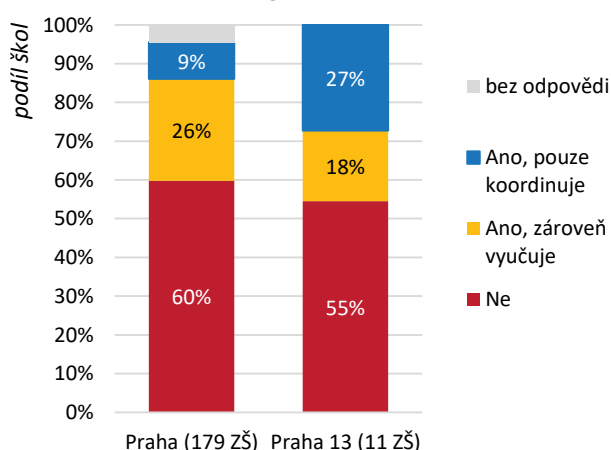

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

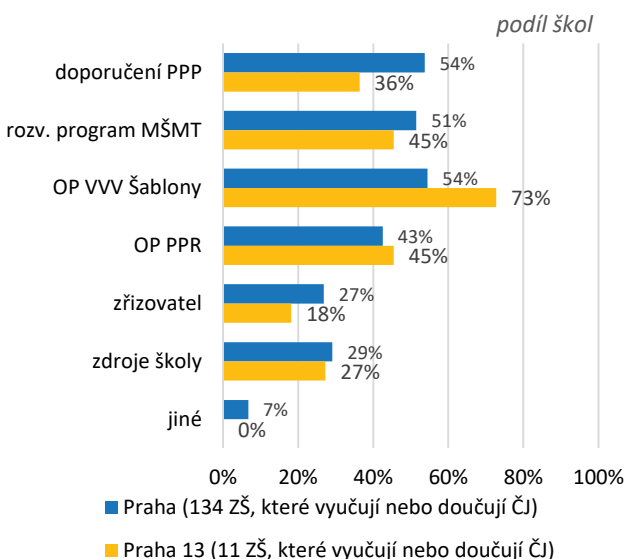

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

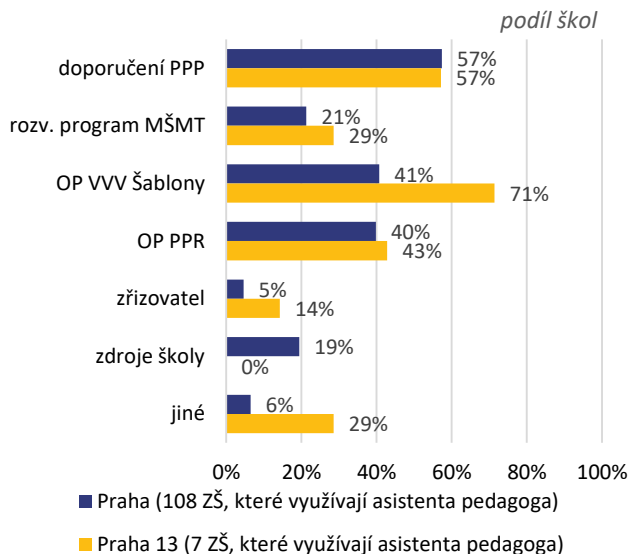

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

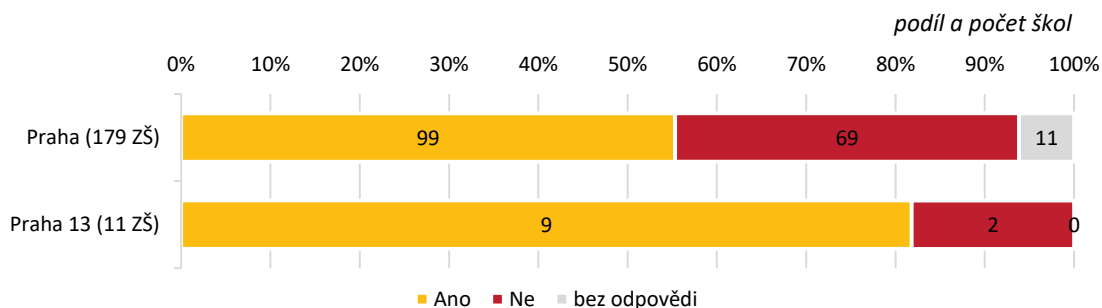
Zdroj financí na asistenty**

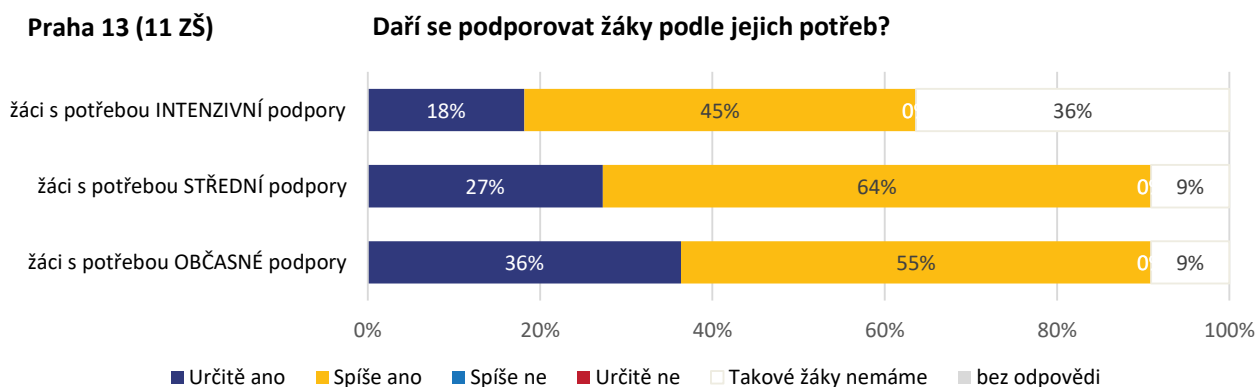
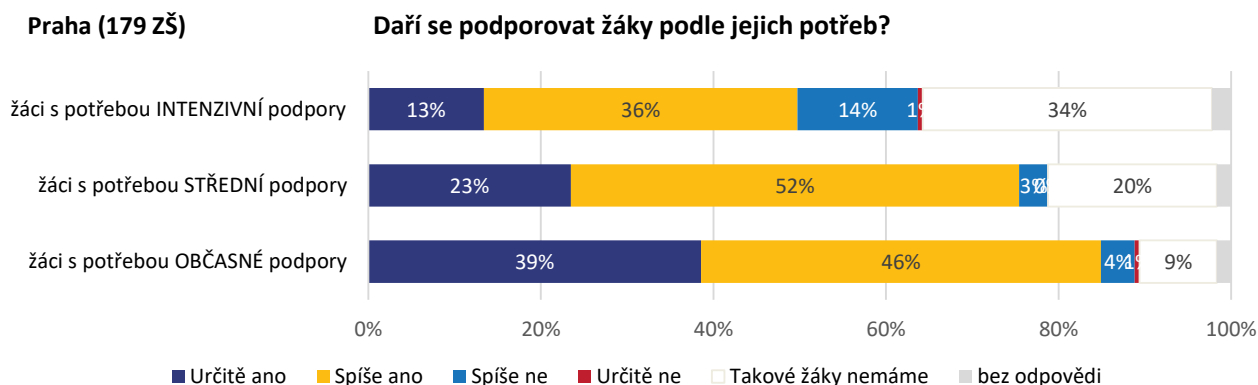
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

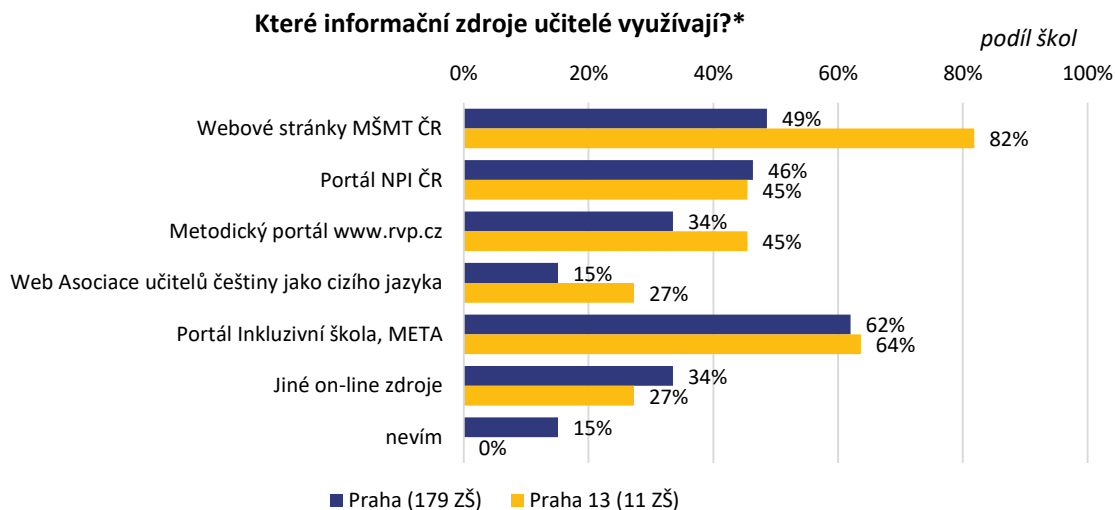
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

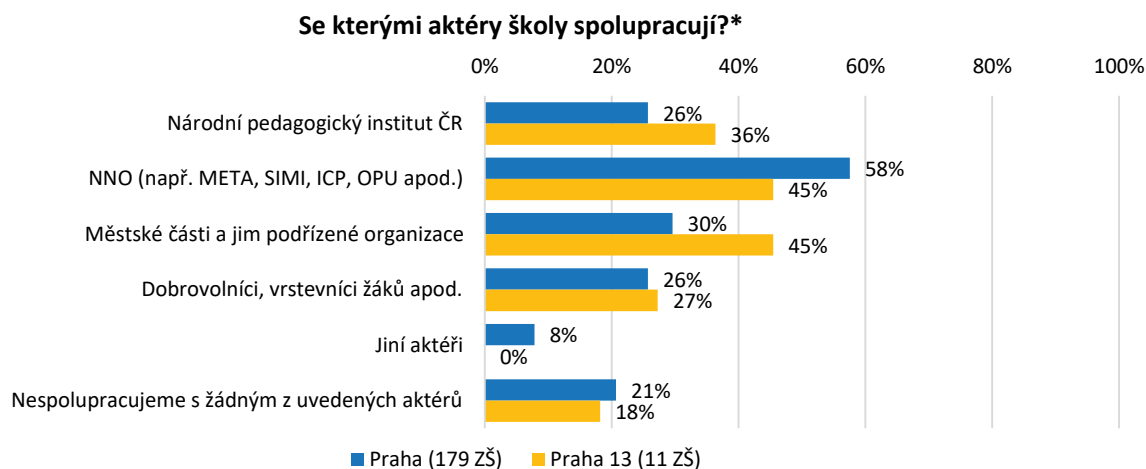
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

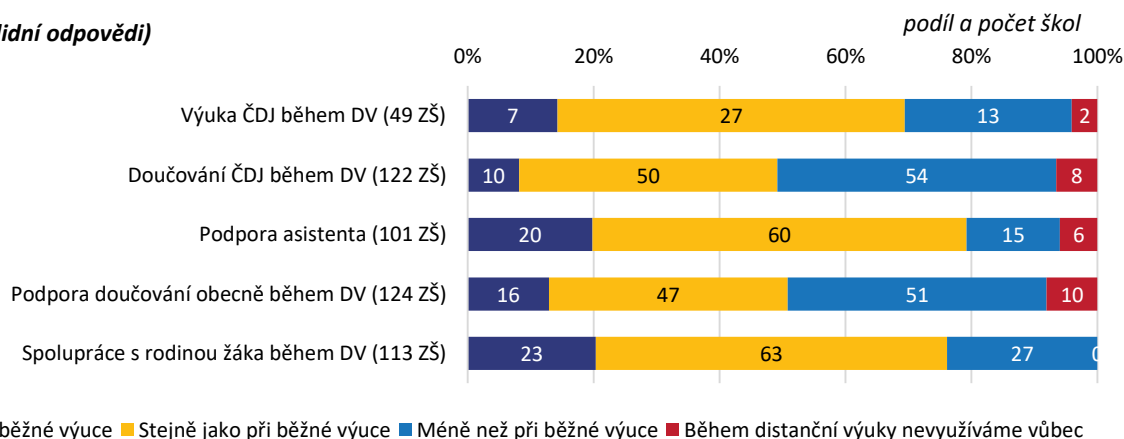
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

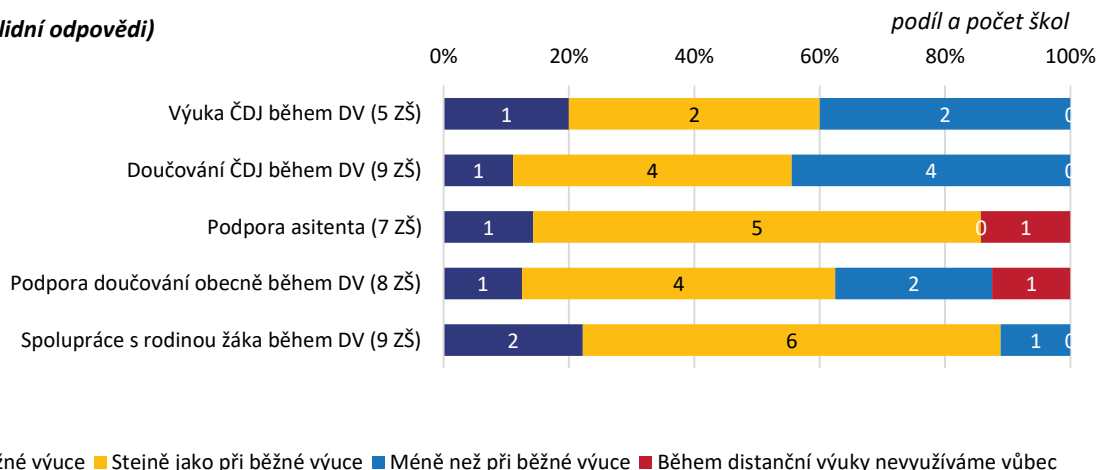
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

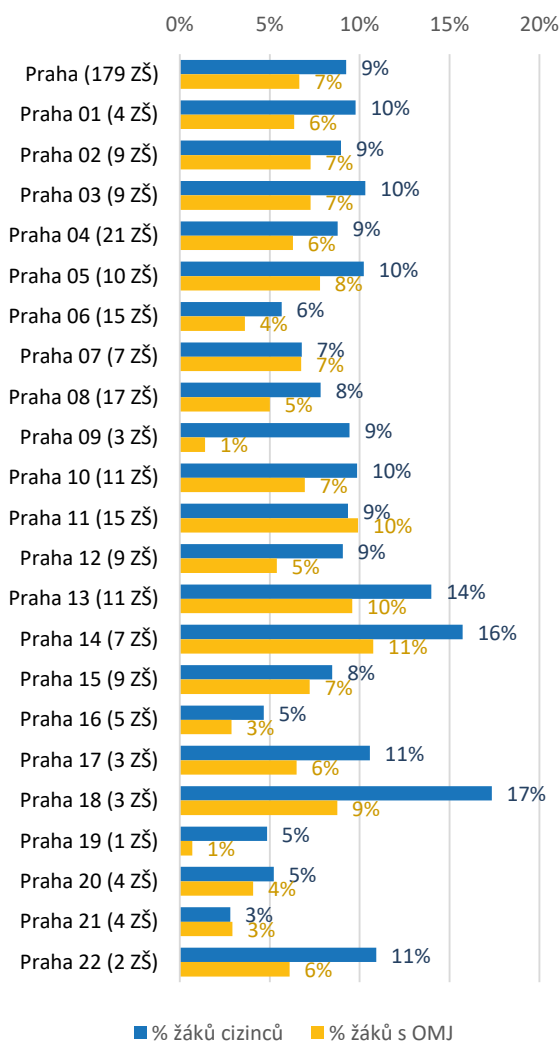
Praha 13 (pouze validní odpovědi)

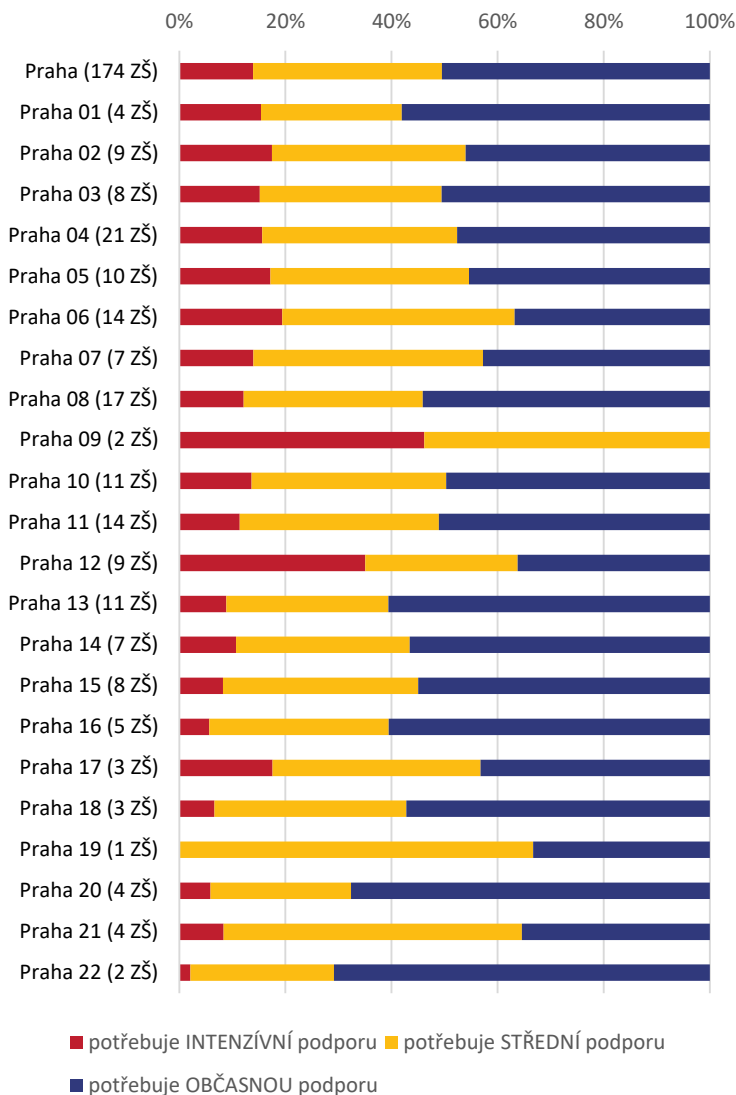

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Podíl žáků cizinců a žáků s OMJ na ZŠ ve správních obvodech Prahy*

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy**

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 14

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 14	10	3 961	14,2%	7	2 956	465	15,7%	318	10,8%	7

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

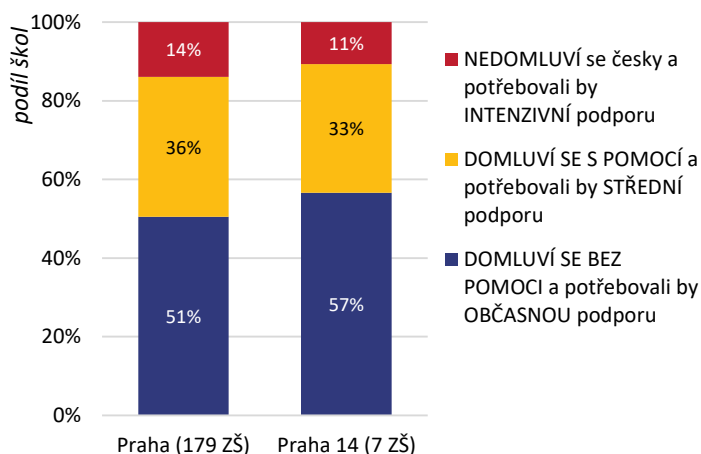

Praha 14	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	25	9	34
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	75	29	104
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	123	57	180
celkem	223	95	318

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

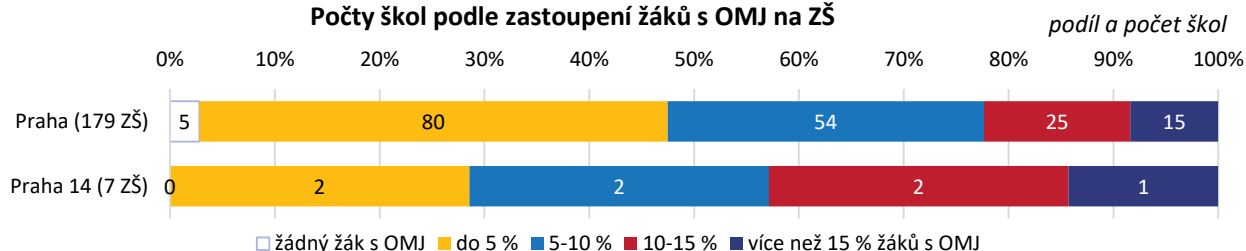
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

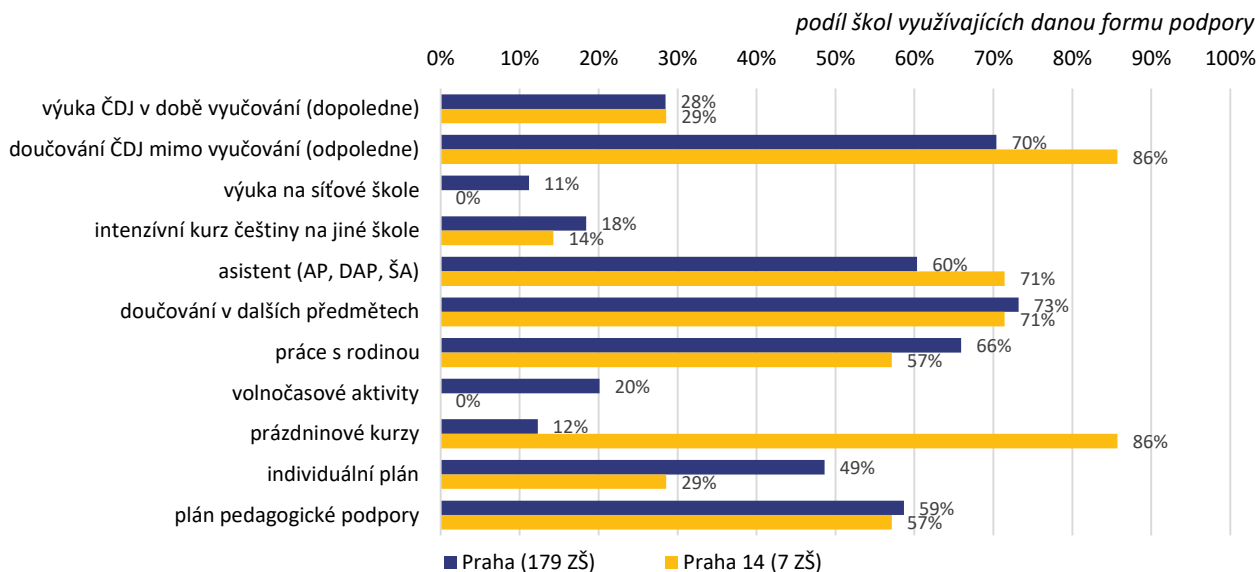
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

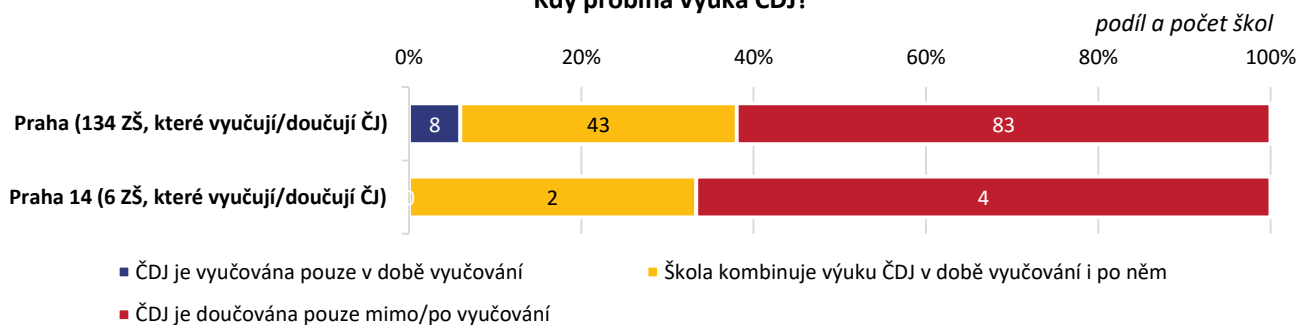
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

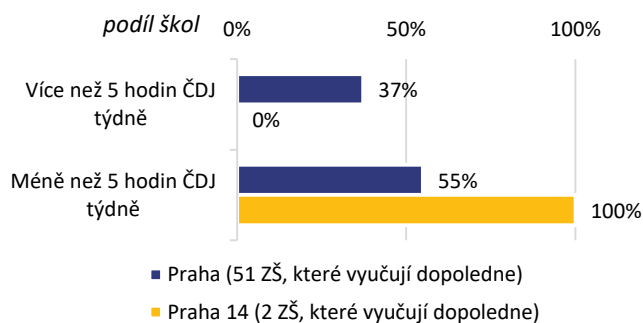
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 14 celkem 6 ZŠ, tedy 86 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 14: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 2 ZŠ, tj. 33 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 4, tj. 67 % škol ze správního obvodu.

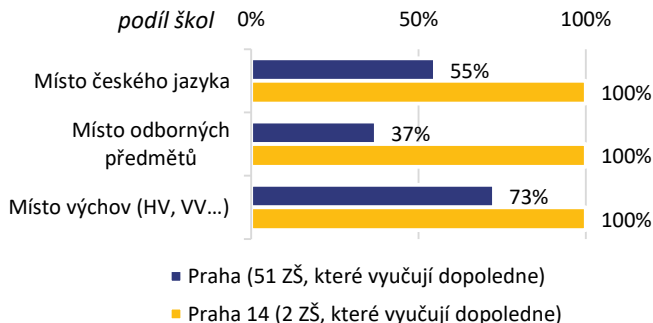
Kdy probíhá výuka ČDJ?

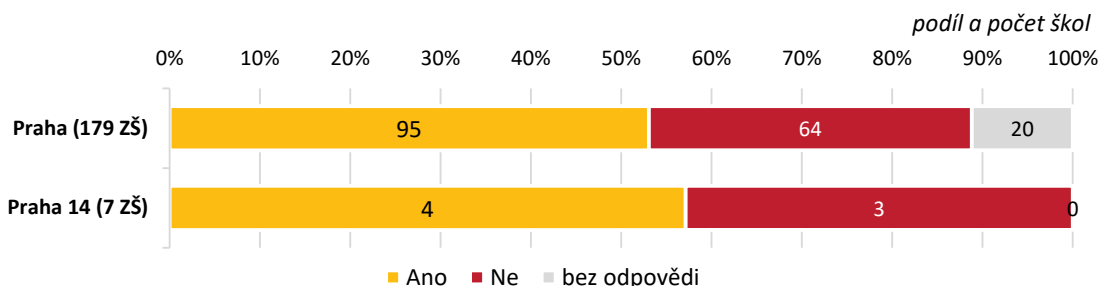
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

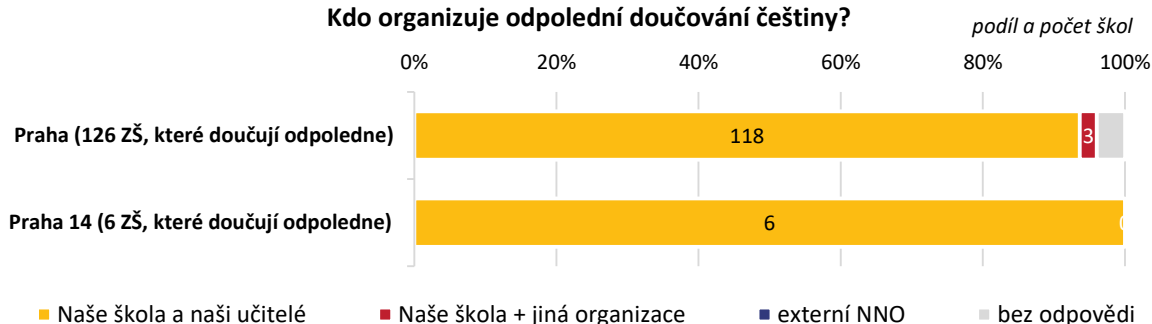
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

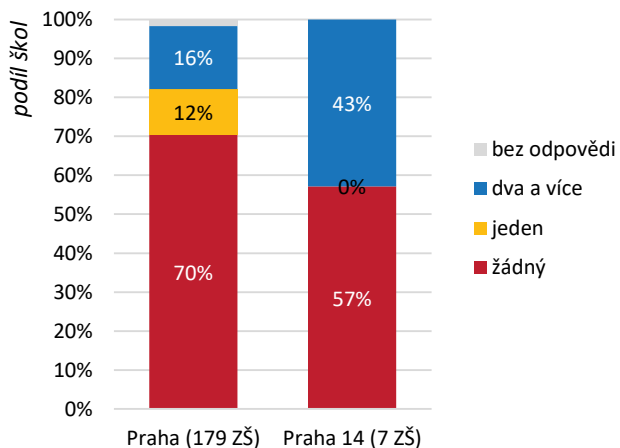

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

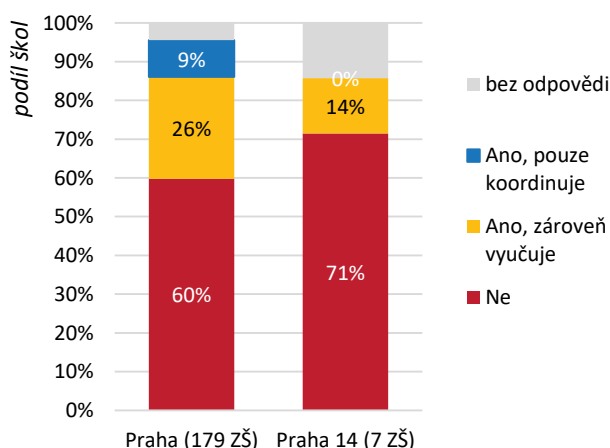

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

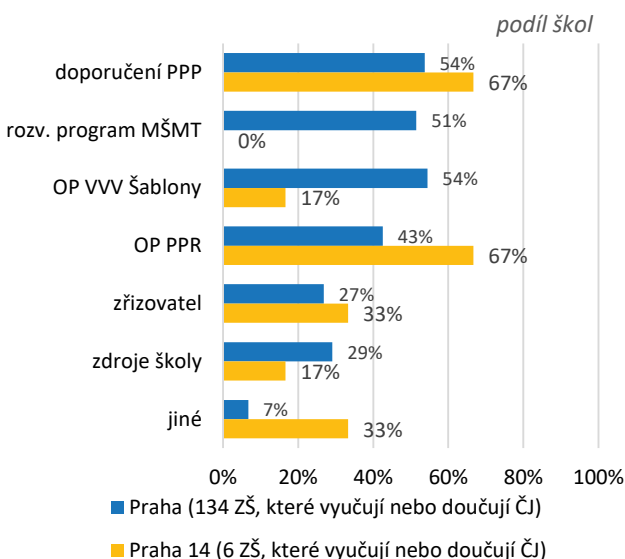

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

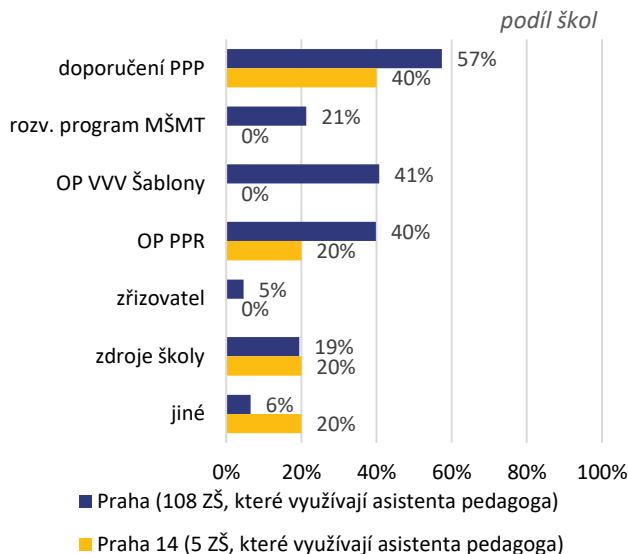

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

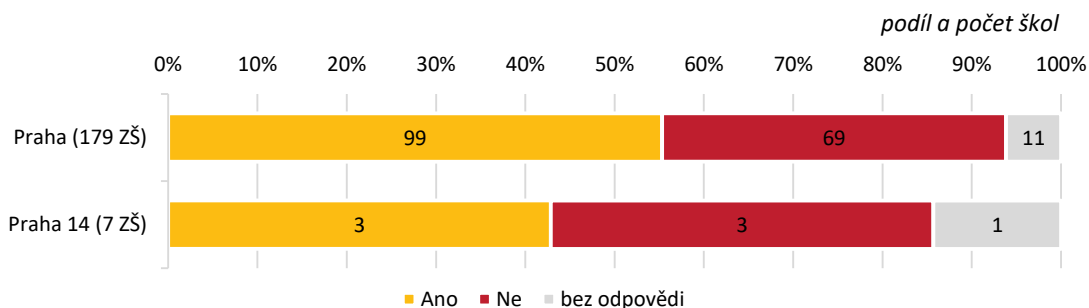
Zdroj financí na asistenty**

*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

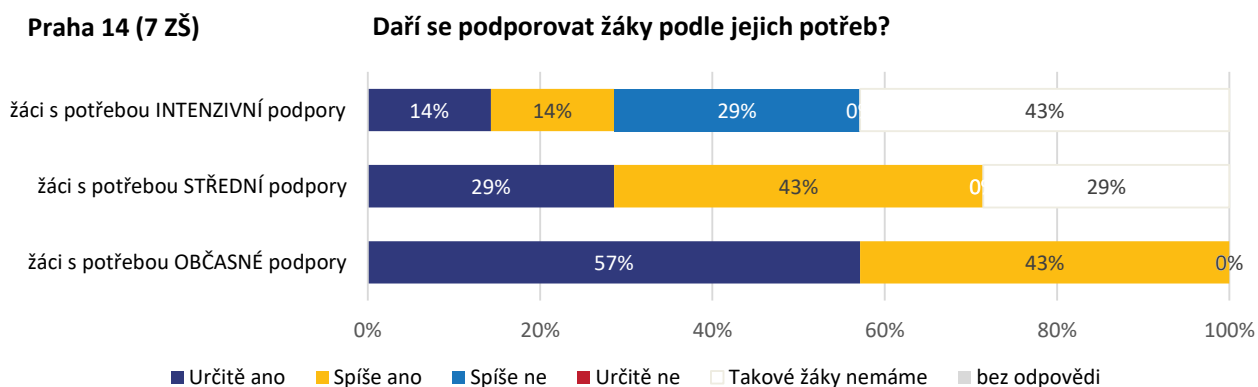
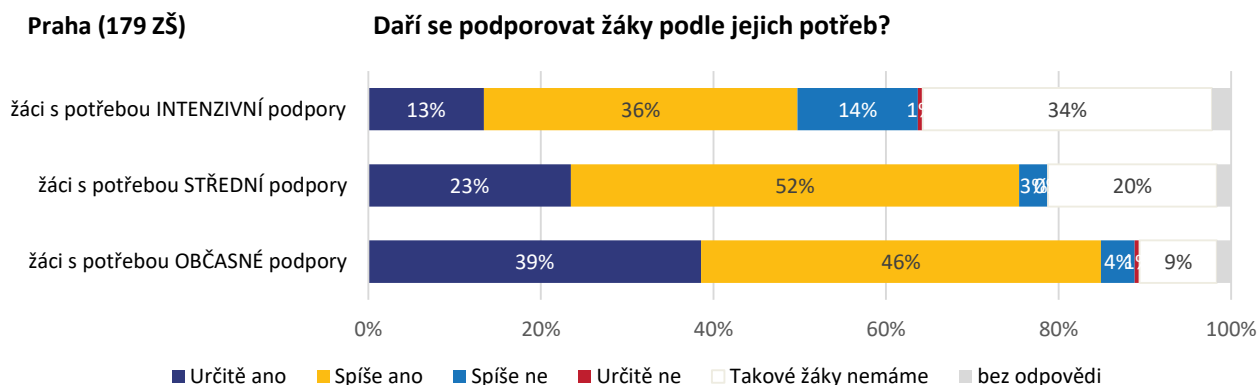
Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

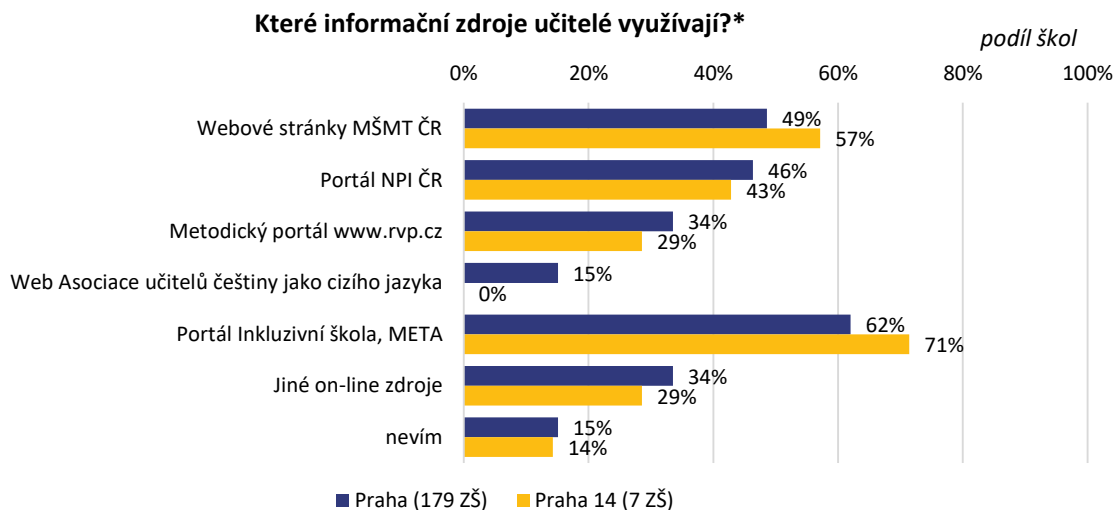

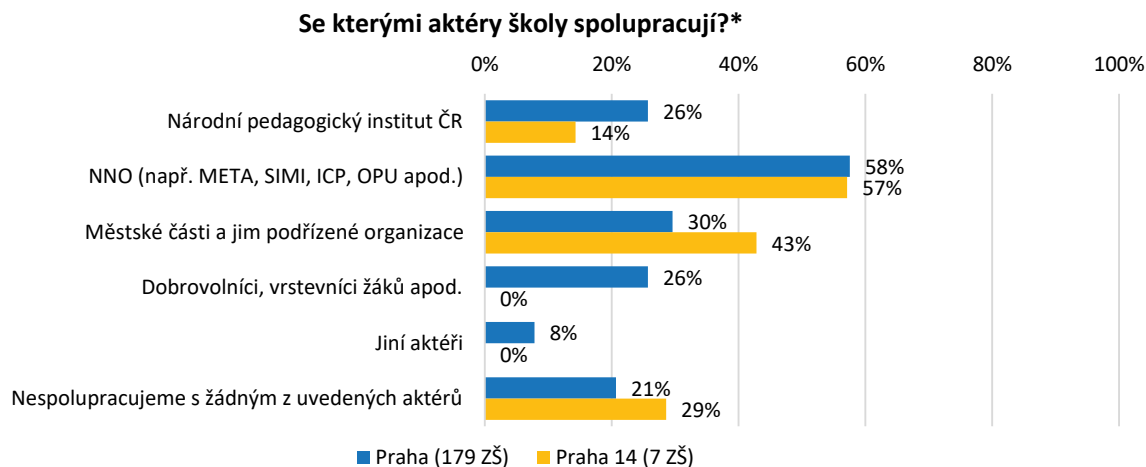
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

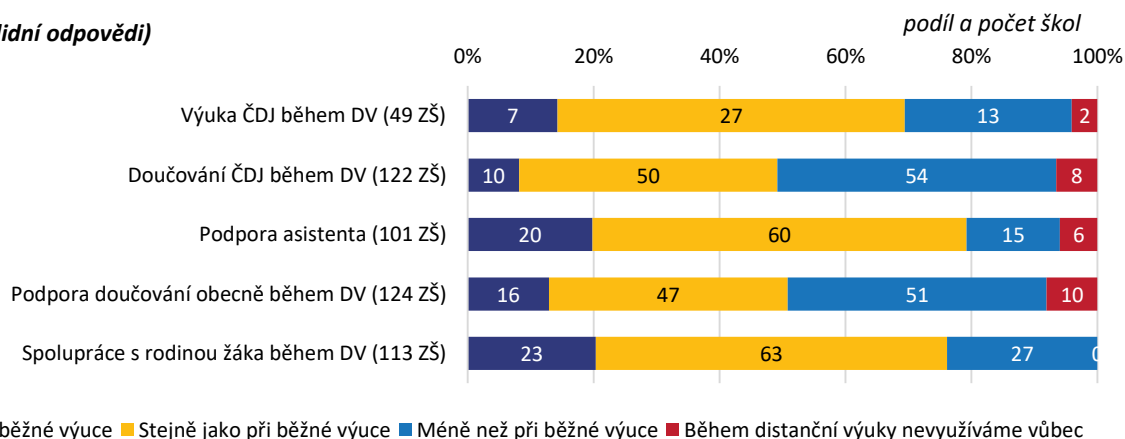
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

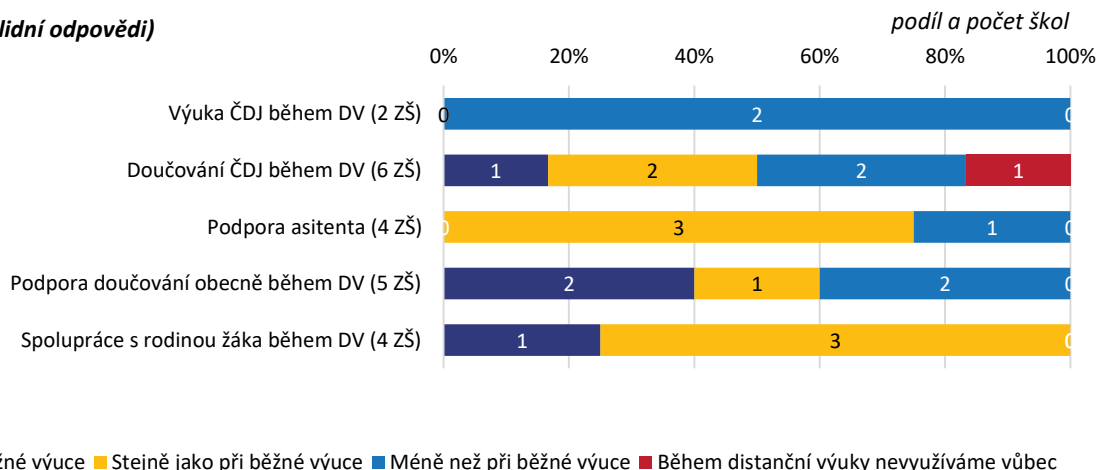
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

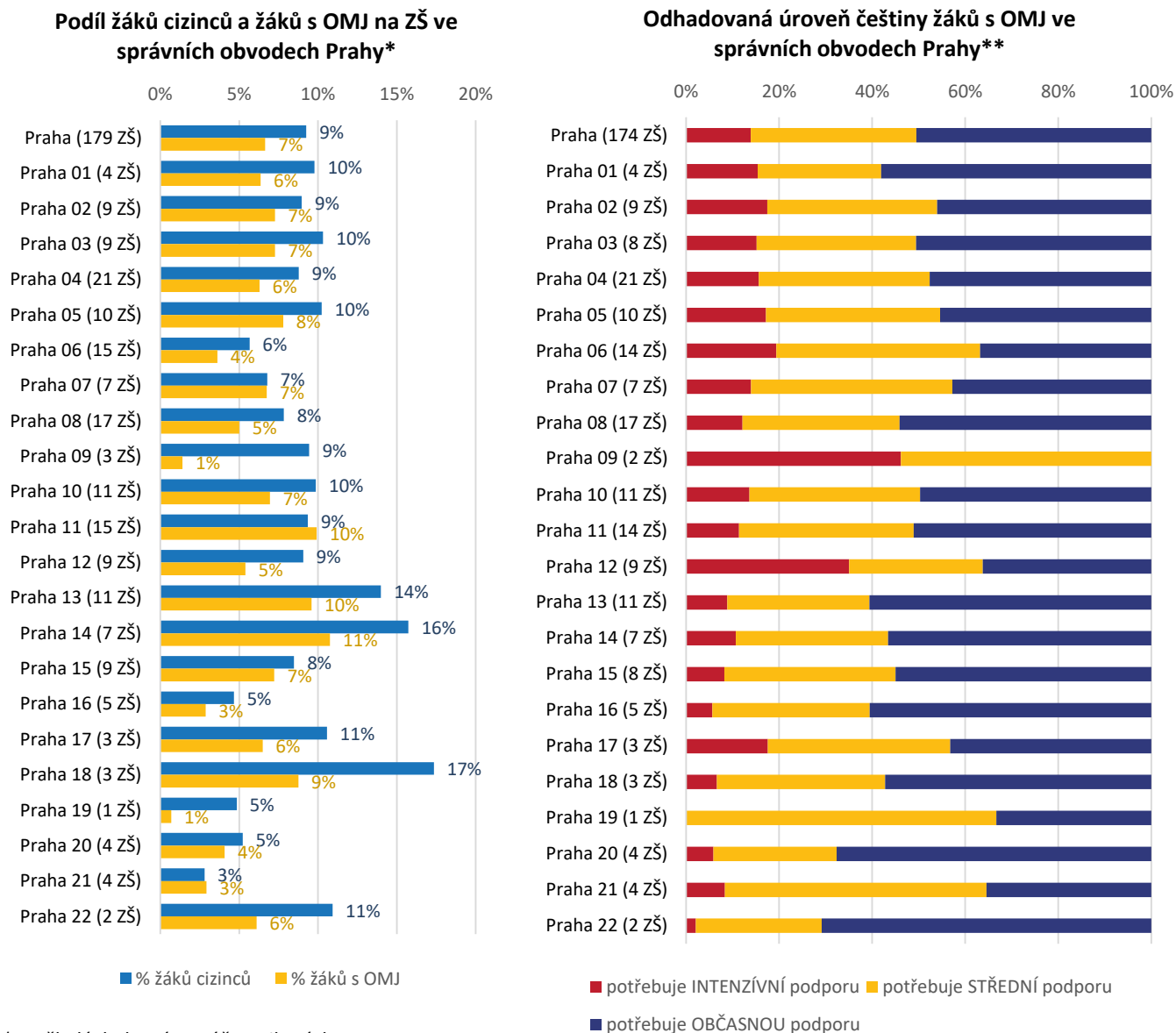

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 14 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 15

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 15	11	4 335	7,8%	9	3 195	271	8,5%	231	7,2%	8

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

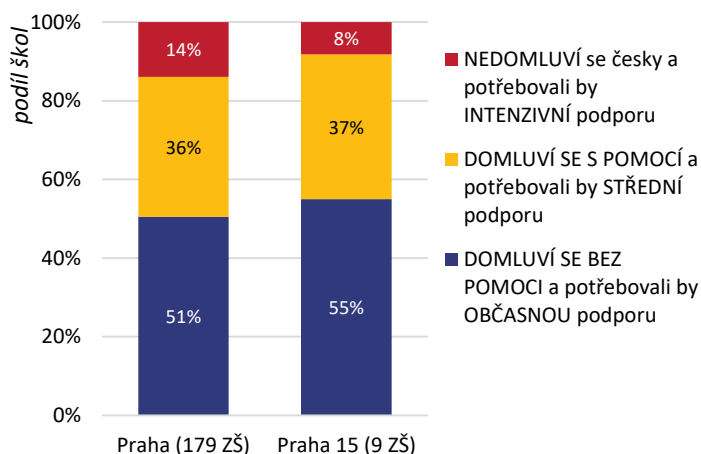

Praha 15	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	9	10	19
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	58	27	85
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	83	44	127
celkem	150	81	231

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ

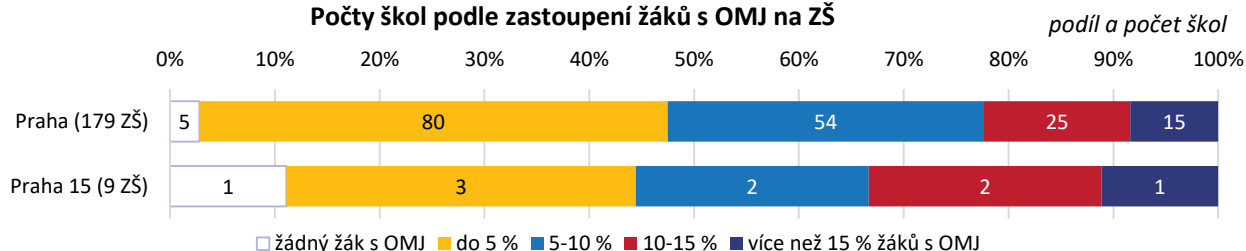
PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

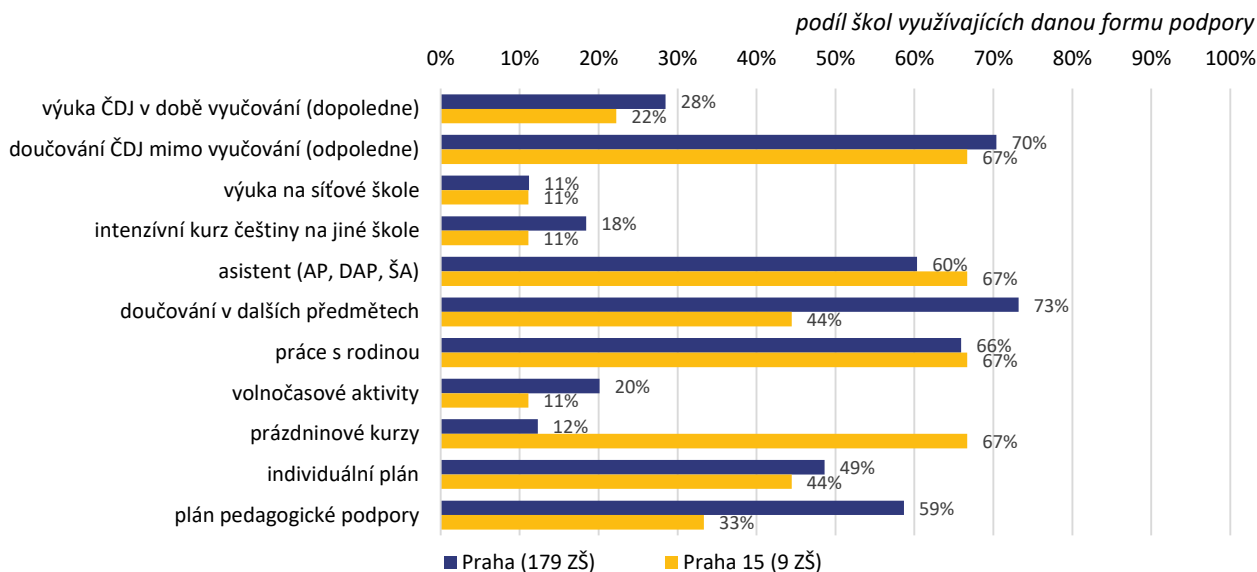
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

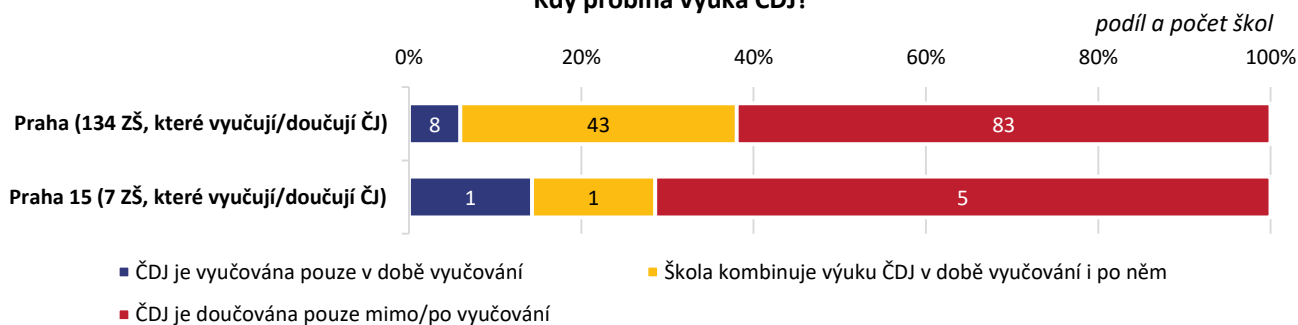
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

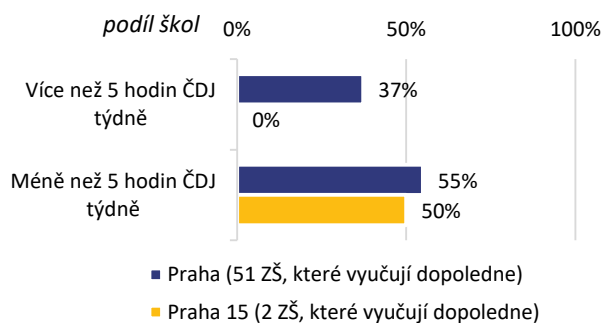
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 15 celkem 7 ZŠ, tedy 78 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 15: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 1, tj. 14 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 14 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 5, tj. 71 % škol ze správního obvodu.

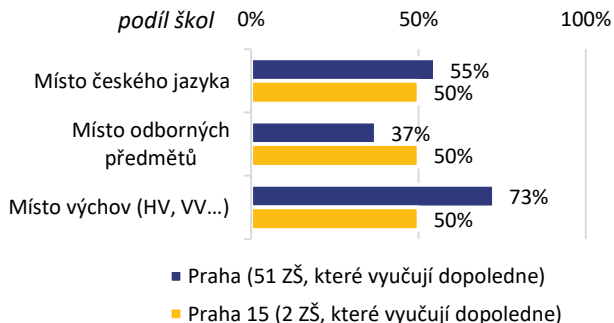
Kdy probíhá výuka ČDJ?

V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

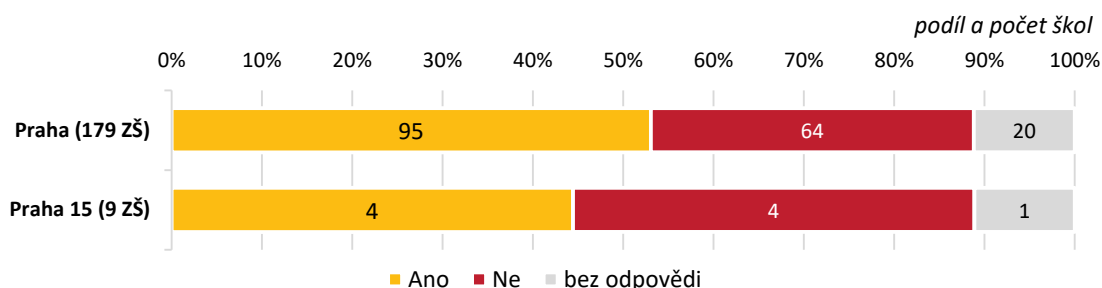

Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

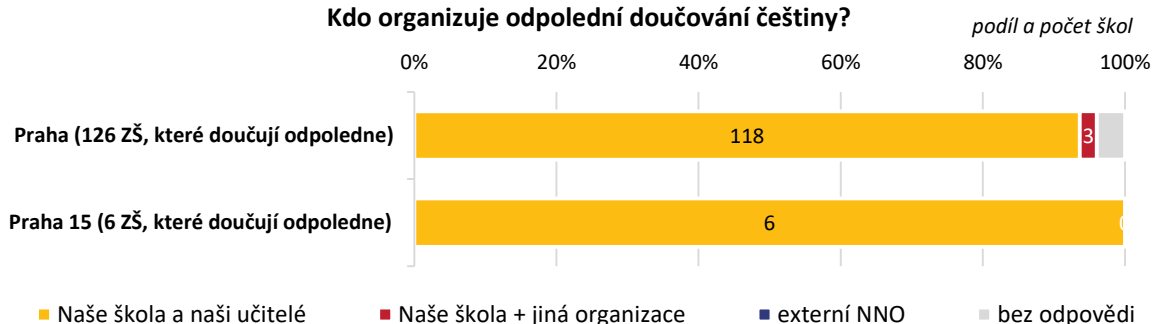

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

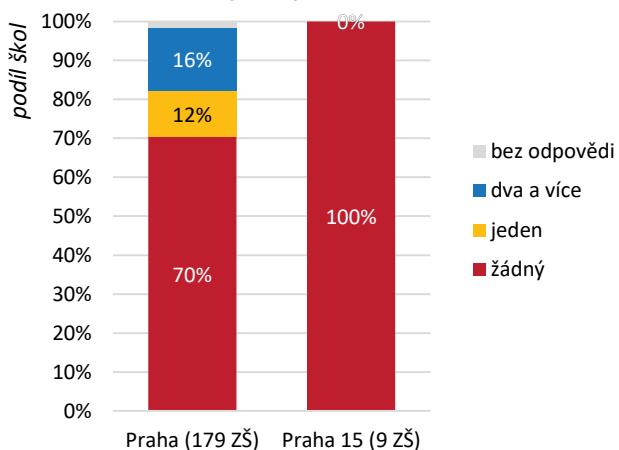

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

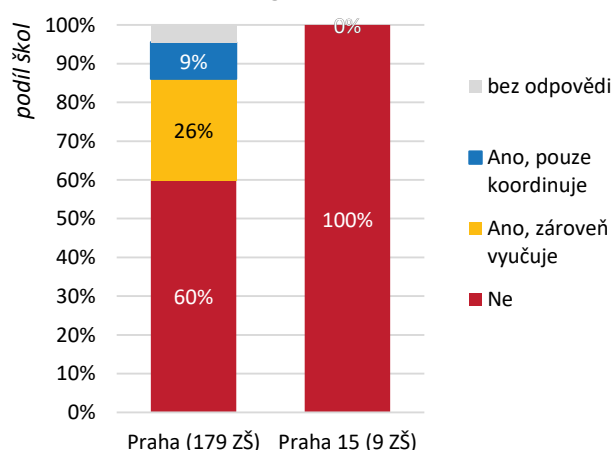

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

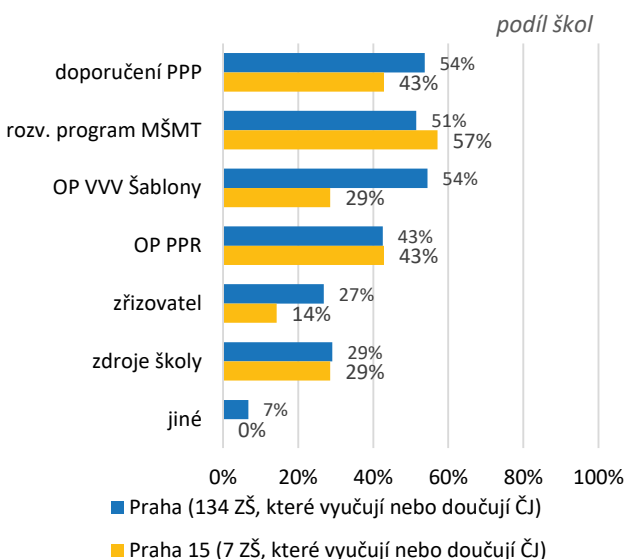

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

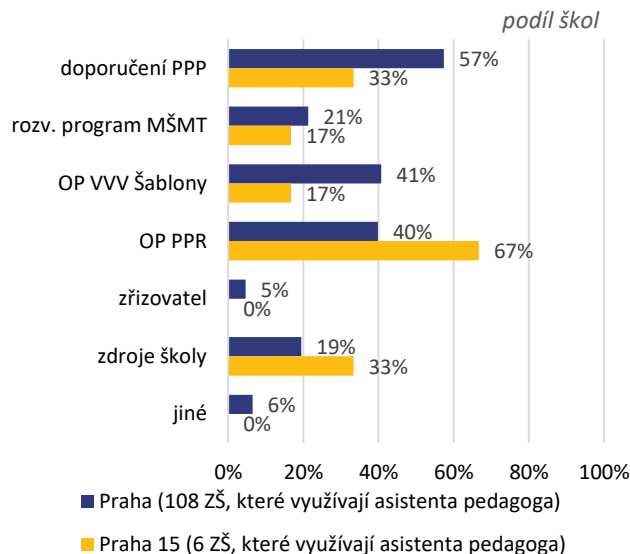

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

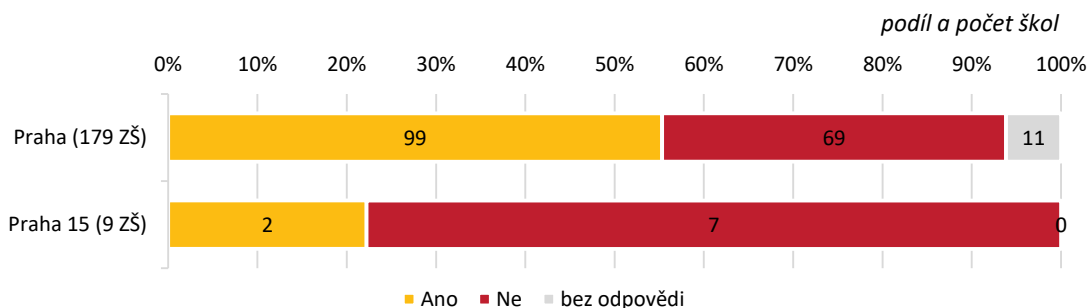
Zdroj financí na asistenty**

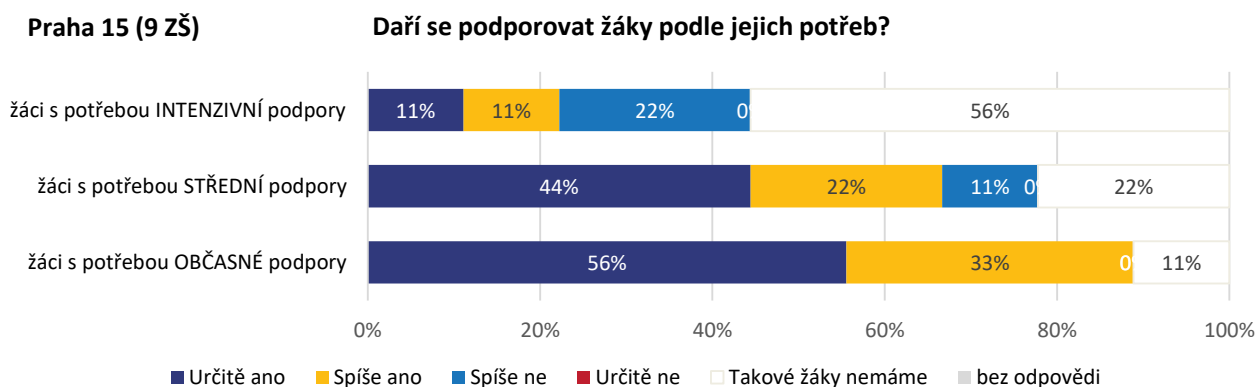
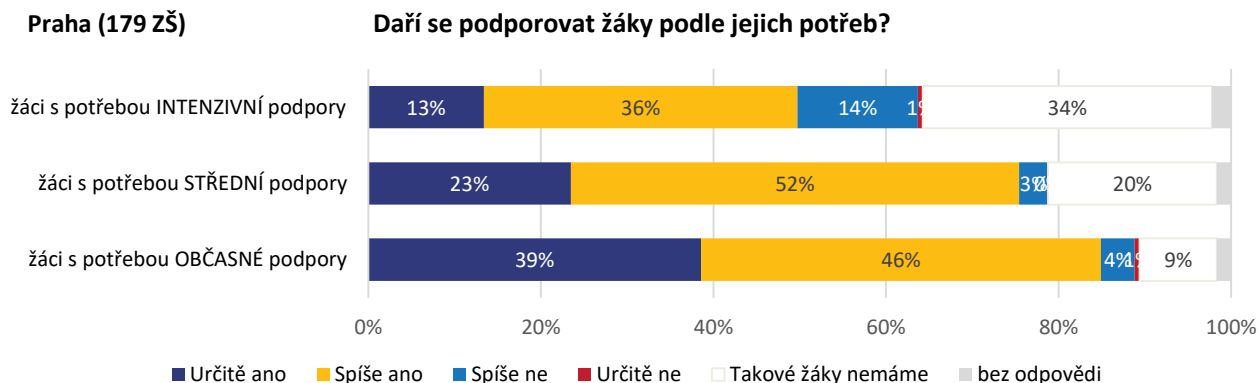
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

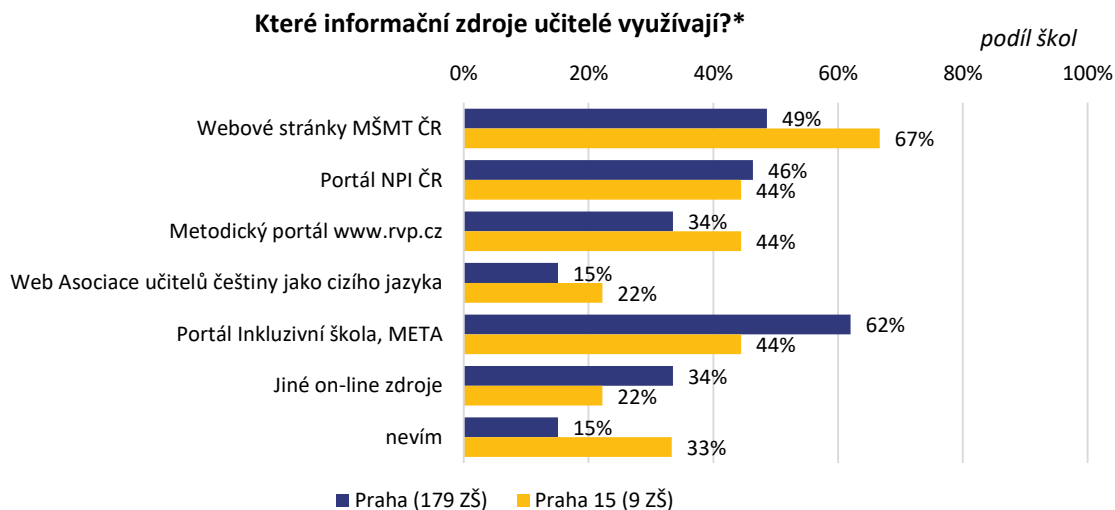
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

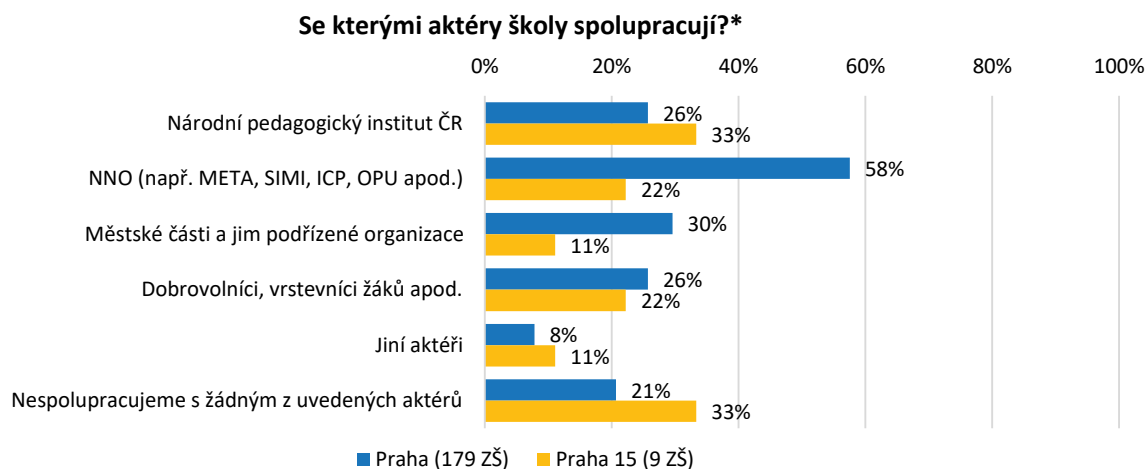
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

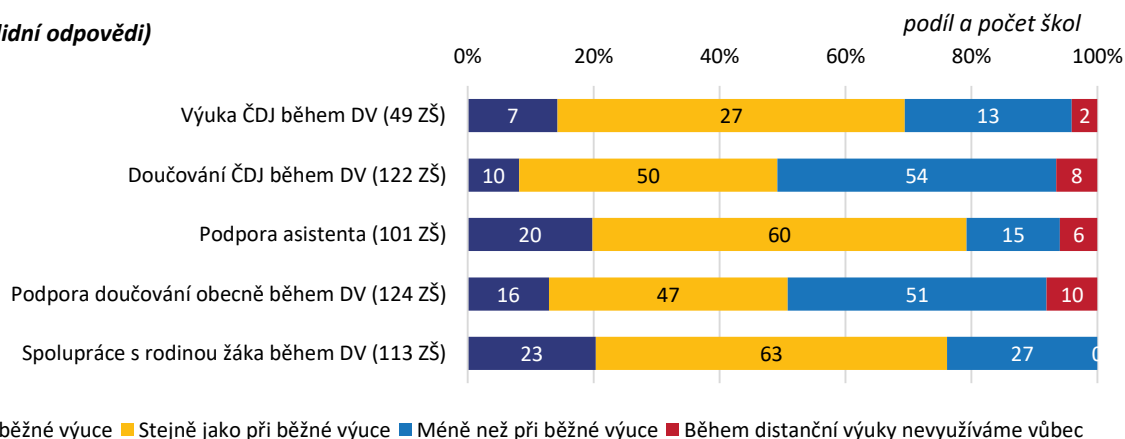
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

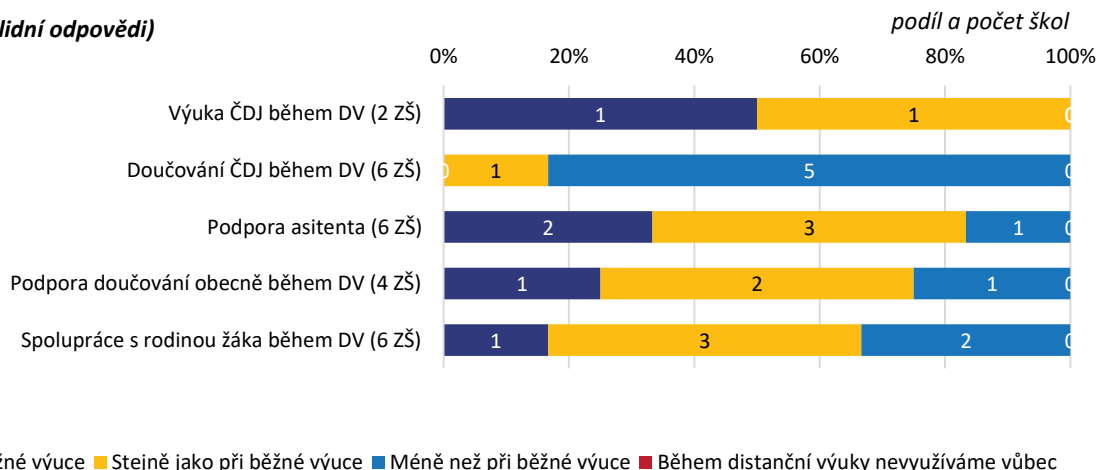
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

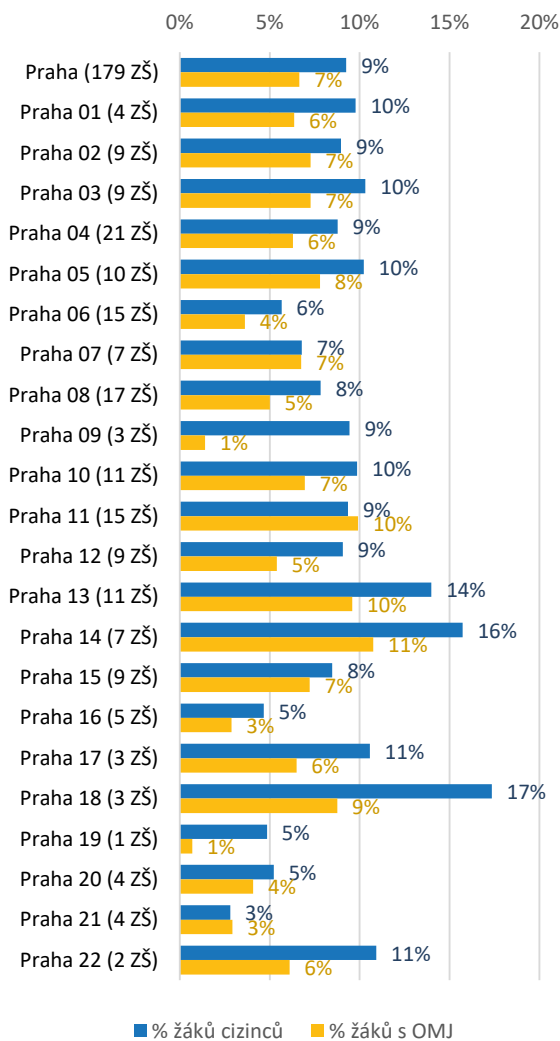
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 15 (pouze validní odpovědi)

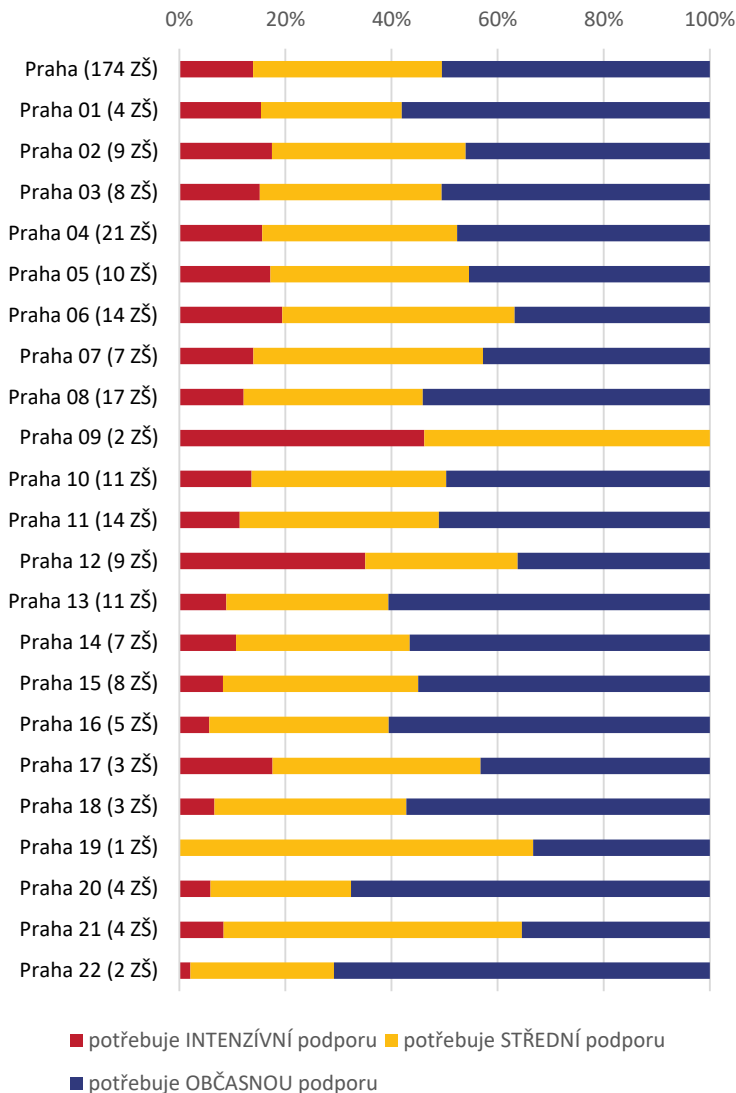

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Podíl žáků cizinců a žáků s OMJ na ZŠ ve správních obvodech Prahy*

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy**

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 16

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 16	6	2 480	4,7%	5	2 463	115	4,7%	71	2,9%	5

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matřka MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

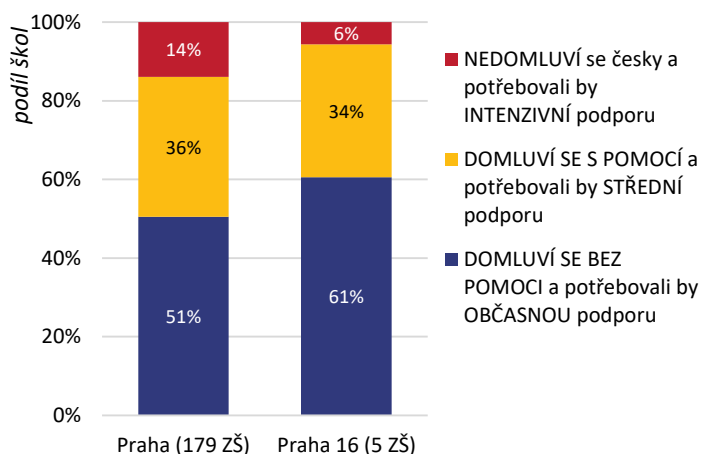

Praha 16	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	2	2	4
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	19	5	24
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	22	21	43
celkem	43	28	71

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

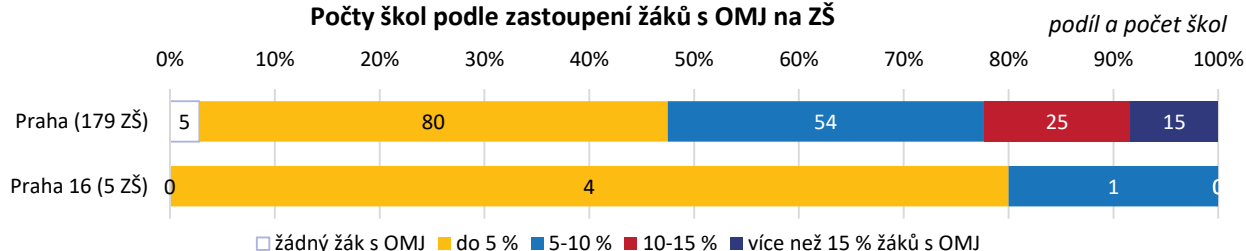
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

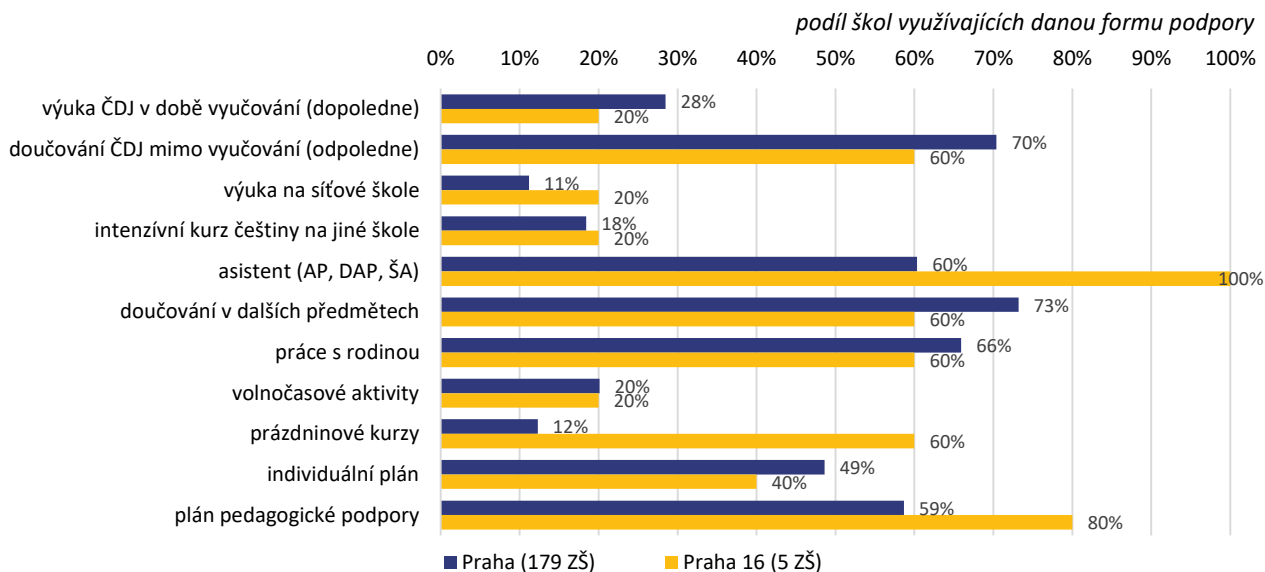
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

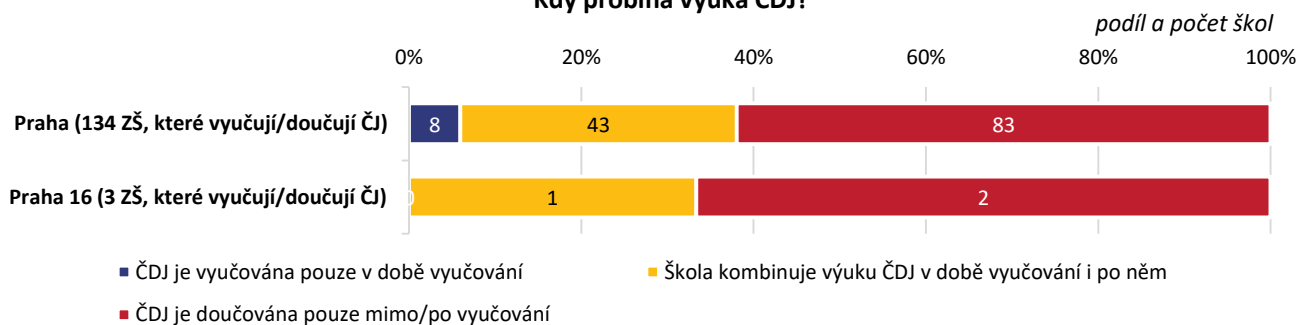
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

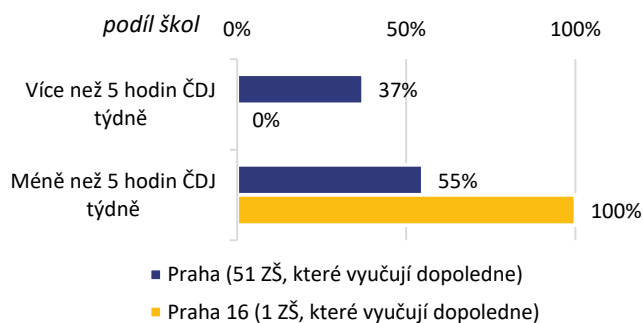
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 16 celkem 3 ZŠ, tedy 60 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 16: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 33 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 2, tj. 67 % škol ze správního obvodu.

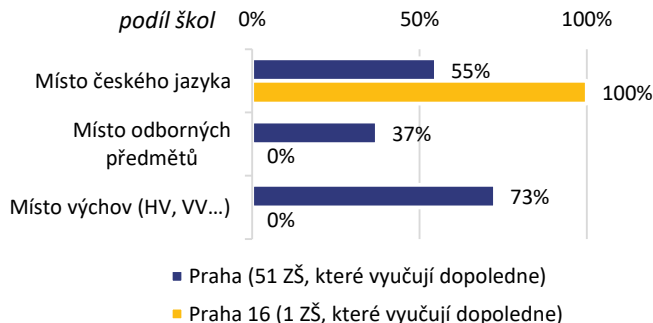
Kdy probíhá výuka ČDJ?

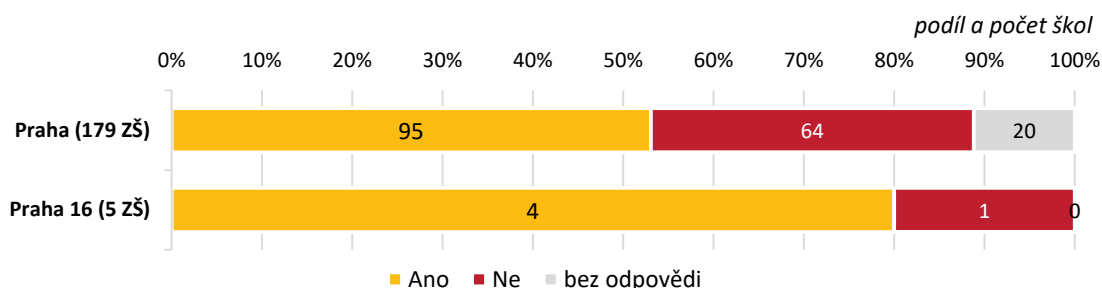
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

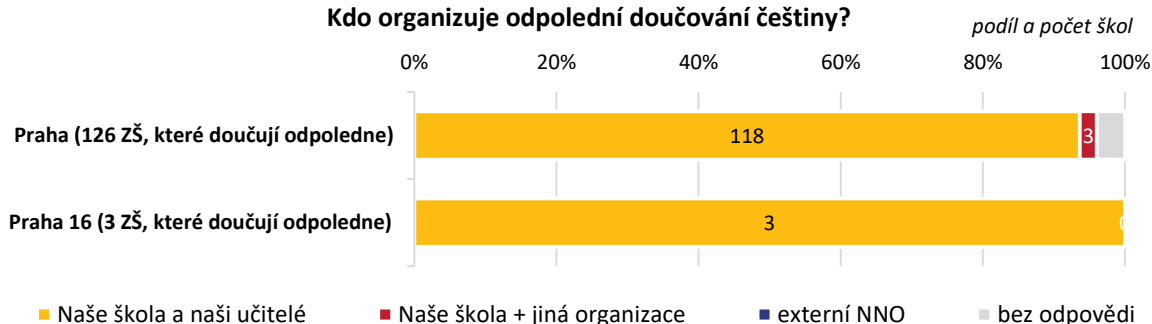
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

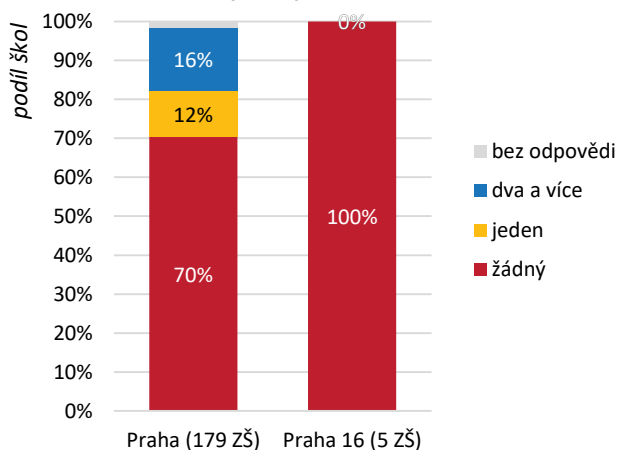

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

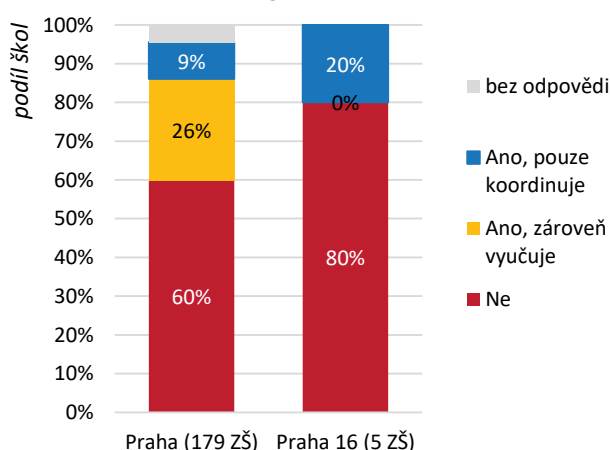

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

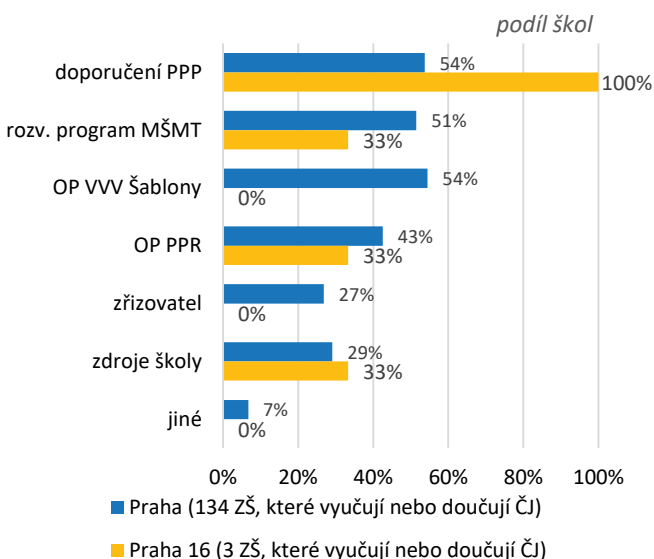

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

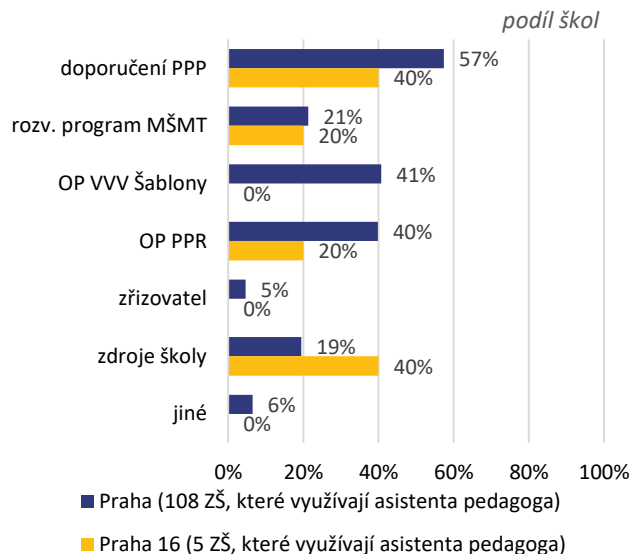

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

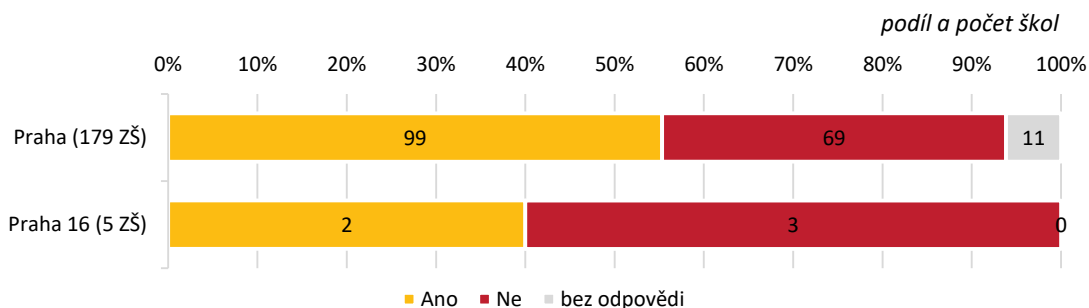
Zdroj financí na asistenty**

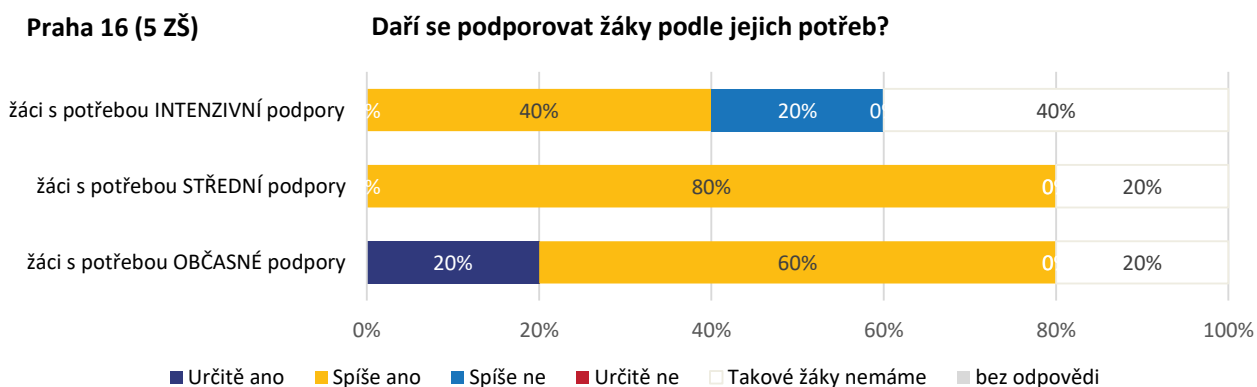
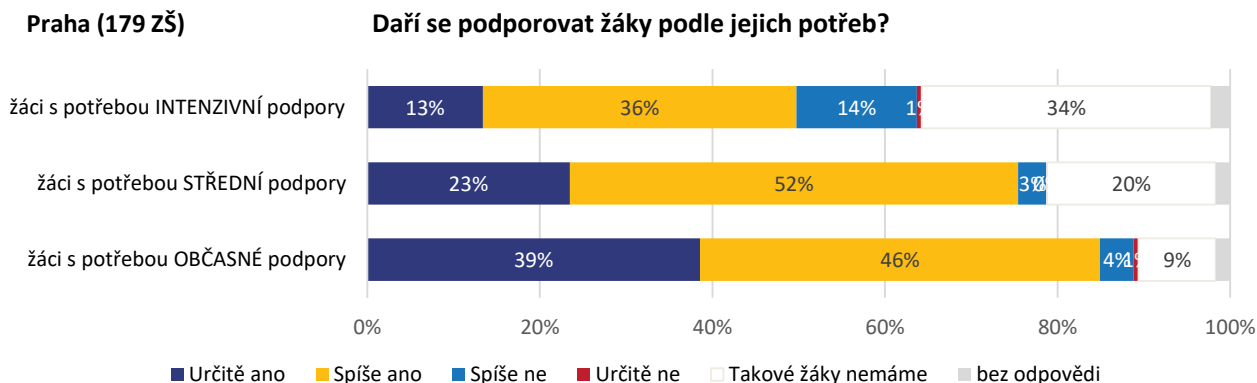
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

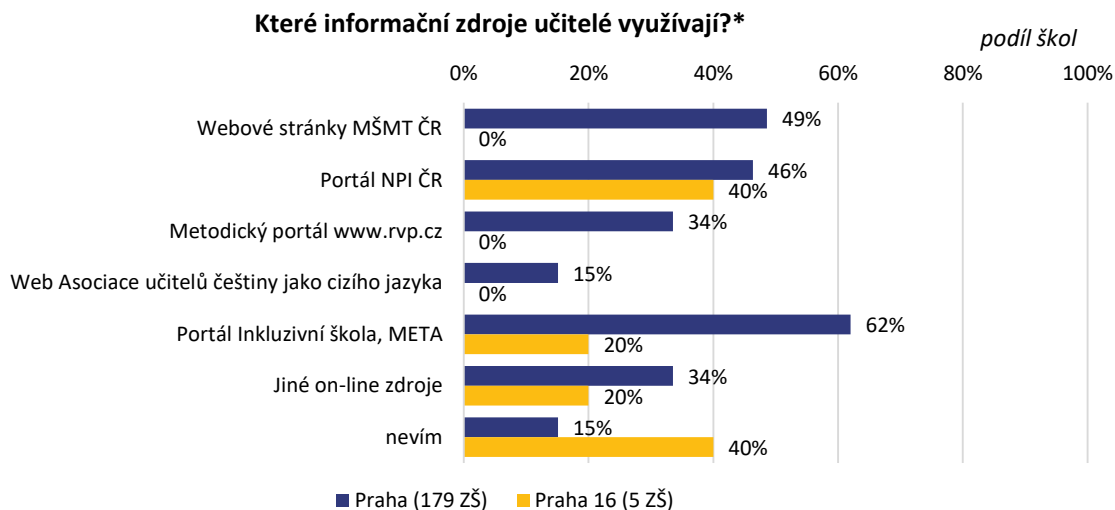
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

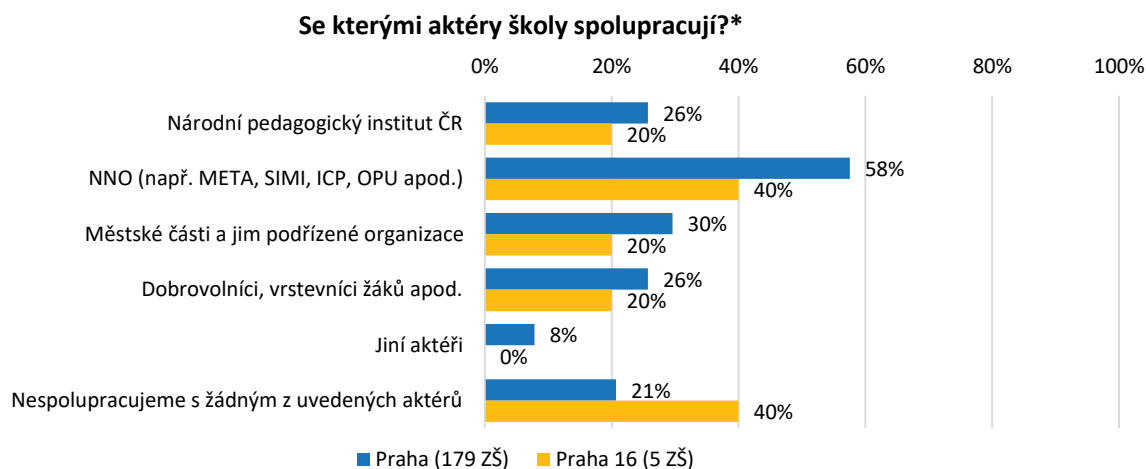
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

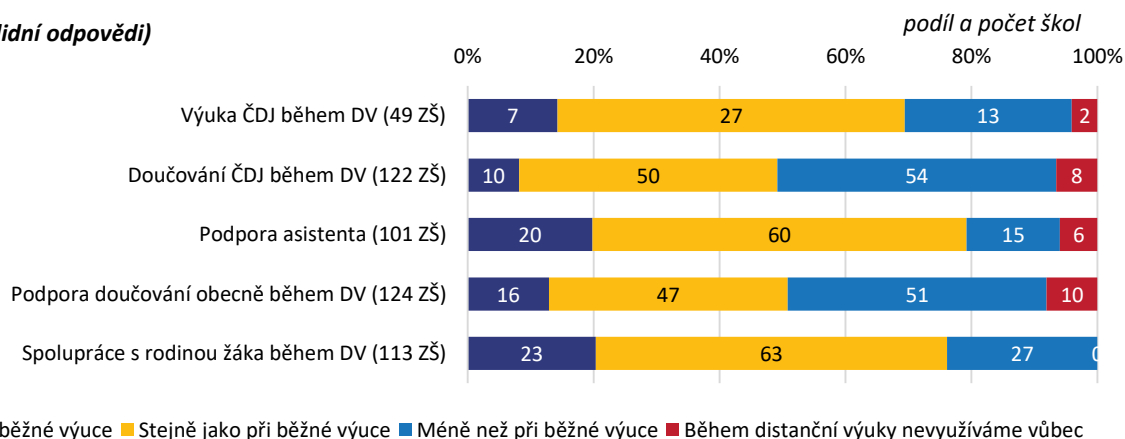
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

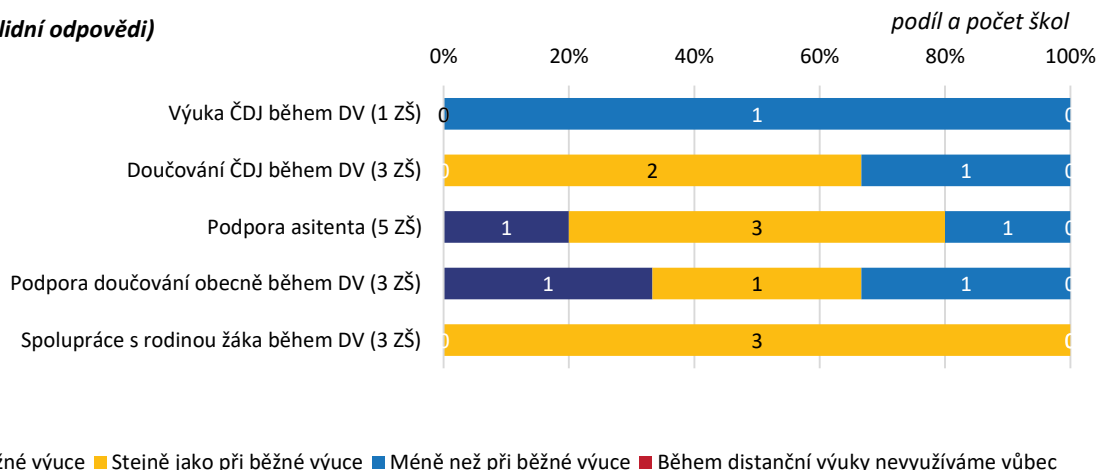
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

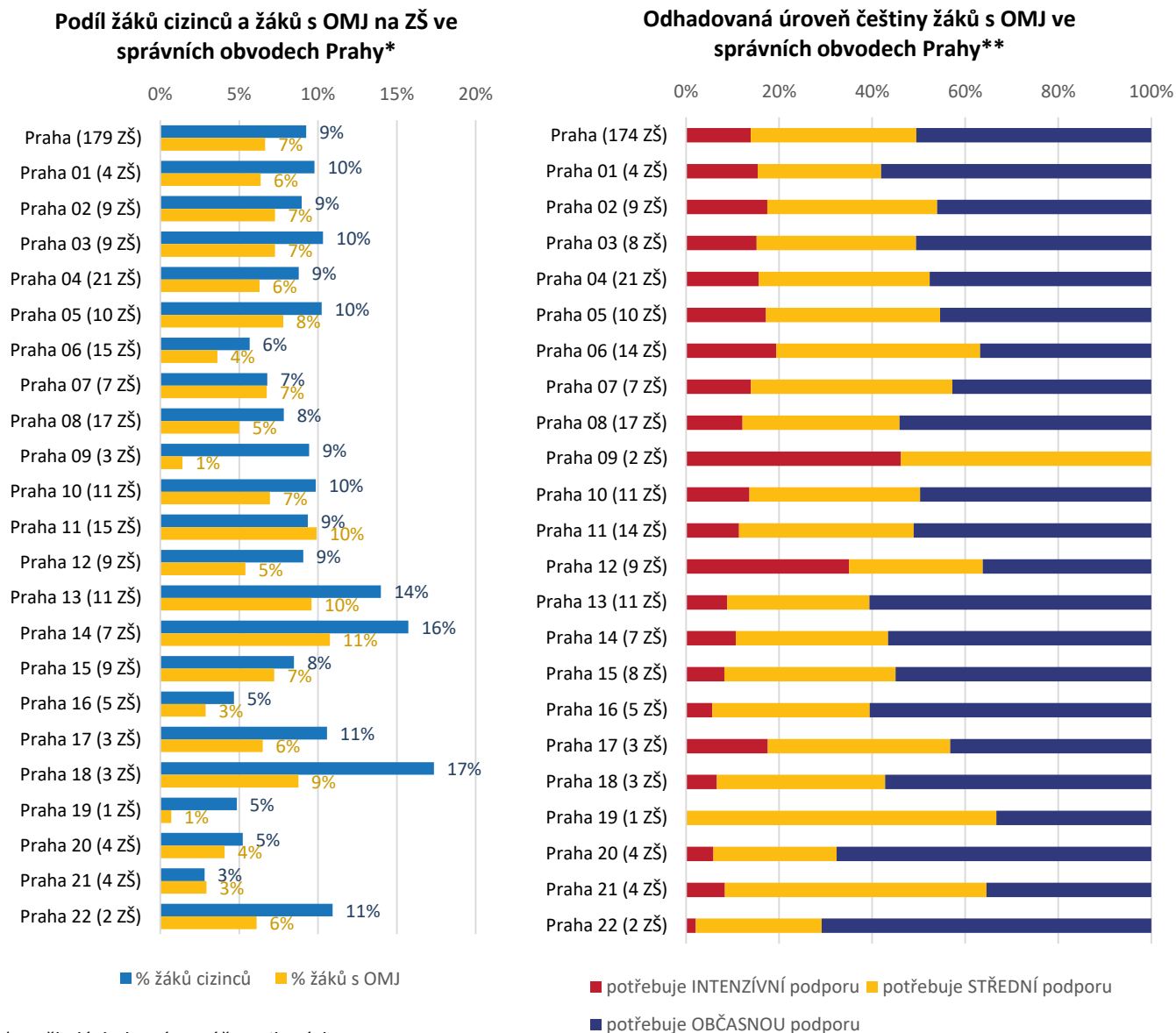
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 16 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 17

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 17	3	2 280	10,6%	3	2 280	241	10,6%	148	6,5%	3

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

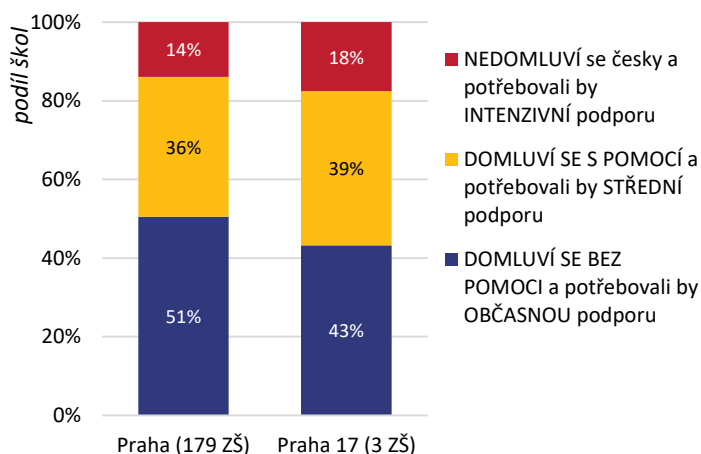

Praha 17	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	15	11	26
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	37	21	58
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	31	33	64
celkem	83	65	148

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

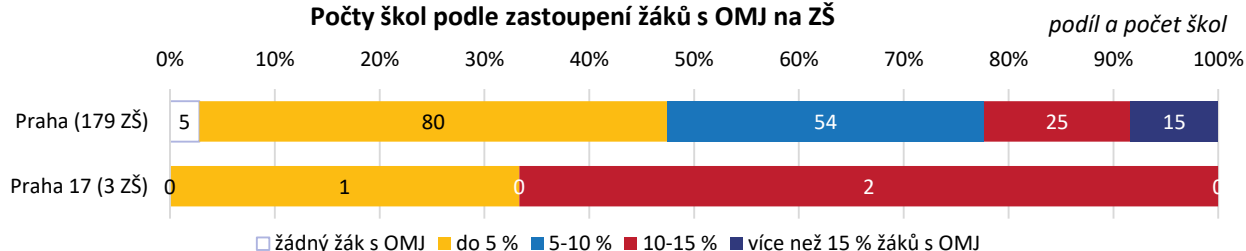
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

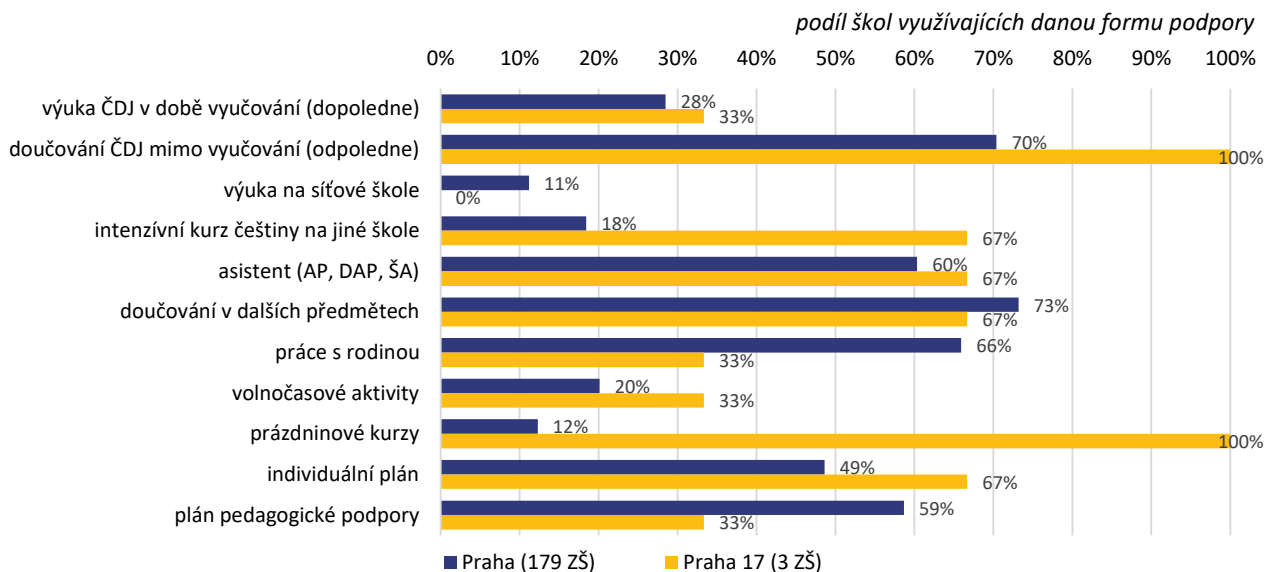
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

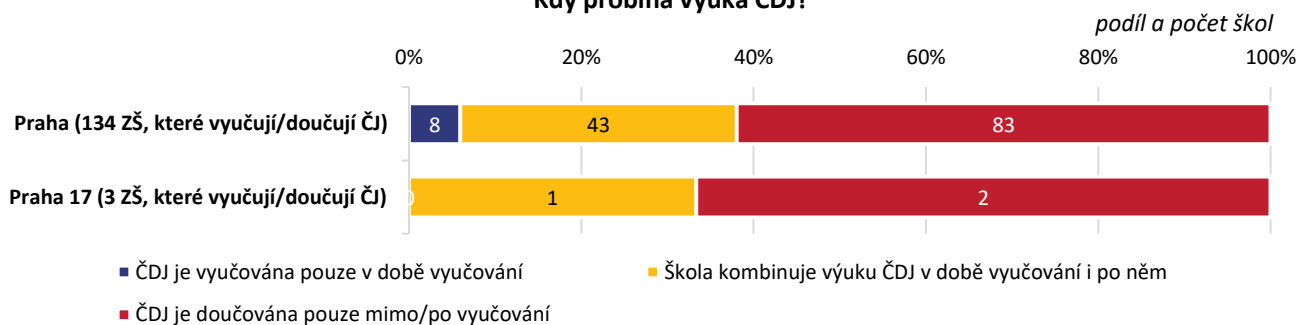
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

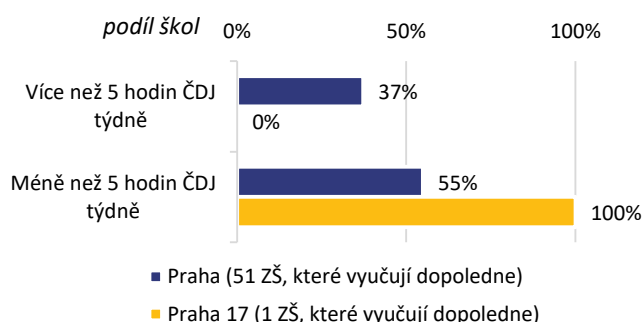
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 17 celkem 3 ZŠ, tedy 100 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 17: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 33 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 2, tj. 67 % škol ze správního obvodu.

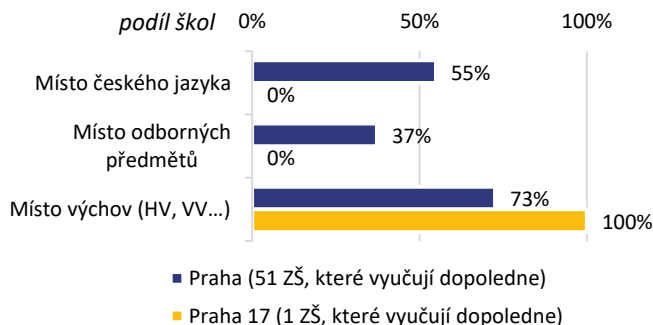
Kdy probíhá výuka ČDJ?

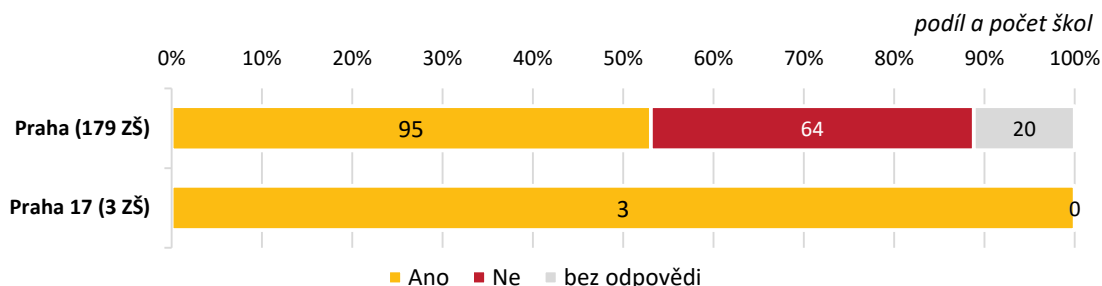
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

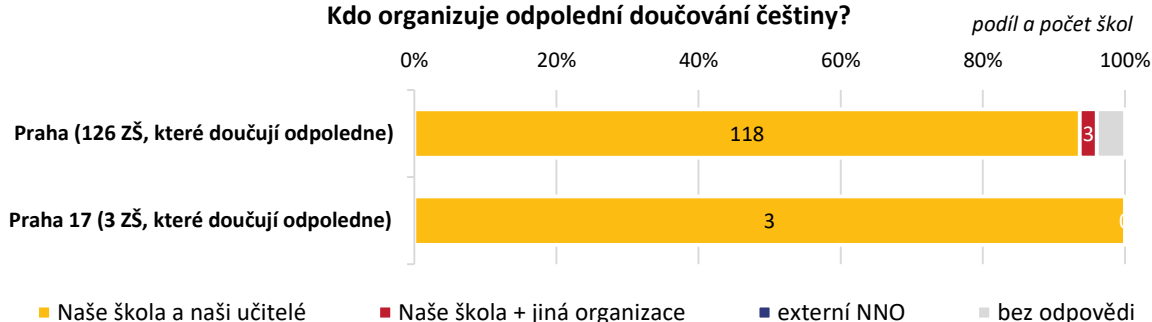
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

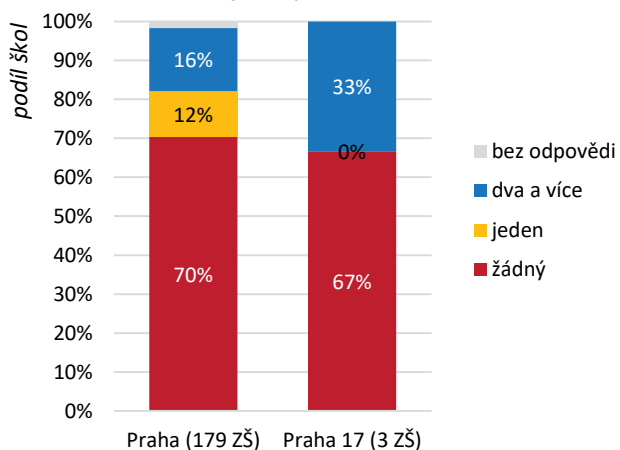

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

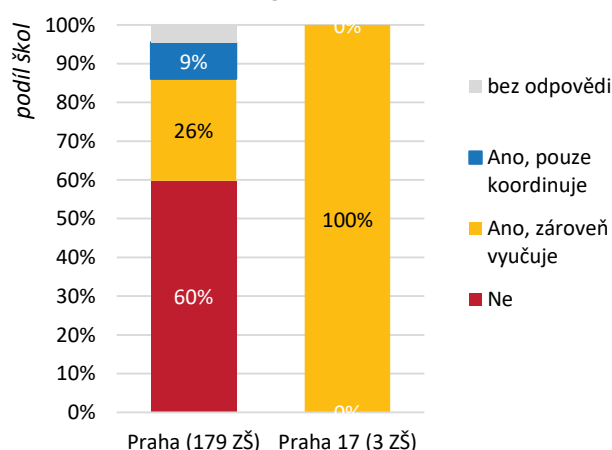

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

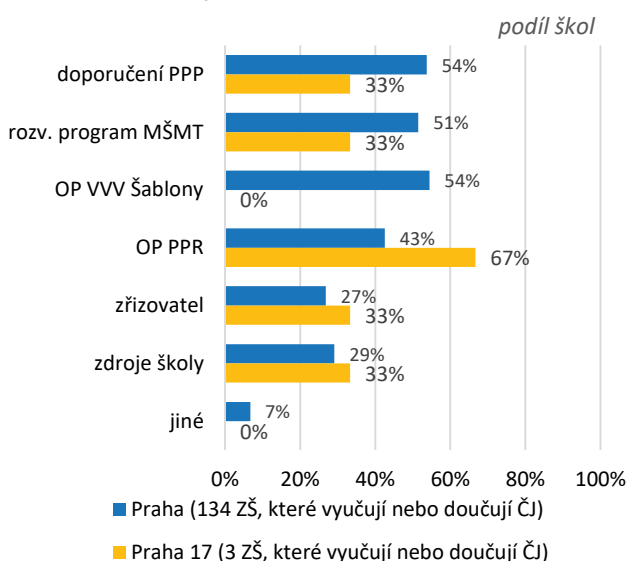

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

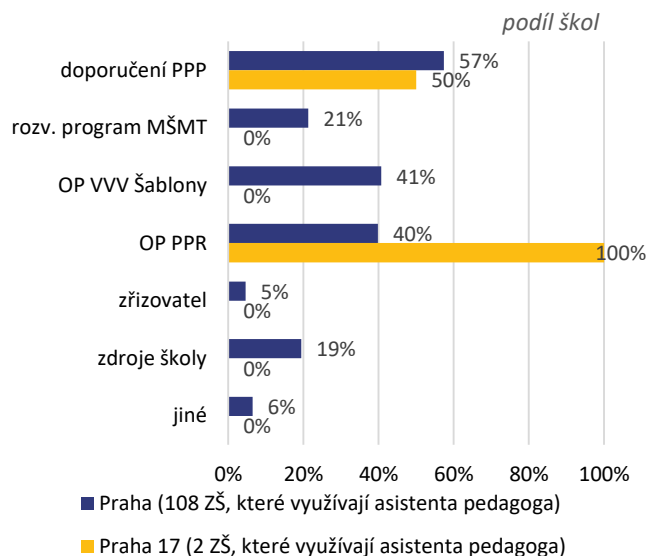

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

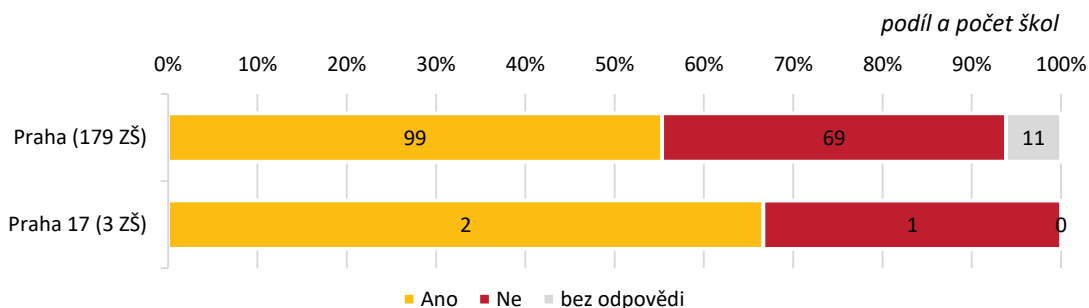
Zdroj financí na asistenty**

*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

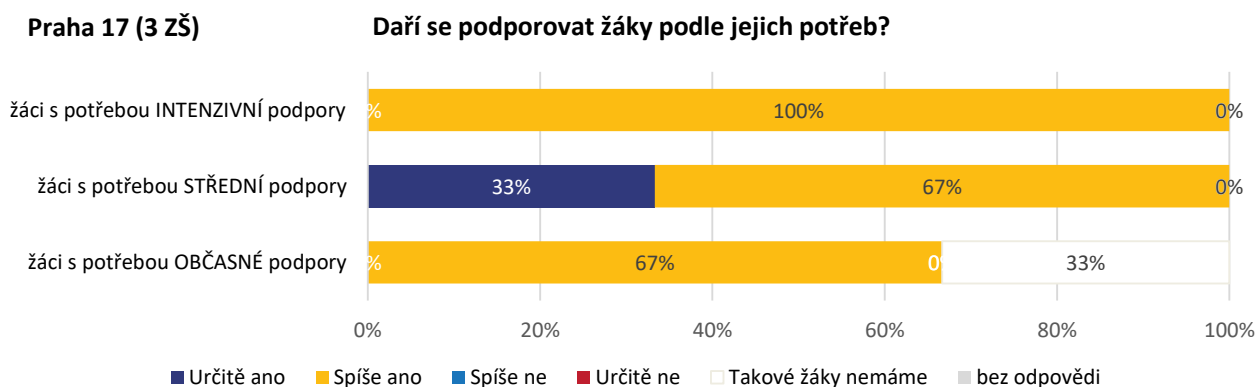
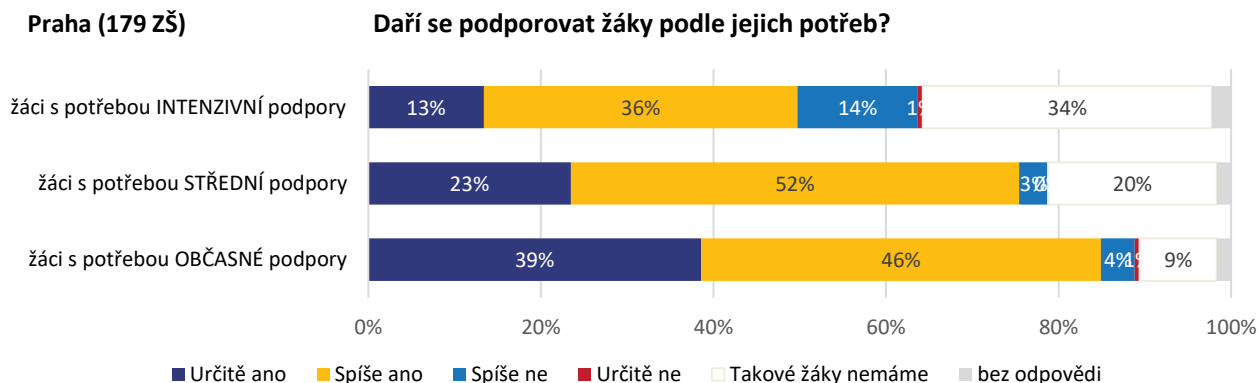
Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

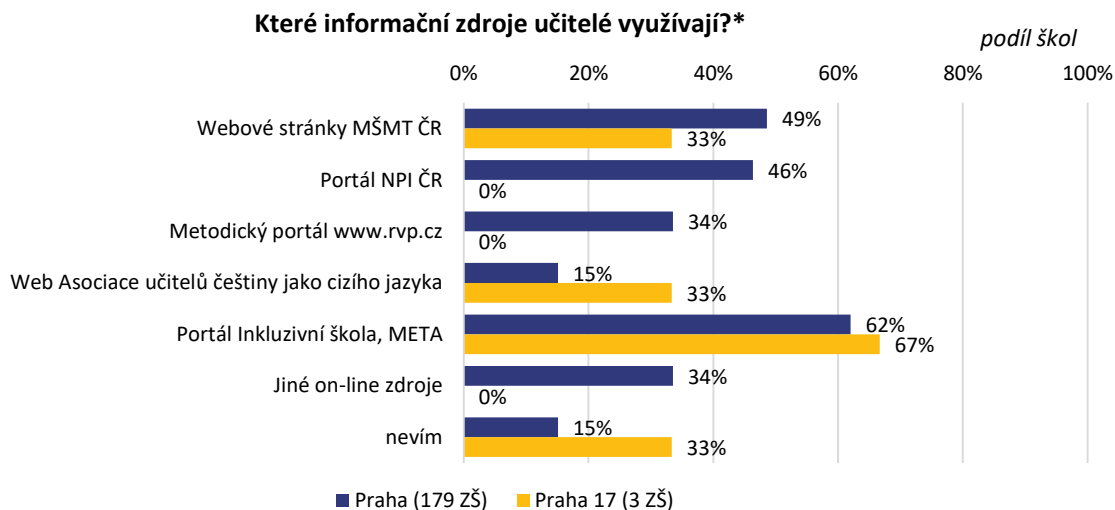

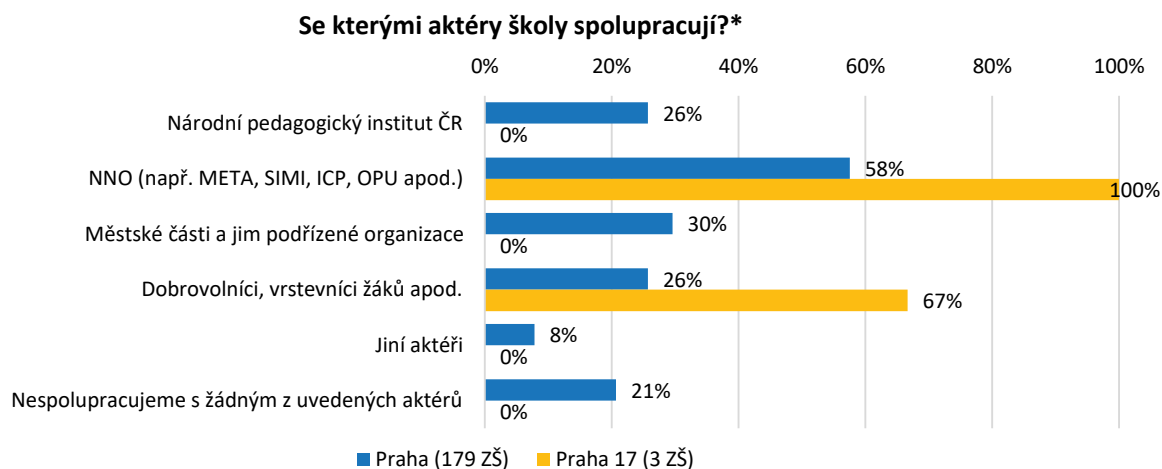
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

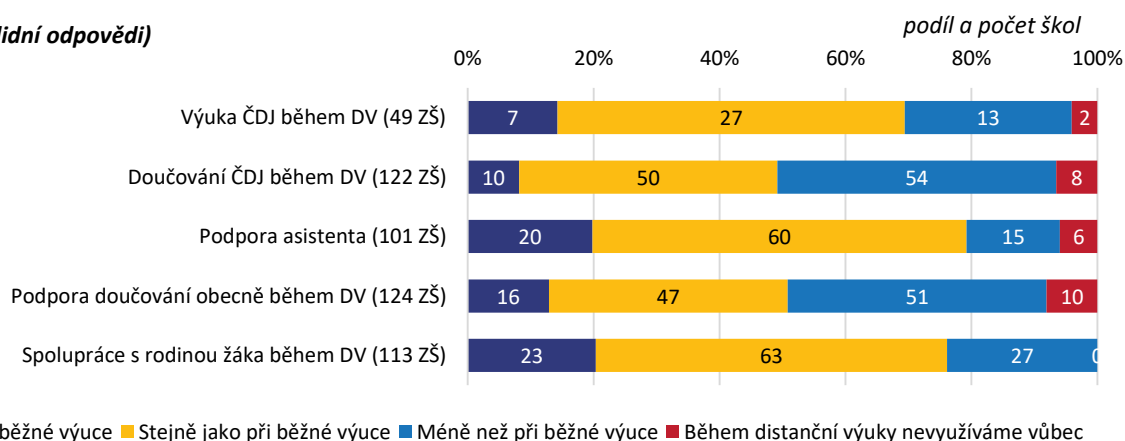
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

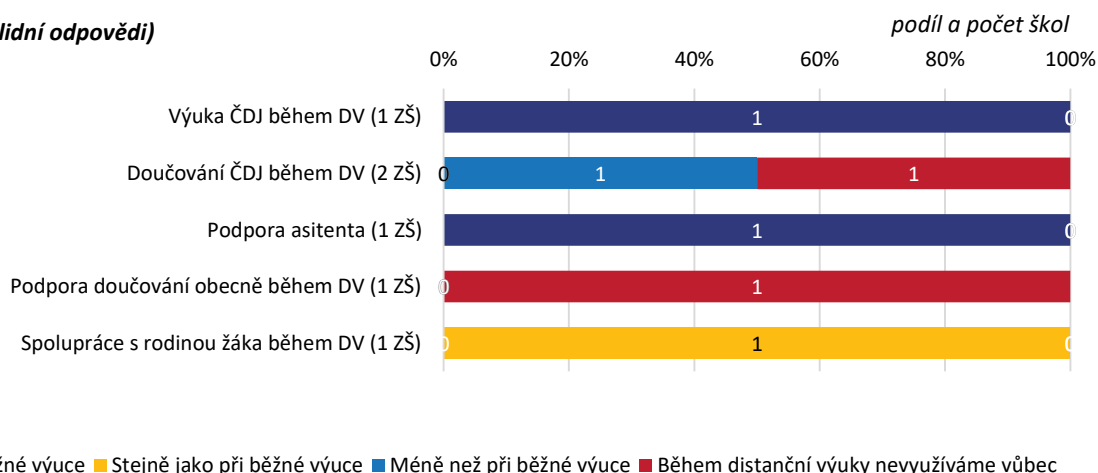
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

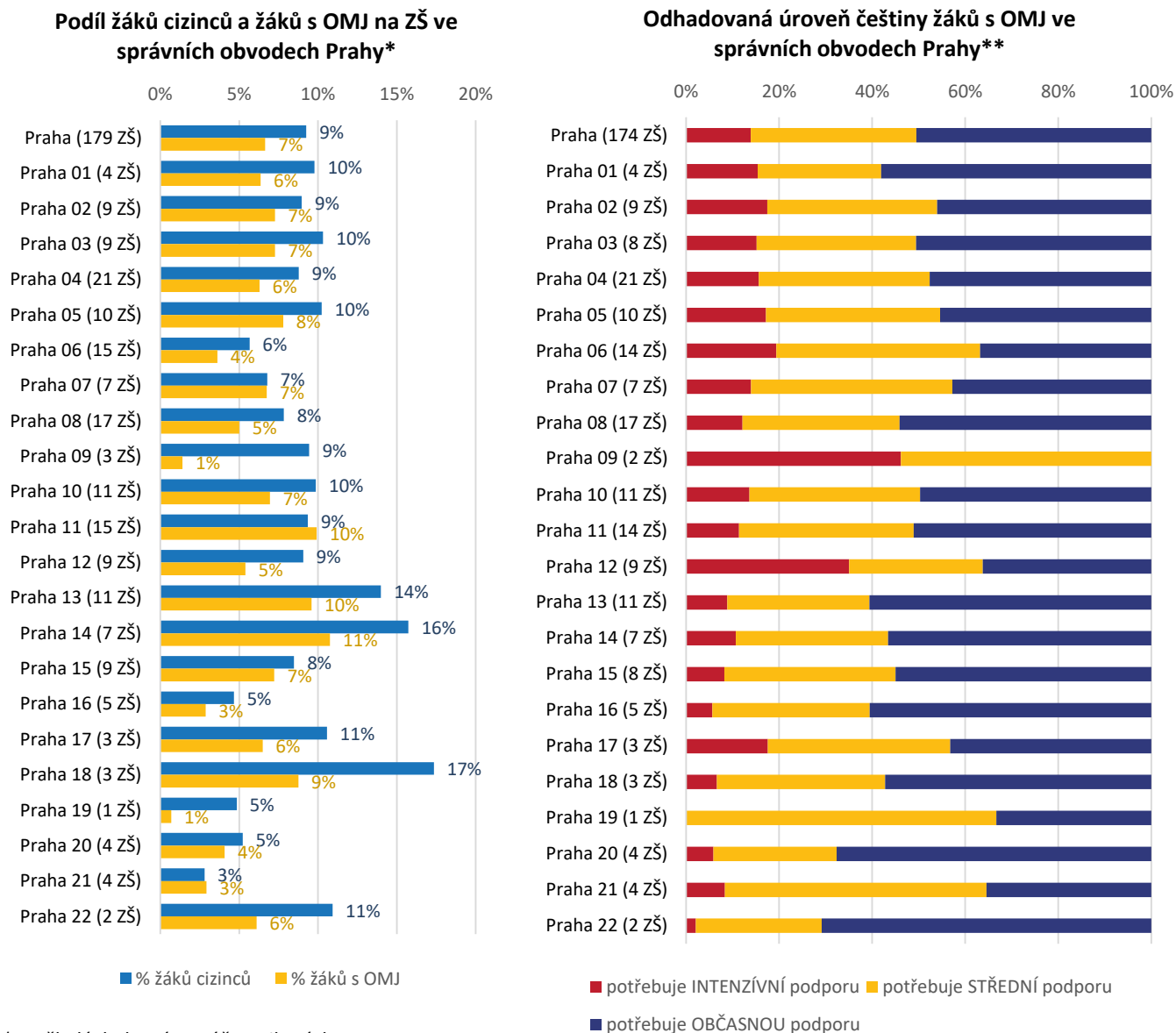

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 17 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 18

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 18	5	3 307	11,9%	3	1 896	329	17,4%	166	8,8%	3

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

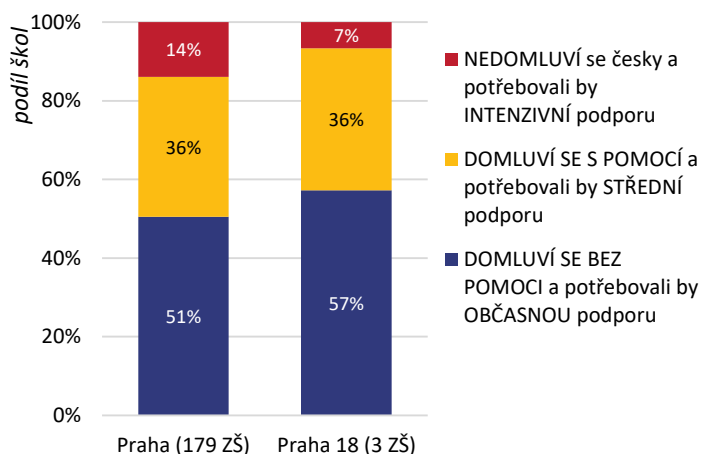

Praha 18	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	10	1	11
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	47	13	60
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	82	13	95
celkem	139	27	166

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ

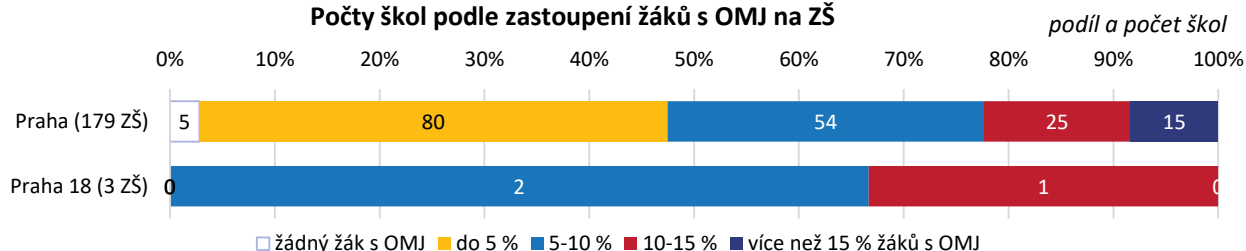
PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

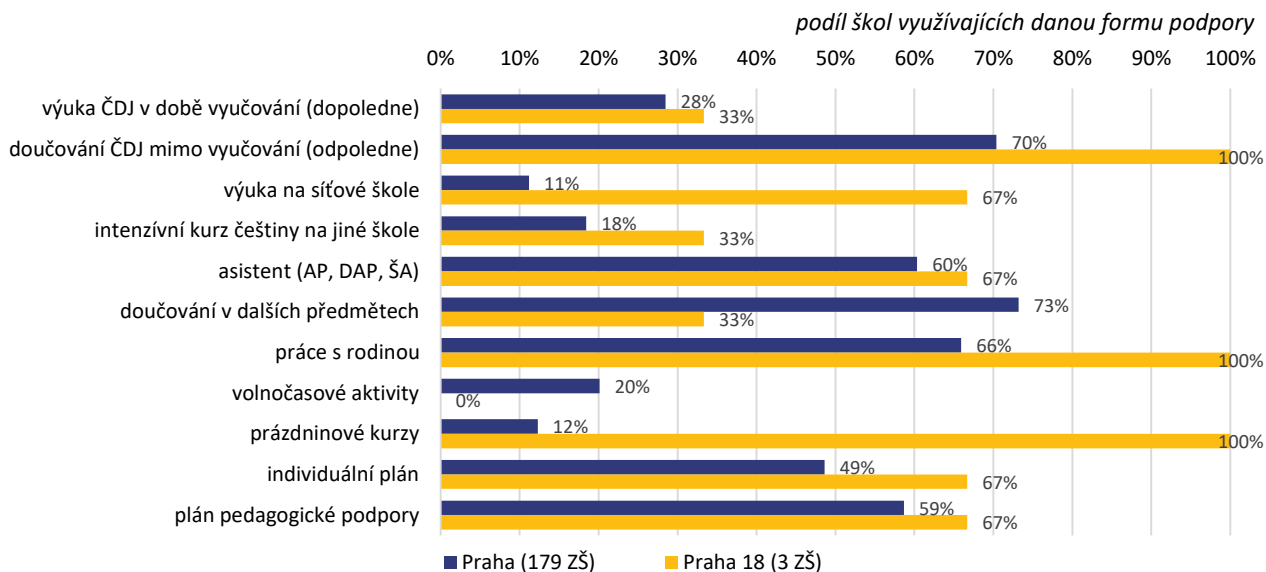
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

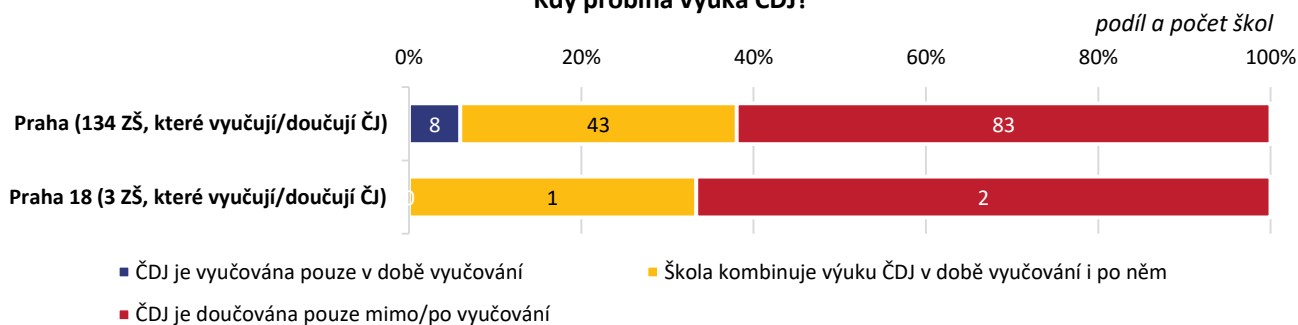
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

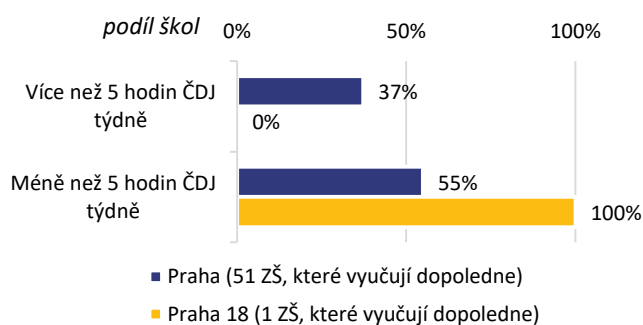
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 18 celkem 3 ZŠ, tedy 100 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 18: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 33 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 2, tj. 67 % škol ze správního obvodu.

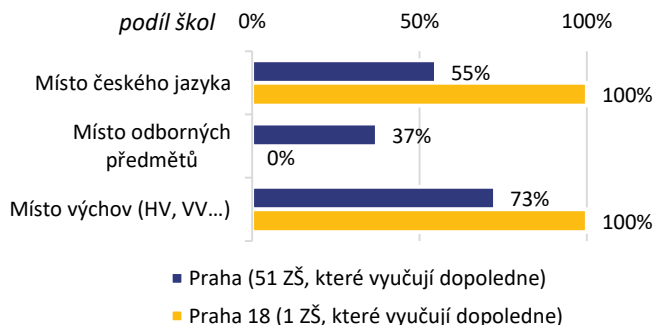
Kdy probíhá výuka ČDJ?

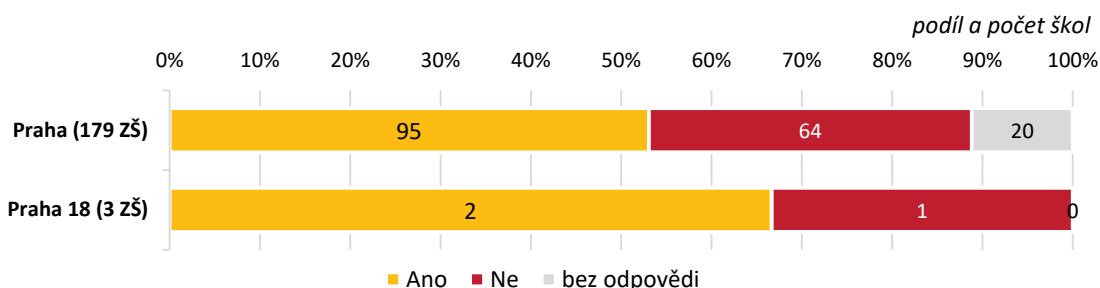
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

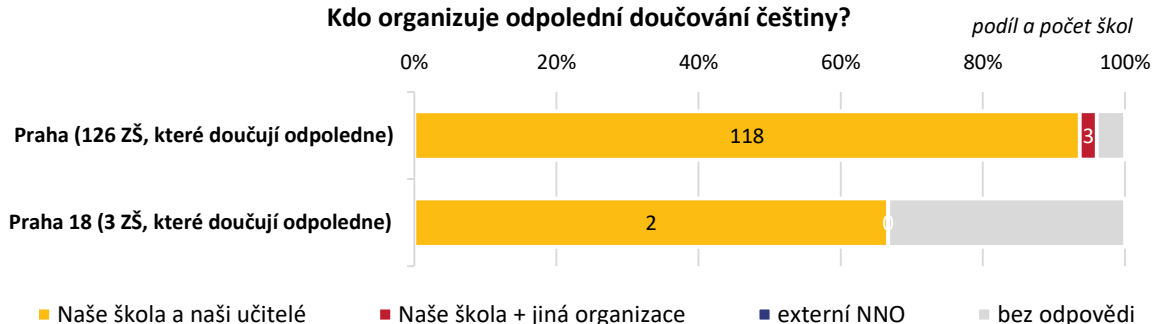
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

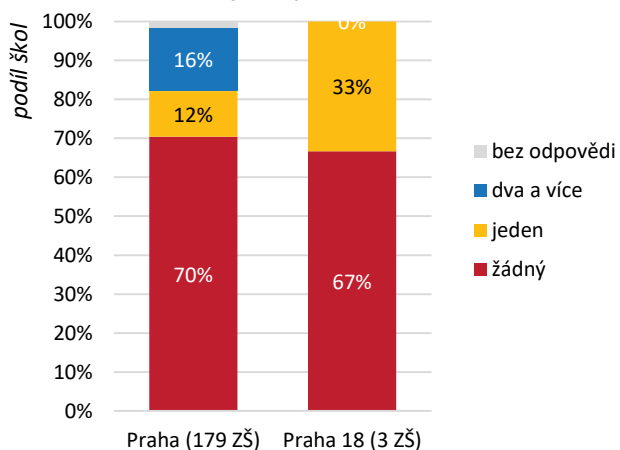

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

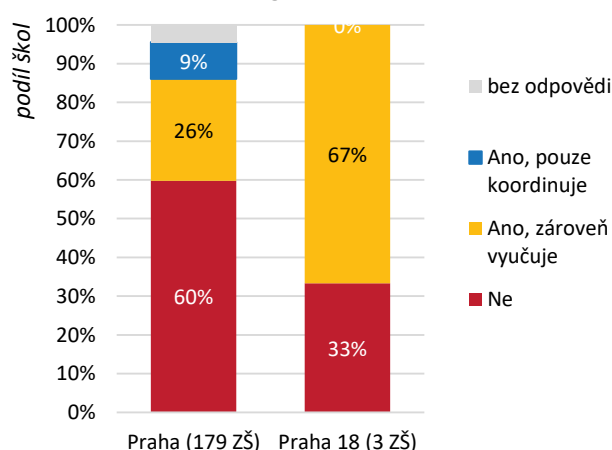

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

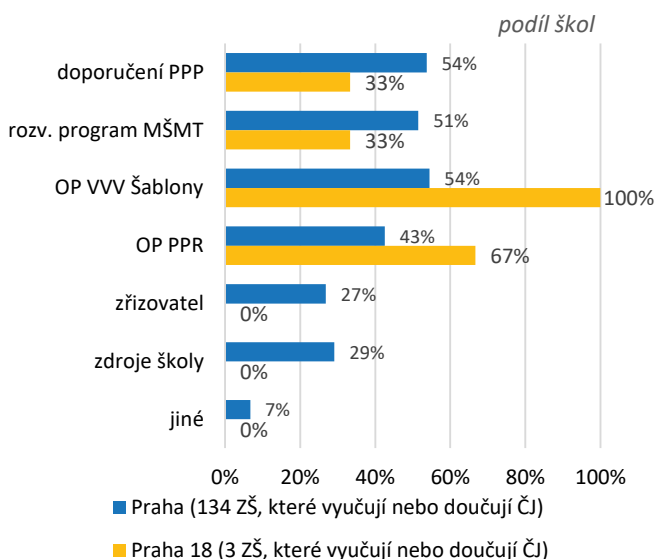
Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

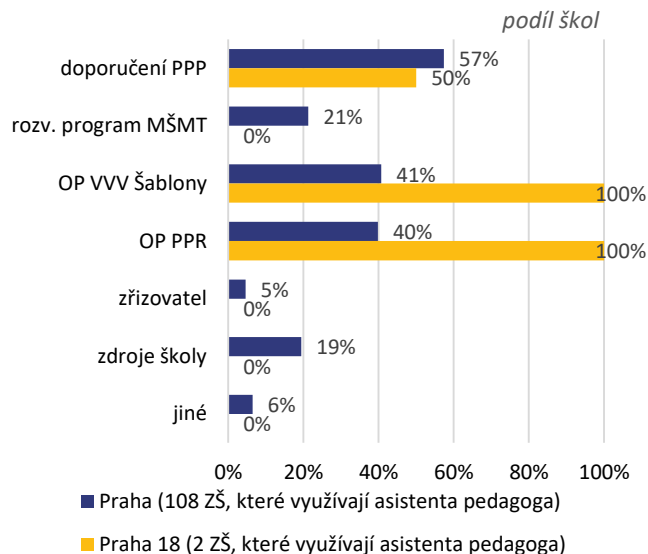

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

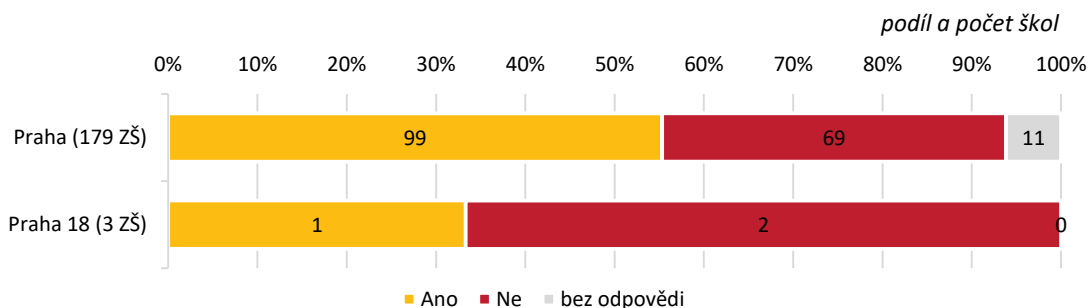
Zdroj financí na asistenty**

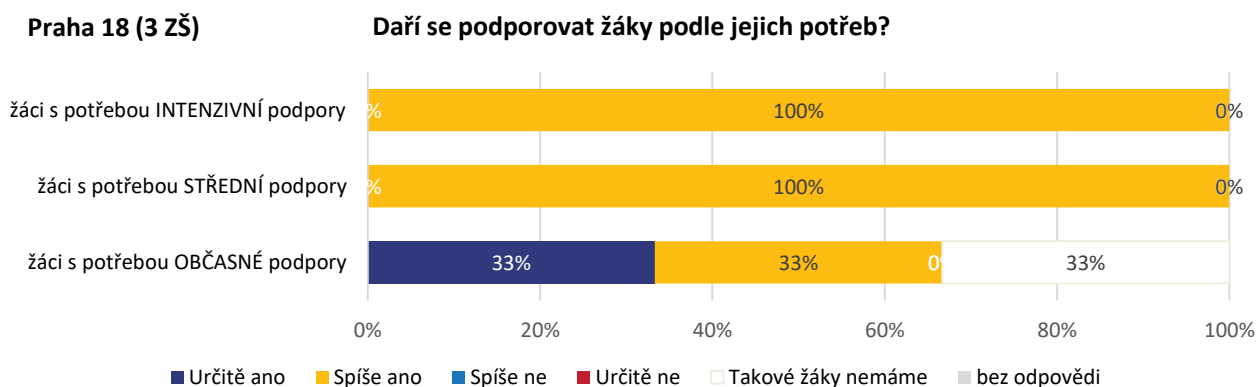
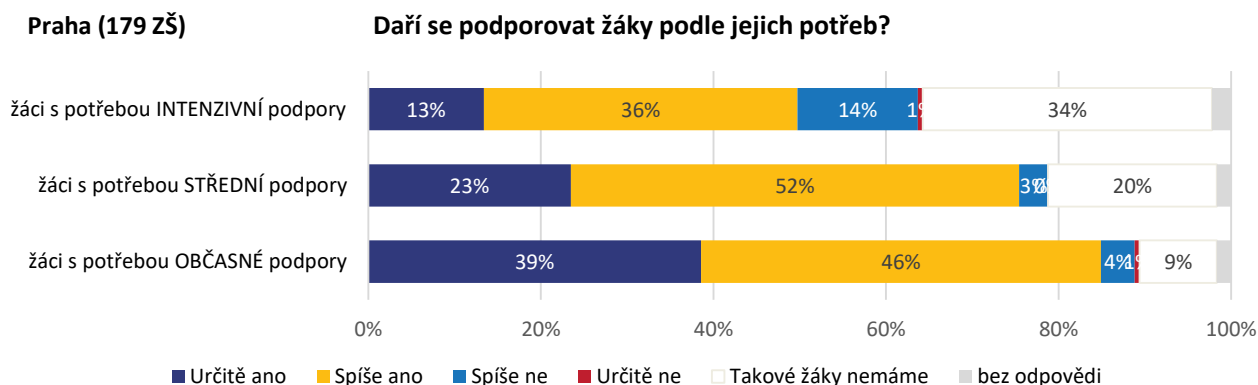
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

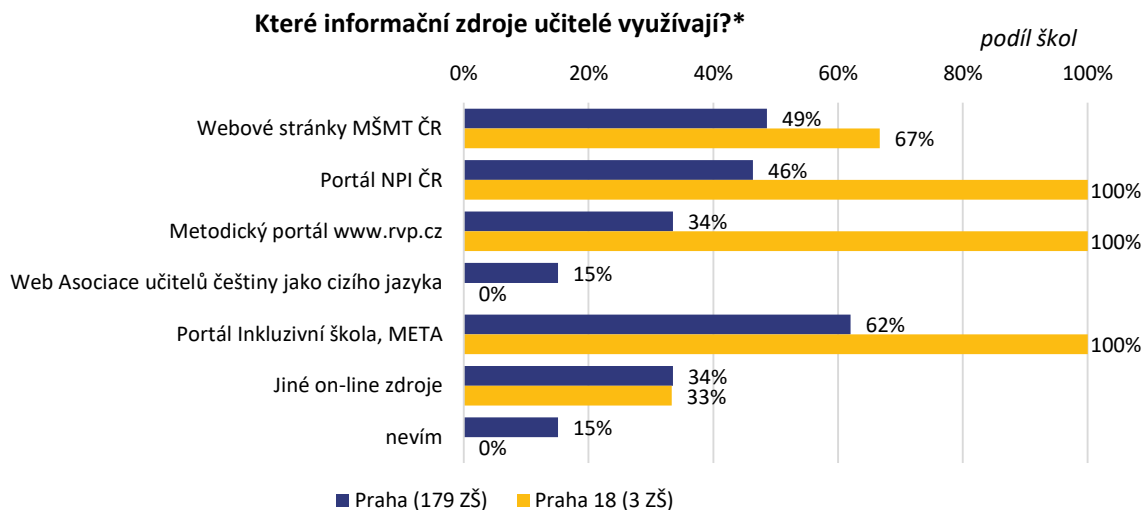
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

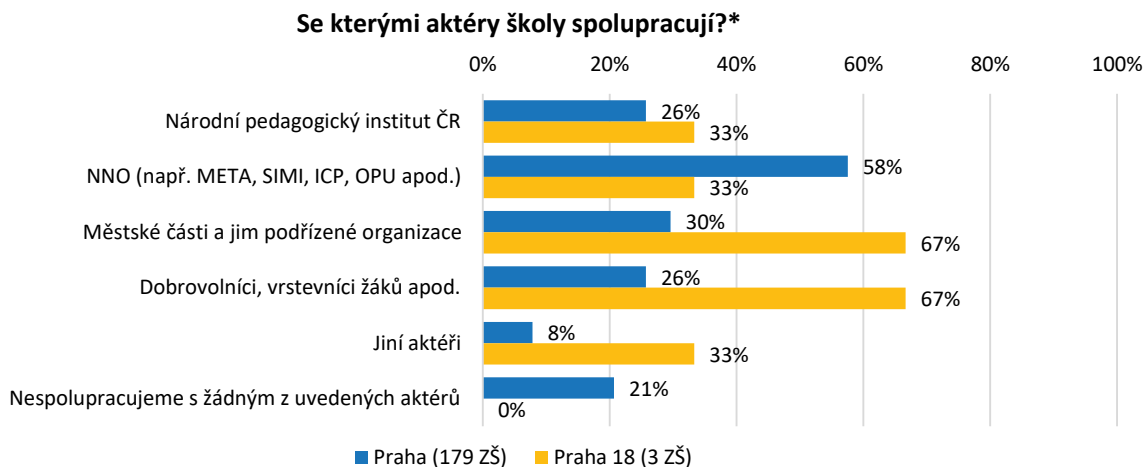
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

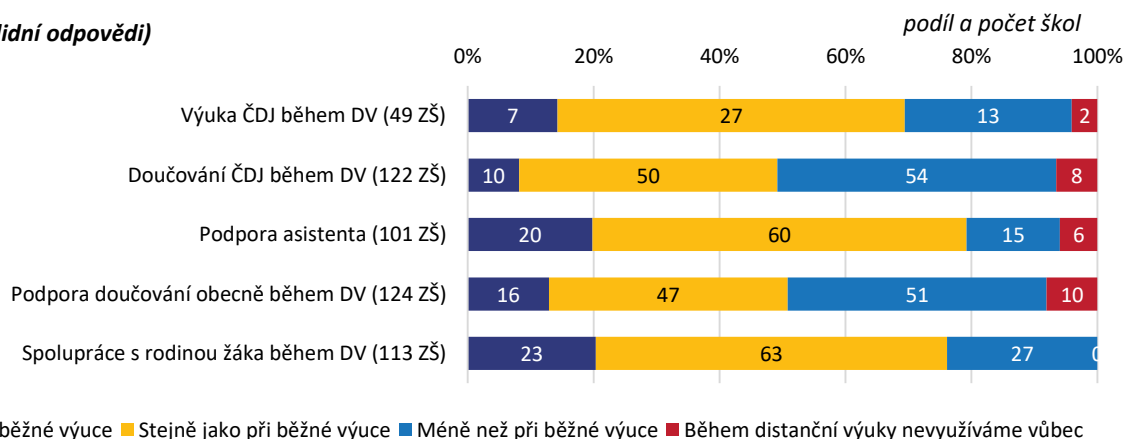
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

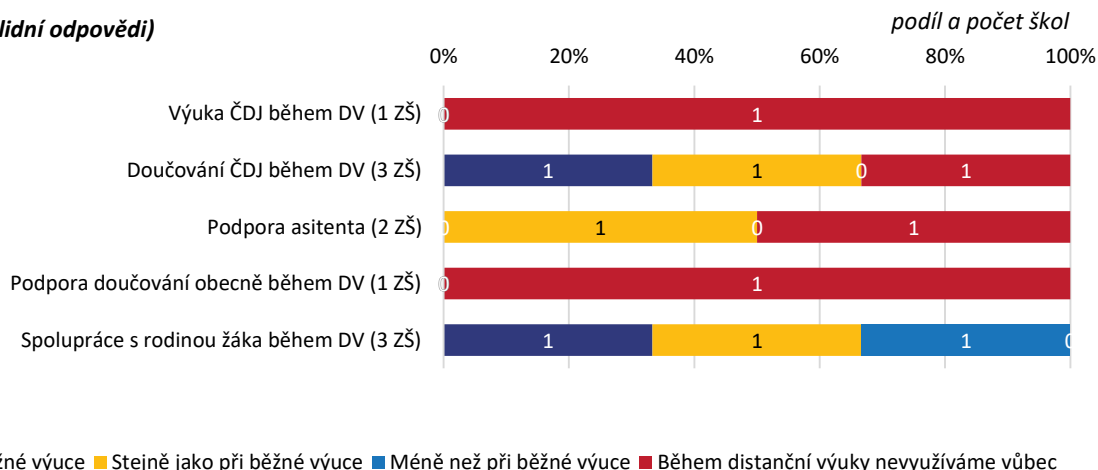
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

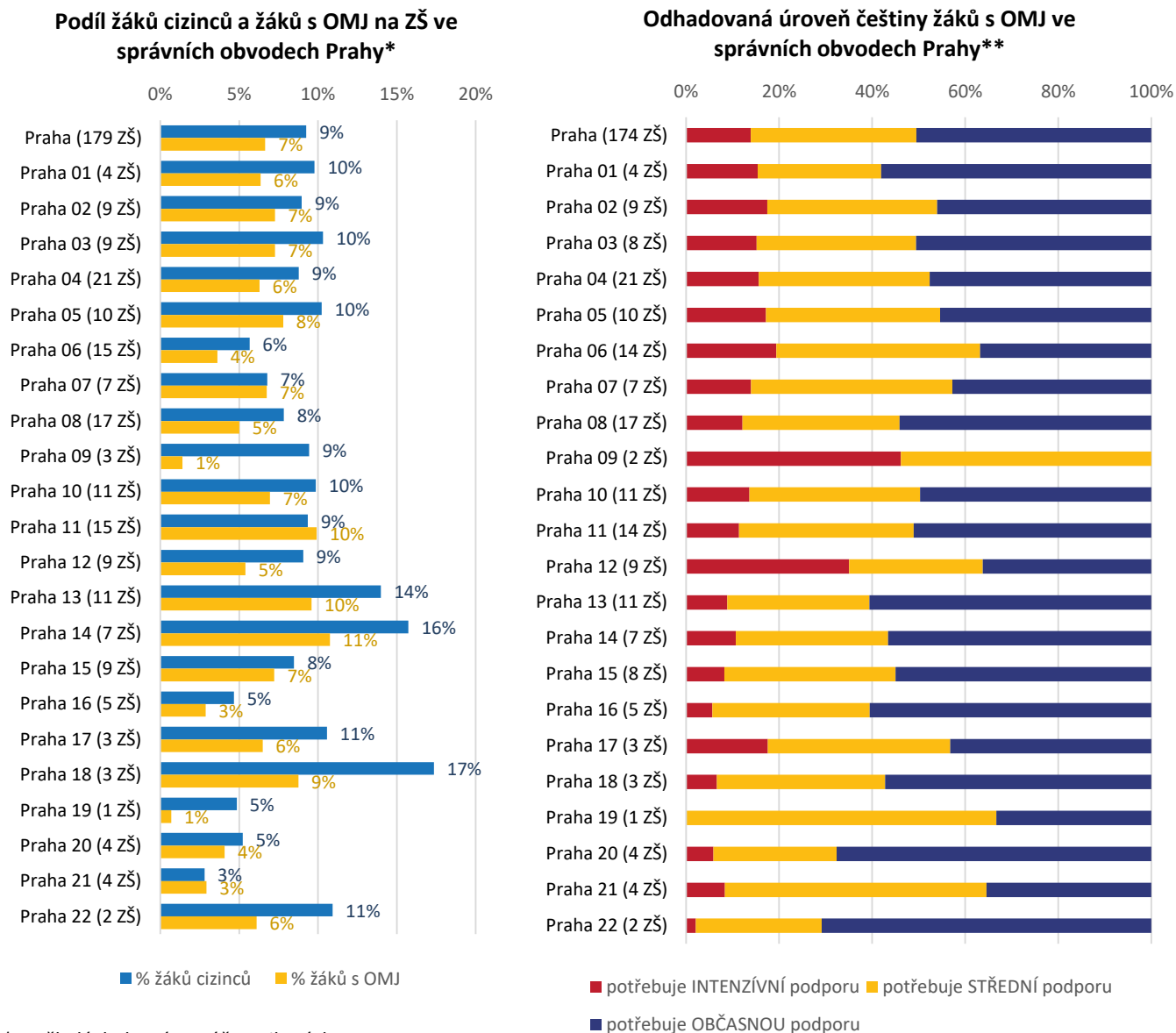

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 18 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 19

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 19	3	1 916	3,0%	1	433	21	4,8%	3	0,7%	1

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

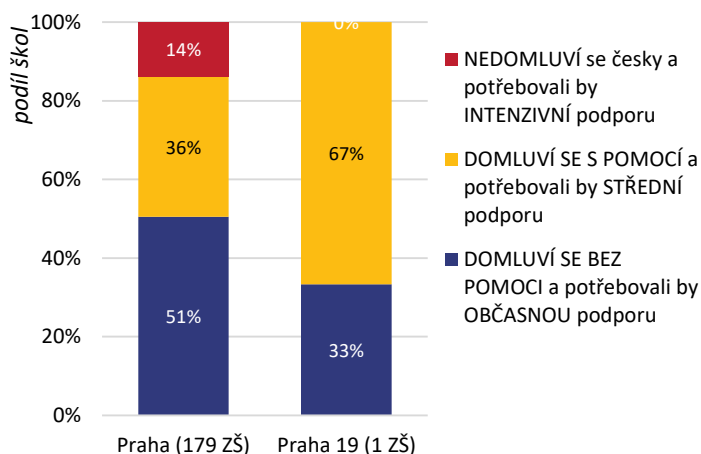

Praha 19	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	0	0	0
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	2	0	2
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	0	1	1
celkem	2	1	3

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

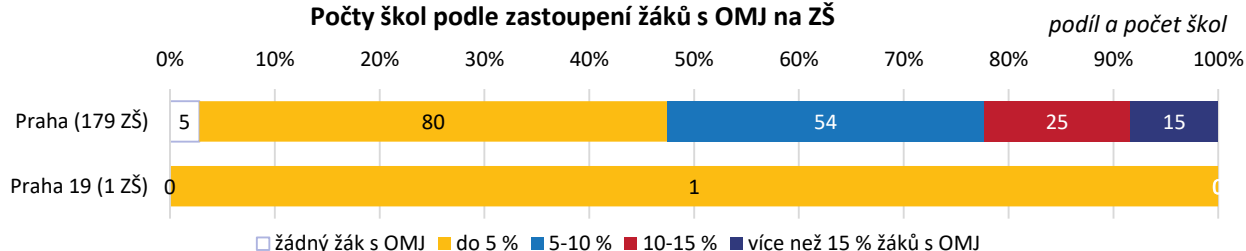
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

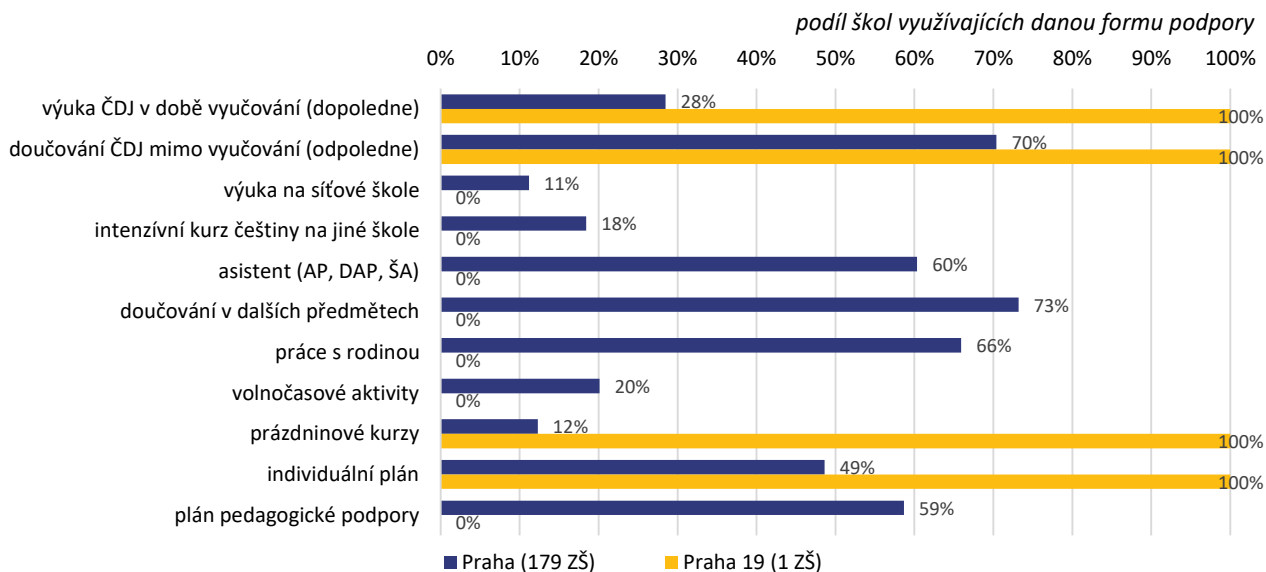
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

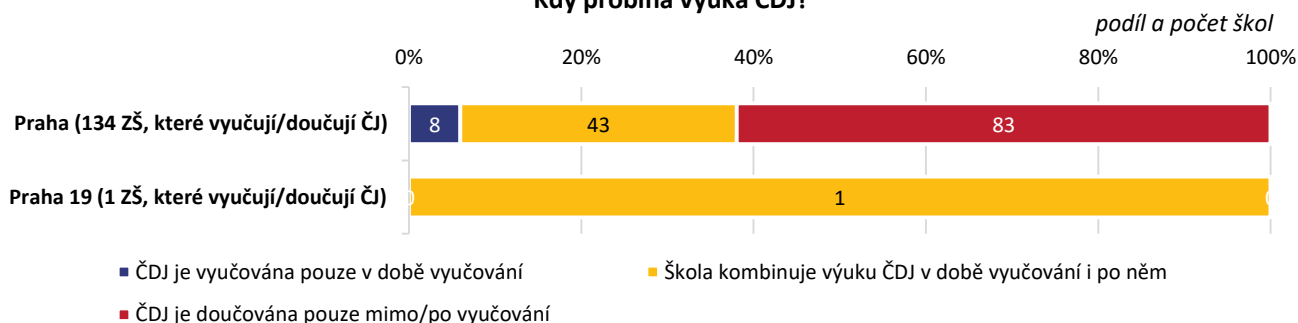
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

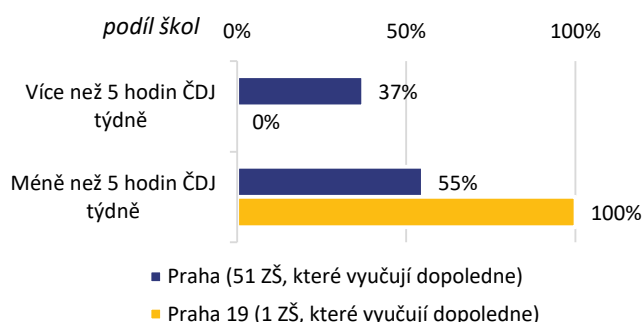
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 19 celkem 1 ZŠ, tedy 100 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 19: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 100 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol ze správního obvodu.

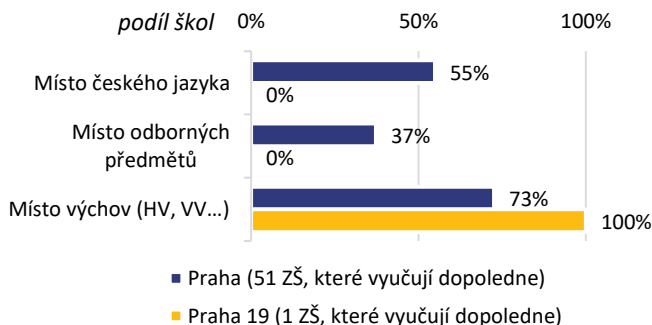
Kdy probíhá výuka ČDJ?

V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

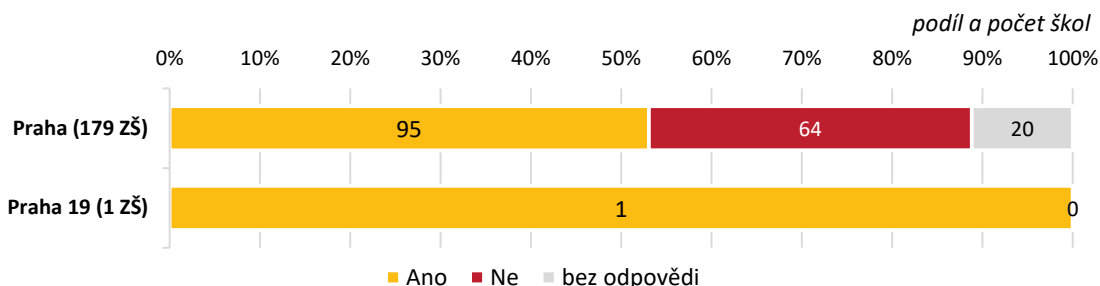

Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

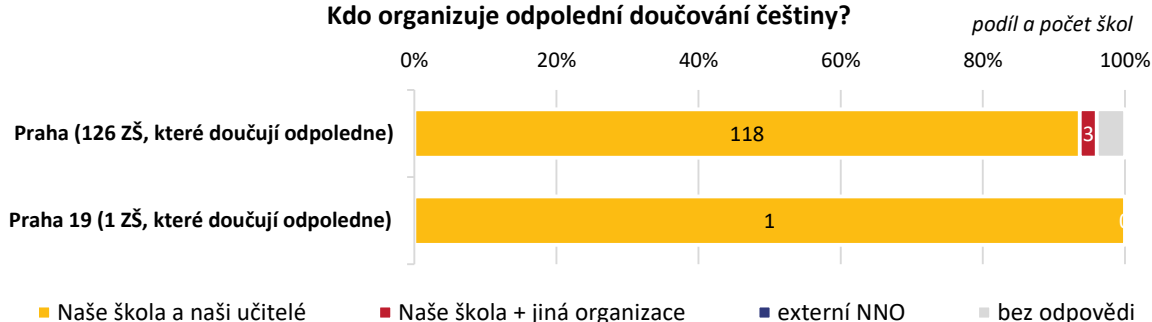

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

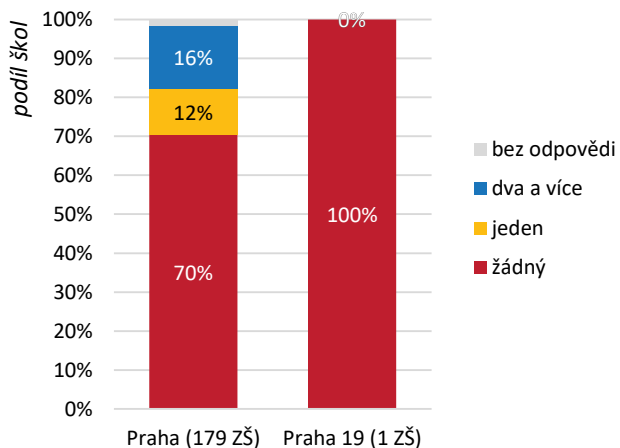

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

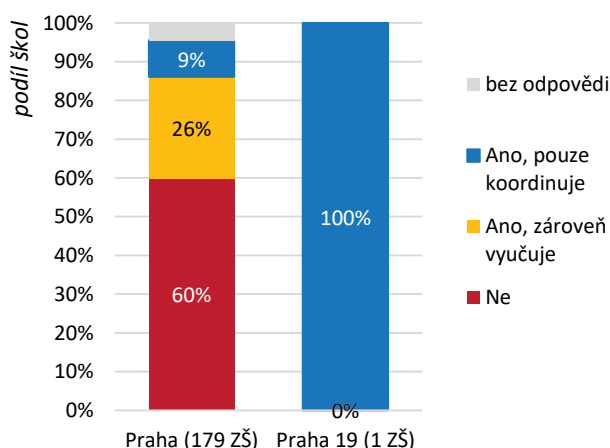

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

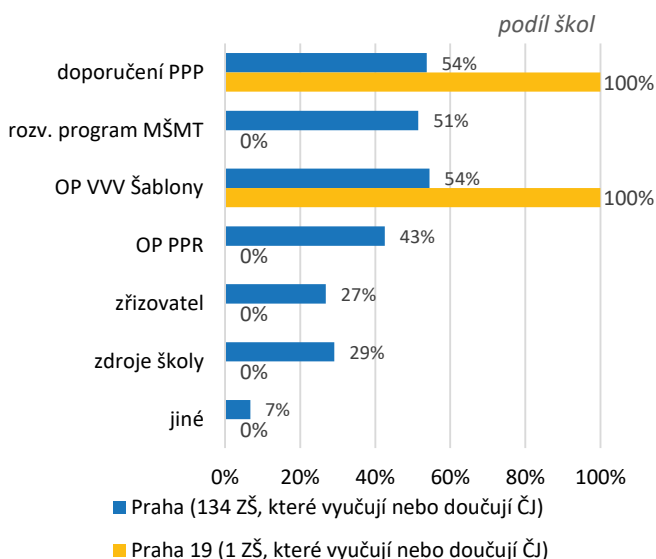

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

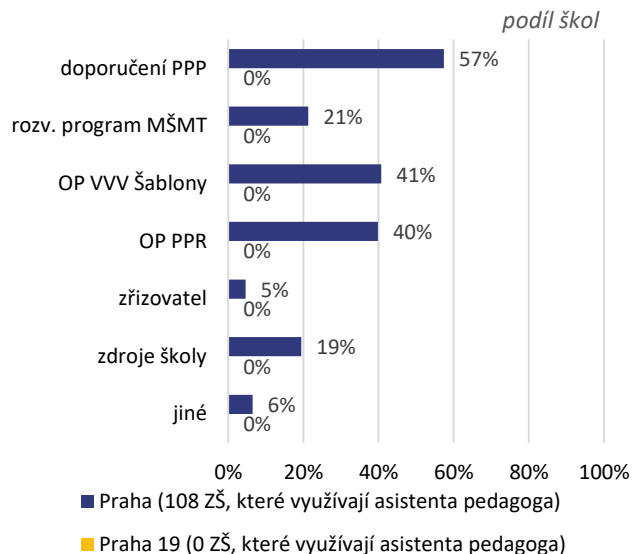

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

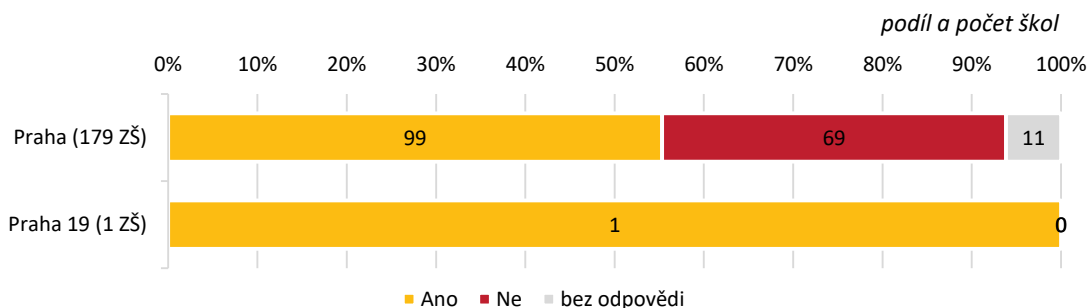
Zdroj financí na asistenty**

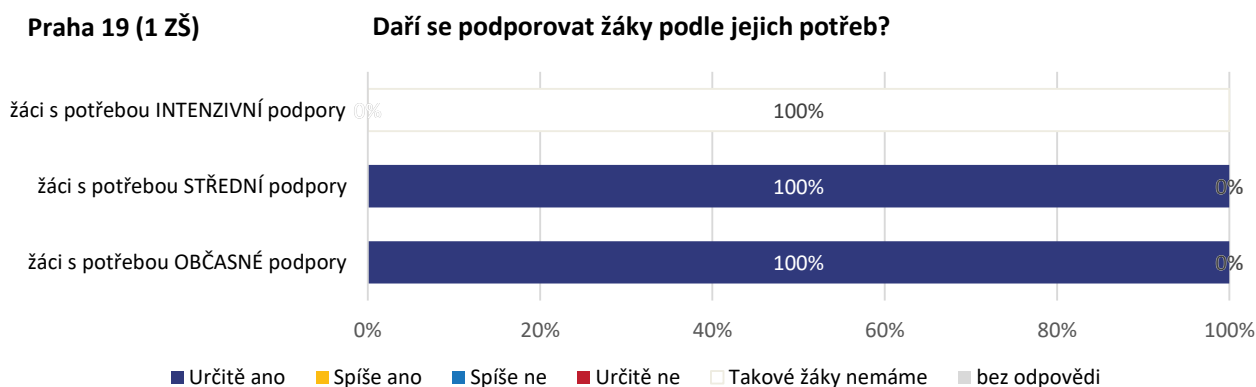
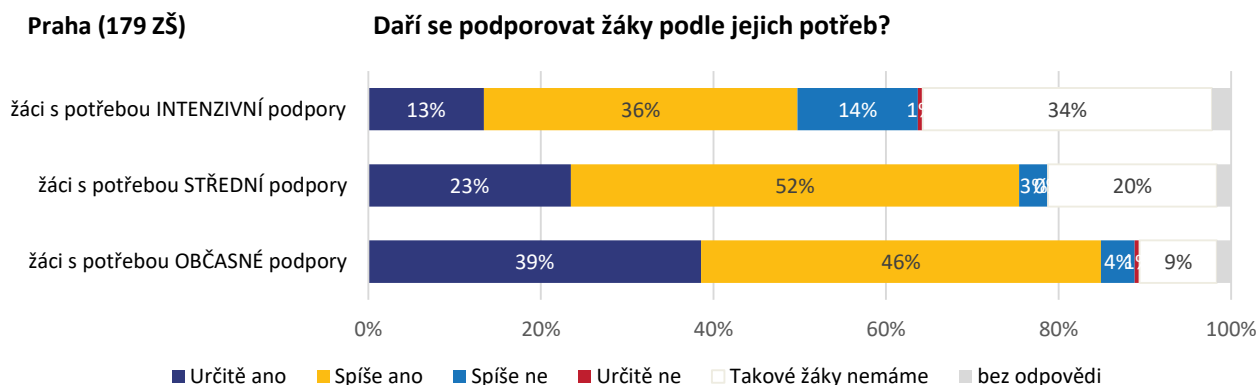
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

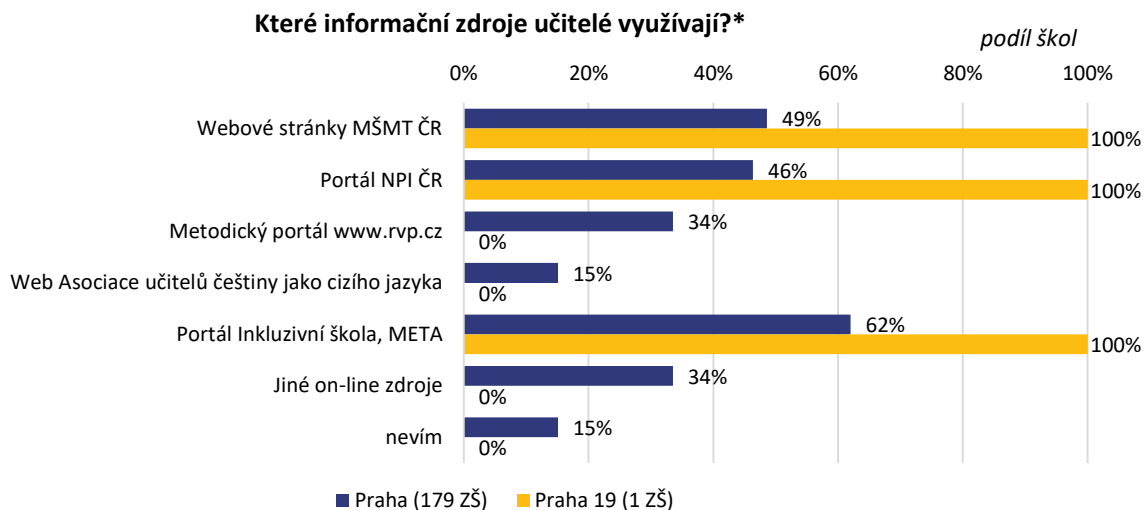
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

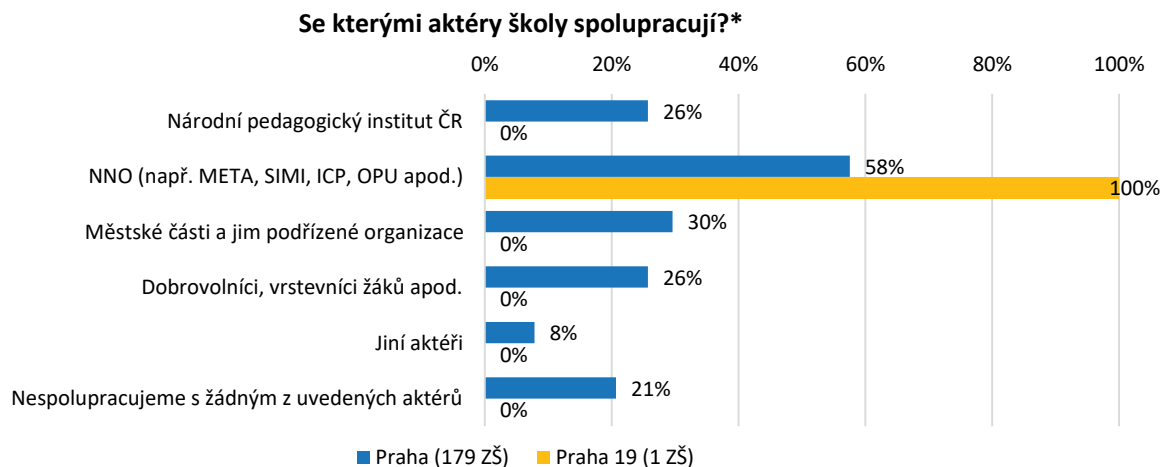
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

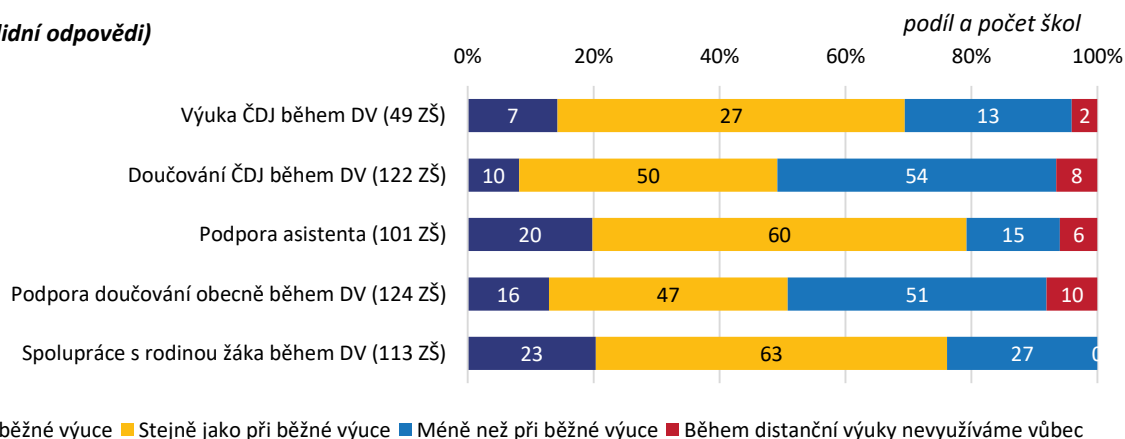
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

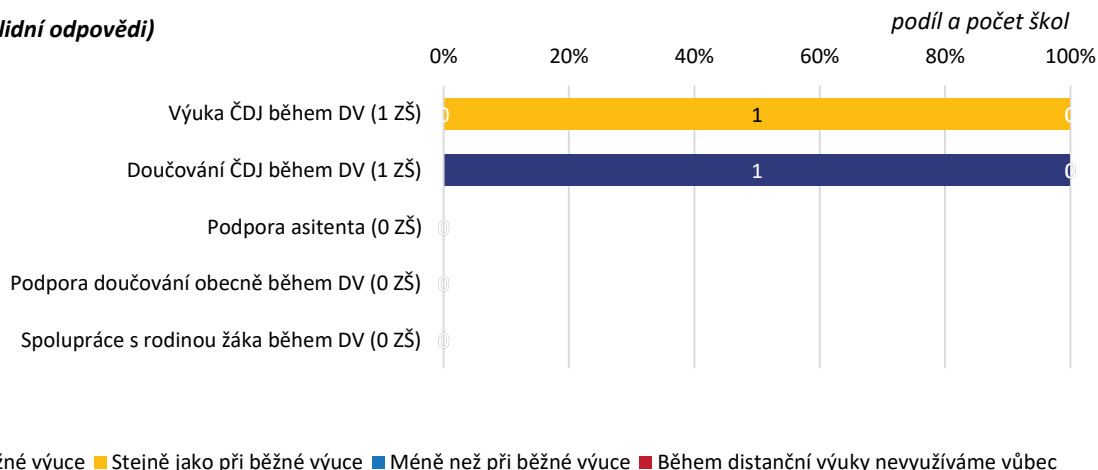
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

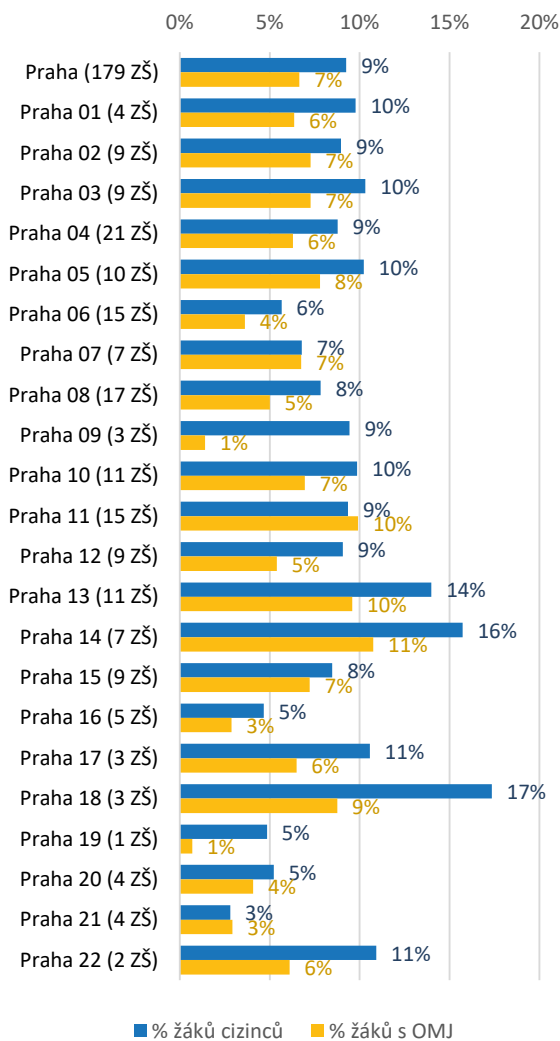
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 19 (pouze validní odpovědi)

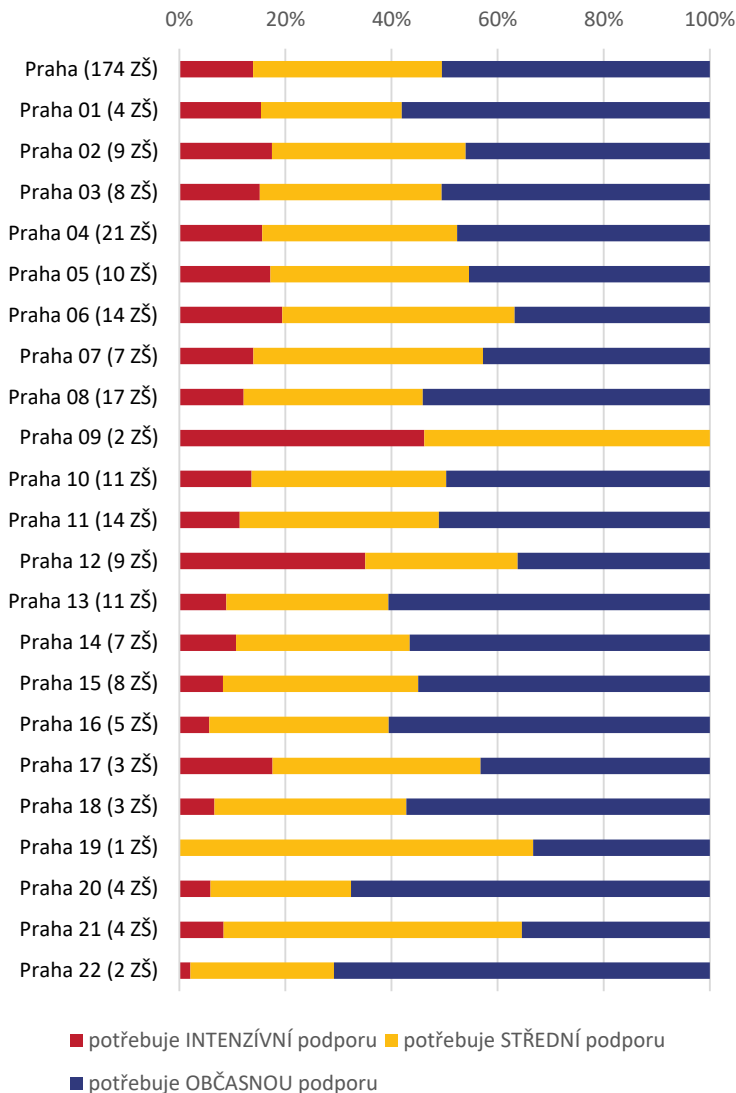

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Podíl žáků cizinců a žáků s OMJ na ZŠ ve správních obvodech Prahy*

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy**

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 02

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 02	14	4 137	10,8%	9	2 597	233	9,0%	189	7,3%	9

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

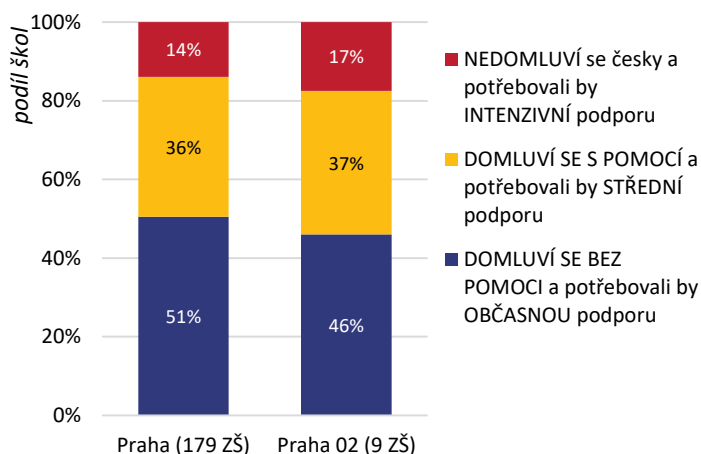

Praha 02	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	23	10	33
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	44	25	69
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	59	28	87
celkem	126	63	189

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ

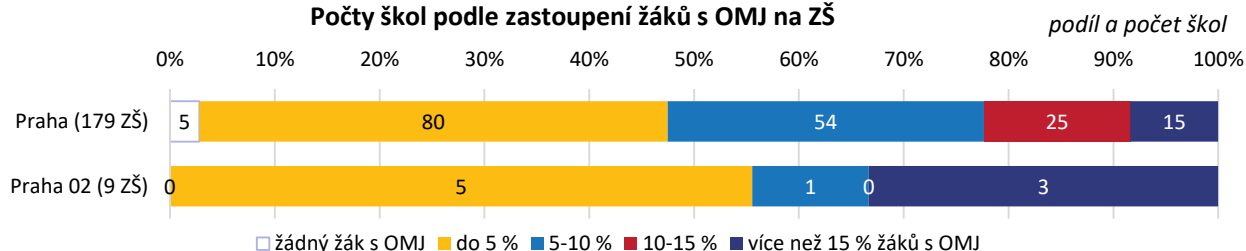
PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

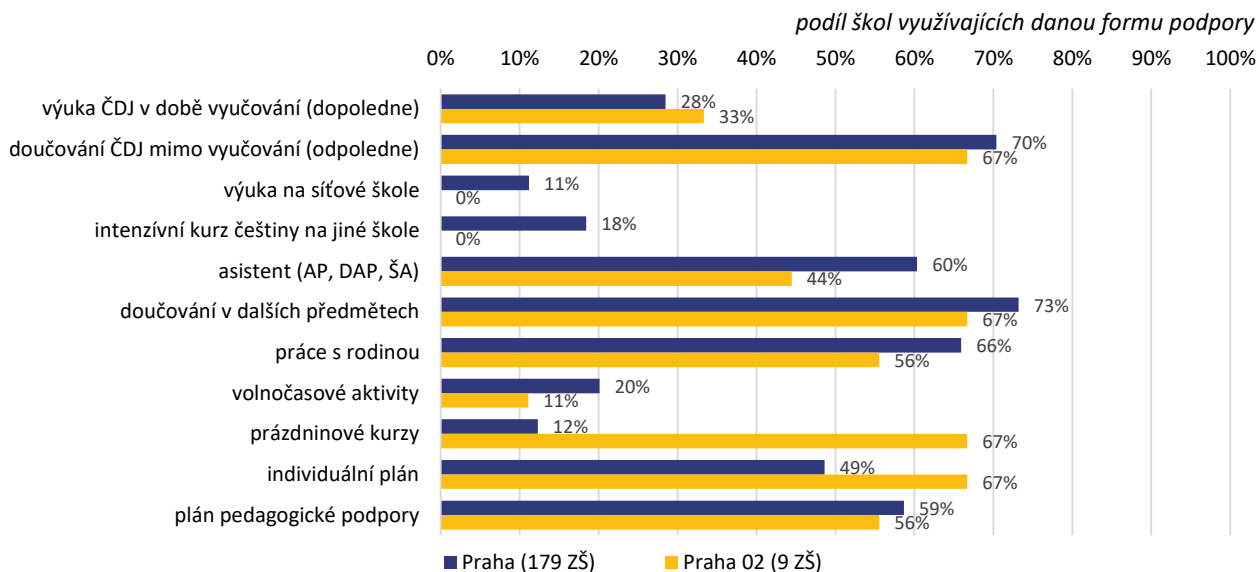
* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

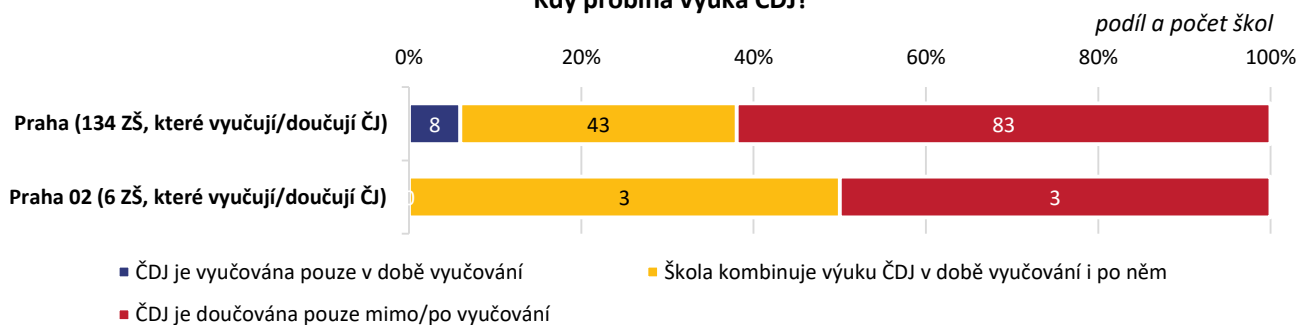
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

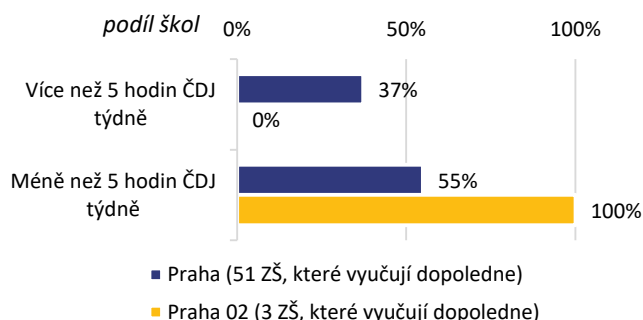
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 02 celkem 6 ZŠ, tedy 67 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 02: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 3 ZŠ, tj. 50 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 3, tj. 50 % škol ze správního obvodu.

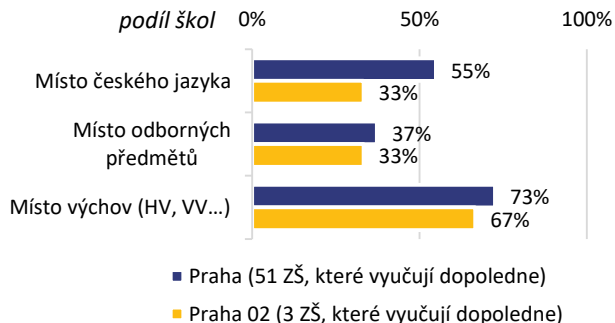
Kdy probíhá výuka ČDJ?

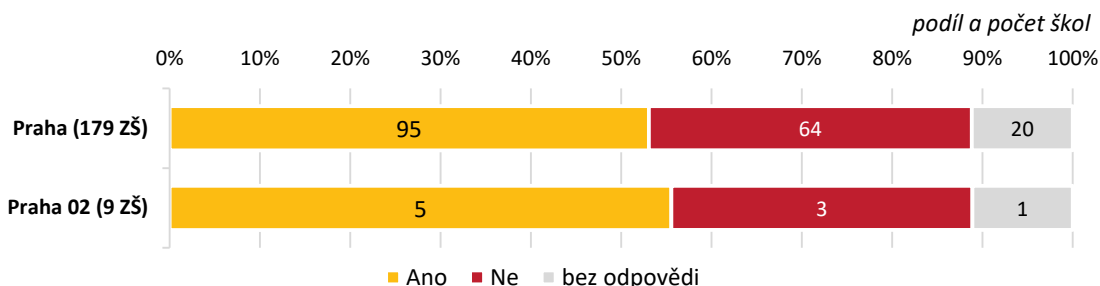
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

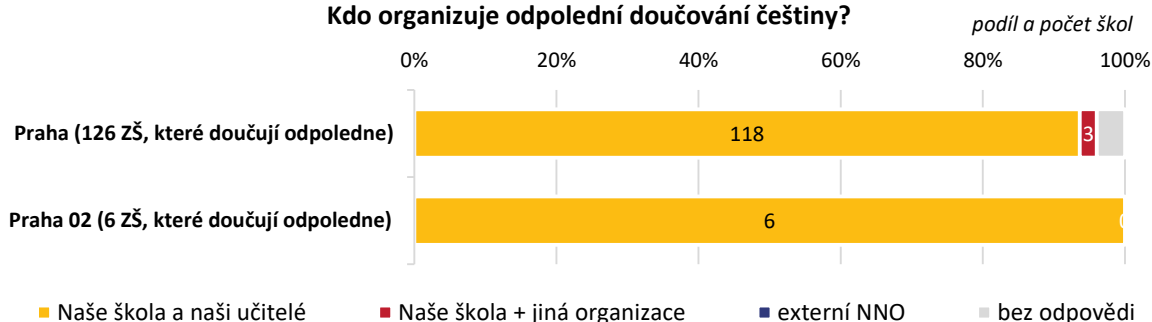
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

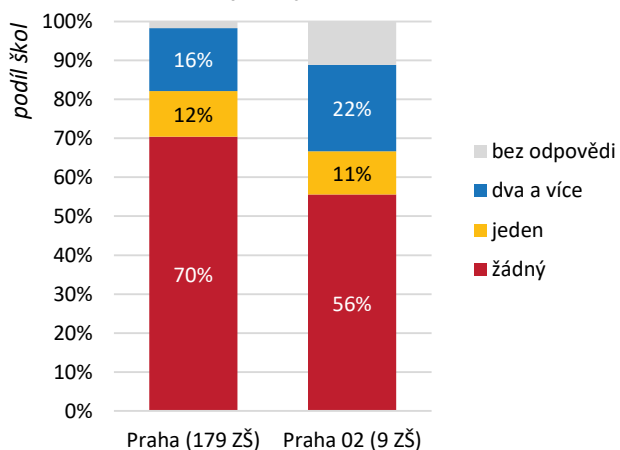

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

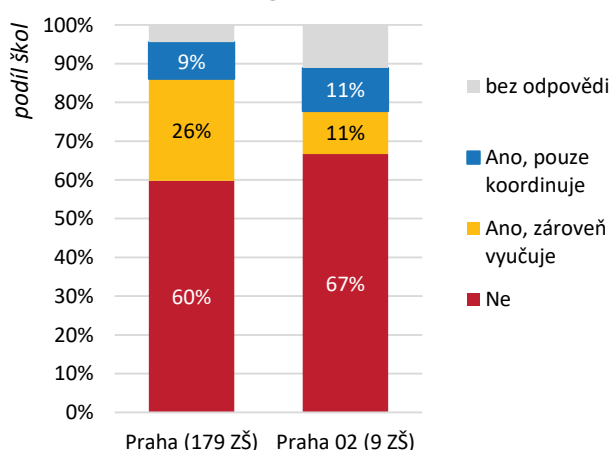

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

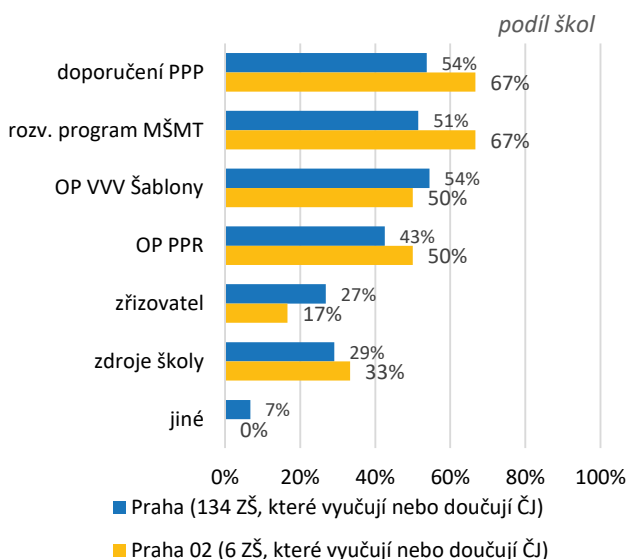

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

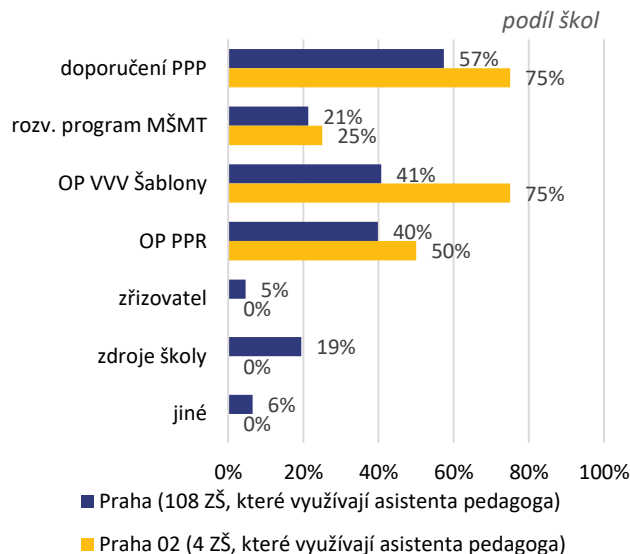

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

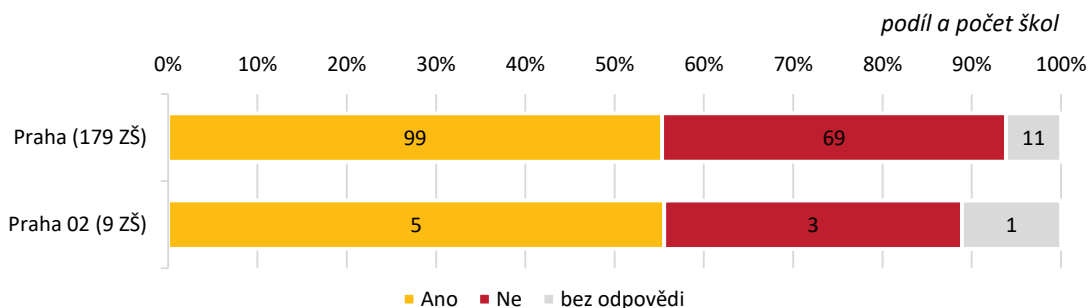
Zdroj financí na asistenty**

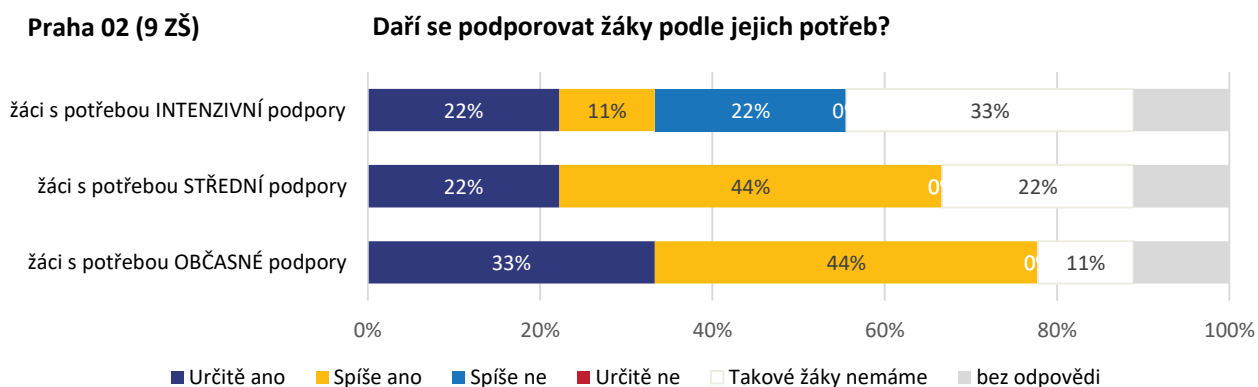
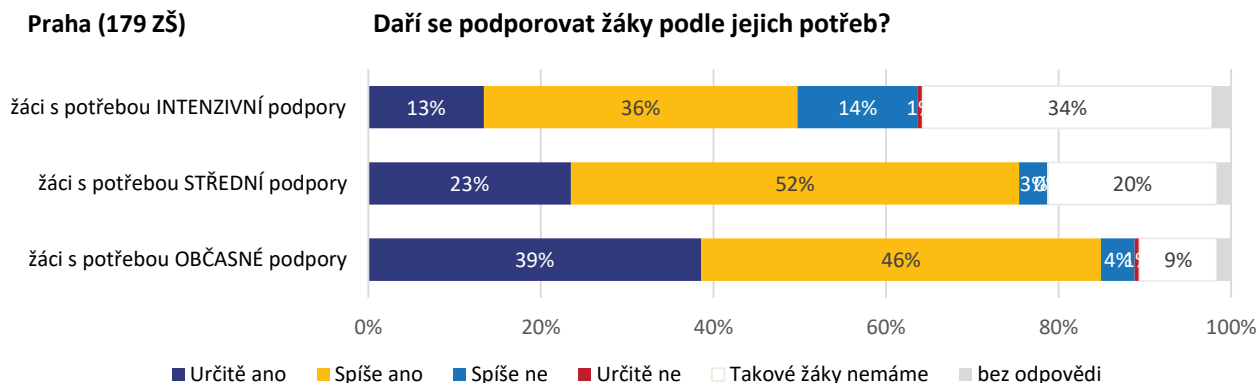
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

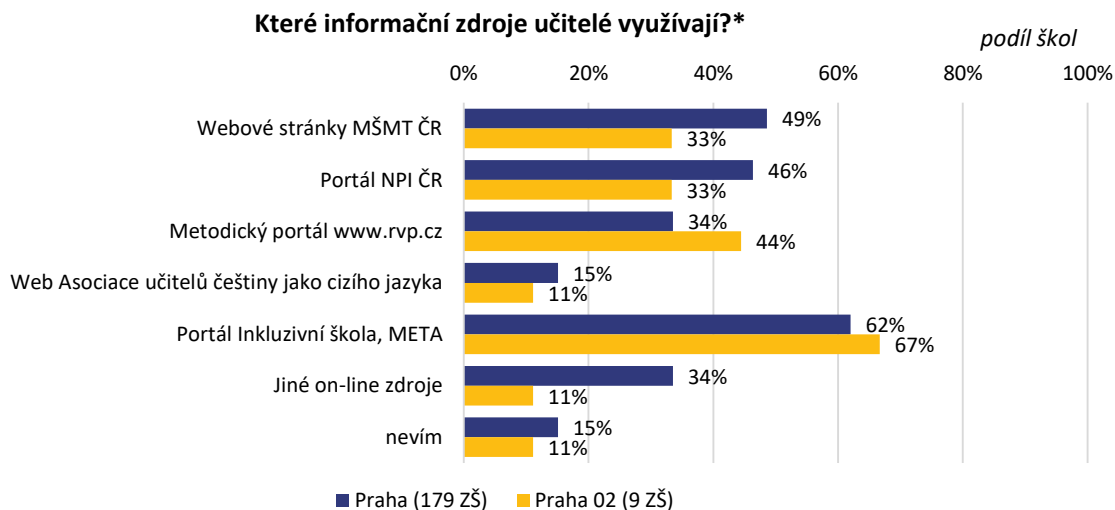
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

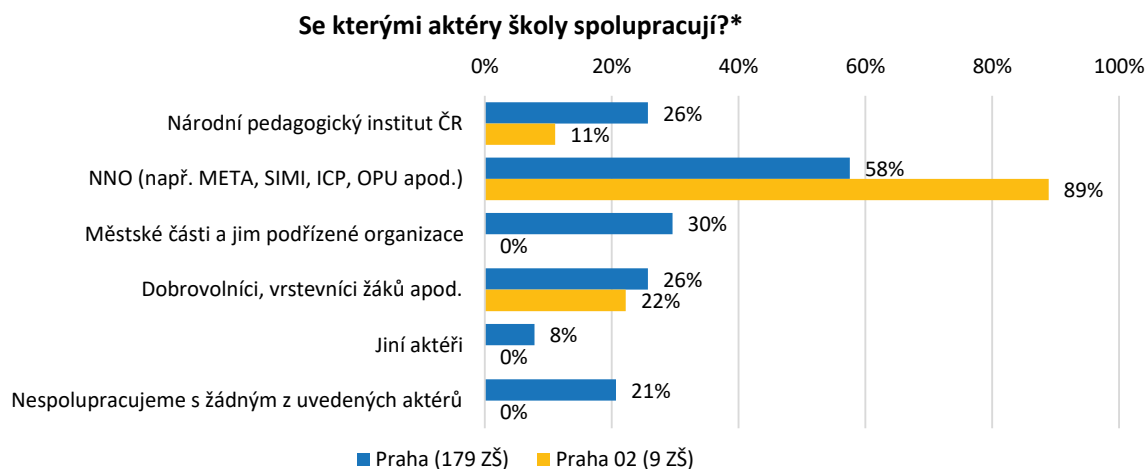
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

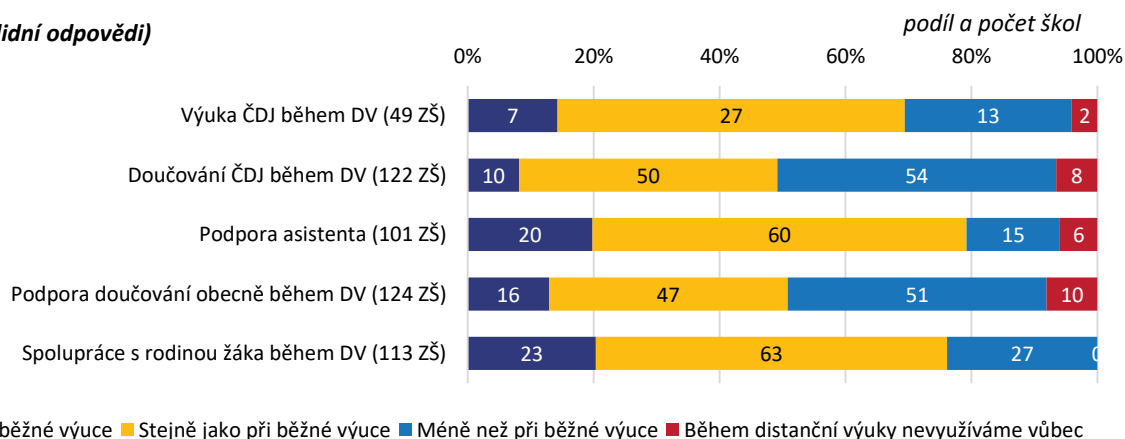
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

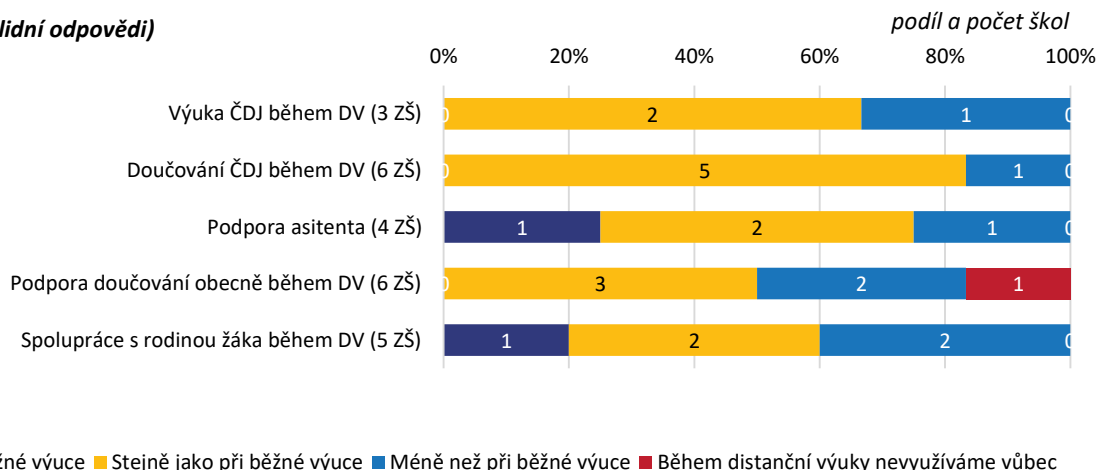
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

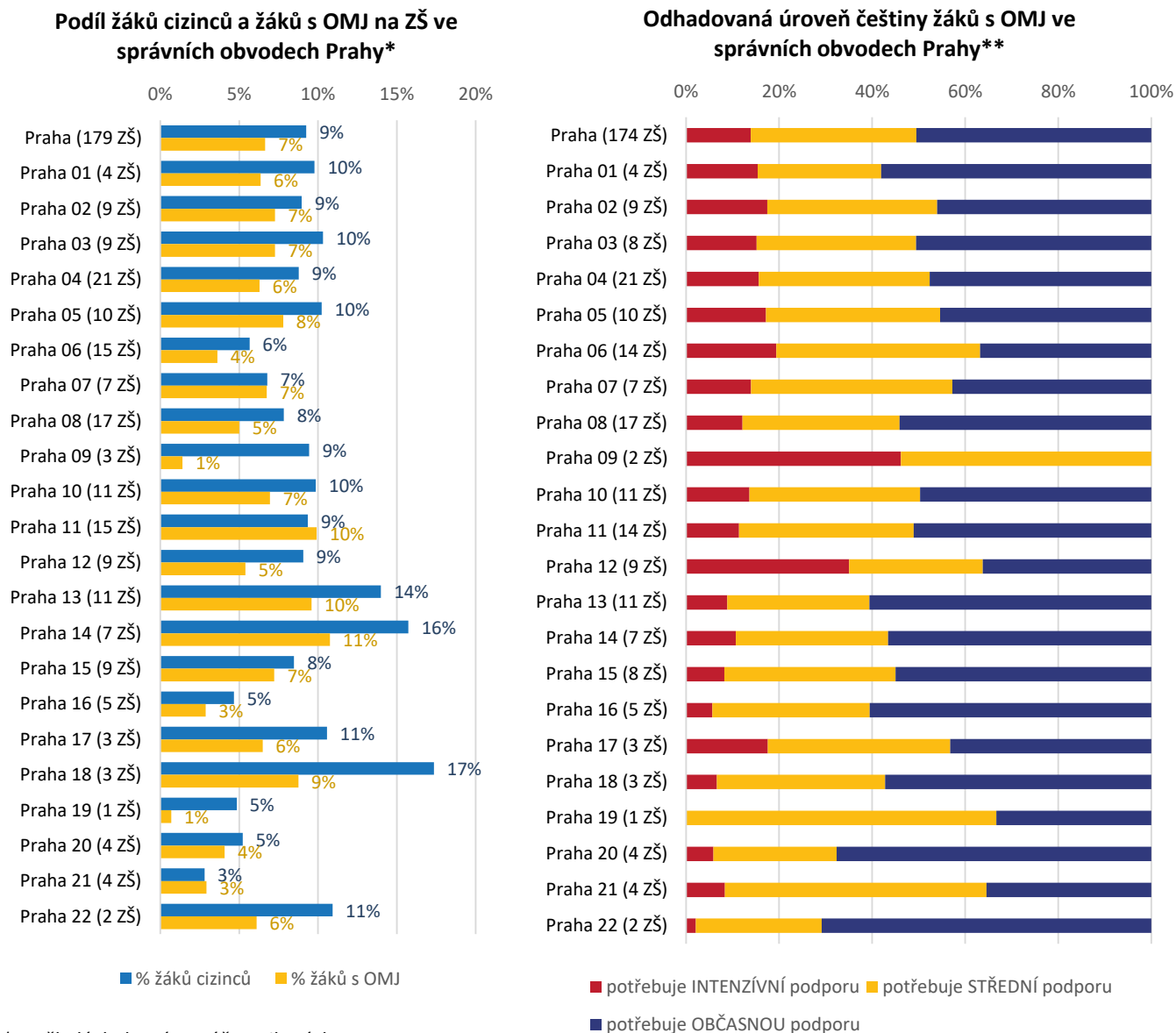

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 02 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 20

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 20	4	1 665	5,2%	4	1 665	87	5,2%	68	4,1%	4

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

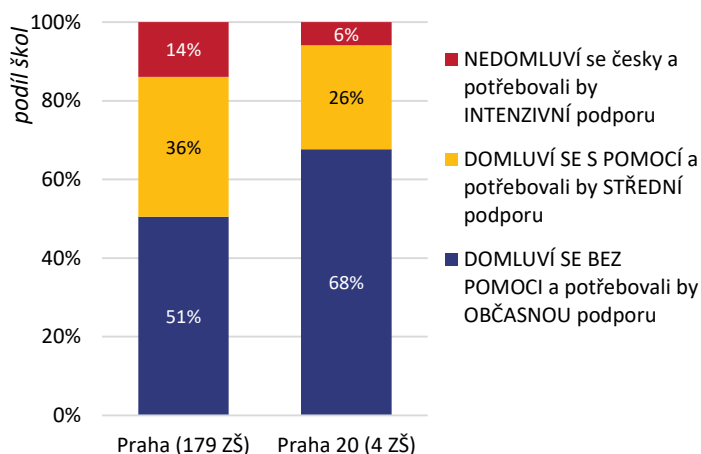

Praha 20	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	2	2	4
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	11	7	18
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	28	18	46
celkem	41	27	68

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

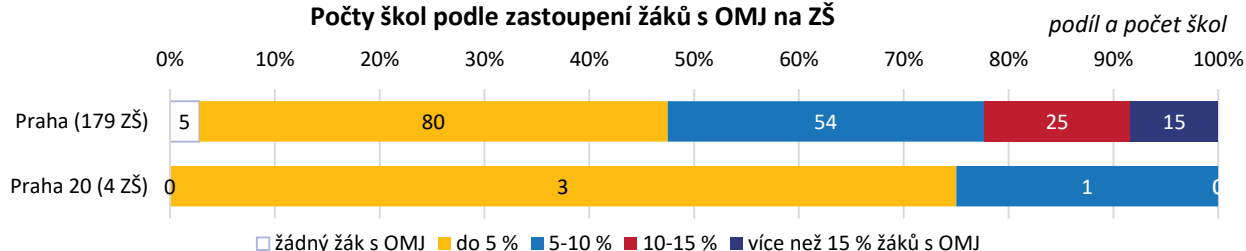
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

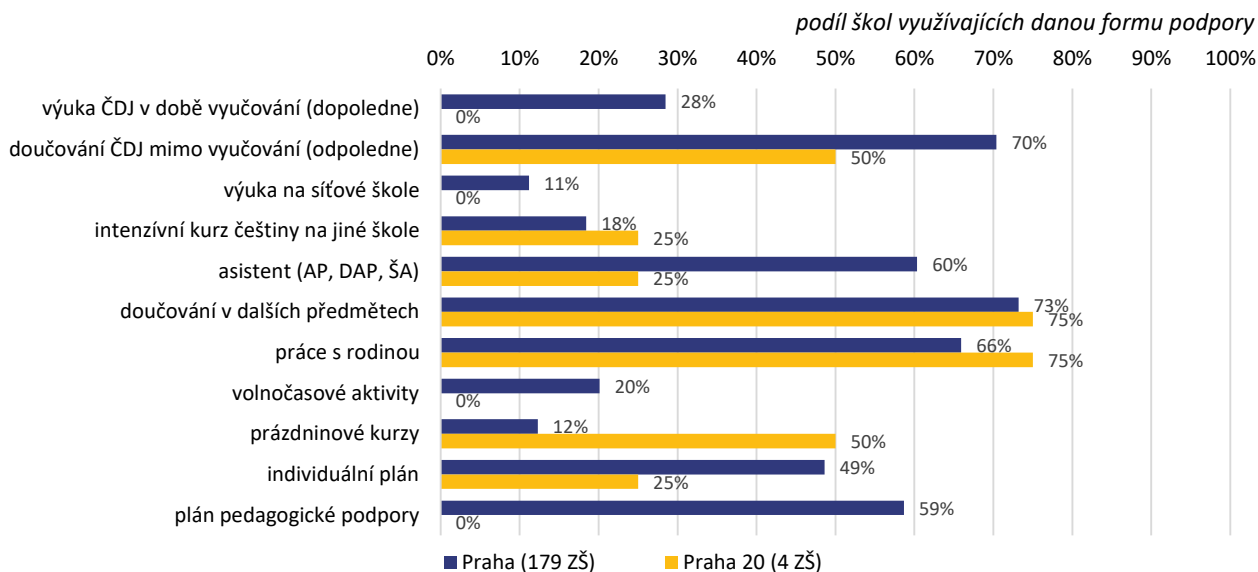
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

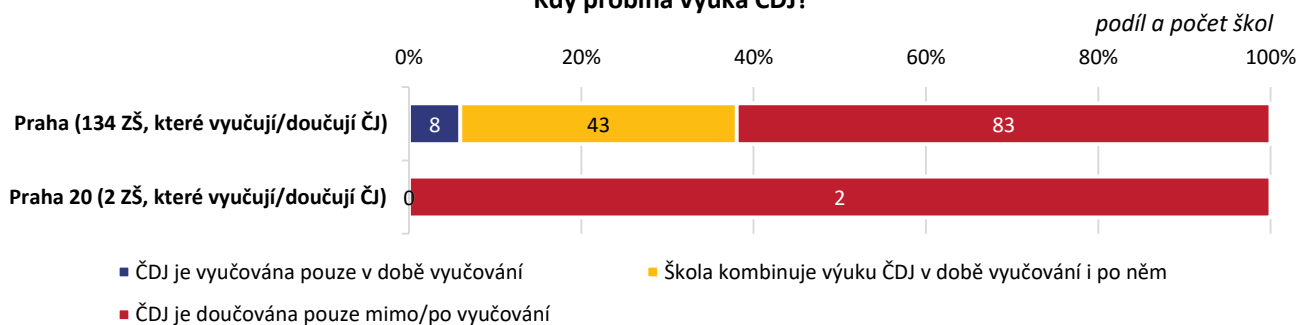
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

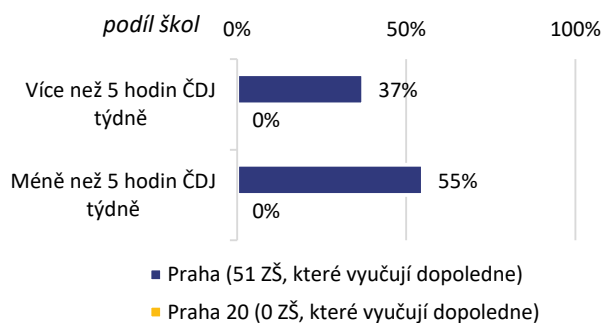
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 20 celkem 2 ZŠ, tedy 50 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 20: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 0 ZŠ, tj. 0 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 2, tj. 100 % škol ze správního obvodu.

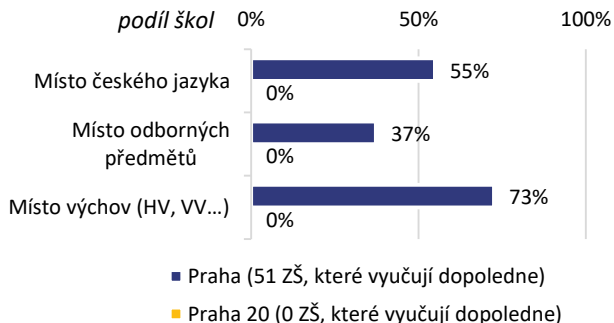
Kdy probíhá výuka ČDJ?

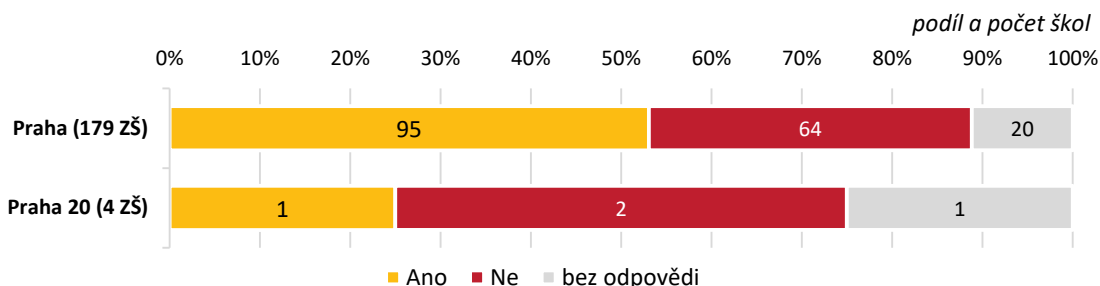
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

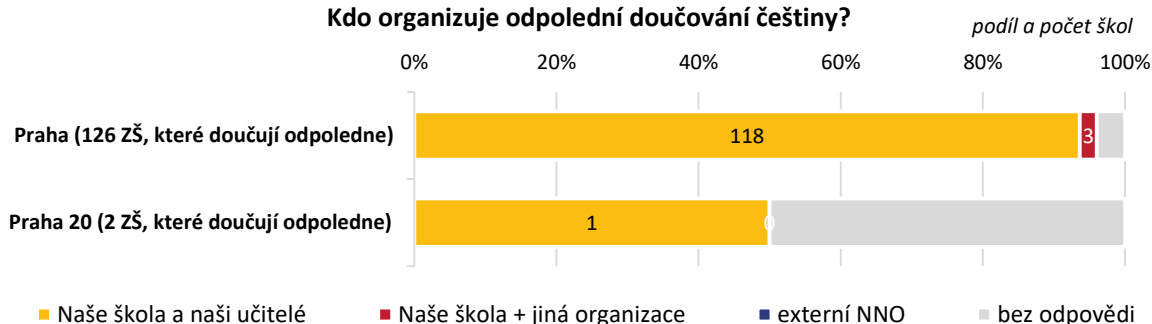
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

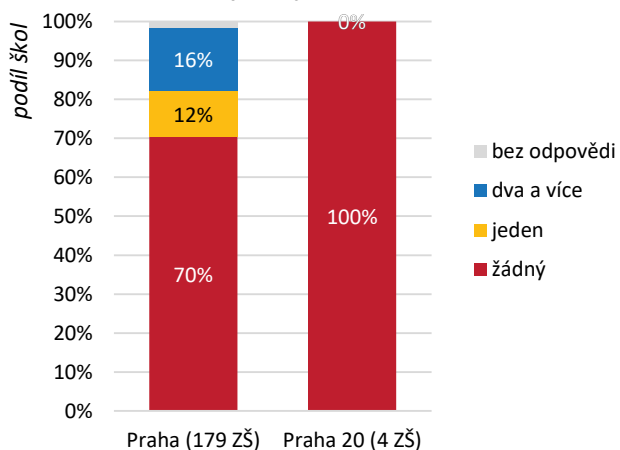

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

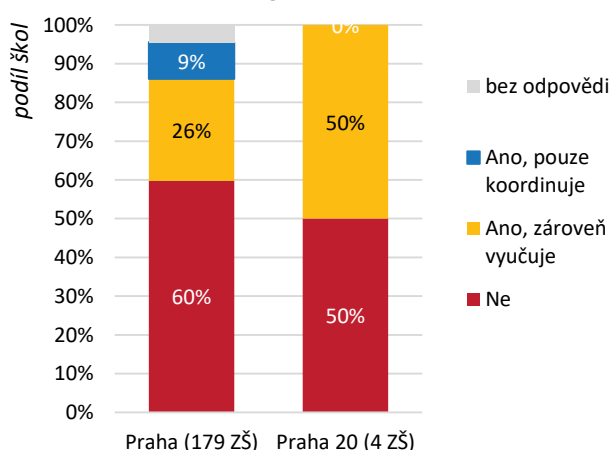

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

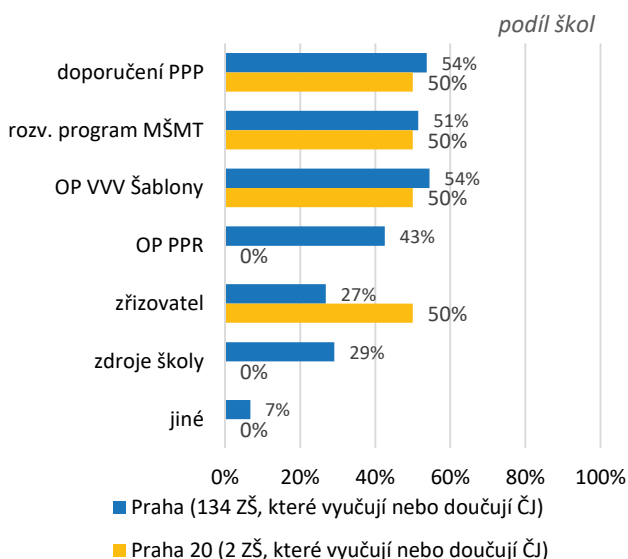

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

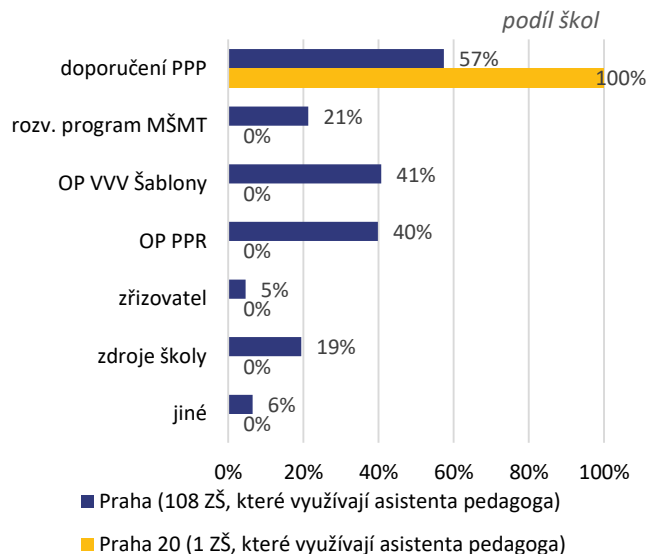

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

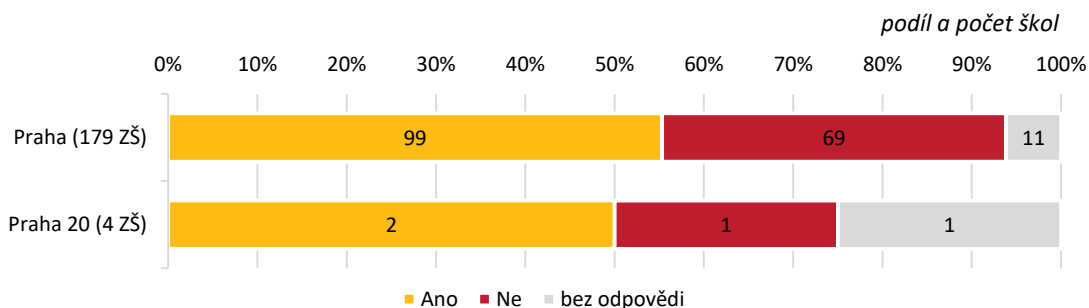
Zdroj financí na asistenty**

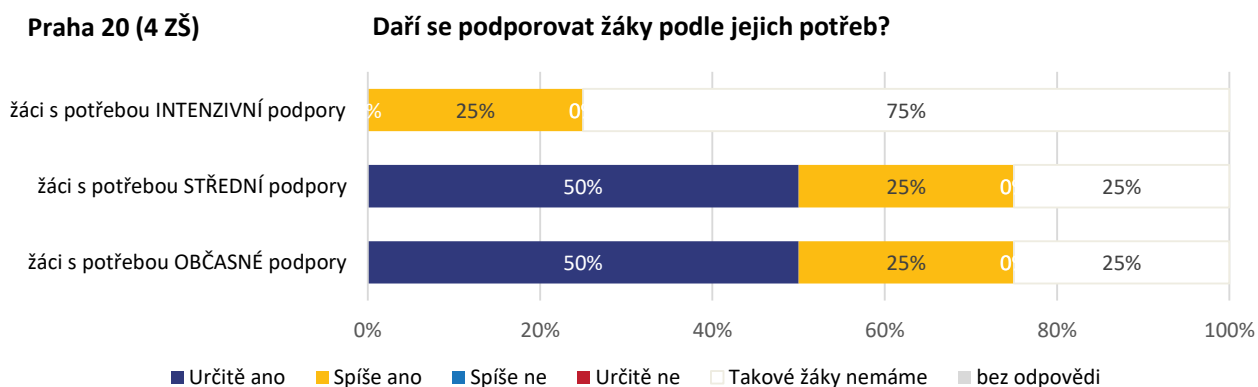
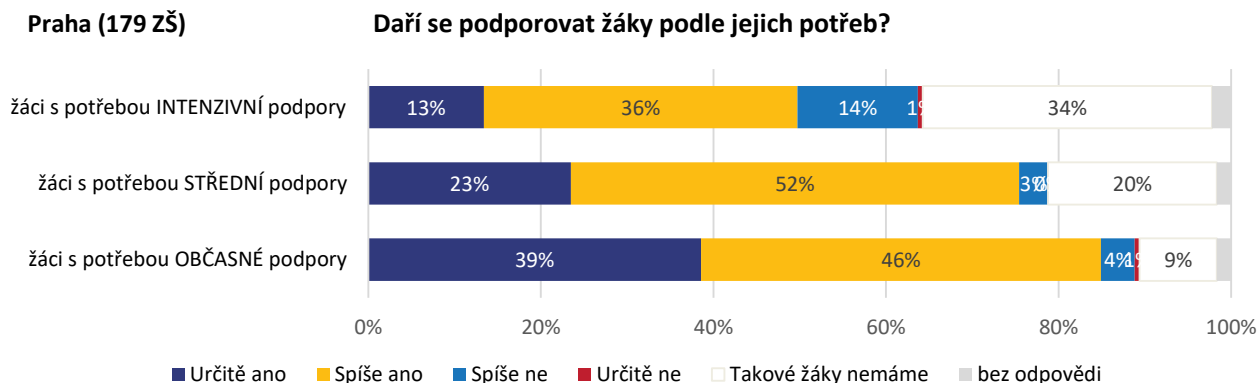
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

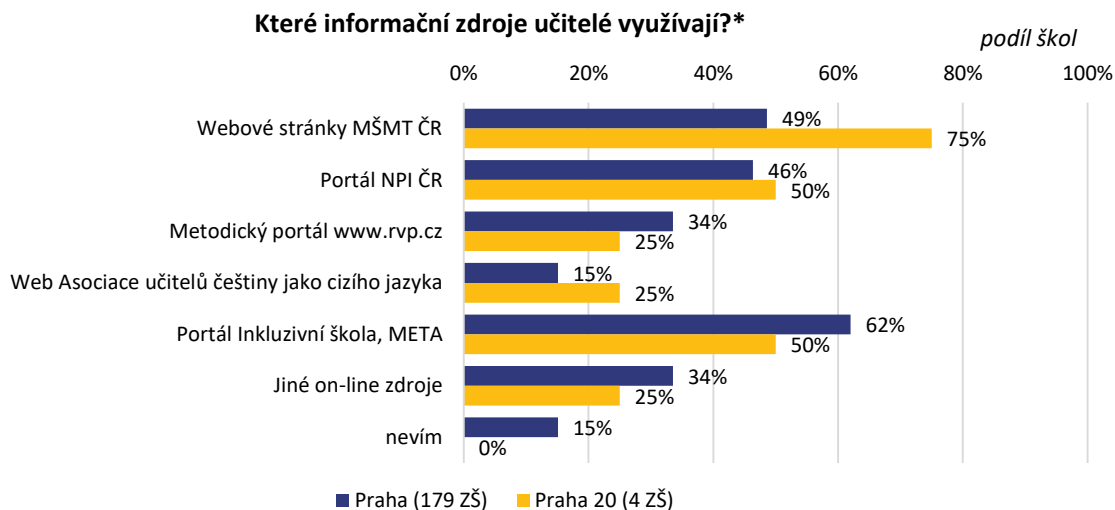
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

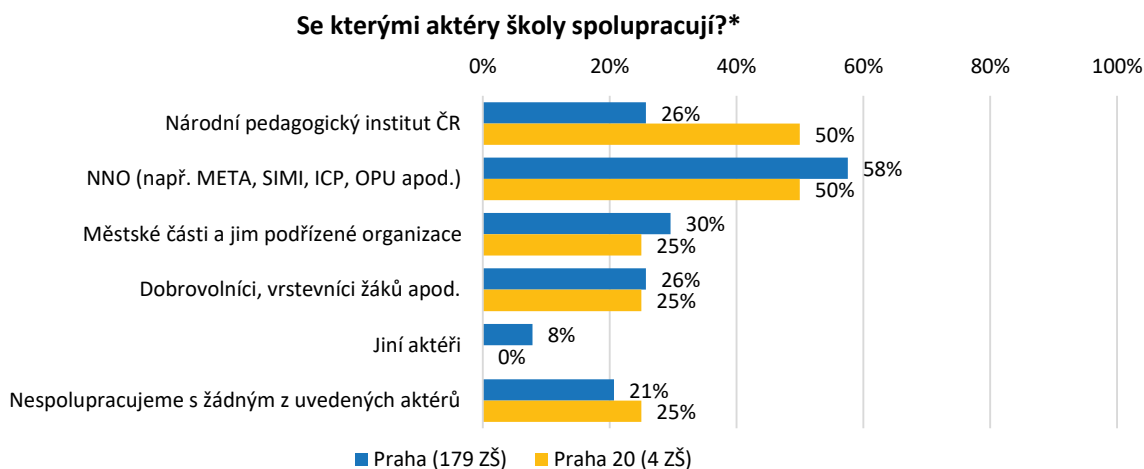
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

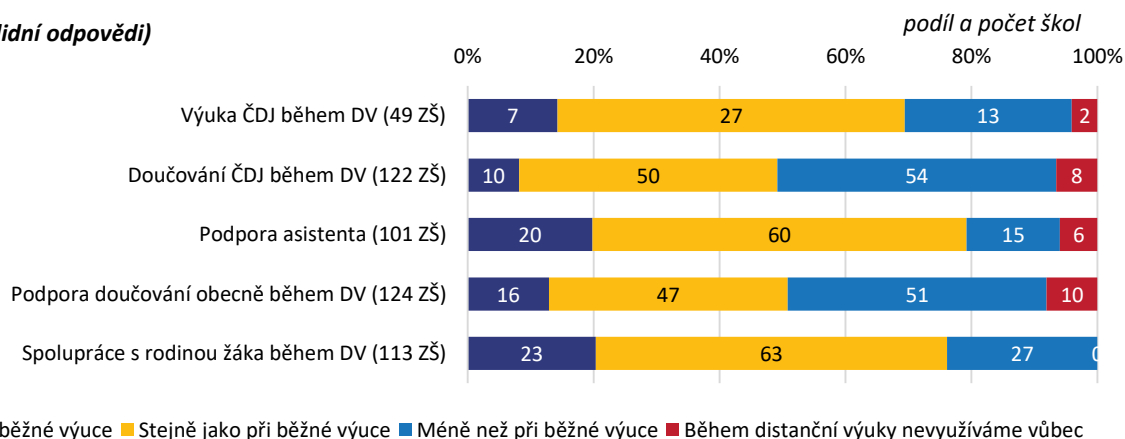
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

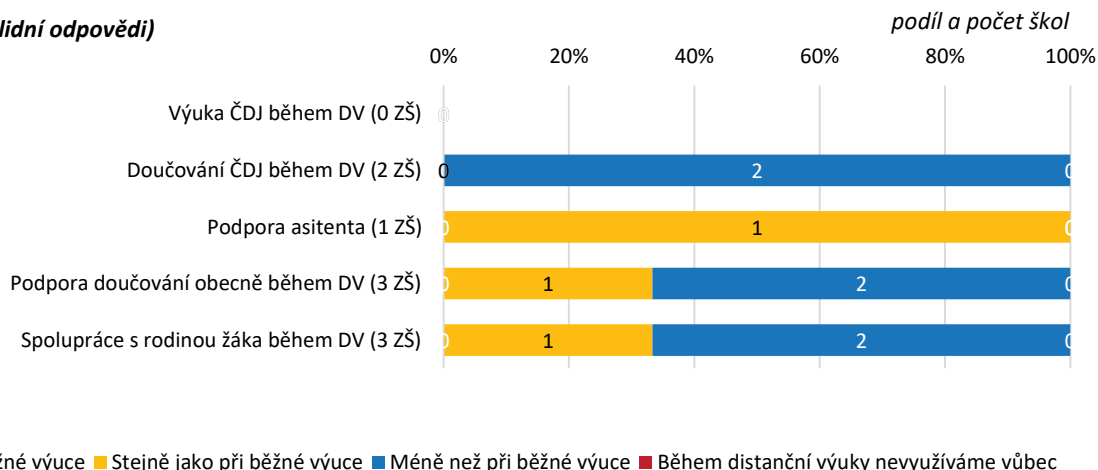
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

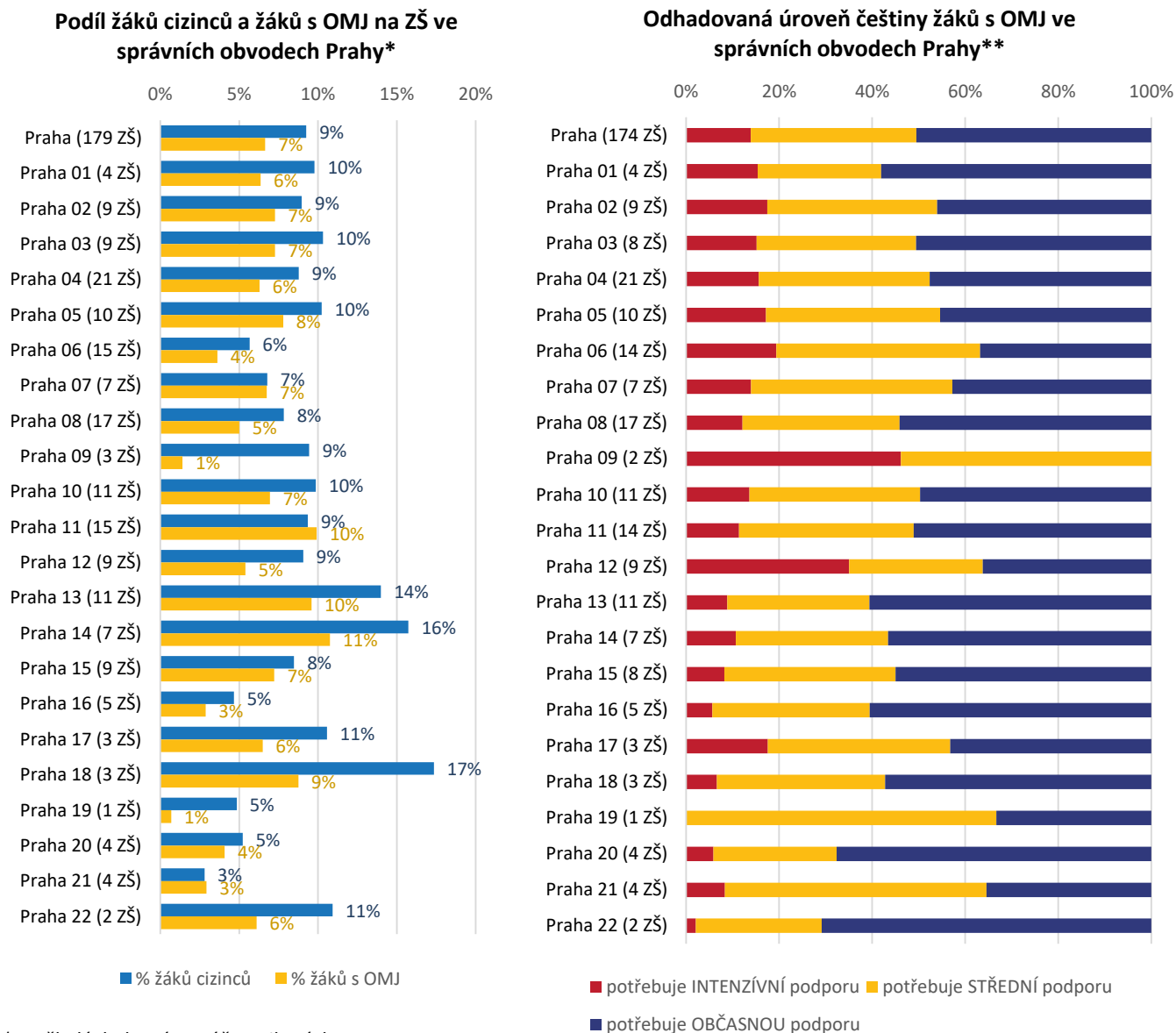

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 20 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 21

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 21	5	2 252	2,5%	4	1 638	46	2,8%	48	2,9%	4

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

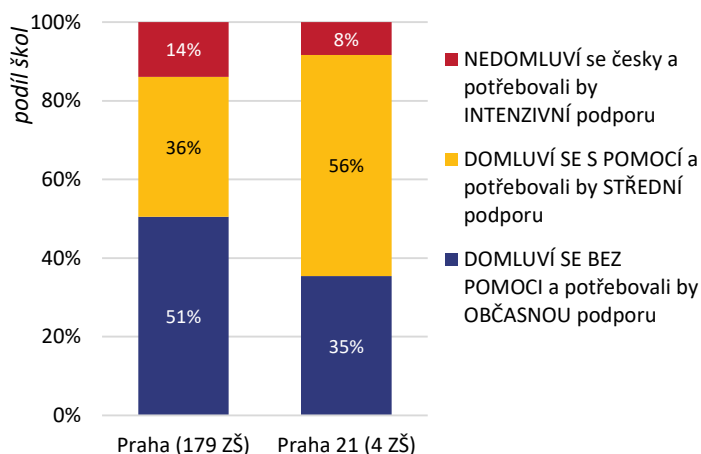

Praha 21	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	3	1	4
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	21	6	27
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	15	2	17
celkem	39	9	48

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

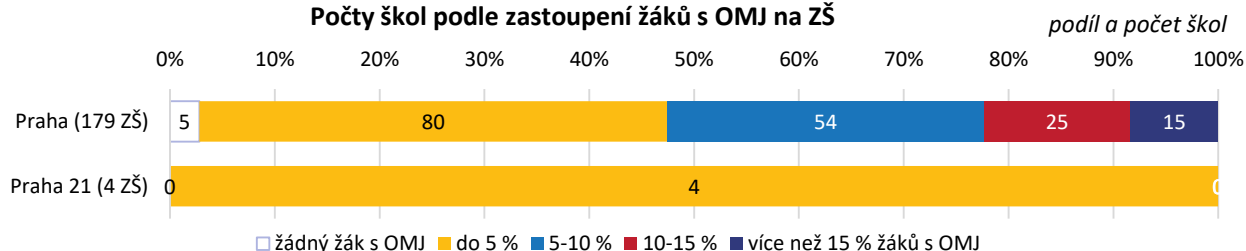
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

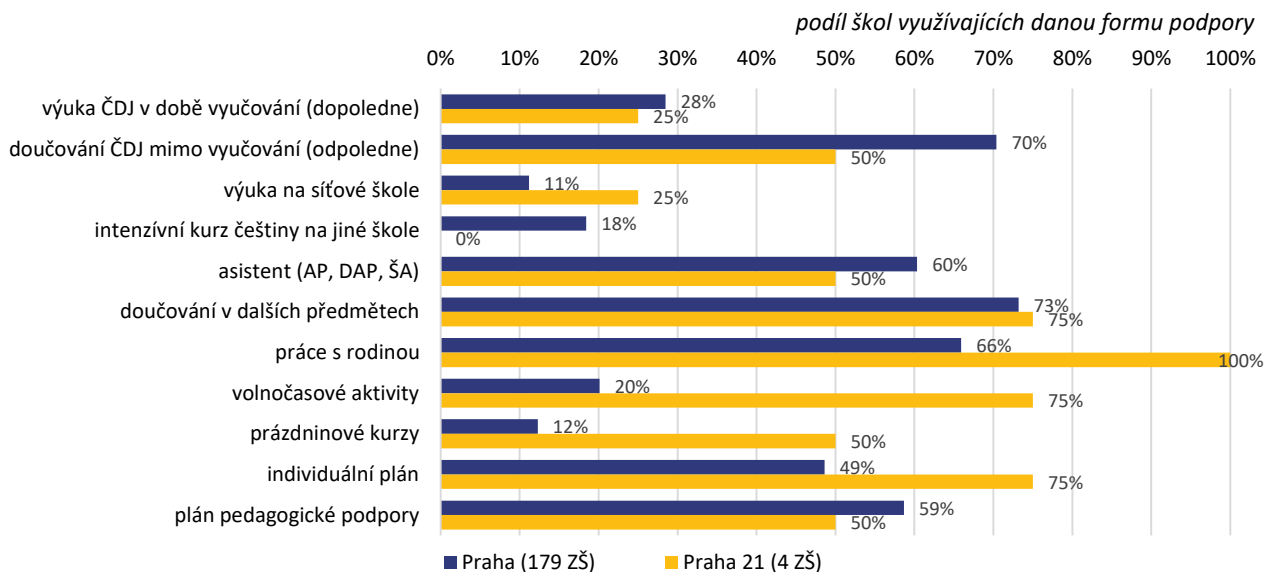
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

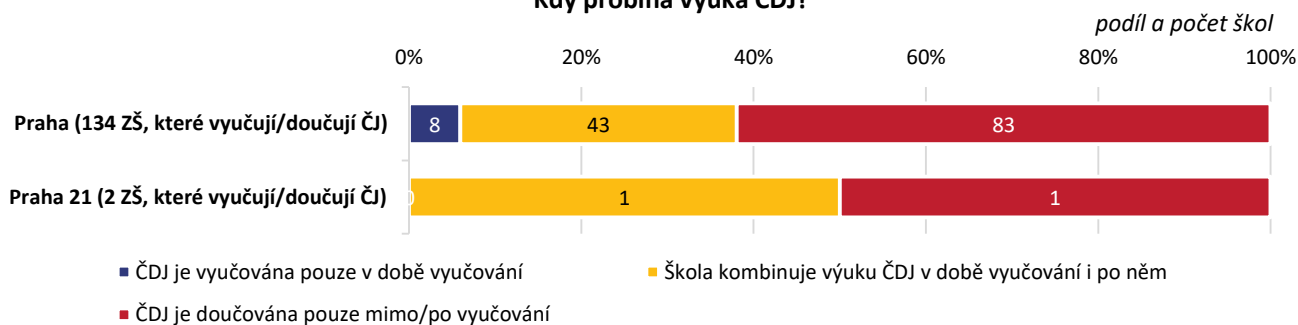
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

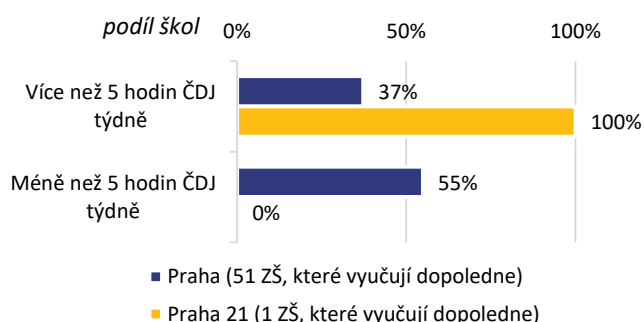
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 21 celkem 2 ZŠ, tedy 50 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 21: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 50 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 1, tj. 50 % škol ze správního obvodu.

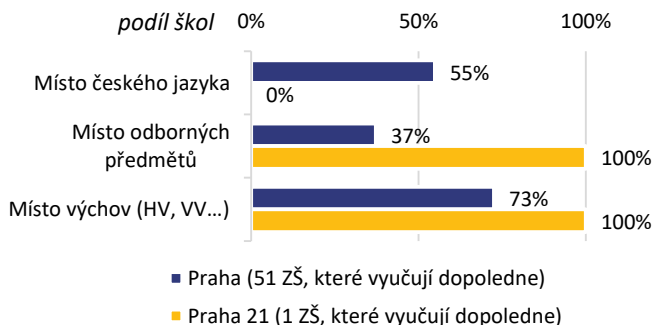
Kdy probíhá výuka ČDJ?

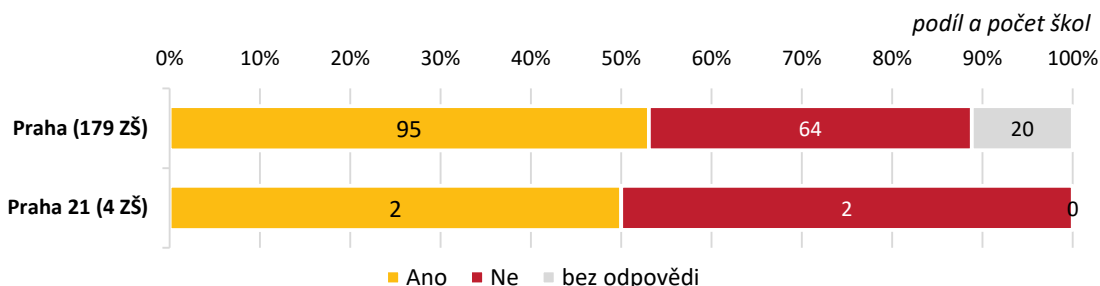
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

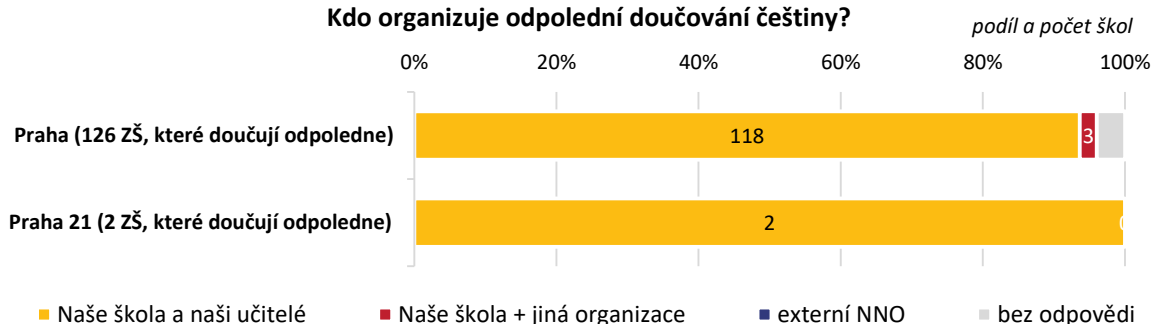
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

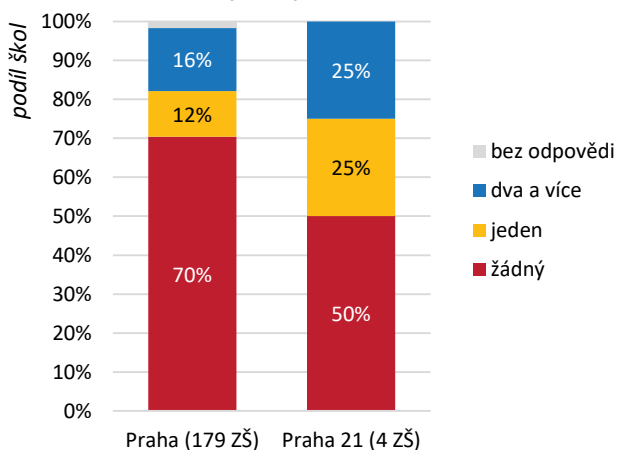

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

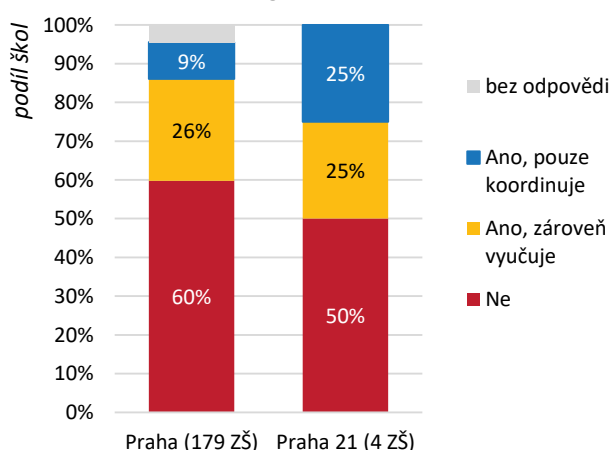

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

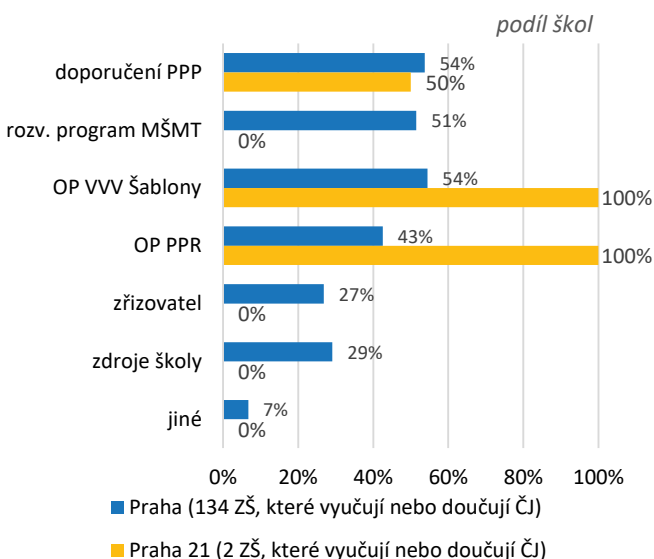

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

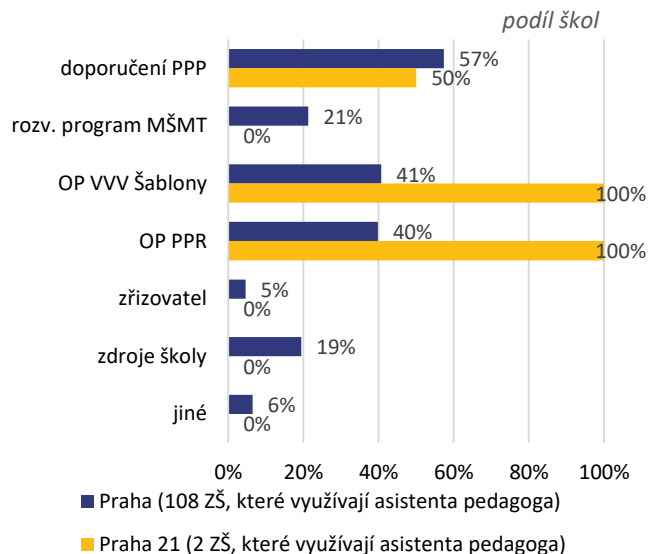

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

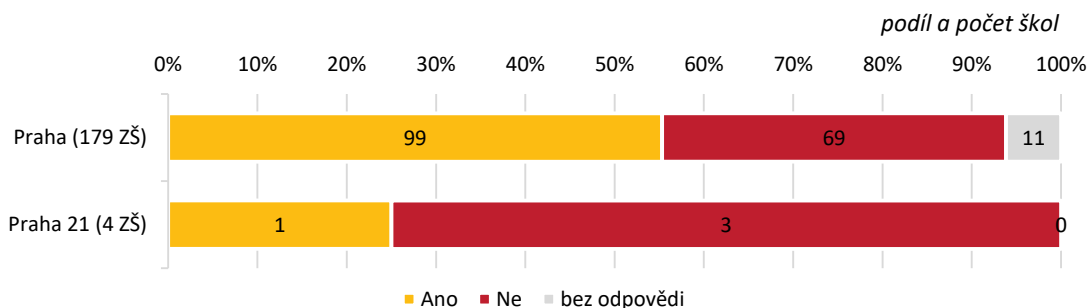
Zdroj financí na asistenty**

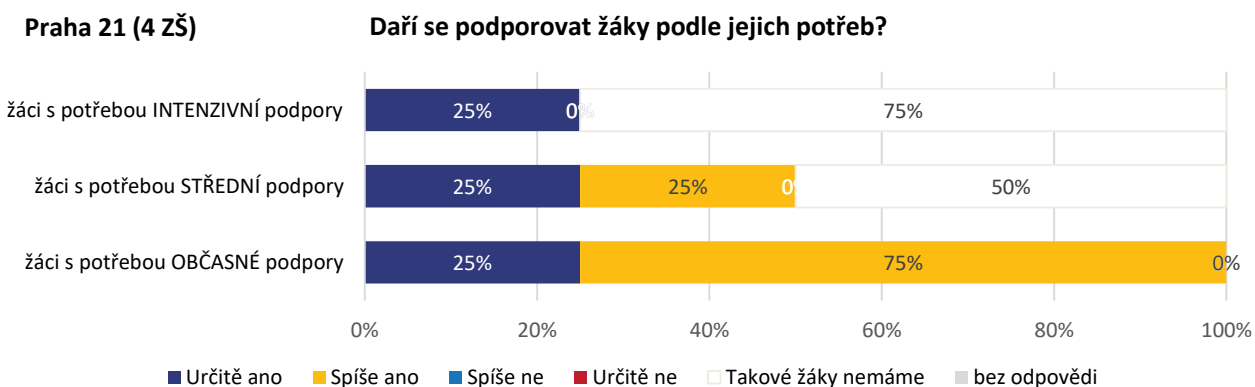
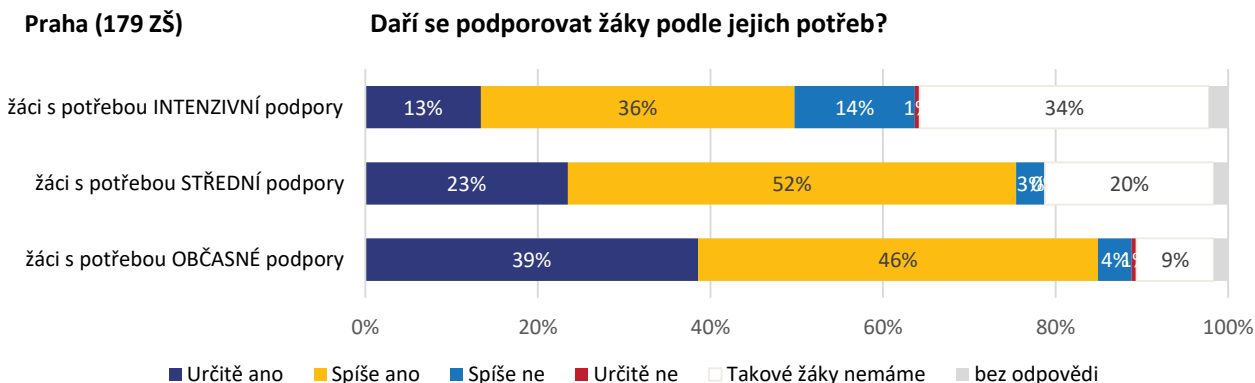
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

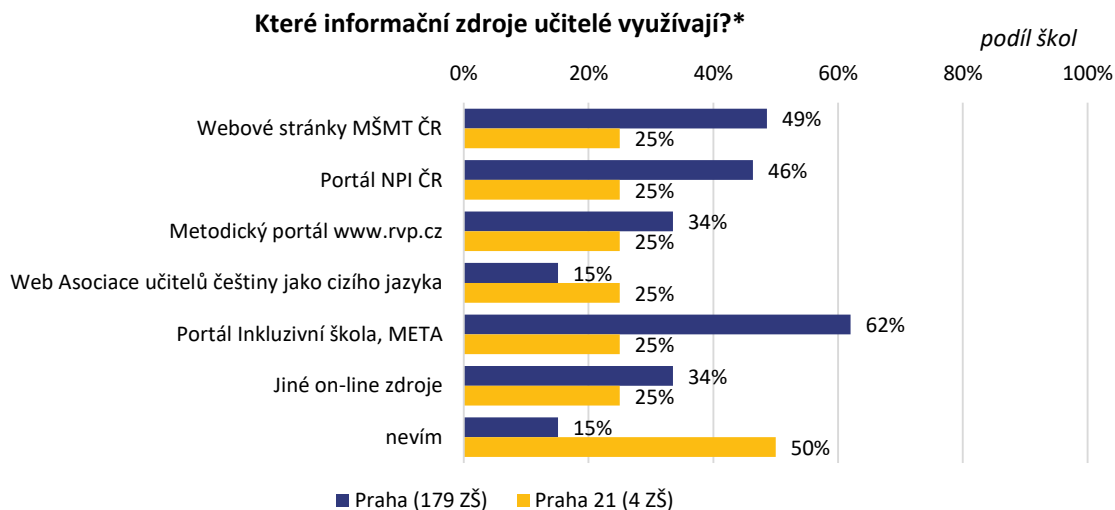
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

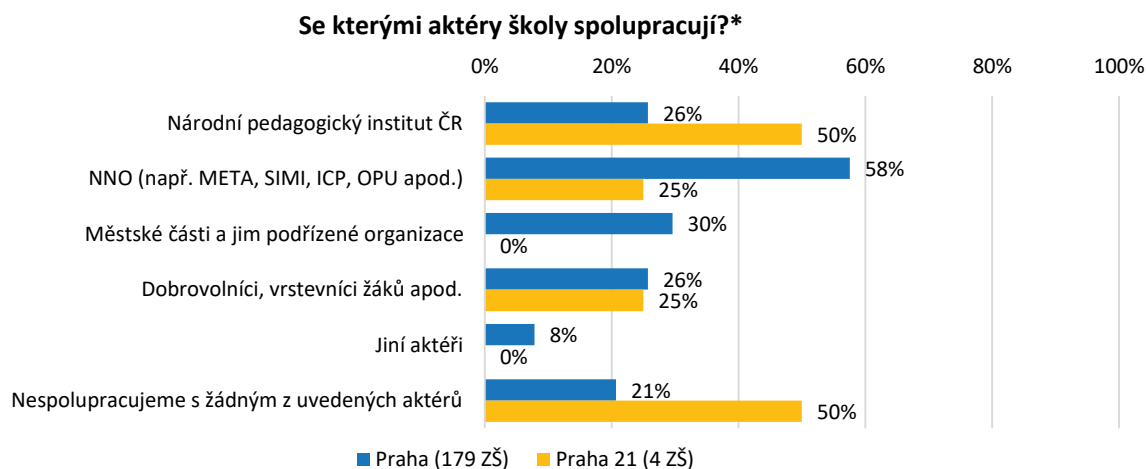
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

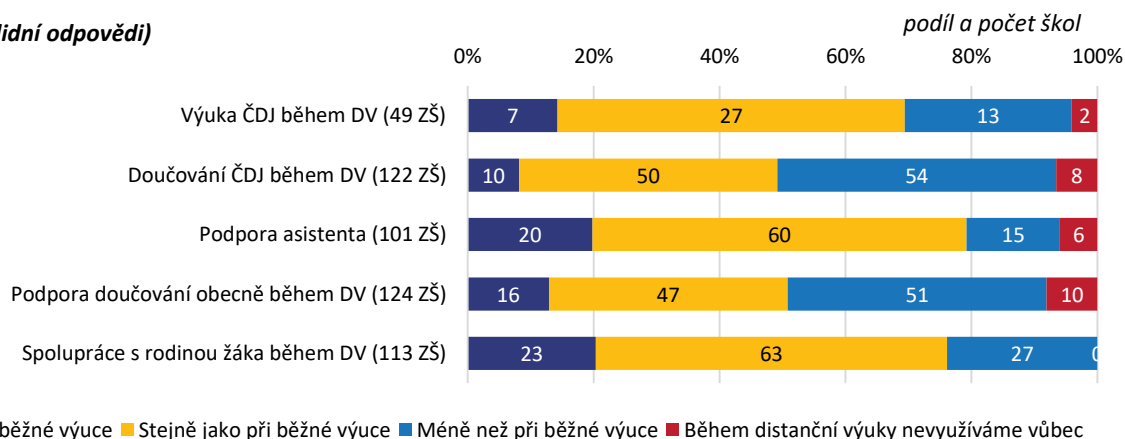
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

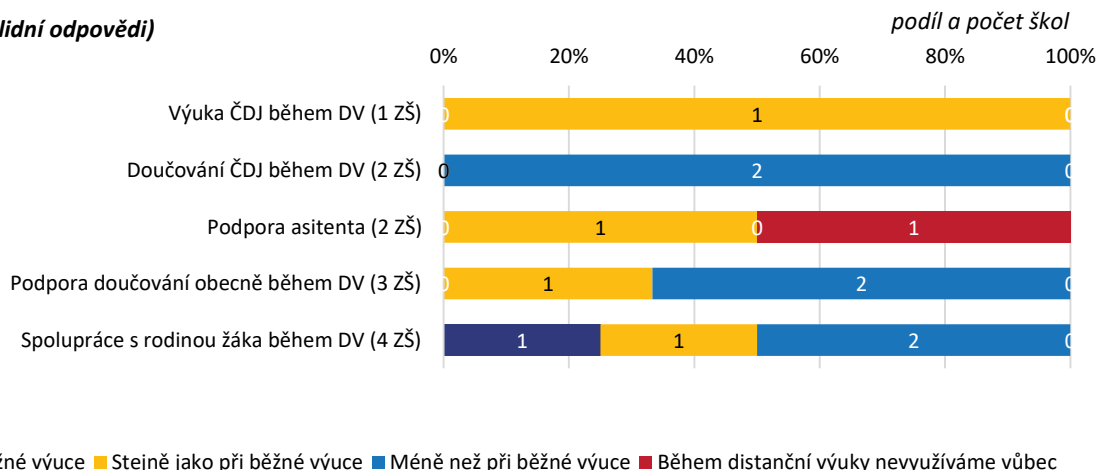
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

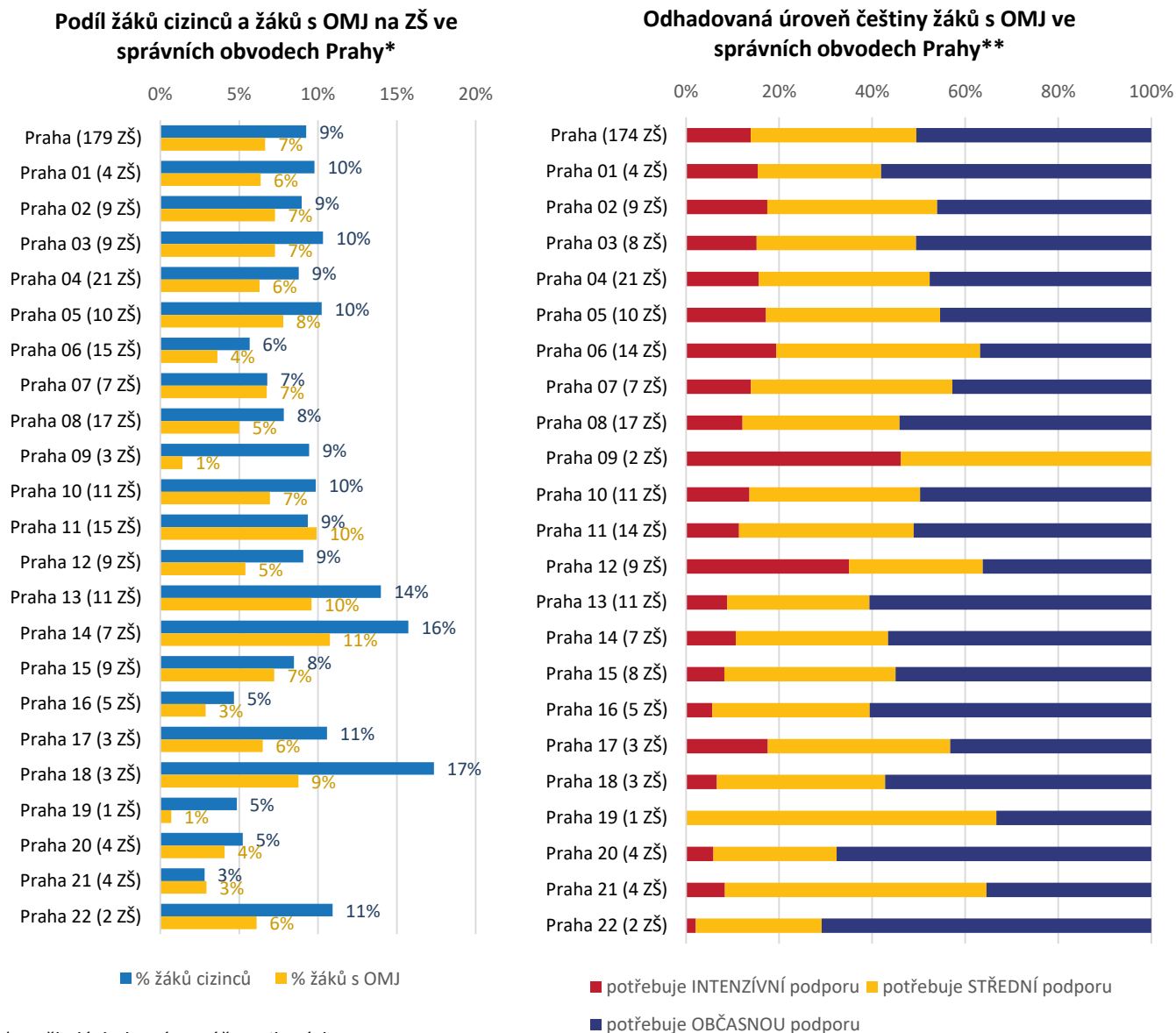
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 21 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 22

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 22	4	1 901	6,6%	2	787	86	10,9%	48	6,1%	2

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

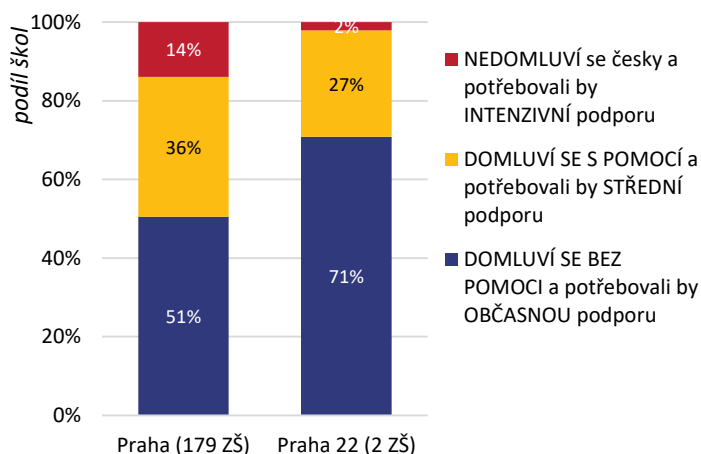

Praha 22	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	1	0	1
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	11	2	13
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	24	10	34
celkem	36	12	48

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

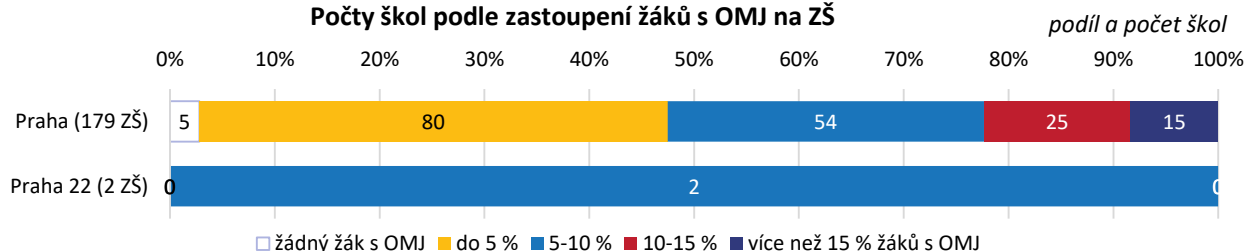
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

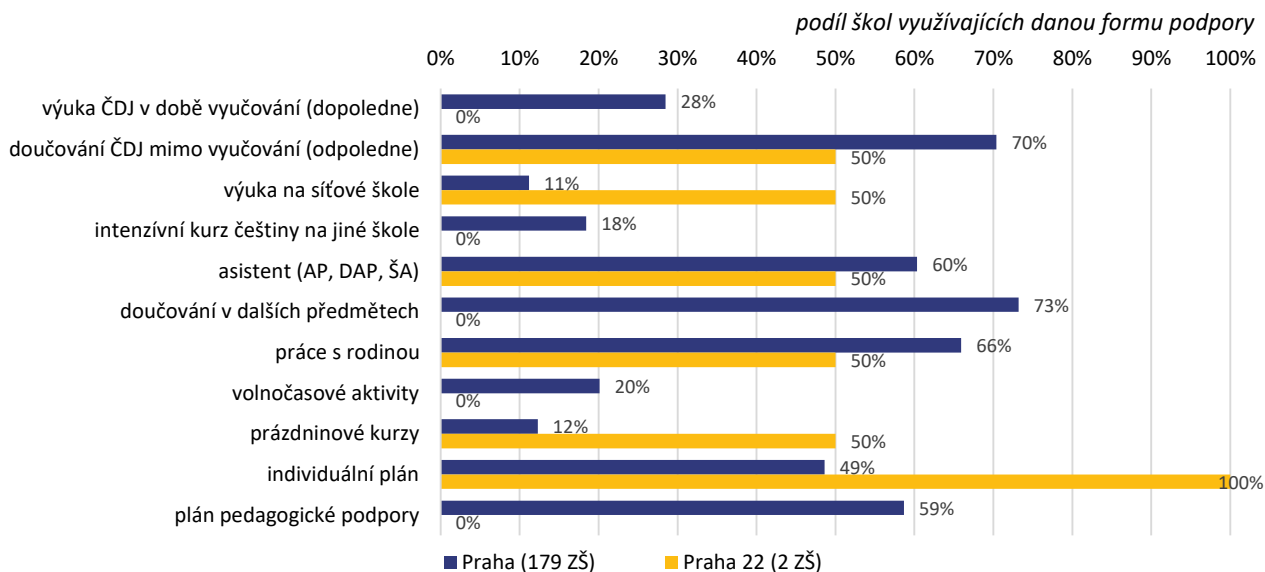
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

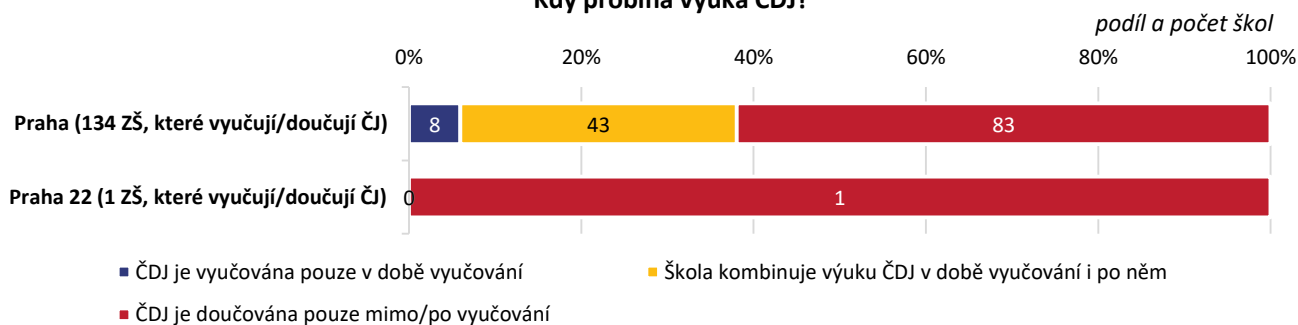
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

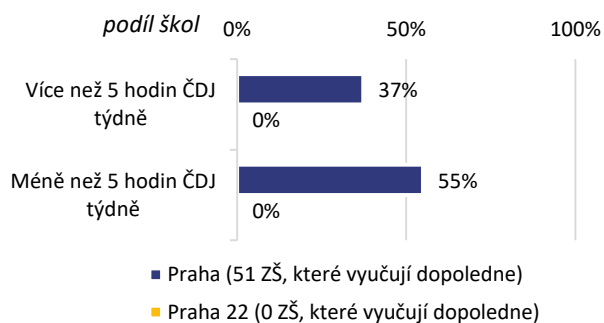
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 22 celkem 1 ZŠ, tedy 50 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 22: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 0 ZŠ, tj. 0 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 1, tj. 100 % škol ze správního obvodu.

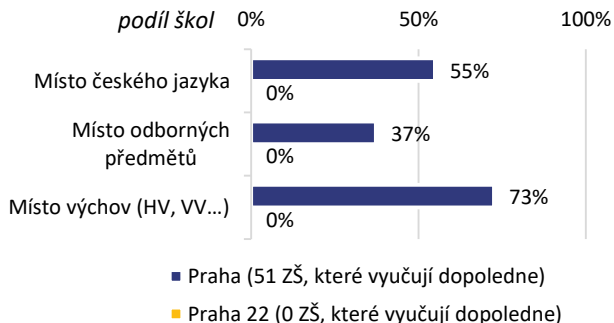
Kdy probíhá výuka ČDJ?

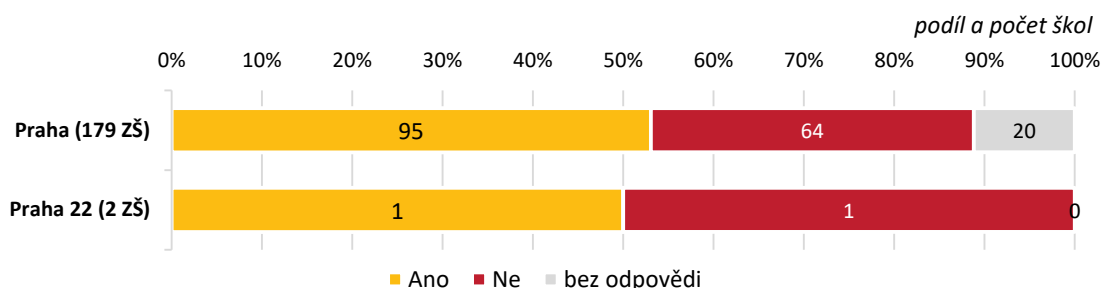
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

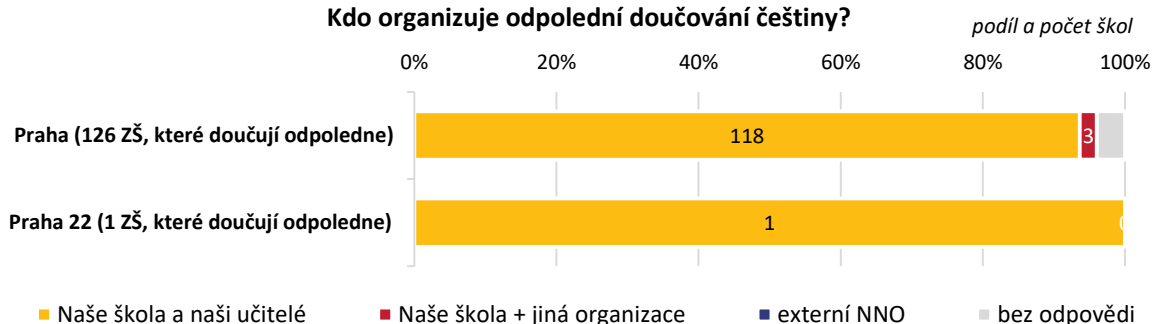
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

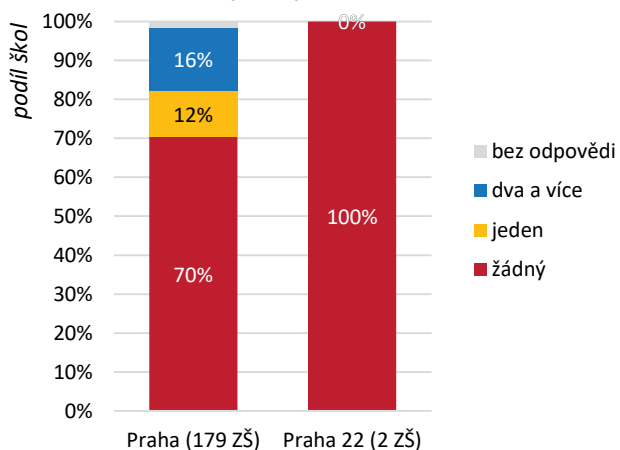

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

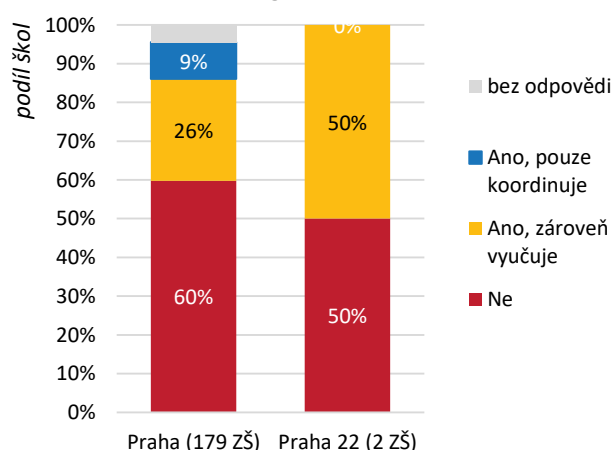

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

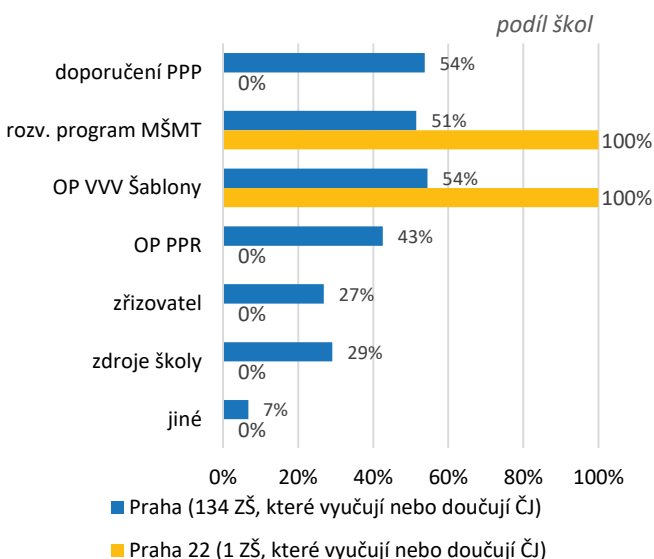

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

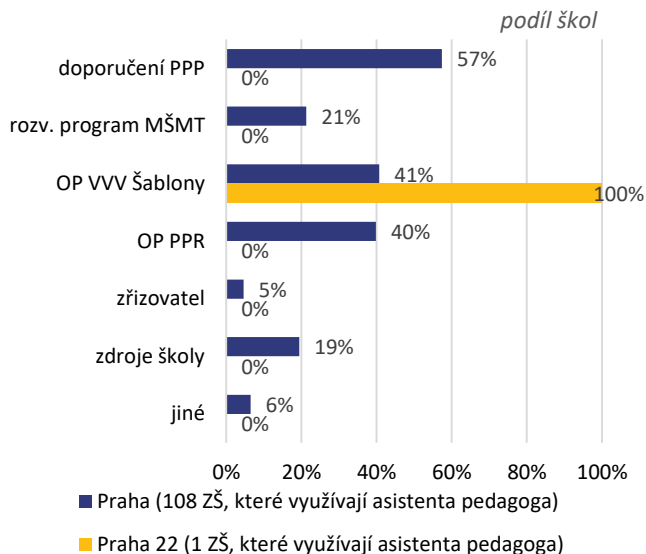

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

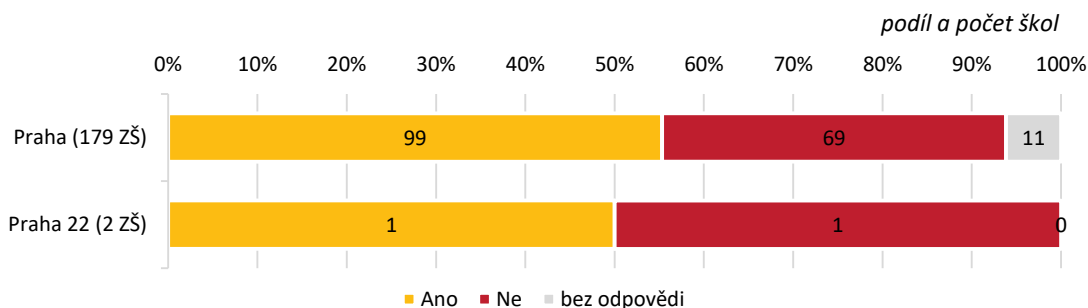
Zdroj financí na asistenty**

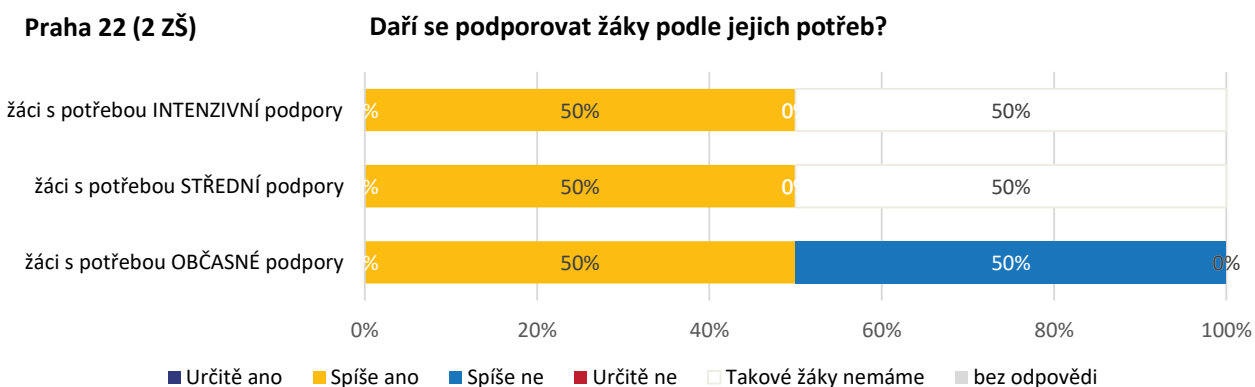
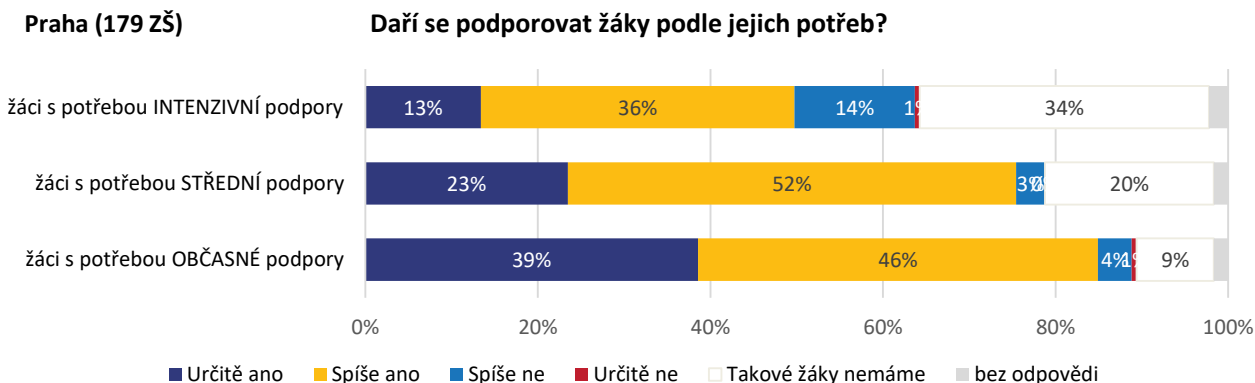
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

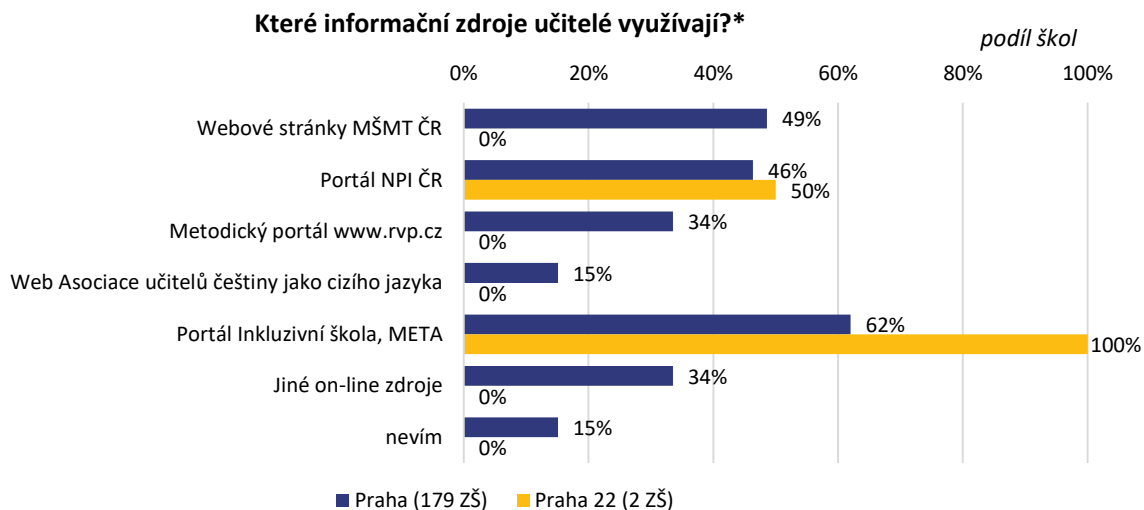
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

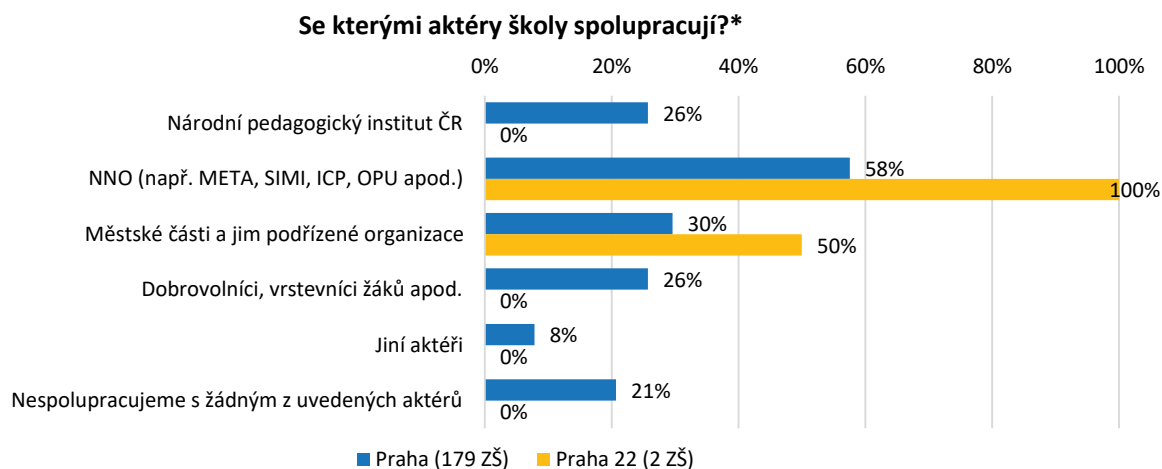

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

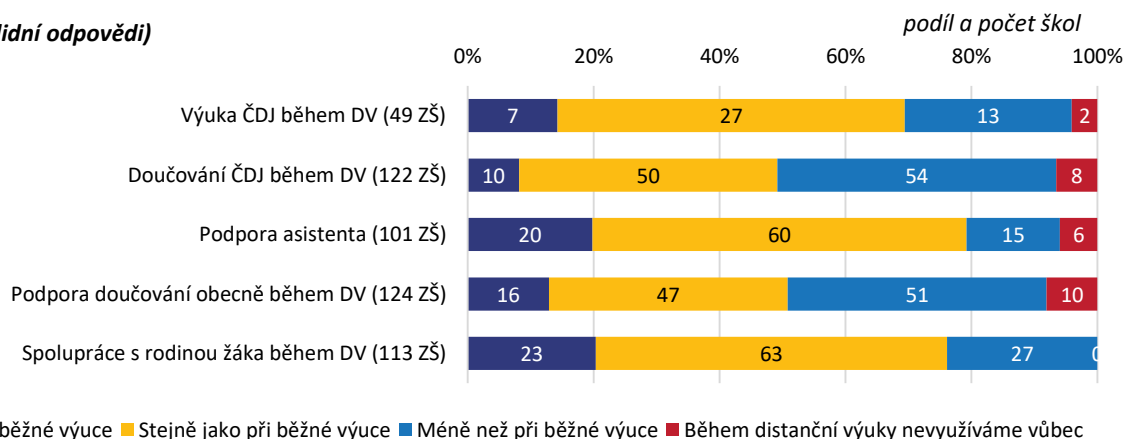
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

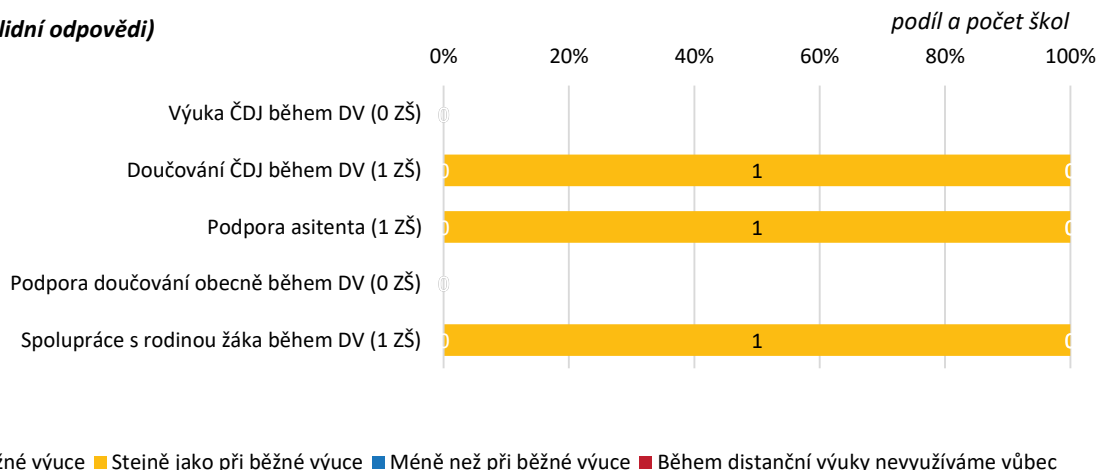
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

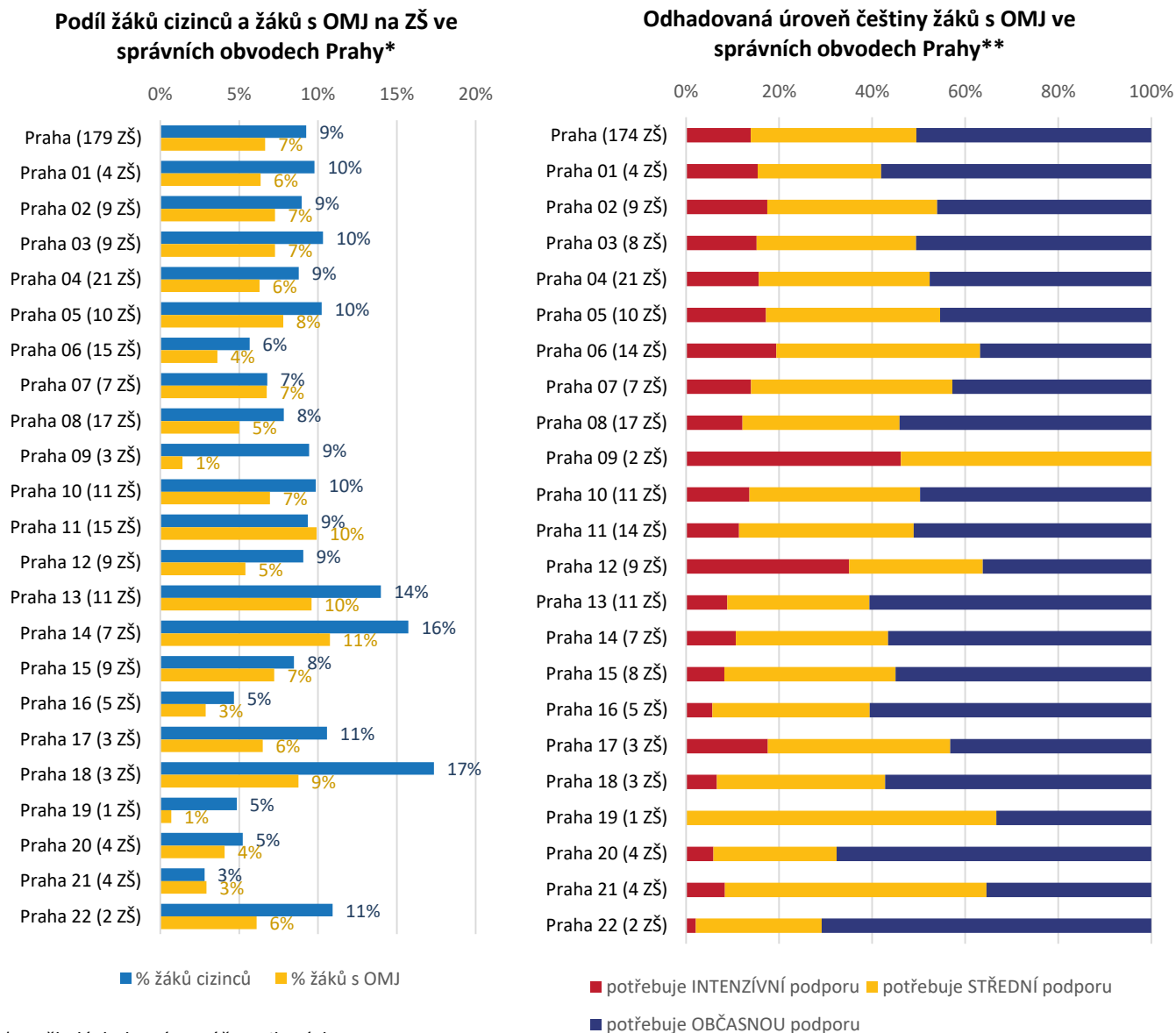

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 22 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 03

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 03	11	4 632	12,0%	9	3 535	365	10,3%	257	7,3%	8

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

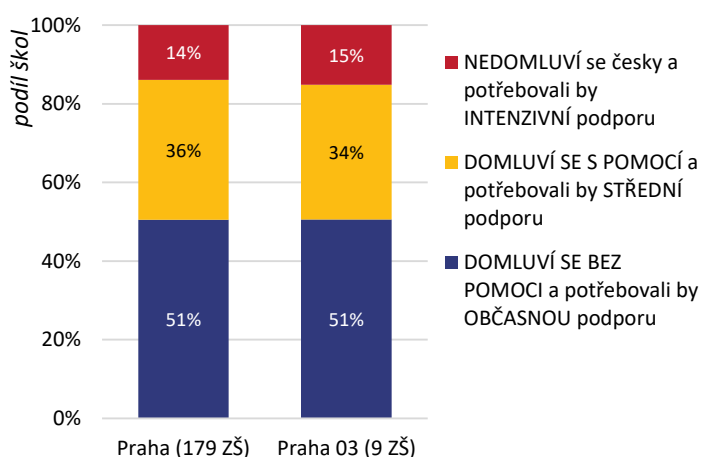

Praha 03	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	22	17	39
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	63	25	88
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	70	60	130
celkem	155	102	257

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

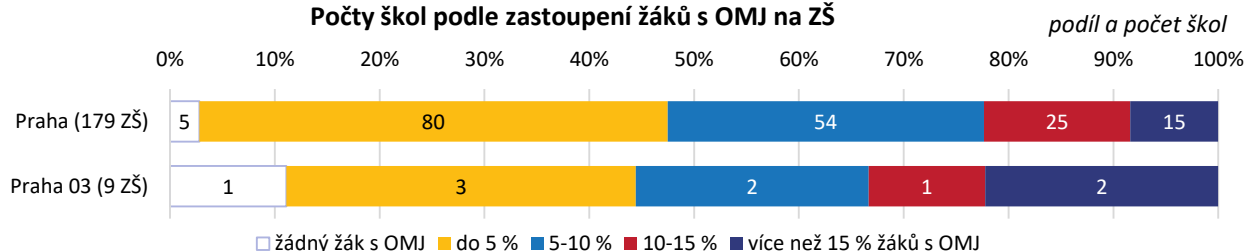
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

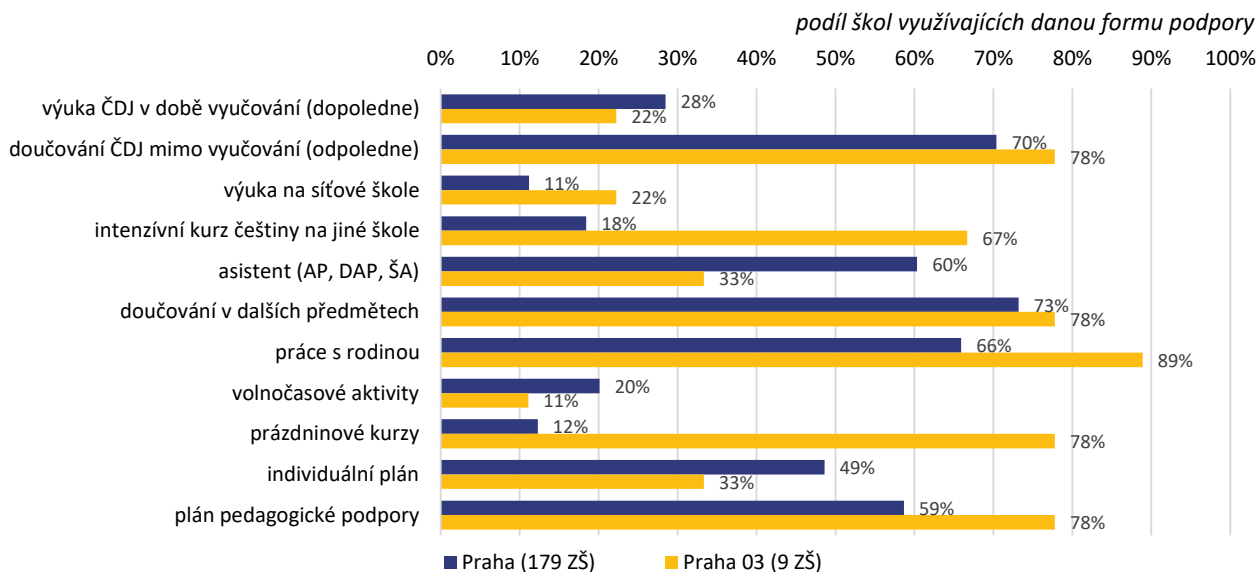
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

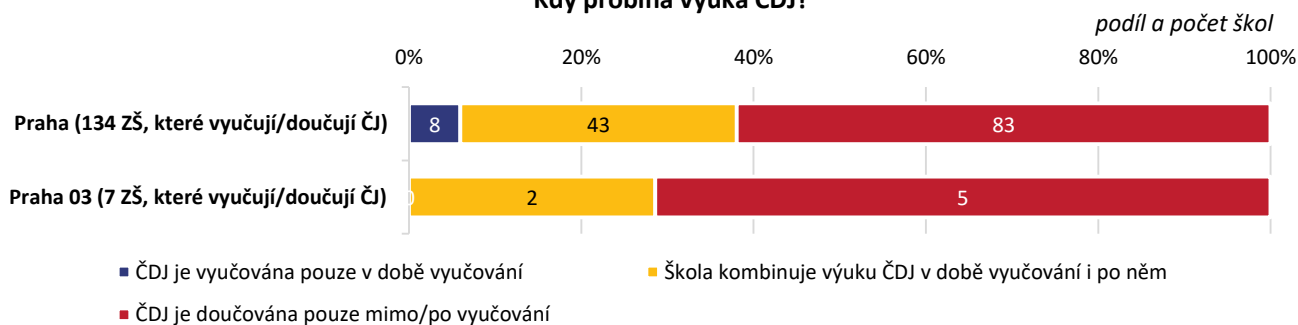
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

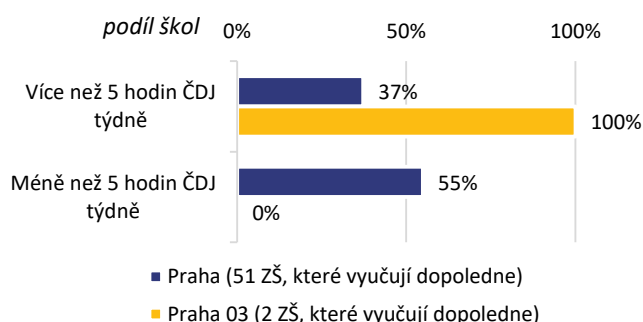
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 03 celkem 7 ZŠ, tedy 78 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 03: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 2 ZŠ, tj. 29 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 5, tj. 71 % škol ze správního obvodu.

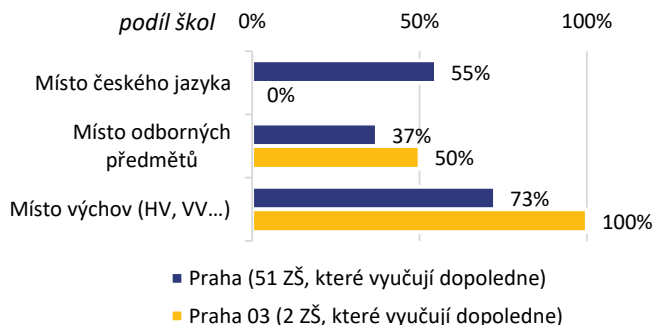
Kdy probíhá výuka ČDJ?

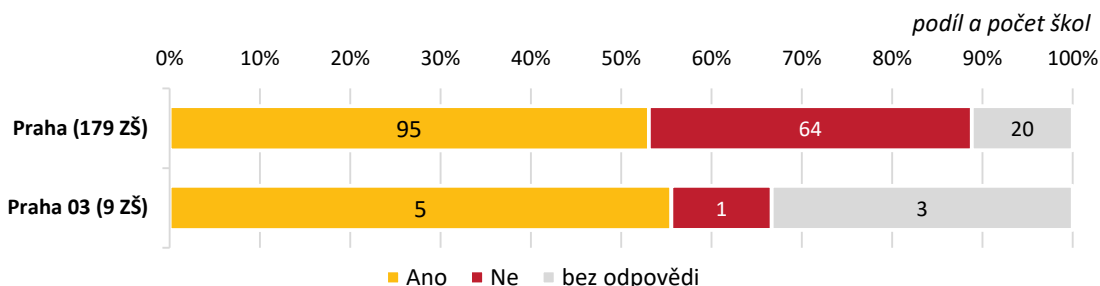
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

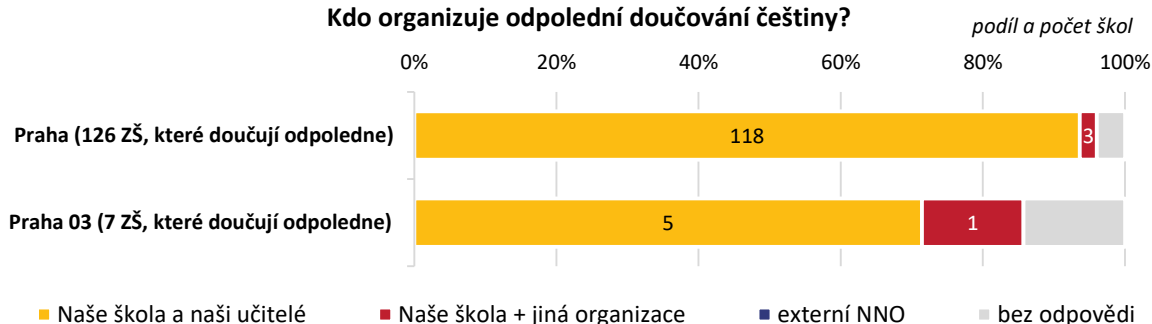
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

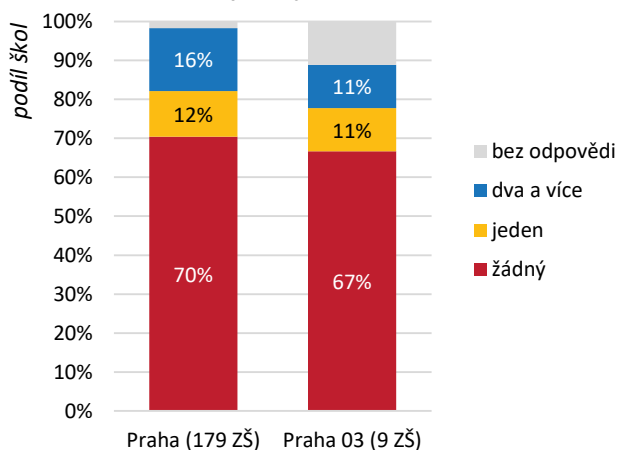

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

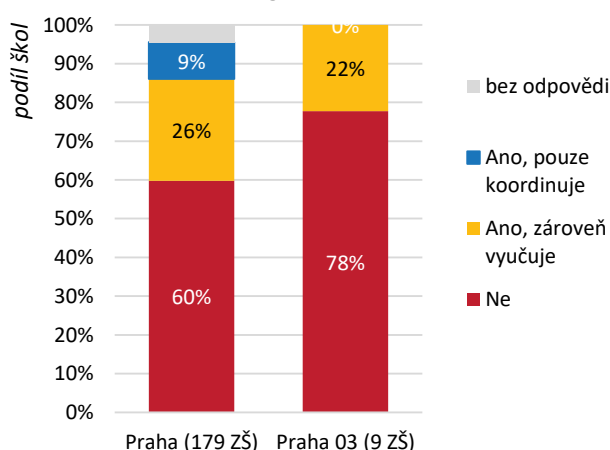

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

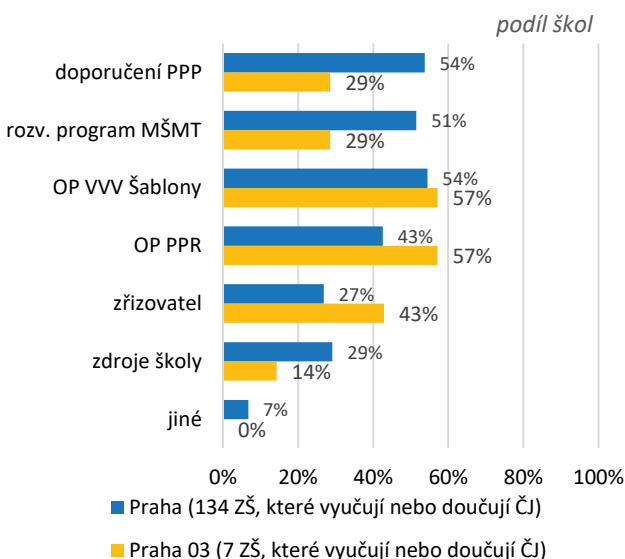

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

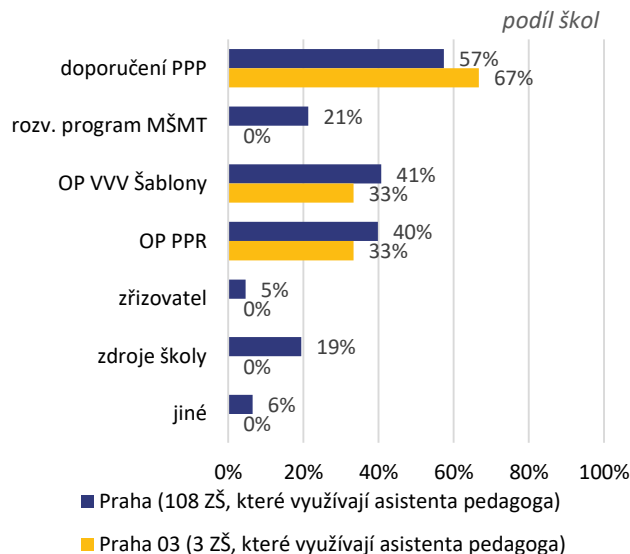

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

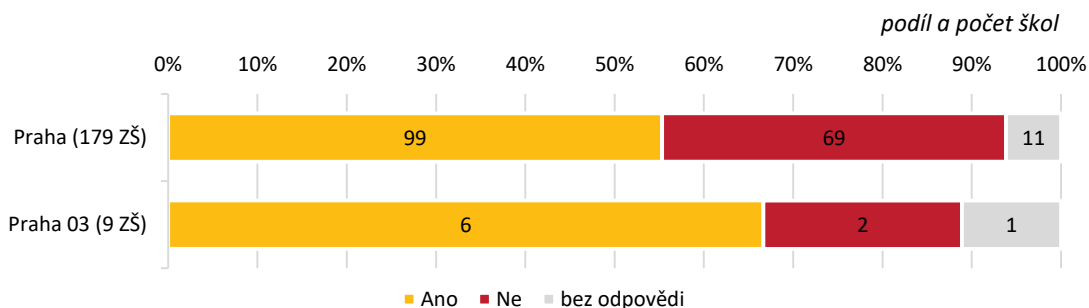
Zdroj financí na asistenty**

*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

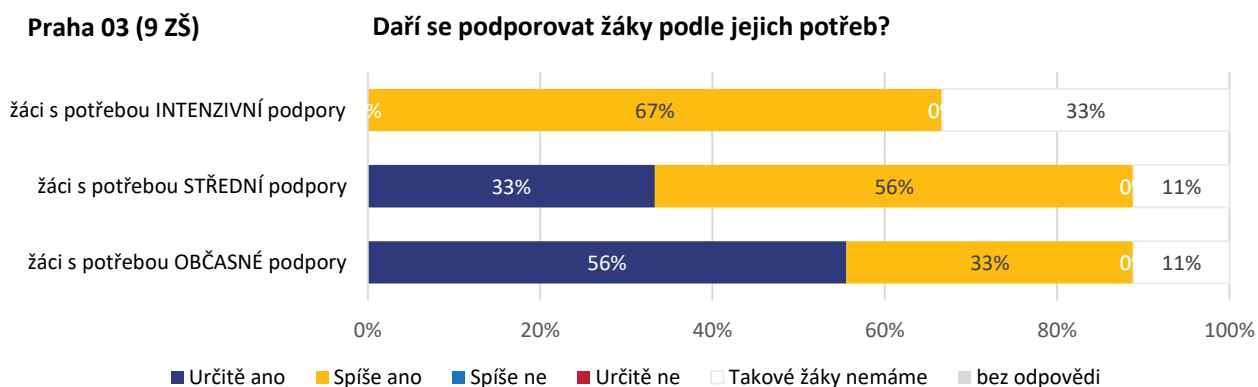
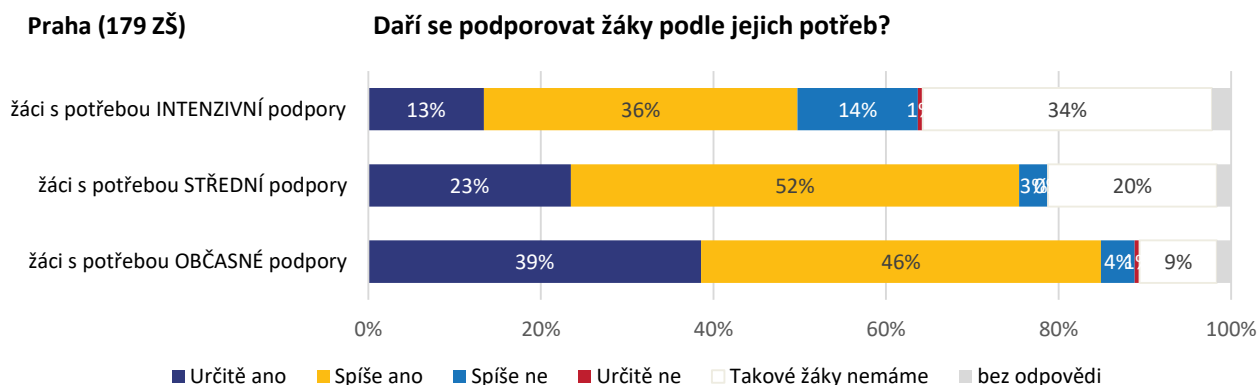
Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

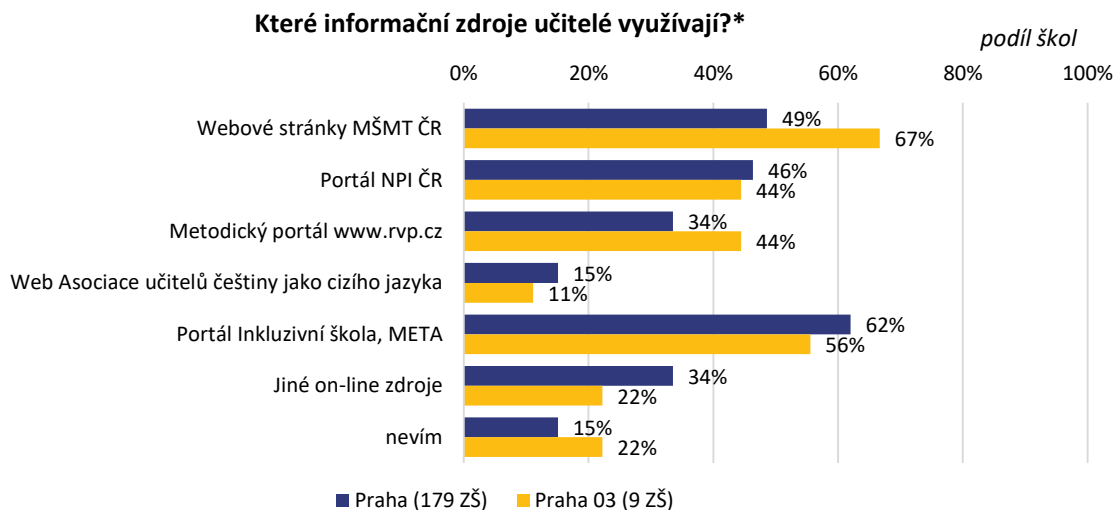

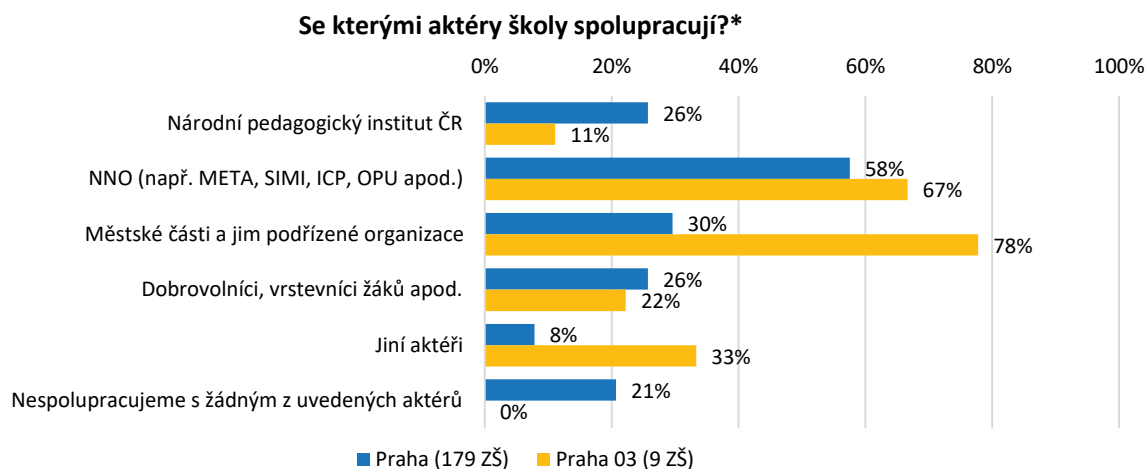
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

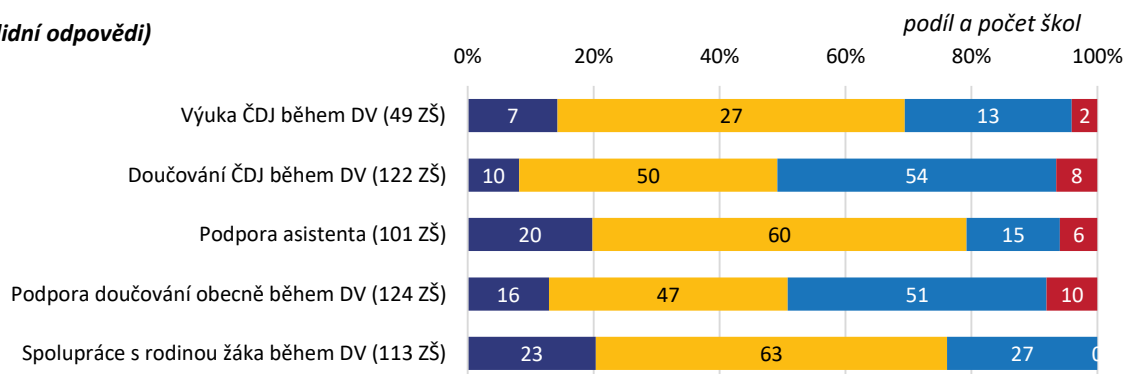
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

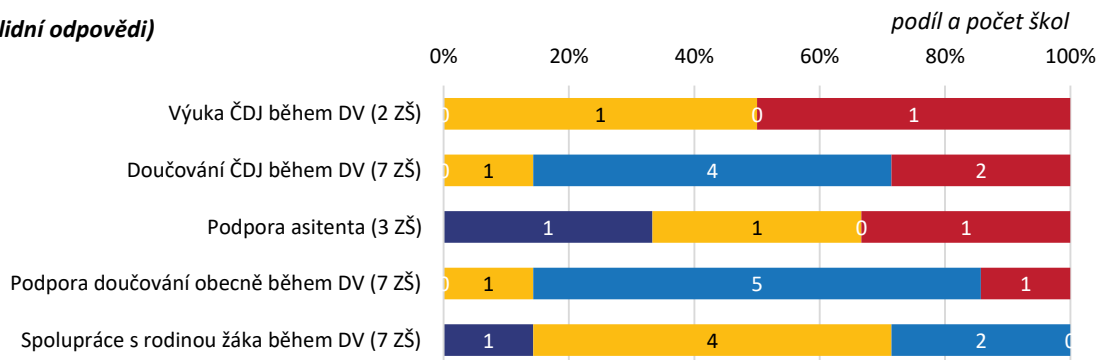
Praha (pouze validní odpovědi)

■ Více než při běžné výuce ■ Stejně jako při běžné výuce ■ Méně než při běžné výuce ■ Během distanční výuky nevyužíváme vůbec

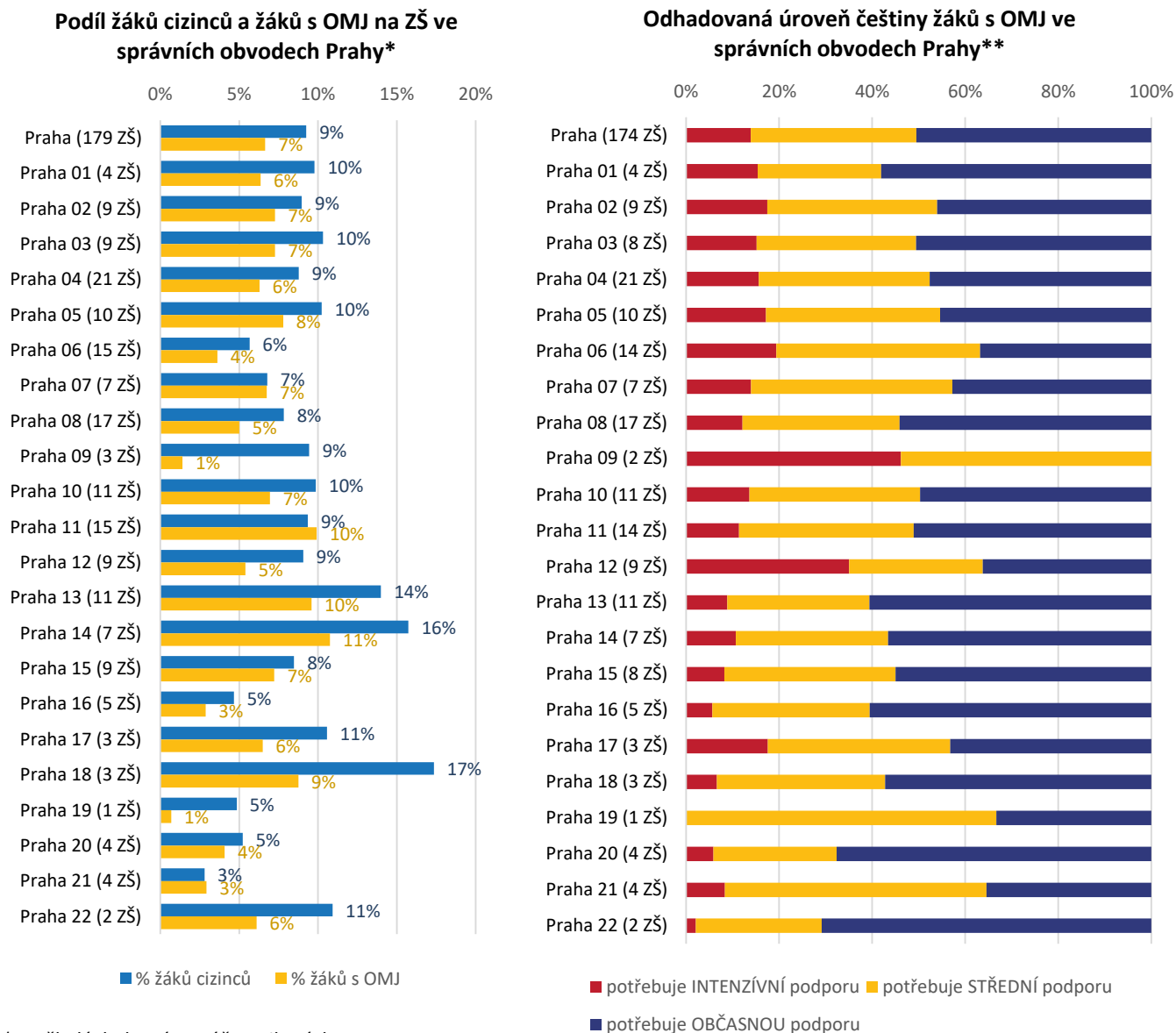
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 03 (pouze validní odpovědi)

■ Více než při běžné výuce ■ Stejně jako při běžné výuce ■ Méně než při běžné výuce ■ Během distanční výuky nevyužíváme vůbec

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 04

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 04	32	11 623	9,0%	21	8 343	733	8,8%	525	6,3%	21

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

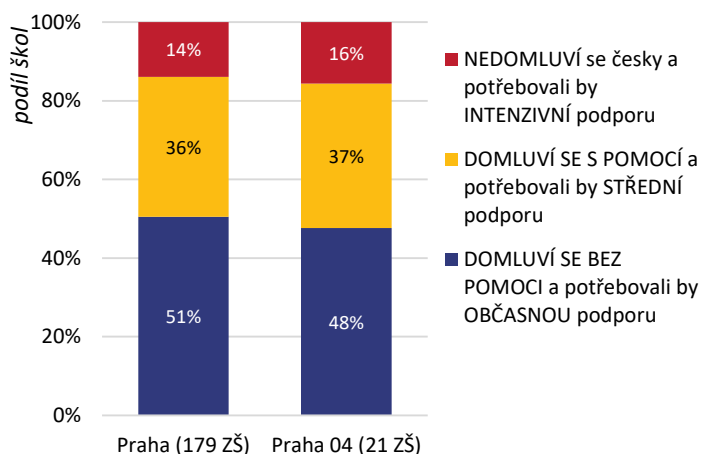

Praha 04	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	61	21	82
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	128	65	193
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	159	91	250
celkem	348	177	525

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

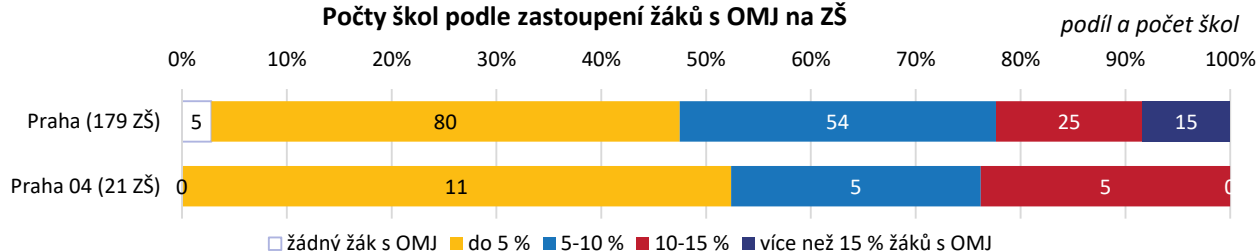
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

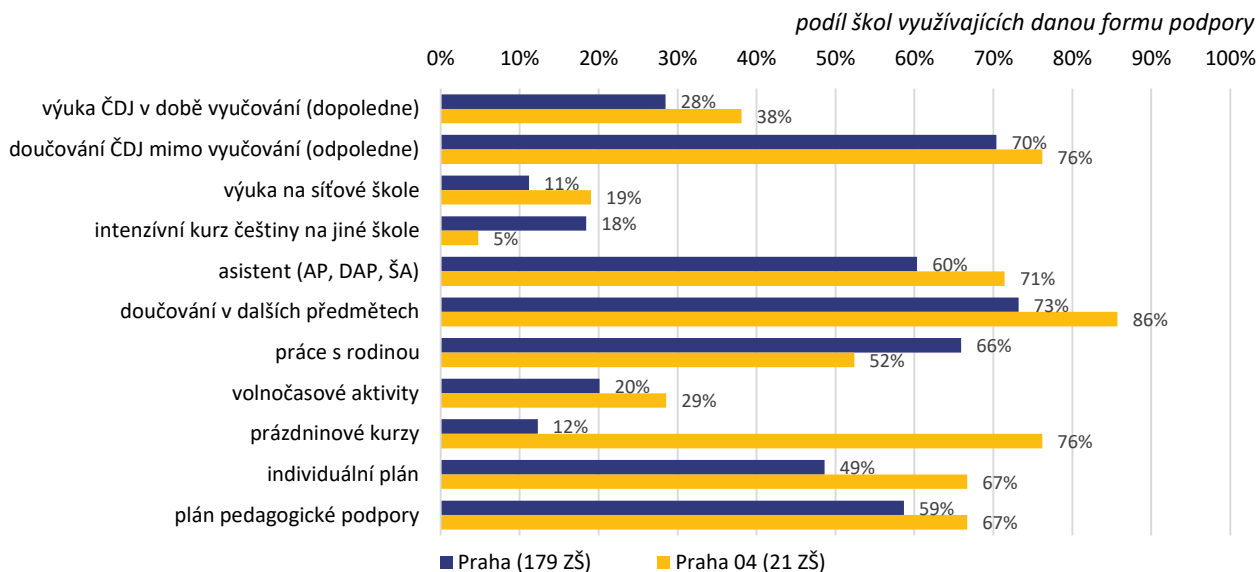
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

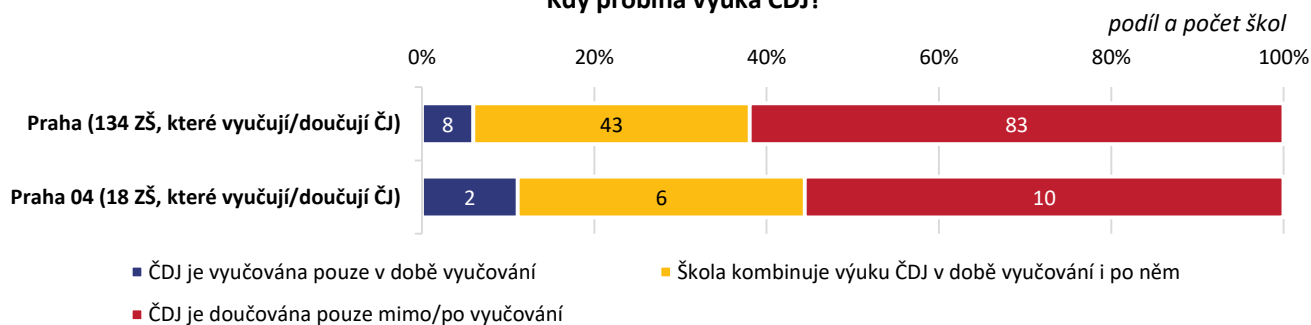
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

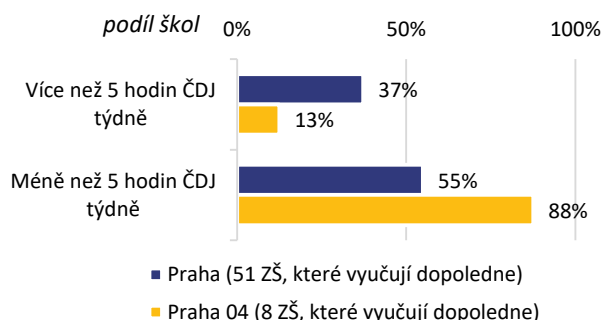
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 04 celkem 18 ZŠ, tedy 86 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 04: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 2, tj. 11 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 6 ZŠ, tj. 33 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 10, tj. 56 % škol ze správního obvodu.

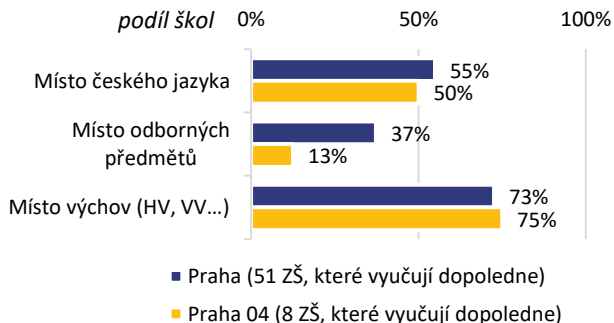
Kdy probíhá výuka ČDJ?

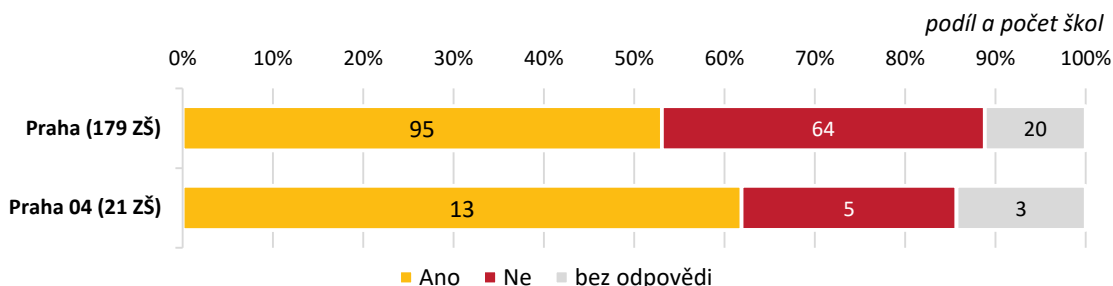
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

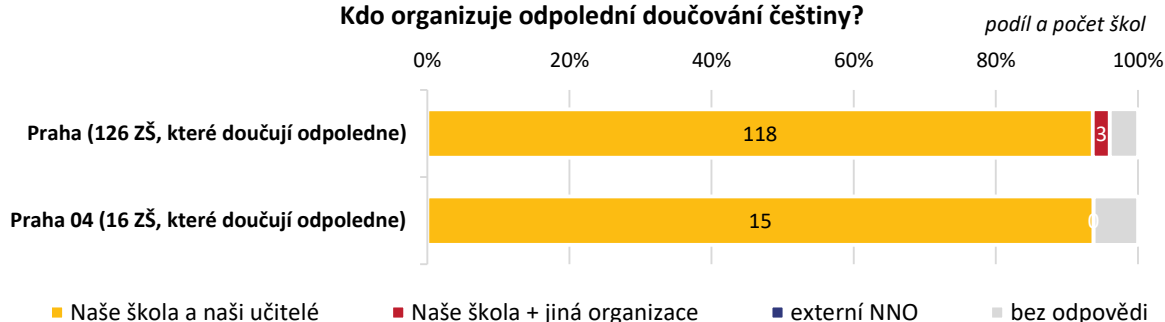
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

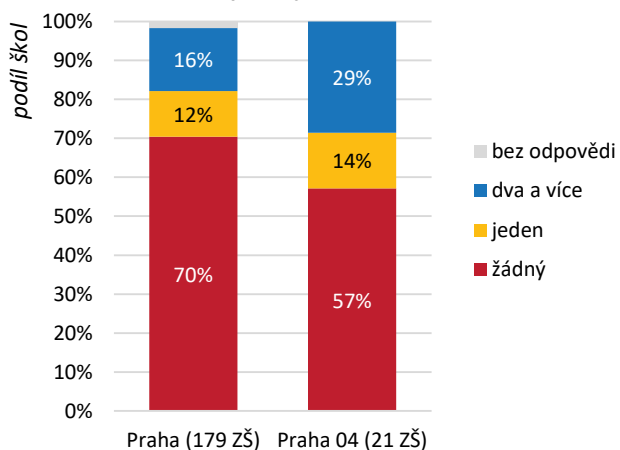

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

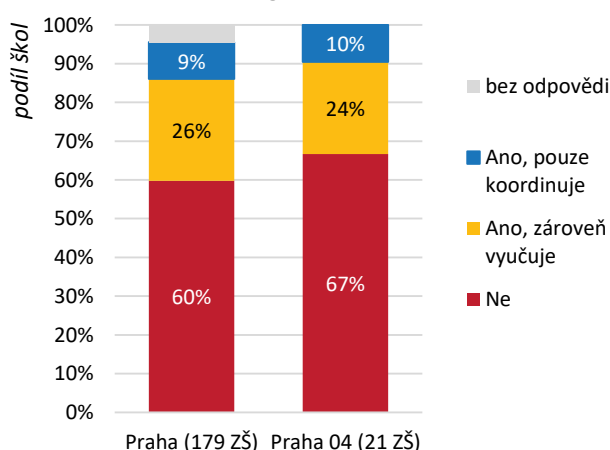

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

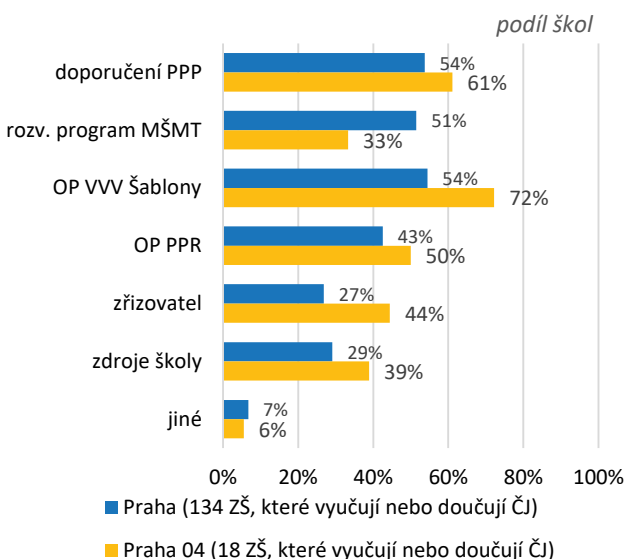
Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

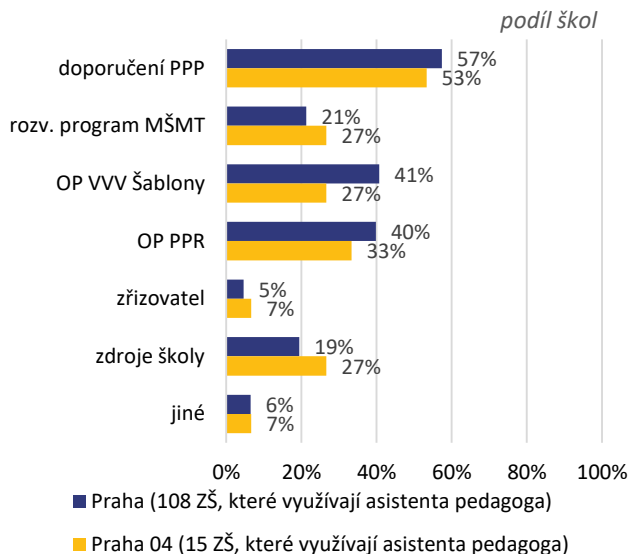

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

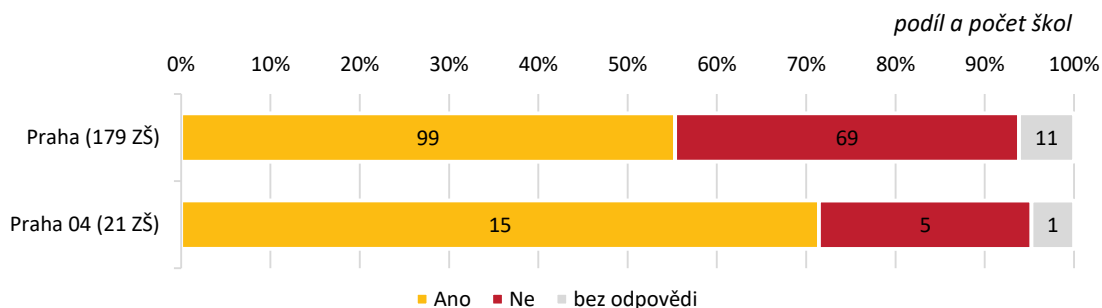
Zdroj financí na asistenty**

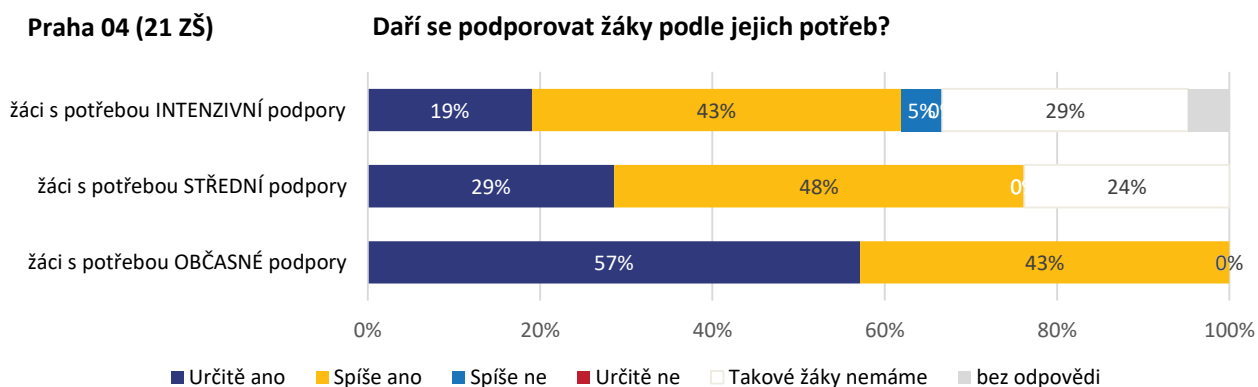
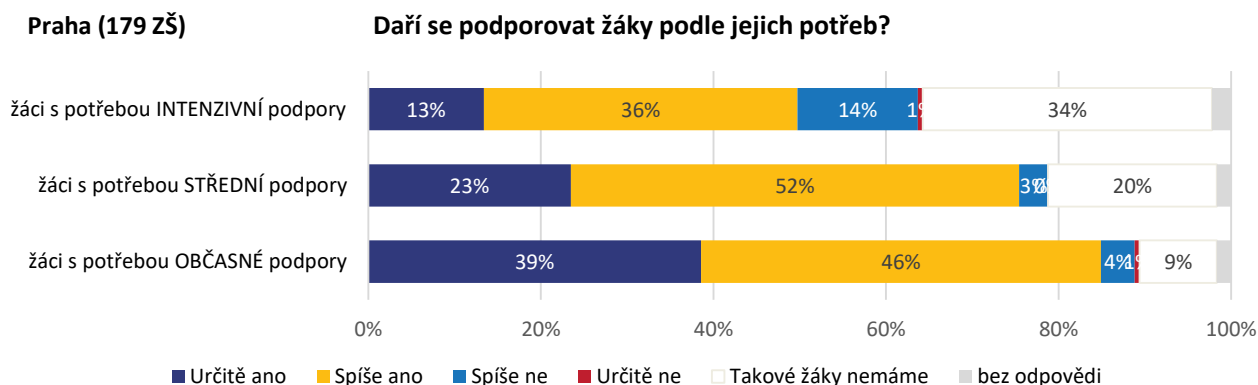
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

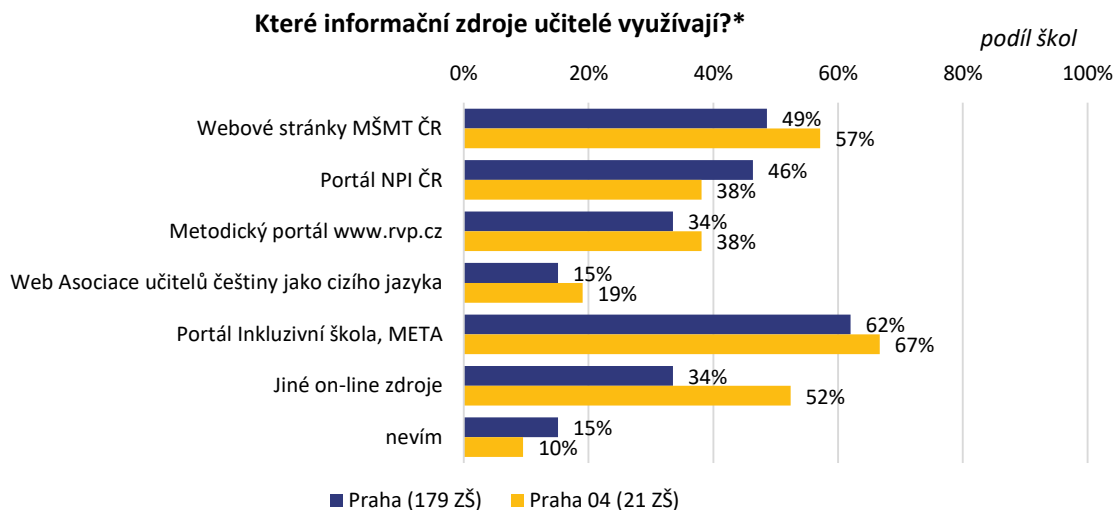
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

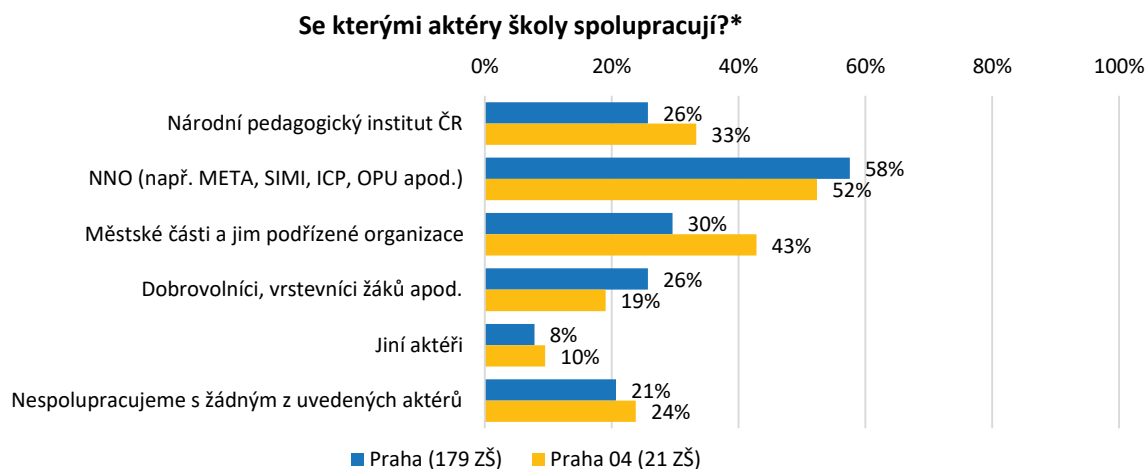
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

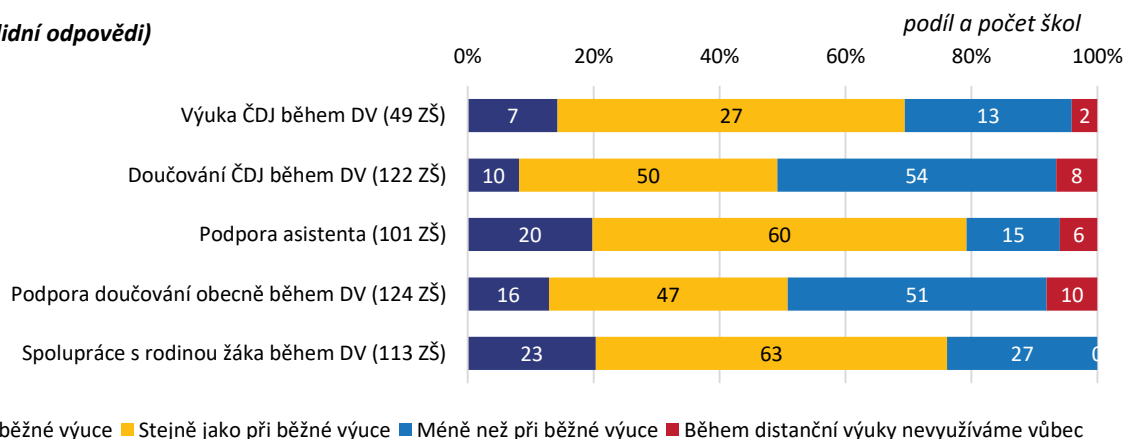
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

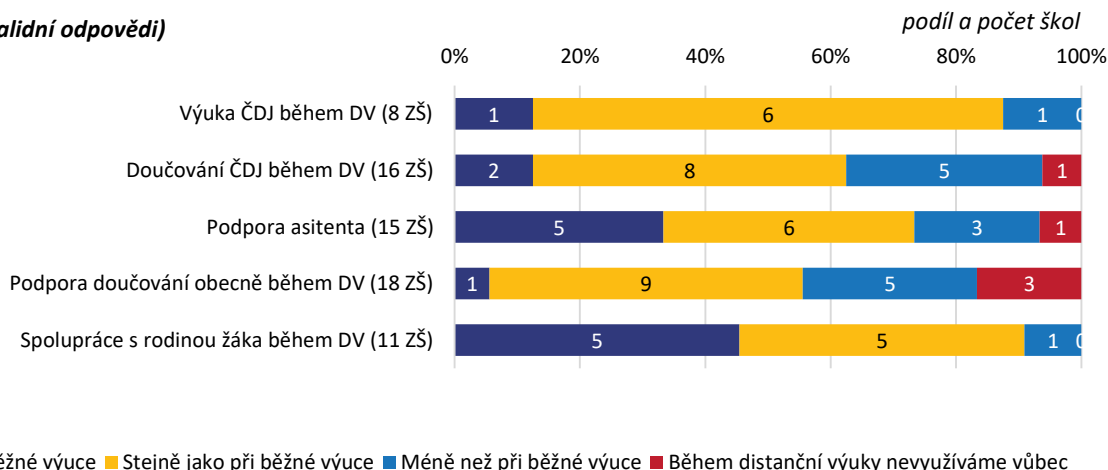
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

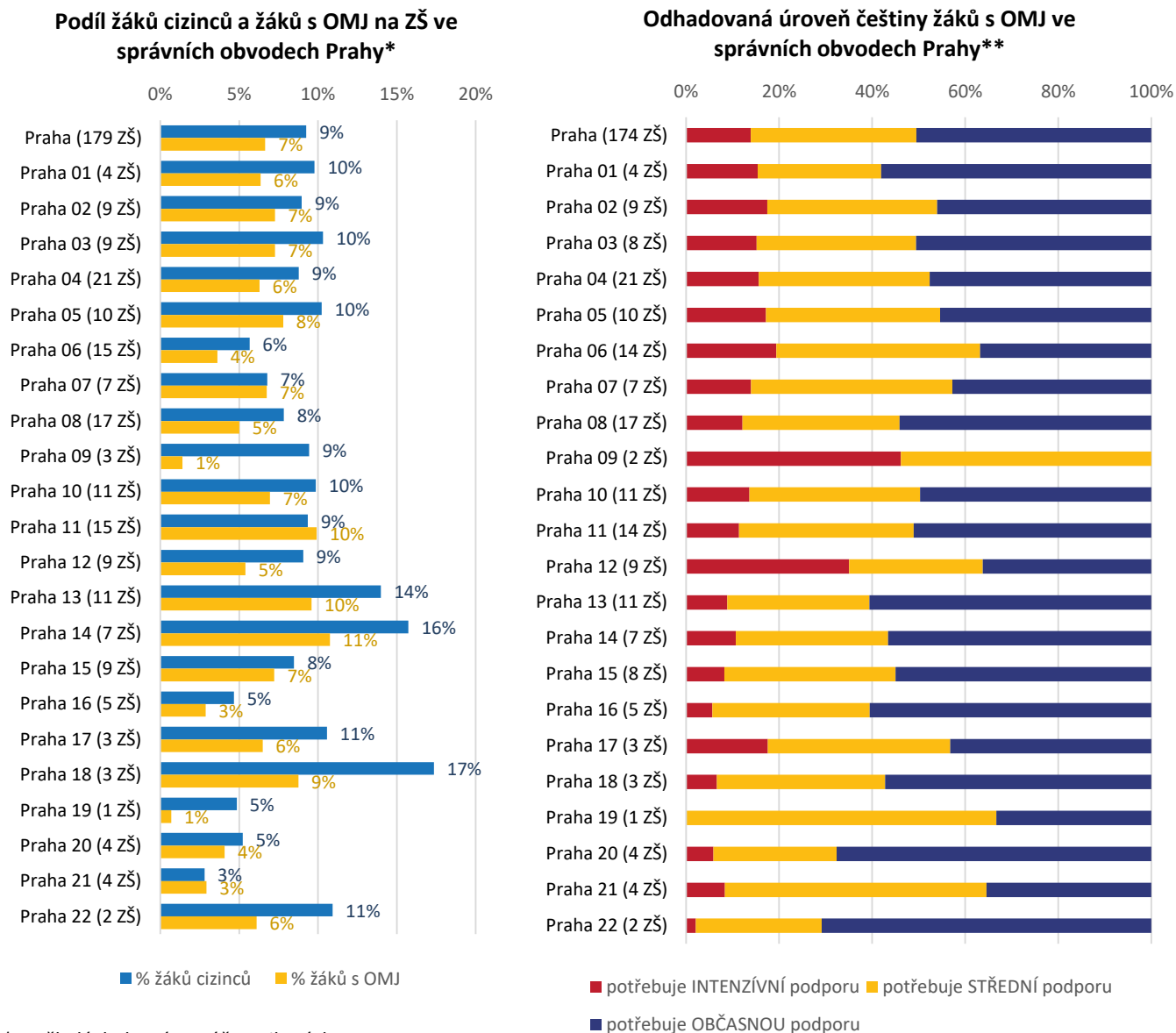

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 04 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 05

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 05	16	5 990	9,6%	10	4 043	414	10,2%	315	7,8%	10

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

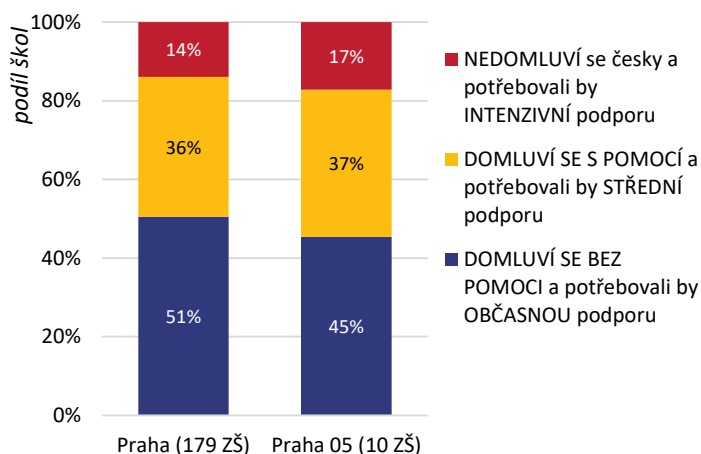

Praha 05	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	36	18	54
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	74	44	118
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	82	61	143
celkem	192	123	315

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

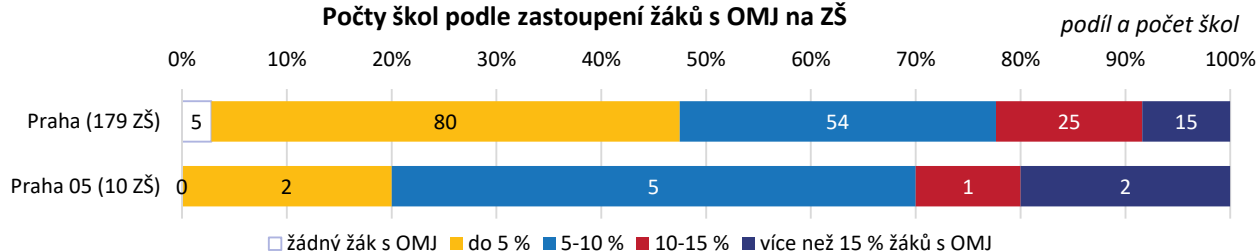
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

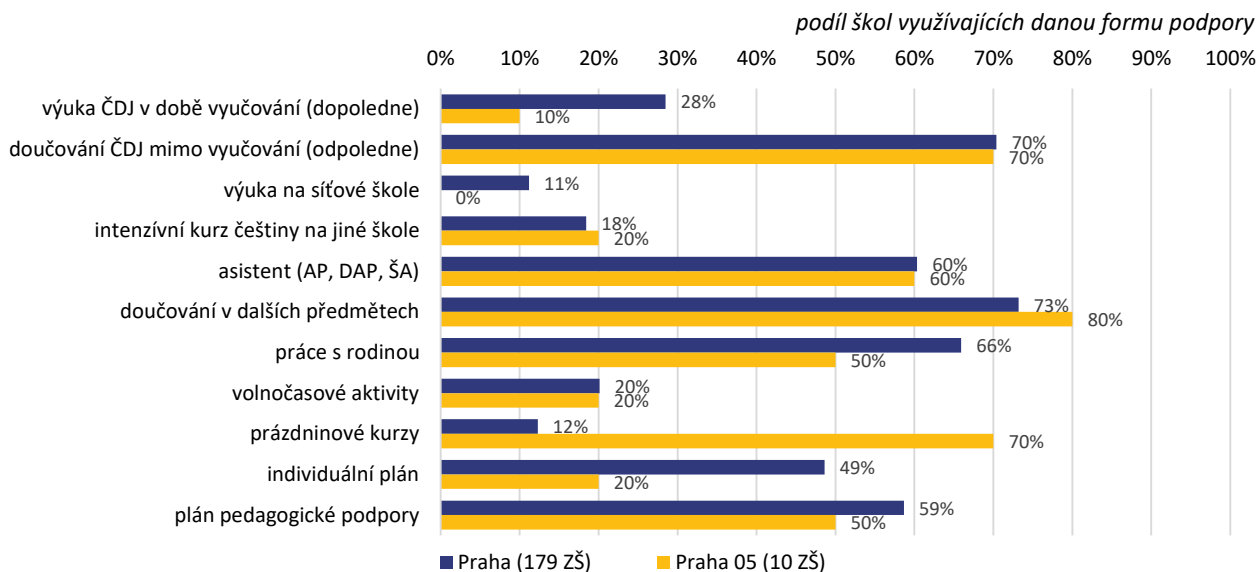
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

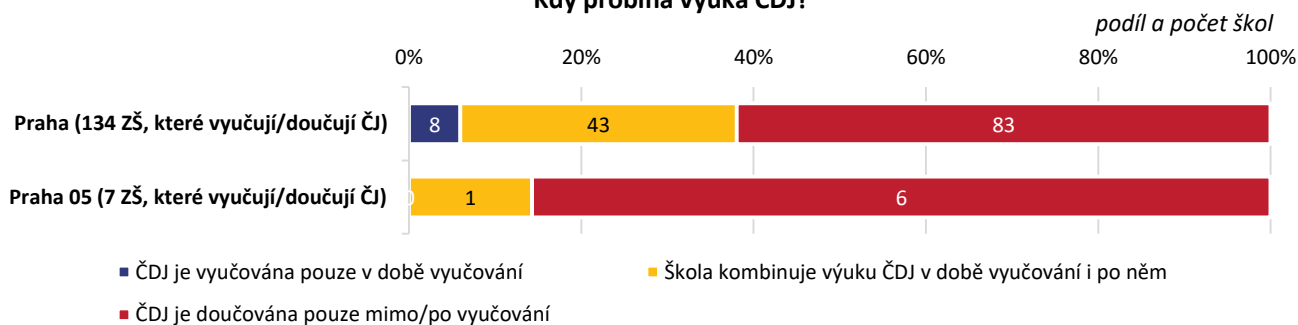
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

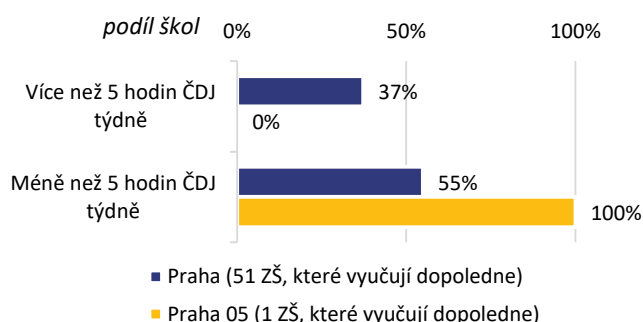
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 05 celkem 7 ZŠ, tedy 70 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 05: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 1 ZŠ, tj. 14 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 6, tj. 86 % škol ze správního obvodu.

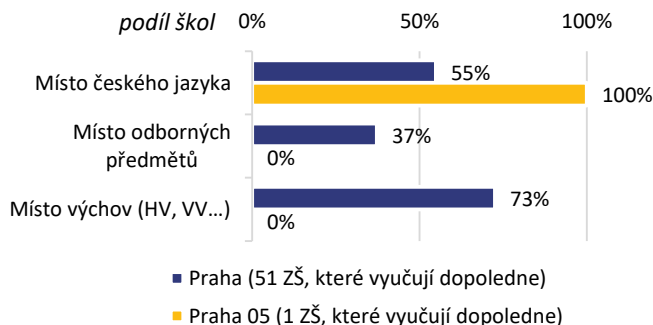
Kdy probíhá výuka ČDJ?

V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

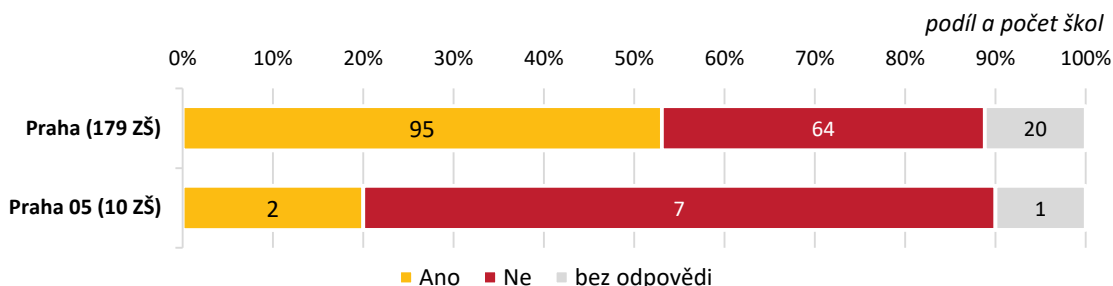

Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

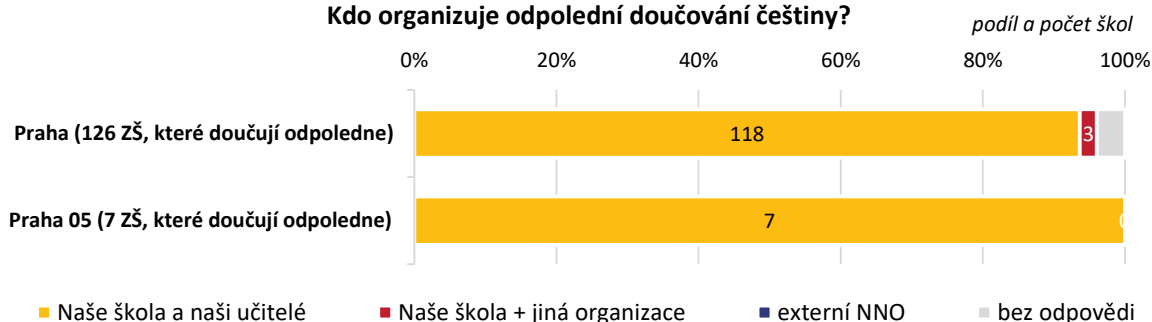

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

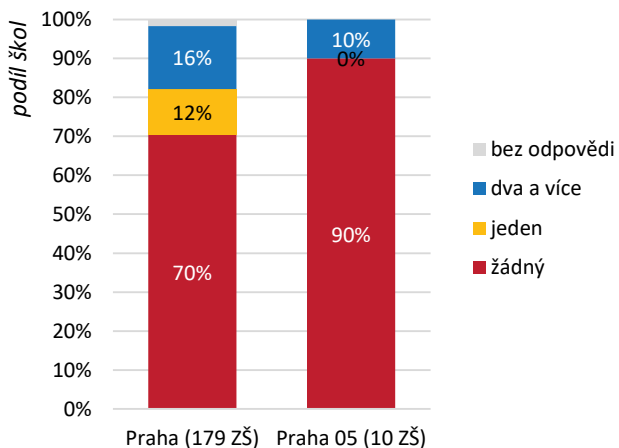

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

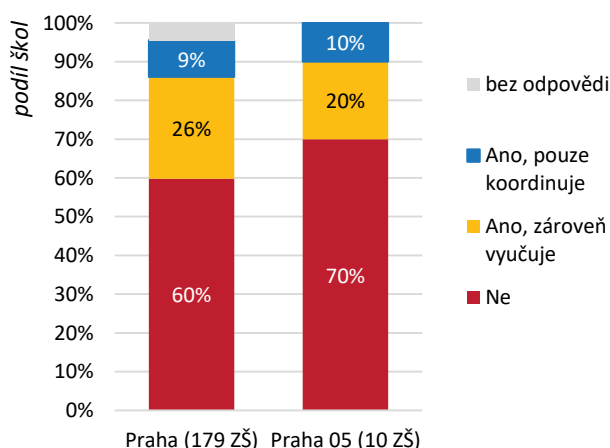

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

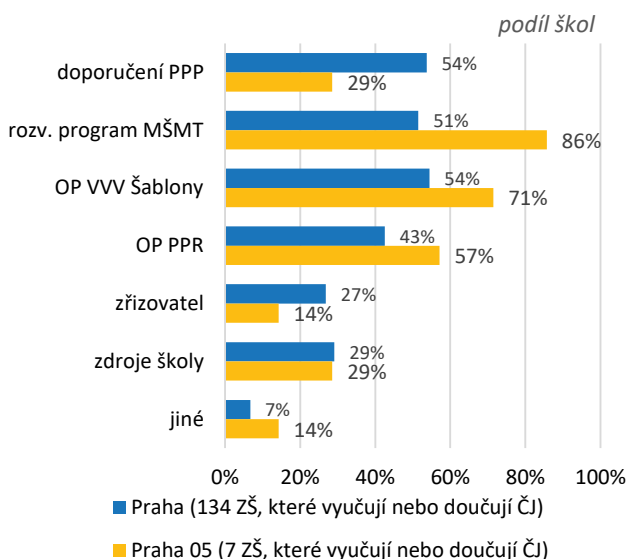

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

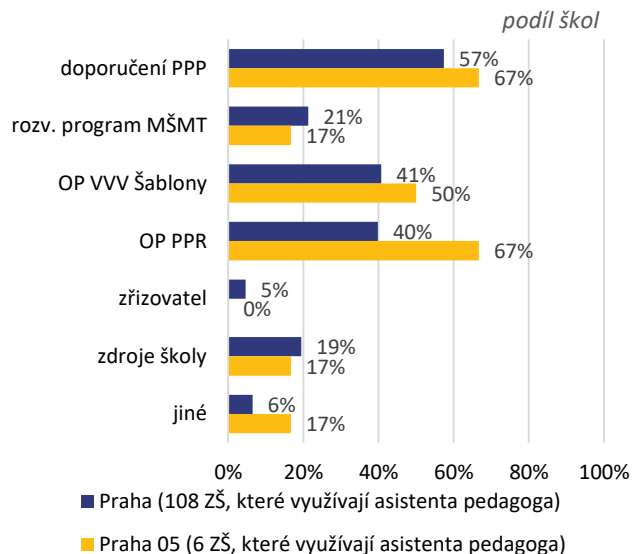

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

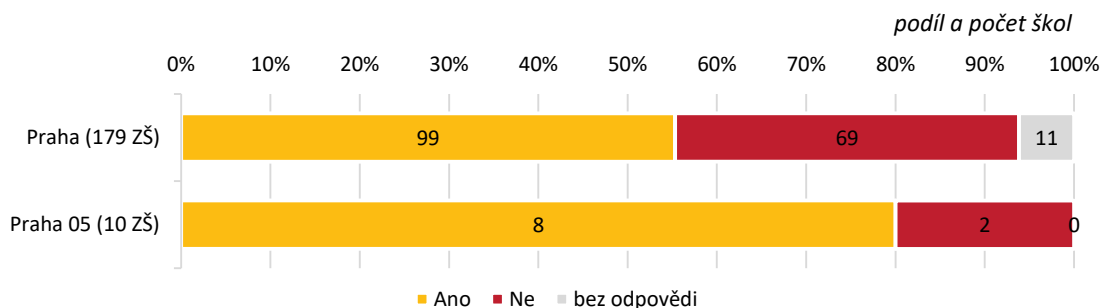
Zdroj financí na asistenty**

*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

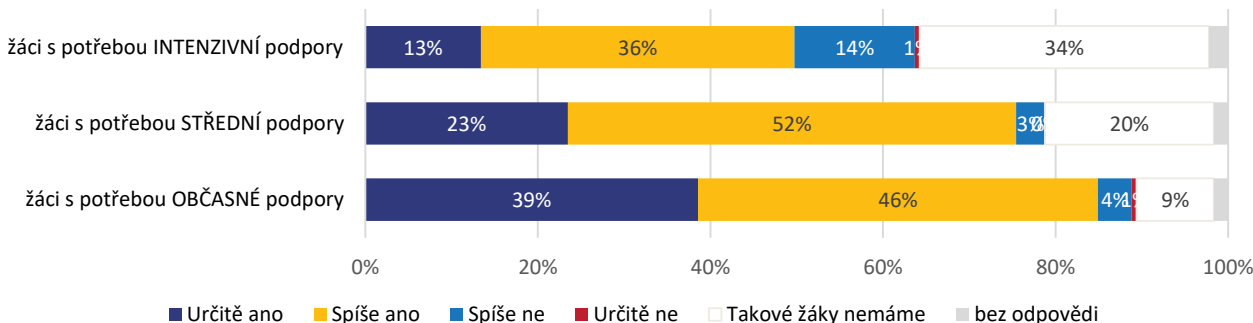
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

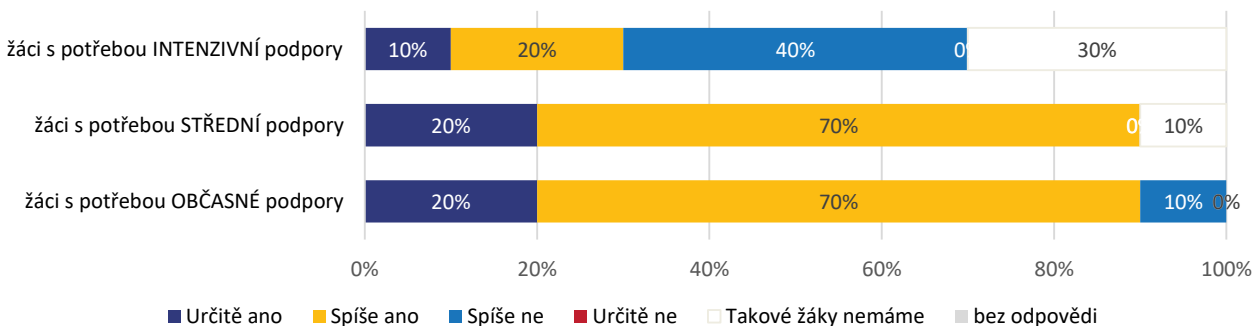
Praha (179 ZŠ)

Daří se podporovat žáky podle jejich potřeb?

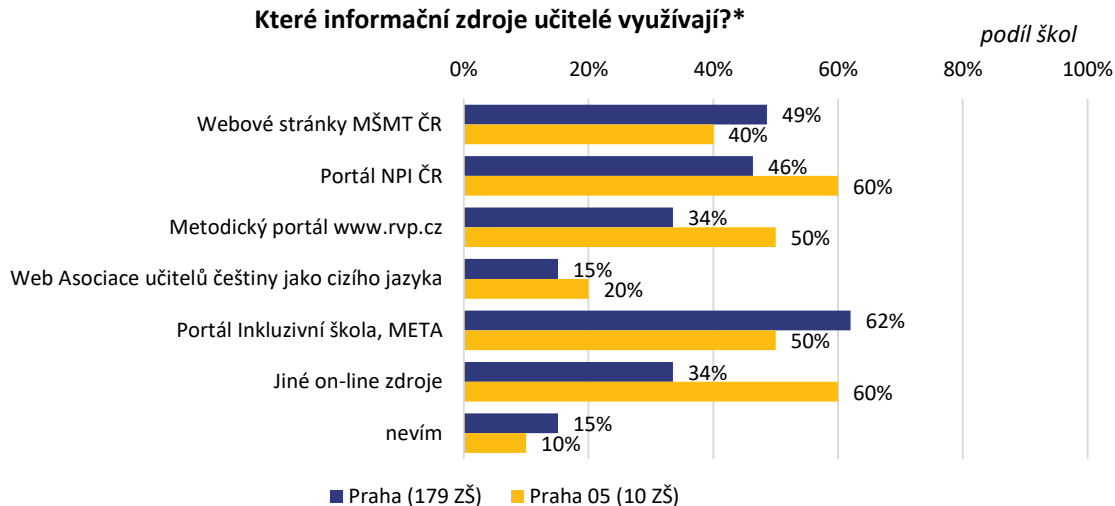
Praha 05 (10 ZŠ)

Daří se podporovat žáky podle jejich potřeb?

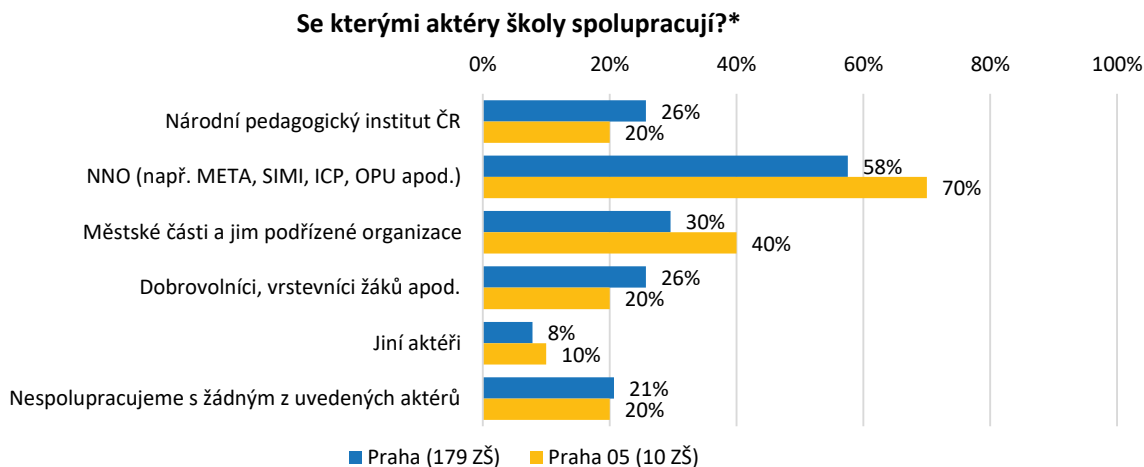

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Které informační zdroje učitelé využívají?*

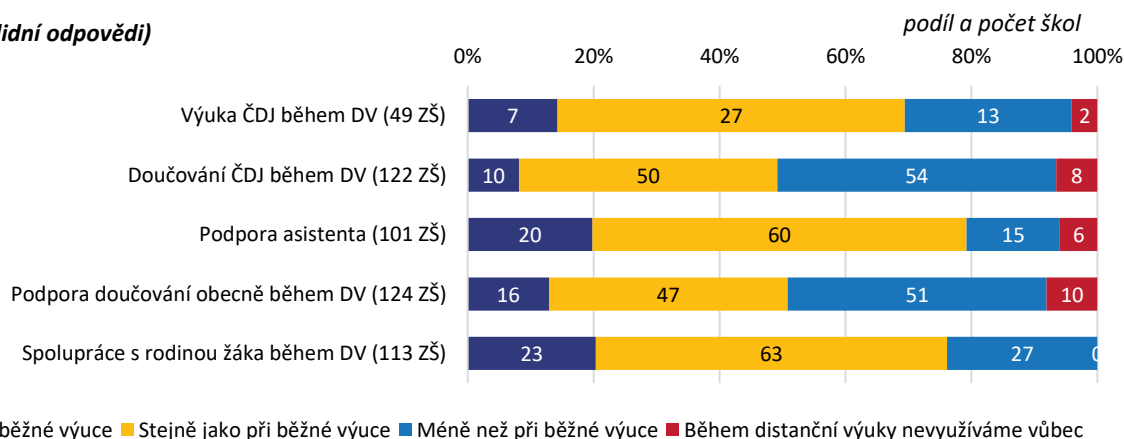
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

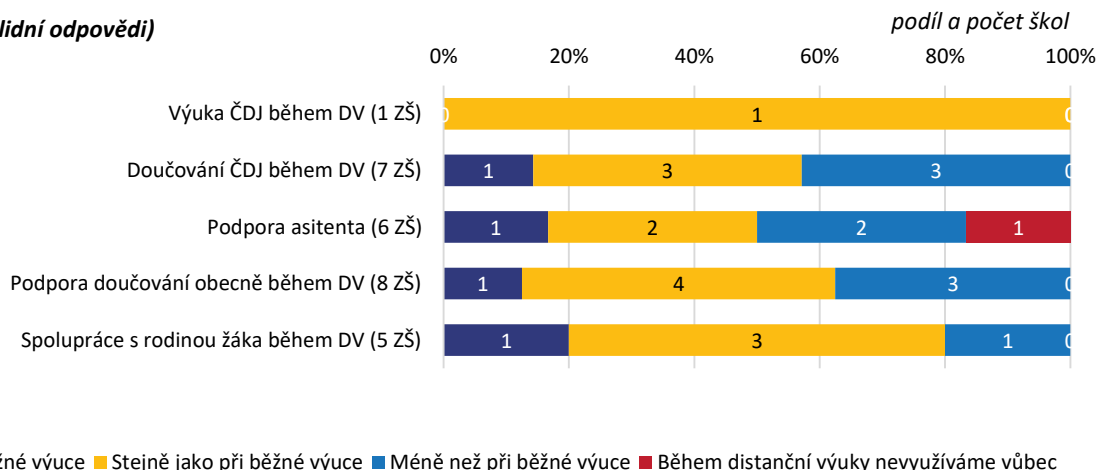
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

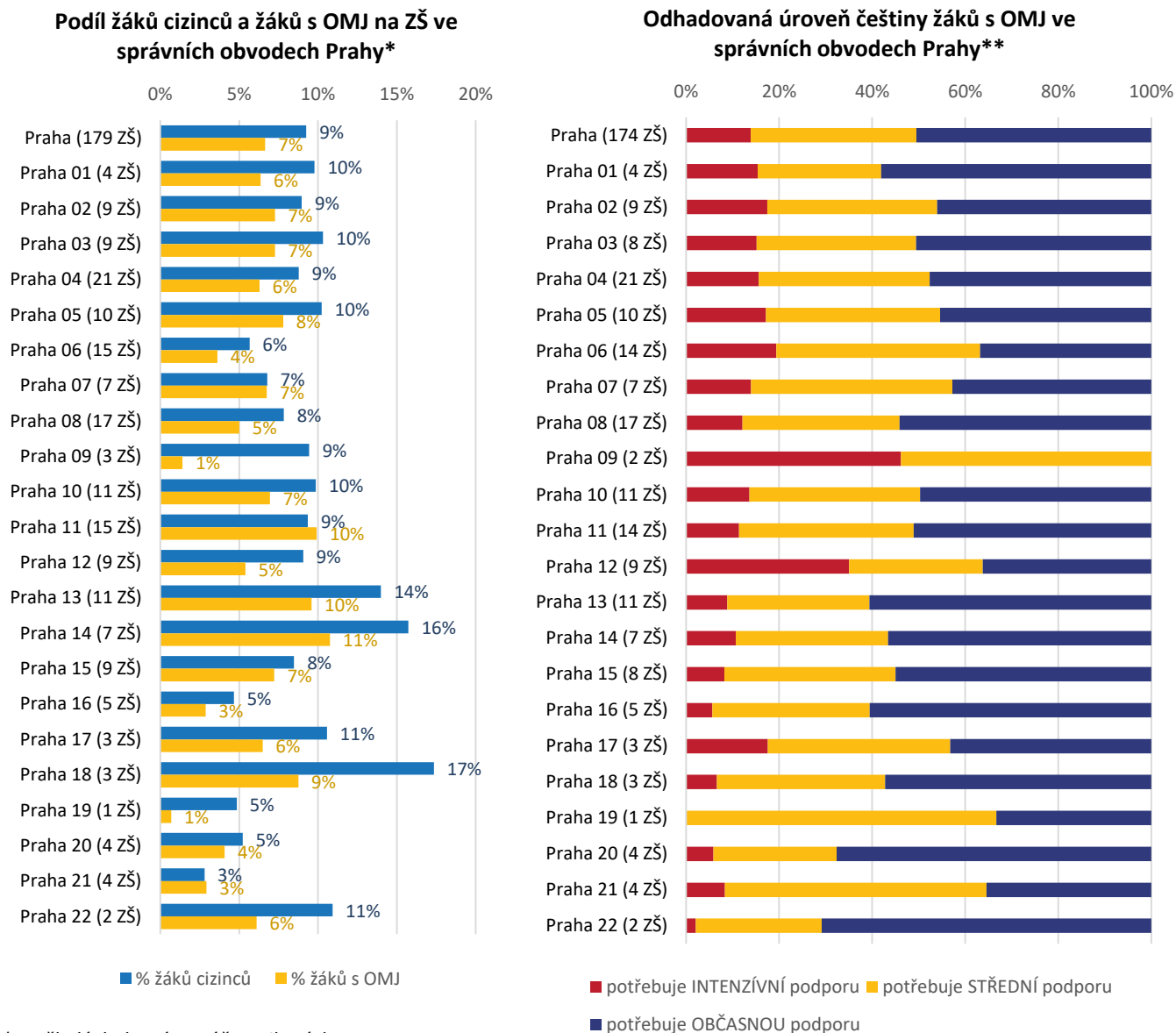

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 05 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 06

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 06	24	10 580	5,7%	15	6 675	378	5,7%	242	3,6%	14

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

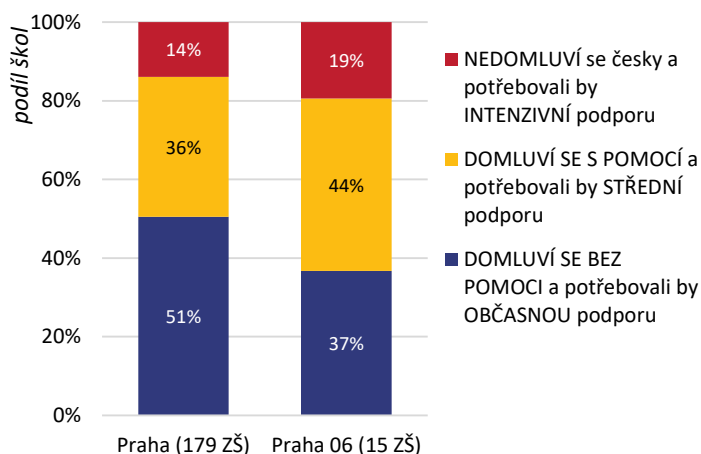

Praha 06	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	23	24	47
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	62	44	106
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	55	34	89
celkem	140	102	242

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

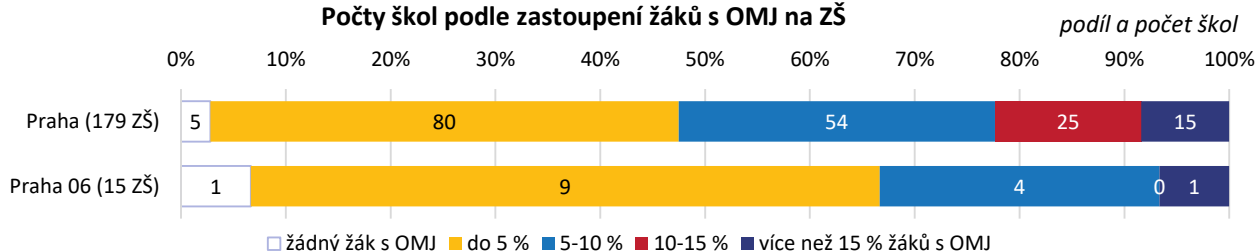
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

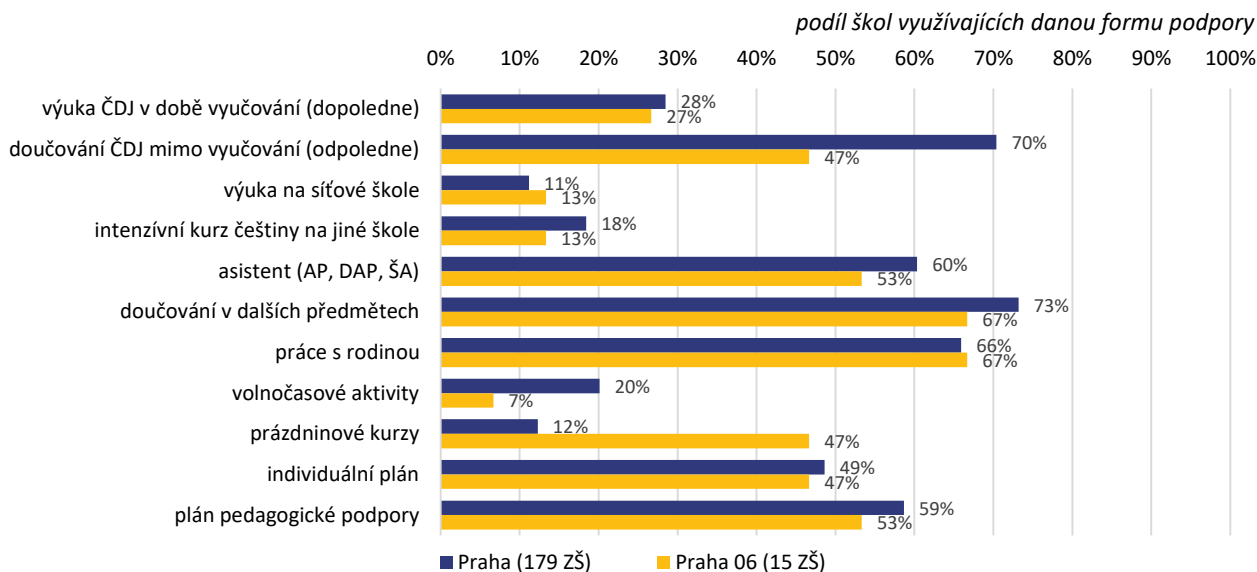
* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

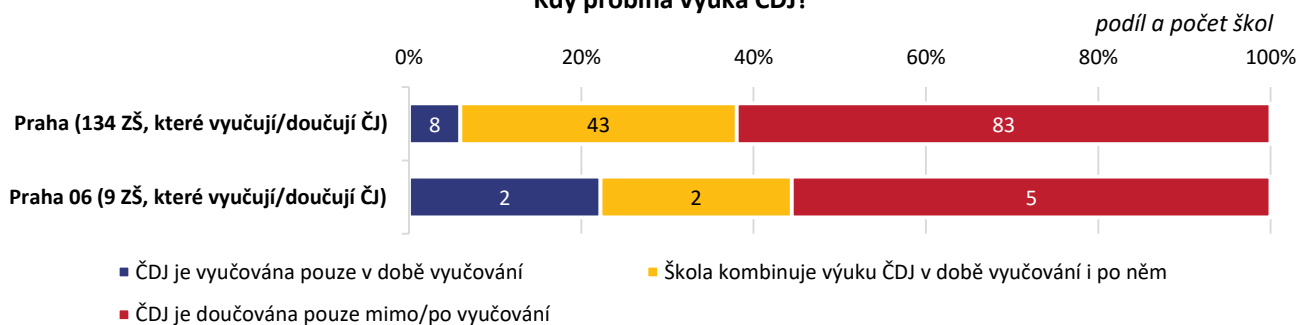
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

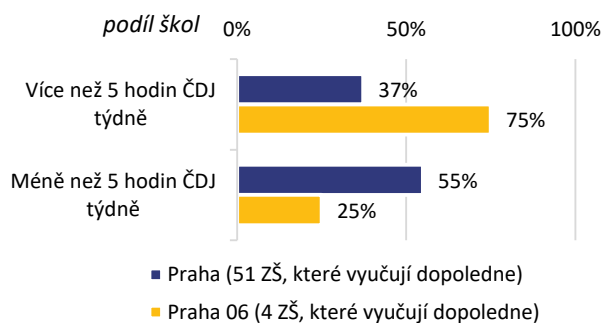
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 06 celkem 9 ZŠ, tedy 60 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 06: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 2, tj. 22 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 2 ZŠ, tj. 22 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 5, tj. 56 % škol ze správního obvodu.

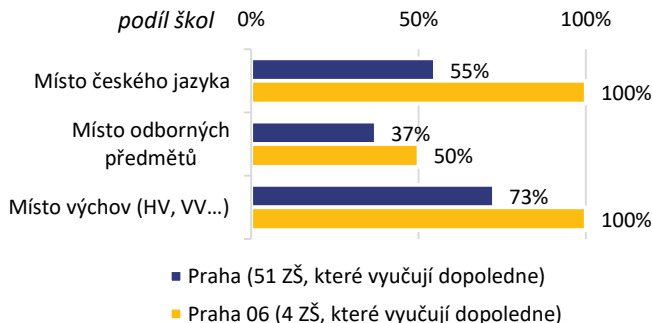
Kdy probíhá výuka ČDJ?

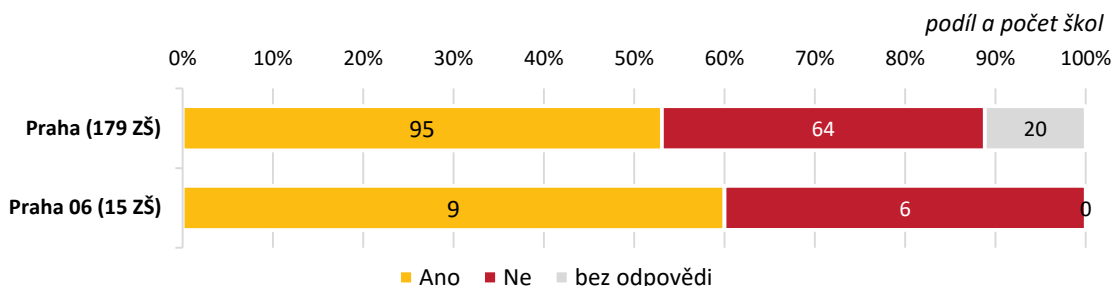
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

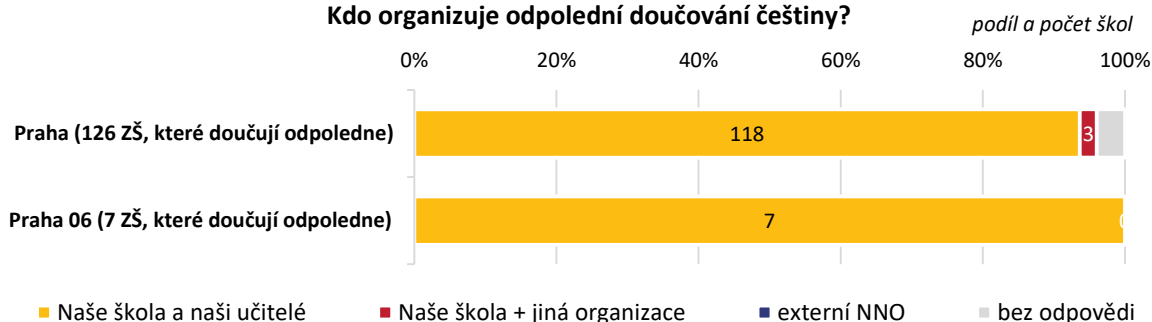
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

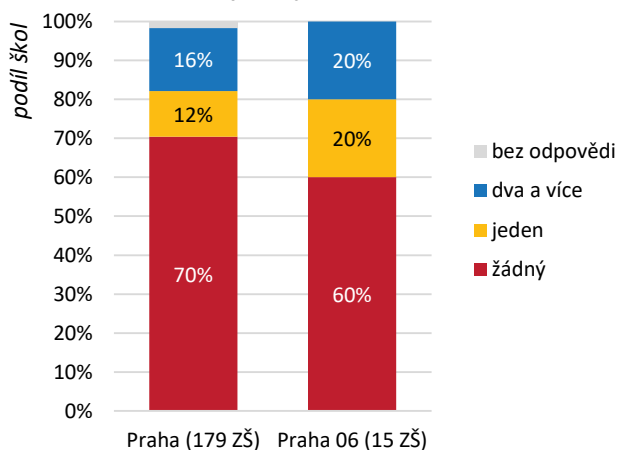

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

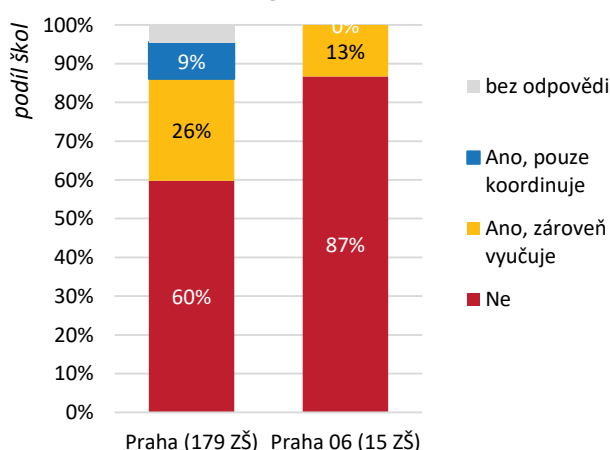

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

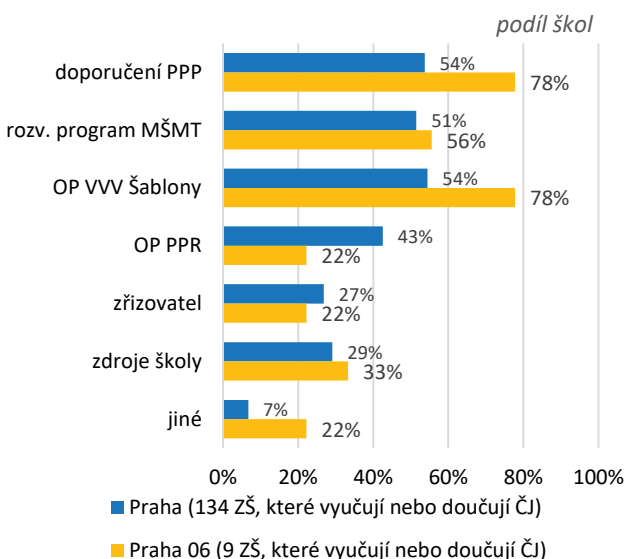

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

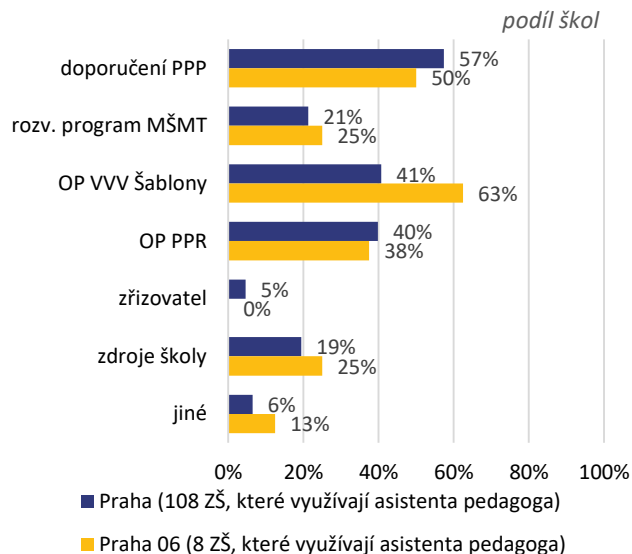

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

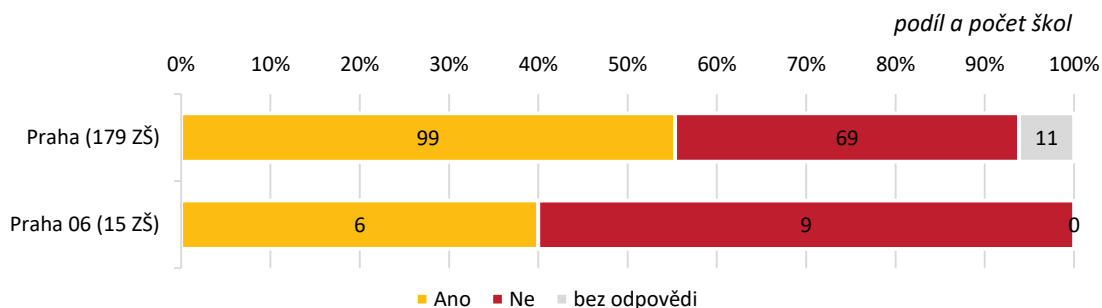
Zdroj financí na asistenty**

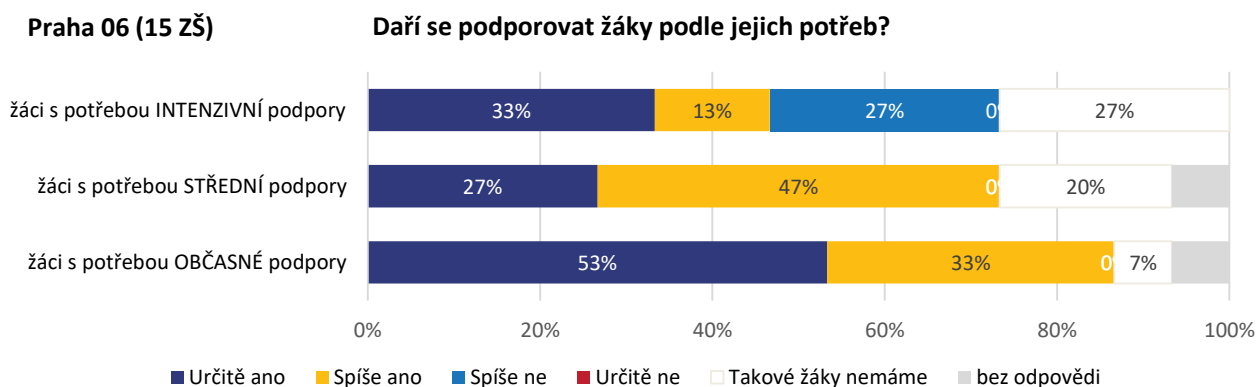
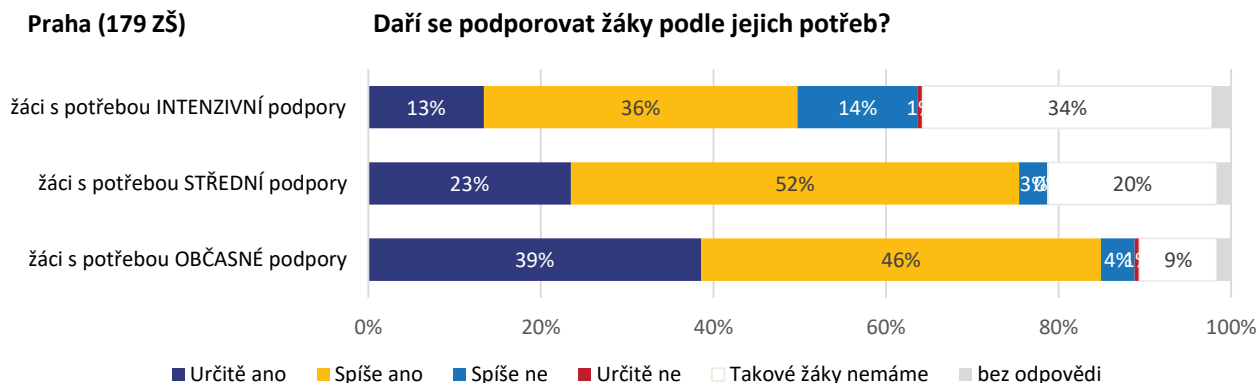
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

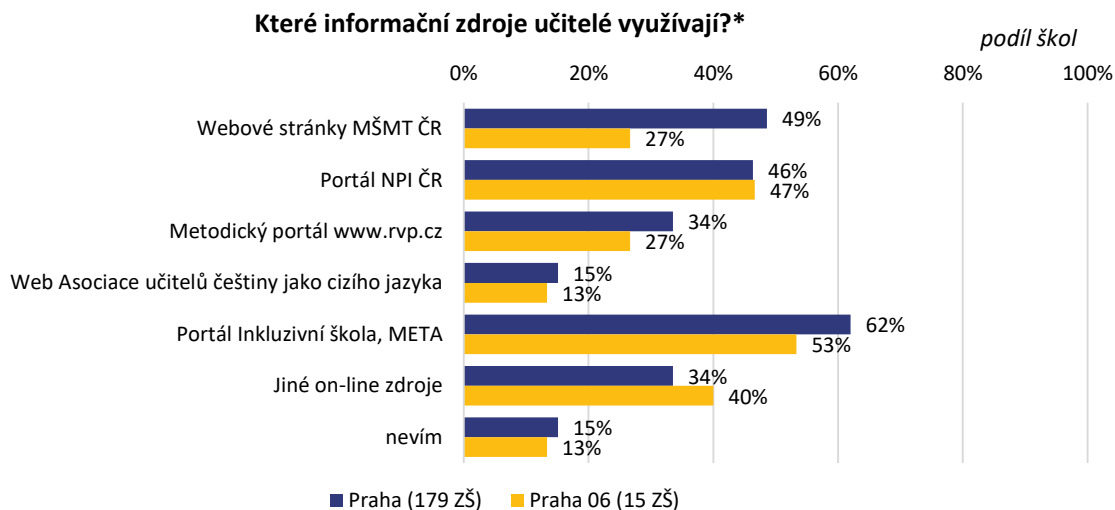
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

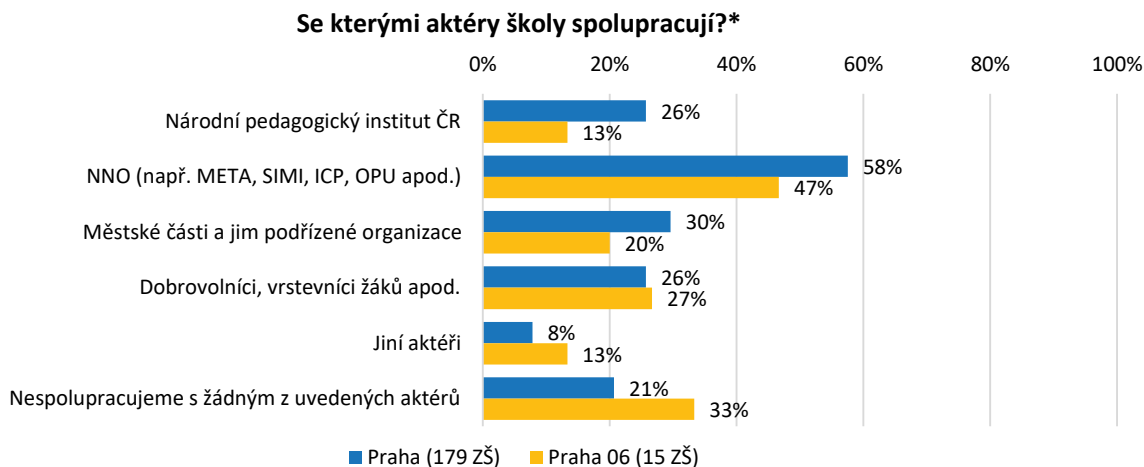
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

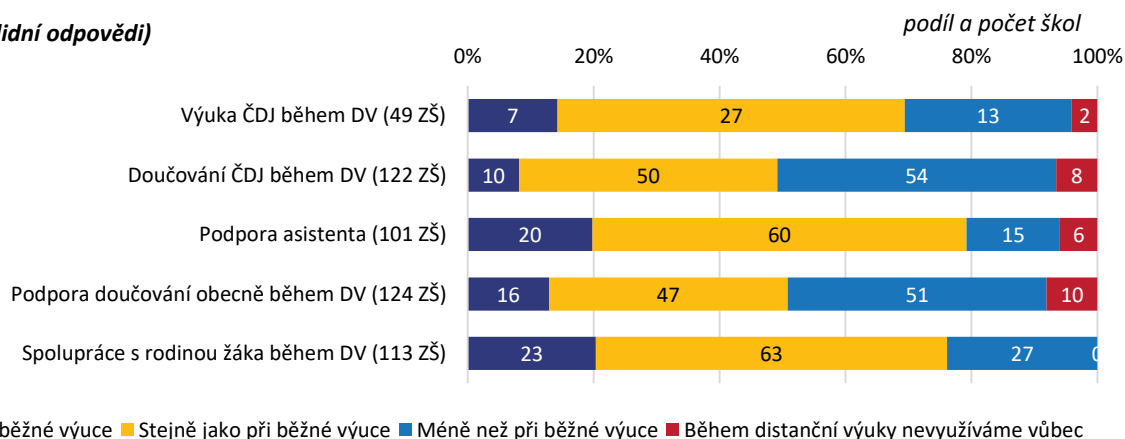
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

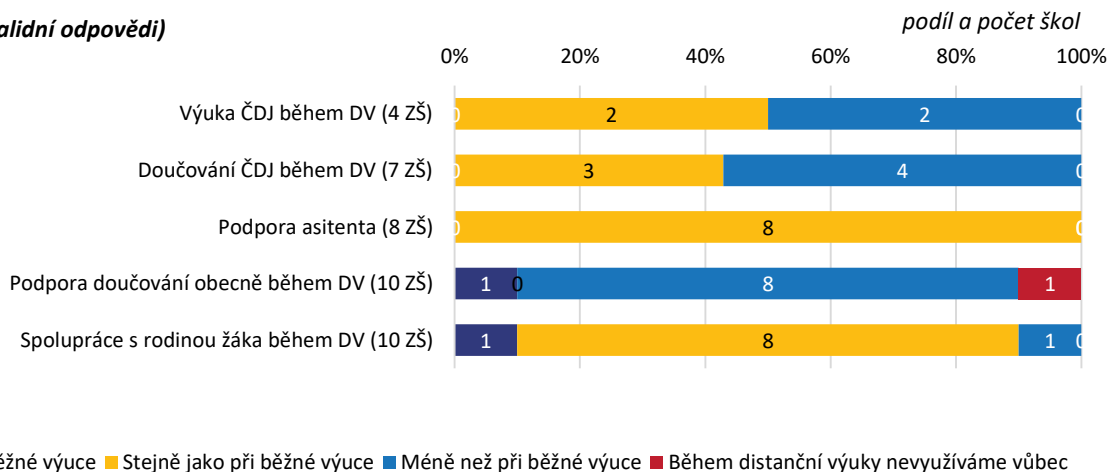
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

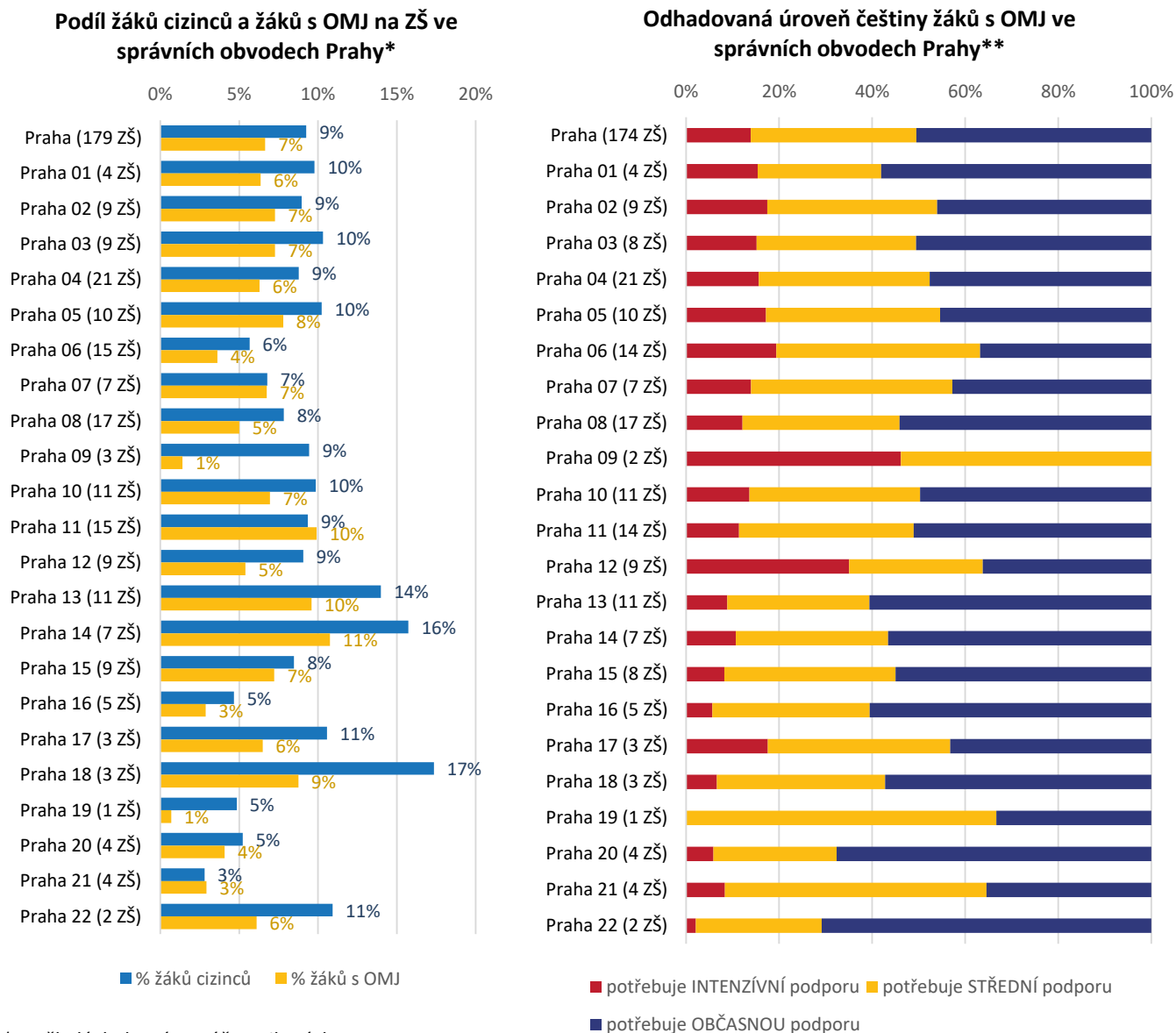

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 06 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 07

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 07	9	3 535	7,2%	7	2 977	202	6,8%	201	6,8%	7

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

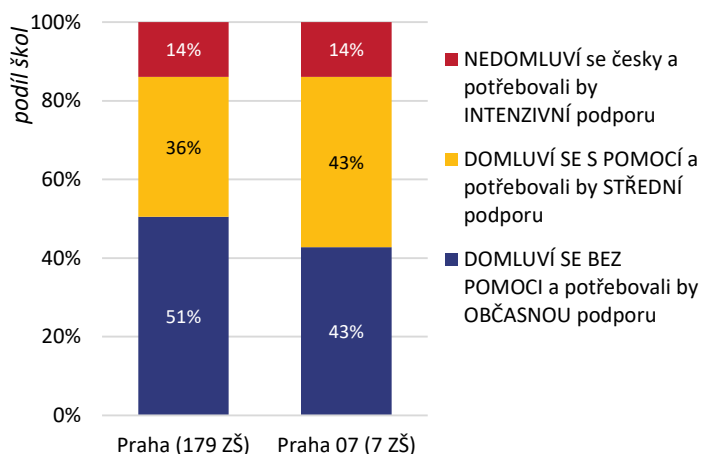

Praha 07	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	20	8	28
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	63	24	87
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	48	38	86
celkem	131	70	201

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

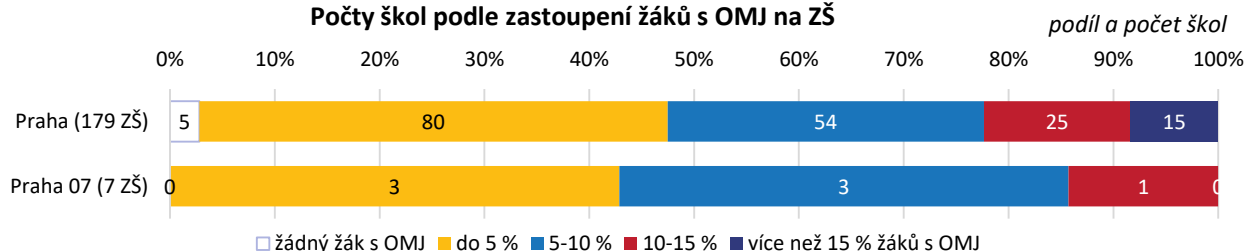
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

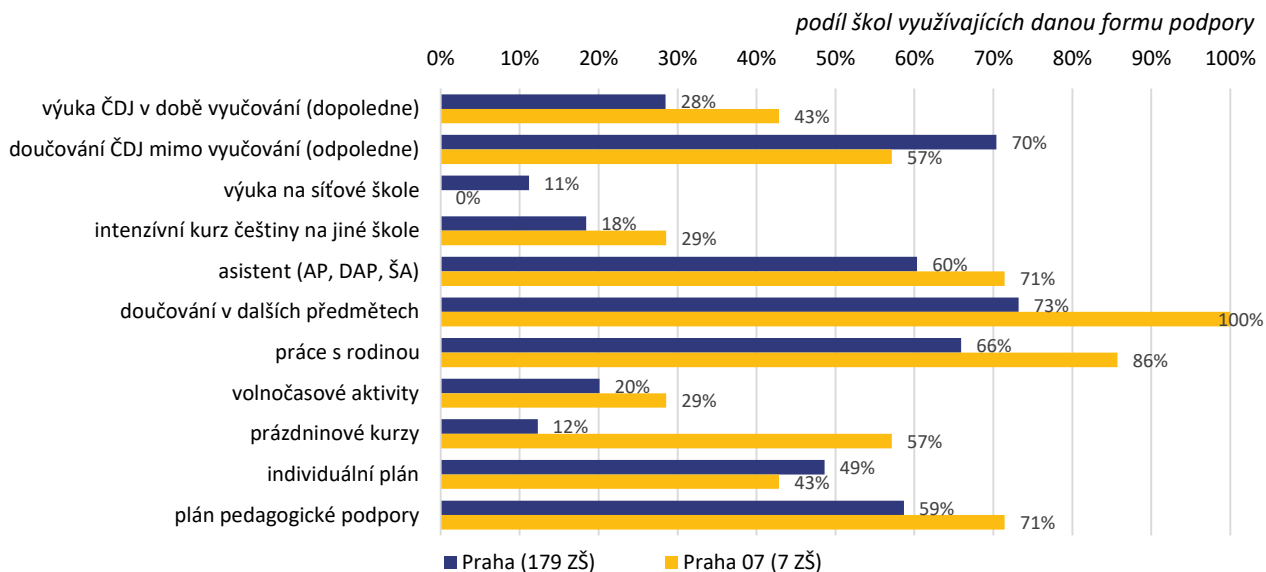
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

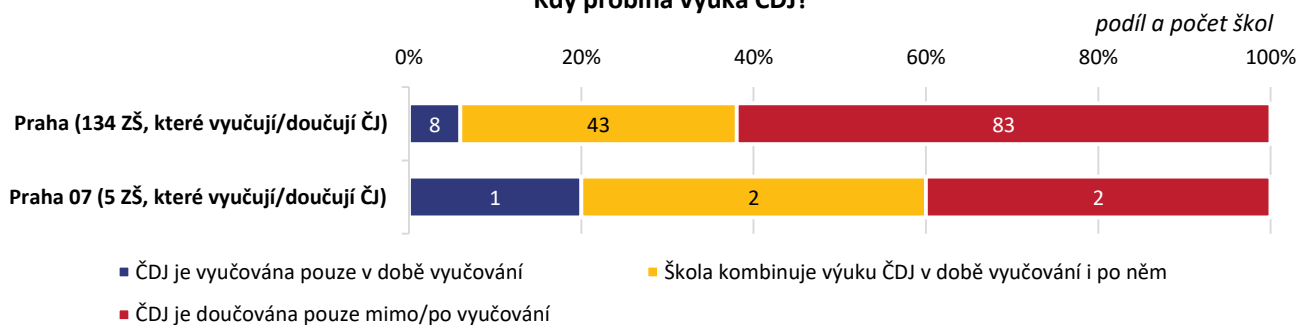
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

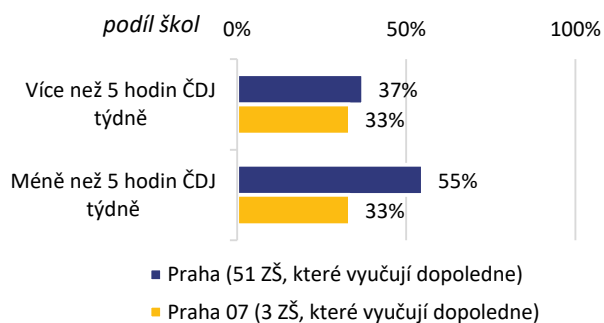
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 07 celkem 5 ZŠ, tedy 71 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 07: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 1, tj. 20 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 2 ZŠ, tj. 40 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 2, tj. 40 % škol ze správního obvodu.

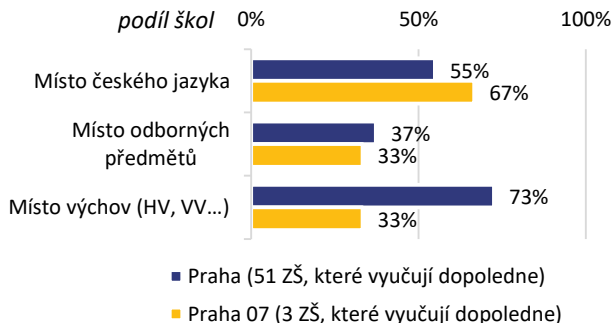
Kdy probíhá výuka ČDJ?

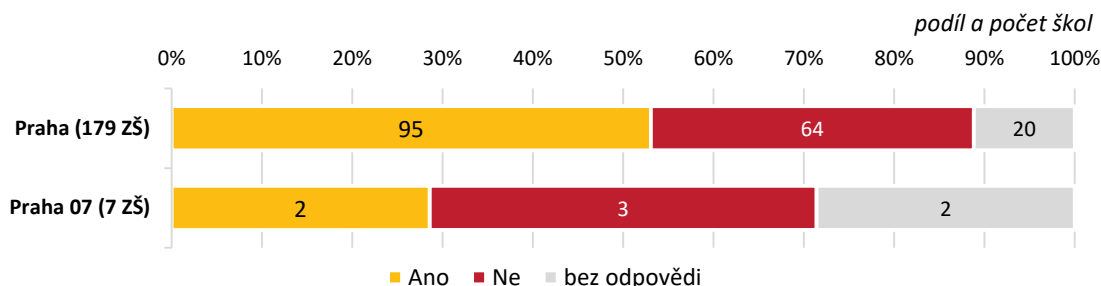
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

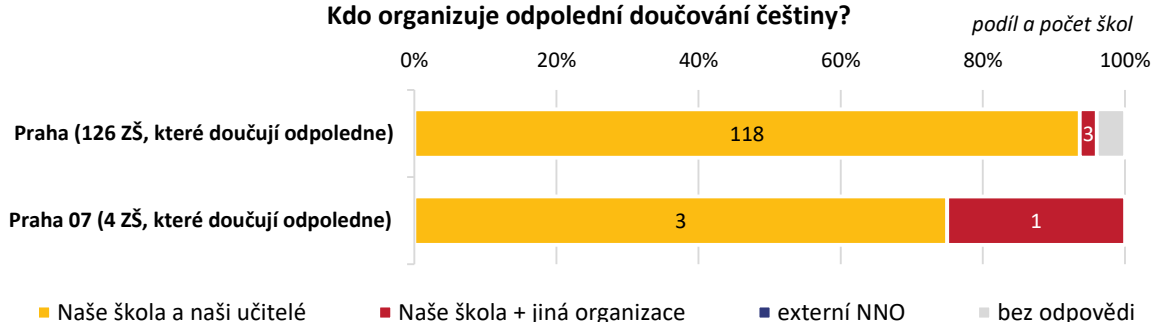
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

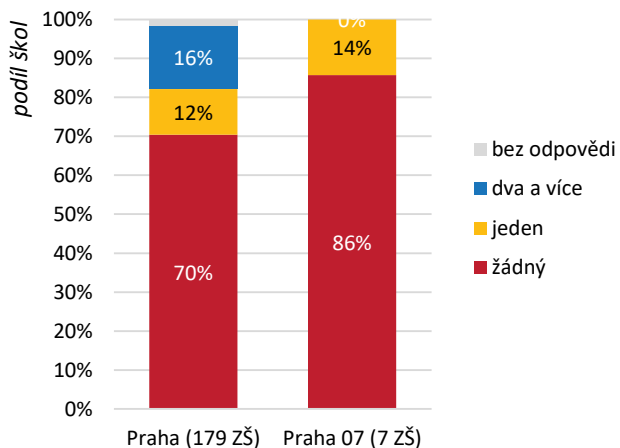

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

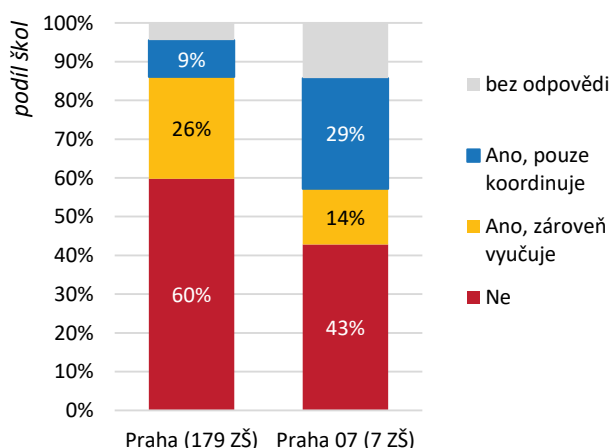

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

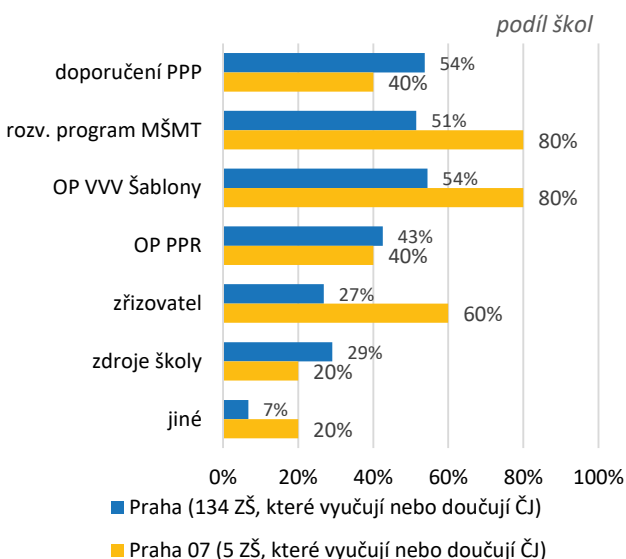

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

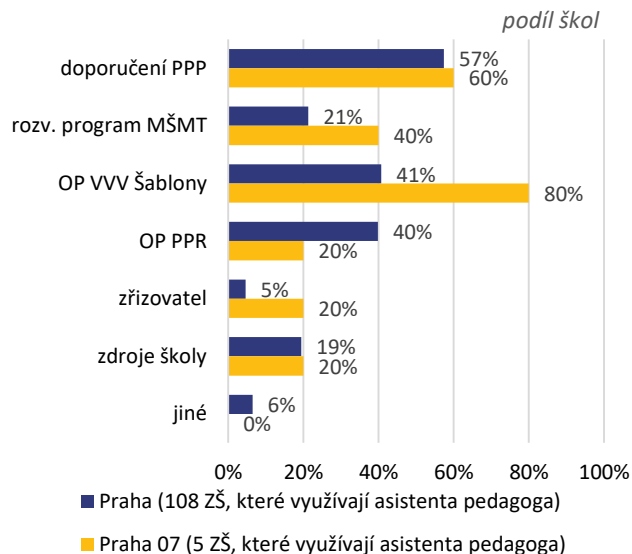

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

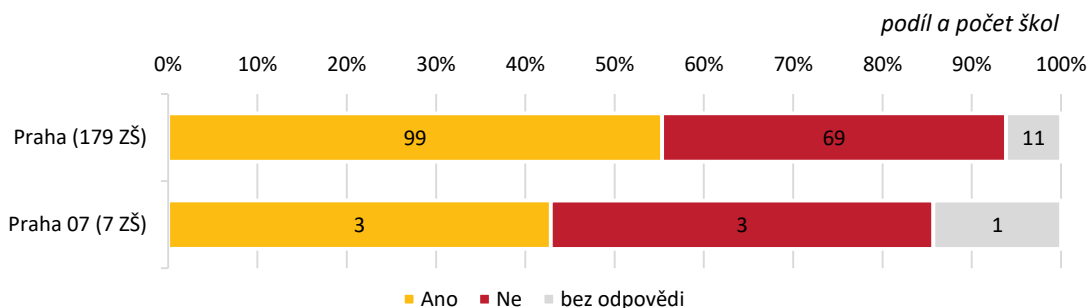
Zdroj financí na asistenty**

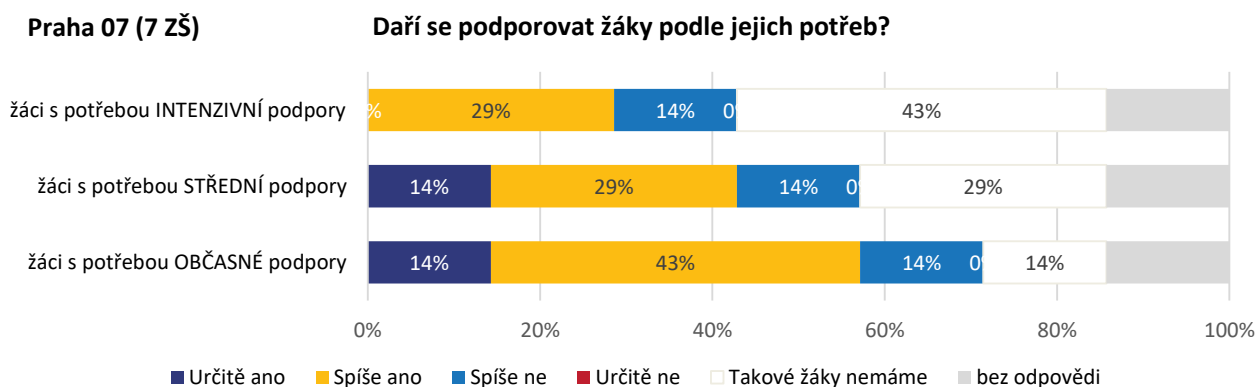
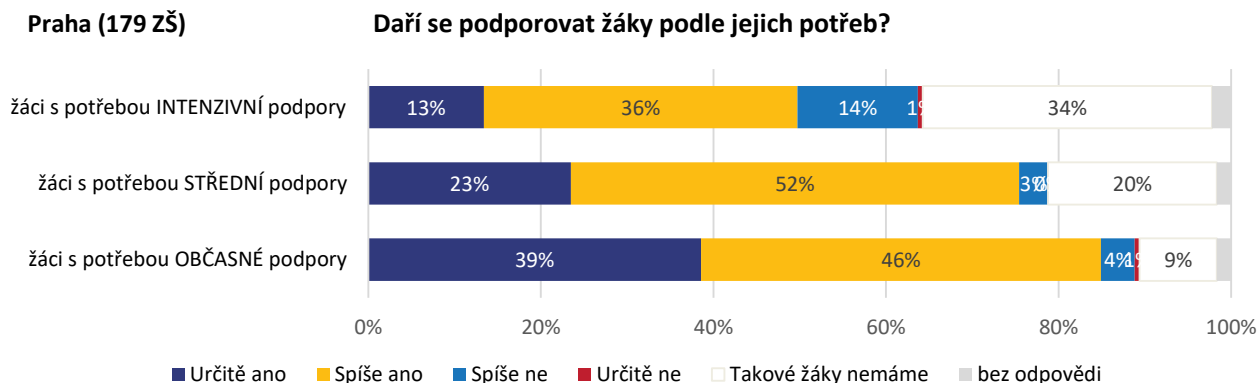
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

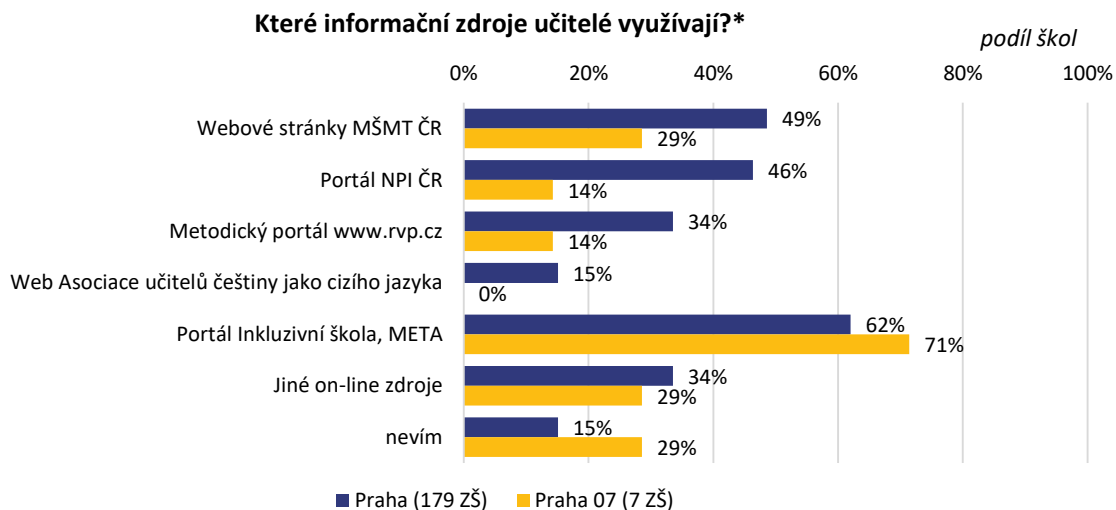
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

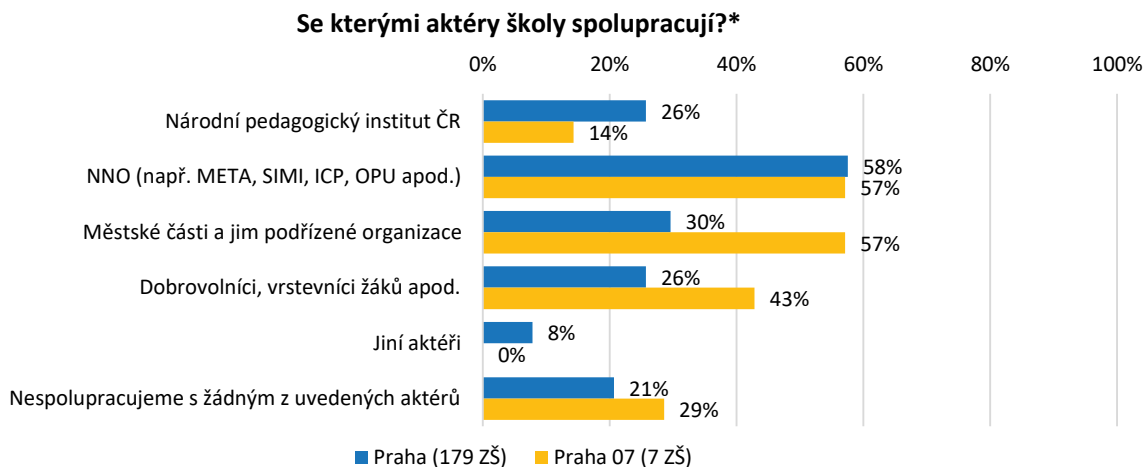
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

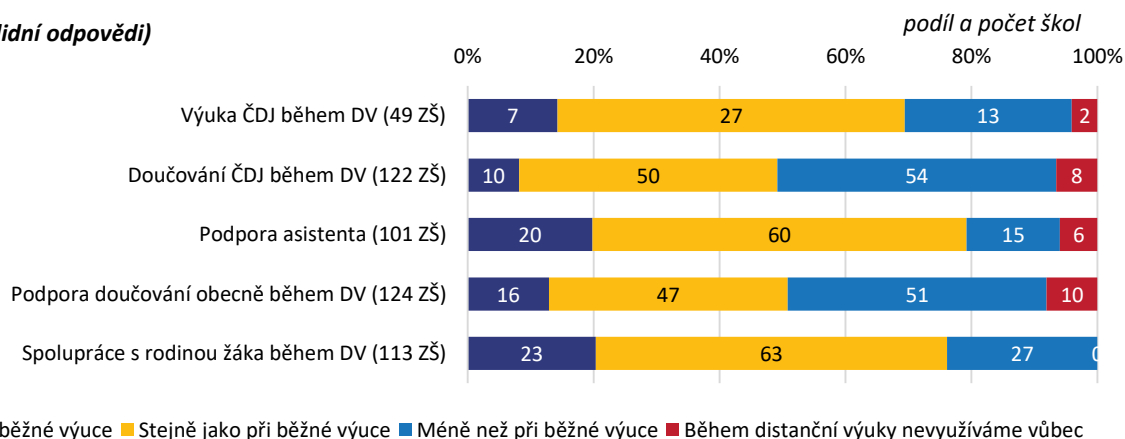
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

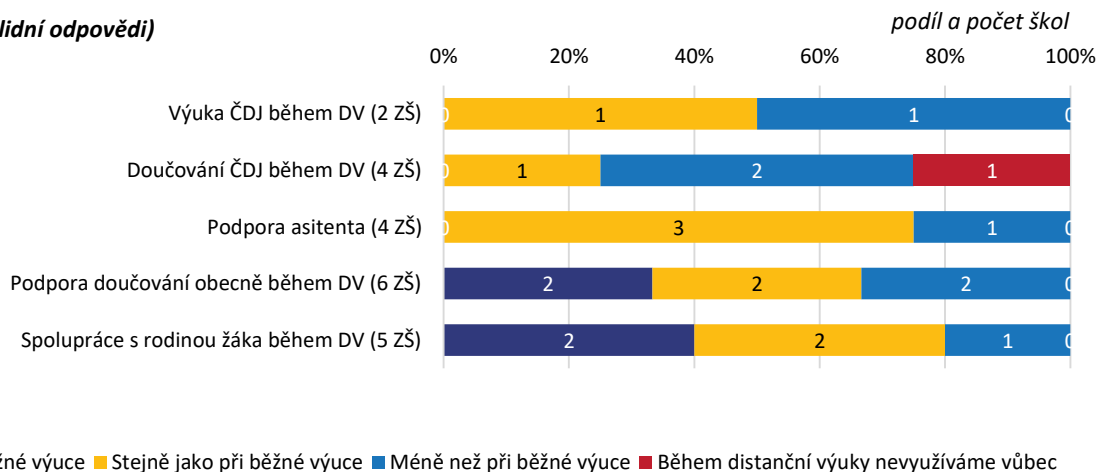
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

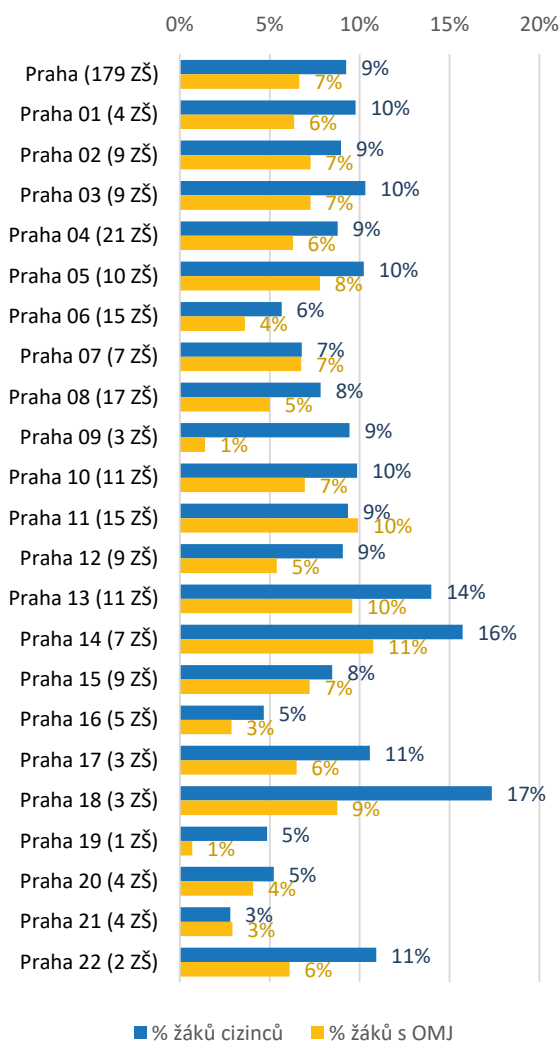
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 07 (pouze validní odpovědi)

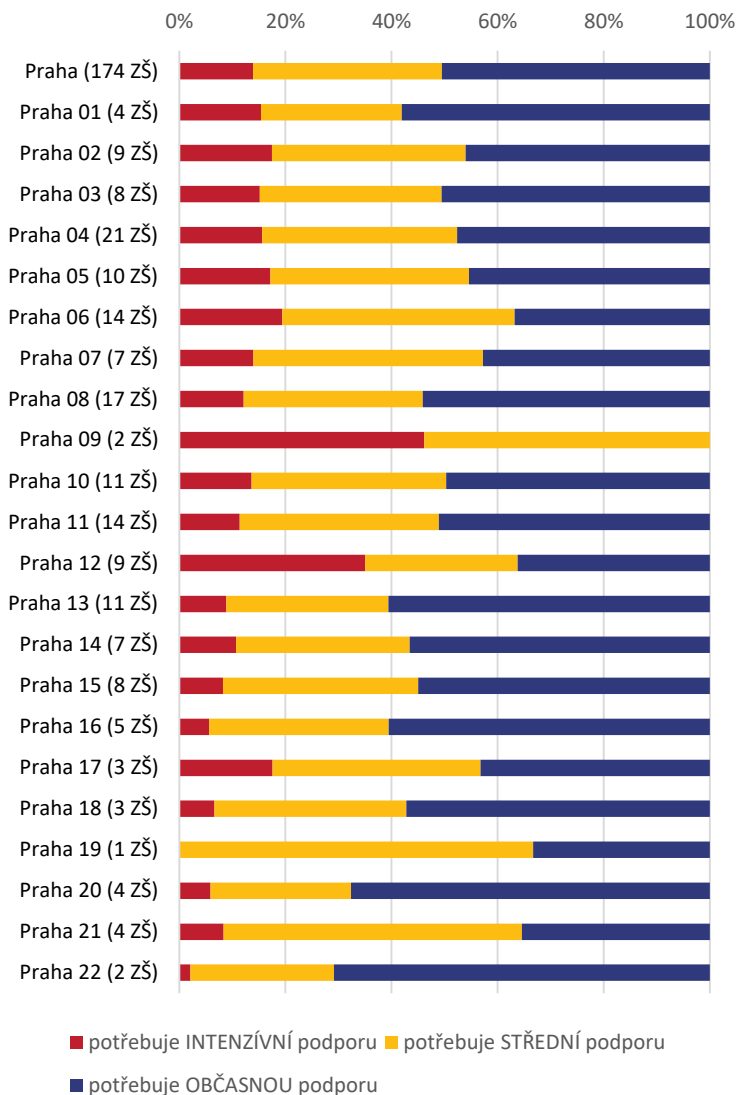

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Podíl žáků cizinců a žáků s OMJ na ZŠ ve správních obvodech Prahy*

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy**

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Žáci s odlišným mateřským jazykem na základních školách v Praze

Výsledky pro vybraný správní obvod a všechny pražské školy

Výsledky výzkumného šetření ve školním roce 2020/2021

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 08

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 08	24	9 706	7,9%	17	6 263	491	7,8%	314	5,0%	17

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

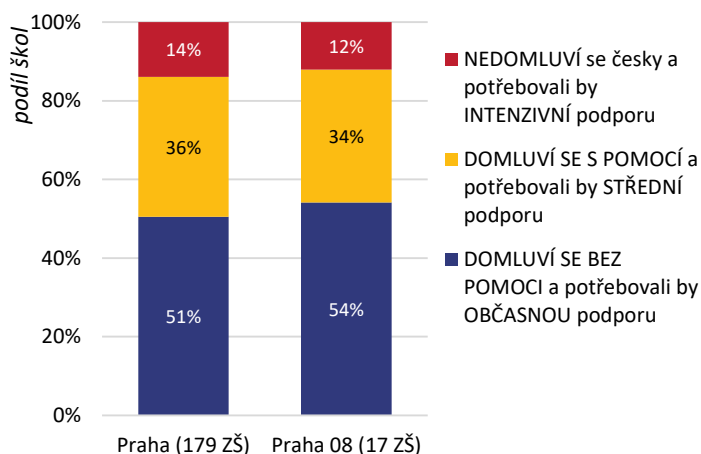

Praha 08	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	21	17	38
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	76	30	106
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	114	56	170
celkem	211	103	314

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

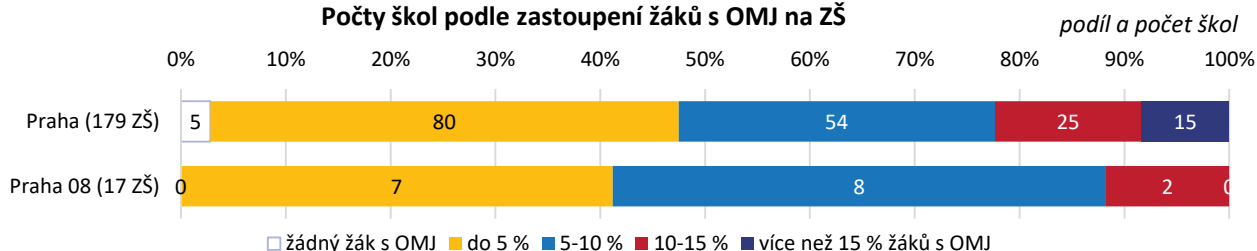
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

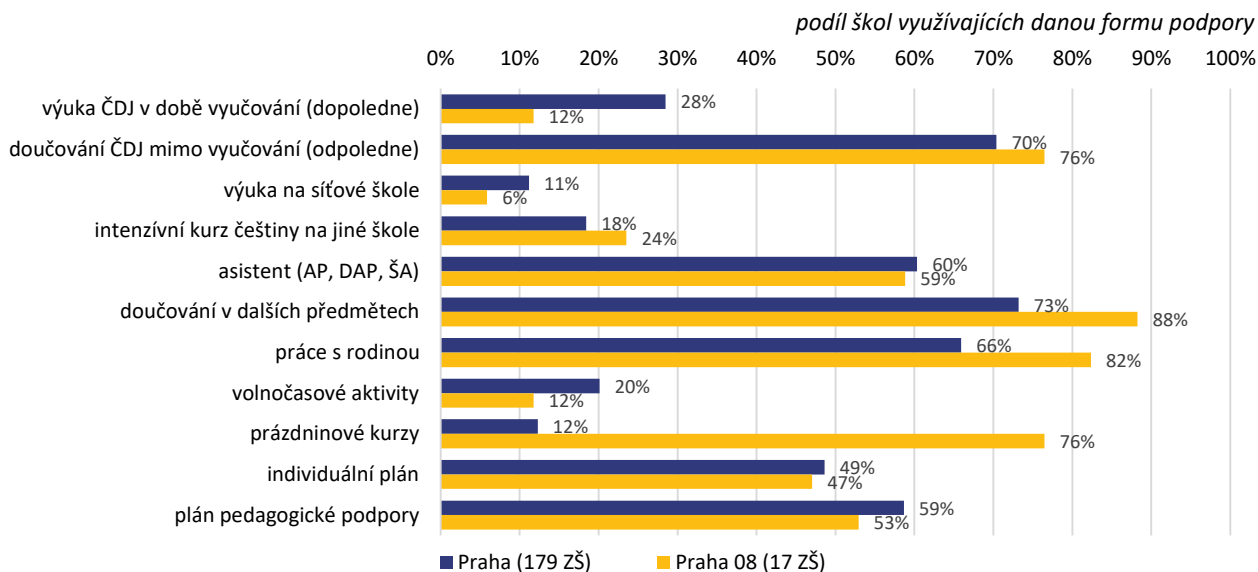
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

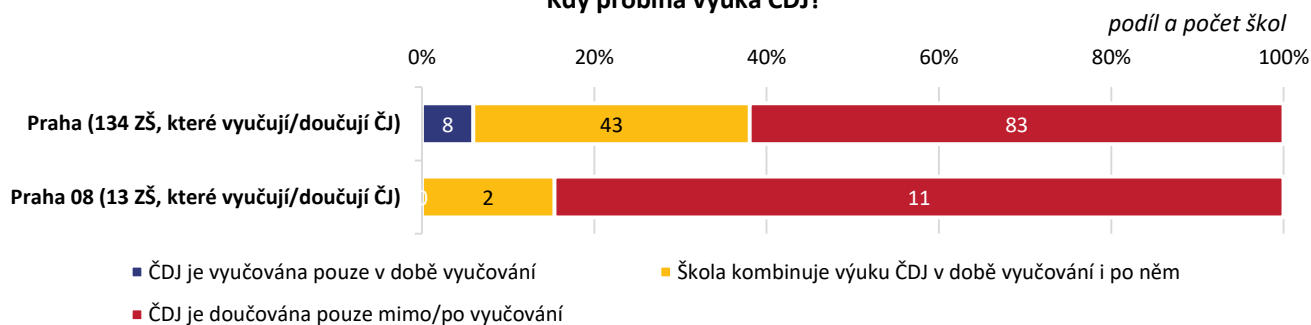
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

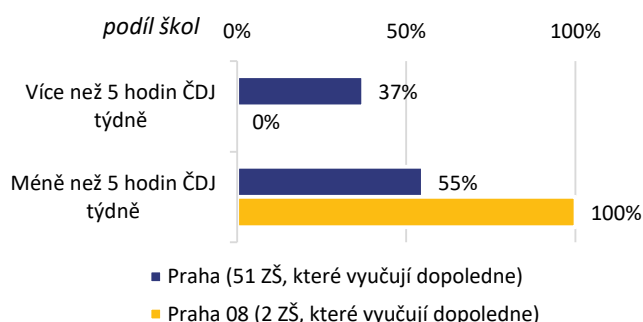
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 08 celkem 13 ZŠ, tedy 76 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

Praha 08: Pouze v čase běžné výuky (dopoledne) vyučuje ČDJ 0, tj. 0 % škol. Dopolední výuku a odpolední doučování ČDJ kombinuje 2 ZŠ, tj. 15 % škol. Pouze mimo vyučování (odpoledne) doučuje ČDJ 11, tj. 85 % škol ze správního obvodu.

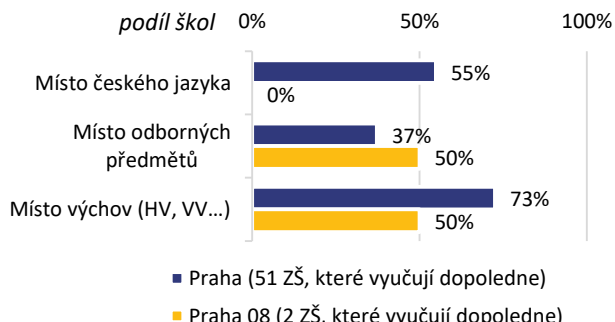
Kdy probíhá výuka ČDJ?

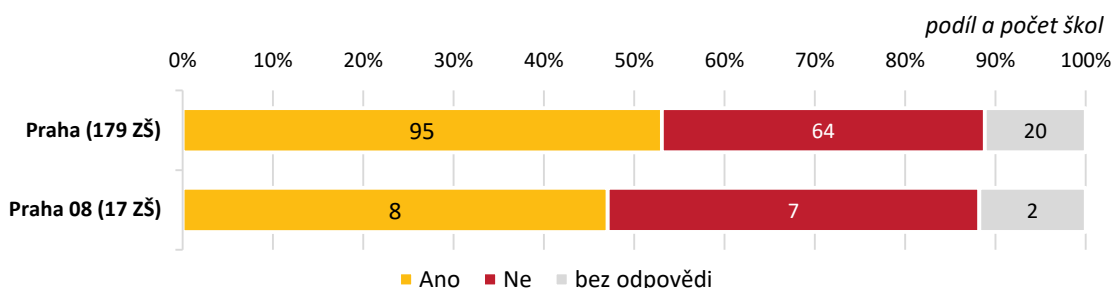
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

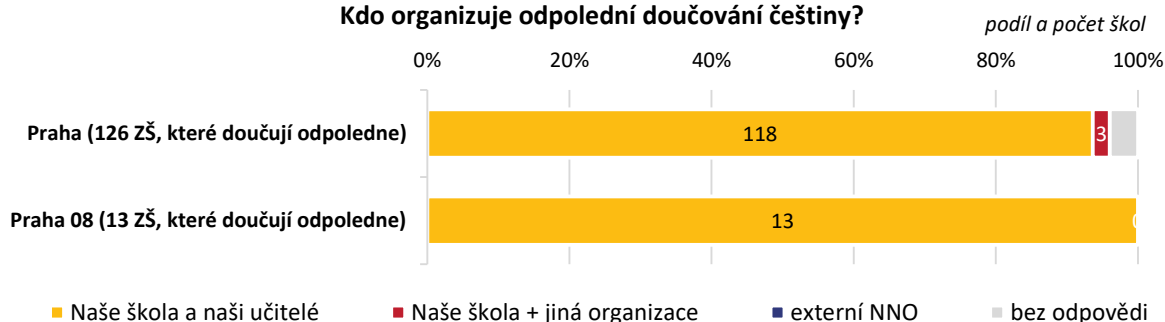
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

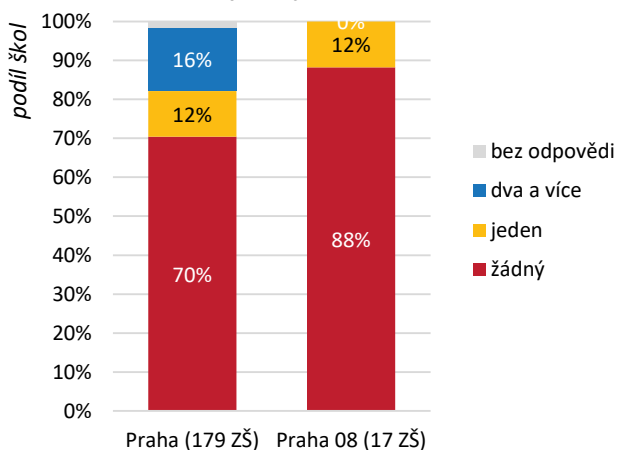

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

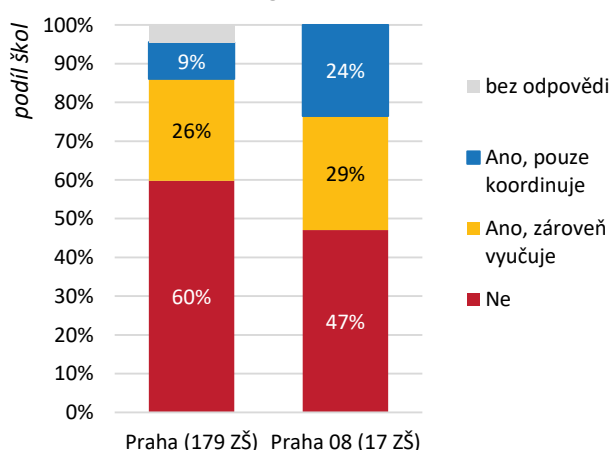

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

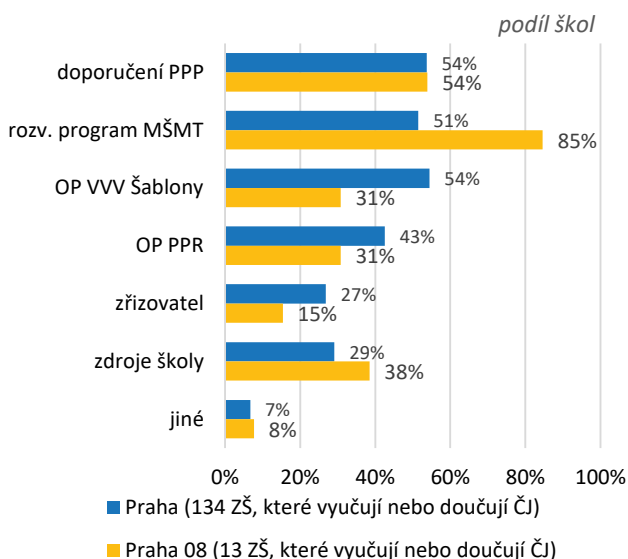

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

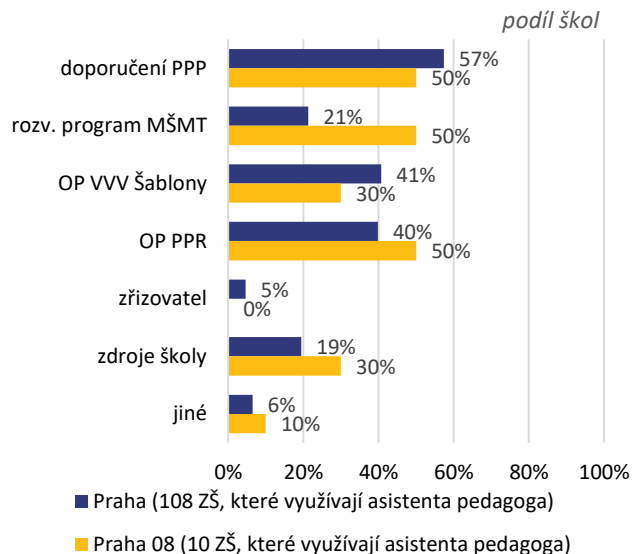

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

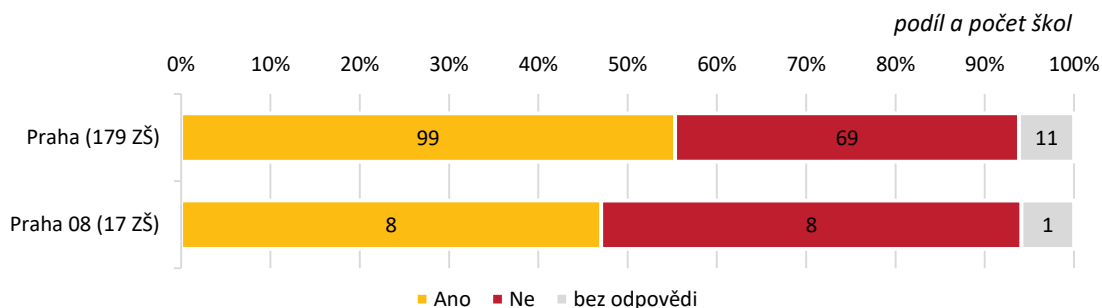
Zdroj financí na asistenty**

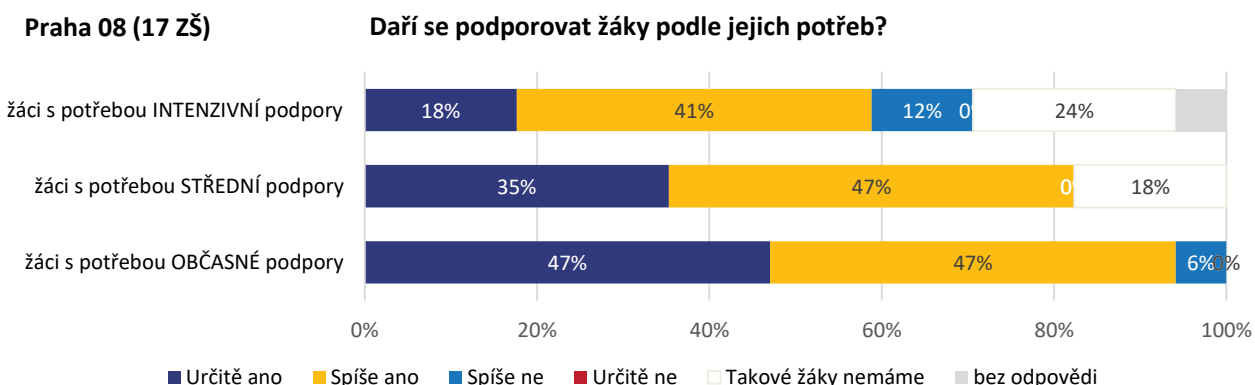
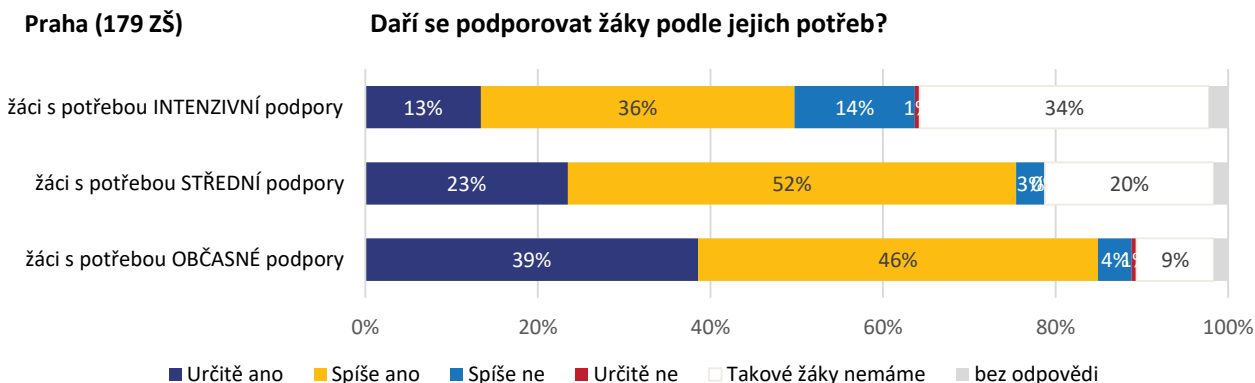
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

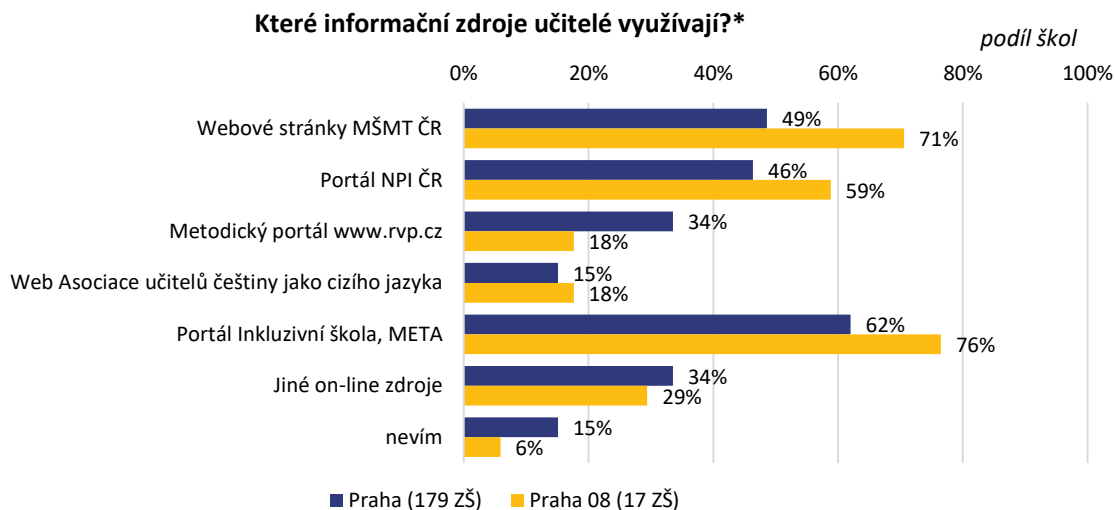
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

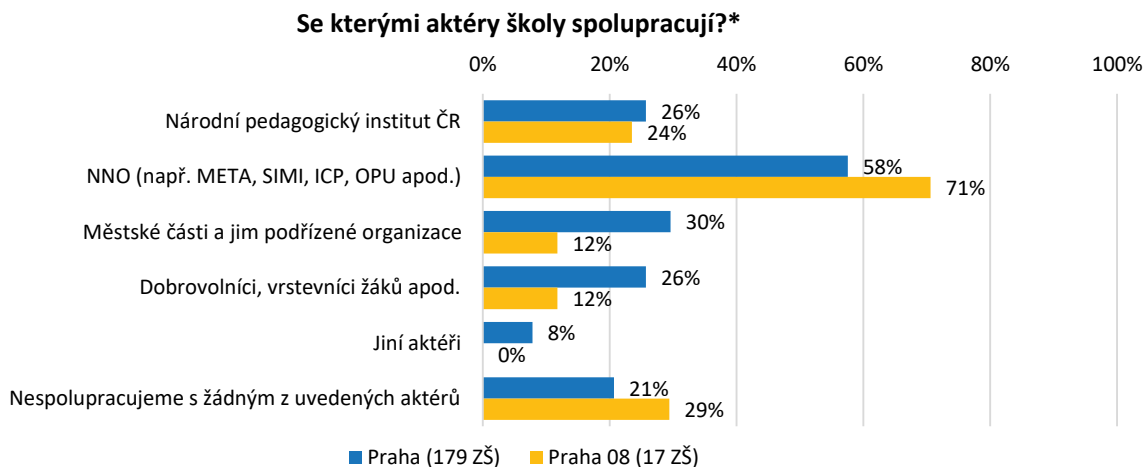
Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

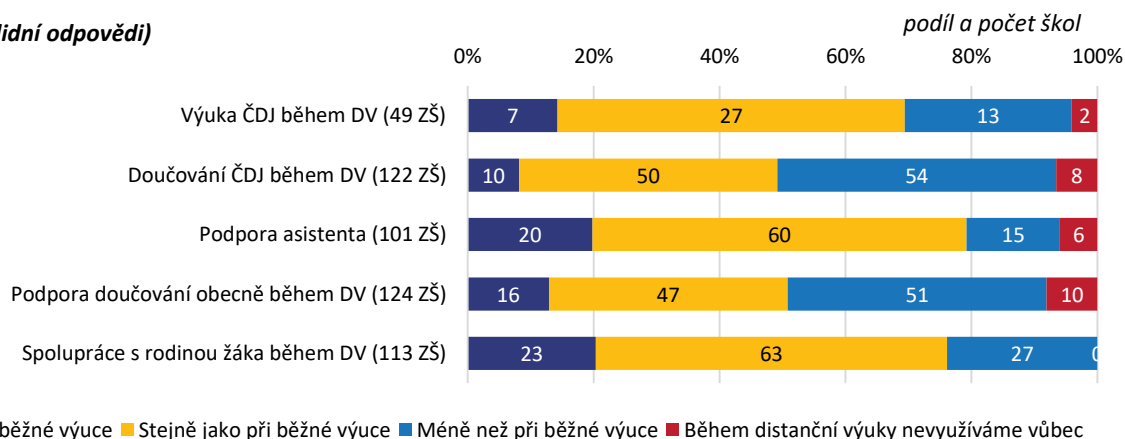
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

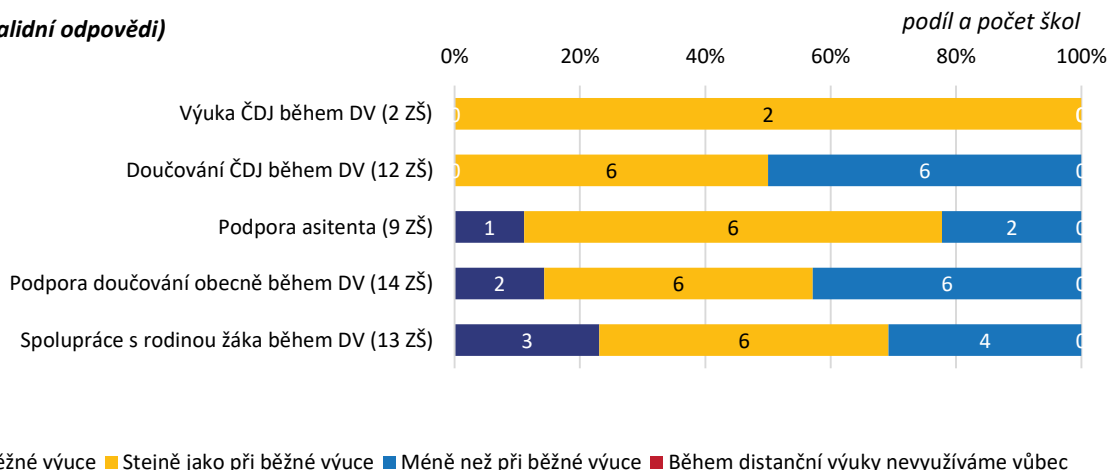
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha (pouze validní odpovědi)

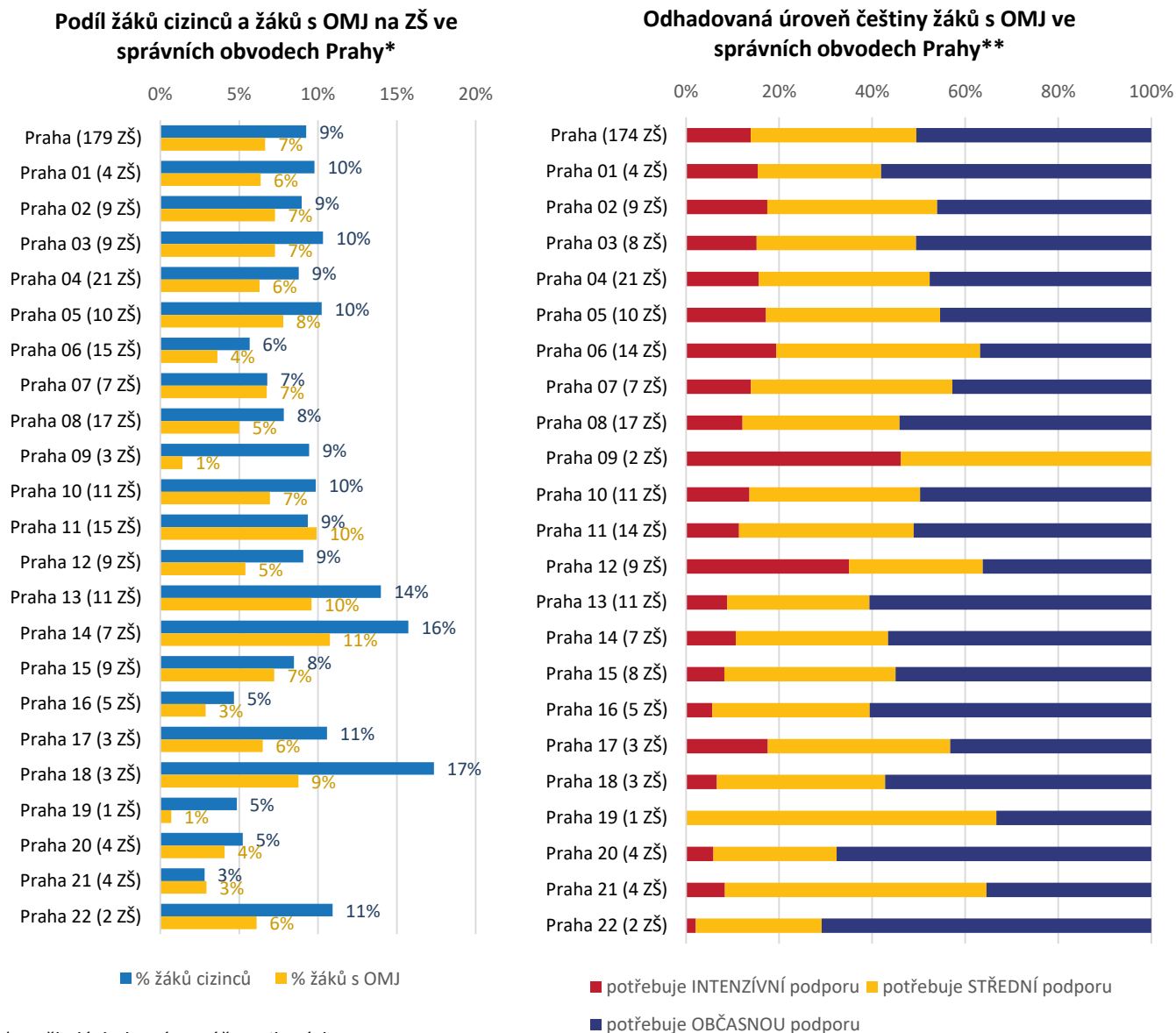
Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

Praha 08 (pouze validní odpovědi)

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2

Praha 09

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 09	10	4 179	14,5%	3	921	87	9,4%	13	1,4%	2

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matřka MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Počty žáků s OMJ – podle míry potřebné podpory a stupně ZŠ

Praha	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	471	241	712
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	1251	570	1821
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	1687	898	2585
celkem	3 409	1 709	5 118

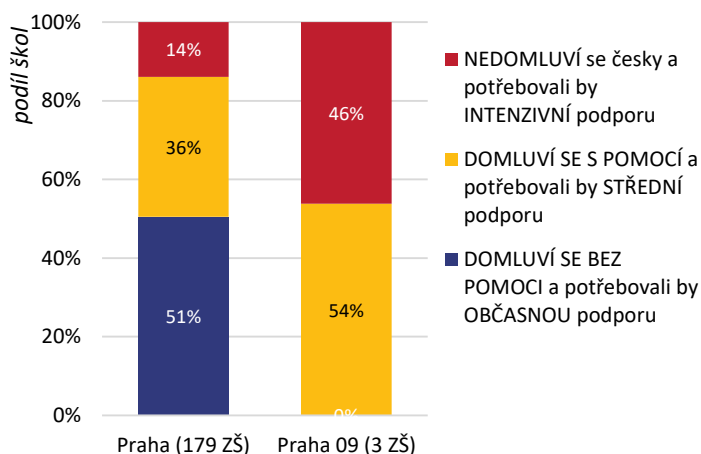

Praha 09	I. stupeň	II. stupeň	celkem
NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu	5	1	6
DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu	7	0	7
DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu	0	0	0
celkem	12	1	13

Žák s OMJ = žák, který nedostatečně ovládá český vyučovací a jazyk a potřebuje proto podporu.

Žáci s jiným mateřským jazykem, kteří mluví výborně česky a nepotřebují podporu, nejsou v počtech uvedeni.

Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny a míry potřebné podpory

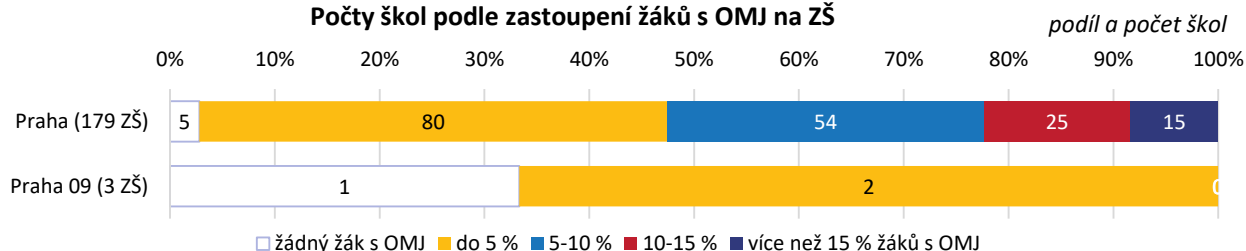
ÚROVEŇ ZNALOSTI ČEŠTINY A MÍRA POTŘEBNÉ PODPORY (kategorie použité v dotazníku)

* **žák se NEDOMLUVÍ česky a potřeboval by INTENZIVNÍ podporu** = žák potřebuje více než 5 hodin českého jazyka jako druhého jazyka týdně, úroveň jeho češtiny je nízká, málo rozumí nebo nerozumí vůbec

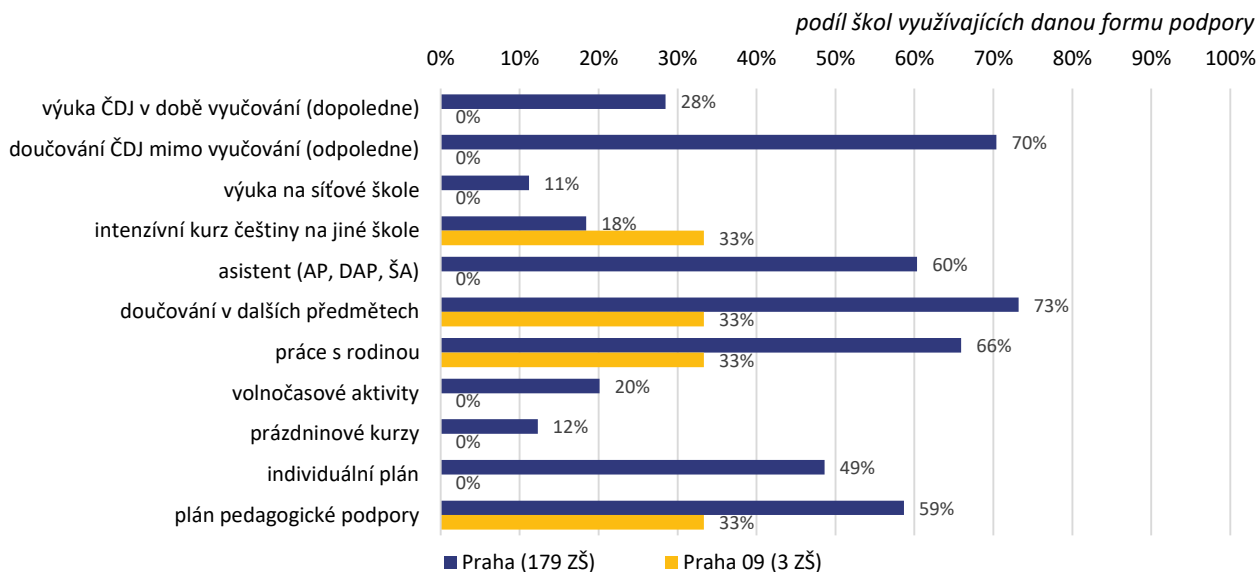
* **žák se DOMLUVÍ S POMOCÍ a potřeboval by STŘEDNÍ podporu** = žák potřebuje podporu do 5 hodin ČDJ týdně, rozumí pouze s dopomocí

* **žák se DOMLUVÍ BEZ POMOCI a potřeboval by OBČASNOU podporu** = žák potřebuje občasnou podporu v češtině nebo jiných, zejména odborných, předmětech

Počty škol podle zastoupení žáků s OMJ na ZŠ

Formy podpory pro žáky s OMJ

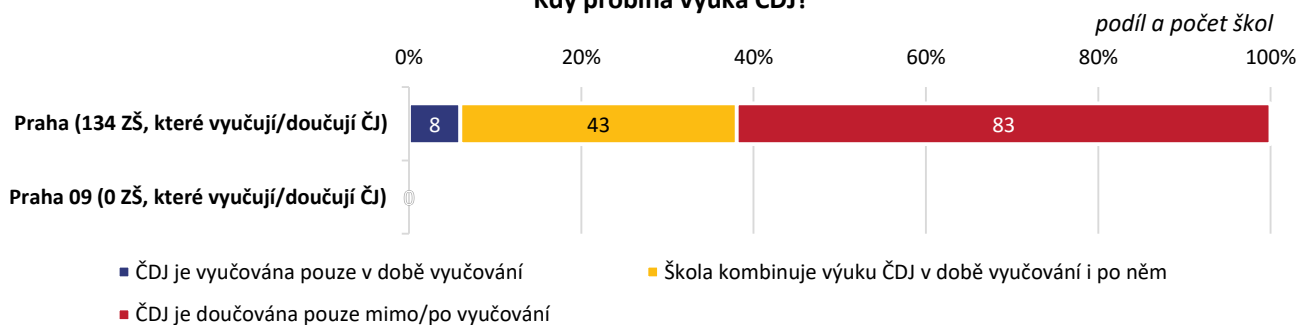
Graf ukazuje, kolik procent škol využívá každé z uvedených opatření. Školy označily u každého opatření, zda jej využívají. Mohly vybrat více možností, součet tedy nečiní 100%.

Výuka a doučování češtiny jako druhého jazyka na školách

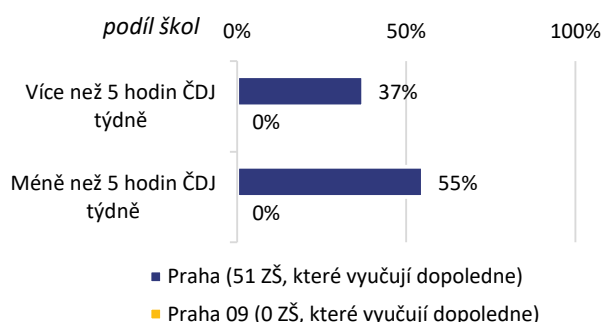
Češtinu jako druhý jazyk učí (ať dopoledne nebo odpoledne) ve správním obvodu Praha 09 celkem 0 ZŠ, tedy 0 % zúčastněných ZŠ. Ze všech pražských škol vyučuje nebo doučuje ČDJ 75 % ZŠ.

#DĚLENÍ_NULO!

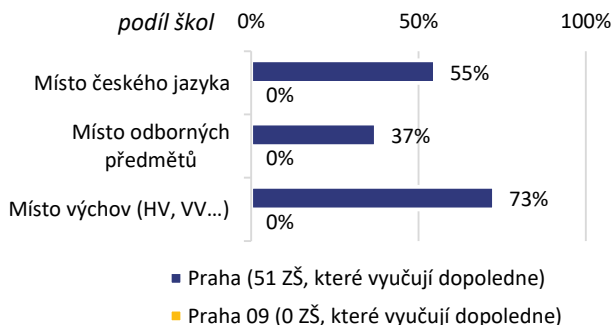
Kdy probíhá výuka ČDJ?

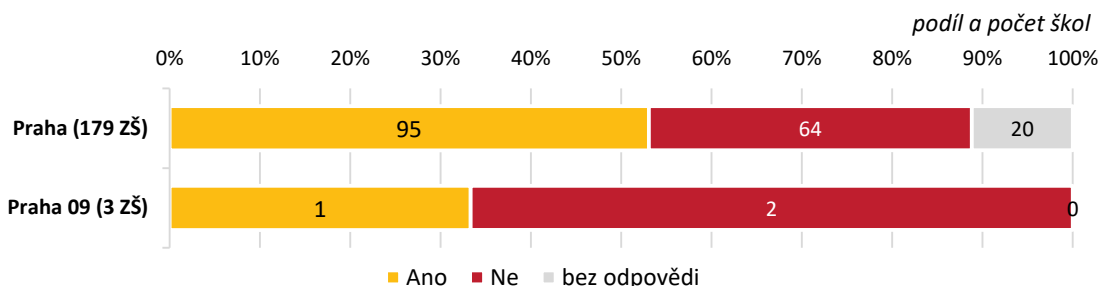
V jakém rozsahu probíhá dopolední výuka ČDJ?*

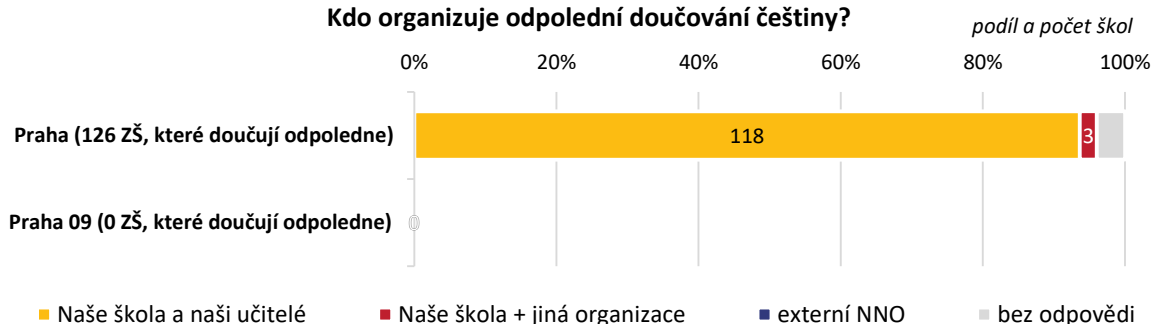
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka?*

Provádějí školy diagnostiku jazykové úrovně žáků s OMJ?

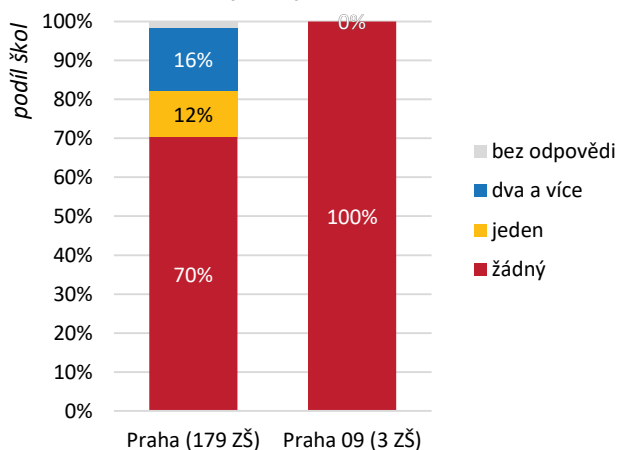

Kdo organizuje odpolední doučování češtiny?

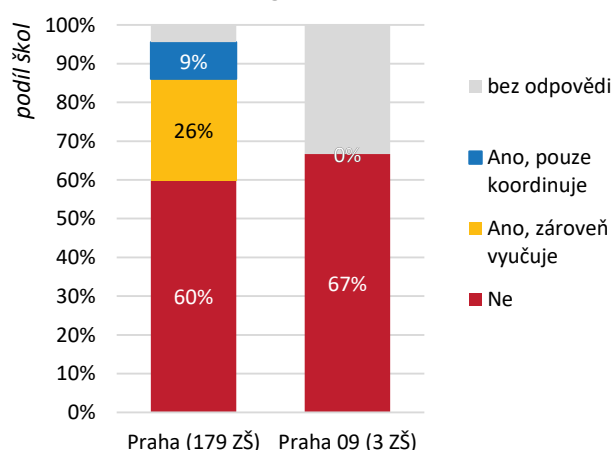

Učitel specialista na výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) a koordinátor inkluze

Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?

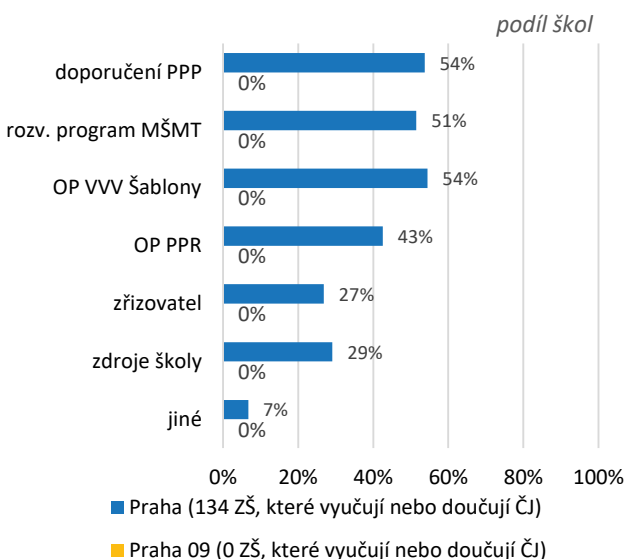

Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?

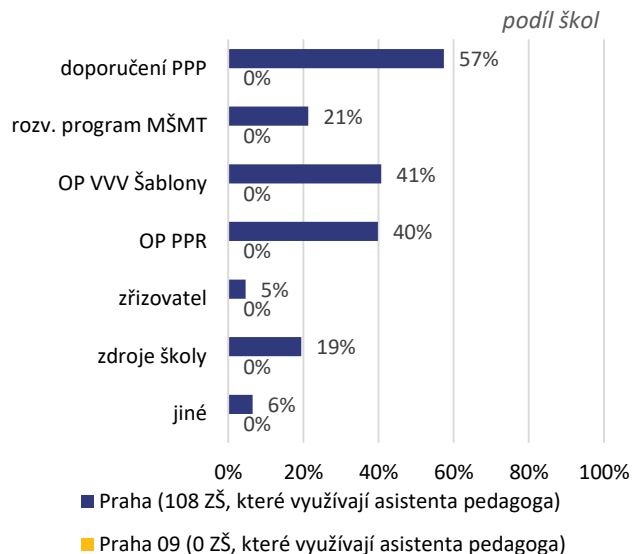

Financování podpůrných opatření – doučování češtiny a asistentů pedagoga

Zdroj financí na doučování ČJ*

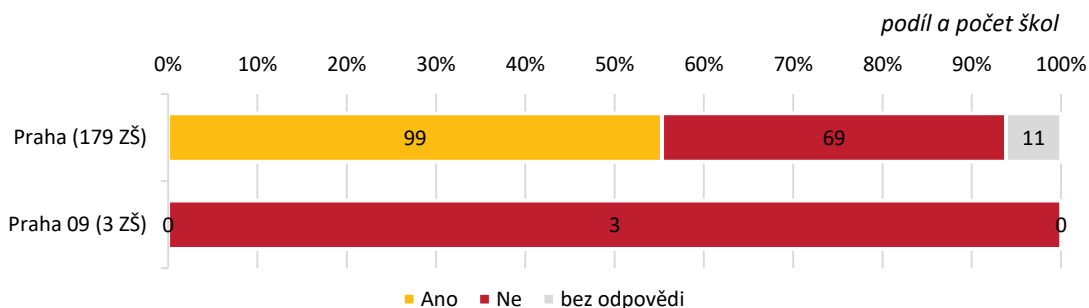
Zdroj financí na asistenty**

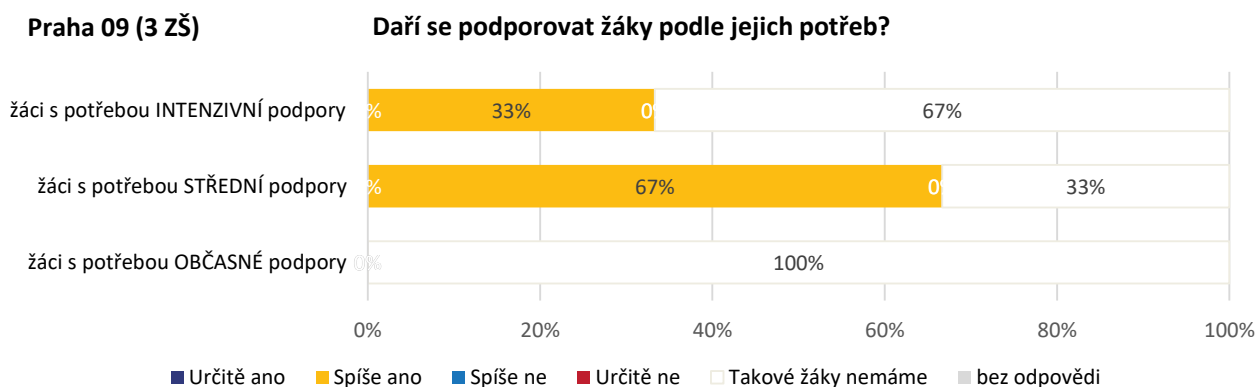
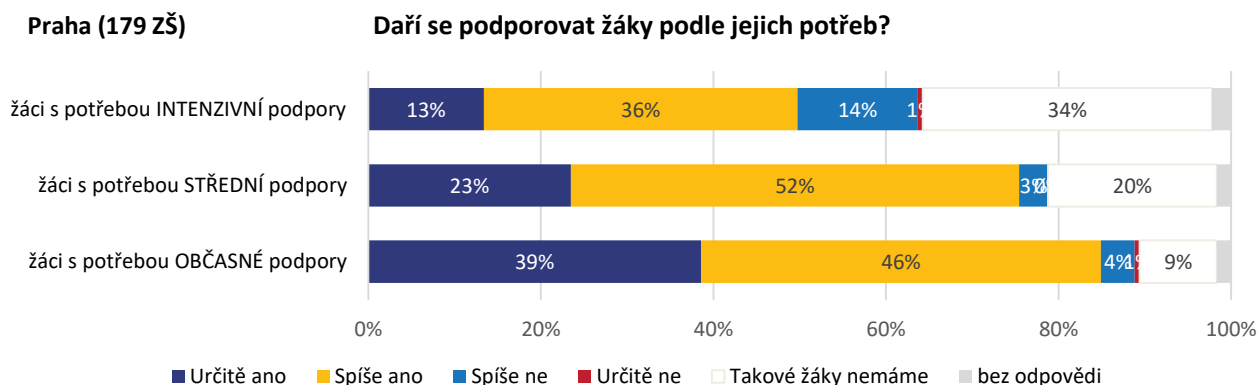
*Školy mohly vybrat více možností financování, součet tedy nečiní 100 %.

Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi s nedostatečnou znalostí češtiny

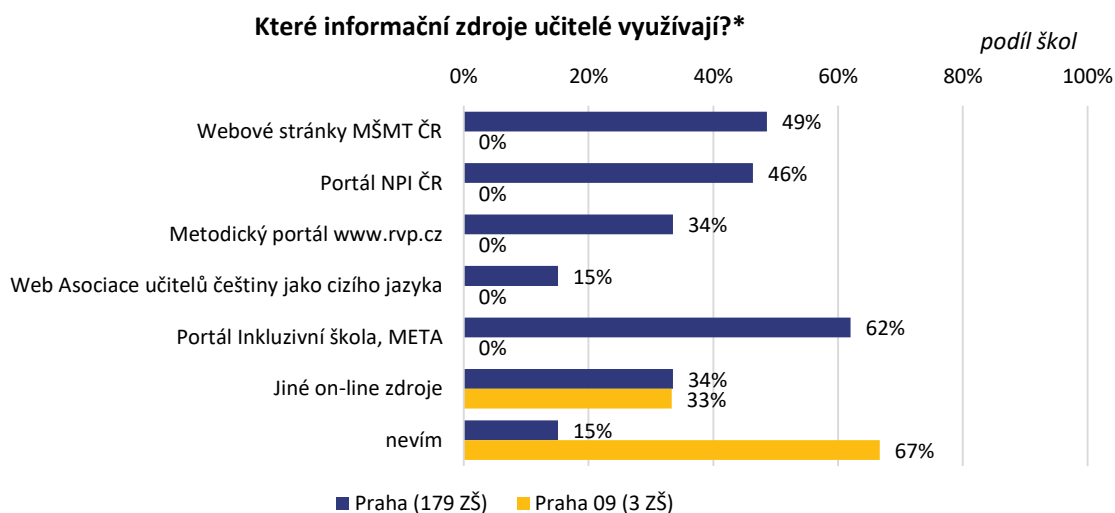
Byli pedagogové v uplynulých 2 letech odborně vzděláváni v oblasti práce s žáky s OMJ?

Do jaké míry se daří podporovat žáky s různou potřebou podpory?

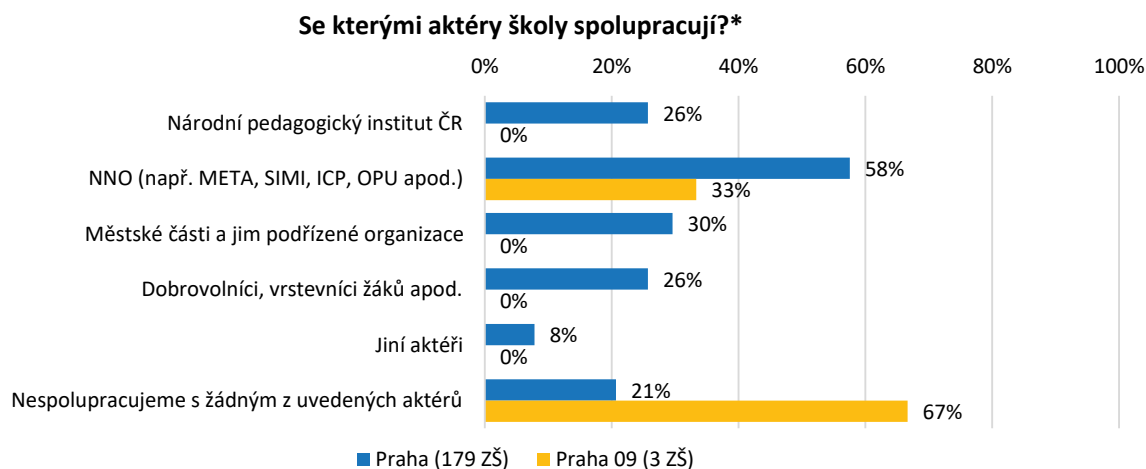

Informační zdroje o výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

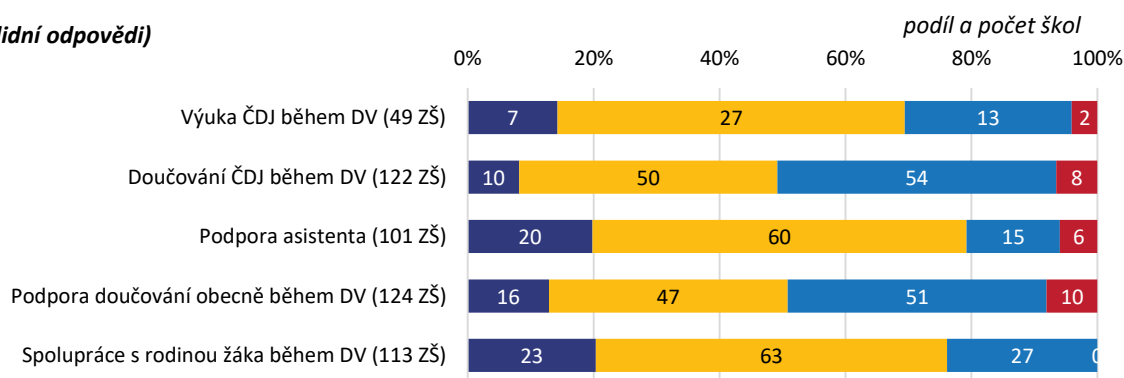
Spolupráce při výuce žáků s nedostatečnou znalostí češtiny

Distanční výuka

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

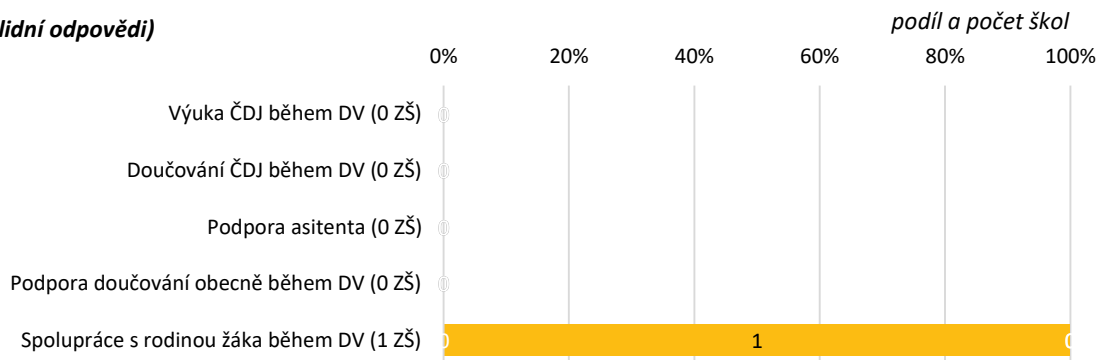
Praha (pouze validní odpovědi)

■ Více než při běžné výuce ■ Stejně jako při běžné výuce ■ Méně než při běžné výuce ■ Během distanční výuky nevyužíváme vůbec

Jak jsou žáci podporováni v průběhu distanční výuky?

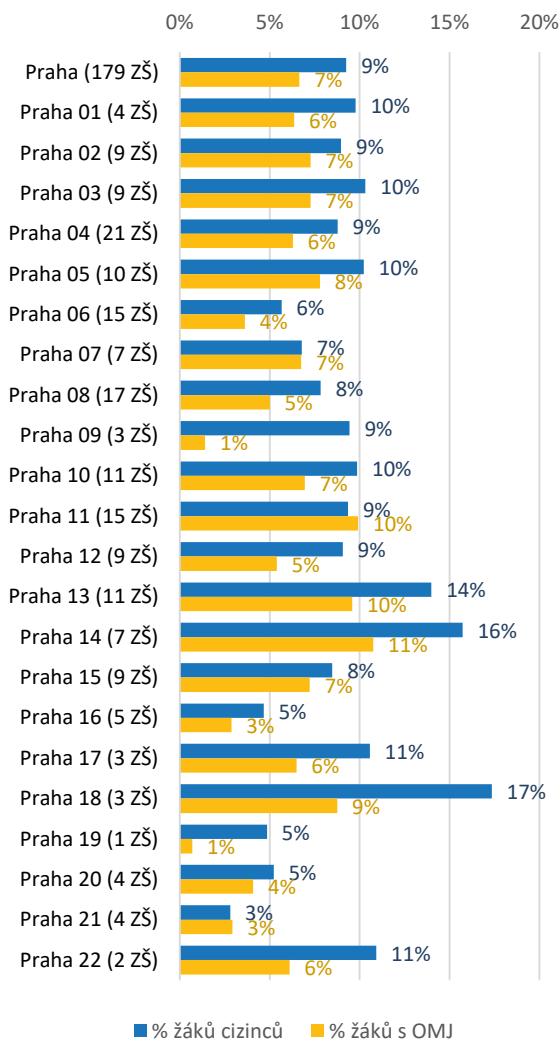
Praha 09 (pouze validní odpovědi)

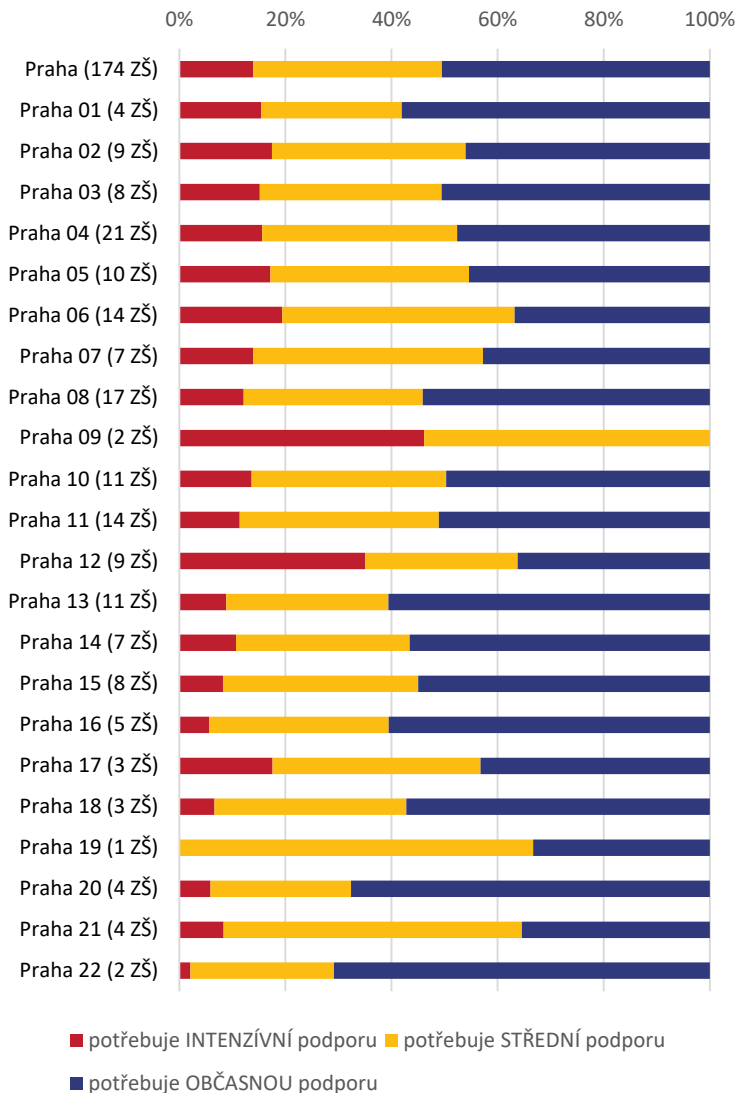
■ Více než při běžné výuce ■ Stejně jako při běžné výuce ■ Méně než při běžné výuce ■ Během distanční výuky nevyužíváme vůbec

Žáci s OMJ ve správních obvodech Prahy - podíl a odhadovaná úroveň znalosti češtiny

Podíl žáků cizinců a žáků s OMJ na ZŠ ve správních obvodech Prahy*

Odhadovaná úroveň češtiny žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy**

* na školách, které se zúčastnily výzkumu

** pouze ZŠ, na které chodí žáci s OMJ

Počty žáků cizinců a žáků s OMJ ve správních obvodech Prahy

obvod	Všechny pražské ZŠ (2020/2021)			Všechny oslovené pražské ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	počet žáků s OMJ	počet ZŠ s žáky s OMJ
Praha	293	110 977	10 189	259	108 968	10 065	179	76 904	7 122	5 118	174
<i>Praha 01</i>	9	3 272	341	8	3 219	338	4	2 249	220	143	4
<i>Praha 02</i>	19	4 487	452	14	4 137	446	9	2 597	233	189	9
<i>Praha 03</i>	12	4 670	556	11	4 632	556	9	3 535	365	257	8
<i>Praha 04</i>	36	11 835	1 062	32	11 623	1 043	21	8 343	733	525	21
<i>Praha 05</i>	22	6 301	589	16	5 990	576	10	4 043	414	315	10
<i>Praha 06</i>	25	10 646	607	24	10 580	602	15	6 675	378	242	14
<i>Praha 07</i>	9	3 535	254	9	3 535	254	7	2 977	202	201	7
<i>Praha 08</i>	27	9 922	775	24	9 706	762	17	6 263	491	314	17
<i>Praha 09</i>	10	4 179	604	10	4 179	604	3	921	87	13	2
<i>Praha 10</i>	20	7 275	699	17	7 105	684	11	4 431	437	308	11
<i>Praha 11</i>	20	8 078	736	17	8 037	722	15	6 990	654	693	14
<i>Praha 12</i>	15	5 980	601	13	5 831	588	9	4 699	426	254	9
<i>Praha 13</i>	15	6 472	932	13	6 297	915	11	5 868	821	563	11
<i>Praha 14</i>	10	3 961	564	10	3 961	564	7	2 956	465	318	7
<i>Praha 15</i>	11	4 335	336	11	4 335	336	9	3 195	271	231	8
<i>Praha 16</i>	6	2 480	116	6	2 480	116	5	2 463	115	71	5
<i>Praha 17</i>	4	2 411	243	3	2 280	241	3	2 280	241	148	3
<i>Praha 18</i>	6	3 316	392	5	3 307	392	3	1 896	329	166	3
<i>Praha 19</i>	3	1 916	58	3	1 916	58	1	433	21	3	1
<i>Praha 20</i>	5	1 753	91	4	1 665	87	4	1 665	87	68	4
<i>Praha 21</i>	5	2 252	56	5	2 252	56	4	1 638	46	48	4
<i>Praha 22</i>	4	1 901	125	4	1 901	125	2	787	86	48	2